

Historie om
Udvandringen fra Voss

og

Vossingerne i Amerika

J 5431

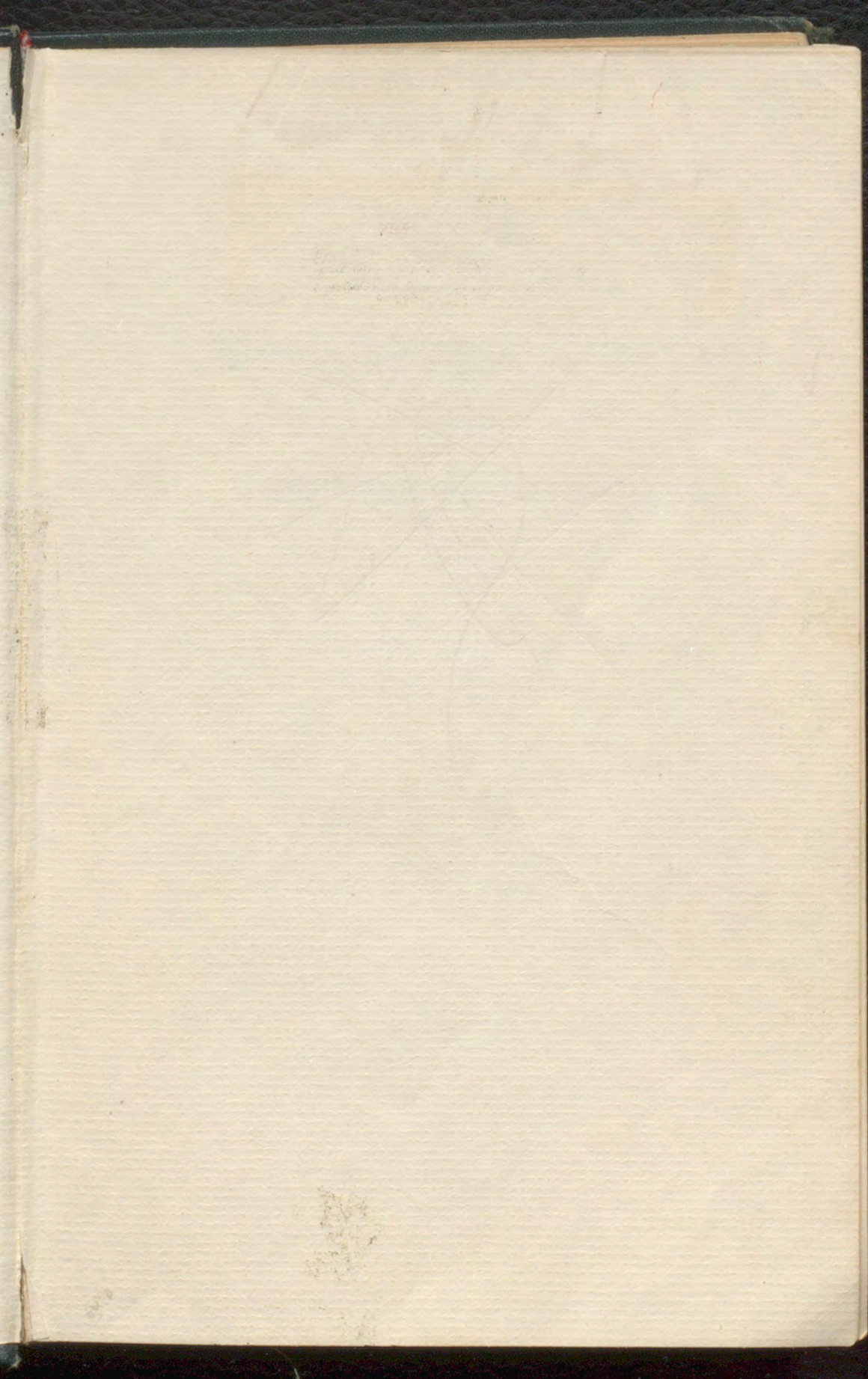
75d101862

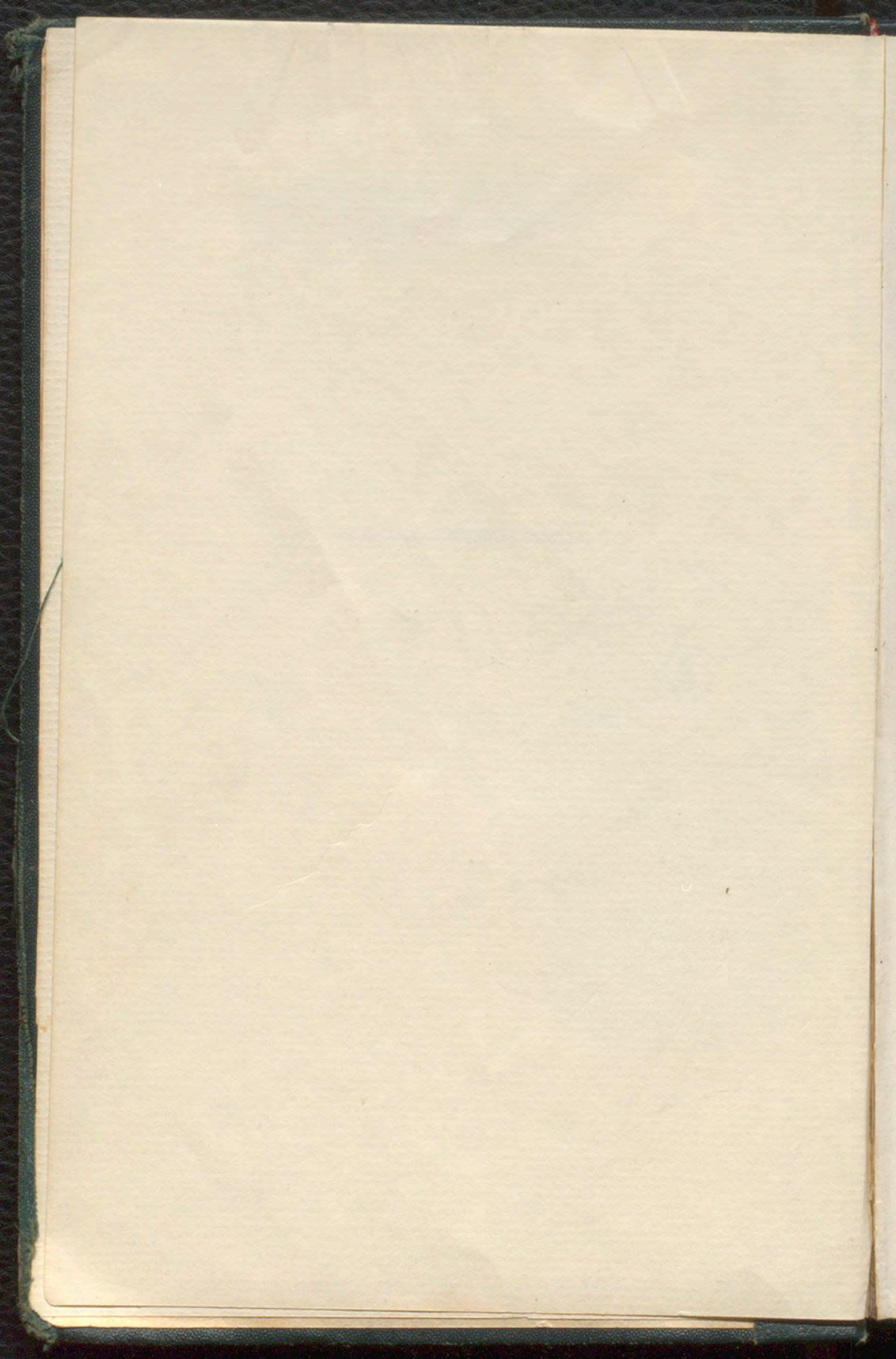
Universitetsbiblioteket i Bergen

UNIVERSITETET I BERGEN

B. 10/10-88
185

J 5431

Historie om Udvandringen fra Voss og Vossingerne i Amerika

Med beskrivelse og historie af Voss,
karter og billeder

Af

K. A. RENE

Sekretær af Vosselaget, redaktør af Vossingen

Udgivet med støtte af Vosselaget

Madison, Wis.
1930

75d101862

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

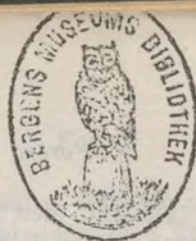
COPYRIGHT 1930 BY

K. A. RENE

ALL RIGHTS RESERVED

153827

Press of
The Anundsen Publishing Company
Decorah, Iowa, U. S. A.

FORORD

Et forholdsvis stort antal personer har udvandret fra Voss til Amerika, og det spørgsmaal har naturligt nok gjort sig gjældende: Hvad blev der af disse folk? Hvor var deres hjemsteder, og hvad har de og deres efterkommere udrettet? Spørgsmaalene berører os meget. De angaar vore nærmere eller fjernere slektninger, vore egne eller vore forfædres gamle naboer og venner — folk opdragne i den samme kreds, der i hjembygden har færdet de samme veie, skuet de samme omgivelser, hørt de samme historier og sagn samt deltaget i de fælles gjøremaal og fornøielser, som forefaldt.

Afskeden med dem som skulde til Amerika var ofte rørende. Der fældtes taarer, og mange gode ønsker om held og lykke i den nye verden udtaltes. Hvorledes har saa disse ønsker gaaet i opfyldelse? Det er et andet spørgsmaal. At besvare saavidt muligt disse spørgsmaal har været en af opgaverne med denne bøg. En anden har været at give oplysning om de forskjellige aavne, som har været brugt af udvandrerne, saaat de kunde gjenkjendes. Ellers har hensigten med bogen været at give oplysning om folk af vosseslegt i almindelighed med henblik paa den indsats de har gjort — i Amerika især — og desuden at give efterkommerne anledning til med lethed at finde ud noget om sin slekt og sin fædrenebygd.

Her er medtaget en kanske noget lang beretning om Voss for denne anledning; men de, som interesserer sig for historie, vil forhaabentlig ikke finde den for lang. Skal man kunne gjøre sig et begreb om udvandrernes duelighed og aarsager til udvandring, saa maa man jo kjende noget til det sted, hvorfra de kom.

Det videre grundlag for en saadan historie maa efter forfatterens mening være at faa med saa meget som muligt fra udvandringens begyndelse. Nogen spredte biografier uden et indre sammenhæng paa dette grundlag og med samlede beretninger derom fandt han ikke tilfredsstillende. Desuden syntes han, at indvandrernes indsats i de forskjellige nybyggerstrøg saavidt muligt burde fremstilles i samlet form; ligesom disse strøgs betydning for de tidlige nykommere burde sees. At faa dette i nogenlunde orden har bevirket adskillige gjentagelser. Men disse vil forhaabentlig undskyldes ved at finde vedkommende omtalte i forbindelse med beretningen om det sted, hvor de virkede. Mange er omtalte paa flere steder. Dette vil man for de flestes

vedkommende se af registeret; men navnene paa alle udvandrere, som er opregnede under ett for de forskjellige aar er ikke gjentagne der. Heller ikke navnene paa borgerkrigssoldater, som særskilt er opregnede. Det fandtes omtrent overflødig, og rum maatte spares.

Det norske sprog er benyttet baade forat slegtninger i Norge kunde faa læse bogen og forat de gamle breve først kunde gjen-gives paa originalsproget. Hensyn til forandrede norske sprog-regler i senere aar er ikke taget. Vossefolk har neppe fulgt med i alt dette. For dem er valget helst mellem det her brugte sprog og det saakaldte landsmaal, som nu omtrent udelukkende bruges paa Voss. Vi fandt det ikke heldigt at bruge landsmaalet nu.

Det er resultatet af et langt arbeide, som herved foreligger. Mangfoldige breve er skrevne for at faa oplysninger, og mange reiser er foretagne. Det har været til stor hjælp at træffe repræ-sentanter af forskjellige familier paa vosselagsmøderne. Mange skyldes tak for oplysninger. Blandt disse maa nogle særligt nævnes. Arbeidet med at samle paa det materiale, som her er benyttet, var ogsaa paabegyndt før undertegnede tog fat der-paa, og for dette skal her først gjøres rede.

Under Vosselagets indsamling af bidrag til Voss barnehem i 1914 kom det paa tale at nedtegne nogle oplysninger om giverne til dette. Knut Henderson (Løne), som var lagets historieskriver, bragte vistnok dette frem. Endel skemaer for korte biografier besluttedes derfor trykte, og disse blev af Hen-derson for det første uddelte til saadanne, som ønskede dem. Senere blev flere skemaer trykte og udsendte til vossefolk, hvis adresse havdes. Udfyldte skulde de sendes til Knut Henderson, som da agtede at indføre dem i en protokol. Men i 1917 beslut-tede laget, at en historie om vossingerne i Amerika skulde ud-gives. De, som ønskede sine biografier i bogen, skulde ind-sende samme før den 15de januar 1918, saa bogen kunde bli færdig til næste møde. Den skulde koste \$1.00 pr. eksemplar. Direktionen skulde udnævne komiteer i forskjellige stater til at indsamle biografier, og en speciel komite blev udnævnt af lagets formand til at indsamle subskriptioner og penge. Alt det ind-samlede skulde sendes til lagets historieskriver, Knut Hender-son, som skulde udnævne de assistenter han ønskede for at faa bogen færdig.

Resultatet af disse bestemmelser blev i det væsentligste kun, at Rognald A. Nestos og Odd Eide blev med paa at samle ind biografier og subskriptioner for bogen. Eide fik blandt andet pastor O. L. Bolstad til at skrive den i bogen indtagne beret-ning om settlementet ved Fertile, og Nestos, som var formand

paa nævnte specielle komite, samlede i Nord Dakota og søgte tillige at sætte sig i forbindelse med de øvrige komiteer. Knut Henderson, som paa den tid var 82 aar gammel, havde udsendt adskillige lister, men faa var komne tilbage. Om høsten reiste han til California og kom, som venteligt var, ikke til at faa sagen fremmet som besluttet. Hans syn var saa svagt, skrev han, at han vanskeligt kunde læse biografilisterne og de indkomne breve, og at besvare alle breve voldte ham meget besvær. Da der om vinteren blev spørgsmaal om, af hvem han havde biografier, sendte han paa anmodning fra Nestos det indkomne materiale til ham. Nestos skulde da i henhold til Henderson besørge bogens udgivelse for ham. Det viste sig, at de havde adskillige lister fra de samme personer.

Om vinteren 1918 blev undertegnede anmodet af Nestos om at samle historisk materiale i Wisconsin, da intet blev gjort der. Dette var noget jeg ikke vilde sige nei til; thi lige fra jeg i barneaarene havde læst de gamle norske sagaer, som havdes i hjemmet, havde jeg fundet megen fornøielse i historisk læsning. Da jeg i 1904 kom til Amerika, blev jeg ogsaa snart opmærksom paa adskilligt af mit bygdefolks historie her. Mine slegtninger havde været blandt de tidlige bosiddere baade ved Leland, Ill., i Muskego, paa Koshkonong og, som jeg senere fandt ud, paa Skoponong, Wisconsin. I Madison traf jeg gamle veteraner fra borgerkrigen, som fortalte interessant fra denne. Min egen broder havde været med i krigen med Spanien og deltaget i det berømte slag ved San Juan Hill, om hvilket der ideligt fortæltes i forbindelse med præsident Roosevelt og hans Rough Riders. Jeg ventede at faa noget af dette ind i den paatænkte historie og begyndte derfor straks at gjøre optegnelser, og det kan være et minde, at jeg først fik en biografi fra høiesteretsdommer A. J. Vinje.

I 1919 fandt Nestos, at han ikke længere kunde befatte sig med disse sager og sendte paa Hendersons opfordring det samlede materiale til ham. Hendersons alder og svage syn hindrede ham dog i selv at gjøre noget mere ved dette. Han talte med undertegnede om at hjælpe ham. Men med det blev der ikke noget af. Der var ingen pengemidler til brug, og Henderson ønskede det hele i en saa begrænset form, at det efter min mening ikke var bleven nogen historie i egentlig forstand alligevel. Det meste af mit eget samlede materiale var enten ikke blevet brugt eller revet ud af sammenhængen. Beretningen om Fertile-settlementet var det heller ikke hans agt at bruge. Jeg havde ventet, at det skulde bli en nogenlunde grundig beretning om vossingerne i Amerika, og da ingen anden syntes at kunne

tage sig af dette, fortsatte jeg med at gjøre optegnelser og samle materiale med det maal for øie.

I 1920 blev jeg paa Vosselagets møde i Madison valgt til lagets historieskriver. Det var mest paa grund af denne historie, at jeg fik dette møde istand, samt med tanke paa et muligt skrift for laget. Skriftet "Vossingen" udkom i slutten af aaret, og omkring denne tid overlod Henderson sine biografilister til mig. I 1921 gjenvalgtes jeg til historieskriver og fik tillige i opdrag at faa historiebogen udgivet; men der manglede fremdeles pengemidler. Tillige syntes jeg, at meget mere om de første nybyggere i de forskjellige settlementer burde faaes med, foruden andre ønskelige beretninger. De af Henderson modtagne lister var omtrent alle af personer, udvandret i senere aar og spredt over Nordvest-staterne. De var ogsaa meget forskjelligt udfyldte, og om mange er adskillige flere underretninger faaet. Men endel gode beretninger fra den første nybyggertid beholdtes efter hvert. Nils A. Lee, Deerfield, Wis., efterlod sig endel optegnelser og andet materiale af betydning, som ved hans hustru og børns velvilje overlodes til brug. Nils begyndte allerede i 1894 paa Knute Nelsons opfordring at skrive om de første udvandrere fra Voss. Siden samlede han mere. De gamle breve, som jeg allerede i 1921 blev interesseret i, blev en anden spore til at faa fat paa mere om de første udvandrere fra Voss.

At det siden har taget saa lang tid med at faa bogen ud, skyldes i første række mangel paa midler. Det er en betænkelig sag at gaa igang med trykning af en stor bog, som nærmest bare kan sælges til de norsklæsende personer fra en saa liden landsdel i Norge som Voss. Arbeidet maatte gjøres ved leilighed, og det har ikke altid været let at faa underretninger. At bogen nu er blevet mange gange saa stor, som først tænkt, skulde dog opveie den lange ventetid og vel saa det. Adskillige værdifulde sager er komne til i det sidste. Paa samme tid har ogsaa interessen for bogen øget, saa der er haab om at faa de direkte udgifter dækkede.

Man vil vist lægge merke til, at endel biografier er korte, andre lange. Det er efter som vi har kunnet opdrive underretninger til. Her er lagt an paa at faa alt saa rigtigt som muligt; men her kan dog være feil, som uforvarende er komne ind. Det vilde være meget bra, om de som merker nogen feil vil underrette undertegnede derom, saa kan det kanske rettes ved et senere tillæg.

Nogle stykker i bogen er ikke komne ind paa den plads, de skulde være, mest paa grund af sent beholdte underretninger. De vil dog findes, hvor de er, ved at se i registeret eller ind-

holdsfortegnelsen. At ikke alt ellers er saa fuldstændigt som ønskeligt kunde være hverken med hensyn til stil eller ordning, skal villigt indrømmes, men vi haaber, at dette vil undskyldes i betragtning af sagernes natur.

Af dem, som skyldes særlig erkjendtlighed for bidrag til bogen og støtte ellers skal vi foruden R. A. Nestos, Minot, N. Dak., og Knut Henderson, Cambridge, Wis., nævne Odd Eide, Fertile, Minn., som hele tiden har støttet arbeidet, samt Daniel Anderson, Woodford, Wis.; O. B. Duxstad, Clinton, Wis.; Henry Nelson, Whitewater, Wis.; Ivar D. Hustvedt, Cannon Falls, Minn.; John G. Pederson (Hosaas), Madison, Wis.; Henry A. Stone (Istad), Woodstock, Ill.; Manley Munson, Clinton, Wis.; A. J. Myrland, Madison, Wis.; Mrs. Julia Durst (Vinje), Blanchardville, Wis.; Mrs. Julie Lee Reque, Madison, Wis.; Andrew S. Fenney, Alma Center, Wis.; K. K. Fenney, Taylor, Wis.; John Glimme, Chicago, Ill.; Julia Klove Hanson, Leland, Ill.; Mrs. M. Harmonson, Leland, Ill.; Johs. Jossendahl, Locust, Iowa; E. L. Skjervheim, Locust, Iowa; Lars A. Seim, Decorah, Iowa; John A. Forde, Decorah, Iowa; Johs. Ovsthus, Northwood, Iowa; Brynjulv K. Rokne, Wallingford, Iowa; Hans I. Hanson, Vermilion, S. Dak.; Iver Byrkeland, Gayville, S. Dak.; L. J. Tjernagel, Story City, Iowa; Amund B. Larson, Dalton, Minn.; Mrs. Edna Leland, Madison, Wis.; John H. Norton (Honve), Frost, Minn.; L. O. Brathole, Duluth, Minn.; Mrs. Larsine Johnson, South Wayne, Wis.; Mabel Tinnes, Bird Island, Minn.

For oplysninger fra Voss skyldes særlig tak til direktør L. Kindem, som baade har givet underretninger ved breve og ved sine bøger "Losna-ætti, Glimme-ætti og Lia-ætti"; Arnfin Finne ved sin bog "Miltzow-ætti" og breve; desuden Godskalk og Arnfin Lødve. Af bøger ellers maa nævnes: Glimme-ætten af J. K. Glimme, Riber-ætten af Hjelt-næs, Benkestok-ætten af W. Brandt, Søndre Bergenhus Amt af Amund Helland, Det Norske Folks Historie af P. A. Munch; Diplomatarium; Natur, Folkeliv og Folketro paa Voss af Th. Haukenæs; Voss Sogelags skrift "Vossebygderne".

Af skrifter ellers har vi seet gennem, hvad vi har truffet paa, og "Skandinaven", "Decorah-Posten" og "Lutheraneren" har især været til hjælp.

Madison, Wis., 1930.

K. A. Rene.

Vosselagets fane

INDHOLD.

	Side
Voss	15
Navn, grænser, inddeling.....	15
Kort beskrivelse over Voss	17
Evanger	21
Vangens herred	23
Vossestranden	31
Historie af Voss	34
Udfærd fra Voss til Island.....	38
Glimt af livet paa Voss i sagatiden.....	40
Voss kristnes	43
Fra kong Olav den hellige til kong Sverre.....	45
Kong Sverre paa Voss.....	48
Voss, da Norge stod paa høiden af magt og anseelse.....	52
Slegter paa Voss fra 1250 til 1350.....	54
Rogne-slegten	55
Pinnung-slegten	57
Slegter paa Finne og Finne-godsets første aar.....	57
Kafle-slegten paa Voss.....	59
Slegten Bukk	60
Slegterne paa Hvitheim.....	60
Efter den sorte død.....	63
Finne-godset og dets eiere efter den sorte død.....	64
Kirkegods og prester efter den sorte død.....	71
Prester paa Voss efter den sorte død.....	72
Evanger kirke	77
Vossestrandens kirker	78
Voss og landsforsvaret.....	78
Lidt om oplysning og samfundsforholde.....	82
Amerikas opdagelse og tidlige reiser derhen.....	89
Amerika gjenopdages	91
Beretning om Amerika kommer til Voss.....	94
Forholde paa Voss og aarsager til udvandring.....	101
De første drager afsted til Amerika.....	103
Udvandringen i 1837.....	104
Chicago-kolonien grundlægges	110
Vossinger i Beaver Creek.....	115
Fox River-kolonien	116
Udvandringen i 1838.....	121
Settlement i Missouri.....	123
Settlement ved Main eller Sugar Creek.....	126
Udvandringen i 1839.....	132

	Side
Flere til Fox River	140
Koshkonong opdages	142
Det første hus for norsk gudstjeneste i Amerika.....	144
De første til Muskego-settlementet.....	145
Udvidelse af Fox River-settlementet	146
Indian Creek eller Leland-kolonien.....	151
Landsbyen Leland	152
“Wossingen” udgives	162
Vossinger i Kendall county, Illinois.....	166
Udvandringen i 1840.....	171
Til Jefferson Prairie	175
Wiota-kolonien grundlægges	177
Voss og udvandringen fra Sogn.....	185
Udvandringen i 1841.....	186
Udvandringen i 1842.....	200
Udvandringen i 1843.....	201
Skoponong-kolonien grundlægges	218
Til Jefferson Prairie i 1843	222
Til Queen Ann Prairie.....	233
Til Wiota i 1843.....	235
Sogningernes ankomst til Wiota	236
Koshkonong fra 1840 til 1843.....	239
Chicago 1840-43	254
Udvandringen i 1844.....	260
Ankomne til Chicago i 1844.....	262
Queen Ann Prairie i 1844 og senere.....	265
Til Skoponong i 1844 og senere.....	272
En antal beslegtede paa Skoponong.....	273
Koshkonong 1844	280
Jefferson Prairie i 1844.....	294
Udvandringen i 1845.....	301
Spring Prairie-kolonien grundlægges	304
Til Koshkonong i 1845.....	317
Ankomne til Chicago i 1845.....	322
Til Jefferson Prairie i 1845.....	328
Til Wiota i 1845 og senere.....	330
Slutningsbetragtning af Wiota og dets vossinger.....	334
Udvandringen i 1846-50.....	338
Elling Eielson danner kirkesamfund	344
Udvandringen fra Voss i 1847.....	346
Spring Prairie i 1847.....	348
Jefferson Prairie i 1847.....	350
Chicago i 1847.....	350

	Side
Udvandringen og andre begivenheder i 1848.....	352
Den første norske forening i Amerika.....	362
Foreningens stiftelse og formaal.....	364
Et svar til generalkonsul Løvenskiold.....	366
Om vossinger i Chicago.....	368
Om sociale forhold.....	373
Om kirkelige forhold i Amerika.....	375
Om kirkemenighedens stiftelse.....	376
Udvandringen i 1849.....	381
Til Winneshiek county, Iowa.....	392
Big Canoe-settlementet	395
Nybyggertiden i Big Canoe.....	420
I Decorah, Iowa	428
Paa guldgravning til California.....	431
Udvandringen i 1850.....	437
Chicago i 1850.....	447
Skoponong i 1850.....	455
Spring Prairie i 1850.....	455
Jefferson Prairie i 1850 og senere.....	459
Long Prairie	466
Fra Muskego til Primrose.....	468
Vossinger i Perry, Primrose og York.....	468
Udvandringen udover 1850-aarene.....	493
Ansparing til større udvandring i 1856.....	497
Det Vossiske Emigrationsselskab.....	498
Koshkonong efter 1850.....	501
Spring Prairie efter 1850	518
Vossinger i Madison, Wis.	535
Vosselaget i Madison	537
Lokalt Vosselag stiftes i Madison.....	538
Til Minnesota	559
Dodge og Olmstead co.-settlementet.....	562
I Goodhue county	580
Vossinger i nordre Iowa.....	590
I Mitchell county.....	590
Vossinger i Worth county.....	593
Vossinger i Winnebago county	601
Vosselaget blir stiftet	606
Til Emmet county, Iowa	608
Vossinger i Story county og omegn.....	612
Vossinger i Jackson, Trempealeau og Buffalo countyer.....	619
Over linjen mellem Jackson og Trempealeau.....	624
Dover og Chimney Rock-kolonien.....	628

	Side
I St. Croix county, Wisconsin.....	635
I Polk county, Wisconsin	636
I sydlige Minnesota.....	637
Byen Emmons	640
De første forsøg paa bosættelse i Jackson county.....	641
Blue Earth og tilstødende countyer	645
Faribault county	646
I Lyon county.....	655
I Renville county	657
Knute Nelson i Minnesota	660
Vossinger i St. Paul og Minneapolis, Minn.	662
Otter Tail county, Minnesota.....	670
I Fergus Falls, Minn.....	673
Vossinger i Kansas.....	674
Vossinger i Syd Dakota	677
Vossinger i borgerkrigen.....	700
Vossinger i Nord Dakota	710
Settlementer i omegnen af Minot, N. Dak.....	722
Vossinger i McKenzie county, Nord Dakota.....	730
Vossinger i Polk county, Minnesota.....	733
Nogle blade af sagaen om vusser i og omkring Fertile...	734
Vossinger i Montana.....	758
Vossinger i Chicago i 1858 og senere.....	764
The Johnson Chair Company.....	771
The Olson Manufacturing Company.....	772
Nordhem-Highland Company	778
Vossinger i Washington.....	785
Læger af vosseslegt.....	788
Prestes af vosseslegt	792
Lidt mere om Jefferson Prairie	803
Mere om Chicago.....	808
Grene af gamle adelsætter paa Voss.....	812
Rettelser	816
Personregister	817

ILLUSTRATIONER.

	Side		Side
Kart over Voss.....	Bilag	Ridande Vossebryllup	88
Kart over Jefferson Prairie	225	Parti af Guldferdingen ..	84
Kart over Koshkonong..	Bilag	Peder Hjembæres loghus.	226
Kart over Skoponong	219	Brynjulv Lees loghus	230
Kart over Skutleydalen...	620	Jefferson Prairie-kirken...	345
Kart over Spring Prairie..	305	B. K. Duxstad hjemsted..	466
Vosselagets fane	8	Liberty Prairie-kirken....	501
Kart over Wiota, Wis....	815	Nordhem-Highland Co....	798
Vossevangen	25	Anders M. Lundes farm..	803
Parti af Myrkdalen	32	Torstein Munson (Kvam-	
Kirken, enkehjemmet, Hol-		mes) hjemsted	804
berg-huset	53	Downieville, Calif.	807
Finne-loftet	58	Knute Nelson-monumentet	
Lødvæ-loftets hovedindgang	59	i St. Paul.....	663

PORTRÆTTER.

Arne Anderson (Vinje) ..	182	Anders N. Lee.....	247
Daniel Anderson	184	Arnfin O. Lee og hustru..	229
Gollack Anderson	182	Nils A. Lee.....	247
Peter Anderson	184	Ole L. Lee og hustru.....	228
Brynjulv O. Berge.....	798	Brynjulv L. Leland	383
Pastor O. L. Bolstad.....	801	Arthur Markve	464
Sarah Fenne Benson.....	666	Manley Munson og hustru	804
Anders N. Brekke.....	139	A. J. Myrland	536
Bjarne K. Brekke.....	698	Knute Nelson	661
Prof. L. W. Boe	800	Ole Nelson (Saude).....	412
John Benjamin Duckstad.	751	Wm. Nelson	536
Knut B. Duxstad og hustru	295	R. A. Nestos	723
Erick K. Duxstad.....	297	L. S. Nielson (Fanestøl)..	676
Elling Eielson (Sundve)..	793	Dr. Alfred L. Olson.....	790
Pastor J. J. Ekse.....	798	John G. Pederson Hosaas	
Odd Eide	753	og hustru	349
John L. Gjerdager og hu-		Ivar A. Rene (Arneson)..	552
stru	460	Knut A. Rene.....	552
John Glimme	784	Sjur S. Reque og hustru..	354
Dommer A. Grindeland...	758	Pastor S. S. Reque.....	793
Knut Henderson (Løne)..	387	Lars T. Røthe.....	287
Andrew Highland	558	E. P. Sime og hustru.....	342
Ole J. Harvey Jr.	526	Magne Samson (Veisene).	561
Henrik Hæve	288	Ole T. Skiple og hustru...	231
Styrk Iverson (Bøe).....	462	Ole Tillerson (Rong)	329
Mrs. Sarah Johnson (Auro)	666	Fremont J. Thoe.....	570
A. A. Kløve	160	Torger Thompson	251
Sjur K. Kvarme og familie	298	Dommer Aad J. Vinje....	539

SLEGTSBERETNINGER.

	Side
Axel-slegten paa Skjervheim.....	238
Fletre-ætten	273
Bidne-familierne	409
Jacob Vethes familie.....	418
Familien Lien	423
Mons og Anna Ygres familie.....	433
Lars Bratholes slegt i Amerika	435
Ygre-familien	444
Vivaas-familien	455
Helgeland-familien	470
Myrland-familien	471
Flateby-familien (Vinje)	477
Gjøastein-Mørkve-slegten	484
Sjur Skjervheims familie	488
Bergo-familien	515
Torkel Øfstedals familie.....	526
Slegten paa Øvre Kløve.....	547
Baard-slegten paa Lunde.....	554
Bratager-familien	565
Hustvedt-familien	587
Jens og Britha Fletres familie.....	612
Mons M. Heftes familie.....	618
Bjarne Lønnes familie.....	649
Torstein P. Store-Hegs familie.....	652
Nils og Martha Bøes familie.....	654
Peder Hanson Saudes familie.....	654
Lærer Arnfin Seim og hustrus slegt.....	731
Opheim-slegten i Vestbygden.....	745

VOSS

NAVN, GRÆNSER OG INNDELING

De mange norske, som er kjendte under navnet "vossinger" eller "vossar", er komne fra den landsdel i Norge, som heder Voss, eller har sin afstamning derfra. Navnet Voss blev i gamle dage skrevet Vors, Vaur, Waas og Vos. Den ældste form er Vors. Navnets betydning er uvis. Granskere synes at være af den mening, at det betyder en høide, og har udtalt den formodning, at Graueaasen eller Sonvesaasen kan ha havt det navn. Man kjender intet tilsvarende oldnorsk ord, men man har sammenstillet Vors med to navne paa øen Unst, Shetland, der synes at have saadan betydning.

Af Vors dannedes landskabsnavnet Vorsavælde eller Vorsafylke og befolkningen Vorsar, Vessir og Vossinger.

Til Voss henregnes i almindelighed de tre herreder Evanger, Voss (Vangens) og Vossestranden, men før i tiden hørte Stamnæs og Modalen samt endel af Bruvik ogsaa til Voss, og befolkningen fra disse strøg kalder sig endnu tildels vossinger — især de fra Stamnæs og Modalen.

Voss er beliggende paa Norges vestland og udgjør en del af Hordaland fylke. Det optager nærmest midtpartiet af det landskab, som ligger mellem Hardangerfjorden i syd og Sognefjorden i nord og grænser paa tre sider — nemlig i nord, øst og syd — til bygder ved disse fjorde. I Hardanger er de tilgrænsende bygder Ulvik, Granvin, Kinsarvik og Kvam. De skilles fra Voss ved høie fjeldstrækninger og kun gennem dalen til Granvin er der forbindelse ved kjørevei. Der anlægges nu ogsaa Voss-Eide jernbanen. Skillet mellem Voss og Granvin er ved Svelgebroen, hvor Bulkeelven udløber i Moevandet. Ellers er der gang- og kløvveie paa flere steder over fjeldene til Hardangerbygderne.

Mod Sogn grænser Voss til herrederne Arnefjord, Vik og Aurland. Disse er ligeledes adskilte fra Voss ved høie fjeldstrækninger og den eneste veiforbindelse, paa hvilken kjøregreier kan benyttes, er gennem Nerheimsdalen til Gudvangen i Aurland herred. Skillet mellem Voss og Nerheimsdalen er lige under Stalheimskleiven, paa hvis øverste rand Stalheims hotel staar. En anden forbindelse mellem Voss og Aurland i Sogn er dog nu under anlæg — nemlig den saakaldte Flom-jernbane, der anlægges fra Bergensbanen ved Myrdalen ned til Aurlandsfjorden. Der i nærheden gik ogsaa den gamle vei over Raudafjeld. En

gammel gang- og kløvvei fra Voss til Sognefjorden ligger over fjeldene fra Myrkdalen, Vossestranden, til Vik i Sogn. Voss, Sogn og Hardanger-grænsen støder sammen ved Opsæt og Gravhalsen i Raundalen, Voss.

Paa vestsiden grænser Voss til Samnanger, der ligger ved Samnangerfjorden, samt til Bruvik og Hosanger herreder ved Osterøen østenfor byen Bergen. Der har Voss sin eneste adgang til søen, idet Bolstadfjorden, som er en arm af Sørfjorden ved Osterøen, strækker en 5 kilometers vei indover paa vossisk omraade i Evanger herred. Grænselinjen mellem Voss og Bruvik overskjærer Bolstadfjorden ved fjeldryggen Troldkonebarret, og gaar i sydøstlig retning til Bergsdalen, som den overskjærer nedenfor gaarden Fosse. Siden gaar den over fjeldene til Flatevand, hvor Samnangergrænsen begynder og saa til Hardanger-grænsen ved Karaldsnut. Øverste del af Bergsdalen hører til Evanger herred, Voss — nederste del, hvor Dale fabrikker ligger, hører nu til Bruvik, men tidligere til Voss. Langsmed Bolstadfjorden ligger jernbanen, som forbinder Voss med Bergen og landskabet deromkring. Ellers har der hidtil ikke været nogen direkte kjørevei ved fjorden. Forbindelsen gik i gamle dage tilsjøs.

Paa nordsiden af Bolstadfjorden gaar grænselinjen nu lidt udenfor gaarden Hermandsdal og over fjeldene til Eksingedalen, som den overskjærer mellem gaardene Fosse og Lavik. Øverste del af Eksingedalen hører til Evanger — nederste del til Stamnæs og Modalen. Men som nævnt har hele dette strøg med Stamnæs og Modalen ved Osterfjorden — nu egne sogne — hørt til Evanger, og folket er vossinger. Det hørte til det gamle "Straumar hvarf" i sagaerne. Gjennem Eksingedalen er nu god veiforbindelse fra Osterfjorden til Nesheim. Fra Eksingedalen gaar grænselinjen over Askefjeld, i hvis nærhed grænsen med Sogn støder til og fortsætter videre over fjeldene til Nærheimsdalen.

De tre vossebygders samlede størrelse er 2073.52 kvadratkilometer, hvoraf Evanger udgjør 590.55, Vangens herred 928.01 og Vossestranden 554.96 kvadratkilometer. Den samlede folkemængde er omkrng 14000.

Kirkesognene paa Voss har antagelig været afdelte eftersom kirker byggedes, og navnene paa kirkestederne har gaaet over paa bygderne — ialfald Evanger, Vinje og Opheim sogne. Før den tid har der muligt været andre inddelinger og sikkert andre navne. Man har kanske ældre bygdenavne i slige som Vasværen, Holbygden — det gamle "Holar" og Vas- eller Solstrand i — den gamle "Sygnastrand".

Vangens sogn har en inddeling, som er særegen for Voss — nemlig den i Ottinger; og den er vistnok ældre end inddelingen i sogne efter navnene at dømme. Den omstændighed, at en otting kaldes Guldferdingsotting, tyder paa, at der ogsaa har været en inddeling i fjerdinge, hvad navnet Fjordungamoen ogsaa henpeger paa. Enten har da Vangens sogn udgjort en fjerdedel af en større enhed — kaldt Voss. Eller Vangens sogn har udgjort to fjerdinge, Evanger og Holbygden en fjerding. Opheims sogn laa i retslig henseende i ældre tid til "Sygnafylke" (Sogn), men i kirkelig henseende til Voss.

Inddelingen af Vangens sogn i ottinger er kanske ældre end vor tidsregning. Navnet paa Dyrvedalsottingen var i gammel tid "Dyrvinjardals ottingr". Det skulde tyde paa, at der fra først af var en gaard i Dyrvedalen — kaldt "Dyrvinjar" — som senere blev delt i de andre Vinjargaarde — Røkkvin, Røtin, Hævin, Sævin, Dalvin og Germvin — altsaa i den tid, da "vin"-navnene først brugtes, hvilket var længe før den historiske tid i Norge.

Dyrvedals ottingen strækker sig fra Evangergrænsen til Hellesnæs. Saa er det Guldferdingen eller "Strindar" ottingen, som strækker sig til Ringheim forbi Vangen; saa Borstrands (Borgstrindar) ottingen, omfattende Borstranden og Reppen til og med gaardene Hegle og Alland paa Lønevandet anden side; Vinje (Vinjar) ottingen fra Baabroen, omfattende Dukstadgaardene, "Aurgaato" eller Kytes-grænden og "Vinjar"-gaardene i Tykkebygden — alle ovenfor Bøe; saa Bøe (Bøfar) ottingen fra Bøe (Tykkebygden), hele Raundalen samt Bjørke- og Fennegrændene lige til merket med Granvin paa nordsiden af Lilleelven (Kvisl); derpaa kommer Kvitle (Kvislar) ottingen paa sydsiden af Raundals- og Lilleelven, fra grænsen med Granvin til halve gaarden Bryn; saa Bordals (Bardadals) ottingen, Bryn-Jernæs-Rong, gaarde paa østsiden af Bordalselven; saa Viken (Vikjar) otting, Giljane, sydsiden af Vangsvandet, og nedover til Evangergrænsen ved Skjylje-Træn-Narheim.

KORT BESKRIVELSE AF VOSS

Voss er et stort dalføre med mange forgreninger og et par sidedale. For et rundskue vil vi gaa ud fra Sørfjorden ved Osterøen.

Paa Osterøens nordspids er Vossenæset, som antages at være det gamle merkepunkt mellem Voss og Midthordland. Fra Vossenæset strækker den del af Osterfjorden, som kaldes Sørfjorden, sig efter en kort bøining ret mod syd til Vaksdal. Paa den anden side af fjorden ved Vossenæset gaar Mofjorden

indover mod nord i Modalen herred. Dette herred har efter adskillelsen fra Voss været tillagt Hosanger, men blev i 1909 eget herred. Foruden Modalen omfatter det en stor del af Eksingedalen — det er midtpartiet, hvorfra man i gamle dage ikke havde anden vei end over fjeldet til Modalen ned tilsjøs. Folket i begge dalfører kalder sig fremdeles vossinger. [Gaarden Dyrkolbotnen kjøbtes i 1770-aarene af Sjur Nilson Hjørnevik og hustru Marta Knutsdatter Bergo (Eksingedalen). Mange folk i Modalen slegter fra dem.] Herredet har to kirker — en paa gaarden Mo i Mo sogn, først nævnt i 1360, og var da sandsynligvis en stavkirke, men i 1593 en tømmerkirke. Ny kirke byggedes i 1882. Den anden kirke staar paa gaarden Flatekval i Eksingedalen. Der var først opført et lidet kapel — antagelig i 1722. Dette blev nedrevet i 1882. Samme aar opførtes en kirke af graasten og cement, der har 170 siddepladse. Det gamle kapel opførtes som stue paa Binndingabø, Evanger herred.

Eksingedalen tager ogsaa sin begyndelse fra Sørfjorden. En liden fjordarm gaar ind til gaarden Eide nederst i dalen og har navn efter denne. Der ligger gaardene Hesjedal, Myster, Mellesdal og andre gaarde mere eller mindre kjendte af vossinger. Nederste del af Eksingedalen hører til Stamnæs anneksogn i Bruvik herred. Fra Eidefjorden gaar nu god kjørevei opover Eksingedalen til Nesheim. Den blev i 1895 færdig til Lavik og i 1910 til Fosse — den første gaard i Evanger herred. Gjennem Eksingedalen strømmes Eksingedalselven, der tager sin begyndelse bagenfor fjeldet Kvitenosen og Myrkedalsfjeldene, Vossestranden. Elven har mange fossefald, som kan udnyttes til drift.

Voss hoveddalføre begynder med Bolstadfjorden, der ligger i kroger indover i østlig retning fra Sørfjorden lidt syd for Eidefjorden. Ved Bolstadfjordens indløb ligger paa landtungen mellem disse fjorde Stamnæs, hvor sognets kirke staar. "Stafness Kyrkja" findes først nævnt i 1328 og senere i 1686 og 1722, da den omtales som en liden tømmerbygning. Ny kirke opførtes i 1861, der har 360 siddepladse.

Af gaarde i Stamnæs ved Bolstadfjorden kan nævnes Dyvik, Strømme, Herfinsdal og Furnæs. Paa den anden side af fjorden er Dalseidet og Verpelstad i Bruvik, der ogsaa hørte til det gamle "vossavælde".

Fra Dalseidet er et kort stykke over til Dalevaagen, som er en anden arm af Sørfjorden, og hvori Bergsdalselven har sit udløb. Dale fabrikker og ladested ligger lidt østenfor Dalevaagen. Der er Dale jernbanestation paa Vossebanen. Herfra gaar Bergsdalen i sydøstlig retning opover mod Hamlegrøvandet paa grænsen mellem Voss og Hardanger. Nederste del

af Bergsdalen hører som nævnt til Bruvik herred — den øverste del til Evanger. Der ligger gaardene Fosse, Øie, Brække, Lie, Solbjørg, Berge, Hatlestad, Kaldestad, Smaabrække og Røidland. I dalbunden ligger Bergevand, som gennemstrømmes af elven. For det meste er dalen trang med høie tildels vilde fjeldrygge stikkende op ved siderne. God kørevei er nylig anlagt fra Dale opover hele dalen til Hamlegrøvand. Ellers gaar der en besværlig fjeldvei over til Bolstad, hvorover forbindelsen holdtes med kirkestedet i Evanger.

Ud i Bolstadfjorden stikker den 750 fod høie fjeldryg Troldkonebarnet, der foraarsager en skarp sving i fjorden. Gennem fjeldryggen gaar Vossebanens næst største tunnel. Et kort stykke fra denne er ogsaa den største tunnel, der er slaet gennem fjeldryggen Hyvingen, som er 300 fod høi. Strandlinjen der er det vildeste strøg paa hele jernbanelinjen til Voss med nøgent fjeld og urer omtrent lige til enden af fjorden, hvor Bolstad jernbanestation ligger.

Paa den nordre side af fjorden ret overfor Troldkonebarnet ligger gaarden Hermandsdal, som er den første gaard i Evanger herred. En liden elv, som begynder oppe i Skordals og Neva-fjeld, rinder forbi gaarden.

Ved en vig lidt længere øst ligger gaarden Tyssen, og der udmunder elven Tyssø, som tager sin begyndelse i fjeldet Graa-nibbene og gennemstrømmer Kringdalene, hvor flere sætre er beliggende. Saa gaar den forbi gaardene Øfstedal, Meland og Aldal. Ved Tyssen danner den en fos, hvor sagbrug drives og større anlæg kan sættes igang. Elven danner flere vand som Kirkevandet, Byvandet, Svartevand og Lonevand. Høie fjelde, tildels 3000 fod, ligger paa dalsiderne.

Bolstadfjorden ender ved gaarden Bolstad. Der udløber Vosseelven, som er Vestlandets største elv. Ved elvemundingen er Bolstadøren. Der boede i første del af 1300-tallet Einar Øyrar, raadmand i Bjørgvin. Bolstad har været et vigtigt sted for Voss. Omtrent al færdsel fra bygderne til Bergen og havkanten gik der. Gjestgiverier, handel, ting og soldatersessioner var da ogsaa der. Med dette har der dog været mange forandringer. Efter anlægget af Vossebanen har Bolstad været af mindre betydning. Omkring 1663 eiedes gaarden Bolstad med Bolstadøren af sorenskriver Nils Kaa, der havde bare Voss sorenskriveri og drev gjestgiveri paa Øren og boede der. Han gjorde sit gjestgiveri til tingsted for Voss. I 1703 eiede Henrik Weinwick Bolstad med Øren og agtede at drive gjestgiveri der, men solgte omkring 1723 til oberst Karl Filip du Wahl uden at have drevet gjestgiveriet. En Kay Lorentson fik i 1720 bevil-

ling som gjestgiver der. Oberst du Wahl boede paa Bolstad og holdt soldatersession paa Øren, hvilket fortsattes efter ham.

Der er nu paa Bolstadøren ogsaa handelssted, postaabneri, telegraf- og telefonstationer og dampskibsstoppested. Nylig er der indviet et kapel til kirkeligt brug, og der er et ungdomshus.

Fra Bolstad gaar en fjeldvei til Rasdalen, som ligger oppe mellem fjeldene paa sydsiden af elven. Denne vei gaar stupbrat op til en høide af omkring 1000 fod over havet. I Rasdalen ligger gaardene nedre og øvre Rasdal samt Rørbakken. I dalbunden er Rasdalsvandet. Der er høie fjeldet paa siderne.

Lidt nordenfor Bolstadøren ved enden af fjorden ligger Horvik og ovenfor der er Fyre eller Førde. Omtrent 3 kilometer østenfor Bolstad begynder Evangervandet, der har en længde af 6 kilometer og ligger 10 meter høiere end fjorden. Ved elven mellem fjorden og vandet ligger gaardene Rongo, Horveid og Vasenden. Fra Horveid har fra gammel tid gaaet en besværlig kløvvei over til nedre enden af Teigdalen, som strækker sig opover paa nordsiden af vandet. Gaarden Orrevig ligger i en bugt bortenfor Horveid, og Orvigelsen munder ud der. Bergstad og Bjørgo ligger ovenfor — høit over vandet. Kjenæs ligger derimod nede ved vandet midt paa strandlinjen. Rørgo og Gjellen er lidt ovenfor Horveid, og bortenfor der hæver fjeldet Vindeggen sig op til en høide af 1600 fod. Veien gaar bagenfor denne.

Teigdalen gaar i nordlig retning fra Evangervandets øvre ende. Omtrent 10 kilometer op i dalen ligger gaardene Aarhus og Brækhus. Derfra gaar et mindre dalføre med brat stigning over til Eksingedalen, mens hoveddalføret gjør en skarp sving østover. Længere borte kløver den sig i Fannedalen og Bjørndalen. I øvre ende af Bjørndalen stikker fjeldeeggen Kvitanose op til en høide af 1468 meter. Fannedalen gaar i retning af Vaalevand og Piksvandene, hvorfra Teigdalselven tager sin begyndelse. Denne gennemstrømmer dalen fra ende til anden og udmunder i Evangervandet ved gaarden Fadnæs. Fra vandet til Aarhus har dalbunden en stigning af 143 meter. Elven strømmer derfor med adskillig fart nedover. Af fossefald kan nævnes Kraakefossen og Rapdalsfossen. Teigdalen er meget trang og omgives af høie fjelde, der skraaner steilt opover fra dalbunden. Tildels er der lodrette bjerge. Trangest er dalens nedre del mellem Fadnes og Mestad, hvad der saavidt er rum for veien ved siden af elven. Paa denne stræknings vestside ligger gaardene Brunborg, 324 meter over Evangervandet, og Flansaas, 380 meter. Paa samme side længer fremme ligger i dalbunden gaardene Ro og Sevaldstad. Paa den anden side i dalbunden er Mestad og Langeland. Høit ovenfor Mestad er Akslebjørg,

Luren og Toe. Til disse gaarde er der kun gangstier fra hovedveien. Ved Mestad og Langeland er dalen rummeligere og til dels flad i bunden. Ogsaa ved Brækhus og Aarhus er dalen bredere. Der er nu god kjørevei opover dalen til Aarhus, og der er planer om at fortsætte denne over til Eksingedalen.

Som nævnt, hører øverste del af Eksingedalen til Evanger herred. Det er gaardene Fosse, Binningabø, Bergo, Nesheim, Brakestad, Træfald, Ekse og Gulbraa. Dalen gaar der ret i øst opover mod Myrkdalsfjeldene paa Vossestranden. Den har sit navn efter gaarden Ekse, som har været den først rudte gaard. Betydningen af navnet er uvist. Man har sammenstillet navnet Eksinga med navnet Birninga i Binningabø, hvilken gaard tænkes rudt af folk fra Birnin — Bidne, Vossestranden. Nogen gaard Eksin kjendes andre steder ikke nu. Eksingedalen er ikke mindre et trangt og vanskeligt farbart dalføre end Teigdalen. Der har kun været kløvveie til gaardene, indtil man i de sidste aar har faaet vei til Nesheim, hvilken skal fortsættes til Gulbraa — 50 kilometer fra Eidefjorden. Paa Nesheim er et kapel og kirkegaard. Der er skoler paa Bergo og Ekse.

EVANGER

Ved østre ende af Evangervandet ligger Evanger — herredets midtpunkt, hvor hovedkirken staar, og hvor sædet for herredets bestyrelse er. Det er et strandsted med omkring 200 opsiddere. Der er postaabneri, telegraf- og telefonstationer. Tillige en sparebank og handelsforening samt hotel. Jernbanestationen er paa elvens anden side. Der er ogsaa prestegaarden Væle.

Evanger antages at have sit navn af hvile- eller stoppested. Der maatte man i gamle dage tage med baad over Evangervandet. Var der daarlige isforholde, maatte rideveien paa nord-siden af vandet tages. Kirken paa Evanger nævnes første gang i 1315. I 1720 satte løjtnant Backe sig til der som gjestgiver. Bekjendt i sidste aarhundrede er Ivar Monsons handel og gjestgivere paa Evanger. Han var fra Ygre (Vangens herred) og havde flere søskende i Amerika.

Mellem Evanger og Teigdalen ligger gaarden Styve. Ovenfor er Styveshorgen, som er 945 meter høi over vandet.

I hoveddalføret ovenfor Evanger er først Evangerhaug, saa Skorve, hvor Skorveelven kommer ned fra Flatefjeldet. Lidt længere fremme er gaarden Kvilekval, der er velkjendt som senator Knute Nelsons fødested. Kvilekval var et sted man tog hvil i gamle dage, da veien der tog opover bag fjeldknausen Brennove til Kolle i Vangens herred og nedover om Opheim og

andre gaarden i Vestbygden. I en kreds ovenfor Skorve og Kvilekval ligger Elje, Mugaas og Bjørngaas. Nede ved elven længere fremme er Gjeitle, hvor Gjeitleelven munder ud i Vosseelven. Ovenfor der er Edal og Steine. Gjeitleelven er merkelinje mellem Evanger og Vangens herreder paa nordsiden af Vosseelven. Langsmed elven er der god kjørevei opover til Vangens sogn.

Paa sydsiden af Evangervandet ligger først Vasenden ved udløbet af dette. Saa er det Jørnevik, hvor et par smaaelve udmunder. Lillevik og Storevik er andre steder ved vandet. Ovenfor disse er gaarden Nakka. Saa kommer fjeldryggene Hærnæshorgen og Hærnæsnoven og gaarden Hærnæs paa en tange nedenfor ved vandet. Ved Evangervandets øvre ende er gaarden Væle, som er prestegaard, og hvor jernbanestationen er. Der er bro over til Evanger. Jernbanen følger sydsiden af elven. Ved gaarden Væle udmunder Sagelven, der kommer ned mellem Hærnæshorgen og Væleskammen.

Paa østsiden af Væleskammen er gaarden Mykkeltvedt. Ovenfor der taarner Mykkeltveitveten i veiret. Den kaldes ogsaa Trænsveten af folket i Vangens sogn. Der var en af de bekjendte varder, hvorfra der varsledes om ufred i landet. Paa Voss var der to saadanne til, nemlig paa Hondalsnuten og Kvitnose.

Hyljaraar og Solaraas ligger nedenfor Taagefjeld ved elven. I dalføret østenfor Taagefjeld strømmer Skjervnelven, og ved udmundingen af denne ved Vosseelven ligger gaarden Skjerven eller Skirvo, som den heder i daglig tale. Længer oppe er Skjerveggen paa vestsiden af dalføret og Svanga paa østsiden. Hosaas ligger paa en høide i øst for Skjerven. Denne gaard og Svanga er de øverste gaarde i Evanger paa denne side af Vosseelven.

Fra omtrent hver eneste gaard i Evanger har der draget folk til Amerika, om hvilke adskilligt vil findes i det efterfølgende. Fra enkelte gaarde som Fadnes og Øvstedal har der draget flere store familier, hvis slechter er spredt vidt omkring.

I Evanger er der tretten skolekredse, og otte større eller mindre skolehuse er opsatte. Der er et ungdomslag paa Bolstad og et paa Evanger med egne huse. I 1923 brændte mesteparten af husene paa Evanger. Siden er strandstedet reguleret og opigjen bygget.

Evanger udmerker sig i det hele ved trange dale og høie fjelde. Det nøgne fjeld stikker frem omtrent overalt. Kun ved Evanger strandsted og ved grænsen med Vangens sogn har dalen et videre præg. Men op imellem fjeldene er gode havnengange og der er mange sætre. Kvægdrift er da den vigtigste

næringsvei. Der er lidt skogsdrift til bygdens behov. Frugt-avlen har taget til i de senere aar. Fiske, især af laks, har ogsaa været af betydning.

Evanger har i de sidste hundrede aar havt flere betydelige kommunemænd. Dets første ordfører var Gulleik Johanneson Horveid, saa Anders Knutson Kvilekval og fra 1898 Nils Brynjulvson Mugaas, der traadte af i 1929.

VANGENS HERRED

Grænselinjen mellem Evanger og Vangen — det nuværende Voss herred — følger, som nævnt, Gjeitleelven paa nordsiden. Paa den anden side af Vosseelven gaar den fra udløbet af Torfinselven til Mykkeltveits- eller Trænsveten og derfra til udløbet af Hamlegrøvdandet øverst i Bergsdalen.

Idet man overskrider denne grænse nede i dalen vil man merke, at landskabet udvider sig betydeligt og giver det et aabnere udseende i det hele. Paa begge sider af elven er en række gaarde, der ligger i nogenlunde jevne skraaninger, mens en af de betydeligste, nemlig Eide, ligger nærmest paa en flade i dalbunden. Paa nordsiden af elven begynder, som allerede nævnt, Dyrvedalsottingen, hvis nederste del kaldes Vestbygden. Paa elvens anden side er Vikerotting. Hovedveien gaar gennem Dyrvedalsottingen, og jernbanelinjen er ogsaa for det meste paa den side.

Idet man overskrider Gjeitleelven haves Eidehovden med Eideshagen ret foran. Veien er paa den ene siden af hoveden og elven paa den andre. Lidt længere fremme er Eide. Der boede i 1440-aarene Magnus Hagenskild til Eida. Høit oppe tilvenstre ligger gaarden Kolle ved Gjeitleelven. Længere nede og østligere ligger i række Opheim, Vestrheim, Hovda, Lidsheim, Berge, Væte, Flage, Haga og Vasenden — de sidste nede i dalbunden, de andre i skraaningen bortenfor. Ved Flage er jernbanebroen. Der er ogsaa den bekjendte Flagesti. Mellem Eide og Flage er Seimsvandet — en udvidelse af elven. Seim ligger paa den andre side. Ved Berge er en elv, som danner Bergefossen. Der er ogsaa Bergslien og Bergshaugen. Ved den sidste er den gamle Olavsto, hvor veien laa i gamle dage. Den laa over fjeldryggen Rausmulen til Dyrvedalen. Ved Vasenden eller Lilandsosen, som det kaldes, er der bro over elven.

Fra Vasenden strækker Vangsvandet sig østover omtrent 10 kilometer. Det ligger 45 meter over havet. Dets fladeindhold er 8.4 kvadratkilometer. Dets største bredde er 1800 meter. Over sundet ved Hellesnæs er det bare 300 meter.

Lidt ovenfor Lilandsbroen mellem vandet og Rausmulen er

Bulken station, hvor der ogsaa er postaabneri, butikker, oste-fabrik og ungdomshus. Bulken er paa gaarden Rekves grund. Der er skillet mellem Vestbygden og Dyrvedalen.

Gjennem Dyrvedalen, der gaar nordover fra Vangsvandet, strømmes Rekveselven. Den tager sin begyndelse med en arm op i Lønehorgen paa bagsiden og med en anden arm i Jygrabrunen. De to arme mødes ved gaarden Arhelleren øverst i dalen. Imellem dem ligger Tvarefjeldet. Ved udløbet af elven i Vangsvandet ligger gaarden Rekve. Faa navne er bedre kjendte i Amerika end dette navn. Der skriver man helst Reque.

Paa Rekve fandtes der i 1824 spor efter fem gravhaue — to af dem var udgravne. Nogen af dem skrev sig fra den ældre jernalder. Der fandtes forskellige sager.

Ovenfor Rekve paa elvens vestsiden er gaardene Røte, Sæve, Hæve og Gilderhus — alle velkjendte af navn i Amerika. Røte er bedst kjendt fra gamle breve om Voss. Odd paa Røtin, søn af Odd paa Rogne, nævnt i 1292, boede der. Senere brorsønnen Haavard Halleson.

Paa den andre side af Rekveselven ligger gaardene Bøe, Veka, Gjermes, Dolve og Gjerdstad i række langsmed elven. Saa begynder Guldferding otting. Gjokestein, Børkje, Apaltun og Honve ligger langsmed veien. Oksnabjørge høit oppe i fjeldsiden ovenfor. Gjokestein — ofte skrevet Dykesten — har merkeligt nok navn efter Borgunderkongen Gjoke og Gjokungerne. En stor gravhaug med hellekiste og forskellige figurer var paa Gjokestein. Børkje eides af Einar Pining i 1293, men Odd paa Rogne og hans bror Halrod tog den igjen ved odelsret. Flere gravfund er gjorte paa Børkje fra den ældre jernalder. Den ældste kjendte baadgrav fandtes der.

Videre langsmed veien ved Vangsvandet ligger gaardene Hellesnæs, Kvale, Lydvo, Seim og Finne. Høiere oppe ligger Opheim, Bauthus, Raudstad og Brække. Paa Lydvo boede i 1537 Inger Ormsdatter, som var af adelig æt. Paa gaarden er et gammelt loft fra det 14de aarhundrede — kaldt Lydve-loftet. Fogden Lauritz Anderson (Heiberg), fra hvem mange vossinger stammer, boede paa Lydvo omkring 1640. I aarene 1837-43 udvandrede der seks søskende til Amerika fra Lydvo, hvis slekt er stor i Amerika. To gravhaue fandtes paa gaarden. Navnet skrives ogsaa Lødve.

Paa Seim var ogsaa en gravhaug med to hellesatte rum. To lensmænd og en foged har boet paa et brug i Seim i de sidste hundrede aar. Omkring 1900 kjøbte folkehøiskolebestyrer Lars Eskeland det og flyttede folkehøiskolen derhen. Siden har den været der. Den er nu kanske den største i sit slags i landet.

Paa gaarden Finne staar det gamle Finne-loft. Om gaardens historie se senere. Paa Finne og Raudstad boede fra omkring 1700 de to søstre Margrethe og Inger Miltzow, fra hvem mange vossinger stammer. Raudstad har navn efter en mand Raudr.

Vossevangens grænser gaar nu til Finne paa vestsiden og lige under Bryn paa østsiden; nord til Ringheim og syd til Jernesmoen. Indenfor Vangens grænser ligger nu gaardene Ullestad, Lekve, Mølster, Rogne og Prestegaarden i Guldferdings otting samt gaardsdele i Bordals otting. Hoveddelen af strandstedet er i nordøstre hjørne af Vangsvandet. Vangen var det

Vossevangen

gamle navn paa Prestegaarden. Vang skal betyde en græsvold, hvor gudsdyrkelse øves. Vossevangen har en befolkning paa omkring 2000 mennesker og den har alle eiendommeligheder for en moderne by. Ved siden af den ca. 700 aar gamle kirke er prestegaardens husbygninger, hvor man blandt andet merker sig den røde bygningen, hvor Ludvig Holberg havde sit rum. Udenfor denne stod Holbergs-furuen, som nu er nedhugget. Ikke langt derfra staar en mindsten om veteranerne fra krigen i 1807-14, opført i 1905. Gaden fra kirken nedover der til vandet kaldes som oftest Holbergs-pladsen, men nærmest kirkegaarden ogsaa kirkebakken og lighaugen. Det af provst Miltzow stiftede enkehjem var paa Holbergs-pladsens anden side, hvor der nu er

et missionshotel. Tvers over gaden paa den anden side af dette staar den flere hundrede aar gamle tingstue.

Paa Vangen er Voss landsgymnasium, Voss kommunale midtelskole og Vestlandets kunsthaandverksskole. Voss landsgymnasium og folkeskolen har store prægtige bygninger. Paa Vangen er to banker — Voss Sparebank og Voss Vexel- og Landmandsbank. Der er fem hoteller og mange forretningshuse forøvrigt. Der er formandskabslokale og retslokale. Vangen har elektrisk belysning og vandverk. Vandet pumpes ved elektricitet op i en høitliggende dam. Kraften faaes ved Rognefossen.

Bladene "Hordaland", "Vossingen" og "Unglyden" udgives paa Vangen.

Ved siden af Vangen hæver den betydelige fjeldnut Hangur sig til en højde af 795 meter. Paa afsatser ved dens fod er gaardene Ullestad og Mølster. Husene paa den gamle gaard Mølster med tilstrækkelig grund omkring blev i 1917 kjøbt til museum, som kaldes Voss Folkemuseum. I heldningen lidt østenfor er gaarden Rogne, om hvilken mere senere. Paa Rognes grund er Rognesfossen, hvor der er elektricitetsverk og uldvarefabrik.

Vossevangen strækker sig nu over Vosseelven, idet en stor del af det, som er indbefattet i dens bygningskommune, ligger paa østsiden. Vossebroen, hvorover veien til Hardanger ligger, forbinder de to dele. Elven udløber i Vangsvandet ved Grandene mellem Prestegaardsmoen og Jernæs. Lidt ovenfor Vossebroen kommer Raundalselven og Strandelven sammen. Raundalselven følger hoveddalføret østover. Strandelven ligger i det i nordlig retning gaaende dalføre og danner der Lundarvandet, Melsvandet, Lønnevandet og Vetlavandet. Straks ovenfor sammenløbet af de to elve er Bodebroen (Baabroen), der forbinder Rogne-landet (Guldfjerdings otting) med Tvilde-landet (Vinjar otting). Om denne bro var der en stor retssag i 1342, hvorom senere. Der stod ogsaa slaget med kong Sverre i 1177. I dalføret ovenfor ligger Borstrand otting paa vestsiden og Vinjar otting paa østsiden op til gaarden Almeland, hvorefter alle gaardene lige til grænsen med Vossestranden hører til Borstrand otting. Første gaard i denne otting er Ringheim, men i gamle dage var der en gaard Lund, om hvilken Lundarvandet og Lundarhovden er minder, men den er nu indlemmet i Ringheim. Ved Lundarhovden er Voss barnehjem, hvis eiendom kjøbtes i 1914 med ydelse fra vossinger i Amerika. De øvrige gaarde er Gjerde, Traa, Skjerpe, Grævle, Skulestad, Fitje, Een, Gjerdsqual, Flatekval, Norekval, Saude, Staup, Løne, Høiland, Bergo, Afdal, Tvinde, Hustvedt, Gjosten, Leidal, Hefte, Fletre, Grotland,

Nesheim, Opkvitne, Nedkvitne, Almeland og Hegle. Langs vestsiden af Borstrands otting strækker fjeldkjeden Hangur-Lønehorgen sig som i en bøjning om dalen. I Lønehorgen ligger der snefonner aaret rundt. Nede ved gaardene Løne-Flatekval er et skiferstenslag i fjeldet, hvor der er en del drift. Paa Tvinde er den bekjendt Tvindefos, der dannes af Afdalselven. Der er hotel og rigstelefonstation.

Mellem Strandelven og Raundalselven skraaner Tvildeaasen op fra tre sider og fortsætter i Graueaasen østenfor. Omkring disse ligger gaardene i Vinjar otting. Den første fra Vossevangen er Tvilde. Der er den militære øvelsesplads Tvildemoen fra Baabroen bortover mellem begge elvebredder. Den Søndhordlandske bataljon og 4de sanitetskorps benytter nu denne. Bortenfor Tvilde paa sydsiden af aasen ligger først gården Gjerdager, Rykke og Kvale. Saa kommer de gamle Vinjargaarde, der har givet ottingen sit navn, nemlig Endeve (Endevin), Melve (Medalvin), Helleve (Hellevin), Vinje (Vinjar), Fjose (del af Vinje) og Tøen (Tovin). Strøget paa denne side af aasen kaldes nu helst Tykkebygden. Paa Vinje var høiesteretsdommer Aad J. Vinje af Wisconsin født og paa Gjerdager stolefabrikant Andrew Johnson af Chicago. Bortenfor Tøen i udmarken er Tønedammen, hvor vandet i Ygre-gjeilen dæmmes op. Langsmed gjeilen stod før i tiden en række kvernhus, tilhørende gaardenes opsiddere. Paa Vinje var ogsaa sagbrug. Om høsten dæmmes vandet op og saa blev alle mølle-eiere varslet, naar der skulde males korn og dammen blev aabnet. Alle kvernhus er nu borte.

Paa vestsiden af Tvildeaasen ligger gaardene Lirhus, Loftus, Dukstad og Øvshus. Disse gaarde tilsammen udgjorde det gamle Hvitheim, kjendt af breve fra 1300-aaret. Mange gamle gravhaue har været der. Nedenfor Dukstad er Dukstadfossens møllebrug, hvor der males mel til hele bygden.

Til Vinjars otting hørte ogsaa gaardene i hvad man kaldte "Aurgaato", nemlig Kyte, Nordheim, Repaal og Lemme. Nordheim og Lemme er især kjendte i senere aar for sin skiferdrift. Mellem disse gaarde er ogsaa eiendomme tilhørende Fjose og Helleve, hvor skiferbrug drives. Skiferdriften begyndte der i større udstrækning i 1880-aarene, efter hellesaksen toges i brug ved tilskantningen. Arne Sjurson Rene, som drev skiferudvinding paa Fjose-eiendommen i 1884, opfandt da og begyndte at bruge denne skifersaks først.

Med gården Bøe i Tykkebygden begynder Bøar otting, der omfatter foruden de østre gaarde i Tykkebygden ogsaa gaardene i Raundalen og paa nordsiden af dalen fremover til Hardanger-

merket ved Fenne. Paa Bøe var Ivar Larson Bøe, Victor Lawsons far, født. Bømoen, som ligger ved Raundalselven nedenfor Bøe, er militær øvelsesplads. Fjordenes infanteriregiment og 4de trænkompagni benytter den. Til Bømoen hører ogsaa dele af gaarden Bakketun og Hylle, som ligger østenfor Bøe.

I Tykkebygden ligger endvidere gaardene Ygre, Osgjerd, Graue, Kvarekval og Kløve. Jernbanelinjen ligger over alle disse gaarde. Paa Ygre er nu jernbanestation, postaabneri og handelssted.

Ved Kløve begynder Raundalen. Den første gaard er Meringen, som ligger ved elven mellem Kløvenolten og Selheimsnuten. Klyvet og Rasdallien heder skraaningerne paa Kløvenolten ned mod elven. I Klyvet er den bekendte Sverre-sti. Udenfor er Kvitnedalen med gaardene Rørlien, Bratager, Gilbaarene, Kvitne og Fanestøl. Kvitnedalen gaar op mod Lange-dalen, som ligger paa fjeldet fra Raukjeldo ovenfor Lemme og over til Opheim sogn, Vossestranden. Der er mange sætre. I øst fra Kvitnedalen er gaardene Urland, Grove, Davidhaug, Lassehaug, Vaale, Kolve, Lie, Bøe, Øieflaaten, Kvale, Hjem-bære, Midtbære, Sygnabære og Skiple i en strækning for sig selv. Paa Grove er jernbanestation. Paa Lassehaug post- og handelssted. Paa Øieflaaten er den nye Raundals kirke, bekostet ogsaa af gaver fra Amerika. Ovenfor gaardene der er Lienolten. Paa elvens anden side er gaarden Lindberg. Længer borte er Skiplesbotnen og Hondalene, hvor der er sætre. Ovenfor dem er Hondalsnuten, 1459 meter, og som led i fjeldryggen langs dalsiden udenfor er Skipadalsnuten, 1500 meter, og Olskovlen, 1575 meter over havet.

Fra Skiple strækker Raundalseidet sig over til Øvsthusgrænden, hvor gaardene Øvsthus, Brække, Reime, Heg og Vold ligger. Paa Øvsthus er jernbanestation, post- og handelssted. Længst ude i dalen ligger Egjareid, Nygrytten, Almenningen, Hellen og Kleivene. Ved almenningen er Mjølfjell jernbanestation og poststed. En fjelddal, Rjoandalen, gaar derfra mod nord og Rjoanaaen forener sig der med Raundalselven. Udenfor Kleivene er Langevasdalen til Opsæt og Gravehalsen, der hører Ulvik til.

Fra Tykkebygdens øverste del gaar et tverparti af hoveddalføret mod syd paa elvens anden side. Der ligger først gaardene Selheim, Tverberg, Skjerve, Bjørke og Møen. Fra Selheim udvandrede Anna Nilsdatter Selheim, mor til senator Martin Johnson af Nord Dakota. Skjerve-gaardene er kjøbt af staten og bruges af militæretaten, helst som skydebane. Mellem Bjørke og Møen kommer Horjolo ned fra Horaldsdalen oven-

for og danner den maleriske fos Horjolefossen. I Horaldsdalen ligger mange sætre. Bagenfor sees Hondalsnuten i lang afstand. Sollideggen og Tverbergskammen ligger paa dalens nordside. Paa Møen er stor skiferdrift. Ved denne gaard svinger dalføret igjen mod øst, og gaardene Veisene, Stuejord, Opeland, Brudestolen, Fenne, Tveiten, Hilstestveit og Haatveiten ligger i dette strøg.

I dalbunden ligger Kvitleelven, egentlig Kvislen, som udløber i Raundalselven mellem gaardene Bjørke og Takle. Paa sydsiden af denne og Raundalselven længer nede er Kvitlen (Kvislar) otting, som nævnt, med navn efter elven. I et dalføre sydover langs grænsen med Granvin er Balko og Grønlien. Fra Grønlivandet ved Grønlien udløber Bulkeelven, som rinder ud i Moevandet ved Svelgene, efterat Fenne- eller Opelandselven ogsaa var mundet ud i denne. De rinder ned i Granvin og danner Skjervefossen i Skjervet. Mellem Grønlivandet og Krokevandet er Skondalshorgen. Gaar man saa vestover igjen mod Vossevangen, saa har man gaardene Flatlandsmoen, ved hovedveien fra Hardanger. Moensvandet ligger ved siden af. Længer fremme er Istad tilhøire og Dale tilvenstre af veien. Paa Istad var store myrer, som nu er delte i syv brug og dyrket. Ovenfor Dale er Bidningadalen, hvor Helgasæt ligger. Her træffes igjen det gamle navn "Bidninga" ligesom i Bidningabø, Evanget, og Bidne, Stranden. I trakterne der begynder Kvitleelven. Denne forenes længer fremme med Groveelven, som kommer fra Skutleaasen og Oitledalen. Gaarden Mala ligger paa østsiden af elvenes sammenløb, Grove længere oppe ved Groveelven og Bjørgum paa dennes anden side. Bjørgums skolehus staar i Tømmeraalen.

Midt frem i hoveddalføret her stikker Vivaaskammen med gaardene Opheim og Vivaas omtrent paa toppen. Deres marker skraaner mod et dalføre bagenfor. I bunden af dette dalføre er Skutlestjernet og paa dets anden side gaarden Skutle. Dalføret fortsætter udover til stølen Skredhovden. I den retning ligger en gammel vei over fjeldene til Folkedal ved Granvinsfjorden. Udenfor Skutle er skogrige trakter i Skutlesaasen. Fra Skutle og Vivaas skraaner det nedover igjen til hoveddalen og paa afsatser der ligger Aure og Vike, saa Kinne, Takle og Rene nederst ved hovedveien og Raundalselven. Paa Takles eiendom ved foden af Vivaaskammen er Stenbrohaugen, hvor der er handelsplads og poststed. Dette kaldes dog Møenshaugen. Kvitlens ungdomshus staar paa Veiseteigen længer øst.

De sidste gaarde i Kvitlen otting er Lie og Bryn. Ved elven nedenfor Lie er Palmefossen, hvor der er sagbrug, eiet af Voss

Sagbruksinteressentskap. Før i tiden var der møllebrug. Paa fossens anden side er elektricitetsverk. Over elven gaar Palmefosbroen, hvorover veien fører til Tykkebygden og Raundalen. Ved Palmefossen paa Rykkes eiendom er et stort skolehus for børn baade i Kvitlen og Tykkebygden.

Nedenfor Bryn var den gamle Op-bro, som har givet gaarden sit navn. Da gaarden hedte Bruvin, var der bro før vor tidsregning.

Halvdelen af Bryn hører til Bordals otting. En del af denne er nu med i Vangens bygningskommune ligesom dele af de næste gaarde, Hauge og Nyre. Paa Hauge boede Nils Arnbjørnson Hauge, som fik Danebrogs-ordene i krigen 1808. Jernæs ligger bortenfor Nyre. Dens marker gaar til Vangsvandet og i Bordalselven. Vikenveien ligger forbi Jernæs og over Jernæsbroen der.

Udover Bordalen ligger paa østsiden gaarden Ronve, Sonve, Rokne, Græe, Himle, Olde, Væle, Gjelland, Herre, Litlere, Haug, Helland, Fære, Gjerald og Rong. Efter gaarden Sonve har Sonvesaasen faaet sit navn. Denne store aas er en sameieudmark til bedste for opsiddere baade paa Bordalen og i Kvitlen. Der er ogsaa megen skov. Snarveie over aasen gaar fra Herre til Skutle — ogsaa fra Himle.

Ved Himle stod den gamle Stenkros — Himleskrossen — efter sagnet til minde om Hellig Olavs kristningsfærd til Voss. Ny kros opsattes i 1923. De kjendte fjelde Veskrehorgen, Ribbingen, Helgesætfjeldet og Grønhorgen ligger mellem Rong og Grønlien med mange sætre ved siden af.

Paa Bordalselvens anden side begynder Viken otting med gaardene Tesdal, Rjoe, Tillung, Dymbe, Tveite, Rude og Gjelle. Dette strøg kaldes ogsaa Gjellane. Paa Gjelle boede Danebrogsmanden Odd Knutson Gjelle, 1767—1840. Hans efterkommere er i Amerika. Ved Tesdal er en liden elv, Tesjolo, som kommer fra Sandfjeldene og Skjemmene ovenfor Roksbotten.

Af fjelde paa den ene side af dalen kan nævnes Sandfjeldene, Skjemmene, Bjørgen, Graanakken og yderst Karaldenuten. Mellem Graanakken og Bjørgen er Storevandet, 1000 meter over havet. Vestenfor er Kaldenuten, 1310 meter over havet.

Nedenfor Gjelle er Tungeteig, Mølsterteig og Turlingen. Breidablik hotel, kjendt for sin skønne udsigt over Vangsvandet, Borstranden og omliggende terræn, staar ogsaa paa en afslættning i skraaningen der. Nede ved Vangsvandet ligger saa gaardene Sætre, Glimme, Finnesteigen, Nesthus, Midtun, Vinsand, Rude, Dagestad, Eimstad, Mosefin, Saude, Grimestad, Lunde, Skjelde og Liland, der alle grænser til vandet. Bagenfor disse

gaarde skraaner Graasiden opover til det nøgne høifjeld. Der er store skovlier. Mellem Glimme og Finnesteigen er elven Vanjolo, ved hvilken der er sagbrug. Horjolo, Tesjolo og Vanjolo er eiendommelige elvenavn for Voss.

Paa Liland er der hotel, og som nævnt er der bro over elven til Bulken i Dyrvedalsotting. Ved elven og Seimsvandet nederfor Liland er gaarden Seim. Ovenfor der er Nestaas, hvor guvernør Rognald A. Nestos er født. Ukvitne, Skjeldal, Skjylje og Træn ligger oven og udenfor i samme kreds — Gilbakken og Nar — om noget høiere. Nedover forbi Narheim og Skjeldal strømmer Torfinselven, som kommer fra Torfinsvandet, der ligger opi høifjeldet ovenfor, 867 m. o. h.

Lidt udenfor og noget lavere end Torfinsvandet ligger Hamlegrøvdandet, om hvilket der er mange sætre og et kjendt tilflugtssted om somrene. Veien derhen ligger udover fra Liland om Narheim og videre, og som før nævnt er derfra vei nedover Bergsdalen. Hamlegrøvdandet er næsten saa stort som Vangsvandet. Vasdragene her er kjøbt af Bergenshalvøens kraftselvskab, men bygderne har ret til nødvendig kraft fra disse.

VOSSESTRANDEN

Skillet mellem Vangens herred og Vossestranden gaar fra Strandelven ved Aarsbrække bro vestover til Kvitanosen øverst i Teigdalen. Der er bare fjeldstrækninger. Paa fjeldet ovenfor den stupbratte dalside ligger Afdalsstølen paa en side af linjen og Hydningsstølen paa den anden. Fra Aarsbrækkebroen danner elven grænseskitet et par kilometer opover til udmundingen af Skorsetgjelen, som kommer fra Skorsetvand ned mellem Rinden og Skogstad fra Kvarmefjeldet. Den er saa skillet. Dalen fra Aarsbrækkebroen er meget trang. Der var ingen vei langs elven i gamle dage. Man tog op fra Leidal over Hustvedt og kom ned ved Skogstad. Det var bare kløvvei. Til Opheims sogn gik veien over Langedalen. Der gaar skillet med Vangens sogn over dalen ved Langedalstøl og i flere svingninger over til grænsen med Aurland i Sogn.

De nærmeste gaarde til Vangens herred ved Strandelven er Skogstad, Taulen, Kvarme — øvre og nedre — saa Gjellen, Skjelvik og Humlebrække. Ved Kvarme er en udvidelse af dalen, men den blir trang igjen bortenfor. Et kort stykke ovenfor Humlebrække ved Skraamblebroen udvider dalen sig betydelig. En anden dal forenes der med hoveddalføret og danner en flad strækning i dalbunden. En række gaarde ligger i skraaning paa solsiden ovenfor. Der er Hole, Meland og Brathole, der har givet strøget sit navn — Holbygden — saa er det Haga,

Høen, Tveite, Gilbakken, Herheim, Gavle, Sausjord og Sundve. I en liden bidal ovenfor Herheim og Gilbakken er Engeland. Sundve er bekjendt som fødestedet for Elling Eielson — den første norske prest i Amerika.

Fra Hole gaar et dalføre mod nordvest op mod Skreievand. Der ligger gaardene Rødne, Njaatveit, Selje, Egdetveit, Arnetveit, Hummedal, Midtun, Fjeli og Lund. Desuden ved en liden bidal, Løken. Paa Egdetveit er poststed og skolehus. En større arm af Strandelven kommer ned fra Skreievand og fra nogen tjern ved Løken. I omkredsen ligger Skreiehovden, Husleitefjeld, Skreieeggen og bagenfor sees Kvitenosen.

Lidt ovenfor Sundve ligger Draugsvold, som nu er blit midtpunktet i Vinje sogn og Vossestranden i det hele. Der er kirken, som før var paa Vinje, der ligger lidt længere fremme i dalen. Der er ogsaa kommunelokalet, handels- og sparebank, samt poststed.

Parti af Myrkdalen

Ved Draugsvold støder Myrkdalen fra nord og vest til hoveddalføret, som der svinger ret mod øst og senere mod sydøst. Første del af Myrkdalen er meget trang. Omkring 5 kilometer fra Draugsvold begynder Myrkedalsvandet, som er henimod 4 kilometer langt. Der aabner dalen sig, og ved øvre ende af vandet er et prægtigt strøg, hvor dalen er vid, og mange gaarde ligger fint i skraaningerne. Paa den vestlige side af vandet er ingen gaarde. Fjeldet skraaner steilt ned. Paa østsiden er først gaarden Ulvund, saa Nesheim. Ved enden af vandet ligger Fliseram, Bygd, Skjervheim og Tveite i en kreds tvers over dalen.

Længer fremme er Myrkve, Hirt, Myrland, Helgeland, Overland og Bystøl gaard i gaard. En 10 km. derfra ligger Armot — egentlig Aarmot, hvor to grene af Myrkdalselven støder sammen. Der gaar den gamle vei over fjeldene til Vik i Sogn. Af fjelde der kan nævnes Finbunut og Reppanipen.

Myrkdalen har navn efter gaarden Myrkve, hvis gamle navn var Myrkvin (Mørkve) — den mørke græsgang — formodentlig mellem skov. Dalen er aaben og lys, undtagen nederste del. I fjeldtragterne er gode beiter og mange sætre ligger da deromkring.

Østenfor Draugsvold ligger Vinje-gaardene fint i solbakken, med sine underafdelinger Flatebø og Lilletun. Der er endnu kirkegaarden om tomten efter gamlekirken. Paa Vinje har været hotel, men ved automobilernes komme blev det overflødigt og er solgt. Næst til Vinje er Bidne. Noget af denne gaard hører til Vinje sogn og noget til Opheim sogn. Mellem brugene rinder Fylkesgroen, der før i tiden var merket mellem Voss og Sogn. Lidt ovenfor Bidne ved Fylkesgroen er Finne — ikke at forveksle med Finne i Vangens sogn.

Fra Bidne svinger dalføret næsten ret mod syd til vestenden af Opheimsvandet, der strækker sig mod nordøst. Fra Skramlebroen i Holbygden til enden af Opheimsvandet ligger dalen saaledes ganske nøjagtig i en halvcirkel om skraaningerne ved nordenden af Kvarmefjeldet. Den fortsætter ogsaa i Langedalen, som strækker sig langs Kvarmefjeldets østside sydover til Lemme i Vangens sogn, hvorimod Opheimsvandets dalføre ligger mod nordøst. Ved udløbet af vandet er der bro over elven og en vei gaar fra hovedveien paa nordvestsiden af vandet over til sydvestsiden og følger strandbredden der. Denne side kaldes "Vasstraandæ" mens den anden kaldes "Solsiden". Følger man veien paa solsiden, saa kommer man først til Framnæs, hvor der før var hotel — nu sanatorium. Saa er det Opheimsvangen. Der er kirken og prestegaarden. Først stod kirken ved husene paa Opheim høiere op.

Gaardene paa solsiden af vandet er Sundsvold, Opheim, Lilleteig, Berge, Ure, Løen, Hegland, Ettesvold, Ryg, Kvamme og Haugje. Den sidste ligger ved østenden af vandet, og der ved Haugsviken mødes veiene igjen fra begge bredder. Paa Haugje er en gammel stue, som skal bevares. Ting holdtes der i gamle dage.

Gaardene paa "Vasstraandi" er Kjørnnegaard, Hemre, Teigen, Grindeland og Selland, der alle ligger ved vandet. Ødegaard, Markhusteig og Tufte ligger opover i den nedre ende af Lange-

dalen. Fjeldet Malmagrønnaave ligger syd for Opheimsvandet og lidt længere øst er Akslen og Kaldafjeld. Fra disse fjelde har Stalheimselven sit største udspring. En gren kommer ogsaa fra Larsfon paa dalens nordside og rinder mellem Haugje paa en side og Gilderhus og Lunde paa den anden. Merkeligt nok har Opheimsvandet udløb i flomtiden ogsaa i denne ende, idet vandet flyder over til Gilderhusgjelen og forener sig med Stalheimselven. Gaardsparterene Haugstøl, Lysne (Ljosno) og Brandsæt ligger paa sydsiden af dalen. Længer øst ligger Fyrde (Førde) ved en gren af elven. En gammel vei gaar over Fyrdedalen og Raueggen over til Aurland i Sogn. Fra Fyrde udvandrede syv brødre til Amerika i 1849—57.

Hovedveien, som fører til grænsen med Sogn i Nerheimsdalen, følger nordsiden af elven. Langsmed denne er foruden Gilderhus og Lunde ogsaa Tveite og Sleen. Saa er det Stalheim, der ligger paa toppen af Stalheimskleiven, hvor det landskjendte hotel staar. Der er ogsaa handel, poststed og telegrafstation.

Bortenfor Stalheim ligger gaardene Brække og Sivle. Sivleselven kommer ned der og forener sig med Stalheimselven nede i dalen. Netop før de støder sammen danner de fossefaldene Stalheimsfossen og Sivlefossen. Lidt nedenfor kommer Jordalselven ogsaa ned og danner Stegafossen. Ved munden af elven gaar fylkesgrænsen. Sivlesøen og Stalheimsøen er gaardsbrug, som ligger ved foden af Stalheimskleiven hen til fylkesgrænsen. Ovenfor taarner Jordalsnuten steilt op. Bortenfor denne er Jordalen, som har været ganske adskilt fra den øvrige bygd paa anden maade end ved en farlig kløvvei over Naalen, men som nu har faaet kjørevei anlagt fra fylkesgrænsen i Nerheimsdalen. Tunnel er slaaet gennem fjeldet ved Stegafossen der. Der ligger otte gaardsbrug i Jordalen. Øverst er gaarden Naasen. Der er meget gode sommersbeiter i Jordalen og folket staar sig godt.

Historie af Voss

Voss har meget tidlig været besøgt af mennesker og faaet en fast bosiddende befolkning. De jordfundne sager, hvoraf en hel del er bragte frem i dagen, viser, at de første mennesker der har brugt stenredskaber af en saadan form, som maa forudsætte, at bygderne har været beboet i mindst 1200 aar før vor tidsregnings begyndelse. Den gjængse opfatning i videnskabskredse er dog, at bygder, hvor saadanne fund som de paa Voss forekommer, har været beboet i henimod 5000 aar før Kristi tid. Nogle fund paa Voss er af de ældste som kjendes i landet. De

er grovt tilhugne økser af grønsten, som er bragte derhen fra andre steder; ligeledes flintøkser af det ældste slags, der heller ikke er forarbejdet inden de nuværende vossegrænser. Hverken grønsten eller flint af det slags findes der. Andre siger, hvis alder tilnærmelsesvis kan bestemmes efter deres form og afpudding, er fundne fra tid til anden, og de viser, at man paa Voss har fulgt med i udviklingens gang baade i det øvrige Norge og udenfor.

Efter aaret 1200 før Kristi fødsel er man begyndt at bruge redskaber af metaller. Den saakaldte bronzealder er den første. I Norge strækker den sig ned til omkring 400 aar før vor tidsregning. Bronze lavedes ikke i Norge, da tin ikke fandtes i landet, og kobber havde man ikke lært at udvinde. Bronzeredskaber maatte derfor indføres. Faa fund er fremkomne i Norge og kun et kjendes fra Vossebygderne. Sandsynligvis har man hjulpet sig for det meste med redskaber af sten, ben og træ, indtil man lærte jernet at kjende.

Man mener, at kundskaben om jernet kom til Norge omkring 400 aar før Kristi tid, men paa Voss er intet fund fremkommet fra tiden før vor tidsregnings begyndelse. Fra de nærmest efterfølgende aarhundreder — i den saakaldte romerske tidsalder — kjendes dog adskillige fund — saaledes et fra gaarden Olde, hvor man fandt endel bronze- og sølvspender fra den tid. Fra den ældre jernalder, der indbefatter romertiden efter Kristi tid og folkevandringstiden og strækker sig til henimod aaret 800, er der gjort omkring 35 fund paa Voss — flere end der hidtil er fundne i fylkets andre bygder. Blandt de fleste fund er der vaaben — sverd, spyd og skjold — den frie mands kjendemerke.

Til denne tid hører ogsaa de gamle bygdeborge, af hvilke der er spor paa mange steder i Norge. En saadan bygdeborg har der antagelig ogsaa været paa Voss. Borstrandens otting har navn efter den. Oprindeligt kaldtes den Borgstrindar ottungr. Hvor denne borg har været, kjender man dog ikke til nu.

De gamle baadgrave hører ligeledes til denne tids sidste del, "folkevandringstiden". Den ældste kjendte baadgrav i landet blev fundet paa gaarden Byrkjo paa Voss. Baaden var raadnet bort, som alle steder, hvor den ikke blev dækket med lere, men 60 klinkenagler fandtes med meget andet. Det skulde være en kvindegrav.

I folkevandringstiden har der efter alle merker været adskillig rørelse paa og omkring Voss. Omkring aaret 500 efter Kristus maa hordernes folkestamme været komne til fylket og begyndt sin bosættelse — eller mere rimelig — sin erobring deraf. Det var en krigersk stamme, som søgte at udvide sit

omraade. Der paapeges visse grænselinjer, som skal skrive sig fra en tid, da horderne var adskilte fra andre stammer i fylket. Fra Hornes (Hordanes) ved Fanefjorden til Horvik (Hordavikr) i Hamre ved Osterfjorden har der sandsynligvis gaaet en saadan grænselinje. Et led i denne har bygdeborgen ved Borge-skaret og gaarden Borge i Haus kanske været. Hvilken stamme, der da har havt sit tilhold østenfor denne, er man ikke enig om. Spørgsmaalet er om der har været en stamme, som kaldtes "samner", og som har givet Samnangerfjorden sit navn. En saadan stamme har dog intet spor efterladt sig paa anden maade, saa det er lidet sandsynligt, at den har eksisteret. Samnangerfjorden kan have sit navn efter det oldnorske ord "samna", som betyder at samles — anger betyder fjord. Samnanger er da en fjord, hvor man samles. Det samme navn findes inde i Hardangerfjorden, hvor "Samnadals" og "Samnaherred" er. Det sandsynlige er, at vossingernes omraade — det gamle "vossavælde" — strakte sig indenfor til disse linjer, og vossingernes eller hordernes krig- eller fiskeflaade har samlet sig paa nævnte steder — mest rimeligt vossingerne, hvis Osterfjorden var stængt af horderne ved Horvik.

Man kan af forskjelligt andet ogsaa slutte sig til, at Voss's grænser har gaaet længer baade mod vest og øst end nu. Det sees for en ting, at landnamsmændene paa Island — Lodmund den gamle og hans fosterbroder Bjolf, om hvem det udtrykkelig siges, at de udvandrede fra Voss, var fra gaarden Tulunes — nu Tuenæs i Haus paa vestsiden af Osterøen. Hvorvidt navnene Gnupa og Rakke, som nævnes i den islandske landnamabog, kan hentyde til Gaupaas og Raknes er mere tvilsomt.

I Haakon Haakonsons saga fortælles der, at vossingerne udrustede syv skibe til hjælp for kongen under hertug Skules oprør. Det skulde da vise, at Voss havde en større kyststrækning end nu. Saa mange skibreder var der ikke, saavidt man ellers ved.

Da kong Haakon, som havde Bergen til hovedstad, kaldtes "vossingernes hærfører" i et digt, kan det formodes, at man i de tider regnede Bergen til Voss og en større del af Nordhordland.

Der kan ogsaa være et spørgsmaal om ikke Granvin og Ulvik i Hardanger engang har hørt til Voss. At saa var tilfældet kan formodes af, at Granvinsfjorden kaldtes Anger endnu i det 14de aarhundrede, mens den øvrige Hardangerfjord havde faaet navn efter horderne. Desuden tyder navnet Folkedal paa, at der har gaaet en folkegrænse — det er en grænse mellem to folkestammer. Folkedal er yderste gaard i Granvin næst til

Kinsarvik og Folkedalselven kan have dannet skillet. Man kjender et saadant tilfælde fra Østlandet, hvor elven i Id sogn var grænseelven mellem det gamle Ranrike og Borgesyssel, og navne Folkesæt, Folkevatn og Folkaaen forekommer.

Voss har tidlig havt en stor og fastboende befolkning. Derom vidner de mange gaardsnavne, der regnes som de ældste i landet. Det er navne, som indeholder ordet vin, heim, stad og andre. Vin-navnene er de ældste. Af dem findes der omkring 60 paa gaarde i vossebygderne. Der er ingen andre bygder i Norge som har saa mange af disse. Den næste er Aker ved Oslo, som har 33. I hele landet er der omkring 1000. Man mener, at disse navne har været i brug saa tidlig som i broncealderen — mere end 2000 aar før vor tid. Ved 800-aarstallet var man sluttet med at bruge ordet "vin" i den betydning, da det ikke findes i skrift senere. Af gaardsnavne af dette slags kan nævnes som eksempel Vinje og Vinsand med ordet "vin" i begyndelsen, samt Leikvin (Lekve), Røkvín (Rekve), Fletrvin og Heftvin. De sidste gik tidlig over til at hede Fletrin og Heftin, ligesom Hyllin, Kinnin, Renin, Hymlin, Gredin, Glymmin og flere. Navnene udtrykker en eiendommelighed ved stedets beliggenhed og har saaledes dobbel interesse. "Vin" betyder græsmark eller havnegang. Navnet Leikvin betyder en mark, hvorpaa der holdes leg, Fletrvin den flade græsmark, Heftin den indesluttede græsmark o. s. v.

Omtrent ligesaa gamle er navne med endelsen "heim" — bosted: Opheim, Vestrheim, Lissheim. Kanske ligesaa gamle er navne som Grando og Takle, hvis betydning ikke kjendes af tilsvarende oldnorske ord. Kvitnir, tveit, kvaal, land og stad er alle ord fra begyndelsen af den norske historiske tid. Ordet stad er altid forbundet med et mandsnavn — saaledes Skulestad, Dukstad, Eimstad o. s. v. Ved at regne op alle disse og andre gamle gaarde med slige navne vil man finde, at der efter den historiske tids begyndelse ikke er opryddet mange nye gaarde paa Voss, og en stor befolkning har da fra den tid havt sit tilhold der.

Gaardsnavnene viser ordnede forholde, som tidlig er indtraadt. Familierne har faaet sit afgrænsede omraade, hvor de har holdt til. Tager man dette i betragtning og den træffende betydning af navnene, vil man forstaa, at en langt fremskreden kultur eksisterede langt tilbage i tiden.

Vossingerne har naturligvis havt sin egen stammehøvding — drot eller konge. I sagaerne opregnes flere saadanne, som maa antages at have boet paa Voss — ialfald nogen af dem. En kongerække begynder med en kong Skilfur, som skulde

være konge paa Voss. Fra ham stammede kong Erik af Hordaland og hans storsindede datter Gyda, som satte Harald Haarfagre paa den tanke at samle hele Norge i et rige. Slegtsrækken er denne: Skilfur, Skjold, Erik, Alrik, Erik den maalspake, Alrik den frøkne, Vikar, Vatnar, Imold, Erik, konge af Hordaland, og Gyda. Regner man slegtsrækken nedover, saa skulde vel kong Skilfur have levet i det 5te aarhundrede. Han siges ogsaa at have været skilfingernes stamfader. Men disse antages at have boet ved Østersjøen i Sverige. Skjold skulde være konge i Danmark og stamfader til skjoldungerne. Det passer ikke godt sammen, og der er vel sagn og sandhed blandet om hinanden. At enkelte af disse konger har regjeret i Hordaland og paa Voss anser man dog meget rimeligt.

I sagaen om kong Half og hans kjæmper fortælles om kong Aalrik paa Aarstad ved Bergen, at han var gift med Signy, datter af kongen paa Voss. Hvad denne hed, er ikke sagt.

I Landnamabogen om Islands bebyggelse fortælles om Bødvar Kvite, som udvandrede fra Voss, og hans forfædre i ti led opregnes. Blandt disse er flere konger, som sandsynligvis har boet paa Voss og Hordaland. Denne række er saadan: Rolf fra Bergi, Solge, Kaun konge, Svina-Bødvar, Tore konge, Ørn Hyrnå, Aan, Torleif Hvalaskuv, Bødvar Snettryma, Torleif Midlung og Bødvar Kvite. De fleste af disse navne henpeger ganske tydeligt til gaardsnavne i Nordhordland og paa Voss.

* * *

De første vikingfærder til de britiske øer, om hvilke der findes nogen beretning, foregik mellem aarene 787 og 800 i kong Beohtrics og kong Offa af Mercas tid. Det var tre skibe fra Hordaland, som først er nævnte. I et gravfund paa Voss fandtes en sølvskilling fra kong Offas tid, hvorefter det kan tænkes, at vossingerne var med paa disse tog. Paa Voss er forøvrigt gjort flere fund fra vikingetiden end i noget andet bygdelaag i Hordaland, og det viser da, at man tog sig ud i de dage som skik og brug var ligesom nu.

UDFÆRD FRA VOSS TIL ISLAND

Vossingerne har antagelig været med i kampen mod Harald Haarfagre, da denne underlagde sig landet, men sikker besked derom har man dog ikke. Det som taler derfor er, at der drog saa mange stormænd fra Voss til Island i hans tid. Der findes nemlig ikke et bygdelaag i hele Norge, hvorfra der er nævnte saa mange blandt landsnamsmændene der, som fra Voss.

Den fornemste af dem, som drog til Island, var uden tvil

Bødvar Kvite, der landede ved Alptafjorden paa østsiden af Island og bosatte sig paa Hov, hvor han byggede et stort gudshus og var hovgode. De fleste stormænd paa Island stammer fra ham. Sønnesønnen var den i sagaerne bekendte Hall paa Sida. Fra ham stammer baade Sæmund Frode, Are Frode og Snorre Sturlason.

Med Bødvar Kvite var Brand-Aanund, som tog sig land ved Melrakenæs og Hamarsaaen. Mange folk stammer fra ham.

Lodmund den gamle og hans fosterbroder Bjolf drog fra Tulunes paa Voss. De landede ved østfjorden og Lodmund bosatte sig først ved Lodmundarfjorden, som han gav navn. Da han senere fik høre om høisædestolpene sine, som han havde kastet ud, før han rak land, og nu var syd i landet, bosatte han sig i Lodmundarkvam paa Solheimssanden vestenfor Hjørleivshøvde. Han havde stor familie.

Bjolf tog land ved Seydisfjorden paa østlandet og seydisfjordingerne stammer fra ham.

Tormod gode og hans broder Tord Gnupa, sønner af Odd Rakke Torvidarson, drog til Island og tog sig land mellem Gnupaa og Stramsfjordsaa. Tormod bosatte sig paa Raudkoldstad. Hans søn var Gudlaug den rige, hvis søn Gudleif Gudlaugson, som der fortælles om i Øyrbyrgjarsaga, at han paa vei fra Irland til Island drev over havet til Hvitramannaland (Amerika). Fra dennes broder stammer Snorre Sturlason.

Tord Gnupa bosatte sig i Gnupadal. Hjørleiv gode var hans sønnesøn.

Tore den høie og hans sambygding Krum reiste til Island og tog sig land i søndre Mula sysla — Tore i Krossavik ved Reydarfjorden og Krum i Havranæs med flere udøer. Krossvikinger og krumlinger stammer fra dem.

Ulf den vorske bosatte sig først paa Skaalafell i østre Skapatafell sysla paa sydlandet, senere paa Breidebostad i Papyle. Hans efterkommere kaldes vossinger.

Torvid Ulvarson reiste fra Voss til Island og fik land af sin ven Lopt i Breidamyrr — Røykjadal. Han kaldte sin gaard Vorsabø til minde om fødestedet.

Torstein Trumbebein fulgte med Bødvar Kvite til Island og var antagelig fra Voss. Han tog ogsaa land i Alptafjorden, søndre Mula sysla. Hans datter Steinum var gift med biskop Gisur Isleivson — sønnesøn af Aalov, Bødvar herses datter fra Voss, om hvem senere.

At alle disse fremragende mænd drog ud fra hjembygden nogenlunde paa en tid viser ialfald ikke noget særligt konge-

venskab. Det ser ud som vossingernes høvding var falden i kampen mod kong Harald og hans hjælpesmænd fordrevne.

Af Egil Skallagrimsons saga sees det, at kong Harald ogsaa gjestede Voss. Han kom fra Oplandene over Valdres derhen og har altsaa ikke taget ud Sognefjorden. Det har været et overrumplingsstog over "Raudafjell" til Raundalen og videre. Ved Kleivene i Raundalen skal der ifølge sagnet have staaet et slag engang. Mulig har vossingerne da forsøgt at stanse kongen der, men han har været for sterk. Deres høvding er falden og de andre har draget bort.

Skallagrim, søn af Kveld-Ulf i Fjordene, kom til Voss ved denne anledning for at gjøre forlig med kongen for sin broder Torolfs drab. Skalden Ølve Hnuva, Kveld-Ulfs gode ven, havde bevirket dette. Han var med kongen, men benyttede anledningen til at besøge Kveld-Ulf for at bevæge ham til forlig. Kveld-Ulv ventede sig lidet af et saadant, men ved Ølves indtrængende opfordring lovede Skallagrim at reise til kongen. Han tog med sig tolv sterke karle, roede ind Osterfjorden og gik op til Evangervandet, som de derpaa roede over og drog til den gaard, hvor kongen var til gjestebud. Der blev dog intet forlig af. Kongen vilde, at Grim skulde gaa i hans tjeneste, men dette vilde Grim ikke, og han maatte skynde sig bort igjen; thi hans djerpe afslag mishagede Harald. Kun ved Ølvis betænksomhed kom Grim i behold derfra. Straks efter drog han og faderen til Island.

I Harald Haarfagres regjeringstid var der paa Voss en bekjendt mand ved navn Vikinge Kaare, som var lendermand der. Han og Horda Kaare var de fornemste høvdinger paa Voss og Hordaland i den tid. Vikinge Kaare skulde være søn af Sigurd Bjodasteine, som formodentlig har boet paa Bjodar i Søndhordland og var ellers af Rognar Lodbroks æt. Kaares sønner var Bødvar herse, Vigfus herse og Erik Bjodaskalle. Baade Bødvar og Vigfus synes at have boet paa Voss og været herser der. I saa fald har vel Bødvar været herse først og Vigfus efter ham. Bødvars datter var Aalov, som blev gift med Teit Kitebjørnson — en fornem mand fra Namdalen i Trøndelagen, der med forældre drog til Island. Deres søn var Gisur Hvite, som fik kristendommen antagen paa Island og var fader til biskop Isleiv. Aalovs datter Jorun var gift med den i sagaerne bekjendte Elida-Grim.

GLIMT AF LIVET PAA VOSS I SAGATIDEN

Vigfus herse havde en datter, Astrid, som blev gift med Eyulf Ingjaldson fra Tveraa paa Island og var moder til Vega-

Glum, om hvem der er en hel saga — en af de ældste og bedst skrevne som kjendes. Den første del af denne saga er henlagt til Voss, og af den faar man det første større glimt af bygden. Og dette er forvidneligt.

Vega-Glums saga begynder med en beretning om, hvorledes Glums fader Eyulf drog til Voss og blev gift med Astrid Vigfusdatter. Vigfus herse havde to gode venner, Reidar og Ivar. De boede paa Næset, som man mener skal passe paa Nesheim i Reppen. Reidar var en fredelskende og vennesæl mand, som drog ud om somrene paa handelsreiser. Ivar drog hvert aar paa vikingetog. Om vintrene boede brødrene sammen hjemme. Et aar drog Reidar paa handelsfærd til Island. Der kom han ind i fjorden ved Ingjald godes gaard, og dennes søn Eyolf blev kjendt med ham. Ved hans medvirkning blev Reidar gjestfrit modtagen hos den barske Ingjald. Eyolf, som da var i den alder, at han burde se sig om i verden, vilde gjerne følge Reidar til Norge. Dette havde denne intet imod for sin del, da han skjøjnte, at den unge Eyolf var en duelig mand; men han var ræd for, at hans broder Ivar, som ikke syntes noget godt om islændinger, vilde se sagen anderledes. Eyolf blev dog med og de kom til Voss. Snart efter kom Ivar hjem fra vikingetog. Han viste sig bister mod islændingen, og det var kun af hensyn til broderen, at han taalte ham der. En dag maatte Reidar reise bort, og Ivar styrede da i hjemmet. Han foreslog for Eyolf, at de skulde ud i skogen paa jagt. Det var denne straks villig til, og afsted gik de. Da det led paa dagen, blev Eyolf borte, og man tænkte paa at lede efter ham, da han kom til dem igjen bærende paa et stykke af et bjørnehoved. Han havde dræbt en bjørn alene, og dette gav endog den iltre Ivar respekt for ham. Siden var de venner. En tid senere kom en ven af brødrene ved navn Torstein fra Oplandene og bad dem om hjælp mod en berserk-slaaskjæmpe, som havde udfordret ham til holmgang, fordi han negtede ham sin søster til hustru. Brødrene og Eyolf drog afsted til holmgangsstedet. Torstein vovede ikke selv at gaa mod berserken. Ivar viking vilde heller ikke tage hans plads, men skulde holde skjoldet for Eyolf, om denne vilde tage Torsteins plads. Eyolf vilde ikke lide paa andenmands skjold, og tilbød sig heller at gaa alene. Det blev da dertil, at Eyolf gik mod berserken, som han fældte.

En tid efter var de i gjestebud hos Vigfus herse, som antagelig boede paa Vangen. Der traf det sig, at Eyolf og Astrid, Vigfus herses datter, blev siddende sammen med bordet. Det blev taget som et varsel om, at de skulde have hinanden. Da Eyolf syntes godt om hende, hjalp Reidar og Ivar ham til at

faa hende. Han drog saa med sin hustru til Island og bosatte sig paa Tveraa. De havde sønnerne Torstein og Glum. Eyolf døde før Glum var voksen. Torstein satte bo for sig selv, mens Glum var hos moderen. Han var stor og sterk, men havde liden lyst til at hjælpe med gaardsstellet i opveksten.

I 15-aarsalderen, omkring aaret 950, drog han til Voss for at besøge sin morfader. Sagaen beretter om hans ankomst der og hans modtagelse. Da han nærmede sig bedstefaderens gaard, saa han flere gjæve mænd — den ene overgik den anden — og han undrede sig paa hvem der var hans morfader. Da saa han en gammel staselig herre med sverd ved siden, og han skjøjte, at dette maatte være ham. Han gik da hen og hilste og fortalte, hvem han var. Vigfus lod ham finde sig plads, men gjorde ellers intet væsen af ham, som viste, at han antog ham for dattersøn. Der vistest ham ligegyldighed. Saa kom tiden for diseblot, og der forberedtes til storfestlighed hos hersen, som var hovgode. Men da festlighederne skulde begynde, var der en trykket stemning hos alle. Glum fandt da ud, at en vild og kjæmpesterk berserk vilde gjeste dem. Han pleiede at ægle sig ind paa alle, som svarede ham forkjert, og Vigfus bød sine folk at tale ham efter munden; thi ingen vovede at lægge sig ud med ham. Berserken kom til festen og søgte klammeri ved at gaa fra den ene til den anden af gjesterne og spørge, om de ansaa sig som jevn gode med ham. Alle svarte undvigende. Saa kom han til Glum, som laa paa felden, rev i ham og spurgte hvad slags tomsing det var, som laa der. Glum sprang op, slog berserken overende og gav ham saadan medfart, at han døde deraf dagen efter. Da kom Glum til hæder og ære. Vigfus satte ham i højsædet hos sig og erkjendte ham som sin dattersøn. Han vilde, at Glum skulde bli der og tage arv efter ham. Men Glum vilde først til Island igjen. Om vaaren udrustede Vigfus et skib for ham og gav ham store gaver, deriblandt feld, sverd, skjold og spyd, som længe havde været i ætten. Han fortalte ham, at saalænge han havde disse ting, vilde han have lykke med sig.

Glum drog saa til Island og bosatte sig paa Tveraa. Han blev den største høvding der i lang tid. Sagaen beretter, at i 20 aar var der ingen hans lige og i andre 20 aar var ingen mere end hans lige. Da kristendommen kom til Island, antog han denne og døde i 1003 som kristen. Hans søn Maar opførte en kirke og ved denne blev Glum begravet. Foruden Maar havde han sønnen Vigfus, som var med i slaget mod jomsvikingerne i Hjørungavaag under Haakon jarl. Fra Vigfus stammede lagmand Hauk Erlandson, som skrev Haugsbogen.

Erik Bjodaskalle — Vikinge-Kaares tredje søn — er vel-

kjendt i den norske historie. Han boede paa Obrostader, antagelig paa Jæderen; men Snorre henlægger gaarden til Oplandene, hvor nogen gaard ved det navn nu ikke findes. Hans datter Astrid var først gift med kong Trygve Olavson og var mor til kong Olav Trygveson og Astrid, gift med Erling Skjalgson, samt til Ingeborg, gift med Ragnvald jarl i Gautland. Anden gang var hun gift med Lodin fra Viken og havde sønnen Torkel Navja og to døtre. Erik havde ogsaa fire sønner: Sigurd, som var i Holmgaard hos kong Waldemar, Jostein, Karlshovde og Torkel Dyrdel, som alle var bekjendte stormænd. Jostein var en tid fører af en vikingeflaade, som opererte omkring de britiske øer. Han og Torkel Dyrdel styrede "Ormen korte" i slaget ved Svolder. Torkel Nevja styrede "Tranen". Han var den sidste af alle mænd paa "Ormen lange", da Olav Trygveson og de sidste af hans mænd løb overbord.

Paa Vikinge-Kaare sønners tid var Harald Graafeld og hans brødre konger i landet. Harald og broderen Sigurd Sleva kom til Voss og stevnede ting med bønderne. Disse gik paa dem med vaaben og vilde dræbe dem, men de kom sig undaf, fortæller Snorre. Dette var antagelig i aaret 969. I "Historie Norwegia" — skreven omkring 1170 — staar der, at kong Sigurd blev dræbt af vossebønderne paa tinget, og høvding for bønderne var Vemund Volvebryder. I henhold til Snorre blev Sigurd dræbt paa Aarstad ved Bergen af Klyp herse, og Vemund Volvebryder skulde være høvding for den flok som anfaldt kongen der. Rimeligvis foreligger der en forveksling. Klyp herse, som var en sønnesøn af Horda-Kaare, maatte være mand for at lede flokken selv, og Vemund har da aaret før ledet vossebønderne. Sigurd var sandsynligvis dræbt paa Voss, mens det var Gudrød som dræbtes af Klyp herse paa Aarstad, som nævnt i "Historie Norwegia".

VOSS KRISTNES

Efter dette berettes der intet i sagaerne om Voss, indtil kong Olav Haraldson i 1023 kom der for at kristne bygden. I de ca. 54 aar, som var gaaet, havde Haakon jarl, Olav Trygveson, Erik jarl og dennes søn Haakon samt flere smaakonger regjeret i Norge. Hvad der i den tid havde hændt paa Voss er ikke bekjendt. At vossingerne tog en betragtelig del i de begivenheder, som foregik, er uden tvil. Det var i vikingetidens fornemste tidsalder, og oldfundene paa Voss viser, at man har været med fremfor-nogensteds. I Hordaland er der ingen bygd, hvori saa mange fund fra den tid er fremkomne som paa Voss. I de fleste mandsgrave er der vaaben. Rimeligvis har vossin-

gerne været med under sin høvding i en af de flaaer, som Erik Bjodaskalles sønner og Olav Trygvason ledede. Siden hørte Voss til det omraade, som Erling Skjalgson fik i len af Olav Trygvason. Det er sandsynligt, at de paa Voss har hjulpet ham til at holde sig saa uafhængig som han var, hvilket ogsaa har været en medvirkende aarsag til, at kong Olav Haraldson drog til Voss for at faa bygden helt kristnet i 1023. Olav Trygvason skal ikke have rukkert til Voss, mener man. Noget bevis derfor haves dog ikke.

Om kong Olav Haraldsons færd til Voss haves historisk beretning. Der fortælles først om, at han havde et sammenstød med Erling Skjalgson paa Avaldsnes, og endskjønt de blev forligte, saa vokste uvenskabet mellem dem. Saa tog han ind over fjordene i Hordaland og fik da høre, at folket paa Voss var lidet kristnet. Han besluttede af den grund, efter hvad sagaen beretter, at tage en tur derop og har sat afsted uden forudgaaende varsel. Der sees intet om hans færd, før han er paa Voss. Han har øiensynlig ikke ventet sig stor modstand og ikke gjort nogen særegne forberedelser. Veien han drog syntes at være givet. Han har taget opover fra Folkedal i Hardanger til Bordalen paa Voss. Nogen anden vei kunde han ikke reise med et stort følge uden hensigtsløst og farligt besvær. Hans færd er ogsaa i tidens løb blit merket. Paa stølen Krossasæt ovenfor Folkedal paa vossegrænsen har han holdt rast. Der har man senere sat en "kros" til minde derom. En anden kros er sat paa gaarden Himle i Bordalen. Stedet er kaldt Himleskrossen den dag idag. Der har han kanske slaaet leir og overnattet. Næste dag har han taget Vossevangen i besiddelse og kaldt folket til ting.

"Han holdt ting med bønderne der, som heder Vangen," berettede Snorre. "Did kom bønder i mængde og med fuld væbning. Kongen bød dem at tage ved kristendommen, men bønderne bød kamp imod, og det kom saa langt, at begge fylkede sine mænd."

Der blev ingen strid. Den gamle tro havde løsnet i sindene nok til, at ingen fandt det paakrævet at gaa i døden for den. Mange paa Voss havde paa den tid kommet i berørelse med kristendommen. Og det var nok de tapreste — de som havde været paa vikingetog og kjøbmandsfærder. Paa disse havde de seet andre dygtige folk holde sig til kristendommen, og korsmerket havde vist sig ligesaa sterkt som Tors hammer. Kristendommen havde allerede faaet indpas i bygden. Derfor hed det, at folket var lidet kristent. Ellers vilde man have kaldt det hedensk. Man fandt det sluttelig rettest at føie sig efter kon-

gens vilje, og det er berettet, at denne ikke gik fra dem, før man var fuldkristnet der. Det skulde da ogsaa tyde paa, at mange allerede var kristne før.

Til merke paa det sted, hvor kong Olav holdt ting med vossbønderne, staar det gamle stenkors endnu bortenfor kirken paa Vangen. Hvorvidt dette kors blev sat der af kong Olav eller det er sat, efterat han blev erklæret hellig, er uvist.

Kong Olav maa ha opholdt sig mindst en uges tid paa Voss. Alle skulde døbes, prest indsættes og bestemmelse om kirke fattes. De nye tingenes orden maatte sættes igang og etslags opsyn have. Det tog tid. Hans skibe skulde gaa omkring til Osterfjorden og vente paa ham der. Selv det var ikke gjort i en snarvendnig.

En dag da kongen red sin vei frem og sang sine salmer, fortæller Snorre, kom han mod haugene. Da stansede han og sagde: "Disse mine ord skal mand sig til mand, at jeg holder det raadeligt, at ingen Norges konge herefter farer mellem disse hauger." Det er ogsaa mænds tale, at de fleste konger har vogtet sig for det siden. Derpaa for kongen ud til Osterfjord, kom der til sine skibe og drog nord til Sogn.

Det maatte være paa veien fra Vossevangen til Bolstadfjorden, at kongen udtalte disse ord. Paa den gamle vei mellem Berge og Væthe er et sted, som kaldes Olavsto. Den er nævnt i et skrift om veienes vedligehold ved 1340-aarstallet og kjendes endnu. Ser man derfra mod Trænsveten, er det som haug i haug bortover, og det er sandsynligt, at det var der kong Olav udtalte de nævnte ord. Hvad meningen forøvrigt har været, er ikke klar. Paa Kvilekval er et sted, som kaldes Krossen. Der menes at have staaet et merke om Olavs færd. Kvilekval betegner et sted hvor man tager hvil. Et sagn beretter, at han holdt møde med bønderne ogsaa paa Fadnæs. Ved Bolstadfjorden er et sted, som heder Krosneset. Ude ved Bruvik er Olsnæset. Det er alt minder om kong Olav. Efterat han blev erklæret hellig, har man opfrisket mindet om hans færd og sat kors paa de steder, hvor han holdt møder eller tog hvil. Han er blit høit hædret i bygden, derfor er vel ogsaa Olavs-navnet blit saa almindeligt der.

FRA KONG OLAV DEN HELLIGE TIL KONG SVERRE

Efter denne kong Olavs færd findes ikke Voss direkte omtalt i historien, før kong Sverre gjorde sin skjæbnsvangre tur derhen i 1177 — altsaa 154 aar senere. Imidlertid var mange store begivenheder foregaaet i landet, og at vossinger var med i endel af disse kan let forstaaes. Vikingetogenes tid var forbi;

kristendommen havde faaet sin anerkjendte plads, men krigstog var alligevel ingen sjeldenhed, og ved en enkel anledning nævnes ogsaa vossingerne som formentlige deltagere, ligesom deres naboer horder og sogninger.

Kongerne i landet til denne tid efter Olav Haraldson, som faldt i 1030 paa Stiklestad, var Svein Alfivason, Magnus den gode, Harald Haardraade, Olav Kyrre, Magnus Barfod samt Øystein og Sigurd Magnussønner. Saa kom borgerkrigenes tid med flere tronfølgere ad gangen og som i sit løb bragte Sverre Sigurdson paa skuepladsen. Kongerne Svein Alfivason og Magnus den gode holdt sig mest i Trøndelagen og Viken og kom kanske ikke i nærmere berørelse med Voss. Harald Haardraade var tildels i unaade hos trønderne og oplændingerne og synes at have holdt sig paa god fod med vestlænderne. Det kan forstaaes af, at han i et digt er kaldt hordernes og i et andet sogningernes herre. Sønnen Olav Kyrre viste dog dette bedre ved omkring 1070 at anlægge byen Bergen i denne landsdel og holde sig der en betydelig del af sin regeringstid. Kongens storgaarde Aarstad ved Bergen og Seim i Alversund var lige ved vossegrænsen og den fredelskende kong Olav har sikkert kommet i nærmeere berørelse med Voss og vossinger under sit arbejde for sociale forbedringer.

Et sikrere holdepunkt haves om sønnen kong Magnus Barfod. Han er i et skaldekvad kaldt vossingernes konge (vorsadrotten), hvilket maa forudsætte, at han — under det i samme kvad nævnte krigstog — havde mange vossinger i sin hær og kanske helst havde Bergen til hovedstad. Kong Magnus var opdragen i hirden — det vil sige i kongens militærstab, som altid omgav ham. Det maatte give ham anledning til besøg paa Voss eller ialfald at træffe sammen med vossinger, som ledede opmærksomheden paa dem.

Magnus var i Oslo eller dens nærhed, da faderen døde, og han lod sig der udraabe til konge over hele Norge. Straks efter reiste han til Bergen. Da han hørte, at hans søskendebarn, Haakon, havde taget kongenavn i Nidaros, drog han derhen med syv skibe. Dette var sandsynligvis vossingernes skibe. Der tales om syv vosseskibe under en senere konge. Kort efter denne tur til Nidaros drog han paa krigstoget til Halland — syd for Gøtaelven — og i forbindelse med dette er det, han kaldes "vossadrotten". Det heder omtrent saaledes:

Vidt lod Vorsadrotten
folket skyndsomt flygte.
Hordakjæmper brændte hus,
Halland brand fik merke.

Trønders budlong brændte
mangt et herred siden
vidt lyste baalene.
Viskdalske enker vaaged.

Vossinger og horder synes at have været kong Magnus's fornemste støtte i førstningen ialfald. Efter hans fald deltes landet mellem hans tre sønner Øystein, Sigurd og Olav. Øystein fik den nordre del, Sigurd den søndre og de holdt sig mest i disse landsdele. Den mindreaarige Olav fik da antagelig Voss, Hordaland og de nærmeste landskaber deromkring, men han døde tidlig. Kong Øystein har dog havt Voss og Hordaland meget i tankerne, da han medens Olav var barn og Sigurd paa korstog, lod bygge apostelkirken og en stor kongehal paa kongsgaarden ude paa Holmen samt Munkeliv kloster med kirke paa Nordnæs i Bergen, og lagde meget gods dertil. Størstedelen af Apostelkirkens gods laa paa Voss, ialfald i senere aar; og der eiede Munkeliv kloster mange gaardsdele tillige. Disse gods, som endnu delvis op til sidstedelen af det 18de aarhundrede var krongods, fik sin begyndelse da. Apostelkirken var det kongelige kapel, som stod direkte under kongen ved den af ham udnævnte prest (Mag Capelarum).

Ved borgerkrigens begyndelse efter Sigurd Magnuson Jorsalfarers død 1130 blev Bergen snart gjort til scenen for mange raadslagninger og kampe. Vossinger, horder og sogninger har da ofte været paakaldte og vigtige afgjørelser gjordes der. Der blev Magnus Sigurdson blindet og ellers lemlæstet og biskop Reinald hængt af Harald Gille. Saa blev Harald dræbt der af Sigurd Slembe, og det ser ud til at horder og sogninger har støttet ham mere end de andre, som mest havde sin styrke i trøndelagen eller ved Oslofjorden. Der blev Sigurd Mund dræbt. Der prøvede horder og vikværinger i 1160 sin styrke, idet Erling Skakkes og Gregorius Dagsons mænd kom i klammeri med hinanden, hvorunder 14 mænd faldt. Aaret efter blev hordehøvdingen Erling Ormson Skakke leder for det ene af de to modstridende partier i landet, og han blev den seirende for en lang tid. Vossingerne har venteligt holdt sig til ham, som deres naboer. Men i tidens løb viste Erling sig barsk og grusom. Han manglede evne til med rimelig eftergivenhed at vinde hele folkets velvilje, om han end havde høvdingerne paa sin side. Det bragte sluttelig, som foran nævnt, den mand paa skuepladsen, som atter bragte vossingernes navn til at vise sig paa historiens blade — nemlig Sverre Sigurdson.

KONG SVERRE PAA VOSS

I 1176 opstod det krigsparti, som blev kaldt birkebeinere paa grund af deres fattigdom. De var mest saadanne, som var blit høvdingeløse under de lange stridigheder mod Erling Skakke og kong Magnus, og ventede sig ingen naade af dem. Saa fik de en fører i Øystein Møyla, men i slaget paa Re ved Tønsberg i januar 1177 led de et stort nederlag. Øystein faldt og hans folk flygtede til alle kanter. En liden flok af dem fik fat paa Sverre Sigurdson hos Folkved Lagmand i Sverige, gift med hans halvsøster Cecilia. Ham fik de saa til fører. En tid efter var de i trøndelagen, og ved en særegen taktik tog de Nidaros, hvor Sverre blev udraabt til konge over hele Norge. Da Erling Jarl og sønnen, kong Magnus, kort efter kom der med stor overmagt, maatte Sverre drage bort, og han drog til Oplandene i strøget ved Mjøsen. Erling og Magnus drog saa til Oslo og trak stridsfolk til sig der. Sverre kunde da ikke holde sig der heller. Han kom saa paa den tanke, at Bergen maatte have en ringe forsvarsstyrke, medens Erling og Magnus var borte, og besluttede at prøve en overrumpling af byen. Han drog over Valdres og Filefjeld ned i Lærdal. Ved Vindhellen der forsøgte sogningerne at stanse ham, men det lykkedes ikke. Han ventede at finde transportmidler ved Lærdalsøren, saa han kunde fortsætte ud Sognefjorden; men dette slog feil. Assur Bilse laa ude paa fjorden med 25 skibe og stængte denne vei. Sverre besluttede da, endskjønt det led langt paa høsten, at tage over fjeldene til Voss og derfra fortsætte til Bergen. Dette iverksattes og om kvelden den 27de oktober kom de ned i bygden. Hvor snart de havde gaaet, saa var de forsent ude. Paa Vossevangen samlede der sig en stor styrke af vossinger, sogninger, hardanger- og søndhorlændinger for at møde ham. Om morgenen den 28de oktober begyndte de at gaa over elven ved Baabroen. Sverre og hans folk gjorde da et anfald og drev dem tilbage. Saa trak de sig opover langs med elven til Lundervandet og skjød paa hinanden fra hver sin side til vandet skilte dem ad og mørket om kvelden traadte ind. Sverre skjønte, at Bergen vilde være varslet, før han kom der, og vilde intet kunne udrette, selv om han slog sig gjennem bondehæren. Han besluttede derfor at vende om og reise samme vei tilbage, hvilket iværksattes samme dag. Han valgte sig saa fem veivisere, "som veiviseste vare", siger sagan, "og dette kunde trænges; thi veiret blev saa stygt, som det sjelden hændes. Der kom saa stort et sneveir, at det var uhørt. Det er kort at fortælle, at de mistet der mere end 140 heste med forgyldte sadler, mangeslags kostelige kapper og vaaben og

mange andre gode ting. Det fulgte ogsaa med dette, at de vidste ikke hvor de for, og de var saa modløse at de ikke engang fik vand at drikke. I fire døgn smagte de ikke andet end sne. Det kan tykkes urimeligt for dem, som lytter til dette frasagn, men dagen før allehelgensmesse (31te oktober) blev det saa haardt et veir at en mand fik sin bane deraf, idet uveiret kastede ham overende og brød ryggen isønder paa tre steder. Naar vindstødene kom, var det den eneste redning at kaste sig ned i sneen og holde skjoldene over sig. Hele hæren var da rent forkommen af sult og træthed — nogen af kulden og uveiret, og deres kraft var saa udtømt at ingen vilde fare længere. Da de endelig kunde se noget for sig, saa de, at de var komne lige til nogle bratte fjeldknatter. Da blev der en slem knurren blandt kongens folk. Somme sagde, at de vilde gaa udfor knatterne og saaledes gjøre ende paa denne kval. Andre sagde, at det vilde være større hæder at mindes tapre forfædres gjerning og bære vaaben paa hinanden og heller dræbe hinanden end taale slig nød længer.” Da bød kongen taushed og holdt for dem en tale, hvori han paaviste daarskaben i deres paatænkte gjerninger og endte med en opfordring til at afgive det løfte som han vilde gjøre, nemlig ved bønner at paakalde Guds, den hellige Maria og den hellige kong Olavs miskundhed. Dette blev lovet med haandslag og vaabentag saadan, som kongen foresagde det. Da klar-nede ogsaa veiret. Endskjønt det var saa hvast, da Sverre begyndte at tale, at de, som stode nærmest, vanskelig kunde høre ham, blev det efterat løftet var afgivet, saa stille, at man neppe merkede, hvorfra vinden kom. Det blev klart veir og solskin som om det var sommer. Da kjendte de først, hvor de vare og saa, at de havde faret tvers af den vei, som de skulde. Kongens folk var dog da saa udmattede, at 20 mænd faldt døde ned i en kort stund. De søgte saa til bygderne, men det var besværligt og gik sent. Da de kom til nogle sætre, kastede de sig ned og tog hvile. Henimod midnat søgte de at slaa ild; men ingen var istand til det uden kong Sverre selv. Han slog ild med flintesten og tændte en kjærte, som han gav til sine mænd. De fik da op en stor ild, saa de fik varme og tørre sig. Ikke langt derfra var en liden gaard, og kongen for til den bonde, som boede der, og blev der om natten. Men endel af kongens hær drog ned i hovedbygden. Da kongen saa, at hans folk var vederkvæget med hvad der var forhaanden, drog han selv og de af hans mænd, som var mest styrket, for at holde vagt. Der var en smal sti, som laa saaledes, at de alle var i sikkerhed om denne blev vogtet vel. Kongen var paa dette vagthold indtil tredie dag. Da vilde han fare til den større bygd, hvor nogle af hans folk var. Det

var meget vanskeligt at fare mellem bygderne. Der var en høi fjeldvei eller ogsaa en brat bergli at gaa. De kunde da ikke gaa op paa fjeldet, thi saasnart de kom ned i bygden kom det igjen det samme styggeveir. Siden for kongen op paa Valdres."

Saadan er sagaens beretning om denne færd. Der har været megen diskussion om, hvor Sverre og hans folk gik paa dette tog, og der er neppe enighed derom endnu. Først gjælder det et sted paa gaarden Kløve som kaldes Sverrestien. Da Sverre trak sig opover fra Lundervandet, skulde veien over Raukjeldo og Skjevlingen, som var den vanlige vei til Raundalen, være besat af fiender, der havde samlet store stendynger, hvormed de agtede at modtage ham. Han maatte da trække sig længere sydover ned mod gaarden Kløve og der faa istand en vei over det ulændte terræn i Rasdallien. I en fjeldvæg maatte han slaa jernbolter for at komme frem. Da der i sagaerne intet er sagt om dette, har den opfatning gjort sig gjældende at sagnet herom er opstaaet ved en misforstaaelse af sagaerne, idet man har forvekslet dette med bagholdet ved Vindhellen i Lærdal. Dette skulde være gjort af Jonas Ramus, som skrev i 1719, og fra hvem Odd D. Kløve saa har taget en nedtegnelse, som han efterlod sig derom. Det er dog alligevel en gaade, hvorledes Ramus kunde henlægge dette til et bestemt sted paa Voss, hvis intet sagn var derom tidligere. Stendynger ved Raukjeldo er ihvertfald at se endnu, og at de skriver sig fra kong Sverres færd er meget rimeligt. Det er heller ikke usandsynligt, at det er Sverres folk, som har samlet dem. Man maa lægge merke til, at de havde kjæmpet hele dagen den 28de oktober. Om kvelden trak de sig tilbage. De har da neppe taget nogen hvil, før de kom op i fjeldpasset paa Langedalen ved Raukjeldo. Der kunde de tage lidt hvil i forholdsvis sikkerhed, men de kunde ogsaa vente fienden efter sig. Det er mulig, at Sverre, som den betænksomme mand han var, havde sendt nogen af sine folk forud for at sikre tilbageetoget gennem fjeldpasset, og en samling af sten vilde være af værdi til at stanse en fremtrængende fiende med.

Paa gaarden Øvsthus's eiendom i Raundalen er en dalsænkning, som kaldes Sverdalen, og man mener, at kong Sverre slog leir der. Der var for en tid tilbage fundet et stort sværd, hvad man har taget som bekræftelse af sagnet om Sverre.

Saa er spørgsmaalet, hvor de for vildt paa fjeldet. Dette sted er omtrent givet. Det staar i sagaen, at de havde taget tvers af den vei de skulde. Det eneste naturlige sted for en saadan feiltagelse er ved Gravehalsen. Istedetfor at tage mod nord over fjeldryggen ved stølen Opsæt, har de taget sydover, hvor dalen endnu fortsætter et lidet stykke langs siden af Hervards-

eggen mod Vosseskavlen. Saa har de taget østover og gaaet for langt til at træffe den lettere vei ned i Flomdalen. Sandsynligvis har de først opdaget, at de var paa vildspor, da de kom over i Grøndalen og saa, at dalen ned mod Aurlandsfjorden ikke var der. De har da svinget tilbage langs Kleivervand — kanske lige til Myrdalen og der taget ned Flomsdalen, eller de har taget over til Fretheimsdalen. Der kan nok ikke tænkes andet end at de kom ned i Aurlandsbygderne; thi det siges i Sverres saga, at han i 1198 tog over fra Voss til Aurlandsvangen, og det var da anden gang han reiste denne vei. Han havde ogsaa da stort besvær; thi mange af hans folk var saarede. Fra Aurlandsvangen gik de over til Tønjumsdalen i Lærdal og over Filefjeld til Valdres.

Da kong Sverre om vinteren 1180—81 holdt til i Bergen, fik lendermanden Jon Kutiza — søn af Peter Stork af Guddal, Kvinherred, en hel del folk fra Voss og Hordaland til at gjøre et anfald paa ham der den 2den mars 1181. Dette faldt uheldigt ud, omend de raadede over en stor hærstyrke. Den tungføre gamle lendermand holdt sig paa sit skib og ledelsen blev slet. Sverre og birkebeinerne troede først, at det var kong Magnus Erlingson, som overfaldt dem, og syntes ganske overraskede; men da Sverre fik greie paa, at det var en bondehær, fattede han mod og samlede sine folk om sig. De kjendte toner af luren "Andvake" bragte dem sammen. Hans merke blev reist og snart kom bondehæren paa flugt for de krigsvante birkebeinere under Sverres ledelse. Mange af bønderne blev dræbte. Senere gjorde han en tur med sine folk baade omkring i hardanger- og søndhordalandsbygderne og paalagde dem store bøder, før de fik forlig. Vossingerne og nordhordlændinger stevnede han til sig. Mange kom og indgik forlig paa strenge vilkaar, medens endel drog til Oslo for at slutte sig til kong Magnus, som de mente var der. At Sverre ikke har været lemfældig med vossingerne da, er ganske sandsynligt, og det store Apostelgods, som egentlig laa under kronen, har vel da faaet sin største tilvækst.

Kong Magnus har ved underretning om denne ulykkesfærd af hordalandsbønderne skyndt sig til Bergen, hvor han samme aar holdt slag med Sverre paa Nordnæs, men tabte ogsaa da. De med Sverre uforligte vossinger har vel ogsaa da holdt sammen med hardangere og søndhordlændinger og formodentlig været med paa skibene til Jon og Munan — sønner af Gaut paa Ænæs i Kvinherred, som var skibstyrere hos Magnus. Jon faldt antagelig da, mens Munan, som var skibsfører i slaget ved Fimreite i 1184, menes at være falden der samtidig med Magnus.

Da kong Sverre i 1198 gjorde sin anden tur til Voss, har han ikke havt nogen modstand der. Nye mænd staar da ved roret, og antagelig er det Torgrim af Ljaanes, lendermand i Hordaland, og Dagfin Bonde, som har faaet mest at sige i dette strøg.

Under kong Inge Baardsons regjeringstid drog jarlen Haakon Galen fra Bergen over Voss og Raudafjell til Sogn og Valdres, samme vei som Sverre havde draget. At tage veien over Voss til Østlandet har da været almindeligt, naar sjøveien var stængt. Raudafjell som nævnes er fjeldpartiet mellem Raundalen, Voss, og Aurland i Sogn.

VOSS DA NORGE STOD PAA HØIDEN AF MAGT OG ANSEELSE

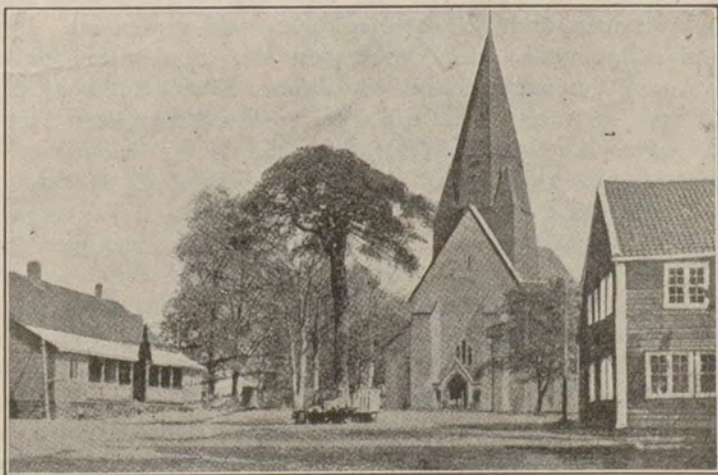
Først under kong Haakon Haakonsons regjeringstid, da Norge stod paa sin høieste magt og anseelse, begynder man at faa et bedre udsyn over Voss og kan slutte sig til, hvilke slegter som boede der.

I Haakon Haakonsons saga berettes der, at vossingerne, som foran nævnt, udrustede syv skibe for at hjælpe kongen, da her-tug Skule Baardson gjorde oprør. Dette har man taget som bevis for, at Voss strakte sig længer mod vest over fjordene, end det nu gjør. Kong Haakon, som havde Bergen til hovedstad, har nok interesseret sig meget for Voss. Han tilraadde, at man skulde bygge en stenkirke der istedenfor trækirken, som antagelig var for liden og gammel. Presten Sira Wilhelm har i 1260 med andre gjort tilsagn om dette. I hans dage byggedes Fimmeloftet paa Voss, som staar endnu. Man mener, at det op-førtes omkring 1250. Et andet bygverk var Rogneloftet, som var opført lidt tidligere, mener man. Vossingerne har sikkert taget en anseelig del i toget til Skotland under ham i 1263. I et digt af Sturla Tordson, der skrev kong Haakons saga straks efter dette tog, kaldes Haakon vossingernes hærfører (vaursagrams). Det er i digtet om kroningsfestlighederne i Bergen i 1247, da repræsentanter fra alle kanter var tilstede, men ingen andre er der paa lignende maade hentydet til. Skotlands-toget udgik fra Herløvær udenfor Osterfjorden. Kong Haakon døde paa Ørknøerne samme aar. Han fik derfor ikke sin plan om kirkebygning paa Voss udført i sin tid. Det blev sønnens opgave at fuldføre.

I 1270 paabegyndtes arbeidet med at opføre kirken paa Van-gen, som staar endnu. Kong Magnus Haakonson (Lagabøtar) regjerede da. I et brev af 1271 — afskrevet af provst G. Milt-zow — takker kongen folket paa Voss, fordi de efter faderens

raad og forskrifter havde besluttet at opføre en stenkirke istedenfor trækirke, og opfordrer dem til at lade bygningen i henhold til tidligere sendt brev og plan fuldføre, saasnart det lod sig gjøre. Saa følger endel videre forskrifter om arbeidet. Brevet var afskrevet i 1678 af Miltzow; siden er det blit borte.

Provst Miltzow berettede ogsaa, at det tog syv aar at fuldføre kirkebygningen. Paa St. Urbans dag, den 26de mai 1277, blev den indviet af biskop Askatin og kaldt St. Michaels kirke. Indvielsesdagen blev siden i lang tid festligholdt og kaldt "vossernes kirkemesse". Den blev merket paa primstaven. Kirkens længde er 163 fod, bredden 36 fod og høiden — antagelig til

Kirken, enkehjemmet og Holbergs-huset

møningen — det samme. Der er nu 750 siddepladse i kirken og har været den største landskirke i Hordaland fylke. Mens kirken var under bygning, holdtes gudstjeneste dels paa et stort loft i prestegaarden, dels i Finneloftet. Det sidste staar endnu, mens salen i prestegaarden er ukjendt. Et sogn siger, at bygningsfolkene boede paa Rogne.

Kirken paa Vossevangen er et førsteklasses minde om Norges velmagtstid. Planen var heldigvis færdiggjort af kong Haakon, men toget til Skotland kom til at forsinke udførelsen. Folkets ledere var dog blit interesserede og vilde ikke opgive tanken paa den store kirke. Den blev da fuldført, netop før nedgangstiden i Norge merkedes. Et par generationer senere, og man havde neppe magtet opgaven. Det er derfor ogsaa sær-

deles forvidneligt at vide om nogen af de slegter som boede paa Voss paa den tid, og om dem kan man slutte sig til en hel del af gamle dokumenter fra de nærmest efterfølgende aar.

SLEGTER PAA VOSS FRA 1250 TIL 1350

I henhold til provst G. Miltzow var Sira Wilhelm prest paa Voss i 1260 og rimeligvis under kirkens bygning. Han var en af dem, som skulde have lovet kongerne at faa kirken bygget. Navnet Wilhelm, som paa Voss kaldes Velom, skriver sig maaske fra ham.

I et dokument af 1293 angaaende en odelsretssag nævnes flere betydelige mænd paa Voss, som har levet der under kirkens bygning og uden tvil har havt sit at gjøre med denne saavel som med andre af bygdens betroede gjøremaal. Denne sag maa have vakt stor opmærksomhed, da den behandledes flere gange og mange vidner var afhørte. Næst efter kong Magnus's brev til Voss er dette det ældste dokument som kjendes derfra og er derfor særligt forvidneligt.

Først nævnes de to brødre Odd paa Rogne og Hallrod paa Ringheim, som i 1293 gik til lagmanden, Sigurd paa Aga, og begjærede søgsmaal mod Einar Pinnung for at faa igjen gaarden Byrkjo, som de havde odelsret til, men som Einar da havde i sin besiddelse. Lagmanden tilkjendte dem retten til gaarden og gav dem forskrifter at gaa efter for at faa Einar til at fravige den. Et forlig kom istand efter lagmandens forskrift, men Einar overgav ikke gaarden saa snart. Kort efter maa baade Einar Pinnung og Odd Rogne være døde; thi det var Odds sønner, Halle og Odd Rogne, samt svigersønnen, Anders Paulson paa Ringheim, som maatte føre sagen videre mod hustru Solveig Pinnung og søn Haakon. Hallrod paa Ringheim har øiensynlig givet sin ret til Anders Paulson. Han døde omkring 1313 vistnok uden efterkommere. Efter flere retsforhandlinger blev hustru Solveig og Haakon Pinnung dømt til at afstaa gaarden og dommen stadfæstet af kong Haakon V i 1304.

Da baade Odd paa Rogne og Einar Pinnung havde voksne børn omkring aaret 1300, var de gamle mænd ved sin død — kanske fødte i 1240-aarene. Og blandt lagrettemændene var andre af omtrent samme alder. De første, som nævnes af dem, er Peter Bonde paa Finne og Orm Borgardson Kaffe paa Graudo. Dernæst Erlend Unge, Arne Paalson, Bjørn Buk og Narve paa Bryn. Ridderen Arne Grasgaard og John Notarius, som ogsaa nævnes, var vel ikke vossinger.

Af andre personer, hvis navne man støder paa i breve fra 1300-aarstallet, kan nævnes: Gard paa Vinje, Holbygden og

Styrkaar, Halvard Buk, Sigurd Sjalg, Halvard Snialrson, Torbjørn paa Kvale, Gultj., som alle nævnes i forbindelse med sagen om Byrkjo. I et samtidigt skrift nævnes Bendik Haugo, Halstein Brasa paa Store-Saude, Jørund paa Rekve, Elling paa Grotland — desuden i et andet skrift Arne paa Gjerme, Torer paa Rykke, Jørund paa Bryn, Paal paa Lydvo., Kollr paa Grove og Odd paa Fenno samt stormanden Svein paa Kvitheim og noget senere Haldor Dukr., der ogsaa skrev sig til Kvitheim.

Om endel af disse kan der fortælles adskilligt nærmere og for enkeltes vedkommende har deres slekt havt en saadan indvirkning paa bygdernes begivenheder, at dens historie maa gives plads i den udstrækning den kjendes. Først blandt disse er Rogne-slegten, som kan følges op til 1600-aarstallet.

Rogne-slegten

Odd paa Rogne havde som nævnt to sønnen, Halle og Odd, samt datteren Ingeborg, gift med Anders Paalson paa Ringheim. Halle fik farsgaarden Rogne og eiede desuden gaard paa Store-Rokne og Græe. Som skjoldmerke førte han et væderhoved. Han havde sønnerne Odd, Svein, John, Haavard og Guttorm. Gaarden gik fra Halle, da han havde laant penge paa den, men hans bror, Odd paa Røtin, og søster, Ingeborg til Ringheim tog den igjen ved odel for Halles børn.

Odd Halleson og Svein Halleson skrev sig begge til Rogne, endskjønt det ikke sees, at Svein boede der. Odds skjoldmerke var et væderhoved som faderens, men med en 6-oddet stjerne oventil. Svein brugte først et bukkehoved, senere et oksehoved til merke.

Odd Halleson var gift med Brynhild Sigurdsdatter — kaldt hustru Brynhild i gamle breve. Han er mest bekjendt for den store retssag han førte i 1342-43 om Bodebroens vedligehold, der medførte bevidnelse om veie og broers vedligehold i hele bygden, hvorom et brevskaab opsattes. Dette forvidnelige dokument, der giver oplysning om, hvor veiene gik i gamle dage, kjendes endnu, og det gjør os bekjendte med navnene paa mange opsidere paa Voss. Sagen begyndte med at bønderne i Gultfjerdings otting, som pligtede at vedligeholde Bodebroen fra Rognslandet til Tvildelandet halvt med bønderne i Vinjar otting og paastod, at bonden paa Rogne, paa hvis eiendom broens halvdel var, skulde skaffe alt tilfang som trængtes, mens det bare paalaa dem at deltage ligeligt i arbeidet. Odd benegtede dette, og efterat et og kanske flere retsmøder var holdte paa Voss, blev sagen i 1342 indstevnet for gulatingslagmanden i Bergen. Odd skaffede sig for denne anledning et skriftligt

vidnesbyrd fra 17 anseede og paalidelige mænd paa Voss om, at hver ottings bønder pligtede — efter en for længe siden afholdt deling af veiarbeidet — at vedligeholde veie og broer lige- ligt baade med hensyn til arbeide og materialer uden at bonden paa Rogne havde ydet mere til end de andre.

Sagen henstod saa til næste aar, da Odd Halleson paa vaabentinget paa Voss den 25de februar 1343 indstevnede alle bønder i Guldferdings otting til møde for lagmanden i Bergen for at faa sagen afgjort ved dom. Odd skaffede sig saa et nyt vidnesbyrd fra seks gamle mænd ikke alene om Bodebroens vedligehold, men tillige om veie og broers vedligehold i alle ottinger. Hver af de seks mænd kunde huske 60 aar tilbage om, hvad deres fædre og andre gode mænd havde fortalt om dette og som var fulgt. De seks mænd var: Bjørn Steinarson, Alfin paa Rekve, Jostein paa Saude, Jørund Vad, Gudbrand paa Gjelle og Ulf paa Lid. Disse mænd maatte være fødte omkring 1270 og deres forældre har da boet paa Voss under kirkens opførelse paa Vangen. Med undtagelse af Alfin paa Rekve var disse ogsaa blandt de før nævnte 17 mænd, som bevidnede aaret før. De øvrige var Sigurd Bjarneson, Torsten Gester, Jam Bikar, Askild paa Vinsand, Jørund paa Berge, Sigurd paa Eide, Torsten Katell, Erling Rottr, Sigurd Torstenson, Halstein Diskr, Anbjørn Rykke og Mathias Eindrideson — altsaa mænd, som havde boet paa Voss fra sin tidligste tid — om de ikke var fødte der.

Sagens udfald blev til Odd Hallesons fordel, og de fremkomne oplysninger blev gjældende i lange tider senere. En bekræftet afskrift toges af dommen 57 aar efter.

Odd døde under den sorte pest i 1349 — vistnok uden børn. Enken blev senere gift med Valtjov Baardson, nævnt 1347–69. Han boede ogsaa paa Rogne. Hans skjoldmerke var et hvidt kors i sort felt. Valtjov havde en sag mod sognepresten Jon Trondson om vandrettigheder i Rognsfossen, hvor presten havde sat op kvernbrug paa Tvildelandet. Af en eller anden grund ledede Valtjov vandet fra hans kvern. Sagens udfald blev til prestens fordel.

Valtjov havde en søn, Baard Valtjovson, i et tidligere ægteskab. Han blev i 1353 gift med Gyrid, datter af Gottorm Halleson Rogne, som boede paa Hole. Baard blev slaaet ihjel af Erik Ivarson og enken efter denne — senere gift med Vernik Hvit — maatte betale bøder. Erik har da maaske ogsaa blit dræbt.

Brynhild blev enke anden gang. Hun overlod gaarden Rogne

til Jørund Arneson (Ringheim), sysselmand paa Voss, om hvem senere.

Svein Halleson nævnes i flere dokumenter til 1349. Antagelig døde ogsaa han i den store pest. I 1348 var han biskopens ombudsmand paa Voss. Hans datter, Margrethe Sveinsdatter til Ullestad, nævnes i 1384.

Jon Halleson er mindre kjendt. Det menes, at han havde en søn, Sira Elling Jonson, prest i Hjelmeland, Ryfylke.

Haavard Halleson Rogne nævnes i flere dokumenter op i 1340-aarene og eiede meget jordegods. Han skrev sig til Røtin, men eiede en tid Vinsand og Leidal. Hans datter Aasa blev gift med Bottolf Eindrideson til Finne og ved hende kom en ny glanstid for Finne-godset, hvorom senere.

Gottorm Halleson Rogne boede paa Holar i Holbygden. Han havde to døtre: Herborg, gift med Erik Einarson, boede paa Hole; Gyrid, gift med Baard Valtjovson, fik endel af Ullestad af Brynhild paa Rogne og boede kanske der.

Odd Oddson Rogne — Halles broder — boede paa Røte og skrev sig til denne gaard. Han saavel som faderen brugte navnet Bonde, hvilket kanske var et ættenavn. Odd havde en søn, som ogsaa hedte Odd og skrev sig til Gjerdager. Hans søn var Arnfin Oddson, som i 1392 var kongelig ombudsmand paa Voss.

Ingeborg Oddsdatter Rogne, som var gift med Anders Paalson paa Ringheim, boede paa Ringheim. Anders førte i sit skjold som merke en skraabjelke og 5-oddet stjerne. Deres søn var vistnok Sigurd paa Ringheim, nævnt 1339, som havde en søn, Sveinke Ringheim.

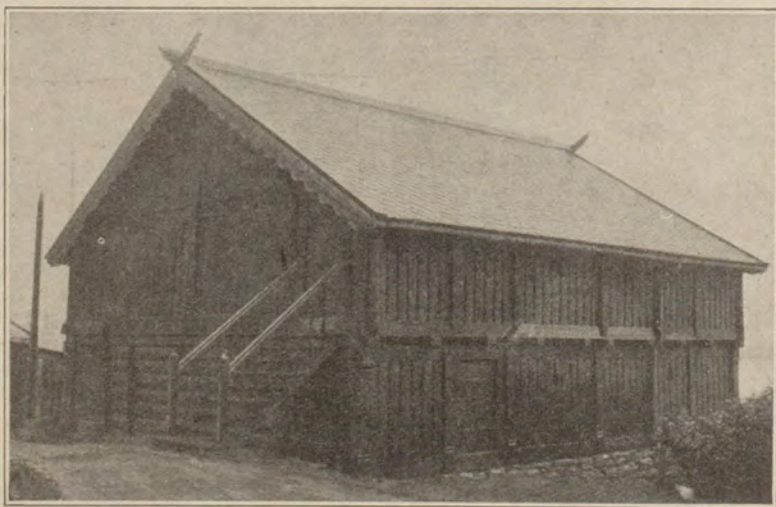
Pinnung-ætten

Einar Pinnung tilhørte antagelig en adelsæt, hvis sæde var enten paa Voss eller i Bergen. Han fik gaard paa Tøn af Sira Peter (sognepresten paa Vangen) for de penge han fik for Byrkje, og eiede noget af gaardene Kyte og Væle. Hans hustru, Solveig, og søn, Haakon, solgte Væle i 1313 mod gjenkjøbsret inden fem aar. Solveig er da skreven til Buagaarden, Bergen, ligesom i 1304. Fra Einar Pinnung stammer uden tvil Didrik Pining, som i 1472 blev sendt paa opdagelsesfærd til Grønland og Amerika, hvorom senere. Navnet findes skrevet forskjelligt som Pinnung, Penning og Pining.

Slegten paa Finne — Finne-godsets først kjendte aar

Peter Bonde paa Finne, som var lagrettesmand i sagen om Byrkjo i 1290-aarene, er nævnt af provst G. Miltzow, der siger, at han udmerkede sig fremfor andre ved at beklæde ombudet som kirkeverge. Peter paa Finne døde som gammel mand i

1319, og det er da rimeligt, at han havde opsynet med kirkens opførelse i 1270-aarene. Finneloftet, som staar endnu, var opført enten af ham eller helst hans far omkring 1250. Han er nævnt i flere breve fra begyndelsen af 1300-tallet og maatte være en rig og høit anseet mand. Historien som kjendes om Finne-godset begynder med ham. Han havde to sønner, Orm og Gudbrand. Den sidste havde tilnavnet Klerk og havde altsaa studeret til geistlig. Orm var gift med Gudrid Audfinsdatter. Han var maaske død før faderen, da hans enke i 1317 gjorde forlig om gaarden Rogne, som Halle havde pantsat. Orm havde testamenteret til Haldor Duk paa Kvitheim et godt sverd, som broderen Gudbrand kjøbte igjen. Gudbrand var ogsaa død før

Finne-loftet

1838, da Erik Erlandson Bukke skrives til Finne. Erik maatte enten være en søstersøn eller dattersøn til Finne-brødrene. Disse havde til vaabenmerke en springende hjort, og Erik havde det samme med en 6-oddet stjerne oventil. Han døde lidt før 1349.

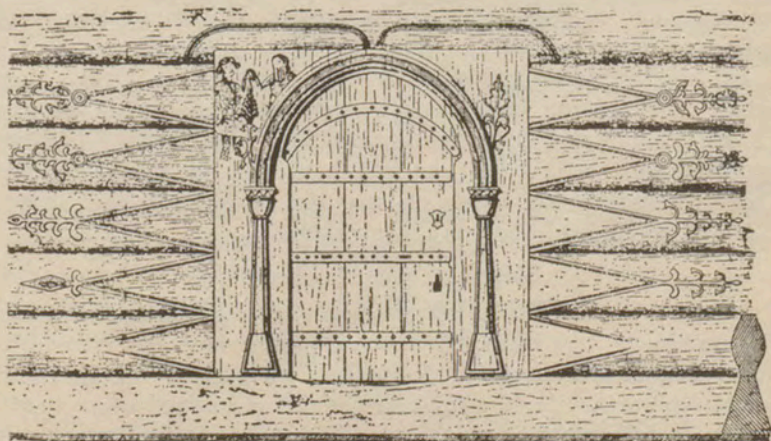
Hvorledes arveforholdet var efter Erik Bukkes død, er ikke klart. Det ser ud til, at han efterlod sig et uægte barn, som han havde med Ingebjørg Simonsdatter, der blev gift med en William. Dette barn blev i 1351 tilkjendt arveretten efter ham. Saa er Ingebjørg kommen i besiddelse af godset — antagelig ved at hendes og Eriks barn døde. Saa er hendes og Williams datter Elin kommen i besiddelse deraf, antagelig ved skifte efter

faderen, som formodentlig ogsaa var død, og moderen agtede at indgaa i nyt ægteskab. Ellen blev gift med Bottolf Eindridson fra Kvam i Burgund, Sogn, og i 1364 var han blit eier af godset. Dette var saaledes straks efter den sorte død kommet ud af den oprindelige æt paa Finne, saavidt det vides, men, som nævnt foran, blev Aasa Haavardsdatter af Rogne-ætten gift med Finne-godsets eier, og med hende kom et nyt tidsrum af betydning, som senere vil sees.

Kafle-ætten paa Voss

Orm Borgardson Kafle er nævnt samtidig med Peter paa Finne, Rogne-brødrene og flere stormænd paa Voss i adskillige brevskaaber fra 1293 til 1335. Han var antagelig en broder af rigsraaden Amund Borgardson Kafle, som paa samme tid boede paa Vestfold. En Rudolf Kafle boede i Oslo. Da kong Haakon V gjorde Oslo til hovedstad istedenfor Bergen, som de forrige konger med broderen Erik havde, har vel ogsaa flere personer fra Voss i kongens tjeneste bosat sig nærmere Oslo, hvad der kan formodes at være tilfældet med nogen af Kafle-slegten og Bukk-slegten, som vistnok havde repræsentanter paa Østfold.

Orm Kafle boede paa øvre Graudo, men eiede ogsaa halvdelen i Hylle, der kaldtes Kafletunet endnu i 1563 og sandsynligvis meget senere, desuden flere andre gaardsparter. Orm havde to skjoldmerker; i 1304 var det en drage og en lilje og rose; men i 1319 havde han et rudet skraabjelke i sort og hvidt. Paa begge stod navnet Ormari Borgari — Orm Borgardson.

Lødvle-loftets hovedindgang

Han døde kort før 1339; thi i det aar holdtes der skifte efter ham. Han var gift to gange. Navnet paa første hustru er ukjendt. Med hende havde han sønnerne Halstein og Serquir. Hans anden hustru var Ingerid Torstensdatter. Mulig var Cecilia Ormsdatter, gift med en Karle, og Ragnhild Ormsdatter, gift med Eindrid Olafson, hans døtre. Sønnen Halstein skrev sig i 1341 til Graudo. Serquir har rimeligvis faaet Hylle.

Om slekten senere vides ikke meget med sikkerhed, men at den har holdt sig paa Voss i længere tid er klart. I 1456 nævnes en Orm Kaffe som medeier i gaarden Gjerde og sandsynligvis var lagrettemand Orm Ivarson, som findes nævnt i flere breve fra 1447 til 1475 en ætling og tillige Sira Ivar Ormson, som var prest paa Voss i 1490-aarene og hvis søster Inger beboede Lødve i 1537. De var af adelig slekt.

I 1497 var en Mats Kaffe høgvedsmand paa Elfsborg under Sten Sture i Sverige. Han nævnes i et par breve fra kong Hans. I 1539 udfærdigede han en skrivelse om Elfsborgs overgivelse til kong Hans's folk og han skrev sig til Hallene, som maaske skulde være Hyllene paa Voss. Han stod i ledtog med Knut Alfson og har rimeligvis fulgt ham fra Voss.

Slegten Bukk

Bjørn Bukk er nævnt samtidig med Orm Kaffe og Peter Bonde paa Finne i 1290-aarene. Han maatte være af samme slekt som Bjørn Nikolaison Bukk (1160) — søstersøn af jarlen Erling Skakke — nævnt i Snorres kongesagaer; men hvorledes slegtsforbindelsen var er ubekjendt. Bukk-slegten paa Voss eiede flere gaarde der. Hvor Bjørn boede er ukjendt, men det var muligens paa Hylle. Det var paa den tid Hylle blev delt. Den ene del kaldtes, som foran nævnt, Kaffe efter Orm Kaffe — det andet Bukktun efter nogen af slekten Bukk.

En broder af Bjørk Bukk var uden tvil Halvard Bukk, som levede samtidigt og boede paa Vestrheim. Han havde en søn, Ulf Bukk, nævnt i flere breve til 1346. Han eiede adskillige jordbrug paa Voss. Han var gift med Ulfhild, datter af Sira Fjaler i Østensø. De havde en søn, Halvard Bukk, som levede i 1378 og ligeledes boede paa Vestrheim.

Slegterne paa Hvitheim

I breve fra 1293 til 1319 nævnes som lagrettesmand Svein Bjarnarson til Hvitheim. Gaarden af dette navn omfattede de nuværende gaarde Dukstad, Lofthus, Lirhus og Øvsthus. Svein paa Hvitheim havde til vaabenmerke to sammenbundne hjortehorn. Han havde en søn, Gard Sveinson til Hvitheim, som levede i 1325.

Haldor Olavson Duk skrev sig senere til Hvitheim og har sandsynligvis været af samme æt. Han nævnes fra 1317 til 1365 i gamle breve. Provst G. Miltzow fortæller om ham, at han var kirkeverge og at gaarden Dukstad fik sit navn efter ham. Paa sin ættegaard Hvitheim lod han opføre en stuebygning og lagde mellem stokkene lærredsklude — noget som før var ukjendt. Stedet kaldtes først Dukartun, saa Dukstun og slutte- lig Dukstad. Haldors hustru hedte Gudrun og kaldtes husfruen i Dukartun paa Hvitheim.

Haldor Duk havde antagelig to sønner: Eyold Haldorson, nævnt i 1330, samt Arnfin Haldorson, der stundom skrev sig Dukson og findes nævnt 1348-86. Han skrev sig til Hvitheim ligesom faderen. Han og Eyolf havde samme vaabenmerke. I 1342 nævnes en Halstein Duk, som maaske var en bror af Haldor.

Af slekten Duk var uden tvil Olaf Torkjeldson — først prest paa Voss, siden den sidste katolske biskop i Bergen, der eiede Dukstad og døde der i 1535.

* * *

Om de mange andre anseelige mænd fra første delen af 1300-tallet, som er nævnte i gamle breve, vides ikke stort mere end navnet og for enkeltes vedkommende deres vaabenmerke. Endel af dem maa dog ha været høit agtede personer, om hvem det vilde være forvidneligt at vide mere, men vi maa nøie os med det som er.

Jostein Halsteinson paa store Saude nævnes nogle gange og var blandt dem, som i 1342-43 vidnede i sagen om veienes vedligehold paa Voss og kunde mindes 60 aar tilbage. Hans vaabenmerke var en staaende fugl med et firben i kløerne. Han antoges at være søn af Halstein Brasa — nævnt ved 1300-tallet. Jostein havde en søn, Halstein, som i 1351 havde Finne-godset i sin verge og førte sagen om dettes eiendomsret.

Sigurd Bjarnarson nævnes 1326-47, gav vidnesbyrd om veienes vedligehold i 1342 og kunde huske 60 aar tilbage. Han syntes særlig at være en høitstaaende mand. Hans broder var Borgar Bjarnarson, der i 1333-34 var lensmand paa Voss. Deres vaabenmerke mangler.

Brynjolv Brynjolvson var lensmand paa Voss og levede 1329-47 — havde til vaabenmerke et væderhoved med en 6-oddet stjerne paa hver side. Alfin Brynjolvson til Gjerde, nævnt senest 1332, havde til vaabenmerke et svineben med et sverd. Han var antagelig bedstefar til den Alfin Brynjolvson, som i 1396 var sysselmand paa Voss.

Bjørn Johnson levede paa Voss i 1325 og havde til vaabenmerke to sammenbundne hjortehorn med et kors imellem. En anden Bjørn Jonson boede paa Voss i 1364 — rimeligvis sønnesøn af førstnævnte. Arne Jonson boede der i 1338 — kanske en bror af Bjørn. Han eiede en del i Rogne.

Arne Jørundson paa Ringheim, nævnt i 1330, var søn af Jørund paa Rekve — der vidnede i 1342 i veisagen og kunde mindes 60 aar tilbage. Arne havde sønnerne Jørund og Erlend. Jørund blev i 1374 gift med Gyrid Hallbjørnsdatter fra Onarheim og var en tid bosat paa Fors i Hjelmeland, Ryfylke, men blev senere sysselman paa Voss. Sammen med broderen arvede han farsgaarden paa Ringheim og fik senere broderens del ogsaa. Desuden fik han Rogne af hustru Brynhild Sigurdsdatter mod at give hende underhold. Han eiede ogsaa Hauge, hvor han vistnok boede. Han døde der i 1402. Hans skjoldmerke var en ræv og to indadvendte okser. Broderen Erling blev gift med Turid — datter af Halstein Baardson, som ogsaa eiede endel af Ringheim. Halstein og Erlend købte siden gaarden Gylten i Bergen og overlod Ringheim til Jørund.

Sigurd Arneson og Arne Arneson — vistnok brødre — levede paa Voss i 1339-42. Sigurd havde en hjort omgivet af tre stjerner til vaabenmerke. Arne havde en hjort uden stjerner. Jørund Asbjørnson Berge levede paa Voss i 1340 og havde til skjoldmerke et skibsanker. Sigurd Erlingson Rottr gav vidnesbyrd om veiene paa Voss i 1342 og levede endda i 1365. Han havde et hundehoved til vaabenmerke. Paa Rykke boede i 1352-69 Arnbjørn Gislason, der havde et delt skjoldmerke — en halv lilje i ene og en øks i det andet. Sigurd Balleson levede i 1317 og havde til vaabenmerke en arm, som holdt et sverd, omkring hvilket der var tre stjerner. Bjørn Arnbjørnson havde delt skjoldmerke med en halv ørn i ene og en halv lilje i det andet. Var vel søn af Arnbjørn Bjarnason, lensmand i 1342. Einar Halvardson Oyrar — raadmand i Bergen fra 1326 — boede paa Bolstadøren 1317-41. Halstein Diskr vidnede i 1342 om veiene; havde til vaabenmerke et væderhoved og en 6-oddet stjerne. Torstein Gester vidnede i 1342 om veiene og var af en velkendt slekt. Torbjørn paa Kvale (Guldfjerdingen) — 1304 — havde to sønner, Svein paa Kvale og Eindride Stub. Erlend Karlhovudson boede kanske paa Løn, som han byttede til sig for Spilde i 1338. Erling var kanske søn af lagmand Karlhovudson i Sogn. Naar man ser navne som Jostein og Karlhovud vil man erindre, at det var navne paa to af Erik Bjodaskalles sønner og Jostein paa Saude og Erling Karlhovudsøn stammed rimeligvis fra dem.

Af prester paa Voss i første halvdel af det 14de aarhundred kan nævnes Sira Peter paa Vangen i 1307, Sira Solvi Ivarson i 1317; samtidigt Fredrik, prest paa Vangen, der vistnok var hovedprest til 1327, med flere leieprester var der samtidigt som Aamund og Ogmund i 1317; Jon Bottolfson i 1326. Sira Gudleik blev hovedprest paa Vangen i 1327 og var det antagelig til 1340, da Sira Eindride Peterson var hovedprest. Sira Baard var vist leieprest. Knut Oddson var leieprest paa Vangen i 1342; Erling, prest paa Vinje; Sira Erling og Bottolf, prest paa Evanger. I 1348 blev Erik og Sigurd Andersssønner leieprester paa Voss. Der var saaledes mange prester paa et kort tidsrum. Dette skyldes især, at hovedpresten paa Vangen for det meste maatte holde sig ved domkapitlet i Bergen og leiede stedfortrædere maatte have paa Voss.

EFTER DEN SORTE DØD

Af det foregaaende ser man, at der boede mange fremstaende mænd paa Voss i første delen af det 14de aarhundrede. Det var i Norges velmagtstid, da landet havde sin egen velordnede regjering eftersom tiden var, og det kunde hævde sin stilling som et af de fremste lande i Nord-Europa.

Men saa kom i 1349 den sorte farsot, som man oftest betegner med navnet "den sorte død" — "svarte dauden", som de sagde paa Voss. Samtidigt var ogsaa landet kommet i et slags fællesskab med Sverige under en konge — Magnus Erickssøn, hvorved styrelsen blev slappet.

Sagnene har gaaet, at folket paa Voss næsten uddøde under pesten, men saa galt var det dog paa langt nær ikke. Den ryddede dog betragteligt op, og de mange ødegaarde, som nævnes saa sent som i 1664, blev vel øde ved den sorte død eller ved de mindre farsotter lidt senere. I Miltzows prestehistorie berettes der ogsaa, at pesten havde revet bort den største del af de ældre indbyggere, hvorfor presten Jon Trondson maatte undersøge om grænserne for, hvad der hørte prestegaarden til, da de yngre, som ikke kjendte til dem, havde gjort indgreb paa dens omraade. Flere personer af de gamle stormandsætter er ogsaa faldt bort; thi de findes ikke nævnte i senere breve, saaledes mændene paa Rogne, Odd og Svein Hallessønner. Sveins datter Margrethe boede dog der til 1374. Haavard Halleson overlevede dog til ligemed datteren Aasa — ogsaa deres søskendebarn Odd Oddson paa Gjerdager — søn af Odd paa Røte. Gottorm Hallesons døtre, Herborg og Gyrid paa Hole, findes nævnte senere. Herborg levede endnu i 1397. Gyrid var i 1351 gift med Baard Valtjovson.

Haldor Olavson Duk paa Dukstad overlevede farsotten til 1365 og sønnen Anfin tillige. Desuden findes nævnte senere: Halvard Ulfson Buk paa Vestrheim, Arnbjørn paa Rykke, Erling Rott, Bjørn Jonson, Halstein Josteinsson paa Saude og mange andre, hvoriblandt her nærmere skal omtales eierne af Finne-godset og dettes videre skjæbne; thi Voss's fornemste historie efter den sorte død er nær forbundet med dette.

FINNE-GODSET OG DETS EIERE EFTER DEN SORTE DØD

Som nævnt foran døde Erik Erlandson Bukke — eier af Finne-godset — i 1349, og hans barn med Ingebjørg Simonsdatter blev ved dom af 1351 tilkjendt arveretten til godset. Ingebjørg, som da var gift med William, arvede saa godset efter sit barn, som vistnok døde snart efter, ligesom hendes mand, William, og godset kom til hendes og Williams datter Elin, der blev gift med Bottolf Eindrideson fra Kvam i Borgund, Sogn. Ingebjørg blev nemlig gjengift og har da maattet skifte med datteren. Bottolf eiede Finne-godset i 1364.

Ingebjørg Simonsdatter var før 1365 gift med Eilef Brynjulvson; thi i det aar holdtes der skifte mellem hende og Eilef paa den ene side og Bottolf og Elin paa den andre. Biskop Gisbrigt, som da visiterede paa Voss, samt John, prest paa Vangen, Haldor Duk og Bjørn paa Hakastad overvar skiftet og det forlig som blev indgaaet. Af dette forlig sees det, at Finne-godset var stort og eiede flere gaarde i Hardanger. Ingebjørg og Eilef fik nemlig to matabol i Spilde, Granvin, fire i Teige, Jondal med æblegaarden paa Haustveit. Desuden gaarden Tolo i Vikør til brug paa livstid. Bottolf eiede gods i Sogn og var en meget anseet mand i sin egn. Hans hustru, Elin Williamsdatter, døde antagelig i en pest, som rasede i 1371, efterladende to sønner, Eindride og Samson, der døde straks efter moderen. De arvede hende, og ved deres død blev faderen eneier af godset.

Bottolf Eindridson paa Finne blev saa gift med Aasa Haavardsdatter, hvis fader var Haavard Halleson paa Røte, der som foran nævnt var søn af Halle Oddson paa Rogne. Meget af Rogne-godset kom derved til at forenes med Finne-godset. Da Odd Hallesons enke, Brynhild Sigurdsdatter, blev gift med Valtjov Baardson, maatte hun udrede 20 laupars værdi til Aasa og Bottolf paa Finne. Bottolf købte siden halvdelen i gaarden Gylten i Bergen. I 1387 fik Aasa af sit søskendebarn Margrethe Sveinsdatters gamle tjener, Tore, en del af gaarden Ullestad, som denne havde faaet tre aar før af Margrethe. Bottolf døde

antagelig i 1388, efterladende hustru, Aasa, og tre børn, Haavard, Odd og Ragna.

Hustru Aasa og hendes børn kom i besiddelse af adskilligt mere gods efter mandens død. Efter Ingebjørg Simonsdatter og Eilef Brynjulvsens død før eller i 1387 gjorde hun krav paa det gods, som de ved forlig med Bottolf og Elin havde havt, hvad disses søn, Brynjulf, bestred. Hun blev i 1389 tildømt godset af gulatings lagmand Arnulf Gunnarson. I 1398 købte hun af Herborg Guttormsdatter, sit søskendebarn, endel af Flage; i 1400 den del af Ullestad, som Apostel-godset havde taget fra Ivar Kufer; i 1402 tre mamatabol i Bolstad af John Erikson og Turid Halsteinsdatter.

Det er nævnt foran, at hustru Brynhild Sigurdsdatter — enken efter Odd Halleson Rogne og Valtjov Baardson — gav gaarden Rogne til Jørund Arneson for at faa underhold med ham. Hun døde antagelig snart efter. I 1402 døde ogsaa Jørund Arneson, og han gav da under bevidnelse af sysselmand Alfin Brynjulvson gaarden til Aasas sønner Haavard og Odd som deres rette odel. Aasa Haavardsdatter døde vistnok i 1410. Hendes børn arvede ikke alene det nævnte gods efter forældrene, men fik ogsaa meget gods i Sogn og Søndhordland efter hustru Brynhild, datter af Joseph Karlhovedson paa Kaupanger, lagmand i Gula omkring 1363.

Haavard Bottolfson fik ættegaarden Finne med hoveddelen af godset. Han var gift med Jatrud Jacobsdatter Rømer (Reymare). Han døde omkring 1440, efterladende en søn, Peter, som døde i 1461 ugift. Jatrud blev omkring 1446 gift igjen med væbneren Magnus Hagenskild til Eide. Han er nævnt i provst G. Miltzows prestehistorie, hvori det heder i forbindelse med presten Niels Pederson (1430-45), at "i denne prests tid levede iblandt os Magnus Hagenskild af Eide, som var meget gavmild mod sin fødebygds kirke, hvis forfædre havde gjort store tjenester under kong Haakon Magnusson og hans efterfølgere, men om den Peter Hagenskild, som kom i slag under kong Erik af Pomern, har været en slegtning, lader jeg staa derhen". Man ser heraf, at Hagenskild var født paa Voss og boede paa Eide i Vestbygden. Efter sit giftermaal er han muligens flyttet til Finne.

Paa en maade var da Finne-godset kommet ud af ætten, men kun foreløbigt. Det var bevægede tider i landet, som heller ikke lod Voss uberørt. Kong Erik af Pomern var afsat i 1440 og Kristofer af Bayern blev hans eftermand. Han døde i 1449, og man stod for et nyt kongevalg i landene. Norge havde været det tabende i landsstyret, som blev ledet fra Danmark, og man

vilde under alle omstændigheder frigjøre sig derfra. Et stort parti i Norge med erkesbiskop Aslag Bolt i spidsen vilde heller have konge sammen med Sverige, og med i det var vossingerne. Nogen dansksindede rigsraader havde skrevet til Voss om at vælge konge sammen med Danmark igjen, men det vilde de ikke. Et brev blev saa udfærdiget paa Voss den 2den september 1449 underskrevet af sognepresten Sune Erikson og elleve lagrettesmænd, hvori de tilkjendegav sit ønske om en forening med Sverige, hvis de fik støtte derfra. Magnus Hagenskild blev saa sendt afsted til Sverige med instruktioner om stillingen til kong Karl Knutson Bonde. Andre steder i landet blev lignende gjort og følgen var, at kong Karl blev antagen af partiet og kronet af Aslag Bolt i Nidaros. Danskepartiet, som valgte Christian den første til konge, fik dog overtaget. Erkebiskop Bolt døde i 1450 og flere andre af lederne — deriblandt Magnus Hagenskild — maatte drage til Sverige, og hans hustru reiste med ham.

Finne-godset kom da tilbage til ætten. Det var Haavard Bottolfsons brordatter, Magnhild, som nu fik det. Om hendes fader, Odd Bottolfson, og mor, Bothilda, vides meget lidet. Han var død før Haavard. Magnhild blev gift tre gange — først med Bengt Hartvigson Gyldenløve, der var fogd i Gudbrandsdalen. De havde ingen børn. Han blev ihjelslaet af nogen folk der i dalen, og hun blev gift anden gang med væbneren Sigurd Skaktavl til Grefsholm i Hamar. De havde en søn, Karl, som blev biskop paa Hamar, tillige ridder og lensherre paa Akershus. Efter Sigurds død blev Magnhild gift med Alf Knutson af slekten Tre Roser, der var ridder, rigsraad og sysselmand paa Solør, senere lensherre paa Bergenhus. Han var en stor jordegodseier. Og en af de største i landet blev han ved sit giftermaal med Magnhild Oddsdatter til Finne. Foruden Finne-godset havde de Giske-godset paa Søndmøre og Grefsheim-godset paa Hamar.

Alf Knutson stammede paa morsiden fra det gamle norske kongehus. Hans mor, Agnes, var datter af Alf Haraldson Bolt til Sandbo paa Vaage og Katrina Jonsdatter, søster af rigsforstander Sigurd Jonson. Katrina og Sigurds mor, gift med Jon Martinson Rømer, var igjen datter af kong Haakon den femtes datter Agnes, gift med Jon Havtorson. Alf Knutson var dog født i Sverige og hans far, Knut Jönson til Mörby i Uppland, var lagmand i vestre Gautland. Alf kom dog meget ung til Norge og blev der hele sit liv, mens hans bror, Jens Knutson, blev i Sverige.

Magnhild og Alf Knutson har opholdt sig en hel del paa

Voss. Det viser de landkjøb de gjorde der. Især har hun kjøbt eiendomme. I 1454 kjøbte Magnhild 10 mamatabol i Sausjord. I 1462 kjøbte Alf Knutson 4 mamatabol i Geslin (Gjeitle) med hele fisket i elven. I 1472 byttede han 11 mamatabol i Kvale, Guldferdingen, mod 12 bol i Midtun og Vinsand. Samme aar byttede de 15 mamatabol i store Ringheim mod 10 i nedre Røte. I 1490 kjøbte Magnhild et brug i Gjerde og et i Fremme-Røte. I 1496 solgte hun en kverndam til presten Ivar Ormson. Kort efter maa hun være død. Han var vistnok død før hende. De havde sønnerne Knut og Odd samt datteren Karina. Om nogen af dem var fødte paa Voss er ikke bekjendt, men det er muligt.

Efter Magnhild Oddsatter og Alf Knutsons død kom Finne-godset til sønnen Knut Alfson. Han blev ogsaa lensherre paa Solør og rigsraad efter faderen. Broderen Odd Alfson blev i 1495 rigsraad og lensherre paa Akershus efter halvbroderen Carl Skaktavl; men Odd døde allerede i 1498, og Knut Alfson blev ogsaa høvedsmand paa Akershus. Han havde da en vældig arv at ivaretage, og som ætling af det gamle norske kongehus og beslegtet med de sidste rigsforstandere i Norge var han selvskreven som leder i kampen mod danevældets anmasselser i landet.

For en saadan lederstilling havde han god støtte paa Voss, hvor hans morslegt var, og hvor moderen sidst boede. Der havde man, som foran nævnt, i 1449 vist sin uvilje mod det danske fællesskab, og de senere begivenheder havde ikke forbedret denne. Der levede ogsaa endnu ætlinger af de gamle stormandsætter fra Norges velmagtstid, og de har holdt minde oppe.

Paa Knut Alfsons tid ved aaret 1500 var Ivar Ormson prest paa Vossevangen. I henhold til Miltzow var han af adelig æt. Hans søster Ingerid, som boede paa Lødvæ, var gift med en adelsmand. Datteren Gyrita kaldtes nemlig adelsbaaren. De maatte være børn af Orm Iverson, som er nævnte i breve fra 1447-75. Kaffle-slegten maa fremdeles ha været paa Voss, da Kaffletunet paa Hylle omtaltes 60 aar senere, og Mats Kaffle, som var foged paa Øresten 1497-1539, skrev sig til Hallene, der maatte være Hyllene. Man mener, at han har fulgt Knut Alfson til Sverige. Olav Torkjelson, som blev hovedprest paa Voss i 1511 og senere biskop i Bergen, var af adelig æt og meget sandsynligt af slegten Duk paa Voss. Gaarden Dukstad, paa hvilken han boede, synes at ha været hans ættegaard. Muligt er det ogsaa, at nogen af slegten Pining har boet der, da Cort Penning ligesom Mats Kaffle var blandt Knut Alfsons venner ved svenskegrænsen. Man kan da formode, at der var

mange godt oplyste mænd paa Voss, som fulgte med i landets begivenheder, og Knut Alfson har staaet høit iblandt dem.

Han trængte snart den støtte, han kunde faa, men som det vil sees, blev den ikke af den nytte som beregnet. Han kom inden kort tid i unaade hos kong Hans, der synes at have sat Henrik Krummedige til kommandant paa Baahus for at vogte ham. Der udbrød uroligheder paa Romerike, hvor en dansk foged i den grad havde opbragt folket ved udsigelser, at han blev ihjelflaaet. Alfson var den nærmeste til at ordne med dette; men af en eller anden grund — kanske fordi han fandt behandlingen af fogden fortjent — ønskede han Krummediges medvirkning og bad om hjælp af ham. Istedenfor at yde hjælp maa denne have taget anledning deraf til at mistænkeliggjøre Alfson hos kongen med den følge, at Alfson blev afsat som kommandant paa Akershus, og en dansk adelsmand, Peter Griis, udnævnt i hans sted. Alfson drog da til Sverige, hvor han fik støtte af sine slegtninger og Sten Stures parti, samtidigt som de misfornøjede i Norge flokkede til hans fane. I den første kamp, som nu fandt sted, maatte Alfson trække sig tilbage, men flere sluttede sig til ham, deriblandt kommandanterne paa Elfsborg og Olavsborg, og snart havde han en styrke, hvormed han havde udsigt til at kunne operere med held. I førstningen gik det ogsaa godt. Akershus, Tønsberg, Marstrand og Sarpsborg blev taget og kampen stod om Baahus, som Henrik Krummedige strævede at holde. Paa samme tid indtog vossingerne — kanske med hjælp af endel hordalændinger — Bergenhus. Knut Alfson sendte sin tjener — det vil sige underbefalingsmand — Nils Johnson til Voss og fik samlet en styrke paa omkring 300 personer, hvormed han kom til Bergen. Fæstningen der overgav sig som det synes uden store vanskeligheder, da kommandanten var fraværende. Der blev holdt ting paa Engen i Bergen med bymændene, som blev anmodet om støtte, men disse, der mødte bevæbnede, undslog sig. Ekspeditionen var utilstrækkeligt forberedt, og af mangel paa levnetsmidler maatte Nils Johnson om tre-fire dage atter forlade fæstningen. Det var Knut Alfsons agt at komme til Bergen, men hans modstanderes og endog formentlige hjælpers troløshed gav sagerne en anden vending.

Kong Hans sendte sønnen Christian til Norge med forsterkninger, og han tog da kommandoen over de danske stridskræfter. Alfsons beleiring af Baahus maatte opgives. Kommandanten paa Elfsborg, Erik Gyldenstjerne, overgav fæstningen, og prins Christian, som derved fik stillingen under kontrol, drog efter at have foretaget en ekspedition ind i Värmland atter til Danmark, idet han overgav kommandoen til Henrik Krummedige.

Tønsberg blev snart efter ogsaa tagen, og Knut Alfson skyndte sig til undsætning af Akershus. Men der var nu tvil, om han kunde holde endog denne fæstning, og han besluttede at prøve underhandling, der formodentlig var stillet ham gunstigt. Et møde med Henrik Krummedige blev arrangeret. Det skulde finde sted paa dennes skib, og med sikkert leide under venskabs maske gik Alfson ombord — en ulykkesgang, der havde tilfølge, at han ved den danske befalingsmands troløshed blev dræbt (1502). Dermed faldt den sidste nordmand, som havde vilje og udsigt til at kunne hævde Norges stilling som selvstændig stat. "Hugget i Knut Alfsons pande var et hug i Norges hjerte," som Henrik Ibsen sagde. Krummedige maatte forlade landet en tid ved den forbitrelse, som mordet paa Alfson foraarsagede, men kong Hans fik ham indsat igjen. Der var ingen i Norge med evne og tilstrækkelig vilje til da at sætte sig i spidsen for landets frigjørelse. Knut Alfson var sikkerlig en langt betydeligere mand end den gjængse historie beretter. Man har fulgt med de danske kilder, uden at merke de danske synsmaader i den henseende. Ingenting synes troløshed og barbarisme at have vundet større følger end under de tre første oldenburgkonger i Danmark-Norge.

Knut Alfson til Finne var gift med Kristina Eriksdatter Gyldestjerne fra Sverige — en datter-datter af kong Carl Knutson Bonde. De havde saavidt det vides tre børn. En søn var i Sverige og blev dræbt i det stockholmske blodbad 1523 af kong Christian II. En søn skulde merkeligt nok være i kong Christians tjeneste, men døde tidlig; datteren Bodel var gift med Fader Nilson af den svenske slekt Greip. Hun arvede Finnegodset, der efter hende gik til datteren Gynne eller Gyrvild Fadersdatter Gyldensparre, der ogsaa havde Giskegodset og skrev sig til Giske. Hun var gift tre gange, men havde kun en søn, Nils Ulfstand, der døde før hende. Da hun var gammel og ikke vilde lade godsene gaa til sine svenske slegtninger, med hvem hun ikke var i venskab, gav hun det i 1582 til den dansk-norske konge mod at faa Byrings kloster i Skaane til forlening. Hun døde 1605 — 90 aar gammel.

Finnegodsets storhedstid endte med Knut Alfson. De senere fogder og opsynsmænd har ikke efterladt sig nogen betragtelige merker i bygden.

I 1648 gav kongen det til statholder Hannibal Sehested, men denne faldt i unaade i 1651 og godset inddroges igjen til kronen. I 1658 sælger kong Fredrik III det til kommissarius Gabriel Mersilius, der solgte det i 1664 til Anders Nilson — toldskriver ved Ørestund — og Cort Henrich Marscher. Herman

Garman i Bergen — gift med steddatter af provst Henrik Miltzow — var Merselius' fuldmægtig og lod sin svoger Claus H. Miltzow bestyre godset fra 1658 til 1662. Før sin død i 1692 var Claus Miltzow eier af Finne gaard, saa godset, som saadant, existerede ikke mere. Fra Claus Miltzows enke gik gaarden til datteren Margretha, gift med Knut Nilson Sonve, i hvis slegt den endnu er.

* * *

Paa Alf Knutsons tid levede ogsaa Didrik Pining, der som før nævnt maatte være en efterkommer af Einar Pining — ogsaa skrevet Pinnung — paa Voss, og de var sandsynligvis i slegt. Didrik var nemlig i 1490 en af dommerne i skiftet efter junker Hans, som var et søskendebarn af Knutsons mor. Det er ogsaa muligt, at han endnu havde slegtninger paa Voss, om han kanske ikke selv hørte hjemme der. En nærmere omtale af ham vil dog passe ind.

Didrik Pining blev i 1472 af kong Christian den første sendt paa en ekspeditionen over Island og Grønland for at finde nye lande i vest og var til Labrador og Newfoundland før Columbus, hvorefter senere. Pining kan betragtes som sin tids største sjømand og opdager. Han var kongernes kaperhøvding i urolige tider og var lensherre paa Island og Vardøhus til andre tider. Man havde i de dage ikke en titel som admiral. Derfor blev Pining og hans næstkommanderende Pothorst kaldt pirater og kongens kaperhøvdinger. Pining blev i 1478 lensherre paa Island, men maatte i 1481 operere mod englænderne, med hvem Danmark og Norge laa i krig. I 1482-83 var han igjen paa Island. Saa var han en tid i tjeneste hos junker Jacob af Delmenhorst, Tyskland, søskendebarn af kong Hans, der krigede mod biskopen af Munster og hans bundsforvandre — hanseaterne. Hans operationer blev da helst mod de sidste, og han havde ingen grund til at spare dem. Han plyndrede dem saa eftertrykkeligt, at de sendte mange klager og lod prædike i kirkerne mod ham.

I 1484 blev der krig igjen mellem Danmark-Norge og England. Det heder da, at kong Hans valgte at sende ud de to mest erfarne sjømænd, Pining og Pothorst, der havde vundet berømmelse i sjøkrig som øvede sjømænd og pirater og som længe havde været i kong Christians tjeneste som krigere.

I 1487 drog kong Hans paa hyldningstog til Gotland og Didrik Pining var da øverstbefalende paa hans flåde. Straks efter blev det krig med Holland, og Pining maatte atter ud. Han har ment, som altid, at krig var krig og intet sparet. Da fred blev sluttet, skulde denne ikke indbefatte ham. Han har

øiensynlig havt sine misundere i kongens raad. Ellers kan dette ikke forklares. Han havde vist sig som den eneste, der kunde operere med held mod fremmede sjøfareres egenmægtigheder i Norge og maa ha været af stor betydning for rigerne. Kong Hans har vist sig mod ham som senere mod Knut Alfson.

I 1489 var Pining som rigsraad sammen med andre stormænd i Kjøbenhavn og valgte Christian den anden til tronfølger. Han var da ogsaa hirdstjore paa Island og høvedsmand paa Vardøhus. I 1490 var han, som allerede nævnt, i Bergen og sammen med de norske stormænd biskop Chr. Peterson, provsten i Apostelkirken, hvis eiendomme laa paa Voss, ridder Nils Henrikson (Gyldenløve), lagmand Erlend Træk samt Ingerid og Sigrid Erlendsdøtre af Losna-æt — og delte arven efter junker Hans, søn efter rigsraaden Sigurd Johnson. Pining skrives da som væbner. Det berettes ellers om ham, at han drev handel paa Grønland. Om hans død, som maa have indtruffet i 1490-aarene, vides intet. Den svenske biskop Olaus Magnus berettede, at Pining og Pothorst var blit fredløse paa grund af røverier. Dette kan være tvilsomt uden det skulde være, at kong Hans frygtede ham ligesom Knut Alfson senere og fandt dette som paaskud. Pining har vel staaet paa norsk side ligesom Alf Knutson og mulig var der en forbindelse mellem dem. Omkring 1500-aaret findes omtalt en Cort Penning i selskab med Knut Alfsons venner ved svenskegrænsen. Det er muligt, at denne var en nær slegtning af Didrik Pining, hvis navn ogsaa var skrevet Penning.

* * *

KIRKEGODS OG PRESTER PAA VOSS

En meget stor del af jordegodset paa Voss hørte til kirker og klostre. Henimod halvdelen af alt jordegods i bygderne hørte saaledes en tid til det saakaldte Apostelgods. Dette var tillagt det kongelige kapel, Apostelkirken paa Bergenhus fæstning, fra først af. Denne kirke blev omkring 1530 ved reformationens indførelse nedreven af den danske befalingsmand Eske Bilde; men godset holdtes fremdeles samlet. Det bestyredes op til 1550 af en embedsmand eller undersynsmand under presten ved kirken (Mag. Capellarum), der var den egentlige sysselmand paa Voss i lang tid forud. I 1376 var Jørund Arneson fra Ringheim kongelig ombudsmand der for kirken; efter ham Arnfin Oddson i 1392, og saa Alfin Brynjulvson i 1402—'12 — alle af gamle vosseætter. Efter 1550 blev godset som særskilt len bortsat af kongen til adelsmænd, der igjen havde sine forvaltere.

I 1668—71 var Klaus Henrikson Miltzow forvalter af Apostelgodset. Paa sit største var vel godset i 1680—1700. Det holdtes samlet endda i 1787; men meget var da vistnok solgt. Først omkring 1860 blev alt solgt til bønder paa Voss, og det gamle leiglændingsvæsen ophørte.

Munkeliv kloster i Bergen eiede en tid mange jordparter paa Voss. Dette gods gik ved reformationen eller 1530 til Vincents Lunge — rigsraad og befalingsmand i Bergen. Han fik dog ikke stor nytte af sit gods paa Voss. Gjentagne gange klager han over, at han intet fik derfra. Man var der øiensynlig ikke gunstig stemte for, at klostergodset saadan gik over til verdslige folk. Forholdet til biskop Olav Torkjellson har sandsynligvis gjort sit dertil. I 1662 blev disse gaardsparter solgt til Herman Garman og lagmand Hans Hanson (Liljenskjold). Klaus Miltzow købte senere meget af dette fra sin svoger Garman.

Til Vangskirken blev der i tidens løb tillagt meget jordegods i bygden. Ifølge det gamle skrift "Björgynar Kalvskin" fra 1350-aarene eiede kirken dele i 34 gaarde, og mere fik det siden. Haavard Bottolfson testamenterede flere gaardsparter. Gjert Miltzow skrev, at Magnus Hagenskild til Eide (omkring 1450) var svært gavmild mod sin fødebygds kirke. Det er ogsaa berettet, at Alf Knutson gav til kirken. Ligeledes Torfin Henrikson til Flatekval, 1455, som gav eiendommene med Stølen i Afdal. I 1724 solgte kong Fredrik IV kirken med godset til Jean von der Lippe — assessor i Bergen — en uhørt egenmægtighed. Der var da 49 gaardsparter til Vangskirken, 11 for Evangerkirken, 9 til Vinjekirken og 2 til Opheimkirken paa Vossestranden. Von der Lippes søn solgte kirkerne og godset i 1752 til sorenskriver Johan Seckman Fleischer, der i 1776 igjen overlod det til sønnen krigsraad Herman Reinholdt Fleischer. I 1810 fik dennes søn Johan Seckman Fleischer kirkerne med eiendommene undtagen Evanger kirke, som da var frasolgt til en anden privatman. Senere gik de over til dennes børn, som solgte Vangens kirke med en skog-leig i Bømoen til Voss herred i 1864. Det øvrige gods solgte de særskilt, trods den kongelige forordning at kirken og godset skulde følges ad. Voss fik da igjen sin kirke, som dets folk med stor opofrelse havde bygget i 1270 aarene. Leiglænderne købte for det meste jordbrugene, og dermed blev bygderne kvit sine store jordegodseiere; men først efterat mange leiglænder var dragne til Amerika.

Prester paa Voss efter den sorte død

I 1350 blev Jon Trondson sogneprest paa Voss. Som allerede nævnt fik han fastsat grænserne for kirkens eiendomme efter den

sorte død. Han findes nævnt ogsaa i 1365. I 1375 nævnes Sira Arne Askjellson og ligeledes i 1379 som sogneprest paa Voss og var det kanske til Sira Nikolaus der er nævnt i 1400 blev hans eftermand.

Sira Haakon findes nævnt som sogneprest i 1423. Han har bygget op endel af prestegaardshusene. Muligens er det ham, som fik bevirket, at provsten ved Apostelkirken i 1418 gav en tomt til kirken paa Vangen til en gildestue, hvoraf det sees, at der var et saadant sted paa Voss. Om dette forøvrigt vides lidet. Det skulde være et Mickaelsgilde, hvor slegtskabsforhold og giftermaal omtaltes. Formodentlig blev det snart nedrevet igjen, da det, som Miltzow skrev om huse nær kirken, ikke brugtes efter bestemmelsen.

Sira Nils Peterson var sogneprest i 1430—45 og ligesom de andre kanik eller domherre i Bergen. De havde leigeprester paa Voss. Sune Erikson var sogneprest i 1449—58. Han var med at udstede vossingernes brev til kong Karl Knutson af Sverige i 1449 om tilslutning. Han benævnes "Herre" istedetfor Sira og var vel af adelig æt. Mathis Hemmingson, nævnt 1468, efterfulgte sandsynligvis ham.

Ivar Ormson var sogneprest i 1484—96 og sandsynligvis til 1511, da Olav Torkjelson blev sogneprest. Som før nævnt var Ivar Ormson af adelig æt, som sandsynligvis hørte hjemme paa Voss, hvor hans søster Inger Ormsdatter boede paa Lødvæ i 1537. Han havde en søn hr. Orm, som senere skulde være kanik i Stavanger.

Olav Torkjelson, som blev sogneprest i 1511, blev i 1523 biskop i Bergen. Miltzow fortæller, at han var af adelig æt, og som allerede nævnt var han formodentlig af slegten Duk paa Voss. Han var den sidste katolske biskop i Bergen, og som saadan fik han store vanskeligheder at stride med, da de danske stormænd rev til sig kirkers og klostres godser og rev ned de prægtige kirker i Bergen. Da stillingen i Bergen blev uudholdelig for ham, flyttede han en tid til den historiske gaard Ask paa Askøen, men der fandt han sig heller ikke sikker, og saa flyttede han omkring 1533 til Voss igjen. Sagnet siger, at han en tid holdt sig skjult i et kjælderrum under kirken, hvor der er et ildsted, paa hvilket der skal ha ligget en brand til nutiden. Han boede sine sidste aar paa Dukstad og døde der i 1534. Paa sin gaard der lod han — i henhold til Miltzow — opføre et kapel. Hans efterfølger paa bispestolen berettede, at da Torkjelson laa paa dødsleiet, skal han have raabt: "Mit Dukstun! Mit Dukstun!" Det var hans gaard. Efter dette og den omstændighed, at han boede paa Dukstad istedetfor i prestegaarden, viser at

Dukstad har været hans ættesæde — med gode huse, som berettet fra Haldor Duks tid. Efter biskopens død gik det sandsynligvis til kronen, da det berettes at hans eftermand som sogneprest drog til Kjøbenhavn med hans testamente.

Biskop Torkjelson blev grundig sværtet af sine eftermænd af den reformerte klasse, men alt tyder paa, at han i mangt var bedre end de. Selv Geble Pederson — den netop omvendte prest, som blev biskop efter Torkjelson, indrømmede, at denne var vel bevandret i Norges historie — det vil sige stod for Norges retigheder. Da han havde svoret kong Fredrik I troskabsed, vilde han ikke bryde denne for igjen at hyld Christian II. Han vilde ikke gaa over til den reformerte lære for at beholde sin stilling, som hr. Geble gjorde. Af dette vil man forstaa, at han var en karakter, paa hvem deres sladder ikke passede, men som de for at vise sin nidkærhed maatte hykle for de danske kongeaenter. Biskop Torkjelson blev begravet med stor pragt i kirkens gravkjaelder. Hundrede aar senere maatte han vige pladsen for andre. Det var sladderens virkning i en retning. Et prægtigt alterklæde og sølvkalk i Vangskirken skal skrive sig fra Olav Torkjellsens tid. Det er meget omskrevet.

Da Olav Torkjelson blev biskop, blev en Rasmus Anderson sogneprest paa Voss, men han døde et par aar efter.

Saa blev tyskeren Nikolaus Henrikson Hess sogneprest paa Voss. I henhold til Miltzow var han først kannik i Bergen, og biskop Olav Torkjelson benyttede ham som kansler (skriver). Han maatte vel da være katolik, men senere er han gaaet over til de reformerte. Ved biskop Torkjellsens død drog han med dennes testamente til Kjøbenhavn, som skik og brug var med biskopers testamente, og var da i følge med Eske Bilde. I 1556 blev han hjælpebiskop hos Geble Pederson, der da var gammel og svag. Han boede dog stadigt i prestegaarden paa Voss til sin død i 1570. Efter ham blev svigersønnen Jens Sørensen (Landgraf) sogneprest. Han døde i 1590.

Erik Olson fra Sogn, som var rektor ved latinskolen i Bergen, blev sogneprest til 1594, da han døde. Miltzow siger, at han var af bondeslegt og vilde ikke berette meget om ham. Jens Sørensen Landgraf blev da prest paa Voss. Han var født paa Voss, men var prest i Stavanger, da han kaldtes til sogneprestembedet der. Han døde i 1618 og efterfulgtes af Anders Anderson Buck, født i Kolding, Jylland, i 1589. Han døde allerede i 1623 i en alder af 34 aar.

Anders Buck var gift med Kristence, datter af Mads Jørgenson, foged over Halsnø kloster og Hardanger len, og hustru Margrethe Mikkelsdatter. Hun blev gjengift med Bucks efter-

mand, Henrik Gjertson Miltzow, og mange vossinger baade paa Voss og i Amerika stammer fra dem. Kristence og Anders Buck havde fire børn: Anders, som døde før faderen; Anders nr. 2, kapellan i Strandebarn, men død ung; Margretha, gift med Herman Garman i Bergen, der købte Munkeliv-godset og var forvalter af Finne-godset m. m.; Katrine, gift med sogneprest Elias Anderson i Skaanevik.

Henrik Gjertson Miltzow, født i Bergen i 1599 af forældrene Gjert Klauson Miltzow, borger i Bergen, og Margretha Ivarsdatter Mørk, blev som nævnt Bucks eftermand i sogneprestembedet paa Voss i 1623. (Om hans slegt se senere.) Han havde studeret i Bergen, saa ved universitetet i Kjøbenhavn, Edinburgh og Rostock; var saa hører ved latinskolen i Bergen, da han kaldtes til Voss. Der blev han gift med enken efter sin formand, der skulde have gjort adskilligt for, at han fik embedet. I 1642 blev han provst i Voss og Hardanger provsti. I 1645 valgtes han af stiftets prester til deres repræsentant ved ständermødet i Oslo, sammenkaldt af statholder Hannibal Sehested. Han lod Vangskirken reparere, da den viste tegn til forfald. Stræbepillerne paa udsiden skal være fra den tid. Han grundlagde ogsaa Voss enkehjem paa Vangen, som er velkendt. Voss Missionshotel staar nu der dette først var.

Efter sin hustrus død blev han omkring 1651 gift med Kirsten, datter af lagmand Jakob Jørgenson, der var enke efter fogden Lauritz Anderson af slegten Heiberg, som boede paa Voss. Han døde i 1666. I første ægteskab havde han fire børn: Gjert, som blev hans eftermand; Klaus, godseier og foged paa Voss (se senere); Mads, student; Margretha, gift med sogneprest Otto Schreuder til Nykirken, Bergen. I andet ægteskab Hilda, gift med Axel Lauritson, søn af fogden Laurits Anderson, sin mors stedsøn.

Gjert Henrikson Miltzow, født den 16de februar 1629, blev som nævnt faderens eftermand som sogneprest paa Voss. Han gik paa Bergens latinske, blev student i 1648, sendtes samme aar til Kjøbenhavn, drog saa til forskellige universiteter, Wittenberg, Rostock og muligt Utrecht i Holland, og blev efter tidens begreber en vel studeret mand; tog magistergraden ved Kjøbenhavn universitet i 1657 og blev hjælpeprest hos faderen til dennes død, da han fik embedet. Han blev provst i 1669 og var det til sin død i 1688. I 1679 udgav han paa latin den lille bog "Voss og Hardanger Prestehistorie", der er et forvidneligt skrift, som giver os kjendskab til mange ting ogsaa udenom det rent kirkelige og er et uvurderligt kildekrift, hvor ufuldstændigt det ellers kan synes at være. Han skrev ogsaa andre bøger,

men de er tabte. Hans prestehistorie er oversat af Tomas Meyer i 1753 og af sogneprest O. Olafson i 1911.

Provst G. Miltzow var gift med Susanna, datter af biskop Jens Pederson Scheldrup i Bergen og hustru Inger, Ole Worms datter. De havde seks børn, af hvilke Henrik boede en tid paa Lekve, Voss, og en tid paa Storegraven, Granvin. Han var lærd og rig, gift to gange, men døde i 1755 uden børn. Kristina blev gift først med kaptein Rasmus Staut og efter hans død med oberstløjtnant Jens Nordahl. De boede paa Lekve og døde der. Er begravne i kirkens kjelder. Havde heller ingen børn. De øvrige af provst Miltzows børn døde vistnok ugifte.

Gjert Miltzow gav ogsaa meget gods til faderens stiftelse enkehjemmet paa Vangen.

Christen Nilson Weinwick blev Gjert Miltzows eftermand i 1688 som sogneprest og var senere provst en tid. Han døde i 1708. Han var gift med Karen, datter af sogneprest Otto Schreuder til Nykirken, Bergen, og havde fem børn: Nils, som blev faderens eftermand i kaldet; Henrick, gjestgiver paa Vossevangen; Otto, borger i Bergen; Gjert, skipper; Margrethe, gift med presten M. Faye.

Ludvig Holberg — den store skribent og moderne norsk-danske literaturfar — var huslærer hos Christen Weinwick 1702-4, hvorom Holberg har givet en skildring. Han prædikede i kirken nogle gange, og man syntes han gjorde det lige-saa godt som den dygtige hr. Peter. Det var Peter Torbjørnson Arctander, som havde været kapellan paa Voss straks før. Efter Holbergs ophold der har man navnene Holbergs-huset, Holbergs-pladsen og Holbergs-furuen paa Vangen.

Nils Christenson Weinwick blev i 1708 faderens eftermand som sogneprest og døde i embedet i 1729. Han var gift to gange — først med Margretha Møinicken, saa med Benthea Mortensdatter, enke efter kapellan Tomas Ruus til Os. Seks børn i første og to i andet ægteskab. De sidste døde smaa.

Jørgen Harboe, født i Nordfjord, blev sogneprest paa Voss i 1729. Han byttede i 1744 kaldet med Johan Christoffer Haar, født i Danmark, der var sogneprest paa Voss til 1751, da han døde. Bekjendt fra hans tid er en sag med Torger Hæve, efter hvilken biskop Pontoppidan sendte ham et strengt brev, der ifølge sagnet bragte ham til at tage gift, hvorefter han døde. De første almueskoler paa Voss blev satte igang efter kongeligt paabud i hans tid.

Morten Ruus, hvis mor var gift med Nils Weinwick, blev Haars efterfølger som sogneprest og var det til sin død, der indtraf i 1770. Han var gift to gange — først med Magdalena,

datter af stedfaderen, Nils Weinwick, og anden gang med Anna Melchorborg fra Hamar. Forbedring i skoleloven blev gjort i hans tid (1761).

Even Augustini Meldal blev Morten Russ's eftermand. Han var sogneprest til 1787, da Jacob Christian Jersin fik embedet. Denne var saa sogneprest til 1807, da sønnen — den bekjendte Eidsvolds-mand Georg Jersin — blev sogneprest. Han døde i 1827, og Morten W. Munster, som fik iverksætte skoleloven af 1827 og var en ihærdig skolemand, men ellers ikke altid vossingerne tillags, efterfulgte ham. Han døde i 1851, og Anton Elias Smith var sogneprest paa Voss til 1875, tillige provst en tid.

I 1866 blev Vinje og Opheims sogne, Vossestranden, fraskilte og i 1892 Evanger sogn.

Evanger kirke

Kirkerne paa Evanger og Vossestranden er nævnte i breve fra førstedelen af det 14de aarhundrede og havde da sine egne prester, der stod i etslags underordnet stilling til hovedpresten paa Vangen. Noget sikkert derom angaaende Opheim kirke vides dog ikke. Efter reformationen blev de annekskirker og betjentes af presterne paa Vangen.

Evanger kirke er først nævnt i 1315, men havde sandsynligvis eksisteret længe før. Der hentydes til den i Bjørgvinar Kalfskin fra 1360 og nævnt flere gange udover det 14de og 15de aarhundrede. Den første her nævnte kirke maa være nedreven i 1665. I 1686 skildres Evanger kirke som en god tømmerkirke, som sorenskriver Nils Kaa lod male. Den var 26 alen lang med vaabenhuset, 13 alen bred og koret 11 alen i firkant. I 1687 gjordes ny hvælving over koret og et lidet forhus bygget til m. m. I 1729 var et taarn opbygget paa grunden og andre forbedringerne gjorde. Der var en altertavle forestillende Kristi opstandelse og forskellige udskjæringer ellers.

Kirken paa Evanger ligesom paa Vossestranden fulgte med i handelen, da kong Fredrik den fjerde lod kirkerne paa Voss sælge. Lensmand Jakob Nakke købte den vistnok af Fleischér, men da han ikke holdt den vedlige, fradømtes han retten til den, og menigheden fik den igjen. Ny kirke blev opsat i 1851. Bygmesteren var Ole Sysak fra Myking i Lindaas. Materialerne toges i kirkens skovteig og opsidderne fik det frem som pligtarbeide. Det er kirken som staar der endnu.

Den første prest, som er omtalt i Evanges, var Sira Tore i 1315, saa Sira Bottolf i 1340, Sira Eirik i 1346 og Sira Jon i 1349. Han er den samme som Jon Trondson, hovedprest paa Vangen

i 1350. Sira Erling havde været hans formand fra 1331 i Evan-ger, skrev Miltzow. Om presterne ellers før reformationen vides intet.

Vossestrandens kirker

Vinje kirke nævnes først i 1329 og senere i Bjørgvinar Kalf-skrin 1360, da dens jordegods opregnes. I 1670 blev en ny kirke bygget af Ole Bottolfson Sundve. Denne stod til 1871, da ny kirke blev opført paa Draugsvold. Den har 400 siddepladse.

Kirken paa Opheim nævnes ligeledes først i 1329, saa i Bjørgvinar Kalfskin. Opheims kirkesogn nævnes i 1361. Ellers vides omtrent intet fra kirkens og sognets tidlige tid. Sagnet siger, at kirken stod paa Løn. I 1671 opsatte Ole Sundve ogsaa der ny kirke. Den stod lige ved husene paa Opheim og var af tømmer. I 1871 blev ny kirke bygget nede paa Opheimsvangen.

Noget navn paa prester i Opheims kirke kjendes ikke. Ved Vinje kirke nævnes en Sira Erling i 1342 og senere i 1346. Ellers nævnes ingen der heller.

VOSS OG LANDSFORSVARET

Om vossingernes deltagelse i de mange krige, som den norsk-danske kongemagt bragte landet i, haves svært faa beretninger. At de var med, kan der ikke være stor tvil om, men netop hvorhenne og hvem de var er omtrent ukjendt. Et holdepunkt findes dog i Miltzows prestehistorie (1679), hvoraf der kan sluttes en hel del. I denne nævnes der først om, at "mindesmerkerne paa Voss gjør det utvilsomt, at vossingerne var vel vante til krig og krigerske øvelser, som i den tid var brugelige baade hjemme og ude". Saa beretter Miltzow videre: "Heller ikke i vor tid har de ganske mistet al ros for gammel krigersk tapperhed, om rygtet og hvad der skriftlig er os berettet er sandt. Jeg vil her blot tilføie noget lidet blandt meget andet, som er berettet af en troværdig ven, og om jeg ikke tager feil en fremragende officer, forrige aar baade med mund og pen.

Mellem den 13de og 14de juni (1677) siger, han angreb vore folk den bekjendte fæstning Hedvigsholm ved Marstrand, nu benævnt Charlottesholm, med utrolig dristighed og raskhed. Hardanger-Voss kompani, som havde faaet befaling til under anførsel af sin kaptein Wilhelm Skot de Spensterfield tilligemed kompanier fra Kristiania, Fredrikstad og Fredrikshald at gjøre det første stormangreb, opførte sig med saadan kjækhed og tapperhed, at der efter kampen kun blev fundet 10 soldater foruden løjtnanten, som ikke var faldne eller dødelig saarede. Dagen efter fandt overgivelsen af fæstningen og byen sted.

Vi har desuden bemærket ved vossingerne og deres kampfæller haringerne som noget særegent, at medens det pleier at ske, at ikke saa faa af de andre faar løfte om at blive stillet i den bagerste række i slaget, begjærer disse ikke alene at blive stillet i forreste række, men de forlanger det som en gammel ret, som de mener at have." [O. Olavsons oversættelse.]

I henhold til dette — især af det sidste — er det klart, at vossingerne har været med i krigene og erhvervet sig den gamle ret, som Miltzow nævner. Voss-Hardangerske kompani bestod antagelig paa Miltzows tid som endnu i 1720 af Vangens sogn, Voss, samt Granvin, Ulvik, Eidfjord, Kinsarvik og Ullensvang, Hardanger. Der var samtidigt ogsaa et kompani som kaldtes det Vossiske kompani. I 1720 var kaptein N. F. Møllerup, som boede i Granvin, chef for det første, og major Stephen de Barchlay — en liflænder —, som boede paa Glimme, Voss, for det andet. Under ham tjente kaptein Johan Henrik Blomberg, der var gjestgiver paa Vangen og fra hvem flere vossinger i Amerika stammer. Ved samme kompani stod fra 1725 som sergeant Nils Knutson Finne, søn af Knut Sonve og Margretha Miltzow paa Finne. Jens Nordahl, som var gift med Kristence, datter af provst Gjert Miltzow, og boede paa Lekve, udnævntes som premierløjtnant ved kompaniet i 1722. Kristence var først gift med kaptein Staut, som formodentlig ogsaa havde boet paa Voss. Oberst Carl Filip du Wahl kjøbte i 1726 gjestgiveriet paa Bolstad og bosatte sig der. Han var chef for 2det Søndre Bergenhusiske nationalregiment og holdt sessioner paa Bolstad. Dennes søn var løjtnant Adam Otto du Wahl, som først var gift med en datter af gjestgiver Henrik Weinwick, saa med en datter af sogneprest Jørgen Harboe, Voss. Han kjøbte i 1731 gjestgiveriet paa Vangen af sin svigerfader og boede paa Voss endnu i 1742. Senere solgte han og boede paa Hovland, Tysnes. Han havde da steget til major. Hans mor boede som enke paa Bolstad i 1733.

En svoger af Henrik Weinwick var løjtnant Albrigt Christopher Barchlay, der var medeier i Raundals-almeningen med Nygrytten i 1745, men boede vistnok i Bergen.

Paa Vangen var i 1723 en sergeant Petter Halden, der beskyldtes for at sælge øl ulovligt. I en sag derom berettes, at kaptein Møllerups soldater — altsaa de fra Vangens sogn — havde drukket op hans øl, som han dog siden havde faaet betaling for. Der var da militærlov paa Voss i de dage ogsaa som nu.

Om Gitle Torbjørnson Aure, født i 1684, fortælles det, at han var med i krigen, hvor han toges tilfange og førtes ind i Sverige. Der tog en prest sig af ham og gav ham megen lær-

dom, da han skjønte, at Gitle havde gode evner og lærelyst. Han blev senere bekendt paa Voss for sin store regnekunst, hvorom sagnene har gaaet.

I 1716 var Knut Steffenson Kyte og hans halvbrødre Steffa og Mons Jonsøn Kyte i kongens tjeneste — det vil da sige i krigen. [Li-ætti, 85.] Karl den tolvte gjorde det aar sit første indfald i Norge.

De her nævnte personer omtales straks efter tiaarskrigens slut i 1719, i hvilken Karl den tolvte søgte at erobre Norge, og de har altsaa tjent i denne. Om løjtnant Jens Nordahl siges det, at han den 23de juni 1719 var med ved erobringen af Marstrand fæstning. Om han da var sammen med vossinger er ikke sagt, men det er rimeligt.

Militærbyrderne paa Voss var paa den tid svært tunge for bønderne, og der var sendt ind til stiftsamtmanden ansøgning om lettelse i disse baade i 1706 og 1718, men uden resultat. Af disse ansøgninger ser man, at det maa ha været forfærdelige tider. [L. Kindem, "Vossebygderne", 1927.] De paatvungne udredsler maatte stundom inddrives med militærmagt, og der toges, hvad der fandtes, uden hensyn til følgerne for vedkommende.

Under syvaarskrigen (1756-63), i hvilken Danmark-Norge opholdt en væbnet neutralitet, maatte vossinger ogsaa ud. En af dem, som da laa ude, var Haldor Baarson Lunde.

I februar 1801 maatte 32 mand af vossekompaniet til Bergen i garnisonstjeneste, og 335 marinesoldater drog over Voss til Kjøbenhavn før eller i april maaned det aar, da englænderne bombarderede byen.

Men den krig, som nævnes oftest og mindes især, er den fra 1807 til 1814. Det er hvad kan kaldes revolutionskrigen i Norge, som hver søn af veteranerne ialfald kan være stolte af. Og her er mange sønner efter disse veteraner komne til Amerika. Der var ogsaa flere af veteranerne selv som senere udvandrede. Af dem kan nævnes Torstein Hermundson Ygre, Halle Ellingson Væte, Torkel Amundson Meland og Haldor Brynjulvson Løne, hvorom andetsteds.

Da englænderne i 1807 anfaldt Kjøbenhavn og røvede den dansk-norske flaaede, blev der krig med England, og Bergen — landets største by — maatte straks sættes i forsvarsstand. Mesteparten af det Bergenhusiske regiment blev da indkaldt og blandt det vossingerne. En bataljon kaldtes Vosse-bataljonen, men den bestod ikke bare af vossinger. Den havde seks kompanier: Tjugumske, Urlandske (sogninger), Vossiske, Nordre Hardangerske, Søndre Hardangerske og Mellem Hordalandske.

Oberstløjtnant F. H. Meydell var bataljonschef. Størstedelen af vossingerne hørte til det Vossiske kompani og havde kaptein Chr. V. Krogh som chef; men en stor del fra Vangens sogn hørte til Nordre Hardangerske kompani da som tidligere. Dets chef var F. H. Meydell, bataljonschefen. Først indkaldtes 37 mand fra Voss i august maaned, men i mars 1808 maatte 43 mand til afsted. Da der saa blev krig med Sverige, maatte disse og siden flere afsted til Østlandet. Nye indkaldtes efterhvert til garnisonen i Bergen. De første drog sjøveien til Stavanger og overland derfra til Kristiansand. De senere drog over Filefjeld til Valdres og videre til svenskegrænsen i Smaalenene og ved Vinger. I aarets løb deltog de i mange slag, men det vides ikke med sikkerhed, hvilke de alle var. Den 2den september blev løjtnant von Krogh og 50 mand af hans afdeling, som stod paa feltvagt ved Wilberg nær Vinger, anfaldt af 400 svenske Carlstad-jægere, en bataljon af Värmlands regiment, to eskadroner husarer og mandskab med tre 6-punds kanoner. Der var sterk taage, saa forposten ikke saa dem, før de var saa nær, at det var saavidt de fik tid til at smelde af sine geværer til varsel for feltvagten. Denne formed straks linje og søgte at holde fienden tilbage, men havde intet begreb om den fiendtlige styrkes størrelse. Som venteligt blev de omringede af de fiendtlige husarer. Nogle slog sig dog igjennem, men løjtnanten og 32 mand toges tilfange. "Saa vel havde de kjæmpet," skrev oberst Angell, "at faa af dem vendte nogensinde tilbage til sine fjorde og fjelde. De døde i fangenskabets af sine saar." Blandt dem, som toges tilfange, var ti vossinger, hvis navne kjendes. En af dem, som kom sig undaf, var Nils Arnbjørnson Hauge, der forfulgtes af en husar. Nils greiede at dræbe husarens hest og komme sig over et gjærde, men blev rammet i armen af et sverdslag. Han kom sig dog siden ud i en elv og lod sig flyde med strømmen forbi de fiendtlige rækker og kom saaledes tilbage til sit regiment. For dette fik han Danebrogs-ordenen.

Den 12te september næst efter var ialfald endel vossinger med ved Berby, hvor 300 norske slog en dobbelt saa stor fiendtlig styrke. De norske kjæmpede overmaade hidsigt der, ligesom von Krogh og hans feltvagt havde gjort ved Vinger, skrev Angell.

Vosse-kompaniet fik efter von Krogh kaptein C. F. von Munthe-Brun til chef. Han fik i januar 1809 Danebrogs-ordenen for duelig hærtjeneste. Om det var som leder af Vosse-kompaniet vides ikke.

I 1810 blev det Bergenhusiske regiment omdannet. Vosse-bataljonen blev udskilt og gjort til den Bergenhusiske skarp-

skytterbataljon under det norske jægerkorps. G. F. Fasting blev regimentschef, men kaptein Munthe-Brun var fremdeles leder af Vosse-kompaniet til kaptein Michael Nicolai Leegaard i 1813 blev hans eftermand, og kaptein G. H. Daae var da chef for det Nordre Hardangerske kompani.

I aarene fra 1808 til 1814 laa mange vossinger i garnisonen i Bergen, og iblandt var de sendt til Østlandet eller paa vei dertil, men først i 1813 blev det hele styrken og alvor af krigen. Om høsten det aar stod der nogle træfninger ved svenskegrænsen, hvori vossingerne vistnok var med. Saa kom 1814 med Kieler-freden for Danmark, men for Norge blev det andet end fredsudsigter. I krigen, som fulgte, var vossingerne med i slagene ved Rakkestad og Onstadsund og vistnok andre træfninger, før freden til Moss sluttelig kom istand den 14de august. Ved Rakkestad var det, som senere vil sese, at Torsten Ygre fik en kugle, som knuste hans feltflaske og bragte ham til at falde, men kom op igjen. Ved Onstadsund blev flere tagne tilfange, deriblandt kaptein Leegaard, Eilef Slen, Knut K. Finne, Lars M. Gjerald og vistnok Gulleik Hommedal. Claus Glimme faldt der, saa vi ser, at de kjæmpede i første række som efter sagnet fra gamle dage.

I 1905 reistes der en mindesten paa Vossevangen om veteranerne fra krigen 1807-14.

LIDT OM OPLYSNING OG SAMFUNDSFORHOLDE

Man kan gaa ud fra, at oplysningen paa Voss i det 13de og 14de aarhundrede var særlig god efter tiden og forholdene. De mange breve om jordegods og retsafgjørelser fra 1293 fremover viser i den retning; ligesom de fornemme bygninger, der var opsatte da og i næste aarhundrede, gjør os bekendte med en vel udviklet kunst og lærdom.

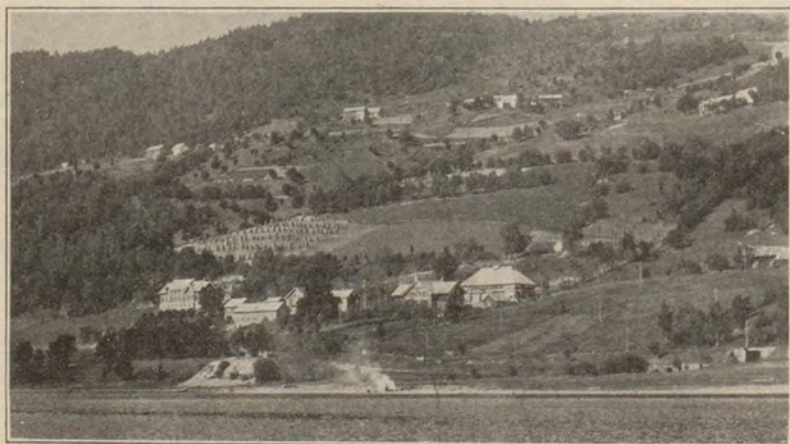
Det 15de aarhundrede giver ogsaa indtryk af, at man fulgte godt med i tidens gang og gjøremaal. Den i 1418 opsatte Gildestue paa Vangen, hvortil provsten for Apostel-godset gav tomt nær kirken, maatte virke i den retning. Der kom folk sammen og talte om ægteskab, slegtskab og om arvesager og odelsgods. Den ene regnede op for den anden sit slegtskab og svogerskab. Der blev ogsaa sunget messer og holdt sammenskudt gjestebud. Tomten blev givet, forat man skulde iagttage alle gode sæder med messer og gode gjerninger til saligheds hjælp. En forstander eller ældste forestod alt, som vedkom huset. Det vil være indlysende, at dette maatte bevirke en vis grad af lærdom. Naar man saa betragter omstændighederne ved kongevalget i 1449, da presten og elleve lagrettesmænd udfærdiger brev om

dette, og tillige merker sig de mange breve om eiendomsforhandling og skifter, som opsattes paa den tid og fremover lige til i 1560-aarene, saa viser ogsaa dette, at der ikke var nogen ringe grad af oplysning. Men da var reformationen kommen, og den syntes at bevirke en stagnation, eftersom de ældre folk døde bort. Danskesproget var kommet i højsædet hos embedsmændene, og skillet mellem dem og bønderne var begyndt sin gang. Vel var der i 1539 kundgjort en kongelig lov om, at der i hvert kirkesogn skulde være en klokke eller degn, som skulde undervise ungdommen i religion en gang i ugen, men virkningen af dette paabud blev neppe af stor betydning i lang tid paa Voss, hvor den sidste katolske biskop maatte søge hen tilslut, og hvor man vistnok ikke saa snart fandt nogen forbedring i det nye, som paabødtes. Ved 1600-aarstallet og fremover en tid findes meget lidet om byggerne. Det er først i 1660-aarene det livner til igjen noget. Krigsaarene 1657-60 har gjort sit. Der blir da optælling og rapport om folk og kreaturer. Saa er der retslige forhør og forhandlinger, som vækker folket op. Finnegodset skifter eiere, klostergoods sælges. En sag om stølen Krossasæt mellem vossinger og hardangere i 1660-63 er mange interesserede i. Saa kommer sagen om skoghugsten i Raundalen, der varede i mange aar, og mange af bygdens folk vidnede. Byggerne havde ogsaa dygtige prester i de to Miltzower. I 1679 skrev provst Gjert Miltzow sin prestehistorie, der ogsaa var et udslag af vaagnende aandsliv. Dog har vist ikke engang Miltzow gjort noget videre for oplysningens fremme blandt bønderne udenom religionen. Han satte dem øiensynlig ikke svært høit. Men de lærte af andre. Sergeant Peter Jenson, som var kommen fra Jämtland, havde seet myrmalmsmelting og lærte Ole Bottolfson Sundve det. Kunsten var tabt ved den sorte død. Ole Sundve byggede ogsaa Vinjes og Opheims kirker i 1671 og 1678. De stod indtil kirkerne i 1870-71 opførtes. Sagen om Krossasæt viser, at der var bønder, som greiede at føre sager paa tinget og forstod at søge sin ret. Det var bonden Peter A. Rokne som førte denne sag og vandt.

I 1687 blev landets prester paalagte at bruge en halv time om søndagen til at forklare Luthers katekismus, og ungdommen skulde undervises af degnene et par gange i ugen. Det var bare religion folket skulde oplæres i. Noget alvor i undervisningen blev det dog neppe før efter 1736, da konfirmationen blev paabudt. Men at folket lærte andre ting og det ganske grundigt udenom religion vides blandt andet af, at der var dem som drog lige til Kjøbenhavn for at klage sin nød, naar de led uret. Saaledes findes det, at Peder Knutson Glimme drog til

Kjøbenhavn i 1724 for at besvære sig over, at gaarden var ulovligt solgt fra ham. Lars Skutle — Kloke-Skutlen — drog til Kjøbenhavn omkring 1742 med klage fra flere paa Voss. Han var endog saa djerv, fortæller sagnet, at han sagde til kongens sekretær, som oplæste hans klagemaal for kongen, at "du faar gjera so væl aa læsa ret, kar". Lars havde lært udenad, hvad der stod i skriftet. Sekretæren forsøgte at udelade det værste i klagen. Lars fik dog ret.

I 1739 kom den første lov om skoler paa landsbygderne. Paa Voss blev der ikke gjort noget med denne før i 1747, da der afholdtes møder baade i Vangens sogn, Evanger og Vossestranden, paa hvilke regler for skoler drøftedes. Der blev da ansat to skoleholdere i Vangens sogn, en i Evanger og en paa

Fra venstre til højre parti af Gulfjeringen, Opheim, Bauthus, Raudstad og Brekke; nederst Voss folkehøiskole paa Seim.

Vossevangen, som var vante med bondekost. Det var presten og kapellanen som var paalagte at sætte skolerne igang. I 1761 blev nye regler for skolerne i Vangens sogn vedtagne, og fire skoleholdere ansatte. Børnene skulde da lære at læse og kunde tillige faa undervisning i skrivning. Presten og klokkeren skulde stundom besøge skolerne og finde ud om noget kunde forbedres. Saadan gik det lige til 1816. Dette var en stor fremgang. Mange lærte baade at læse og skrive. Ved 1800-aars-tallet var der ialfald ikke saa faa, som var særdeles godt oplyste folk paa Voss. De første lærere, om hvem der haves oplysning, var O. Lunde i første kreds, Kolle-Flatekval, sluttede i 1796; A. T. Fanestøl i anden kreds, Een-Bøe, sluttede i 1789;

Styrk L. Møen i tredje kreds, Bøe (Tykkebygden)-Bryn, sluttede i 1799; P. N. Seim i fjerde kreds, Bryn-Skjylje, sluttede i 1789. Alle disse var vossinger. G. H. Schriver, en student, var klokker til 1783, siden Paul M. Jæger til 1829. Af andre lærere før aaret 1800 kan nævnes Torsten Janson Finne, senere Hellesnæs; Endre Tesdal, Erik Klauson Himle, der senere ogsaa gjorde kirkesangertjeneste og en tid var konstitueret lensmand; Knut Bjørnson Mølster, som fra 1796 var lærer i 50 aar og var omtalt i 1821 af biskop Pavell som en saare flink karl; Brynjulv Tollefson Hjembære fra 1797 til 1858; Ole Erikson Staup fra 1799 til 1814. Knut Mølster boede paa Brekke (Guldfj.).

Den som ved 1800-aarstallet særligt udmerkede sig var Odd Knutson Gjelle, født i 1767, død i 1840. Han studerede helt paa egen haand, naar undtages det lille han lærte paa omgangsskolen, matematik, tegning og landmaaling, lovkyndighed, navigation og astronomi. Dertil var han dygtig til at arbejde baade i træ og jern. Især var han en flink stempelskjærer. I 1791 kom mange vossinger i uleilighed for optøier paa et ting imod øvrigheden. Man ønskede at faa en upopulær lensmand afsat, og Gjelle havde skrevet klageskriftet, som fik mange underskrifter, men paa tinget gik endel uforsigtigt frem, og der reistes søgmaal mod dem efterpaa. Det blev en stor og vidtløftig sag, som varede i tolv aar og gik til høiesteret. Odd Gjelle drog da til Kjøbenhavn som de anklagedes specielle repræsentant. Siden var han der flere gange. Han blev autoriseret som landmaaler i amtet og udarbejdede flere karter. Desuden gik man til ham for at faa veiledning paa forskellige maader. Trængtes retslig veiledning, gik man til ham; ligeledes for at veiledes i navigation eller stempelskjæring og lignende. For sit virke i almenyttig retning tildeltes han af kongen Danebrogs-ordenen — en udmerkelse som neppe nogen bonde havde faaet før ham. Hans efterkommere er i Amerika.

Ved Norges og Danmarks adskillelse i 1814 sendtes to repræsentanter fra Voss til rigsforsamlingen paa Eidsvold. De var bonden Brynjulv Anderson Gjerdager og sogneprest Georg B. Jersin, der begge var blandt underskriverne af grundloven. Jersin døde i 1827, Gjerdager i 1838. De har ogsaa efterkommere i Amerika.

Odd Davidson Kløve, født i 1772, død i 1851, var paa det overordentlige storting i Oslo om høsten 1814. Han var ellers ligesom Gjerdager meget benyttet i bygdens anliggender. Blandt hans mange efterkommere i Amerika kan nævnes høiesteretsdommer A. J. Vinje i Wisconsin.

Anders Arneson Vinje (Tykkebygden) var i 1814 med i kri-

gen. I 1827 og 1828 var han stortingsmand og lensmand paa Voss. Han døde i 1833. Hans søn Arne var en af de første nybyggere ved Wiota, Wisconsin.

Om de politiske anskuelser paa Voss i 1830-40-aarene, da den norske bondestand begyndte at tage en mere fremtrædende del i landsstyret, faar man et lidet glimt af valgmandsvalgene i de aar, og tillige af valget til herredstyre ved dettes oprettelse i 1836. I 1829 og 1832 blev embedsmændene provst Munster og kaptein Blytt sat først paa listen af de otte valgte. De andre med undtagelse af proprietær Johan Fleischer, som var den femte, var gaardbrugere. I 1835 var provst Munster gaaet ned til den fjerde plads, mens dog proprietær Fleischer var rykket op til første. Kaptein Blytt var ikke paa listen. Han døde i Oslo om høsten det aar. De andre var gaardbrugere.

I 1837 valgtes de første medlemmer til formandskabet i herredstyret. De blev gaardbrugerne Anders Anderson Kløve, David Oddson Kløve, David Larson Hustvedt og Anders Torstenson Hellesnæs. Disse valgte David Hustvedt til første ordfører. Formandskabet traadte sammen første gang i februar 1838.

Ved valgmandsvalget i 1838 fik de fire formandskabsmedlemmer høieste stemmeantal. Provst Munster var da sidst paa listen og proprietær Fleischer næst sidste af syv valgte. I 1841 var endda provst Munster paa valglisten, mens Fleischer var gaaet ned til suppleant. Resten var bønder. I de efterfølgende valg var alle gaardbrugere, saa man ser, at bønderne paa Voss tog del i styret som bedst de kunde.

En af dem, som i alle valgene fra 1829 stod høit paa valglisterne, var Anders Anderson Kløve. I 1843 reiste han til Amerika, som senere vil sees. Han havde stor familie, og tanken paa dennes fremtid var utvilsomt den vigtigste aarsag til hans reise.

Af senere fremtrædende mænd paa Voss kan nævnes Godskalk Mathiason Seim, som var stortingsmand fra 1862 til 1869. Han var født paa Seim (Guldfjordingen), men boede en tid paa Opeland. Fra 1854 til sin død i 1873 boede han paa Dukstad. Hans søn, Mathias G. Dukstad, var stortingsmand i aarene 1886-97. Han var født paa Opeland i 1844 og døde paa Dukstad i 1929. Nils Johanneson Finne var medlem af stortinget fra 1924 til sin død i 1928; Olav Josefson Bjørgum var ligeledes stortingsmand i 1924-28. Alle disse har ogsaa været medlemmer af herredsyret i længere tid. Forøvrigt har der været en hel række af betydelige kommunemænd og lærere paa Voss i sidste hundrede aar. Blandt de sidstnævnte fortjener især David Larson Lemme, Torbjørn Sæve og Ole L. Kindem at mindes.

David Lemme tog seminaristeksamen i 1842 og blev kirkesanger og lærer paa Vangen. Han maatte give vordende lærere i bygderne undervisning indtil en lærerskole blev begyndt i 1857, i hvilken Torbjørn Sæve da blev førstelærer, og Ole Kindem var senere tredje- og andenlærer.

Voss har fostret betydelige kunstnere. Odd Gjelle er allerede nævnt, men længere paa dette omraade skulde hans søstersønner Knut og Brynjulv Bergslien drive det. Knut Bergslien, født i 1827, var kunstmaler af national betydning. Foruden en række billeder, som han malede, holdt han i lang tid malerskole for kunstmalere i Oslo, hvor han døde i 1908. Hans mest bekendte billede er det af kongekroningen i 1872, som hænger paa slottet i Oslo.

Brynjulv Bergslien, født i 1830, død i Oslo i 1898, var billedhugger af verdensry. Han slog igjennem med sit mesterverk Karl Johan-rytterstatuen i Oslo, hvis afsløring blev en national begivenhed. Wergeland- og Asbjørnson-statuerne i Oslo er ogsaa af ham. Forældrene, Lars Bergeson, født paa Gjerdsdal, og Kristence Knutsdatter Gjelle, boede paa Bersglitræet bortenfor prestegaarden paa Vangen.

Nils Nilson Bergslien, født i 1853, død i 1928 — brodersøn af Knut og Brynjulv — var ogsaa kunstmaler. Han tog især motiver af folkeeventyrene, men malte ogsaa andre kunstverker. Saa viste han tillige sin billedhuggerkunst ved sit "Ridande Vossabryllup", som er sat paa Lindehaugen ved Vangen paa Voss. Hal malte billedet paa Vosselagets fane.

* * *

Blandt sæder og skikke, som har været fremherskende paa Voss, har gammel norsk gjestfrihed havt en bred plads. At traktere med mad og drikke, naar fremmede kom tilgaards, var indforlivet hos enhver, og skam for den, som ikke fulgte skikken. Ved brylluper, barnedaab og begravelser var der store gjestebud, i hvilke der ofte trakteredes til overflod. Dette var ogsaa tilfældet ved højtider, især i julen. I sig selv var disse skikke pene nok og viste et godt hjertelag, men intet kunde vel mere overdrives end spandinger ved slige leiligheder — helst hvad drikke angik. Øl og brændevin flød rigelig. I gamle dage lige op imod 1870 varede brylluper en hel uge, og det var ikke smaatteri, som spanderedes ved slige anledninger. Værst var det dog paa gjestgiverierne paa Vangen, Evanger, Bolstad og Vinje (Stranden). Mest dreier sagnene sig om Skrumpestuen paa Vangen, hvor folk fra alle kanter kom sammen til drik og turing, og det gik ofte vildt til.

Det blev sent gjort nogen anordninger til begrænsning af udskeielser i slige tilfælder. Der var nok straffebestemmelser, som kunde øves, men statsmagten eller nogen anden greb ikke ind for at formindske anledninger til udskeielser. Først i 1820 gjordes der et forsøg paa Voss til at faa drikketrafiken begrænset. Det var sogneprest Jersin, kapellan Flotman og Brynjulv Gjerdager, som søgte at danne en forening til dette øiemed. [Anfin Finne i "Vossebygderne".] Flotman var nok drivfjæren i dette. Biskop Pavels var kanske den, som gav første stød dertil. Man ser, at han omtaler svineriet med drikketrafiken ved kirkerne i sine dagbøger. Nogen videre forbedring synes dog ikke at have kommet deraf. De gik for vidt at begynde med,

Ridende Vossebryllup

og da Flotman kort efter reiste derfra, gik det saavidt vides istaa. Provst Munster tog sig godt af skoleundervisningen og krævede orden ved kirkerne, men gjorde ellers intet til forbedring af gamle fordærvede skikke. Da sogneprest A. E. Smitt i 1852 kom til Voss, fandt han straks, at her burde noget gøres. En forening blev da igjen forsøgt med medhjælperne og andre gode mænds støtte. Hvad virkning den havde er ikke godt at afgjøre, men i 1860 gjorde herredstyret den gode gjerning at kjøbe udskjækningsretten af Skrumpestuens indehaver, fru Schlanbusch, og satte saa op formandskabsbygningen i Skrumpestuens sted. I 1860-aarene blev det ogsaa slut med de ugelange brylluper, og dette gjorde da noget. I 1866 stiftedes foreningen til bedre orden inden menigheden paa Vangen med 14

af de bedste mænds underskrifter paa statuterne. Selv dette forsøg havde ikke saa stor virkning, som man skulde vente, men de værste uskikke gav sig dog lidt efterhvert. I 1880-aarene gik der religiøse vækkelser over bygderne, og lidt senere kom totalafholdsforeninger. Nu siges det, at Voss har svunget til den anden yderlighed med hensyn til drikke trafik og gaaet tør. Der er ialfald indtraadt en stor forandring, med ungdomsforeninger i hvert skoledistrikt omtrent, der har de bedste formaal paa sine programmer. Voss er ogsaa blit et skolecentrum, med anledning til høiere uddannelse baade for bygdens folk og andre. Og af dette har mange benyttet sig. Voss for nærværende tid er derfor at betragte som en der staar særdeles høit i kulturel henseende.

Amerikas opdagelse og tidlige reiser derhen

I rækken af verdensbegivenheder, hvorom man har nogen beretning, er der ingen, som i materiel henseende har havt saadan betydning som Amerikas opdagelse. En hel verdensdel, som kan underholde flere hundrede millioner mennesker, blev gjort tilgængelig for menneskeheden i sin helhed. Det var ligesom dens uhyre rigdomme og store muligheder laa og ventede paa at bli nyttiggjorte af den fremskredne europæiske kultur, saasnart denne kunde haandhæve sine velgjørende egenskaber og trængte til nye virkefelter. Hvad dette har bragt, kan man nu danne sig enslags mening om, men det er ikke hensigten her at give nogen vidstrakt beskrivelse af dette. Det er jo i og for sig noget ganske overvældende at dvæle ved, og her kan derfor kun berøres et og andet af, hvad der staar i forbindelse med de norske og da især vossingerne.

Det var fra norske folk den første kundskab om Amerika udkom. **Leiv Eiriksson** fandt landet i aaret 1000 paa en tur fra Norge til Grønland og er betragtet som Amerikas egentlige opdager. Han gav det navnet Vinland. Hvorvidt han var den første, som saa landet, er uvist, men om ham haves historiske beviser, som med fornøden klarhed bringer frem, at han paa den tid var nærværende ved dets strande. Han var sendt afsted paa turen af den norske konge Olav Trygvason, og det kan derfor betragtes som et norsk rigsforetagende. Snorre Sturlason fortæller i korthed følgende om dette: Kong Olav sendte den samme vaar (aar 1000) Leiv Eiriksson til Grønland at byde kristendom der, og han for den samme sommer til Grønland. Han tog i havet et skibsmandskab, som da laa paa et vræg, og derefter fandt han Vinland det gode og kom samme sommer til

Grønland og havde med sig did en prest og lærere og tog sit ophold i Brattalid hos sin fader Eirik. Siden kaldte man ham Leiv den hægne. Men hans fader Eirik sagde, at de to ting gik op i ett, at Leiv havde bjerget skibsmandskabet, og at han havde ført skademanden til Grønland — det var presten." Det sidste tillæg har naturligvis hjulpet til at holde beretningen i fuldere erindring.

Snorre beretter ogsaa, at kong Olav paa samme tid sendte Gisur Hvite og dennes svigersøn Hjalte Skjeggesson til Island for at byde kristendom der. Gisur Hvite og kong Olav var tremenninger og af vosseslegt, som foran er nævnt. Da Amerikas opdagelse og kristendommens indførelse paa Grønland og Island saaledes staar i nøie forbindelse med hinanden som samtidige begivenheder, og Gisur Hvites søn Isleiv blev den første biskop i disse kolonier, vil man forstaa, at beretningerne derom maa være troværdige. Biskop Isleiv og efter ham sønnen, biskop Gisur, har naturligt nok fulgt med i kristendommens fremgang ogsaa paa Grønland, hvor man først over hundrede aar efter dens indførelse fik en biskop. Det kunde da heller ikke være fremmed for dem, under hvilke omstændigheder kristendommen kom til Grønland. Are Frode, som i sine skrifter først nævnte Vinland, var opfostret hos Teit i Haukadal — en anden søn af biskop Isleiv — og fik megen lærdom af ham. Ares kundskab om Vinland maatte for en del komme fra ham og endel ogsaa fra farbroderen Torkel Gjelleson, som havde været til Grønland og talt endog med folk, som havde fulgt Erik Røde derhen. Are havde da saa at sige førstehaands underretninger fra to kanter om Vinland.

Da baade biskop Isleiv, Are Frode og kong Olav Trygvason kunde føre sine ættelinjer tilbage til Voss, har jo dette en vis speciel interesse for vossingerne. Der er ingen beviser for, at der var folk af vosseslegt med Leiv Eiriksson til Vinland, men de, som først og mest paalideligt har skrevet derom, var af vosseslegt — indbefattet Snorre Sturlason. Naar dertil kommer, at Olav Trygvason sendte Leiv Eiriksson afsted, saa mangler der ikke særegen forbindelse med Voss.

Gudleif Gudlaugsons færd til Amerika er en anden begivenhed af særegen interesse for vossingerne, idet Gudleif, som foran nævnt, var en sønnesøn af Tormod Gode, der udvandrede fra Voss. Om denne færd er der fortalt i Øyrbyrgjar Saga. Gudleif var ude paa kjøbmandsfærder. Engang i slutningen af kong Olav den helliges regjeringstid (mellem 1025 og 1030) gjorde han en tur fra Norge til Irland og vilde reise derfra til Island, da en svær storm kom paa hans vei. Skibet blev drevet

over til Hvitramannaland — etsteds paa østkysten af de Forenede Stater, og efter lang tids kamp med det oprørte hav rak de land. Det led da paa høsten, og de agtede at overvintre der; men komne iland blev de anfaldte af en talrig skare indfødte, der overvandt og bandt dem. Til deres lykke kom der en anden flok indfødte, i hvis spids der red en svær mand af et værdigt udseende, der syntes at være flokkens høvding. Det viste sig at være en islænding, som efter folks mening efterpaa maatte være Bjørn Asbrandson, kaldt Breidaviks-kjæmpen, om hvem man intet havde hørt i lang tid. Han talte til Gudleif paa islandsk og udspurgte ham om forskellige folk i hjemlandet, især om Turid paa Frodaa og hendes søn, Kjartan. Ved Bjørns hjælp fik Gudleif og hans folk reise igjen, men det maatte ske straks; thi folket i landet var ondt og upaalideligt. Han gav Gudleif med en guldring til Turid paa Frodaa og et sverd til Kjartan — formentlig hans søn, og advarede mod, at man senere søgte til dette land. Gudleif drog saa tilbage til Irland og overvintrede der. Næste vaar reiste han til Island og overrakte gaverne fra Bjørn Asbrandson.

Om denne reise har der været udtalt sterke tvil; men i betragtning af, at Gudleif er en historisk person — en slegtning af Are Frode og Snorre Sturlason, omtalt i den paalidelige Landnamabog, og beretningen om reisen ikke indeholder noget utroligt, kan der ikke være stor grund for tvil.

Nogen vedvarende kolonisation af landet blev der ikke. Forsøg var gjort og **Torfin Karlsevne** med endel folk holdt sig der i tre aar. Men de havde flere sammenstød med de indfødte, der overfaldt dem i stort antal, og saa fandt Karlsevne, at omend landet var godt, saa vilde det være vanskeligt at holde det, og saa drog de bort igjen. Torfin Karlsevnes udtalelse stemmer overens med, hvad Gudleif fortalte efter Bjørn Asbrandson, og med den kundskab man nu har om de amerikanske indianeres antal i de tider, er man overbevist om, at dette var saa. Landet glemtes dog ikke, og sandsynligvis gjordes der flere reiser derhen end man har nogen besked om. I de islandske annaler findes beretning om, at et skib i 1347, som havde reist fra Grønland til Markland efter tømmer, drev af stormen til Island. Af dette kan man forstaa, at reiser derhen foretoges saa sent som da.

AMERIKA GJENOPDAGES

Noget over hundrede aar efter den i de islandske annaler nævnte reise kom den egentlige gjenopdagelse af Amerika, og denne kan igjen sættes i forbindelse med Voss. Det var foran nævnte Didrik Pinings ekspedition, som i 1472 udførte dette.

Denne ekspedition drog ud fra Bergen til Island, Grønland og videre til Labrador og Newfoundland. Om denne reise er der nu fremkommet saa mange oplysninger, at der ikke kan være nogen tvil om, at den fandt sted. Efter anmodning af prins Henrik af Portugal, som søgte en handelsvei til Kina og sikkert havde studeret de norske opdagelser, synes denne ekspedition at være udsendt af kong Christian I af Norge og Danmark. Kun norske sjømænd kunde ventes at færdes med held i de nordiske farvande, og den af dem kjendte vei til Grønland maatte følges. Det hed, at ekspeditionen skulde drage ud for at finde nye lande i nord. Det maatte henpege paa Grønland, hvortil skibe ikke var sendte paa over 60 aar, og saa Vinland og Markland. En portugisisk repræsentant, Joar Cortereal, var med. Af ham blev det opdagede land kaldt Terra Bacalao (Stokfisklandet) i Portugal. I forbindelse med hans hjemkomst og officielle udnævnelse til en ærespost i Augra i 1474 er dette nævnt. Som lods paa Pinings ekspedition var Johannes Skolveson (Scolvus), som var norsk, og flere gange er nævnt i forbindelse med reisen. Kong Christian, som i 1469 pantsatte de norske besiddelser Ørknøerne og Shetlandsøerne til Skotland, satte ikke stor pris paa de nye lande der vest og fordrede dem ikke. Den ihærdige prins Henrik af Portugal døde i 1473 og de officielle beretninger blev bortgjemte. Kundskaben om reisen kom dog ud. Det viser de for endel aar siden fundne arkivsager. Cortereals hjemkomst til Lissabon fra Bacalao og hans udnævnelse kunde ikke holdes hemmelig for alle. Der var sjøfarere som netop søgte underretninger om saadant. Blandt dem var Kolumbus, som var bosat i Lissabon fra 1470 til 1484. Han gjorde i 1477 en reise til Island og 100 "league" vestenfor med et skib fra Bristol, England, som hentede fiskelast fra Island. Hensigten med denne reise er klar nok. Han havde kundskab om Pining-ekspeditionen, og denne havde fastslaaet ruten fra Island til Grønland. Fjeldet Hvidserk kunde sees i klart veir halvveis fra Island, var der berettet, og det ønskede blandt andet baade den engelske skipper og Kolumbus at finde ud. Ifølge Kolumbus's egne udtalelser baserede han sin videnskab om lande i vest paa rapporter fra navigatører, og mest sandsynligt er det, at han fik dem fra nogen i Cortereals omkreds eller paa Island. I 1492 ledede han den spanske ekspedition til de vestindiske øer. Næst drog den engelske ekspedition under italieneren Cabots ledelse ud fra Bristol til Newfoundland i 1497. Denne har antagelig fulgt samme rute som Pinings ekspedition. Private franske fiskeekspeditioner skulde dog allerede forud have besøgt Newfoundland. Det vides i alfald, at der var fisk derfra

paa markedet i Rouen før aar 1500. Paa den tid søgte Casper Cortereal — søn af foran nævnte — at udforske landet ved Labrador-kysten. I 1535 sendtes en officiel fransk ekspedition afsted under Carters ledelse og denne kom til St. Lawrence-bugten.

De norsk-danske konger, som havde den bedste ret til besiddelser for sine lande i den nye verden, vaagnede sent op til bevidsthed om, hvad disse opdagelsesreiser gjaldt. Erkebiskopen i Nidaros søgte i 1520 at bevæge kong Christian II til at sende en ekspedition til Grønland, men forgjæves. I 1551 var det atter paa tale, og da hentedes beretningen om Pining-ekspeditionen ogsaa frem. Et brev fra borgermester Carsten Grip til kong Christian III, som nylig er gjenfundet, fortæller om dette — men ingen handling ellers. I 1581 drog den bekjendte sjømand Mogens Heineson, hvis hustrus søster er stammor til mange vossinger, paa egen bekostning til Grønland, men kunde da ikke lande paa grund af isbjerg, storm og taage. Flere aar gik saa hen, før en ny ekspedition udsendtes. Da Grønland endelig i 1605-6 blev undersøgt, var der ingen hvid befolkning der. Paa den tid var ogsaa den amerikanske kyst udforsket og fordret af andre nationer. Den daværende norsk-danske konge, Christian IV, var dog nu blevet saapas opmærksom paa tidens opdagelser, at ogsaa han vilde staa paa høide med sin tid, og sendte i 1619 en ekspedition afsted for at finde nordvestpassagen. Nordmanden Jens Munk var fører for denne ekspedition. Den kom til Hudson-bugten, hvor den maatte overvintre. I vinterens løb døde hele mandskabet undtagen Jens Munk og etpar mand, som i 1620 kom tilbage til Norge. Nye forsøg gjentoges ikke. Tredivaarskrigen var begyndt, og kong Christian blev kort efter indviklet i denne. Tiden for norske besiddelser i Amerika var forbi som rigsforetagende, uagtet norske sjømænd gang efter gang havde vist veien.

Men nordmænd havde sandsynligvis allerede før Jens Munks reise søgt til Amerika ad en anden vei. Holland var paa den tid blevet en betragtelig sjømagt, og norske sjøfolk havde taget tjeneste der. Jens Munk maatte endog til Holland for at finde gode norsk-danske sjømænd til sin ekspedition.

Allerede i 1537 var hollænderne opmærksomme paa Amerika, som den hollandske Friseus Globe viser. I 1609 sendtes der fra Holland en ekspedition under Henry Hudsons ledelse. Den kom til munden af Hudson River, som fik navn efter ham, og hvor den hollandske koloni, New Amsterdam, grundlagdes, og hvor byen New York nu er. I denne koloni var der flere norske folk, og naar Jens Munk maatte faa norsk-danske sjømænd i

Holland, saa er det ogsaa rimeligt, at nogen af disse havde allerede været til de amerikanske kyster — kanske med Hudson.

Blandt de mange norske, som bosatte sig i den hollandske koloni, var der endel fra Bergen, og byen af det navn i New Jersey har navnet derfra. At nogen af de i Bergen værende vossinger ogsaa har draget afsted til Holland og videre til New Amsterdam er meget sandsynligt. Et navn som Jan Vinje skulde tyde paa det. Jan Vinje, raadmand i New Amsterdam i 1650-aarene, var født i New Amsterdam i 1614. Der var flere fra Bergen. Navnet Vinje i den egn i Norge er mest kjendt fra Voss.

Den første af vosseslegt, som i den nyere tid udvandrede, reiste ogsaa fra Bergen. Pastor Nils B. Berge berettede, at en kvinde, som man paa Voss kaldte Anna "Vetlahuso", og som der boede et kort stykke fra Berges hjem, blev gift i Bergen med en tysk skrædder og fulgte derfra i 1817 med et fragtskib til Syd-Amerika. Enkelte andre norske havde ogsaa fundet frem til Amerika paa den tid.

Man regner dog den nyere tids udvandring fra Kleng Person Hesthammers og Knut Eides reise til Amerika i 1821. De var fra Rogaland fylke. Klengs tilbagekomst til Stavanger i 1824 havde til følge, at sluppen "Restaurationen" udrustedes der og drog til Amerika i 1825 med 52 udvandrere. Dette følge kom i god behold til New York og grundlagde der i staten det saakaldte Kendall settlement i Kendall township, Orleans county, N. Y. Fra dette settlement kom den beretning, som satte igang den store udvandring fra Voss i efterfølgende tid, og hvorom her nu skal nærmere berettes.

BERETNING OM AMERIKA KOMMER TIL VOSS

Først i 1835 kom man paa Voss til at faa nogen underretning i videre udstrækning om Amerika, og denne kom, som man senere vil se, paa en tid, da der var adskillig gjæring blandt folket der, hvilket blev en medvirkende aarsag til dens hurtige udbredelse.

Efterat sluppen "Restaurationen" i 1825 tog ud med sin dyrebare last til Amerika, var der meget faa personer, som udvandrede før i 1836. En af disse faa personer var Gjert Gregoriussen Hovland fra Søndhordland, som drog afsted i 1831. Han var det, som fik vækket udvandringslysten paa Voss, idet et velskrevet brev fra ham blev kjendt der. Hovland havde reist til Gøteborg, Sverige, og der taget skibsleilighed til New York, hvorfra han saa drog til det norske settlement i Orleans county. Der kjøbte han sig land i Murray township. Kendall township,

som oftest nævnes, var vistnok ikke udskilt fra Murray township da, som det blev. Det findes ialfald, at Hovland var bosat i sidstnævnte. Han købte 50 acres skogland, som han ryddede og dyrkede paa i fire aar, hvorpaa han solgte det og fik en fortjeneste af 500 dollars. Dette bragte ham naturligt nok til at lovprise Amerika, og han lod ikke sine venner og slegtninger i Norge i uvidenhed. Han var en flink brevskriver og var kjendt i flere prestegjeld i Bergens stift, hvorfor hans beretninger vandt stor tiltro. Hans breve cirkulerede i hundredevis af afskrifter er der berettet og vakte stor interesse.

Det var en saadan afskrift som ogsaa kom til Voss, og at den der vakte stor interesse haves der vidnesbyrd om.

Nedskriveren heraf er saa heldig, at han har en saadan afskrift i sin besiddelse, idet dette skrives, og finder, at den maa være af saadan interesse, at den bør gjengives her. Dette skal derfor gjøres. Som det vil sees, var brevet skrevet i 1835 og sendt til Norge med Knut Anderson Slogvik — den første af udvandrerne i 1825, som igjen besøgte Norge, og den som blev aarsag til den store udvandring i 1836. Brevet lyder som følger:

Taun of Mauri den 23de april 1835.

Mine Venner: Jeg vil i korthed tilmelde Eder nogle ord, da en god leilighed gives. Vi er, Gud være lovet — ved en god helbred og befinder os meget vel baade jeg og min kone tilligemed vor søn, som for nærværende tid gaar i en engelsk skole. Han taler nu allerede ligesaa godt det engelske sprog som de indfødte amerikanere. Hvad vor reise hertil var angaaende, da formoder jeg, at De har underretning derom af mine forrige breve til Eder. Reisen gik meget vel. Vi kom herop i landet, hvor vi nu er først i oktober maaned. Jeg kan med sandhed sige, at jeg finder mig overmaade fornøiet (med) den reise, vi gjorde hertil; thi vi have forvundet (fortjent) mere siden og (jeg) kom hertil, end vi gjorde den hele tid vi var i Norge. Her finder jeg fuldkommen udsigter til levevei for mig og mine, om Gud forunder os helbred, endskjønt der var mange uforstandige mennesker i Norge, som vilde overtale mig i sin enfoldighed. Men jeg har befundet det saa, at den, som ved mindst, taler ofte mest, og vil udlægge til det værste; thi nu har jeg fuldkommen erfaring derom og er glad i mit forsæt. Jeg synes ikke at tage tvil om jeg ønskede, at alle af min familie fra Norge var her — især de, som trænger mest og maa lide under andres tvang, saaat de har liden udvei for sig og sine; thi her er ingen unyttige byrder paalagt for noget — hverken med skatter eller andre udgifter for at opholde unyttige personer, som vil leve af

andres sved. Men enhver har at arbeide for sit eget ophold enten han er læg eller lærd. Her er emploi til levevei for enhver, som vil arbeide, saa de kan leve godt uden mangel. Her er fuldkomne og gode indretninger. Om en mand dør bort fra kone og børn, og de ikke formaar at hjælpe sig selv og ikke formaar at sørge for sit eget ophold eller anden svaghed indtræffer og det bliver meldt for den, som er indsatte til opsynsmand, saa bliver der rigeligt uddelt til aaret for disse alt, hvad de trænger til og hvad som forresten høre til deres ophold. Jeg har endnu ingen nødlidende seet, siden vi kom til dette velsignede land; thi her er gode love og landet regjeres af en god øvrighed. Naar her holdes forsamling til at udvælge en forstander for landets nytte, gjælder menigmands stemme ligesaa meget som de store og mægtige; thi en bonde har ligesaa god frihed som en øvrighedsperson; men har heller ikke særegen forskjel hverken i sæder eller klæder. Her viser sig mere menneskekjærlighed, næstekjærlighed end paa mange steder i Europa, hvor den strenge tvang hersker. Enhver har frihed at reise omkring i landet, hvor han vil uden noget pas eller bevis. Men om nogen bliver befundne i lastefulde handlinger, bliver de hastig paagrebne og straffet derfor.

Hvad religionen er angaaende, saa har enhver frihed at bruge den lærdom, han selv lyster og vil bekjende sig til. Naar dødsfald indtræffer holdes ingen registrering; men den efterlevende har frihed at gjøre med sine eiendele saa godt som han selv synest for sig og sine, naar han blot betaler sin gjæld.

Jeg kjøbte et stykke land den første vinter vi kom hertil og arbeidede derpaa med største lyst og fornøjelse at hugge og borttrydde skoven; thi det var bedækket med en svær skov — derblandt var en mængde sukkertrær — flere end jeg ved tal paa, som her er nok af — noget paa hvert sted. Sukker avles her paa følgende maade. Om foraaret i marts maaned, naar det begynder med varme om dagen og er næsten kulde om nætterne, og saften begynder paa den tid at løbe op i træerne, saa hugges et hul paa en kant af sukkertræet. Deri sættes en hul træpibe. Derunder sættes et traug. I samme har udløbet af træet 2 til 3 bøtter sød saft til dagen. Deraf lages sukker, sirup, øl vinæddik, enskjønt vi have ikke virket mere sukker end til det fornødne husholdningsbrug til aaret.

I aaret 1832 i oktober maaned satte jeg i mit da opryddede stykke jord omtrent en tønne hvede; og om foraaret, først i juni maaned 1833 plantede vi omtrent en halv skjæppe indian korn og 3 skjæpper poteter og høstede deraf samme aar 15 tønner hvede, 6 tønner indian korn og 14 tønner poteter samt hage-

frugt m. m. Prisen paa varer er her i landet følgende: En tønne hvede koster fra 3 til 4 daler, en tønne indian korn fra $1\frac{1}{2}$ til 2 daler, en tønne havre 1 daler, men den bruges blot til foder for kreaturer. En tønne poteter 2 ort, en mark smør 8 til 12 skilling, en mark kjød 4 skilling, en mark flæsk fra 4 til 8 skilling.

Hvad daglønnere og aastjeneste paa landet angaar, da har en tjenestedreng fra 8 til 12 daler maaneden, fri kost samt vask og logi. En tjenestepige en daler for ugen eller 50 daler for aaret, enskjønt fruentimmere ei arbeide intet tungt markarbeide, men blot, hvad der hører til husholdningsvæsenet. En mand, som arbeider paa jordbrug, har fra $\frac{1}{2}$ til 1 daler for dagen samt fri kost o. s. v.

Her er meget deiligt og frugtbart land, flid og velstand at se til næsten overalt, hvor man kommer. Her saaes og plantes alt, hvad man behøver. Det vokser deiligt og bærer mangefold uden gjødsel.

Efter lovmæssig bestemmelse udmaales landet paa følgende maade: 104 yard i længde og bredde kaldes en æger (acre) og udgjør i norsk maal 15119/35 alen. Landet udmaales saaledes med en stang. 100 acres er en temmelig stor vidde og kaldes en lod. Jeg er vis paa at her kan avles mere af 50 acres end de kan høste i Norge af en gaard som er af en løb skyld.

Forgangne sommer 1834 solgte jeg mit land, som det her kaldes, 50 acres, og grøden, som vokste derpaa, som var omtrent 24 tønner hvede, og fortjente paa samme 500 daler i kontante penge paa de 50 acres, som jeg havde kjøbt. Vi er for nærværende tid bestemt at reise længere i vest i landet til et sted, som kaldes Illinois, da der er bedre kjøb paa land og lettere at begynde, da der ei er mere skog end til fornødent brug. Der er en usigelig stor mængde land, som de Forenede Stater eier og sælger for 3 ort acen, og alt er indsluttet under en fast lov til den bestemte pris, at det ikke skal overtige samme for nogen, som først kjøber det af regjeringen. Vor bestemmelse er for det første at købe 160 acres land, som lov betales med 200 daler. Dersom jeg var vis paa at have den fornøielse at se en del af mine paarørende fra Norge her, som disverre vel ikke sker, da vilde jeg købe dobbelt saameget; thi hvad man engang kjøber og betaler for, beholder enhver til fast eiendom uden mindste efterspørgsel og har fuldkommen ret (at) gjøre dermed saa godt som han lyster for sig og sine, da her er ingen vrænge love at frygte for, men gode indretninger overalt til menigheds nytte, som vil sit eget vel.

Kreaturavling er i forhold til landets frugtbarhed ogsaa her

meget fordelagtigt. Vi solgte en ko forgjengne sommer. Den malkede vi 6 kander norsk maal af om dagen, hvoraf vi havde overflødig nytte.

Tillige med os er her nu 6 norske familier, som har bestemt sig til at reise til bemeldte Illinois, da de have solgt sit land, som de beboede her paa stedet. Ligeledes er her 8 andre norske familier, som efterhaanden vil sælge og flytte derfra; thi de norske tragter efter at bo sammen paa et sted, endskjønt jeg for min del bor gjerne ligesaa gjerne blandt fremmede, da her er gode og venlige folk paa ethvert sted.

Om nogen skulde faa i sinde at flytte hertil, som vel ikke sker, thi mange er saa taabelige, at de indbilde sig, at de gjorde ilde i at flytte til et fremmed land, hvor de dog med fornøielse kunde forsørge sig og sine, men vil heller bo i det land, hvor de er opdragne, om de ikke have det tørre brød; og mange derværende formaar ikke at komme den lange vei, som er her hid. Jeg raader ingen til og ingen fra. Enhver maa overveie med sig selv, som han godt synes. Men skulde imidlertid nogen faa isinde at flytte hertil, da maa de sælge alt, hvad de har og gjøre det i penge undtagen seng og gangklæder og søge helst efter et fartøi, som gaar til New York. Der bor baade norske og svenske, som vil hjælpe Eder paa veien til, hvor vi lever. Jeg ønskede gjerne at tale med mange af vore bekjendte en kort tid; men vi ønske da ikke at bo i Norge. Der have vi boet altfor længe.

Jeg ønskede at faa et brev tilbage med overbringeren heraf, nemlig Knut Anderson Slaagevig, som vil reiste hjem i sommer, og her tilbage igjen. Han taler om at blive hjemme i 3 eller 4 uger.

Jeg kunde have meget at skrive om, men jeg vil for denne gang slutte med en kjærlig hilsen til dig med kone og børn tilligemed dine forældre og med familie og paarørende. Hils Ole Stangeland med kone og børn fra mig med kone og søn. Jeg ønskede gjerne de var her. De vilde gjøre det bedre for sin afkom mod paa det sted, hvor de er. Hils skolemester Peder Johannesen om han endnu er der paa skolen. Jeg skulde have skrevet ham til, men jeg tror helst, at han er derfra. Det vilde glæde mig dersom jeg kunde se ham med sin familie her; thi jeg er vis paa, at han ikke behøvede at lide mangel med sine smaa. Hils ham, de gjør sin flid for at komme hertil. Jeg vil hjælpe ham alt hvad jeg kan. Jeg har den fortrolighed til ham at han sender mig et brev med denne min ven. Dersom han kunde følge med samme person var det bedst. Hils flittig til

alle, som efter mig spørger — flittigt til gode venner og slegtninger allesammen.

Gjert Gregoriussen Hovland.

Udenpaa brevet var skrevet:

S. T. Hr. Nils D. Sivertsen,
i Christiansands Stift,
Augvaldsnes Prestegjæld,
i Kobbervig, Norge.

Denne afskrift af Hovlands brev blev sendt forfatteren fra Voss af Arnfin Finne, hvem vi har at takke derfor. Uheldigvis haves ingen besked om, hvorvidt dette er den originale afskrift, som først kom til Voss og foraarsagede den store udvandrings begyndelse; men at den er af selvsamme brev og har gjort sin virkning er da sikkert nok. Den er skreven af en særdeles skrivevant person og opbevaret, saavidt det kan forstaaes, i et strøg, hvorfra nogen af de første udvandrere kom, og hvor der var let adgang til at se den.

Navnet paa den, som først foreviste en afskrift paa Voss, kjendes heller ikke. Men John Haldorson Bjørge fortalte i henhold til prof. Svein Nelson ("Billed-Magazin"), at det var en læserprest, som bar den omkring i forskjellige bygder, blandt andre ogsaa paa Voss. Det er da høist sandsynligt, at en skrivevant person paa Voss har taget afskrift af den, som læserpresten foreviste, og at det netop er den vi her har for os. Siden blev flere afskrifter taget, som det vil sees af en indberetning af provst Munster.

Virkningen af Gjert Hovlands brev paa Voss var overvældende. En mand med familie og fire-fem ungkarer besluttede straks at udvandre. De drog afsted om vaaren 1836, men havde nok ikke greie paa, hvad færdens vilde koste, og alle undtagen ham med familie maatte reise hjem igjen fra Gøteborg, Sverige, hvor man ventede at faa skibslæilighed over havet. Det blev dog bare en udsættelse til næste aar. I 1837 drog der mindst 34 personer afsted fra Voss. Et skib gik det aar fra Bergen med udvandrere, mest fra Samnanger, og nogle fra Voss fulgte med dette. De fleste drog dog til Gøteborg og fik skibslæilighed der. Det blev en udvandring, som vakte opsigt. Departementet og fylkesmanden gjorde forespørgsel derom til provsten paa Voss, og dennes svar er et forvidneligt dokument angaaende udvandringens begyndelse, hvorfor vi vil gjengive det her:

Til Søndre Bergenhus Amt:

"Det høie Amt har paa grund af Departementets skrivelse

af 3dje ds. anmodet mig om snarest mulig at meddele oplysninger med hensyn til de fra Voss prestegjæld til de forenede nordamerikanske stater emigrerede familier. De forlangte oplysninger afgives herved tjenstligst for mit vedkommende.

Udvandringen fra Voss til de forenede nordamerikanske stater tog først sin begyndelse forrige aar (1836), da en familie — en inderst med hustru og 3 børn begav sig didhen, og har man ingen anden underretning fra dem siden, undtagen den, at de efter en heldig reise var komne til bestemmelsesstedet, New York. I indeværende aar er allerede 2-3 ugifte personer udvandrede didhen herfra med et skib fra Bergen, og staar et antal af omtrentlig 35 personer beredte til at følge disse efter med skibslighed fra Gøteborg til samme sted. Blandt disse befinder sig 3de gaardsmænd og 3de husmænds familier med 20 børn — alle under 15 aar. Disse sjæles forhaabninger om en lykkeligere fremtid i fremmed land grunder sig især paa en skrivelse fra en emigrant — nu boende i de nordamerikanske fristater — til slegt og venner i Søndfjord (Søndhordland), hvori alt der skildres med de skjønneste farver, og anmelder, at man der lever uden øvrighed i den mest ubundne frihed i overflødighed uden synderlig anstrængelse. Dette brev er — paa Voss — gaaet i forskjellige afskrifter fra haand til haand og har opvakt stor begjærighed efter at søge hen til dette eldorado, og formaar advarsler og forstandige raad lidet til at formindske denne lyst hos de reisebegjærlige. Naar undtages et andet brev, hidtil oversendt fra en i New York nuværende emigrant fra Hardanger, navnlig Ole Østenson Møensgaard i Ulensvang sogn til sin fader, hvori han anmelder, at han for sin person ikke ønsker at komme tilbage til fædrelandet, da han lever bedre og erholder større arbejds løn end forhen i hjemmet, men vil aldeles fraraade enhver at søge til dette udland, som har familier at medtage, da alle i denne stilling for sent ville erfare, at de have gjort en feilagtig beregning — er ingen efterretning fra de allerede afreiste hertil indløbne angaaende denne skjæbne. Dette er alt, hvad jeg har at give til oplysning i omhandlede sag.

Munster.

Skrevet i medio mai 1837."

Afskrift af Munsters brev sendtes forfatteren heraf fra Voss af L. Kindem.

Det ser ikke ud til, at provst Munster havde seet afskriften af Hovlands brev, da han sendte sin indberetning; thi hans udsagn stemmer ikke overens med brevet. Han siger ogsaa, at

brevskriveren var fra Søndfjord, hvilket maa være en forveksling med Søndhordland. Nogen brevafskrift fra Søndfjord kendes ikke til. John Haldorson Bjørge var en af de ugifte personer, der hentydes til af Munster som udvandret i 1837. Bjørge berettede, at det var Hovlands brev, som havde bragt ham og hans nabogut Nils Larson Bolstad til at udvandre; ligeledes Nils Røthe, som var den af Munster nævnte inderst, der udvandrede med familie.

I 1838 udvandrede der bare fem personer fra Voss. Øiensynlig har man da ventet paa underretning fra de i 1837 udvandrede, før man tog afsted. Saadan underretning kom ogsaa, og i 1839 reiste der saa mange fra Voss, at de fragtede eget skib i Bergen. Fra da afgik der aarlig fra et til fire skibe fra Bergen med udvandrere næsten udelukkende fra Voss. I intet andet bygdelaag var udvandringen tilnærmelsesvis saa stor i 1840-aarene som derfra. Det var da et ganske uforholdsmæssigt omfang udvandringen tog i de ikke svært store vossebygder, og man maatte vel spørge, hvad aarsagen kunde være til dette. Derom kan man faa et lidet begreb ved at se lidt paa forholdene som de var i de dage paa Voss.

Forholde paa Voss og aarsager til udvandring

Voss har fra de ældste tider været et tæt bebygget strøg — deiligt og frugtbart. En forholdsvis stor folkemængde har holdt sig der ned gennem tiderne, og naar krig eller farsotter ikke herjede, maatte der naturligt nok bli en større befolkning end hjælpekilderne med rimelighed tillod. Endel af denne befolkning maatte derfor delvis eller helt søge sit livspohold udenfor bygderne. En af de næringsveie, man tyede til, var at reise paa fiske, som det hed. En hel del personer reiste aarlig om vintrene ud til havkanten for at faa plads ved et notlag, som drog ud paa fiskebankerne eller til visse indløb, hvor fisk og sild pleiede at komme. Det var et surt og ubehageligt liv for disse, som først i voksen alder drog ud fra de hjemlige dale for at stifte nærmere bekjendtskab med det lunefulde hav. Det var ogsaa uvist, om man kom til at faa noget for strævet. Stundom slog det godt til, og det satte mod i alle; men ofte gik det ogsaa daarligt. Det førte dog med sig, at unge raske karle tog sig ud og fik se lidt mere af verden, end de som sad hjemme.

Handel af forskjelligt slags var en anden næringsvei, som enkelte drev med. Det kunde være kreatur- eller kramhandel. En af bygdernes vigtigste erhvervsgrene var jo fæ- og hesteavl og hvad jordbruget ellers frembragte. At føre det, som skulde sælges, til markederne krævede sine folk. I de dage med

daarlige transportmidler var ikke dette saa lige til. Man maatte reise baade tilsjøs og tillands for at komme til Bergen, og tog man over fjeldene til Østlandet, som man oftest gjorde med driftefæ, var der langt at reise, og man maatte have sine hjælpere, hvortil der trængtes udsøgte folk.

Kramhandelen var en følge af husfliden. Voss er en gammel husflidsbygd. Der forarbejdedes før i tiden meget af slige sager som ljaæer, knive, uldkarder, vævskeer, bjelder, stas af forskjeligt slags og meget andet. Med slige sager drog vossingerne vidt omkring i mange bygdelag og solgte. Kramkarer fra Voss var da velkendte ud over landet. Alt dette bragte eventyr og reiselyst. Naar kramkarerne kom hjem, havde de mangt og meget at fortælle, og havde de gjort det godt, saa spurgtes det snart. Handelskarerne samlede flokke om sig. Naar kundskaben om Amerika saa kom, var det intet under, at mange var rede til at søge det nye land. Granskeren Ivar Aasen, som i 1843 var paa Voss, nævner da ogsaa om vossingernes urolighed og lyst til reiser som en af aarsagerne til den store udvandring paa den tid. Krigene i begyndelsen af aarhundredet havde vel ogsaa gjort noget til dette, da mange fra Voss var over til svenskegrænsen og til andre steder paa Syd- og Østlandet — tildels endog til Danmark. Tre gamle veteraner, om ikke flere, og sønner af andre drog ud med de tidligste til Amerika.

Politiske rørelser havde vistnok sit at gjøre ogsaa med udvandringen, omend dette tildels ikke anerkjendtes. Bondestanden var begyndt at vaagne paa Voss som tildels andre steder i Norge. Af valgene i 1820–30-aarene kan man se det. Ved de første valg stod embedsmændene høiest paa listen, men de kom mere og mere agterud til de i 1844 kom ned i suppleanternes række. Det første formandskab i 1837 var bare bønder. Enkelte embedsmænd havde ogsaa paadraget sig sterk uvilje — saaledes sognepresten, der var en kraftig og myndig person, som holdt strengt paa sine rettigheder og levede i forhold til det rige prestekald han havde. Han gjorde meget for skolernes fremme og var i det og tildels ellers efter folkets ønske; men kom dog op i mange stridigheder. Særlig skarp blev hans strid med bygdens husmænd, af hvem han fordrede en høstdags ydelse enten i arbeide eller penge, hvortil han formentlig ingen ret havde. Da ydelsen udeblev, begjærede han udpantning afholdt, og i 1835 foretog lensmanden flere saadanne. Presten indstevnedes til forligelseskommisionen, men forlig kom ikke istand, og en begjæring til kongen om fri sagførsel for husmændene blev i 1837 afsendt. Bygdesagfører Nils S. Tesdal tog sig af deres sag. At dette vakte opsigt, siger sig selv. Sjur M. Bakketun,

der ogsaa kom i strid med presten, sigter blandt andet til dette i sit digt "Tanker ved plogen", som han i 1844 lod trykke, og hvori det heder: "Af bygdetyraner har landet, som driver en mængde herfra. Før vil vi begraves i vandet, før vi vil udpantninger ha". Ligeledes i hans digt "Gamle Helge Voss", hvori han beskriver lensmandens ankomst, ridende som en prest, og udpantning af skruestikken, som Helge trængte til sit urmagerarbeide. Lægprædikanter har da ogsaa merket sig dette forhold, og som det vil sees, var det en af dem, som i 1835 bragte Amerika-feberen til bygden ved at forevise en afskrift af et Amerika-brev paa sine opbyggelsesmøder. Bekjendt er ogsaa Elling Eielsons harme paa de norske statsprester.

Paa Voss var der lige op til 1864 en hel del af det saakaldte beneficerede gods — omkring 40 gaardsbrug. Paa disse var der leilændinger, og der var ikke meget som bandt dem til slige gaarde. Det var, som Sjur Bakketun sagde om dem, at "det bygselgods hædrer ei landet, gjør odelsmand mager og bleg". At skille sig af med retten til dem var ikke noget stort offer, naar de havde noget andet at henty til, og det var, hvad forespeilingerne i Amerika bragte.

Odelsretsloven virkede noget i samme retning. Det ældste barn skulde have gaarden og fik den oftest paa gode betingelser — for at holde den. Sjelden blev gaardene delte. De yngre medlemmer i familien maatte derfor drage ud eller bli husmænd; thi faa kunde magte at kjøbe andre gaardsbrug. Det kom da stundom til at bli, som det var sagt, at agtværdige familier forvandlede til betlerhorder — ikke netop paa grund af odelsretsloven alene, men helst fordi erhvervskilderne var smaa.

Slige omstændigheder i et godt befolket bygdelaag, hvor reiser var almindeligt, maatte bevirke udfærd i stor stil, naar beretninger om de let erhvervelige landstrækninger i Amerika kom der, og saadan blev det. Der skulde bare en gnist til at sætte strømmen igang, og denne kom i form af en lægprædikant med en afskrift af et velskrevet Amerika-brev.

De første drager afsted til Amerika.

Nils Knutson Røthe med hustru Torbjørg Jonsdatter og børnene Inger, 7 aar, Martha, 5 aar, og Knut, 2 aar, drog afsted til Amerika om vaaren 1836. Det er ogsaa berettet, at John Haldorson Bjørge, Nils Larson Bolstad, Knut Væle (fader til Styrk) og Magne Bottolfson Bystøl drog paa vei, og alle reiste til Gøteborg, Sverige — vistnok efter at have gjort turen til Stavanger, hvortil Nils Røthe ialfald drog først. Sandsynligvis fik de ikke skibsleilighed der med de to Köhler-brigge, som det

aar reiste derfra, og saa drog de videre til Sverige. Kun Nils Røthe med familie kom længere det aar. De andre reiste hjem igjen. Nils var da 36 aar gammel og hans hustru 27. Han havde ingen jordvei paa Voss til at afhænde; derfor kunde han snart gjøre sig færdig til reisen. Den 18de april 1836 er han af provsten indmeldt som udvandret. Han har vel da faaet en presteattest. Reisen gik til New York, og som nævnt i provst Munsters indberetning, havde man allerede i mai næste aar faaet besked om, at reisen gik heldigt. Fra New York drog Røthe til det norske settlement i Kendall eller Murray township, Orleans county, N. Y., ved landstedet Rochester. Da han kom der, var mange af koloniens norske allerede dragne længere vest, som antydet i Gjert Hovlands brev — og Hovland med dem. Røthe blev da heller ikke længe ved Rochester, men netop hvor længe er ikke klart. Prof. Svein Nilson fortalte efter John Bjørgo, at Røthe var i Rochester, da han kom der næste aar, og levede i smaa kaar. Knut Langeland fortæller efter pastor Paul Anderson, som blev prest i Chicago i 1848, at Nils Røthe kom til Chicago i 1836. Da Langeland skrev senere end Nilson og maatte vide, hvad denne havde skrevet, maa det ogsaa antages, at han særligt undersøgte dette. Rimeligvis har da han det rette. John Bjørgo maa have truffet Nils Røthe først i Chicago, hvor han, som mange andre, levede i et loghus paa nordsiden af elven i smaa kaar. Inden mere berettes om ham og Chicago skal næste aars udvandring omtales.

UDVANDRINGEN I 1837

Det var ikke mindre end 38 personer over 15 aar og 37 under 15 aar — ialt 75 personer, som var rede til udvandring i 1837. Alle disse kom dog ikke afsted; men det blev en betydelig flok alligevel. Som antydet i provst Munsters beretning reiste nogle med et skib fra Bergen, men størstedelen drog til Gøteborg for at faa skibslæilighed derfra til New York. I Bergen var skibet "Ægir" sat istand til at føre udvandrere til Amerika. Kaptein Behrens havde forudgaaende aar været i New York og seet, hvorledes emigrantskibe udrustedes, og da han ved hjemkomsten fik høre, at mange agtede sig til Amerika, indrettede han sit skib i henhold dertil og tilbød sig at føre dem over. De fleste af disse, som drog afsted med "Ægir", var fra Samnanger — blandt dem kan nævnes Anders Nordvik med hustru Matilde, født Aadland — halvsøster af Knut Langeland —, og datter Malinda (Kari), som senere blev gift med Ivar Larson Bøe.

De fra Voss, som fulgte "Ægir", var de tre ungkarer;
John Haldorson Bjørgo.

Nils Larson Bolstad.

Magne Bottolfson Bystøl.

Reisen fra Bergen til New York tog i henhold til Knut Langeland otte uger og forløb heldigt af.

Noget mere kan berettes om det andet følge, som drog afsted fra Voss i 1837. I henhold til provst Munster var det 35 personer, som stod rede til a reise. Der var nok adskilligt flere, som havde meldt sig og er indførte i kirkebogen, men maa for nogles vedkommende have ombestemt sig i sidste øieblik og andre maatte gjøre vendereise fra Gøteborg.

De som med sikkerhed vides at have reist i 1837 var følgende:

Lars Erikson Lødvø eller Vaale med hustru Herborg og børnene Erik, Ranveig, Torkel og Ragnild.

Baard Johnson Rogne eller Lassehaug med hustru Inger Andersdatter og børnene John, 18 aar, Britha, 16 aar, Anders, 14 aar, Arnfin, 8 aar, og Signi, 5 aar. Børnene Martha, 11 aar, og Inger, 3 aar, er ogsaa nævnte i kirkebogen, men det vides intet om, at de kom med til Amerika.

Ole Knutson Grove med hustru Ragnild Steffensdatter og en datter Ranveig.

Disse tre familier var naboer paa Grove, Lassehaug og Vaale i Raundalen, og det ansaaes for en stor begivenhed i dalen, at de drog til Amerika. Sjur A. Nygrytten nævner dem i sin tidebog det aar.

Halle Ellingson Væthe med hustru Britha Andersdatter og børnene Elling, 15 aar, Eli, 14 aar, Nils, 11 aar, Ragna, 9 aar, Anders, 6 aar, Viking, 3 aar, Secilia, 1 aar.

Sjur Sjurson Ulvund med hustru Britha Davidsdatter og børnene Sjur, 7 aar, og Britha, 1½ aar.

Følgende ungkarer drog afsted:

Odd Johanneson Himle.

Lars Godskalkson Møen.

Kolbein Olson Saude (udtales Saue).

Styrk Olson Saude.

Peder Davidson Skjervheim.

Foruden disse reiste Jacob Ellingson Væthe og Knut Væthe — vistnok brødre af Halle Væthe — til Gøteborg, men maatte af en eller anden grund reise hjem igjen. Jacob Væthe og hustru Britha Steffensdatter var husmandsfolk i Eideshagen. De havde børnene Elling, 15 aar, Eli, 12 aar, Unne, 6 aar, og Steffa, 3 aar. Undtagen Steffa kom alle disse børn som voksne til Amerika. Knut Væthe var antagelig den samme, som i kirkebogen kaldes Knut Ellingson Hernæs, der havde børnene Elling, 9 aar, Guri, 7 aar, Knut, 5 aar, Nils, 4 aar, og Sjur, 2 aar. Nogen

af disse kom ogsaa senere til Amerika. Knut Væthe boede senere paa Fadnes.

Endvidere agtede Knut Ivarson, 27 aar gammel, og hustru Gjertrud Olsdatter, 22 aar, sig til Amerika, samt Torbjørn Knutson (vistnok Røthe), 41 aar gammel, med hustru Anna Olsdatter, 41 aar, og børnene Knut, 19 aar, Ole, 16 aar, Guri, 15 aar, Lars, 12 aar, Ingeborg, 9 aar, Anders, 7 aar, Ivar, 5 aar, og Knut d. y., 1 aar. Alle disse havde meldt sig til udvandring før udgangen af april 1837. Som det af et efterfølgende brev vil sees, drog et følge afsted den 4de mai. Men allerede den 5te mai meldte disse sig:

Ole Johanneson Ullestadteigen, 26 aar gammel, med kone Kari Eriksdatter og børnene Johannes, 14 aar, Erik, 10 aar, Britha, 8 aar, Kari, 6 aar, Kolbein, 4 aar, og Anna, 1½ aar. Endre Knutson Istad, 26 aar gammel, med kone Martha Nilsdatter, 27 aar, og børnene Knut, 4 aar, Nils, 1 aar gamle. Den 19de mai har Klaus Godskalkson Meland, 22 aar gammel, meldt sig til udvandring. Hvor mange om nogen af disse sidste drog afsted kan ikke siges. De er ikke nævnte i tidligere breve og er kanske ikke komne før senere om saa er.

Lars Vikingson Gjøgastein, 25 aar gammel, agtede at udvandre om høsten 1837, men han kom ikke til at reise til Amerika, men reiste senere til Nordland, Norge, hvor han døde ung. Om høsten 1837 agtede ogsaa Synva Andersdatter Bidne, 23 aar, og Martha Styrksdatter Bøe, 30 aar gammel, at udvandre. Om det blev er ukjendt.

Det følge, som drog afsted, reiste til Granvin og tog derfra med en skøite, hjemmehørende i Farsund, som førte dem til Gøteborg. Om denne reise haves forvidnelige breve, som Lars E. Lødve sendte hjem til sine forældre og svigerforældre paa Voss. Hans brorsøn, Godskalk Madson Lødve, har velvilligst sendt nedskriveren heraf disse breve, som saaledes i original skrift haves for haanden. De skal da her gjengives som skrevet:

Til Velagtede mand Eirik Madson Lødve.

Kjære fader og svigerforældre samt søskende og alle paarørende.

Hvad jeg har erfaret og seet, maa jeg lade Dem vide. Vi lever alle vel med hilse og sundhed hidtil. — Den 4de mai seilede vi fra Graven med en magelig vind 3 mil, den 5te ds. 2 mil, den 6te seilede vi lystigt 6 mil i 6 timer til Farsund, fra Farsund den 7de — fra kl. 8 om eftermiddag seilet 22 mil til kl. 5 om eftermiddag den 8de ds. til staden Mandal. Den 9de og 10de laa vi i Planen nær ved Mandal. Den 11te seilet til Flækerø 6 mil, nær ved Christiansand, og der laa vi Pinsehøitiden over for vinde skyld. 3dje pinsedag kl. 12 den 16de seilede vi

fra Flekkerø til staden Gøttenborg. Fra Flækerø og til Gøtheborg er 42 mil, og det seilet vi i 29 timer.

Den 27de mai skal vi seile herfra paa en svensk brig til New York, og derfor skal jeg betale for mig og familie 100 spd. og vi er ialt 36 mennesker norske med smaat og stort, og hver enkelt voksen person skal betale 30 spd. Vi omveslet vore penge i Gøtheborg og vi maatte give 1 daler 12 skilling for hver piaster ligeledes som i Bergen; og efter vor oplysning, saa blir det ikke bedre i fremtiden at omvexle sine penger der. Der søger saameget til.

Noget andet har jeg ikke at skrive dennegang end vi lever allesammen vel med en god hilse og fornøielse, og vore børn er ligesaa glad, som de vare hjemme.

Vi reiser ombord med alt vort tøj, som vi havde hjemmefra. Gøtheborg den 26de mai 1837.

Lars Eirikson Vaale eller Lødve.

I henhold til dette brev kom de til Gøteborg den 18de mai. Lars Lødves søn, Charles Erickson, har oplyst nedskriveren heraf lidt mere om denne reise. Han skriver, at følget havde ventet at komme til Gøteborg i tide til at tage med et emigrant-skib, som udgik derfra netop før de rak frem. Saa skrev de sig ind med et skib, som skulde gaa til New York med jernlast og kunde tage 40 passagerer med. Men paa dette maatte de vente i to uger.

Den 30te mai sendte Lødve et andet kort brev hjem, som giver flere vigtige oplysninger for udvandrere. Det lyder saadan:

Til Velagtede mand Eirik Madson Lødve
paa Voss i Voss Prestegjæld.

Kjære Fader og

Formedelst min korte forrige skrivelse og min tids leilighed kalder mig, saa vil jeg endnu tilmelde Eder nogle ord, om der nogen skulde faa i sinde at reise, saa tror jeg det er bedst at forsyne sig med proviant i Norge. Vor kaptein, Vendel, og rederen for skibet, Malin, er begge vel berygtede mænd. De vil, at vi skal have til hver person 100 (hundrede) skaalpund brød. Jeg kjøbte 100 skaalpund brød, og derfor betalte jeg 2 spesiedaler 8 skilling; en halv skjæppe erter; den koster 34 sk. Noget andet betydelig kjøbte jeg ikke. Vor kaptein vil, at vi skal forsyne os med proviant til 80 dage, og skal det da mangle noget, saa skal vi faa tilkjøbs paa skibet. Men det har hændt sig, at han har reist den samme reise i 3 uger. Noget nyt har jeg ikke; men det hændte sig, at konen til Knut Vette (Knut Ellingson Vete?) fødte et barn paa veien til Gøttenborg, mens vi seilede

saa hurtigste; og det var ikke alle, som vidste det, før alting var vel. Det gik saa stille. Trefoldighedssøndag var det til daaben i Gøttenborg.

Flittig hilsen fra mig og min kone og vore børn. Vi lever allesammen vel med en god hilse og sundhed, Gud være lov og tak. Endel brækked sig paa søen; men imidlertid var de lige friske. Det øllet, vi havde med os var meget godt. Naar jeg kommer frem, skal jeg give den bedste oplysning jeg kan om reisen. Vi har samme forhaabning om vor reise nu som før. Nu er vor bestemmelse, (at) vi skal stige ombord den 30te mai.

Gøttenborg den 30te mai 1837.

Lars Eirikson Vaale eller Lødvæ.

Reisen over havet tog, som det vil sees af Lødvæes næste brev, lang tid, idet de først kom til New York den 18de august — mere end 2½ maaned. Ellers gik det godt. Først i juni næste aar har Lødvæ seet sig istand til at faa et brev sendt hjem. Han var da bosat i Ottawa, Ill., og havde passeret Kendall-settlementet, Chicago og Beaver Creek, paa hvilke steder endel af selskabet blev igjen. De nærmere omstændigheder ved denne reise har han efter de forgangne maaneder ikke fæstet sig mere ved; men hans brev fra denne første udvander- og nybygger-tid er alligevel forvidneligt og skal medtages her.

Kjære fader, svigerfader og søskender:

Vi reiste fra Gøttenborg den 26de mai og den 18de august kom vi til New York; og det gik os vel paa reisen. Der var ingen syg. Vor proviant eller mad, som vi havde med os, fra Norge, stod sig hele tiden, naar det var vel flit. Vi stansede ikke længer i New York end 5 timer. Siden reiste vi paa en dampbaad til en stad, som kaldes Albany. Der blev alt vort tøj veiet. Siden reiste vi op igjennem kanalen paa en baad, som kjøres med heste til en stad, som kaldes Buffalo. Siden reiste vi paa en dampbaad over et vand, som var 600 engelske mile til Chicago. Siden reiste vi med vogne, som kjøres af heste til et lidet land, som kaldes Boverkrik (Beaver Creek). Der siges det skal være et usundt land. Vi var der i 6 uger, saa reiste vi til Illinois til en by, som kaldes Advei (Ottawa). Der var mere at fortjene. Der er sundt og godt land. Vi faar fra 16 til 22 daler maaneden. Der er 100 skilling i hver daler. Min kone fortjener 8 daler maaneden. Vi kom ind til gode folk, som er indfødte i landet, og vore tre ældste børn er gaaet fra os til gode folk. De gaar i den engelske skole, saa de skal blive opdragne i den lutherske religion. De længes ikke til Norge igjen. Jeg anser det for langt lettere næringsvei der end i Norge, skjønt

jeg har ingen jordvei endnu. Der er land nok at faa for hvem, som kommer. Der er frugtbart og godt land. Der kan kjøres med vogn hele landet igjennem efter veien og udenfor. Der er mange, som ikke har hus, hverken for kreaturer eller hø eller korn. Der er ikke saa lang vinter som i Norge; men der er næsten ligesaa koldt. Der var ikke over 4 tommer dyb sne i vinter.

Jeg ønsker, at her maatte komme flere af mine slegtninger. Her er lettere at bekomme en jordvei end i Norge. Her kan avles dobbelt mere med mindre arbeide. Og om nogen skulde faa i sinde at komme, saa vil jeg underrette dem om, at det er kostbart at have formeget med sig. Der maa betales efter vægt fra New York og hele veien op igjennem landet. Jeg betalte 100 daler i fragt over søen, og saa omtrent betalte jeg fra New York og til Adveii (Ottawa).

Men jeg ønsker ingen at komme med for faa penge, saa de ikke kan komme op gjennem landet. Der er saa mange vanskeligheder, og det værste af alt er at forstaa sproget.

En dreng, som tjener hele aaret faar fra 100 til 150 daler i løn for aaret. En pige faar fra 50 til 60 daler. En tjener faar ikke klæder, men frit diæt, vask og logi. Prisen paa varer er saaledes efter norsk pengeregning: En mark smør er fra 8 til 12 skilling, en mark flæsk er fra 4 til 6 skilling, en tønne indiansk korn 3 daler, en tønne hvede 4 daler. Havren bruges ikke til føde for mennesker. Der er ingen kvern den kan males paa. En ko med kalv er fra 20 til 25 daler. Der er større kreaturer end i Norge.

Jeg ønsker, at dette min skrivelse maatte komme frem; at jeg kan glæde Eder over, at I ser og hører, at vi lever vel vi og vore 4 børn med en god hilse — Gud være lov og tak.

Lev bestandigt vel! det ønskes af mig

Lars Erichson Lødvæ.

Advei (Ottawa) den 21de juni 1838.

L. E. S. Lødvæ.

Der var mange tvilagtige i Norge, at enhver ikke havde sin frihed; men der er større frihed i Amerika end i Norge. I Amerika kan man foretage sig hvad man vil — enten man vil for daglønner eller dreng, gjestgiver eller borger og vandre, hvor man vil uden noget pas.

D. S.

Lødvæ agtede sig fra først af til La Salle county, Illinois, fortæller sønnen, Charles Erickson, men fik ikke leilighed til at følge med nogen fra Chicago. Derfor maatte han slaa følge

med andre til det saakaldte Beaver Creek-settlement, hvorfra han seks uger senere fik leilighed til at slaa følge med en mand, som vilde derhen. Endel seng- og gangklæder maatte han lade igjen i Beaver Creek og disse brandt op der, før han fik afhente dem.

Saa skal vi se, hvad der blev af de andre i selskabet. Flere af dem var ogsaa skrivedygtige og sikkert skrev hjem ganske straks, men deres breve kjendes for nærværende ikke. Vi maa ty til andre beretninger. At selskabet passerede Kendall, ved vi af to beretninger om vossinger. Lars Godskalkson Møen blev igjen i Kendall-settlementet, New York, og opholdt sig der i flere aar, fortæller hans søn, John Larson. John Bjørger, som fulgte med "Ægir", stansede, i henhold til Svein Nilson, en uge i Rochester for at fortjene noget til den videre reise. Det samme gjorde vel ogsaa Nils Bolstad og Magne Bystøl. Men alle disse var allerede reiste derfra, da det andre selskab kom. Af Gjert Hovlands vidste de om — før afreisen fra Norge — at endel norske var reist til Illinois, og at Hovland ligeledes agtede sig derhen, hvorfor de andre af sidstnævnte selskab, undtagen Møen, straks har reist i samme retning.

CHICAGO-KOLONIEN GRUNDLÆGGES

Det næste sted, hvor vossinger slog sig til, var Chicago. Denne lille by laa paa deres vei, som er adgangsport til Nord-vestens herligheder. En by, som de neppe havde hørt tale om, før de kom til New York, kanske længere, men som skulde bli skuepladsen for nogen af vossingernes største bedrifter. Chicago blev vendepunktet, saavel for en del af disse første udvandrere, som for mange senere ankomne. Man kan betragte denne by som et hovedkvarter, hvortil alle norske for det første strømmede for at fordeles paa de forskjellige settlementer, men endel vossinger fandt straks for godt at slaa sig til paa dette sted; og her dannede de den første vossekoloni, hvis betydning man efter at have seet dens saga vil kunne gjøre sig en mening om.

Der var vist ikke noget særligt tiltrækkende ved Chicago, da de første vossinger kom der. Paa en forhøining ved Chicago-elvens munding var det bekjendte Fort Dearborn, som anlagdes i 1803, beliggende. Omkring dette og paa en anden liden forhøining lidt længere syd ved elven var de par husklynger, som rummede den daværende befolkning, der beløb sig til omkring 3000 personer. Vidt omkring ellers var der store sumpige strækninger, som var uskikket til dyrkning og syntes endnu mindre skikket til bebyggelse. Klimatet var usundt. Skikkeligt drikkevand var der ikke. Man roede stundom langt ud i Michi-

gan-sjøen efter vand. [Arne Vinje.] Der var da lidt anderledes end hvad de mellem aaser, fjelde og fossende elvedrag opvoksne vossinger var vant med.

Men Chicago havde en af naturen anvist heldig beliggenhed. Michigan-sjøen stikker langt sydover i landets midte. Paa vestsiden af dens sydende strømmede saa Chicago-elven, der var farbar med smaabaade langt indover landet, ud. Der havde indianerne havt sit naturlige mødested i aarhundreder. Derfra kunde strøget bedst forsynes og kontrolleres. Det blev et vigtigt sted, naar nykommerflokke begyndte at søge denne vei.

Nødvendigheden havde ført med sig, at en betydelig trafik allerede var begyndt at udvikle sig der ved vossingernes ankomst. Under den saakaldte Black Hawk-krig, som var afsluttet nogle aar forud, holdt man fortet Dearborn bemandet. Det maatte forsynes ad sjøveien, og vanskeligheden med at faa varer iland fra de store skibe, som gik paa Michigan-sjøen, gjorde, at havnen maatte udbedres. I 1833 havde kongressen bevilget et lidet beløb til dette, og senere blev lignende beløb i aarevis bevilget. Først anlagdes en kai, hvortil skibene kunde lægge. Saa toges der fat paa at regulere elveleiet. En kanal, som skulde gaa lige til Mississippi-floden, paabegyndtes. Alt dette var sat igang, da de nævnte fra Voss kom der i 1837. Saasnart de store skibe kunde lægge til kaien, sprang der op kornelevatorer og slagterhuse, og den hurtigt voksende befolkning trængte boliger. Der var da noget at tjene penge med for pengeløse nykommere, og en saadan anledning blev da ogsaa udnyttet. Med et, som man kan antage, lykkeligt fremsyn, kom mange vossinger i aarenes løb til at slaa sig til der, og deres saga i Chicago er et af de største kapitler i historien om udvandrere fra Voss.

Nils Knutson Røthe med familie var uden tvil de første vossinger bosat i Chicago. Som allerede nævnt kan man gaa ud fra, at John Bjørge først traf ham der. Ole Erikson Lødve, som udvandrede i 1838, skrev, at Røthe da var i Chicago. De som kom i 1839 fandt, at Nils Røthe havde boet i et gammelt loghus, som da var forladt, og som Ole Gilderhus siden boede i. Anders Flage nævner i 1840, at Røthe da havde været i tanke om at flytte paa sit land om sommeren, og havde sat op et hus der, men saa blev alle syge og maatte forblive i Chicago. De blev dog alle friske igjen. En søn, som de kaldte Jon, var født, men han levede bare nogle uger. I 1843 stansede Anders Mathison Lunde ved ankomsten til Chicago hos Røthe. Hvor der siden blev af ham og familie har det hidtil ikke været mulig at faa greie paa. Det menes, at alle døde. Bjarne Kvale, 83 aar gammel og ætter fra Røthe, skrev, at der efter hans mening

kom arv to gange efter Nils Røthes familie til slegtninger i nabetonet paa Røthe, og at Jon Torgerson Saudes hustru er af denne slegt.

* * *

Om dem, som kom til Chicago i 1837, haves bedre besked end om Nils Røthe. Af dem blev Baard Johnson Rogne, Ole Knutson Grove, Sjur Sjurson Ulvund — alle med familier, samt Peder Davidson Skjervheim, ugift, i kortere eller længere tid i Chicago, og en hel koloni blev da dermed grundlagt. Muligt har dog nogen af disse besøgt kolonierne i Beaver Creek og ved Fox River, men maa i saa fald straks være komne tilbage.

Baard Johnson Rogne eller Lassehaug med familie har den største historie i Chicago fra denne tid. Baard var født paa gaarden store Rokne, Voss, i 1795 af forældrene Jon Baardson Rokne og hustru Sygni Arnfinsdatter Rogne. Slegtgrenene staar i forbindelse med Losna-ætten, hvis første kjendte repræsentant, Filip Erlandson til Odensland, var født omkring 1290. (Se uddrag i bogen.) Baards forældre eiede baade farsgaarden Rokne og morsgaarden Rogne. I familien var der seks søskende, hvoraf Baard var ældst. I 1817 blev han gift med Inger Andersdatter Kyte, født i 1793 paa nedre Kyte. Samme aar fik han morsgaarden Rogne, men byttede med sin far i 1824 og fik Rokne. [L. Kindems "Losna-ætti."] Denne gaard byttede han i 1828 med Lars Mikkelson Lassehaug i dennes farsgaard og blev saa bosiddende paa Lassehaug til han med familie udvandrede i 1837.

I 1840 stod Baard Rogne, som han helst kaldtes, sig meget godt. Efter at have leiet hus en tid fik han eget hus opsat, skrev Anders Flage. Mads N. Sonve og Knut E. Rokne, som netop var ankomne, boede da hos ham. Hans søn Anders, som var blevet sterkt interesseret i afholdssagen, skrev i 1843, at faderen var blevet totalist. I 1843 solgte han huset og flyttede paa landet. Sønnerne John og Anders havde købt 320 acres land, og Baard med hustru og de yngste børn, Arnfin og Sygni, flyttede paa dette, mens John og Anders havde gode stillinger i Chicago og forblev der. Senere kom de dog tilbage igjen. Hans hustru døde kanske paa landet. Baard overlevede hende. Familien antog navnet Johnson.

John B. Johnson, født i 1819, var paa en butik i Chicago i 1843. Broderen Anders fortæller i et brev, at John havde 10 dollars maanedes løn og han selv 9 dollars. Senere begyndte de med trælastforretning, som de drev sammen til 1871. John blev gift med Synva Anderson (Buland) fra Earlville, Ill. De havde

børnene William (ugift), John, Julia (gift) og Alfred. Kun sidstnævnte lever.

Britha Johnson, født i 1821, blev gift med en tysker ved navn Frank fra Racine, Wis. De fik to børn, en datter, Marie, og en søn, født den 8de december 1842. Britha døde i 1842, to uger efter sidste barns fødsel. Børnene voksede op. Marie Frank blev i 1859 gift med John Anderson, "Skandinaven"s grundlægger. Broderen boede saavidt vides i Racine, Wis.

Anders B. Johnson var født paa gaarden Rogne, Voss, i 1823. Af ovennævnte brev, dateret 20de juni 1843, sees, at han var paa en krambod i Chicago paa den tid brevet var skrevet og tjente 9 dollars maanedens samt at han og broderen John havde kjøbt 320 acres land, hvortil forældrene og de yngste søskende, Arnfin og Sygni, var flyttet; ligeledes om, at hans søster Britha da var død, efterladende to børn. I et andet brev, afsendt paa samme tid til Lars Nilson Nesheim paa Voss, fortæller han om afholdssagens begyndelse i Amerika, og at der da var dannet selskaber over hele landet. Hans fader, som paa Voss havde havt noget lyst paa drikke, havde skrevet sig ind i selskabet. Saa opfordrer han med kraftige argumenter Lars Nesheim til at faa et saadant selskab istand paa Voss. (Se "Vossingen" nr. 2-3, 1924.) Dette viser, at han med ivrighed deltog i det som foregik allerede da. Han var i 1845 vistnok en af lederne til at faa dannet en menighed, da før nævnte John Smith fik indpas i Chicago; thi den af Ole Munch-Ræder nævnte Anders Baarson kun maatte være ham. Da den norske menighed i 1848 blev stiftet med Paul Anderson som prest i Chicago, var Anders og hans søskende ikke med. Han troede ikke, at Paul Anderson var luthersk. Derimod var han med at faa svensken Unonius kaldt til prest og var ogsaa da en af lederne. Senere sluttede han sig til Episcopal-kirken. Baade Smith og Unonius havde samlet penge til kirke fra andre sekter uden Anders Johnsons vidende. Det ser ikke ud til, at han var med i vossingernes korrespondanceforenings dannelse i 1848, men da den udover 1850-aarene fortsatte som diskussionsforening, var han med og tog ivrig del, fortæller sønnen Alfred Johnson. Der diskuteredes politik paa det kraftigste. Han var ogsaa med i 1856 at danne det Vossiske Emigrationsselskab og var viceformand i dette. Foruden dette, som var af speciel interesse for de norske, var Johnson en betydelig offentlig tjenestemand. Han var supervisor, county commissioner og under borgerkrigen var han formand i county-styret — en meget vigtig og vanskelig stilling paa denne tid. Han var ogsaa medlem af skolestyret og en tid formand i dette. Som privatmand drev han trælastforretning.

Han begyndte tidlig i 1840 at arbeide i en saadan forretning, og siden begyndte han og broderen John forretning sammen. Det gik meget godt til den store brand i 1871, da hele forretningen gik op i flammer. Han begyndte igjen senere alene, men det gik ikke saa godt siden. Forretningen var paa Kingsbury street, ved foden af Ontario. Han blev gift omkring 1847 med Laura (Ragnild) Anderson, datter af Anders Buland, Earlville, Ill., søster af broderen Johns hustru. Anders døde den 11te juni 1890 i sit hjem, 151 N. Halsted street, 66 aar gammel, og hans hustru i 1897. De overlevedes af fire sønner og to døtre; to børn døde smaa. Alfred B. Johnson, født den 5te november 1848, hyrede sig 14 aar gammel, faderen uafvidende, med et skib og drog til Cairo, men blev hentet tilbage af denne, da han fik greie derpaa ved sin hustrus søster. I 1864 hvervede han sig til tjeneste i borgerkrigen og blev med i kompani C, 146de Illinois infanteriregiment. Det hørte til general Thomas's post af Cumberland-armeen og deltog i flere slag. I september 1865 blev han udmønstret. Saa var han med i faderens forretning til branden i 1871. Senere var han i mange aar assisterende county-kasserer i Cook county og tjente under flere administrationer. Han drev ved siden af adskillig eiendomshandel og gjorde det meget godt. I 1911 reiste han til Idaho, hvorfra han kom igjen i 1925, og har siden boet i Madison, Wis. Han blev gift med Delia Fellon, som døde i 1920, efterladende en datter, Mrs. Harry W. Thompson, Madison, Wis., hos hvem faderen bor. Andrew Erick Johnson, født 5te oktober 1850; Ida E. Johnson, født 22de februar 1855, gift med Frank Thompson, bogtrykker hos Sears, Roebuck & Company, Chicago; Lewis Oscar Johnson, født i 1857; Jannie Isabell Johnson, født i 1859; Fremont Lawrence Johnson, født i 1860, gift med en Miss Blaine, er i bogtrykkerforretning sammen med et søskendebarn, Charles Billings, ved Gromboys Printing Company, Park Ridge, Ill. Han har tre sønner: Lewis F., Andrew Blaine og Frank Alfred. Den sidste var med i verdenskrigen og blev haardt saaret.

Arnfin B. Johnson blev skrædder i Chicago en tid; reiste senere til California og forblev der. Han var ogsaa gift med en søster af brødrenes hustruer. Begge er døde uden børn.

Sygni B. Johnson, født i 1832, blev gift i Chicago med John Gjetleson (Stavanger), velkjendt forretning paa S. Water street, Chicago, der døde den 7de januar 1897 og er begravet paa Grace-land gravplads. Han var en af stifterne af Nora-foreningen i 1860.

Ole Knutson Grove forblev i Chicago i tre aar og flyttede

saa til Kendall county, Illinois — senere til Leland, La Salle county.

Sjur Ulvund og svogeren Peder D. Skjervheim var omkring fire aar i Chicago og flyttede saa til Wiota, Iowa — nu Lafayette county, Wisconsin. Sjur Ulvund byggede sig to huse paa kanalgrunden i Chicago, skrev A. Flage i 1840; solgte det ene til Knut Brekke, som kom i 1839. Han stod sig da udmerket godt. Et lidet barn døde for ham i 1839.

VOSSINGER I BEAVER CREEK-KOLONIEN

Ved ankomsten til Chicago af de vossinger og andre norske, som fulgte over havet med "Ægir", fik man høre, at der i Fox River-settlementet, hvortil de agtede sig, var megen sygdom og allerede vanskeligt at faa land, hvorfor endel af dem søgte et andet sted. Man var fortalt om godt land ca. 26 mil syd for Chicago i nærheden af elven Beaver Creek, Iroquois county, paa grænsen af Indiana. Efterat nogle mænd havde beseet landet og fundet det tilfredsstillende, drog de derhen. Af vossingerne var det ungkarene Kolbein og Styrk Saude samt Halle Vethe med familie. De bosatte sig paa Indiana-siden af grænsen. Stedet for dette settlement var imidlertid meget uheldigt valgt. Det var et lavt liggende sted. Da man kom der om sommeren, var der tørt og bevokset med langt græs, men da høsten og vinteren kom med regn og slud, kom meget af landet til at staa under vand, og om vaaren, da det blev varmt, blev der meget usundt af de fugtige dunster fra marken. Der blev da megen sygdom, og endel dødsfald indtraf. Bekjendt er det, at Ole Rynning, en prestesøn fra Snaasen ved Trondhjem, som skrev de meget omtalte "Sandfærdige Beretninger om Amerika", døde der. Ogsaa vossinger hjemsøgte meget haardt. Halle Vethe med hustru og en voksen datter fandt nemlig der sin grav.

Halle Ellingson Vethe var født paa gaarden Væte, Voss, og var 53 aar gammel, da han i 1837 drog til Amerika, og skulde saaledes være født omkring 1784. Han var i 1814 med i krigen mod Sverige, og var saaledes en af de mange veteraner fra Norge, som deltog i den tids krige i Europa og kom til Amerika, hvor deres grav er. Vethe blev i 1817 gift med Brita Andersdatter Berge, som ved reisen til Amerika var 40 aar. De havde syv børn fødte paa Voss: Elling, som i 1837 var 15 aar, Eli, 14, Nils, 11, Ragna, 9, Anders, 6, Viking 3, og Secilia, 1 aar.

Elling Halleson Vethe reiste snart efter forældrenes død til Chicago og var der i 1857 og vistnok længere. Han var da gift og havde en søn. Denne søn døde ung i Chicago af "black

diphtheria", er det fortalt, mens Elling senere skal have reist længere vest i staterne.

Eli Hallesdatter Vethe var den som døde samtidig med forældrene. Hun skulde da være forlovet med Styrk Saude.

Halle Vethes fem yngste børn blev igjen en tid i Beaver Creek-settlementet. Anders Flage skrev fra Chicago i 1840, at Halle Vethes fem børn var i en liden by, Roques (formodentlig Iroquois, Ill.), Ind., og havde god skolegang. Hvad der senere blev af dem har vi, trods adskillige forsøg, ikke faaet greie paa.

Paa grund af det usunde klimat blev settlementet ved Beaver Creek efter nogle aar forladt. Kolbein og Styrk Saude reiste derfra til Chicago og var der en tid. I 1843 drog de til Wisconsin. De var vel de sidste, som forlod Beaver Creek med mulig undtagelse af Halle Vethes børn.

Kolbein Olson Saude var 31 aar, da han udvandrede i 1837. Han blev gift omkring 1840 med Anna Gunnarsdatter Grimestad, der skulde være udvandret samtidig med ham.

Styrk Olson Saude var født den 25de september 1814. Han blev samtidig med broderen Kolbein gift med Eli Knutsdatter Vethe, som var født den 16de juli 1816. De var formodentlig gifte i Chicago, men reiste tilbage til Indiana, hvorfra de som nævnt reiste til Wisconsin.

FOX RIVER-KOLONIEN

Omkring 60 mil vest for Chicago i La Salle county, Illinois, var det strøg, som har faaet navnet Fox River-settlementet. Da de første nordmænd kom der i 1834, var landet endnu ikke opmaalt eller inddelt i townships; men blev snart efter organiseret som Mission, og ved siden af det var Rutland, hvor nogen af de første ogsaa bosatte sig. Koloniens centrum var omtrent hvor byen Norway, Ill., nu er, men man spredtes snart udover flere townships og tillige indover Kendall county.

De vossinger, som først drog derhen i 1837, var vel John Haldorson Bjørge, Nils Larson Bolstad, Magne B. Bystølen og Odd Johanneson Himle. Senere om høsten kom ogsaa Lars Erickson Lødve med familie der og efter nogle aar tillige Lars Godskalkson Møen (Hegle).

John Bjørge berettede, at han arbejdede nogle dage i Chicago, før han drog derfra, og det samme var mulig tilfældet med andre. Bjørge forblev i Fox River-settlementet til 1841, da han drog til Wisconsin. For de penge, han tjente i Chicago, købte han sig en lja og et bryne og gik paa slaat ved Fox River om sommeren.

Nils Larson Bolstad fulgte vel Bjørgos eksempel. Han drog i 1839 paa landsøgning til Wisconsin og bosatte sig der i 1840.

Magne Bottolfson Bystøl reiste ogsaa til Wisconsin i 1840 fra Fox River-settlementet.

Odd Johanneson Himle begyndte at arbeide paa kanalen, som da var sat igang til Ottawa, Ill., og udlagt til Mississippi-floden. Dermed drev han et aar. Saa tog han fat paa gaardsarbeide, hvormed han drev til han i 1844 tog en tur til Voss. I 1839 var han med Nils Gilderhus og Nils Bolstad paa landsøgning til Koshkonong som tolk og jordkjender. Han vilde dog ikke tage sig land, før han havde været til Voss igjen. Han var i tanke om at reise i 1840, men blev da syg. I et brev af 1842 fortæller han om sit arbeide, og at han da tænkte paa turen til Voss. I samme brev fortæller han om kanalen m. m. Anders Flage berettede i 1840, at Odd Himle tjente 2 dollars om dagen paa høstarbeide, hvilket var mere end man almindelig betalte. Efter sin vossetur reiste han i 1845 til Wisconsin.

Vi skal her fortælle nærmere om dem af udvandrerne i 1837, som slog sig til for godt i Fox River-strøget, nemlig om Lars E. Lødve, Ole Knutson Grove og Lars G. Hegle eller Møen.

Lars Erikson Lødve, født paa gaarden Lødve, Voss, i 1796 af forældrene Erik Madson Lødve, født den 14de juli 1768, og hustru Ranveig Larsdatter Meringen, som var gifte den 29de mai 1787. Der var ti søskende i familien, nemlig Mads, som fik farsgaarden, Martha Røthe, Britha Græe, Svein Lødve (senere Lidsheim) samt Lars, Knut, Nils, Ole, Torind og Styrk, som alle kom til Amerika, ligesom flere af de andre søskendes børn. Deres moder døde straks efter det tiende barns fødsel. Faderen døde den 26de februar 1841. Slegten stammer fra adelsætten Dal.

Lars var den første af de seks søskende, som udvandrede til Amerika, og hvorom det senere vil sees. Han blev omkring 1823 gift med Herborg Torkelsdatter Vaale, født i 1797, og var en tid bosat som gaardbruger paa Vaale til de reiste til Amerika. Foran er berettet om reisen til Chicago, Beaver Creek og til Fox River-settlementet, hvor han fik arbeide ved kanalanlægget og blev bosat i Ottawa, La Salle county, Ill. Han blev senere hjælpesmand ved landmaalingen ("chainman"). I fire aar var han bosat i Ottawa. Saa fik han i 1841 kjøbt et stykke land paa 26 acres, 7 mil nordøst for landsbyen, og flyttede paa dette. I et brev af 24de juni 1842 til svigermoderen, Ragnild Olsdatter Vaale, og hendes bror, Bjarne O. Vaale paa Voss, fortalte han om, at de flyttede ind i eget hus den 17de juni 1841. Om sine børn fortæller han i samme brev, at Erik var butikdreng i Ottawa og havde 100 dollars og klæder for aaret. Ranvei tjente

i byen og fik 3 ort (kr. 2.40) i løn. Ragnhild var hos et par barnløse folk for mad, klæder og skole. Torkel var hjemme. Desuden havde han faaet sig en søn til, som var født den 14de april 1841 og fik navnet Charles. Der var god anledning for børnene til at gaa paa skole. Hvert skoledistrikt kunde vælge sin egen skoleholder og betale ham efter overenskomst. De likte sig godt, hvor de var, og ønskede ikke at flytte, skrev han. Børnene havde der gode udsigter.

Lars Lødve blev borger af de Forenede Stater ved en kongresbestemmelse af 1848. I politik var han demokrat. Han døde i 1872 i en alder af 75 aar. Hans hustru døde i 1876 og blev 79 aar. Familien antog navnet Erickson.

Erick L. Erickson, Lars Lødves ældste søn, arbejdede paa butiken i Ottawa til han i 1846 lod sig hverve til krigstjeneste i den mexikanske krig. Han var vistnok med i alle de slag og træfninger, som Illinois-tropperne var med i, saasom slaget ved Buena Vista, Vera Cruz og Cerro Gordo. I 1848 kom han hjem, men reiste i 1849 til California, hvor han døde i 1850, 26 aar gammel og ugift.

Ranvei (Marinda) L. Erickson blev i 1847 gift med Abraham Keefer og reiste i 1851 til California, hvor hendes mand døde kort tid efter. De fik en datter, Ester Harriet Keefer, som blev gift med Halvor Larson (Møen). Ranvei kom efter mandens død tilbage til Ottawa, og i 1854 blev hun gift med Stephen Stephenson, en søn af Sjur Steffenson Gjerald. De bosatte sig samme aar paa en jordeiendom i Victor township nær Somonouk, Ill. Hun døde i 1907 i en alder af 80 aar.

Torkel L. Erickson — skrev sig T. H. Erickson for ikke at forveksles med andre. Han reiste ogsaa i 1849, sandsynligvis sammen med broderen Erick, til California paa guldgravning; kom tilbage i 1852, men drog atter derhen i 1853. I 1854 reiste han derfra til Australien, hvor han forblev til 1857, da han kom tilbage til Illinois medbringende en mængde guldstøv. [Se "Wossingen".] Straks efter købte han en jordeiendom i Rutland township, nær sin fader. I mars maaned 1858 indgik han i ægteskab med Hellen Person, født i Mission township af forældre fra Stavanger-kanten, og bosatte sig paa sin gaard. I 1866 solgte han denne og købte en anden i Mission township, hvorpaa han flyttede i 1867. Han var i 1875 county commissioner fra dette township. I 1876 dannedes ved hans og andres, hvoriblandt broderens Charles's virke et nyt township af de søndre 18 sektioner af Mission og de nordre 18 sektioner af Maulins township. Det nye township fik navnet Miller. Hans eiendom blev da i dette. Samme aar valgtes han til townets første lig-

ningsmand ("assessor"), en stilling han indehavde til 1881. Han døde i 1883, og hans hustru døde den 11te mai 1917. De havde ti børn, som voksede op: Georg W., født den 24de december 1858, døde den 2den oktober 1901, gift med Gertrude Free-land den 10de januar 1884. Hun og fire døtre lever (1926). Mary A., født den 12te oktober 1861, gift med Joseph Jacobs den 8de januar 1885, bor nær Marseilles, Ill., og har fire børn. Nellie S., født den 13de september 1863, gift med Ira Nelson den 17de april 1895. Hun døde den 18de mai 1920, efterladende sin mand og fire børn. Joseph H., født den 30te mars 1867, gift den 1ste februar 1894 med Mary Thompson og bor ved Marseilles, Ill., og har to børn. William C., født den 24de april 1869, gift den 23de oktober 1896 med Sarah Knutson, bor i det nordlige Iowa og har seks børn. Frank S., født den 15de juni 1873, gift den 3dje januar 1895 med Myra Larson, bor nær Marseilles, Ill., og har fire børn. John S., født den 25de august 1874, døde i 1875. Eleonora B., født den 3dje juni 1877, er ugift og bor i Ligonier, Ind. Minnie I., født den 30te juni 1881, gift den 17de februar 1904 med Thomas Nelson. De bor i Ligonier, Ind., og har fire børn. Hattie C., født den 4de december 1859, gift den 28de november 1889 med Cornelius Anderson og har fem børn. Hun bor i byen Riverside, Calif. Alle af Torkel H. Ericksons børn undtagen Hattie har drevet med jordbrug. Nogen af deres børn var med i verdenskrigen.

Ragnild (Nellie) L. Erickson blev i 1857 gift med J. G. Seward, født i Syracuse, N. Y. Han hvervede sig i borgerkrigen, hvor han blev haardt saaret og døde af sine saar. Hun blev siden gift med Peter C. Nelson, der i en aarrække var "collector" og ligningsmand ("assessor") i Mission township, og de bosatte sig i Sheridan, Ill., hvor hun forblev til sin død i 1901.

Charles B. Erickson, der som foran nævnt var født ved Ottawa i 1841, blev gift den 5te mars 1863 med Anna Nelson. (Hendes far var fra Bergen, moderen fra Tysnes, Norge; begge døde i 1849 af kolera.) Charles og hustru bosatte sig først paa en jordeiendom i Rutland township, men flyttede i 1868 til en gaard, som da hørte til Maulins township — senere til Miller. Han var, ligesom broderen Torkel, med at danne dette township i 1876 og blev dets første veikommissær (supervisor). Senere valgtes han til skatteopkræver (collector). Denne stilling havde han et aar i Mission township, mens han boede i Maulins, ud-nævnt af den, som var valgt. Han var desuden i 18 aar medlem af skoledirektionen, i tre aar skoletillidsmand. I de senere aar har han boet i Humboldt, Iowa. Han har syv børn: Ida, gift med H. Jacobs, drev jordbrug, men er nu i Long Beach, Calif.

Lewis M. er gaardbruger ved Coulter, Iowa. Amanda, gift med M. Johnson, driver jordbrug ved Rutland, Iowa. Gilbert er gaardbruger ved Humboldt, Iowa. Ester, gift med O. Winter, driver kjødforretning i byen Triumph, Minn. Jennie er gift med F. Jackson og eier et jordbrug, men er bosat i Sioux Falls, S. Dak. Charles Erickson og hustru feirede sin 60-aars bryllupsdag i 1922. Tre af deres børnebørn var med i verdenskrigen, to i armeen — den ene var i Frankrige. En anden var i marinen som førsteklases ingeniør med officers rang.

Ole Knutson Grove var født paa Grove, Raundalen, Voss, den 3dje februar 1814. Foran er nævnt om reisen fra Voss til Chicago. Efter tre aars ophold i Chicago reiste han med familie til Kendall county, Illinois, der grænser til La Salle county, og bosatte sig i Big Grove township. Her forblev han til 1850, da han fik sig en jordeiendom i Adams township ved den nuværende by Leland — 12 mil fra Ottawa. Der forblev han til sin død, der indtraf den 19de oktober 1862. Ragnhild døde i april 1867. Familien antog navnet Grover. De efterlod sig syv børn.

Ranvei, født den 17de december 1835, blev gift med Anders A. Kløve, Leland Ill.

Kjel, født den 8de januar 1841, gift første gang med Caroline Hegle, anden gang med Elisabet Nilhus. Han var farmer ved Leland, Ill.

William, født den 15de mai 1846, gift med Isabell Jacobs og drev som farmer i Lee county, Illinois.

Knut O. Grover, født i Kendall county, Illinois, den 10de november 1848, blev gift første gang med Tina Butler og havde i dette ægteskab tre sønner: Henry, Willie og Martin; anden gang med Hattie Sheie og har i dette ægteskab en søn, Amos. Knut har boet paa forældrenes gamle hjemsted og drevet dette, indtil han omkring 1922 overlod det til sønnen Amos og satte bo i Leland, Ill. Sønnen Henry Grover, født den 18de oktober 1873, er gift med Nelsie Erickson, født i 1880 ved Leland, Ill., datter af Erick N. Lødve. De har en 160 acres farm ved Sandwich, Ill. Deres børn er: Helen, født i 1905, og Irie, født i 1912. Martin L. Grover, født i Leland i juli 1880, gift med Edna May Olson, datter af Hans Olson Ysteby (Stavanger). De har en datter, Marget, født den 28de februar 1913. Han har været jordbruger i Iowa.

Martha Olsdatter Grover, født den 3dje januar 1850, gift med Andrew Hayer og bor i Rockford, Ill.

Mari Ann Olsdatter Grover, født den 10de september 1851, gift med en skomager Amundson.

Ellen Josefine Olsdatter Grover, født den 15de oktober 1856, gift med Sam Buland og er paa farm.

Ole K. Grove havde tre søskende: Anna, født 12te februar 1815; Lars, født den 12te juli 1821, levede paa Voss; Mons, født den 12te juni 1830, kom til Amerika; var en tid ved Leland, men reiste omkring 1858 til Iowa og var bosat ved Roland, hvor han døde og har flere børn.

Lars Godskalkson Møen var født i Mønshaugen, men opholdt sig længe paa Hegle paa Voss. Drev en tid som kramkar. Da han i 1837 udvandrede, var han 35 aar gammel. I flere aar forblev han i Rochester, N. Y., og kom saa til Ottawa, Ill. Blev der omkring 1841 gift med Kari Halvorsdatter Sola fra Telemarken og bosatte sig paa en farm syd for Leland, La Salle county, hvor han forblev til sin død, der indtraf i 1851. Hans hustru døde omkring 1886. De havde tre børn: Martha, Halvor og John. De antog navnet Larson.

Martha Larson, født i 1842, døde ugift i Leland den 12te december 1874.

Halvor Larson blev gift med Ester Harriett Keefer, Lars Lødves datterdatter, og bosatte sig paa en farm i Adams township, La Salle county. Der forblev han til han paa sine gamle dage flyttede til sønnen Charles, som boede nær Sandwich, Ill. De havde ni børn, hvoraf fire lever, nemlig Charles ved Sandwich, Ill.; Benjamin; Elmer, som bor i Nebraska, og Eva, som er gift med John Peisha og bor i Leland.

John H. Larson, født ved Leland den 14de februar 1847, blev den 8de januar 1868 gift med Sarah Anna Stevenson, født den 19de juli 1847, datter af Sjur Steffenson Gjerald. De var først i ni aar bosat paa en farm nær Leland; flyttede saa til en 83 acres farm i sektion 3, Paw Paw township, 5 mil syd for byen Shabbona, Ill., og var der i tolv aar, hvorpaa de flyttede til byen Shabbona. John Larson har været i skolestyret i 30 aar og veiinspektør i ni aar. De har syv børn: Edward L., født den 7de oktober 1868; Frank S., født den 16de juli 1870; Albert O., født den 3dje oktober 1872; Nellie A., født den 10de mai 1876, og John C., født den 13de november 1881. Et barn døde ung. Sønnen Albert driver handel i Shabbona.

UDVANDRINGEN i 1838

I 1838 var der bare fem personer som udvandrede fra Voss. De var Ole Erikson Lødve, 38 aar; Knut Erikson Lødve, 41 aar; Steffa Knudson Gilderhus, 25 aar, og Lars Kjelson Bøe eller Gjukestein, 31 aar, og hustru Inger Knutsdatter Gilderhus, 23 aar.

Der var flere som var bestemte paa at reise, men de har nok ventet paa underretninger fra dem, som drog ud i 1837, før de begav sig afsted. De nævnte, som reiste, tog ud om vaaren og havde øiensynlig ikke faaet greie paa, hvordan det havde gaaet de andre. Lødvne-brødrene vidste saaledes ikke noget om, hvorledes det gik broderen Lars med familie. Underretninger maa have kommet om sommeren; thi om høsten var der otte personer til som meldte, at de vilde reise. Disse var: Anders Nilson Væte (Brække), 19 aar; Gulleik Torstenson Saude, 18 aar; Lars Torstenson Rogne, 20 aar, ugift; Lars Magneson Liland; Johannes Olson Berge, 18 aar, ugift; Anders Anderson Fenne, 30 aar, ugift, og Anders Nilson Lie, Evanger, 24 aar, med kone, Gunvor Sjursdatter, og barn, Martha, $\frac{1}{4}$ aar. Disse kom dog ikke afsted det aar og ikke alle aaret efter heller. Om et par stykker haves dog ingen besked.

De nævnte fem personer, som drog afsted, reiste til Bergen og tog derfra til Gøteborg i Sverige. Derfra fik de leilighed med et skib, lastet med jern. Ole Erikson Lødvne sendte et brev hjem til sin fader og søskende fra Gøteborg, og dette brev er vi saa heldige at have for os i original og vil da gjengive det her. Det lyder saaledes:

Til velagte mand Erik Madsen Lødvne paa Voss i Norge.
Kjære fader og søskender:

Efterdi tiden tillader sig, saa maa jeg tilskrive Eder om min bortreise. Den 13de juni reiste vi fra Bergen og kom til Gøttenborg den 18. same, kl. 12; og vi skal reise herfra den 27. dennes paa en tysk brigd, som hører til i Bremen. Derfor skal vi betale hver sine mellem fire og 25 piaster til New York, og 10 piaster i fatipenge (?) i New York. Nogle siger, at det skal være 2 piastre, vi skal betale i New York. Her i Gøtteborg maa vi betale hver sine 2 sk. om for dagen i lossementpenge. Nu vores kaptein Hohaars er saa meget vel berygtet. Prinsen kom til Gøtteborg den 25. dennes. Den 26. dennes var deres mynsterdag i Gøtteborg. Da var her meget stads at se. Gøtteborg er en meget deilig stad at se paa — flat og paafent omkring staden ligeledes. Vi kom over søen med god hilse — ikke kjendte os nogen tid syge. Vi lever vel med en god hilse og sundhed til denne tid, Gud ske tak!

Vi ere 5 mennesker, som skal være paa den samme brigd, som heder Uranus, vi, som fulgtes fra Voss. Den 24. dennes kom her to:a:34 mennesker ifra Drammen, som vil reise til Amerika, men ikke paa same brigd. Denne brigd er lastet med jern.

Fordi jeg havde ingen tid at skrive i Bergen, saa vil jeg anmode Eder om, at jeg skal have tilgode noget paa Voss. Lars A. Skjelde 1 ort 12 sk., Lars Gilbakken — den, som handler med grise, 4 ort, Lars Holen eller enken 1 spd. 2-6 sk., Steffen Smaabrekke eller Bolstad 2 spd. 2-16 sk. Det kan de fordre om de vil.

En flittig hilsen fra mig og min broder Knut. Hils til Lars Veka og hans kone og hans børn. En flittig hilsen. — Lev vel. —
Gjøtteborg den 26. juni 1838.

O. E. Lødve.

Modtaget den 15de juli 1838.

SETTLEMENT I MISSOURI

“Uranus” med sine passagerer kom lykkelig og vel over til Amerika, og man gik iland i New York den 1ste september. Derfra fortsattes reisen den 5te efter den vanlige rute over kanalerne i Kendall-settlementet og videre til Cleveland, hvor Lars Bøe og Steffa Gilderhus blev igjen. Et sted paa veien har de truffet Kleng Person (Hesthammer) — ham man har kaldt udvandringens far. Han fik dem overtalte til at reise til Missouri uden at lægge veien over Chicago og Fox River-settlementet. Kleng Person havde det foregaaende aar opdaget et sted i Shelby county, Missouri, som han fandt passende for en norsk koloni og havde ledet et lidet parti derhen fra La Salle county. [R. B. Anderson, “First Chapter”.]

Nu var Kleng Person kommen til New York der vestenfra for at træffe nykommere, som han kunde overtale til ogsaa at reise derhen. I New York traf han ogsaa endel, og flere traf han i Rochester. Blandt de førstnævnte var Peter Tesman fra Stavanger, som har givet en beretning om dette selskabs reise, og som der henføres til i et brev, vi i det efterfølgende skal gengive. Men det ser ikke ud til, at de fem vossinger var med i disse følger. Ellers har de skilt lag igjen. I henhold til Tesmans beretning gik de under Kleng Persons ledelse til Cleveland, Ohio, og sydover gennem Ohio-kanalen til Portsmouth og videre til Ohio river, hvorimod Lødve-brødrene maa have reist over til Wabash river og fulgt denne sydover, hvad der synes at fremgaa af et brev fra Ole E. Lødve, som vi har i vor besiddelse. De reiste nemlig til byen St. Francesville, som ligger ved Wabash-elven et langt stykke fra Ohio-elven, og der var de i flere maaneder. Da de sluttelig kom til Missouri, reiste de 60 mil for langt, hvilket de ikke kunde have gjort, om Kleng Person havde været med dem.

Det var dog Kleng Person, som havde overtalt dem til denne reise. Lødve-brødrene havde nok til hensigt at reise til sin bro-

der Lars, som vi har seet kom til Ottawa i Fox River-settlementet, men de vidste ikke, hvor dette var beliggende, og Kleng Person forstod at holde dem i uvidenhed derom. De maa have søgt efter Nils Røte i Rochester, men han var da i Chicago. Lars Lødve vilde have fraraadet sine brødre at reise til Missouri, men Kleng Person fik fat i dem, før de kom saa langt, fortæller Charles B. Erickson, Lars Lødves endnu gjenlevende søn. Ole Lødves brev, som berører denne reise og meget andet, skal vi her gjengive:

Shelbyville, Shelby county, (Mo.) den 20de Marts 1839.

Kjære fader og søskende samt slegtninger og venner:

En flittig hilsen fra mig og min broder Knut. Jeg maa meddele Eder om, at vi har kjøbt eller omtrent kjøbt os land. Jeg købte 80 acres, Knut 240. Prisen er 100 spansk. d. for 80 acres. Vi har nylig faaet at vide, hvor vor broder Lars lever. Han lever i Illinois i en plads som kaldes Attawa. Vi har skrevet til ham, om han vil flytte hertil os, saa vil Knut lade ham faa noget land fordi han ikke har noget. Endelig har jeg hørt, at han og hans familie lever vel med hilsen. En stor del af de norske døde nu forleden sommer. Halle Vete og hans familie er døde. Jeg kan ikke opnævne dem alle. Endelig maa jeg lade Eder vide, at jeg og min broder, Knut, lever vel med hilse og fornøjelse til denne tid, Gud ske tak. Vi har ikke været syge en dag, siden vi forlod vort fædreland.

Den 29de juni reiste vi fra Gøttenborg og kom til New York den 1te september. Den 5te reiste vi derfra og kom til en liden by, som heder San Fransvil (St. Francisville?) den 1te november. I denne by var vi til den 12te februar. Vi fortjente der saameget, som vi betalte for os der for husleie og mad — omtrent 50 daler. Vi kom til Shelby county den 16de samme maaned.

Jeg maa sige, at her er mange vanskeligheder i et fremmed land, men jeg takker Gud for, at vi er komne her til dette land. Om Gud vil unde mig hilsen, saa haaber jeg at ernære mig letteligen her i dette land. Her er saa store sletter, at man kan slaa hø saameget man vil uden nogen betaling. Disse sletter kaldes prærie land. Disse sletter er fra 10 til 50 a 60 mil lange, og bredden er fra 4 til 24 mil — engelsk. Her er let at plante poteter og korn og mange forskellige frugter imod som i Norge. Det meste er indiansk korn. Her plantes hvite byg, hvede, rug, havre. Her pløier vi imellem store træer inde i skogen. Der vokser meget korn, men vi maa hugge omkring træet, saa det ikke vokser. Endel har sin ager paa de store sletter. Meste

skogen er eg, hikori, valnød, sukkertræ, møblertræ og mange andre træ, som jeg ikke ved navn paa.

Husene her er meget slette og kolde, fordi de bygger dem som de gamle løhuse i Norge. Siden saa lægger de fliser i samkommerne, og saa kliner de lær bagefter. Taget er af eg, som kan kløves saa tynd og fin omtrent 2 a 3 fod lang. Saa spigre de det til.

Endelig maa jeg anmode Eder om, at den, som vil komme her til dette land, han maa ei føre mere med sig, end han behøver til New York. Men der maa han kjøbe eller i Cincinnati. Bedste kjøbet er i New York. Her er kostbart at komme op gennem landet. Vi har lagt ud hver sine 102 daler i skyds, siden vi forlod Bergen — 4 d. i Gøtaborg, 24½ til New York, 4 d. landgangspenge.

Jeg skrev et brev i St. Fransville den 13de jnauar, hvori jeg meddelte Eder noget om reisen. Her er stor løn at faa i dette land. En mand kan i løn faa 100 daler eller i dagløn 1 d. dagen. Kvindfolk 1 daler ugen eller 50 daler aaret. Den som er kommen saavidt, at han har faaet sig en ko, kan leve meget godt, fordi her er saameget græs. Meste kreaturer man har her i landet er svin. Man kan have fra 20 til 800, som man har boet længe til — 2 hester til 20, fra 1 til 10 kjør, smale lidet, høns og gjæser en mængde. Priserne her er som De før har hørt.

Vi reiste hertil Missouri for den skyld, at her er bedre land. I Illinois er sygeligt hver sommer, for der er saa sumpigt, og bedste landet er solgt.

Isaafald at De kan sende os et lidet brev, saa skriv udskriften saaledes: Shelbyville, Shelby county, Missouri. Vi lever ved en liden forby omtrent 4 mil fra hine norske; men her er godt land. Jeg haaber, at vi ikke behøver at kjøbe korn eller poteter tilaars igjen. Vi kjøbte først 5 svin, betalte 8 daler for dem. Siden kjøbte vi en purke med 10 smaagriser; betalte 7 d., 2 stuter til at kjøre og pløie med, betalte 43 d., 2 kjør 36 d. og mange andre ting, som vi har kjøbt til os. Endelig maa jeg skrive at det er nyttigt at have med sig noget vadmæl og noget linned læred for mandfolk, fordi disse klæder, som bruges her, vil intet vare lang tid. De er for tynde.

Jeg vilde ønske, at mange af de stakkels folk, som er i Norge, at de var her, saa tror jeg og ved vist, at de, som vil arbeide, føder sig lettelligen her. Men det vil koste meget at komme her — helst for dem, som har familie. Jeg raader nogen hverken fra eller til at komme.

Her ombedes, at de hilser flittelligen til Lars Veka og hans kone og børn; ligeledes til hans forældre, og til Knut og hans

familie, og til Nils og Lars Gilderhus, og til Nikolai og hans kone. Jeg tager nu fat jordveien. Hils til Nils Ullestad og hans kone og til Knut Olson Reque og hans kone og til Anders S. Reque. Jeg kan ikke nævne dem alle. —

Nils Røte og hans familie er i Chicago i Illinois. Her er langt imellem de norske i Illinois og Missouri. De norske, som lever her i Missouri, er fra Stavanger. Om nogen agter at komme her, saa gaa da op gennem Ohio kanal og Ohio Røver (River). Siden op igjennem Mississippi river til Hannibal med stimbaad. Der spør de efter det Naarvig (Nowegean) settlement i Shelby county. Vi kunde ikke faa den rette oplysning om det, derfor saa reiste vi omtrent 60 mil forlangt op gennem riveren; men saa siden fik vi vide, hvor de norske leve. De siger i Norge, at her er ei godt vand. Men tænk, her er som det bedste i Norge. Salt er her at faa, og hvad vi behøver af andre ting.

Nu har jeg ei mere tid til at skrive fordi en ifra Stavanger nu vil reise hjem igjen. Han er blækmager. Han synes, at her er ingen fordel for ham at være. Hans navn er Peter Tesman.

Eftersom jeg synes saa kan De tro de breve, som før er skrevne. En flittig hilsen fra os og til Eder allesammen. Lev stedse vel i Gud og vel fornøiet. Adjø mine venner og slegtninger! Lev vel! Lev vel!

Ole E. Lødve.

SETTLEMENT VED MAIN ELLER SUGAR CREEK

Af ovenstaaende brev ser man, hvorledes Ole og Knut Lødve kom til Missouri og bosatte sig i Shelby county med andet af interesse. De blev dog ikke svært længe paa dette sted. Det var for langt bortliggende fra marked og færdselsveie forøvrig. Der var ikke udsigt til, at mange af deres landsmænd vilde reise denne lange og besværlige vei, og strømmen af udvandrere begyndte at tage veien til Wisconsin. Da det saa blev berettet, at der var godt land at faa straks nordenfor Iowa-grænsen i Lee county, nær Mississippi-floden, besluttede Lødvebrødrene saavel som flere andre norske at drage derhen. Som det af efterfølgende brev vil sees, havde man ikke undersøgt tilstrækkeligt om eiendomsretten til landet, før man drog afsted, og efterat man kom der, fandt man, at det var uvist hvem eierne til landet var. Man fik ikke klart skjøde paa det land man kjøbte. Landet kaldtes spekulationsland. Det vil sige — land, som nogen havde opkjøbt eller gjort fordring paa af halvblods indianere og andre. Det var tilsalgs; men ingen havde klart skjøde af regjeringen derpaa.

Saadant land kjøbte ogsaa Ole og Knut Lødve i paavente

om at faa uforbeholdent skjøde, hvad de dog ikke fik. Det var vistnok i 1840, at de tog land der. I 1841 kom ogsaa deres svoger Lars Monson Ygre, som var ankommen fra Voss i 1839, derhen, hvad senere vil sees. Han bosatte sig tillige paa saadant land, hvorimod deres broder, Nils E. Lødve, som ogsaa kom til Amerika i 1839, bosatte sig i La Salle county, Illinois, nær sin broder Lars. Om dette og meget mere af interesse vil nærmere sees af efterfølgende brev, som Ole Lødve skrev til Voss under et besøg hos broderen Lars i Illinois.

Sendt til Mads Erikson Lødve, Voss.

Ottawa i Illinois den 3dje marts 1842.

Vore kjære brødre og søstre, samt slegtninger og venner:

Deres skrivelse af den 14de april 1840 er os tilhænde kommet. Vi saa de lever alle vel; men jeg haver hørt, at vor fader er død, men ved ikke hvad tid. Det glæder os at se Eders skrivelse, og at de ere allesammen fornøiet i Gud. Jeg og Knut haver solgt det land, som vi kjøbte i Missouri og flytted 60 a 65 engelske mil norøst — 4 mil Mississippi. Nærmest by er Montros, 4 mil fra os, eller lidt over en norsk mil. Den som kommer til dette land maa først se sig om førend han bosætter sig, fordi her er paa somme steder sygeligt og paa somme steder langt ifra seiler, saa vi solgte det land, vi kjøbte, fordi det var saa langt bortliggende fra byen og stimbaadfarten. Vi haver intet land kjøbt igjen endnu, men jeg haaber at faa land igjen; men ved ikke endnu til visse, hvor det bliver. Jeg er nu hos min broder Lars — 180 mil fra mit opholdsted, for at se ham og hans kone og hans børn. Jeg kan se dem alle lever vel. — Jeg vil og paase, om jeg kan købe mig et stykke land igjen. Hvor det bliver vil jeg anmode Eder en anden gang. Denne afkald, som de sendte mig for at faa den underskreven, den haver vi sendt til Anders Nilson Vethe (Brekke) for at underskrive samme, og sende den til Norge. — Om religion og gudsdyrkelse er her som enhver godt befinder. Her er ingen tvang til at betale prester eller klokker; men den, som vil gaa til gudsforsamlinger, kan gaa for ingen betaling her. Paa landet er ingen kirker, som i Norge, men de samle sig hos en mand paa en gaard eller farm, som vi kalder det. Her er ogsaa gode skoler, som amerikanere holder for hvem som vil, baade læse og synge, skrive og regne, her er at faa lære af alle slags arbejdskunster. Her bruges samme Bibel baade det gamle og det nye testamente paa engelsk tryk og sprog. Her bruges ikke forklaring, ei heller katekismus, men her er andre bøger istedenfor den. Maalet paa vaade varer er en Paint (pint), holder 1½

pæl, 8 pint en galle, en tønne eller "barrel" holder eftersom den er stor til. Der regnes her paa gallon vis. Paa tørre varer er en skjepe omtrent en bushel. I Missouri regner 5 bushel i en tønne eller barrel, i Illinois 3 bushel i en barrel. Den, som kjøber eller sælger er best at regne paa bushel maal.

Hvorlangt til nærmeste søstad regnes efter elven eller Mississippi river. Til det sted hvor jeg opholder mig, er omtrent 1500 mil eller 214 norske mil efter andre fortællinger. Her er store kjøbsteder længst op gennem landet, somme gaar kanalbaaderne til, som trækkes med heste, og somme gaar der stimvaagne til. En som gaar med damp trækker fra 5 til 20 efter sig. Her er at faa kjøbe af alle slags, hvad man vil have og behøver. Kobber er ikke saa god her, som i Norge. Han arbeides tyndere her.

Nu maa jeg ogsaa lade eder vide, at baade jeg og Knut haver forlist meget af vore penge paa den maade, at andre haver bedraget os, somme tider selv, fordi vi haver flyttet fra det ene sted til det andet, og leiet kjøring og betalt i høieste grad. Vi var saa taabelige, at vi gik efter, hvad andre fortæller og ikke se det ud, førend vi flytte alt, hvad vi havde. Men jeg haaber med Guds hjælp, at det vil blive bedre herefter denne tid, fordi vi kjender mere til alle ting.

Saa maa jeg lade Eder vide, at Knut var gift i juni 1841 med Aasa Olsdatter Bøe fra Stavanger, omtrent 41 aar gammel. Knut og Lars Monsen haver taget sig hver sit stykke land, 160 aker hver af dem. De haver huse og ager der omtrent en halv engelsk mil fra hverandre. Jeg havde ogsaa land og huse og ager med jerde omkring en mil fra dem. Men jeg solgte alt sammen, fordi det kaldes "Halvbreds"-tragt, og mange, som kalder sig for Eiermænd for dette land og ved ikke, hvad tid dem kan faa kjøbe det. Der er mange beboere deromkring, baade norske og amerikanere, som leve paa sammeslags land. Det land er vel beliggende for alslag, som der er til at sælge og kjøbe hvad du vil.

Jeg tror at Lars og Torind kan ikke kjøbe sig land eller jordvei endnu, fordi de haver sutlet sine penger næsten allesammen bort. En tid vare de syge begge to, men nu friske igjen. De haver faaet sig en datter, som heder Anna. Hun lever vel.

Saa maa jeg anmode Eder om, at Elling Eielson Synve har været her hos os, og han siger, at han vil gaa over til Norge. Men jeg kan ikke tro ham. Han siger ikke alle tider sandt. Han haver brugt saadanne stykker her, som vi ikke synes noget om, og jeg bad ham tage brever med sig til Norge, men han

vilde ikke. Her betaler vi 2 skielling for hvert brev, som de tage med sig til Norge, — eller som de kalder 25 sieling. —

Jeg maa nu lader Eder vide, at vor broder Nils haver kjøbt sig 40 Egers land — ligger ned med Lille Indian Creek (lille ingienkrik) i Illenois. Han er flydt dertil og lever vel med hilsen.

Jeg maa nu lade eder vide, at jeg lever vel med hilsen og sunhed denne tid. Jeg og Knut vare syge 1840 — først jeg i 3 uger, sidst af mai, siden Knut 5 uger i juli. Siden vare vi syge i 9 — ni uger begge paa en tid begynder i september. Jeg vil ogsaa lade eder vide, at jeg finder mig bedre fornøiet her end i Norge, om Gud vil unde mig hilsen herefter som før. Jeg vilde ikke være i Norge, hverken for lidet eller meget. Jeg finder det saa, at her er meget bedre udkomme baa for det ene og andre, enskjønt her har været pengemangel 2-3 aar nu mere end før, men vi haaber det vil blive bedre om en tid herefter. —

Jeg maa nu afbryde min skrivelse med en kjerlig og flittig hilsen til alle mine slegtninger og velbekjendte venner. Ligeledes hilses fra Knut og hans kone, at de lever vel med en god hilse og er vel fornøiet i Gud. Jeg haver seet og talt med mine 4 fire, søskende her og alle lever vel. Jeg tror og haaber med Guds hjælp, at hinandre 6 jeg faar at se om ikke her paa jorden saa haaber jeg at faa se dem alle i himmelens salighed naar den store dag kommer. Lev alle sammen vel og fornøiet i Gud. — Far vel og lev vel. —

O. E. S. Lødve.

Dette brev afsendes fra mig den 25de juni.

Lars Erickson.

Modtaget den 9de November 1842.

Efter ovennævnte besøg hos sin broder i Illinois drog Ole Lødve tilbage til Sugar Creek-settlementet og købte sig land i Clark county, Missouri, omtrent 15 mil søndenfor sit omtalte land i Iowa. Dette var et heldigt valg; thi over dette land kom jernbanen senere til at bli lagt, og hvad mere var — en station anlagdes netop der. Hans land blev udlagt til byggetomter, og byen Ashton betegner nu stedet.

Ole Erikson Lødve var født den 24de november 1800 og døde paa sit land i Ashton, Mo., i 1875. Han blev den 19de september 1850 gift i Lee county, Iowa, med Martha Nelson (fra Stavanger-kanten), født den 6te august 1824, død den 20de september 1908. De fik otte børn, af hvilke to, som begge hedte Erik, døde som spædbørn. De andre var Nils, Bertha, Randy (Runveig), Elias, Emma, Andrew og Anna. Familien tog navnet Erickson, som alle Lødve-brødrenes efterkommere.

Nils O. Erickson, født den 12te januar 1854, døde ugift den 20de mai 1913. Han var farmer.

Bertha O. Erickson, født den 4de december 1855, blev den 24de juni 1901 gift med dr. John M. Leedom, Kahoka, Mo. Han døde i 1923. Hun har ingen børn, men hendes mand havde, af et foregaaende ægteskab, en søn, John Milton Leedom, født den 25de mai 1900, som var 13 maaneder, da Bertha blev gift med hans far. Han er da hendes adoptivsøn. Den 22de juni 1925 blev han gift, og Bertha bor hos ham. Han er en første-klasses musiker, spiller flere slags instrumenter og er lærer i musik. Han har for nærværende bestyrelsen af musik- og historieafdelingen i Mason City, Ill.

Rundy O. Erickson var Berthas tvillingsøster, født den 5te december 1855. Hun blev gift med Marius Anderson og boede i Wyaconda, Mo., hvor Anderson var farmer og kreaturopkjøber. Hun døde den 7de december 1897. En søn døde ved fødselen, en anden aars gammel i 1898.

Elias O. Erickson, født den 18de mars 1858, døde den 27de mars 1912; var gift den 11te oktober 1892 med Emma Snider, født den 26de juni 1866; havde fem børn: Franklin, født den 25de juli 1895, gift med Ora Howard og har en datter, 3 aar; Everett E., født den 18de december 1897, ugift (1927); Esther M., født den 4de juli 1900, gift med Eddie Kittle; Ruth Elizabeth, født den 19de september 1902, gift i 1922, døde i 1923, ligeledes hendes nyfødte datter; Marion Andrew, født den 10de april 1905, ugift (1927). Elias var farmer ved Gorin, Scotland co., Mo., og børnene har nu tre farmhjem der, som grænser sammen.

Andrew O. Erickson, født den 25de mai 1861, døde den 24de november 1909; var ved Kirkville skole, blev gift med Artisee Smitt fra New York, reiste til Laramie, Wyo., hvor han var skolelærer og boghandler.

Anna O. Erickson, født den 7de mars 1863, døde den 7de mars 1895; var gift med Isaac McCullum den 25de november 1883; ingen børn. De drev farm ved Ashton, Mo. Begge døde af mæslinger to uger imellem.

Knut Erickson Lødve forblev paa sit land i Lee county, Iowa, som han sluttelig har faaet greie papirer paa. Der byggede han sig et pent hjem. Han var født i 1801 og døde i Lee county, Iowa, i 1863 i en alder af 62 aar. Som i foregaaende brev omtalt, blev han i 1841 gift med Aasa Olsdatter Bø (fra Stavangerkanten). De havde ingen børn. Knut Lødve havde en datter, født paa Voss, som udvandret til Amerika, hvor hun først blev gift med Brynjulv Nilson (Kveinetræet), saa med Anders A. Kvale (Guldfjerdings).

Lars Monson Ygre — den første af seks søskende som udvandrede til Amerika — var født omkring 1805, gift paa Voss med Torind Eriksdatter Lødve, Ole og Knut Lødves søster, og kom, som senere vil sees, til Amerika i 1839 sammen med henhendes broder Nils med andre og kom til Sugar Creek i 1841 efterat have opholdt sig ved Fox River i 1½ aar. Ved sin ankomst til Fox River var begge blevet meget syge. I et brev til Voss af 13de februar 1842 (indtaget i "Vossingen" nr. 3-4, 1925) fortæller han om sit første ophold i Amerika. Han fandt det sundere at leve i Iowa end i Illinois og var vel tilfreds med at han reiste dertil, siger han. Land havde han ikke havt raad til at købe, da hans penge var medgaaet under deres sygdom, men han havde paa en maade lidt land, som han boede paa. Dette land var af ovennævnte spekulationsland, som han agtede at købe senere. Han forsøgte i 1850-aarene at faa greit skjøde paa sit land. Om dette var det samme, som han først bosatte sig paa, er uvist. Nok er det, at han ikke fik rent skjøde ("title") paa landet, og omkring 1855 solgte han ud der og købte en farm igjen i Missouri, hvor Ole Lødve da var. Da han i 1856 eller 1857 skulde til at flytte, blev imidlertid hans hustru syg og døde. Straks efter blev ogsaa Lars syg, og netop en maaned efter hustruens død afgik ogsaa han ved døden. Hun var ved sin død 55 aar og han 50 aar. De efterlod sig tre døtre: Anna, Rundy (Ranvei) og Martha, som alle var fødte ved Sugar Creek. De reiste efter forældrenes død til onkelen Ole Lødve i Missouri og var der i tre aar. Saa reiste de tilbage og var hos onkelen Knut Lødve, indtil de blev gifte.

Anna Larsdatter Ygre var i henhold til faderens forannævnte brev født den 15de januar 1842. Hun blev gift med Andrew Jacobson fra Stavanger og bosatte sig paa en farm ved Sugar Creek, hvor hun forblev til sin død. De fik ti børn, af hvilke to døde smaa. De andre var Carolina, Jacob A., Lewis, Linda (Mrs. Larson), Ellwood, Ben, Andy og Violeta. Carolina og Lewis er døde. Ellwood er i Kansas. De andre er i California undtagen Jacob A., som er i Chicago, Ill.

Rundy Larsdatter Ygre var født den 7de august 1844. Hun var gift to gange, først med Knut Johnson, som døde tidlig. De havde to børn: Tomena, som er i Keokuk, Iowa, og Lewis i Syd Dakota, begge ugifte. Anden gang med Jacob Lind fra Kristiansund, Norge. De har seks børn: Jacob, Ellen, Henry, Mabel, Margrete og Ester, som alle lever undtagen Mabel. Tre er i Idaho, en i St. Paul, Minn., og en ved Sugar Creek, Iowa. Rundy boede hele sit liv paa farm ved Sugar Creek.

Martha Larsdatter Ygre var født i 1845; blev gift i 1864 med

Charles N. L. Brudevold, ogsaa fra Kristiansund, der kom til Amerika, 17 aar gammel, i 1860. De reiste til Pittsburgh, Pa., og var der i 12 aar; saa var de en kort tid i St. Louis, Mo., og flyttede saa til Chicago, hvor familien senere var bosat. Hendes mand døde den 2den februar 1920. De har to børn, Cannute Lawrence og Nicoline Theresa, begge født i Pittsburgh, Pa. Cannute er tandlæge og bor i Chicago. Han er ugift. Nicoline blev gift med Jacob A. Jacobson, der driver glasvareforretning i 17 N. Wabash avenue, Chicago. Hun døde den 19de december 1916, efterladende en datter, Helen Virginia, der sammen med faderen boede hos bedstemoderen i 6051 Woodlawn avenue, Chicago, Ill., til dennes død i 1926.

UDVANDRINGEN I 1839

I 1839 udvandrede et stort antal personer fra Voss. Man havde nu faaet gode oplysninger om Amerika. Flere af de, som reiste i 1837 var godt skrivedygtige, og de ventede ikke længe med at skrive tilbage om reisen og deres nye hjemsted. Vi har afskrifter af senere breve fra Anders Baardson Lassehaug eller Rogne, Odd Himle og Lars Lødve, som viser dette. Desuden vides det, at Ole Rynnings bog, "Sandfærdige Beretninger om Amerika", var kommen til Voss og blevet bekjendt. Det er fortalt af Lars D. Rekve, som udvandrede det aar, at de i henhold til Rynnings bog skulde tage med sig geværer og toskillinger, hvad de, som senere vil omtales, gjorde. Det er ogsaa fortalt, at der i et selskab paa Gilderhus var en, som læste højt af Rynnings bog og alle lyttede opmærksomt. Man vidste da, hvad man havde at vente sig, om man reiste, og man tog ikke lang betænkning, som det syntes. Der udvandrede omkring 50 personer som kjendes det aar. Disse var af familier:

Kjel Vikingson Mørkve eller Gjøgastein med hustru Sigrid Johnsdatter og børnene Viking, Lars og Ingeborg.

Mons Larson Skutle og hustru Gjertrud Anvedsdatter.

Arnfin Styrkson Leidal og kone Sigrid Styrksdatter og børnene Guro, Styrk og Ingebjørg.

Anders Larson Flage og hustru Soffie Andersdatter med børnene Brita, Kari og Anders samt stedsøn Johannes Olson.

Knut Larson Brække og kone Anna Sjursdatter.

Anders Nilson Væte, bedre kjendt under navnet Brække, og hustru Inger Larsdatter.

Endre Endreson Hildestveit med hustru Anna Aslagsdatter og børnene Ivar, Aslag, Erik, Dønnot, Endre og Martha.

Lars Monson Ygre og kone Torind Eriksdatter.

Erik Larson Sætre og hustru Kari Johannesdatter.

Henrik Monson Kaldestad og hustru Anna Larsdatter og mulig søn Mons.

Ole Svelgene og hustru.

Der er foruden disse familier nævnt, at Wilhelm Lunde, 38 aar gammel, og hustru Kari Knutsdatter, 30 aar, med en søn, 3 aar, samt husmand Ola Thormodson agtede at udvandre det aar, men er ellers ukjendte her. Derimod vides om følgende ugifte, som reiste:

Anders Anderson Fenne.

Bjarne Nelson Himle.

Nils Sjurson Gilderhus.

Ole Knutson Gilderhus.

Anna Knutsdatter Bakketun.

Anders Knutson Himle.

Nils Erikson Lødve.

Lars Davidson Rekve.

Lars Olson Duckstad.

Elling Øyelson Sundve.

Martha Eriksdatter Overland.

Med undtagelse af Elling Sundve tog alle disse udvandrere med et skib fra Bergen, som gik direkte til New York. De forlod Bergen den 1ste mai. Lars Rekve har fortalt, at da de lagde ud fra kaien i Bergen, blev der givet salut fra Bergenhus fæstning. Ifølge Ole Rynnings raad havde alle taget med sig geværer. Med disse besvarede de salutén fra fæstningen. Fra Bergen til Chicago tog det 96 dage. I henhold til Anders Flage ankom de til New York den 4de juli. Derfra gik det over kanalerne og indsjøerne til Chicago, hvortil de ankom den 25de juli.

Underveis hændte der dem en liden tildragelse, som viser et træk af nykommernes viderværdigheder i de dage. Lars Rekve har fortalt følgende herom: I henhold til, hvad der var tilraadet i Ole Rynnings bog, havde man taget med sig en hel del toskillinger fra Christian den syvendes tid. Disse skulde gaa for 6 cents i Amerika. De vekslede bort meget af disse toskillinger paa veien, end skjønt de ikke fik mere end 2 cents for dem. Da de kom til Rochester, fik de leiet Martha Larson (Lars L. Gjeilanes hustru) til at gaa med sig til Buffalo som tolk, og dette viste sig at være heldigt. Da de kom til Buffalo og ligeledes der brugte sine toskillinger, blev disse undersøgte, og følgen var, at tre konstabler kom og arresterede hele selskabet. Ved Martha Larsons snakkedygtighed slap man dog fra det med at tage igjen sine penge.

I New York havde de betalt fragten paa sit reisegods til

Chicago, men da de kom til Buffalo, maatte de betale igjen. Det kostede dem 12 dollars hver.

Ankomne til Chicago, reiste flere af dem straks paa kanalarbeide, 13 mil fra byen. Det var en nordmand, Halstein Torsen, som leiede dem. Kjel Gjøstein, Ole Gilderhus, Anders Vete (Brække), Lars Rekve og Johannes Olson (Flage) var blandt dem. Disse arbeidede i to uger, saa blev alle syge af koldfeber ("ague", som den kaldtes). Johannes Olson døde deraf. Ole K. Gilderhus var syg næsten hele vinteren. Da han kom sig noget, arbeidede han økseskaft for de andre.

De var dog ikke de eneste, som blev syge. Anders Flage, som selv blev haardt syg saavel som flere i hans familie, skrev i 1840 [se "Vossingen" nr. 3, 1922], at næsten alle, som kom fra Europa, maatte udstaa et sygeleie, og mange døde. Flage nævner blandt dem som døde sin stedsøn Johannes og sin lille ca. 2 aar gamle søn Anders samt Ole Svelgene og hustru, der døde i september, Kjel Gjøsteins 6-aarige søn Lars og Mons Skutles lille datter Brytva. Denne klimafeber var nok nykomernes værste plage, og mange udvandrerbreve beretter om dens herjinger i de følgende aar. Aarsagen var vel for en stor del, at man ikke forstod rigtigt i førstningen at tage vare paa sig selv. Man begyndte at arbeide i sine tykke norske klæder, og man søgte selvfølgelig at spare i enhver henseende, hvorved ernæringen blev ensidig. Daarligt vand og uagtsomhed, om man blev vaad, gjorde da sit. Paa kanalarbeidet stod de i førstningen gjerne i vand. Det er fortalt, at en arbeidsformand advarede disse første mod at bli vaade, men disse troede, at de ligesom i Norge skulde taale det. Saadan gik det dog ikke, som det sees ovenfor.

Der kunde nok ogsaa forekomme morsomme optrin, naar disse første nykommere skulde begynde i arbeide. En historie er fortalt om Anders Nilson Brække, som var med paa kanalarbeide ved ankomsten i 1839. Han gik i sin norske knæbukse og rundtrøje af skind. En dag han gik med trillebøren paa en planke over kanalen, faldt han med denne ned i kanalen, der var 20 fod dyb. Han tog dog ingen skade, men skindklæderne blev ordentlig gjennemblødte og hans udseende, da han kom op, bragte mere munterhed end sorg. De kunde vanskelig gjøre sig forstaaelige, og da Ole K. Gilderhus blev syg, viste han chefen sin tomme pengepung, men fik dog intet i den.

Elling Sundve, der som nævnt ogsaa udvandrede i 1839, forlod Norge den 15de juli og fulgte sandsynligvis med et skib hjemmehørende i Drammen. Han var i følge med Søren Backe — en søn af kjøbmand Tollef Backe i Drammen — og dennes

betroede betjent Johannes Johanneson. De ankom til New York den 3die september 1839, og drog videre til Chicago efter dog at have besøgt Rochester, hvor der endnu var endel norske. Elling Sundve var velkjendt lægprædikant i Norge og som saadan gjorde han sit indtog i Chicago. Der gav han sin første prædiken i Amerika, og efter et langt, begivenhedsrigt liv, om hvilket en fuldstændig beretning vil være at finde paa et andet sted i bogen, afsluttede han ogsaa sit livsvirke her. Han færdedes imidlertid saa vidt og havde sit hjem paa flere steder, saa hans virke ikke kan henføres til et enkelt sted.

Da Elling Sundve kom til Chicago, søgte man straks at faa istand en opbyggelse for de norske. Der var dog ingen af dem, som havde et saapas rummeligt hus, at en forsamling kunde møde der. De fik da lov til at holde opbyggelsen hos en amerikansk dame, hos hvem den da fandt sted. Dette var begyndelsen til kirkelige ordninger i Chicago og indvielsen af Elling Sundve til det store værk han udførte. Snart efter drog han med sine ledsagere til Fox River.

De, som forblev i kortere eller længere tid i Chicago af de i 1839 ankomne, var Anders Flage, Anders N. Vete eller Brække, Knut Brække, Kjel Gjøsten, Ole G. Gilderhus, Anna Bakketun, Lars Rekve, Anders Himle og Endre Hilstveit (Rude). Af disse kom Anders Flage, Anders Brekke, Kjel Gjøsten og Anna Bakketun til at have sit fremtidige hjem der. Knut Brekke reiste i 1842 til Wisconsin. I Chicago købte han et hus af Sjur Ulvund, men høsten 1840 sendte han penge med svogeren Nils Gilderhus, som da havde købt sig land i Wisconsin, for at han ogsaa skulde købe land til ham.

Ole K. Gilderhus boede første aar i et gammelt loghus paa nordsiden og betalte \$1.25 maanedes, saa købte han sig ogsaa hus i Chicago og boede der til 1844, da ogsaa han drog til Wisconsin. Han blev gift med Martha E. Overland, vistnok i Chicago. Hun vaskede klæder for en Mr. Norton, som havde den største butik paa sydsiden. Han døde i 1842, mens hun var i arbejde hos ham.

Lars D. Rekve var et aar i Chicago. En tid var han med en baad, som gik paa Michigansjøen. Om høsten 1840 fulgte han Nils Gilderhus til Koshkonong. Derhen drog ogsaa Anders K. Himle i 1841. Om Bjarne Nelson Himle vides kun, at han var i Chicago i 1840 og boede der.

Endre Endreson Rude, kaldtes paa Voss Endre Veisene eller Hilstveit. Han var født i Valdres paa gaarden Rude, men kom tidlig til Voss og var gift der med Anna Aslagsdatter Kjennæs. De har da boet paa Veisene og en tid paa Hilstveit. Da

de i 1839 udvandrede, var han 43 aar og konen 42 aar gammel. Deres ældste søn, Ivar, om hvem intet er berettet, var 20 aar. Han kom kanske ikke til Amerika. Endre fik straks bygget sig et hus paa kanalgrunden i Chicago og blev boende der i flere aar. Han var hattemager af fag. Anders Flage skrev i 1840, at Endre havde hus og to melkekjør. Hele familien undtagen Aslag og Erik havde været syge om høsten det aar. Endre reiste senere til Koshkonong, Wisconsin, og døde der omkring 1870. Hans kone Anna døde i Chicago i 1843, og han blev gjengift. I sidste ægteskab havde han en datter Oleanna, som blev gift med Anton Haugerud, hvis yngste datter er Mrs. Moguin i Madison, Wis.

Om børnene af første ægteskab kan berettes, at Aslag, født omkring 1824, var musiker i Chicago. Erik, født i 1827, begyndte i Chicago Democrat som typograf og er omtalt som den anden norske typograf der. Han var det, som i 1847 satte de første typer for bladet "Nordlyset" i Muskego — det første blad paa norsk i Amerika. I 1849—50 var han skolelærer ved Deerfield, Wis., og var en tid i 1850 butikbetjent i Madison, men samme aar drog han med et landsøgerparti til Winneshiek county, Iowa. Dønaat blev gift med Nils E. Himle og flyttede sluttelig til Albert Lea, Minn. Om Endre vides intet. Martha blev gift med en Benjamin og reiste til Nebraska. Deres søn Andrew Benjamin er gift med Anna Bergo, datter af C. O. Lee (Bergo) og bor i Arapahoe, Nebr.

Anders Larson Flage. Den, som i Chicago-koloniens første tid indlagde sig særlig stor fortjeneste, var utvilsomt Anders Larson Flage. Han var en ældre mand, da han udvandrede, og var indsigtfuld, dygtig og paalidelig i enhver henseende. Han var skrivedygtig i højere grad end vistnok nogen af de andre, og denne hans dygtighed blev da ogsaa udnyttet i betragtelig udstrækning. I et uforligneligt brev, som han skrev og sendte til Voss i 1840, giver han os et ubetaleligt kildeskrift for vor historie om de første vossinger i Amerika, og vi kan deraf se hans greie tænkemaade. Vi kan ogsaa tænke os til, at dette hans brev og mulig andre af ham har havt stor indflydelse paa udvandringen. Nærmere herom vil sees i det efterfølgende om udvandringen i 1840. Nævnte brev, dateret 23de november 1840 og underskrevet foruden af ham selv ogsaa af Sjur Sjurson Ulvund, Elling Halleson Væte og Peder Davidson Skjervheim, er indtaget i sin helhed i "Vossingen" nr. 3, 1922. Lars N. Nesheim bevarer det ved at kopiere det. Der vil ofte bli henvist til dette brev.

Anders Larson Flage, født omkr. 1790, var gift to gange, sidst med Soffie Andersdatter Berge, født 1800. De var gaardbrugere

folk paa Flage, men var økonomisk mindre vel stillet og solgte saa gaarden til Anders Styrkson Rekve, senere Gjerme. Anders havde seks børn: Guro, Anna, Britha, Martha, Nils og Anders, samt en stedsøn, Johannes Olson. Af mangel paa midler kunde han ikke tage døtrene Guro og Anna med sig, da han reiste til Amerika, men fik dem over i 1843. Han havde reisepenge for dem allerede i 1840, men det var vanskeligt at sende penge til Norge. Derfor forsøgte han at faa nogen af de bedre stillede udvandrere til at lægge ud for dem, til de kom til Chicago — noget, som flere gange blev gjort senere, naar nogen manglede reisepenge; men i førstningen var man formeget i det uvisse om, hvad de selv trængte og hvordan de allerede udvandrede stod sig finansielt. Flere skrev hjem, at Flage havde god raad til at betale pengene tilbage og at man ingen frygt trængte at have for, at de ikke fik pengene igjen. Knut Bøe og Aad Himle bevidner saaledes, at han havde frit 200 dollars; men først i nævnte aar lykkedes det. Han tog da en tur til New York for at møde dem. Guro var da gift med Mikkell S. Bryn.

Ved ankomsten til Chicago fik Flage med familie husrum hos Baard Rogne i nogle døgn, saa fik han hus hos Peder Unde fra Vik i Sogn — en svoger af Peder Skjervheim og Sjur Ulvund — mod, at hans hustru passede Undes syge barn. Før aaret var omme kjøbte han dog huset. Sjur Ulvund hjalp ham i førstningen til at faa arbeide, fortalte han i sit brev. Det havde sine vanskeligheder dermed, før de lærte sproget. Paa reisen havde han maattet laane 50 dollars af Nils Lødve og Lars Ygre. Disse havde han betalt tilbage før aaret var omme, og i september næste aar havde han 50 dollars opsparet — et ikke lidet beløb i de dage, da man var glade ved at faa arbeide for 50 cents dagen.

Det hus, han havde kjøbt, stod paa kanal-landet, paa hvilket alle de af de norske opførte huse da stod. Der havde de fri grundleie, men husene maatte flyttes, saa snart dette af rette vedkommende fordredes. Om Flages hus var der et jordstykke, som han hegnede ind, og der plantede han poteter og kaal i 1840. Denne sin have udvidede han senere saa at han kunde sælge havefrugter til byens folk. I 1843 havde han en trivelig forretning dermed. Senere kjøbte han et stort stykke land udenfor byen, og satte sig op et pent hus paa samme. Der anlagde han en stor kjøkkenhave og tjente godt ved at sælge havefrugterne i byen. I 1848 antoges han at være god for sikkert 2000 dollars. Han havde da ogsaa en jordeiendom uden hus i byen. Sønnen Nels gik da paa skole for at lære at skrive engelsk og regne. Han studerede videre og blev Chicagos første norske sagfører.

Hvad del Anders Flage tog i de første kirkelige anliggender

har vi ingen oplysninger om; men uden tvil har han været blandt de ledende. I 1848 var han med at organisere den skandinavisk-evang.-lutherske kirke — den saakaldte Paul Anderson kirke — i Chicago. Paul Anderson var dens første prest. Han blev i 1849 gift med Flages datter, Martha. Flage var med i Det Vossiske Korresponderingsselskab, den første norske forening i Amerika, dannet 1848, og han var skatmester i det i 1856 stiftede Vossiske Emigrationsselskab.

I 1858 er Flages familie bestaaende af fire personer, i henhold til "Wossingen". Det maa da være ham selv med hustru og sønnen Nils, som var ugift, og en datter. Om børnene forøvrigt kan det berettes, at Nils døde ugift i Chicago, Anna blev gift med Lars Anfinson Bryn, som drev skrædderforretning i Chicago en tid. Martha blev gift med pastor Paul Anderson. Guro, gift med Mikkkel S. Bryn, Queen Ann Prairie. Brita — den yngste — blev gift med en Brown og drev en tid handel paa hjørnet af Lincoln og Fullerton avenues, Chicago. Flage og familie gik under navnet Larson. Hans svigermor Ragna Mattisdatter Berge levede endnu i 1840. Sjur Mikkelsen Honve var gift med hans kones søster.

Anders Nelson Brekke. Den af Chicagos første vossinger, som blev bedst stillet finansielt, var Anders Nilson Brække. Da han i 1839 kom til Amerika, havde han bare nogle dollars — ikke nok for sig og hustru til ophold i to maaneder, berettedes der; men da han i 1887 døde, var hans bo værdsat til omkring en halv million.

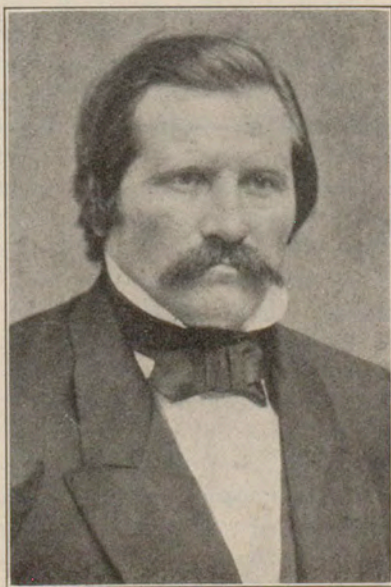
Anders Nelson Brekke var født vistnok paa Væte den 12te februar 1818 og var søn af Nils Glimme (Kveinetræet) og halvbroder til dennes øvrige børn. Formodentlig var han opdragen paa Væte; thi paa Voss gik han under navnet Anders Væte, og er først nævnt med dette navn i Amerika. Han var gift paa Voss i 1839 med Inger Larsdatter Brække, født omkr. 1808. Ankomne til Chicago reiste Anders med andre paa kanalarbejde, og siden med hvad der kunde træffe sig. Hans hustru bagede flatbrød og holdt spisekvarter. I 1840 havde de et hus paa kanalgrunden og havde endog da lidt penge tilgode. En tid arbejdede Brekke for John Wright og Matthew Laffin. I 1845 købte han et stykke land paa Superior street og byggede sig et hus paa dette. Dette land steg umaadeligt i værdi. Det siges om ham i 1848, at han havde en betydelig jordeiendom i byen med et prægtigt hus paa samme og flere hundrede dollars ude paa rente. Samme aar blev han valgt til gadekommissær ved nordre afdeling. Han var da kirkeværge ved en Episkopalkirke. Snart efter sluttede han sig dog til Paul Anderson kirken, og blev en af

kirkeværgerne der. Fra tid til anden købte han jordeiendomme, aktier i jernbane- og transportlinjer samt i banker, som alt steg i værdi og gjorde ham til en af Chicagos rigeste nordmænd, om ikke den rigeste.

Hans hustru Inger døde af kolera i 1848 og kort efter blev han gift med Jorund Nedkvitne (Williams), som kom til Amerika i 1844. I første ægteskab havde han tre børn, som alle døde unge; i andet ægteskab syv børn, af hvilke de fire døde tidlig. En søn, William, druknede i Chicagoelven 1857. En datter blev gift med J. A. White ved Anchor Line Steamship Co.

Anders Brekke var formand for det i 1848 oprettede Vossiske Korresponderingsselskab, og har da støttet dette med pengemidler.

I mai måned 1856 tog han sammen med Ivar Larson Bøe en tur til Voss. De var da velstaaende og spenderede meget paa turen. Ved tilbagekomsten om høsten var han med at danne det Vossiske Emigrations-Selskab og var med i den bestyrende komite af dette. I 1866 valgtes han til ligningsmand i nordre distrikt, Chicago, og i 1869 Lincoln Park kommissionær. Ved Chicagobranden i 1871 tabte han svært meget, men stod det over ved sin evne til at haandtere penge. I 1887 tog han en tur til Yellowstone Park. Paa tilbageveien blev han overvældet af heden og døde i juli måned, straks efter hjemkomsten.

Anders N. Brekke

Kjel Vikingson Gjosten var født omkr. 1805 og var gaardbruger paa Mørkve før han i 1839 reiste til Amerika. Hans kone var Sigrid Jonsdatter, født 1795. Tre børn var født paa Voss, Viking i 1829, Lars i 1833 og Ingebjørg i 1837. Som flere af de andre vossinger fik han sig ved ankomsten til Chicago et lidet hus paa kanalgrunden og havde i 1840 endog lidt penge tilgode. Senere fik han sig op et hus nær gravpladsen, eller der hvor Lincoln Park senere blev, og havde en værdifuld eiendom der, men solgte den senere. Han drev vistnok hele sit liv med hvad arbejde der kunde være at faa. Med vedsagning o. l. drev han længe. Hans søn Lars døde i Chicago 1840. Hvor det blev af Viking har vi ingen oplysning. Datteren Ingeborg blev gift med sit søskendebarn Ole Haakonstad. Han var søn af Kjels søster Gudve Vikingsdatter Gjosten. Gudve var gift i Bergen med en Haakonsstad og havde børnene Ole, Willie, Martin og Anna. Gudve med familie kom til Amerika og var bosat i Chicago. Datteren Anna var gift med en Hermandson, som var postbud i Chicago.

Anna Knutsdatter Bakketun, født i 1817, var datter af Knut Olson Bakketun og Kristi Tronsdatter Tveiten. En gren af hendes slegt er af de bekjendte middelalderske adelslegter Losnaætten, Galtung- og Rustung-ætten, og kan føres tilbage til det 12te aarhundrede. [Se Losnaætten af L. Kinden og Riberslegten af Hjæltæns.] Hun var den første af flere søskende som kom til Amerika. Hun blev i 1840 gift med den velstaaende skibskaptein Johannes Nicolauson (Nicholson) fra Trondhjem. Han døde vistnok af kolera i 1849. (Det er ogsaa berettet, at han forliste med sit skib.) Anna blev senere gift med en Olson. I første ægteskab havde hun to sønner, Henry, som var med i borgerkrigen, og John G. Nicholson, som har været beskæftiget med pianostemning i Chicago. Anna gik ofte under navnet Nickles-Anna. Hun døde i 1902. Hun havde ogsaa en datter, Sarah, gift med J. A. Anderson, en kamerafabrikant i Chicago, bosat paa E. Indiana street.

FLERE TIL FOX RIVER

Følgende af udvandrerne i 1839 drog til Fox River-settlementet:

Nils Erikson Lødvæ, Lars Monson Ygre, Erik Larson Sætre, Henrik Monson Kaldestad, Anfin Styrkson Leidal, Mons Larson Skutle, Nils Sjurson Gilderhus, Anders Anderson Fenne, Lars Olson Dukstad og som foran nævnt Elling Øyelson Sundve. Af disse blev kun Nils Lødvæ, Erik Sætre og Henrik Kaldestad senere bosat for godt i denne egn.

Om forholdene ved Fox River ved deres ankomst og fremover kan man faa en tilforladelig forestilling af de hjemsendte breve. Flere af disse breve kjendes — saaledes fra tre af de hidkomne Lødvæ brødre, nemlig fra Lars, Ole og Nils, samt fra disses svoger Lars Ygre og fra Mons Skutle. Desuden kjendes et brev fra en Sjur Lokrheim fra Valdres, der udvandrede fra Haaheim i Ulvik, hvis brev synes at have havt adskillig betydning ved at bli brugt i Norge som et advarsel mod udvandring. Dette var skrevet fra Fox River settlementet om høsten 1839, og der nævnes om dette i flere af brevene til Voss — saaledes fra Anders Flage i Chicago, som foran nævnt, og fra Mons Skutle, som altsaa kom til Fox River om høsten.

Af alle breve fremgaar det, at der var adskillig sygdom i settlementet. Omtrent alle blev angrebet af feberauguren, som de kaldte det, og enkelte var svært syge. Lars Ygre og hans hustru fik føle det værst. Han skrev, at han var syg og sengeliggende i seks uger, men næsten et aar gik til for ham, før han kunde gaa paa arbeide. Hans hustru var sengeliggende omtrent den hele vinter. De havde dog lidt penge hjemmefra at greie sig med. I Fox River-kolonien var de i et og et halvt aar. Saa reiste de, som foran nævnt, til Sugar Creek-kolonien nær Keokuk, Iowa, hvor Knut og Ole Lødvæ da var flyttet hen, og hvor han var vel tilfreds for det første.

Nils Lødvæ blev ogsaa syg efter ankomsten til Fox River-kolonien, men det stod ikke saa længe paa. Saa reiste han til brødrene i Missouri og blev der til disse drog over Iowa-grænsen i 1840 og tog sig land, da han igjen kom til Fox River, hvor broderen Lars fremdeles var, og slog sig saa til der, som vi senere vil nævne om.

Mons Skutle blev syg i Chicago, skrev han, efter at have været hos en mand der i fem dage, og var syg i syv uger. Saa blev konen syg af samme sygdom i fem uger. Som nævnt døde deres lille datter, Brytva, i Chicago. Efter ankomsten til Fox River var de friske og stod sig godt. Han havde aldrig havt saa gode dage, og det samme sagde konen, skrev han. Men der var sygelighed deromkring. Der havde aldrig været saa sygeligt som det aar, de kom, som nogen kan sige, udtaler han.

Men saa skrev Skutle, idet han hentyder til det brev, som Sjur Lokrheim skrev hjem om al elendighed i Amerika, at "det er ikke sandt, at det er saa ondt i Amerika, som den Sjur Valdres har skrevet til Norge. Han kom fra Valdres til Ulvik og saa til Illinois. Han havde ingen rolighed og nu reiste han tilbage til Norge. Den som har en længsel tilbage, ham hjælper det ikke, om han har gode dage. Her er mad og klæder nok. Naar

man arbejder i to dage saa fortjener man saa meget, at man kan leve deraf i en maaned. Her er hvedestakker, som ikke er tærsket, henimod to aar gamle. [Se brevet i Vossingen nr. 4, fjerde aarg.]

Skutle har her utvilsomt skildret det rette forhold. Af hans brev kan man ogsaa slutte sig til med hensyn til at faa sig land. Han satte sig til paa, hvad de kaldte spekulationsland. Det var land, som opkjøbere havde taget. Mange af disse opkjøbere tog mere land end de kunde holde, da der maatte betales skat af det tagne land. Blev ikke skatten betalt, kunde hvemsomhelst sætte sig til paa landet, betale til staten og benytte det som sit eget. Kom den, som først tog landet, tilbage, maatte han godtgjøre alle udlæg og fordringer. Kom han ikke inden en vis frist, gik det over til landets besidder. Det var dog altid en vis risiko med at sætte sig til paa saadant land, og saa længe der var andet rimeligt land at faa, gjorde man det ikke. At Mons Skutle satte sig til paa saadant land, viser da, at landet ellers var optaget, som det virkelig var allerede i 1837. Dette ser man ogsaa af, at Lars Lødve ikke havde faaet sig land, før han i 1841 var istand til at købe noget. Nykommerne i 1839 var altsaa daarligt stillet der med hensyn til land, og det tilligemed den raadende sygelighed gjorde at flere, saasnart de kunde, søgte andre steder hen.

KOSHKONONG OPDAGES

Man blev om høsten 1839 bekendt med, at der var land at faa etsteds, som kaldtes Wisconsin, nord for Illinois. Dette fandt nogle ungkarle ved Fox River det værd at se efter og satte afsted samme høst. Disse var Nils Sjurson Gilderhus og ~~Lars~~ *Nils* Bolstad med Odd J. Himle nærmest som tolk og veileder. Himle agtede ikke endnu som nævnt at tage sig land, da han tænkte paa at gjøre en tur til Voss igjen i 1840, hvad der dog ikke blev noget af paa grund af sygdom. Han havde lært sproget taalelig godt, siden sin ankomst i 1837 og forstod sig desuden paa at tage ud godt land. De andre to leiede ham derfor til at gaa med sig. Magne B. Bystølen agtede ogsaa at være med, men blev syg og maatte bli igjen. De andre skulde dog udtage land ogsaa for ham, hvor de selv tog land.

Gilderhus, Bolstad og Himle drog først til Milwaukee, hvor landkontoret var. Sandsynligvis fulgte de Fox River-dalføret, som gaar i nordøstlig retning fra koloniens midtpunkt mod Milwaukee. Færden maa da ogsaa have gaaet forbi Wind Lake og egnen, hvor Norway-kolonien i Racine county, Wis., kom til at bli. Fra Milwaukee tog de vestover og tilbagelagde omkring

Nils Larson

65 mil, før de fandt land, som de var fornøiet med. Det var da Koshkonong Prairie, som aabnede sig for dem, med Koshkonong Creek strømmende forbi. Der stansede de op og tog et par dage til at se paa landet. Det var det bedste de havde fundet, og der udtog de sig da land. De drømte vel ikke om, at dette skulde bli den største og rigeste nybyggerkoloni i Amerika, men saa blev det. Nils Gilderhus udtog sig 80 acres land og Nils Bolstad 40 acres; saa valgte de 40 acres ogsaa for Magne Bystøl. Landet var paa grænselinjen mellem de nuværende Deerfield og Christiana townships. Nils Gilderhus's land udgjorde den søndre halvdel af den sydvestre kvart af sektion 35 i townet Deerfield. Bolstads og Bystøls laa paa siden af dette i townet Christiana. Landet har senere været eiet af Gulleik T. Saue og dennes søn Torger Thompson.

I henhold til Nils A. Lee, som først skrev om opdagelsen af Koshkonong ["Skandinaven" 1894], reiste Gilderhus, Bolstad og Himle, efterat have udtaget sig land, til Milwaukee igjen og købte landet paa regjeringskontoret der. Saa reiste de tilbage til Fox River-kolonien og fortalte om det fundne land. Om vaaren 1840 drog saa Gilderhus og Bolstad afsted igjen for at bosætte sig. Med dem var da ogsaa Magne B. Bystøl og Anders A. Fenne.

Professor R. B. Anderson fortæller i "First Chapter of Norwegian Immigration" om de første norske bosiddere paa Koshkonong og deri har et brev fra landkontoret i Washington, som viser, at Gilderhus, Bolstad og Bystøl fik sit land bogført først den 6te mai 1840. De kunde efter dette ikke have reist til Milwaukee igjen straks efter at have udseet sig land, men maa have gjort turen derhen tidlig om vaaren. Det sees ialfald, at de købte sit land to uger før den næste nordmand tog land paa Koshkonong.

Der er en anden beretning, som synes at vise, at Gilderhus, Bolstad og Himle maa have reist direkte syd fra Koshkonong til Fox River-kolonien igjen om høsten 1839. Ansten Nattestad fra Numedal kom denne høst med et følge til Jefferson Prairie, hvor hans bror havde sat sig til aaret forud. Han fortalte, at vossingerne kom til Jefferson Prairie samme høst. Der er ingen tvil om, at der kom vossinger til Jefferson Prairie den høst; men der kjendes ikke til nogen, som tog land eller bosatte sig der før i 1840. Man maa da antage som nogenlunde sikkert, at det var de tre mænd Nils Gilderhus, Nils Bolstad og Odd Himle, som var der om høsten og saa paa land. De har da talt med de ankomne fra Numedal og sandsynligvis fortalt om det land, de havde seet paa Koshkonong. Det er da ogsaa rimeligt, at Gun-

nulf Vindeg, som var den næste nordmand paa Koshkonong, havde kundskab om landet der fra dem. Vindeg var en af Nattestads sambygdinger og skulde have fulgt med ham til Amerika, men kom lidt senere samme høst til Jefferson Prairie. Der var der ogsaa godt land, saa Vindeg ikke af den grund trængte at skille lag med sit bygdefolk, men heller paa grund af den malende skildring vossingerne havde givet af landet paa Koshkonong. Der er al grund til at tro, at Gilderhus, Bolstad og Himle har givet en god skildring af hele sin reise til Koshkonong ved tilbagekomsten til Fox River kolonien om høsten, og at dette har bragt andre afsted i samme retning. Odd Himle berettede i henhold til Nils Lee, at de saa gjorde. Kort tid efterat Gilderhus, Bolstad, Bystøl og Fenne drog til Koshkonong om vaaren 1840, reiste ogsaa et andet følge til samme sted. Blandt dem var Lars Olson Dukstad, som vi har seet kom dertil om høsten, hvilket ogsaa maa forudsætte, at disse havde kjendskab til de forriges reiser. De tog den mest direkte vei nordover til Beloit, Janesville og Milton. ["First Chapter."] Dette selskab kjøbte sig land paa Koshkonong den 22de juni, altsaa halvanden maaned efter de første.

Før her fortælles videre om dette store settlement, maa vi omtale andre settlementers grundlæggelse og først gaa tilbage til Fox River-settlementet.

Det første hus for norsk gudstjeneste i Amerika.

Foran er nævnt, at Elling Sundve kort efter sit første opbyggelsesmøde i Chicago drog til Fox River-kolonien. Der ankom han omkring i midten af oktober maaned. Den religiøse tilstand der paa den tid var efter gjængse lutherske begreber ikke videre rosværdig. Der var kvækere, gjendøbere, mormoner og vistnok andre sekter, som havde vundet tilhængere blandt de norske. Det var da venteligt, at Elling Sundve med vanlig nidkærhed gik igang saasnart som mulig med at faa rettet paa dette, hvis det lod sig gjøre. Han forsøgte vel at holde opbyggelse i nybyggerhytterne, men der var, som man kan tænke sig, ikke stort husrum, selv om hjertelaget var der. Han fandt derfor snart ud, at det var nødvendigt at faa opført et forsamlingshus. De kom der ogsaa tre personer i følge, og man kan tænke sig, at de havde liden lyst til at bo om vinteren i de trange hytter sammen med de derværende farmerfamilier. Et hus, som kunde tjene begge hensigter, blev da opført samme høst. Man kan vist gaa ud fra, at dette var noget af det første, Elling Sundve foretog sig i Fox River-kolonien. Huset er nævnt i et brev, som Anders Flage skrev i 1840, hvori det heder, at "Elling Sundve

har kjøbt sig et stykke land ved Fox River, hvorpaa han har bygget sig hus". ["Vossingen" nr. 3, 1922.] Ligeledes nævnes det af Mons Larson Skutle i et brev af 1841, hvori det heder: "Her var ingen kirke eller gudshuse at holde sig til, førend Elling Sundve kom her og kostede op et bedehus, hvori der er opbyggelse hver søndag. Der er nogle mænd som prædiker — en hver søndag. Det er meget bedre opmuntring end jeg hørte paa den gamle provsten hjemme, som de ikke kan høre eller forstaa, hvad han siger."

Professor Rasmus B. Anderson beskriver denne bygning i sin bog "The First Chapter of Norwegian Immigration", efter hvilken vi hidsætter dette: "Huset var bygget af rundt egetømmer og sammensat paa norsk vis. Det var 24 fod langt, 16 fod bredt og 12 fod høit under sperrerne. Det var paa 1½ etage. Den nederste var inddelt i to rum og skulde tjene til beboelse, mens øverste etage var forsamlingsrum. Det var tækket med spaan. Sæderne i forsamlingsrummet var planker, som var lagt paa træblokke. Der var ogsaa nogle vinduer."

Dette var, som Mons Skutle skriver, det første hus, opsat til brug for gudstjeneste i Amerika. Det blev benyttet til almindelig kirkegang lige til 1847, da en kirke opførtes. Huset stod paa en liden høide ved den senere by Norway, La Salle county, Ill., og det var da kanske dette hus byen skyldtes sin oprindelse.

Paa dette sted havde Elling Sundve sit hovedkvarter i flere aar og gjorde derfra udflugter til de forskjellige nybyggerstrøg, som efterhvert var at finde i flere stater. Vi skal nu se om hans næste færd.

De første til Muskego-settlementet.

Om høsten 1839 blev det saakaldte Muskego settlement grundlagt i Wisconsin. Der var to partier, som kom til dette strøg — det ene et par maaneder efter det andet, men uden nogen forbindelse med hinanden. Det første kom i midten af august maaned fra Norge og bosatte sig ved sydgrænsen af Waukesha county, Wisconsin, ca. 60 mil sydvest fra Milwaukee. Det andet kom fra Fox River-settlementet og slog sig til ved nordgrænsen af Racine county, lidt søndenfor der, hvor de andre slog sig til. Dette sidste blev det vigtigste og det, som vossinger havde nogen befatning med. De som gjorde reisen til dette var nemlig Elling Sundve og hans to ledsagere til Amerika, Søren Backe og Johannes Johanneson.

Det er berettet, at Backe og Johanneson fandt sig lidet tilfredse ved Fox River-settlementet og tog ud paa vandring for at finde et bedre sted, ledsaget af Elling Sundve. Den kolde

prærievind og mangel paa ved og vand havde gjort de to førstnævnte betænkelige, og de ønskede at finde et sted, hvor ved og vand fandtes i rig mængde.

Vi har seet foran, at Nils Gilderhus, Nils Bolstad og Odd Himle først drog fra Fox River-settlementet til Milwaukee. De drog sandsynligvis langs med Fox River-dalføret og over det strøg, hvor Muskego-settlementet kom til at bli beliggende. At de ved tilbagekomsten berettede om det land, de saa, der de for, er sikkert nok, men om Elling Sundve og hans følge var tagne ud, før disse kom tilbage, vides ikke. Det kan dog antages, at de reiste efterpaa, siden det er berettet, at de havde faaet vinterstorme at føle, før de drog afsted. [“Billed-Magazine” og Langelands “Nordmændene i Amerika”.] Nok er det, at de drog samme vei som de andre og kom til Wind Lake. Der inde mellem egeskogen fandt Backe og Johanneson sig saa vel fornøjet, at de slog sig til. De købte ud en enslig irlænder, som havde ryddet en flek og bosat sig der ved bredden af Wind Lake i nærheden af indianerhaugen, hvor kirken i Norway township siden blev bygget. Det var begyndelsen af dette historiske sted.

Det vides ikke, om Elling Sundve købte sig land der da; men han blev en stor landeier i townet senere. I 1841 var han eier af 160 acres land nord for indianerhaugen, som med det ene nordre hjørne gik til bredden af vandene Waukesha og det andet til Wind Lake. I aarene 1843, 1844, 1845, 1846 og 1847 fik han desuden mere land. Dette laa dog lige ved townets østgrænse. Han eiede dette land — ialt 215 acres — ogsaa i 1860.

Han havde dog neppe til hensigt paa denne sin første færd i 1839 at købe land. Havde han hørt om den gruppe af norske, som var bosatte ved Muskego Lake i Waukesha county, saa vilde han vel besøge dem ved siden af at følge sine venner paa deres landsøgning. Elling Sundve drog vistnok tilbage til Fox River-kolonien ganske snart. Om sommeren 1840 boede han der og var flere gange i Chicago og holdt opbyggelser, skrev Anders Flage. Om den senere bebyggelse i Muskego-settlementet vil vi senere komme tilbage til.

Udvidelser af Fox River-settlementet.

Mons Larson Skutle fortalte i sit før nævnte brev af 1841, at der ved Fox River var to settlementer — et stort, hvor der var 50 norske og en engelskmand bosatte, og et mindre 12 mil længere nord, hvor 10 norske mænd var bosatte. Det største var i Mission-strøget, i hvis midte Elling Sundve havde bygget sit forsamlingshus. I dette settlement forblev Mons Skutle til han i 1842 reiste til Muskego-settlementet. Anfin S. Leidal

forblev der til 1841, da han var reist til Muskego og aaret efter til Koshkonong. Odd J. Himle var dels i Fox River-settlementet, dels i Chicago til han i 1844 reiste paa besøg til Voss og senere var bosat paa Spring Prairie, Wis.

Det mindre settlement omtalt af Mons Skutle var i det senere kaldte Adams township, La Salle county, ved Little Indian Creek, omkring den senere by Leland. Der var den første nordmand bosat allerede i 1836, og nogle satte sig til der i 1837, men det var ikke gaaet snart med bebyggelsen, dels paa grund af landets sumpige beskaffenhed og dels fordi en mand gjorde krav paa det hele township og solgte land de første aar.

I 1841 bosatte der sig to vossinger i denne egn. Det var Lars Godskalkson Møen, som vi har seet udvandrede i 1837 og forblev en tid ved Rochester, Kendall county, N. Y., samt Nils Erikson Lødve, som nævnt i broderen Oles brev. Begge disse blev bosiddende der til sin død, og mange flere, som det senere skal nævnes om, var bosat der.

Paa denne tid var ogsaa en anden gren af Fox River-settlementet under udvikling. Dette var i øst for Mission-settlementet i Big Grove township, Kendall county, mellem de senere byer Newark og Lisbon.

Den første vossing der var Ole Knutson Grove, som udvandrede i 1837 og efter tre aars ophold i Chicago flyttede til Kendall county. Derfra drog han dog i 1850 til foran nævnte settlement ved Leland, hvor ogsaa han forblev til sin død.

De næste, som bosatte sig i egnen ved Lisbon, var Erik Larson Sætre og svogeren Henrik Monson Kaldestad, der efter en tids ophold ved Fox River bosatte sig i Kendall county, hvor de siden forblev.

Til disse to forgreninger af Mission-strøget var det, at vossingerne efter denne tid helst reiste. Her skal det derfor med det samme nævnes noget om de faa som senere kom til strøget ved Mission.

Sjur Steffenson Gjerald, født paa Voss i 1796, gift i 1830 med Anna Magnesdatter Sætre, født i 1803; han skrev sig for Bjørke, da han var gift; boede en tid i 1830 paa Bøe; udvandrede til Amerika omkring 1842 og drog til Fox River-settlementet, hvor han fik sig land i den del som blev Rutland township. Der forblev de bosiddende til sin død. Han døde den 6te april 1867 og hun den 8de oktober 1871. De havde seks børn: Steffa, Ola, Lars, Knut, Magne og Sarah Anna. Familien antog navnet Stevenson.

Steffen Stevenson blev i 1855 gift med enken Ranveig Larsdatter Lødve (Erickson) og blev bosatte paa en farm i Victor

township i nærheden af Somonauk, Ill., hvor de forblev til sin død. Ranveig døde 80 aar gammel i 1907. Hun kaldtes Marinda. Magne Stevenson er videre ukjendt. Ole Stevenson (se andetsteds). Lars Stevenson (Gjerald), født den 12te mars omkring 1838, forblev paa farsfarmen til han i 1861 lod sig hverve i borgerkrigen og blev med i 58de Illinois regiment. Han hvervede sig tre gange og var med under hele krigen. Blev forfremmet til løjtnant efter slaget ved Nashville, Tenn. En tid var han fange i Andersonville fangeleir. Efter krigen blev han gift med sit søskendebarn Anna Sjursdatter Sætre; var en tid handelsmand i Kasson, Minn., saa farmer der i nærheden. Senere reiste han til Nord Dakota. Studerede lovkyndighed og praktiserede dette. Han døde i Grafton, N. Dak., den 23de oktober 1873. De havde tre døtre. Knut Stevenson blev gift med Sevrina Peterson (fra Stavanger-kanten); er farmer ved Kasson, Dodge county, Minn. De har seks børn. Sarah Anna, født i 1847, blev gift med John H. Larson (Møen) og bor i Shabbona, Ill.

Peter Samsonson Veisene eller Tverberg, født i 1817, gift i 1835 med Brita Magnesdatter Sætre, udvandrede i 1842 (1843?) og kom til Fox River-settlementet, hvor de var bosatte i fem aar — sandsynligvis nær svogeren Sjur Gjerald. De flyttede saa til Koshkonong, Wisconsin, hvor de var i otte aar, hvorpaa de drog til Minnesota.

Torsten Hermundson Ygre. En af de personer, som slog sig til ved Fox River, og som det maa være særdeles interessant at høre om, er Torsten Hermundson Ygre — dog ikke saa meget af hensyn til hans virke i Amerika, som til, hvad han i Norge deltog i. Ygre var nemlig en af de gamle veteraner fra krigen med Sverige. Og fortællingen om en hændelse der har gjort ham til en slags sagnfigur, som de fleste paa Voss og mange i Amerika maa have hørt om. Dette maa da gjenfortællles her.

Torsten Ygre var en gang under krigen saa uheldig at miste en feltkjedel i en elv — vistnok under en træfning med fienden, dog derom er intet sagt. Der blev gjort krav paa, at han skulde betale kjedelen, men Torsten mente, at han ikke var pligtig dertil — ialfald alene, og der blev en hel strid i hans afdeling om dette. Saa kom de med i slaget ved Rakkestad. Det gik varmt til. Svenskerne var komne paa nært skudhold og kuglerne peb de norske om ørene som sand. Da rammedes Torsten Ygre af en kugle lige i brystet, saa han seg ned uden at give en lyd fra sig. Da raabte kompanichefen, kaptein Leegard: "Der faldt Ygre!" Lars Skutle, som stod nær ved, sagde: "Ja, no æ feltkjelen betaltu." Ivar Kvale, som var Torstens sidekamerat, havde ikke tid at se sig om, hvorledes det gik med ham; men

ret som det var kom Torsten og stillede sig i række igjen som intet var hændt. Den svenske kugle havde truffet hans feltflaske, som den knuste, og bragte ham selv til at falde, men kom ikke længere. Han stod uskadet op igjen. Kuglen laa i den knuste flaske. Saa er det fortalt, at Ygre tog kuglen og ladede sit eget gevær med den, idet han sagde, at han skulde forsøge, om ikke den kunde gjøre bedre virkning paa en svenske. Kameraterne saa da efter, idet han skjød, og virkelig saa de tydelig, at en høi svensk officer faldt for hans skud. [T. Haukenæs.] En anden beretning siger, at Ygre bevarede baade kuglen og feltflasken og tog dem med til Amerika, hvad der kan være rimeligt nok. Han har vel givet svensken en norsk kugle i stedet. [Mindeskriftet.]

Torsten Ygre blev gift med Brita Monsdatter Ygre, en søster af foran nævnte Lars Monson Ygre. De boede en tid paa gaarden Rokne paa Voss; men i 1845 udvandrede de til Amerika og kom til Fox River, hvor de blev boende. De havde fire børn fødte paa Voss, nemlig Hermund, Anna d. æ., Isak og Anna d. y. En søn, Mons, blev født paa havet. Torsten Ygre blev ingen gammel mand i Amerika. Han døde allerede om et aars tid; mens enken overlevede ham i mange aar.

Hermund Torstenson Ygre blev gift og boede paa det hjemsted i Mission township, som faderen havde kjøbt, nær byen Norway. Hermund var agent i Norway for bladet "Wossingen" i 1858. Han døde allerede i 1860-aarene uden børn.

Anna Torstensdatter Ygre d. æ. — kaldtes Store-Anna — blev gift med en tysker, Charles Brown, som drev forretning i Chicago med reiseudstyr ("trunk business"). De havde en søn, Marcus Francis Brown. Charles Brown døde, da sønnen var 6 aar gammel, og Anna flyttede med denne til Somonauk, Ill., hvor nogen af hendes familie boede. Der voksede sønnen op og gjen-nemgik høiskolen; tog saa ind paa Beloit College, Wis. Modere-n flyttede med til Beloit. Færdig der reiste han til Chicago og studerede lægevidenskab. Efterat have taget eksamen, blev han gift; saa reiste han med hustru og moder til Billings, Mont., og slog sig til som læge. Anna døde der to a tre aar efter i en alder af 80 aar. Hun bragtes til Chicago og er begravet paa Graceland gravplads ved siden af manden. Dr. Marcus Brown døde omkring 1917 og er begravet ved siden af forældrene.

Isak Torstenson Ygre — antog navnet Harmonson. Han op-holdt sig paa farsfarmen til voksen; reiste i slutten af 1850-aarene til California. Hvervede sig i et Oregon-regiment for at holde styr paa indianerne under borgerkrigen og tjente til krigens slut. Indianerne var der stadig paa krigsstien. Han kom

saa tilbage til La Salle county. Der blev han i 1871 gift med Ranveig Nilsdatter Lødvæ (Erickson) og bosatte sig først paa en farm ved Leland, La Salle county; saa drog de til Dekalb county og boede der i mange aar paa farm. Han var medlem af Dekalb townstyre; var demokrat i politik. Han døde omkring 1916. Hans hustru døde i 1929. De havde ingen børn.

Anna Torstensdatter Ygre d. y. — Vetle-Anna — blev gift med Peter B. Olson og bosatte sig paa en farm mellem Somanok og Leland, Ill. Senere flyttede de til Byron, Ill., og derpaa til Rockford. De havde seks børn, to gutter og fire piger. Den yngste gut og yngste datter døde som voksne i Byron, Ill. Anna døde i Rockford, Ill., i 1918 i en alder af 80 aar, samtidig med sin tredje datter, og de blev lagt i samme grav. Sønnen bor i Byron, de to ældste døtre i Rockford, Ill.

Mons Torstenson Ygre (Harmonson), født i 1845, voksede op paa farsfarmen ved Norway; var en tid butikbetjent i Ottawa og en tid lærer; blev saa gift med Martha Nelson (sogneæt) og var farmer en tid i Hamilton county, Iowa. Var demokrat i politik og metodist i det kirkelige. Han døde i 1891, efterladende en søn, Elmer, som er kontorist i Chicago, og en datter, Monsie, født straks før faderens død og opkaldt efter ham. Hun voksede op hos onkelen, Isak og hustru. Hendes mor døde to aar efter faderen.

Arnoldus Schlanbush, borgerkrigsveteran og handelsmand i Norway, La Salle county, Ill., var født paa Vossevangen den 11te mars 1836, søn af Fredrik Schlanbush og hustru Larsina Gjetlesdatter Bøe. Moderen var datter af Gitle Brynjulvson Bøe, Raundalen. Forældrene drev handel paa Vossevangen, hvor Præstegaards hotel nu er. Den første af ætten Schlanbush kom til Norge i 1685 fra Tyskland for at bli grubemester paa Kongsberg. Arnoldus drog først tilsjøs, kom til Amerika i 1860; hvervede sig i 1861 i kompani A, 15de Wisconsin regiment; deltog i slaget ved Stone River og toges tilfange; blev udløst og overført til marinen; blev udmønstret i 1864; begyndte landhandel i Norway, Ill.; var saa i Serena og kom i 1881 til Sheridan, La Salle county, hvor han forblev til sin død i 1906. Han blev gift i 1866 med Nikoline Synestvedt. De fik fem børn: Pauline Magdalene, Larsine Maria, Florence Maria, Astra Gunfrieda og Walter Theodor. Arnoldus var medlem af bystyret og i mange aare landsbyens kasserer. Sønnen, Walter F. Schlanbush, driver faderens handel i Sheridan.

Martha Maria Schlanbush, Arnoldus's søster, født paa Vossevangen i 1837, blev gift med Charles Borschsenius (dansk). De har drevet handel i Norway, La Salle county. Hun døde i 1909,

efterladende fem børn. Sønnen Otto M. Borchsenius driver handel i Chicago. George C. Borchsenius, født i 1865, driver handel og har apotek i Norway, Ill.

Ingeborg Andersdatter Lie, født paa gaarden Opeland, Voss, den 16de november 1853 af forældrene Anders Askildson Lie og Elsa Bolstad, udvandrede med forældre i 1856; blev gift med William Williamson (Samnanger); bosatte sig paa en farm ved Norway, Ill., og boede der til 1871; var saa to aar i Chicago, men flyttede saa tilbage til en farm ved Norway, hvor de boede til 1883, da de flyttede til Newark, Kendall county, hvor hun endnu lever (1928). Hendes mand døde den 27de april 1901. Han var town-kasserer i Mission township i 1875, da Torkel L. Lødve var veiopsynsmand, og townets veiopsynsmand i 1876, da Theodor Schlanbush var town-kasserer.

Nils Gjetleson Bøe, født i Ulvik i 1818 af forældrene hattemager Gitle Brynjulvson Bøe (Raundalen) og hustru Martha Andersdatter, og broder af Larsina Schlanbush. Han lærte skrædderhaandverket; var en tid bosat paa Vossevangen, hvor han havde handel og eiede det hus, som senere blev postaabneri ude mod kapellansgaarden. I 1869 solgte han ud og reiste til Amerika, hvor han først bosatte sig i Norway, La Salle county, Ill., og saa i Sheridan, samme county, hvor han forblev. Han var gift med Johanna Jakobson fra Bergen. De havde to børn: Alfred Nils, født i 1860, og Mathilde Gerhardine, født i 1861. Sønnen, Alfred Nils Bøe, var født paa Vossevangen; gik paa skole i Sheridan, Ill.; kom til Chicago og var seks aar hos John Anderson Publishing Co., saa seks aar paa postkontoret i Chicago; studerede samtidig til apoteker og tog farmaceuteksamen i 1887 og begyndte apotek paa Sheffield avenue og Wellington street; studerede saa tre aar lægevidenskab ved Harvey Medical College og et aar ved National Medical University. I 1896 tog han medicinsk eksamen og drev siden baade som læge og apoteker i Chicago. Han blev den 15de oktober 1894 gift med Minnie Larson, datter af Martin Larson, Chicago, og har tre børn: Ethel, Russell og Chester. Dr. Alfred Bøe døde vaaren 1921. [“Vossingen” nr. 3, 1921.]

Indian Creek eller Leland-kolonien.

Den egn, hvis beboere af vosseslegt her skal omtales, gik under navn af Indian Creek-landet, indtil de forskellige townships i 1850 blev organiserede og fik sine navne. Det er nævnt foran, at en liden norsk koloni havde dannet sig 12 mil nord for den egentlige Fox River koloni, der laa ved den nuværende by Norway, Ill. Denne nordlige koloni begyndtes i nærheden af

den nuværende landsby Leland i nordkanten af La Salle county. Dette strøg fik navnet Adam township. Det er et fladt landskab, og i den første tid stod store strækninger under vand. Ved nedlagte teglstensledninger er det siden blevet tørret. En gren af Indian Creek, kaldt Little Indian Creek, er afløbsrenden for overflødigt vand.

Landsbyen Leland daterer sig fra 1853, da jernbanen blev aabnet for drift og en station anlagt. Navnet paa stationen var først Waverly, men da en postmester ansattes, blev det forandret til Leland; thi et andet poststed Waverly fandtes etsteds.

I omegnen var, som allerede nævnt, Lars Godskalkson Møen bosat som den første fra Voss i 1841 — kanske før; thi i det aar blev han gift der. Samme aar købte Nils Erikson Lødve sig land et par mil vestenfor Leland. Næst kom Ole Larson Rogne der i 1844 og bosatte sig lidt i sydvest derfra.

Elling Eielsen havde vel besøgt stedet før nogen af disse og holdt forsamlinger. I 1847 blev en kirkemenighed stiftet, men først i 1850 blev der istandbragt en kirkeordning i Leland. Norsk kirke blev dog først bygget i 1858.

I 1850 kom Ole Knutson Grove fra Kendall county og bosatte sig lige ved hvor Leland er. Kort tid efter kom brødrene Amund og Erik Mølstersteig, som boede en halv mil syd for Leland, og i 1853 Tormod Torstenson Fletre og flere omtrent samtidig.

I 1854 kom der til Leland to vossinger, som fik mere end almindelig betydning for stedet. De var Anders Anderson Kløve og Torstein Tormodson Fletre, der i fællesskab begyndte med handel ved Waverly-stationen. Se videre om dem i deres biografier.

Næste ting af speciel betydning for de norske og vossingerne især var, at "Norsk Luthersk Kirketidende" blev udgivet der i 1857-60. I forbindelse med det kom Nils Torgerson Bakketun derhen som typograf. Ved sit samkvem med de mange sambygdinge, han traf der, kom han paa den heldige ide at udgive bladet "Wossingen", og denne er blevet af forvidnelig historisk betydning for vor granskning. Leland er ved alt dette blevet et meget interessant sted for vossinger.

For nærmere at bli bekjendte med egnens vossefolk, maa vi igjen begynde med de første, af hvilke Lars G. Møen og Ole K. Grove allerede er omtalt.

Nils Erikson Lødve — antog ligesom brødrene navnet Erickson. Han var født paa Voss den 22de juni 1793 af forældrene Erik Madson Lødve og hustru Ranveig Larsdatter, født Meringen, om hvem nærmere er fortalt under broderen Lars. I 1826 blev han gift paa Voss med Kristence Knutdatter Kvale (Guld-

fjerdingen), som døde aaret efter. Ved ankomsten til Amerika i 1839 drog han straks til sin broder Lars ved Ottawa, Ill. Saa var han i 1840 paa besøg til brødrene i Missouri, men kom snart tilbage derfra. Saa kjøbte han i 1841 sit land ved Little Indian Creek — 40 acres. Nils var en flink brevskriver ligesom brødrene, og vi har flere af hans breve for haanden, idet dette skrives. Disse pionerbreve har paa flere maader sin interesse, og da vi har hans eget brev om sit landkjøb med andet, skal det gjengives her.

La Salle County, Indian Creek den 7de juli 1842.

Til mine kjære forældre og søskende samt mine andre beslegtede og vel bekendte venner:

I anledning af Eders skrivelse maa jeg tilbagesende Eder en skrivelse, som er min hjertes tilskyndelse angaaende min leve-maade, at jeg lever vel nu denne tid med hilse og sundhed, men har dog for nogen tid lang overstaaet noget af en sygdom, kaldet fiverauguren, som ogsaa mange andre med mig haver overstaaet samme.

Nu haver jeg kjøbt mig et stykke land paa 40 akers for kongens (Regjeringens) pris, som jeg betalte med $1\frac{1}{4}$ doll. pr. æker eller 50 dollar for det hele. Samme land er skovland, som er beliggende $12\frac{1}{2}$ grad vest longetud omtrent og omtrent 42 grader fra ækvator og 16 mil nordøst fra staden Attawa. Mit land ligger ved en liden bæk, som kaldes Indian Creek; thi en bæk kaldes her krek, og en flod river.

Og jeg har kjøbt mig en ko med kalv for 14 dollar og en aars-gammel kvige for 6 daller.

Her er nogle andre norske familier nær beboede til mit bosted, som er Lars Hegle, der nu er gift med en pige fra Tinns Prestegjæld i Norge, og Paul Ivarson Dahle fra Hardanger er ogsaa her, og endelig mange andre, som de ikke kjende til.

Her er god tid paa levnedsmidler, saasom for en tønne hvede fra $1\frac{1}{2}$ til 2 dollar; en tønne indian korn 1 dollar, en tønne havre fra 75 norske skilling til 1 dollar og i almindelighed forbruges til kreaturerne; en tønne poteter fra $\frac{1}{2}$ til 1 dollar; for en tønne salt 3 dollar; for 1 mark smør fra 12 skil. til 1 ort; salt flæsk fra 4 til 6 skil. for 1 skp.; ferskt flæsk fra $2\frac{1}{2}$ til 4 center — skilling norsk; for 1 skp. salt kjød fra 3 til 5 skl., for 1 skp.; ferskt kjød fra 2 til 4 center.

Hvad daglønnen her er angaaende, da har en mandsperson for aaret fra 100 til 150, dog ikke klæder, og for maaneden fra 8 til 14 dollar om vintertiden, og om sommertiden for maaneden fra 12 til 18 dollar, og for dagen om vintertiden fra 2 ort

til 75 skilling norsk og om sommeren fra 5 skl. til 1 dollar. 5 skilling, som er paa norsk 62½ skilling; thi de bruge 100 norske skilling i hver dollar og 25 i hver 2 skil. og 4 skilling altsaa 50 norske skilling, som er en halv dollar. Og et fruentimmer erholder fra 1 til 2 dollar ugen og for aaret fra 50 til 80 dollar.

Sidstleden vaar, som var i aaret 1840, var jeg til Missouri til mine brødre, Ole og Knud, hvilket er paa en længde af 300 mile og befandt dem i nogenlunde god forfatning, og hvilke de der tillige med mange andre norske har klæmt (Claimed) sig land, som jeg haaber de vil se og høre det bedre om deres tilstand af deres egne breve.

Nils Erikson Lødve.

Til agtbare mand Mads Eriksen Lødve
Voss Prestegjæld,
Norge.

Ombedes, at dette brev maatte leveres til sin Eiermand.

I 1845 eller 1846 blev Nils Lødve gift med Ingeborg Isaksdatter Ygre, født den 7de januar 1810 og udvandret i 1845. De fik to børn: Erik, født i 1846, og Ranveig, født i 1851. Ingeborg havde forud en søn, Gjetle, født i 1843, som Nils antog sig.

I et brev af den 23de december 1853 fortæller Nils Lødve om sine huslige anliggender og forskjelligt ellers om folk og forholde i hans nabolag. Det er som en beretning om fremgangen og tilstanden efter 12 aars virke paa sit nybyggerland. Brevet er noget langt, men af værdi blandt andet for at se, hvorledes forholdene var netop, som man fik jernbane til stedet og landsbyen Leland grundlagdes. Det skal derfor gjengives her.

Whifely in La Salle den 23de Dec. 1853.

Kjær Broder:

Mindet om Dere opfordrer mig til at tage pennen fat og nedskrive nogle faa linjer for at lade Eder vide, hvorledes vi befinder os. Da kan jeg Gud være lovet lade Dem vide, at vi lever med hilsen allesammen, undtagen min kone, som har været sygelig nu i tre maaneder.

Vor familie er tre børn. Gjetle er nu i det 10de aar, Erik 7 aar, Ranveig omtrent 2 aar. Min besætning af kreaturer er 2 hopper og 11 stykker fæ, af samme er 5 kvier; 15 sauer og 15 griser. Syv ville vi slagte, og 9 ville vi føde i vinter. Af fugle have vi 18 gjæser og 70 høns. Jeg er Eier af 80 acres land og har opdyrket 25 acres. Af dette stykke land har jeg avlet ifra 150 til 190 bushel hvede, 200 bushel havre, 400 bushel mais korn, 20 bushel poteter. Her har jeg opgivet dem omtrent, som

jeg pleier at avle paa min farm. NB. Nu bushil er det samme som 2 skjepper. En 40 acres lodt land er 640 norsk alen i hver kant. Alle produkter kunne vi afsætte nu til høie priser. Vi har ikke havt saa gode marked priser, siden jeg kom hertil, som vi har nu. En hest koster fra 80 til 150 dollars, et par kjørestuter fra 60 til 80 dollars. En ko koster fra 20 til 30 dollars, en sau fra $1\frac{1}{2}$ til 2 dollars, hvede 80 cents pr. bushil, havre 24 cents, mais 32 cents pr. bushil, poteter 30 cent, ferskt flesk pr. pd. 4 cent pr. pd. 16 cents. Jeg solgte et føl ihøst, som var 5 maaneder gammelt for 35 dollars. En kalv koster fra 5 til 7 dollars.

De have dette aar bygget en jernbane, som gaar gjennem dette settlement, ikke langt fra mit land, og stoppingspladsen for dampvognene er omtrent en fjerding vei borte fra mit hus. Der have vi anledning til at sælge alle vore varer. Ligeledes er der at faa tilkjøbs alt, hvad vi behøver. Vi kunne nu gaa med dampvogn til Chicago og komme igjen samme dag om vi finder det for godt, dog Chicago ligger 70 mil borte herifra.

Jeg kan berette Dem, at min broder Lars lever vel. Ligeledes er jeg ikke andet vidende om alle mine søskende, som leve i Iowa, er med hilsen og staar sig godt. Ikke længe siden min broder Lars havde brev ifra dem. Vi have ogsaa havt mundtlig efterretning derfra, at de leve vel. Her er nu lang afstand imellem os — omtrent 300 engelske mile.

Jeg maa bede Dem om at faa en, som kommer til Amerika til vaaren at kjøbe et dusing gode greinings kamme af slaverne i Bergen og tage med sig til mig. Naar de kommer her, skal jeg gjøre udlæg for, hvad de koster, og ligeledes godtgjøre dem for deres bryderi. Skulde nogen paatage sig dette, som ikke ville komme til dette settlement, om de da vilde lægge dem hos Ranveig Andersdatter Røthe i Chicago.

Vil de af godhed hilse Ragnhild Pedersdatter Ygre ifra os og sige hende, hvis hun har lyst at komme over her til Amerika, skulde vi ønske at se hende her. Og hun skal faa bli hos os og faa den fornødne pleie den tid vi leve og have hilsen, om hun ønsker det. Vi er komne til kundskab om, at hun har været i tanke om at komme hertil. Hvis saa er, skulle vi modtage hende. Men vi ville ikke raade hende til at komme formedelst de vanskeligheder, som hun kunde møde under veis. Dette er noget, som maa overlades til hende selv. I et saadant vigtigt foretagende kunne vi ikke raade hende fra eller til at komme.

Ligeledes maa de hilse til Knut Ygre fra min kone. Hun er bleven vidende om, at han har lyst at komme hertil. Hun vil ikke holde det raadsligt for ham at komme hertil, siden han har skade paa den ene haand og ikke kan gjøre fuldt arbeide, da her

udfordres for en mand at arbeide haardt, om det skal blive noget af. Skal de her leie en arbeider, vil det blive kostbart. De har at betale en dollar dagen; eller vil de leie en dreng aaret rundt, skal der mindst 100 dollar til. Men, hvis han skulde komme hertil, maa de hilse ham, at han besøger os først, at vi kan faa underrette ham om, hvor vi tror, han skal gaa hen. De maa sige, han reiser hen til Wisconsin eller til Iowa maa han være forvisset om at se sig snydt han som de andre, som har reist dertil, som have penge. De lure paa saadanne ligesom rovdyr, om de er deres egne landsmænd.

Jeg er anmodet om at bede dem fra Knut Ellefson Ygre at hilse hans bedstemoder og Knut Ygre, at han lever vel, og at han opholder sig for tiden hos mig. Han har været her i 2 uger og er begyndt at gaa paa engelsk skole. Han har det meste, siden han kom hertil, arbeidet i Chicago.

Mine naboer Ole Knutson Grove, Amund og Erik Johanne-son Teigen lever alle vel med deres familier og staa sig godt.

Jeg afbryder med en hjertelig hilsen til Dem min broder, Deres kone og familie. Hav den godhed for os at hilse vore slegtninger og venner fra os; men vær selv først og sidst hilset, og held og velgaaende tilønskes.

Deres forbundne

Nils Erikson Lødve.

Velagte!

Mas E. Lødve.

P. S.: Jeg forglemte at berette Dere, at jeg var vidende om, at min broder havde modtaget et brev fra vore beslegtede i fædrenelandet. Jeg har ikke seet brevet endnu, men jeg har mundtlig efterretning om dets indhold af min broder Lars. Jeg maa anmode Dem om De vil bære mig med en skrivelse, naar leilighed gives.

Min kone ønsker, at hendes folk paa Ygre vilde skrive hende til det første de kommer til kundskab om dette brev, og lade os vide, om vi skal vente nogen af dem eller ikke.

Naar De skriver til os, har De at adressere saaledes. Vi har faaet en anden postoffice.

Mr. Nels Erichson Lødve,

Whifely P. O.

Illinois, United States.

Vi maa berette at
Sigrid Larsdatter Bøe
er død.

Nils Lødve og hustru forblev paa sin farm til sin død. Om børnene kan berettes følgende:

Gjetle Lødve, kaldte sig George, blev gift med Malinda Meland og drev som farmer — en tid i Iowa, senere i Nebraska.

Han er død for mange aar siden, efterladende fire børn — to gutter og to piger. Erik Nilson Lødve blev gift med Hannah Johnson — datter af Amund Johannesson Mølstersteigen og Johanna D. Rekve. Han drev en tid som farmer ved Leland, flyttede saa til Chicago, hvor han drev med forskjelligt slags arbejde. Der døde han i 1889, efterladende hustru og to døtre, Nelsie, gift med Henry Grover og bor ved Leland, samt Alvina, død ugift 1915. Ranveig Nilsdatter Lødve blev gift med Isak Torstenson Ygre og boede i Leland til sin død 1928. Hun kaldte sig Marinda Harmonson.

Ole Larson Rogne kom til La Salle county i 1844 — samme aar han kom fra Norge. Han var født paa pladsen Rogneshagen, under Rogne, Voss, den 14de august 1817 af forældrene Lars Pederson Rogne og hustru Anna Ivarsdatter (Saude?). Han var den yngste af fem søskende: Peder, Ivar, Anna, Kristi og Ole. Kristi døde som barn. Hans øvrige søskende forblev paa Voss, men havde børn i Amerika. Ole kom til Amerika sammen med sin forlovede, Brita Andersdatter Røthe, født den 23de mars 1823, en søsterdatter af foran nævnte Lødve-brødre. De reiste til Lars E. Lødve i Ottawa. Der blev de samme aar gifte og kort efter købte de sig en farm i sydvest fra Leland. Senere købte de en farm 3 mil østenfor Leland. Der blev de boende til sin død. Ole døde den 20de februar 1905 og hans hustru den 3dje august 1908. De havde tretten børn, af hvilke ni voksede op. Disse var: Lars, født den 14de juni 1845, død i Nord Dakota i 1917, ugift; han eiede farm i Nord Dakota. Anders Olson Rogne, født den 12te november 1846, død i 1927, blev gift med Kari Dokken og var farmer ved Linn Grove, Iowa. Erik Olson Rogne, født den 1ste juni 1851, døde i 1872. Anna Olsdatter Rogne, født den 29de juli 1852, gift med Mr. Seward, Arrowsmith, Ill., døde den 19de juni 1909. Ivar Olson Rogne, født den 9de april 1855, død i Saskatchewan, Canada, omkring 1918; stor familie. Peter Olson Rogne, født den 29de oktober 1856, farmer ved Linn Grove, Iowa, døde i november 1891. Martha Olsdatter Rogne, født den 30te mai 1858, bor i Leland i eget hus; ugift. Knut Olson Rogne, født den 13de september 1859, blev gift med Martha Johnson (Mølstersteig), drev som farmer ved Sandwich, Ill.; Knut døde den 26de mars 1929 og hans hustru to dage efter; de efterlod en søn, Burnice, og en datter, Ada (Mrs. Pratt). Julia Olsdatter Rogne, født 20de februar 1863, død ugift i 1885.

Amund Johannesson Mølstersteig antog navnet Johnson. Han kom til Amerika i 1840-aarene; blev gift i 1852 i Chicago med Johanna Davidsdatter Rekve. Hun var født den 18de november 1822 og var først gift i 1843 paa Voss med Mats Knutson Vinsand

og havde en datter, Dønot. De udvandrede i 1845. Mats døde straks efter ankomsten til Amerika. Johanna reiste til sin broder, Lars D. Rekve i Deerfield, saa til Chicago igjen, hvor hun arbejdede til gift igjen. Amund og Johanna bosatte sig paa en farm en halv mil syd for Leland og blev boende der til sin død. Johanna døde den 16de mai 1886 i en alder af 64 aar. Amund døde i 1862. De fik syv børn, hvoraf seks voksede op: Dina (Dønot) Matsdatter blev gift med en Mr. Jameson. David Richard Johnson, født i 1855, døde i december 1887, ugift. Caroline R., født den 21de oktober 1862, døde i 1890, ugift. John døde i januar 1891; ingen børn. Hannah, født i 1856, døde den 14de oktober 1895, blev gift med Erik Nilson Lødve. Martha A. Johnson, født den 10de mars 1859, blev gift med Knut O. Rogne.

Erik Johanneson Mølsterteig (Johnson) — Amunds broder — udvandrede omtrent samtidig med broderen; blev gift og var farmer ved Leland. Han døde paa Voss under et besøg der, efter konens død. Han efterlod sig to sønner, som reiste til Vesten, og en datter, som døde ved Leland omkring 1920.

Amund og Erik Teigen havde tre brødre paa Voss — Ole, Nils og Lars. Faderen, Johannes Mølsterteig, levede endnu i 1858. [“Wossingen.”]

Tormod Torstenson Fletre kom til Waverly (Leland) i 1853 fra Muskego, Wisconsin, hvortil han, som andetsteds vil sees, kom i 1844. Hans hustru døde i Racine county, Wisconsin. Tormod forblev i dette strøg, til han i 1857 sammen med broderen Knut drog til Kansas og tog sig land nær Atchison. Der forblev han til 1861, da borgerkrigen begyndte, og drog saa tilbage til Leland, Ill.; var der til krigens slut, og var saa atter en tid i Kansas, men kom sluttelig til Leland igjen, hvor han døde i høi alder.

Torsten Thormodson Fletre, født den 7de september 1832 — Tormods søn, skrev sig Thompson. Han kom til Leland i 1854 fra Chicago, hvortil han var kommen to aar tidligere fra Muskego. I Leland var han i to aar i handelsvirksomhed sammen med Anders A. Kløve, der ligeledes i 1854 var kommen til Leland fra Muskego. I 1858 reiste Torsten til sin fader i Kansas. Der begyndte han sammen med John og Ole Opkvitne (Nelson) med sagbrug ved en liden by kaldt Sumner; men reiste i 1861 sammen med faderen tilbage til Leland. Var saa en kort tid butikbetjent. Saa drev han nogle aar med kornhandel; drev saa i otte aar landhandel i Creston, Ill. Han kom saa tilbage til Leland og var atter i kornvareforretning — ført sammen med K. Buland, saa fra 1883 med Andrew Anderson. Under firma-navnet Thompson & Anderson drev de denne forretning til 1901.

I mai 1896 begyndte de ogsaa i bankforretning, som siden er fortsat. Thompson var town clerk fra 1880 til 1900 for Adams township og havde andre offentlige bestillinger. Han var republikaner i politik. Thompson var gift den 19de juni 1861 med Caroline A. Satter af Leland, som døde i 1886. Thompson døde omkring 1906, efterladende seks børn: Louis T., Stanley O., Cora May, Mrs. H. R. Thompson, Mrs. Wm. Grover og Mrs. W. H. Burke.

Anders Anderson Kløve, født paa gaarden øvre Kløve, Voss, den 30te mai 1828, udvandrede med forældre og søskende i 1843 og var bosat med dem i Muskego, Wisconsin, til voksen. Kom saa i 1854 til Leland og begyndte med landhandel, som han drev i elleve aar. Af faderen fik han 700 dollars at begynde med. I 1865 tog han til med farming og drev dette med stort held. Opdrætning af Holstein-kreaturer var hans specialitet. Han kom sluttelig til at eie 520 acres af værdifuldt land lige ved byen. Kløve var i sin tid en af de bedst kjendte og betydeligste mænd af norsk afstamning i sit town og county, og i norske kredse var han adskillig videre bekjendt. Allerede i 1856 valgtes han til town-kasserer og var det i to terminer, var town assessor senere i to terminer. I ti aar var han county supervisor og et aktivt medlem af county-styret. I fire aar var han fredsdommer, "notary public" i 26 aar; skole-trustee var han ofte. Han var med at organisere landsbyen Leland i 1859 og blev medlem af styret som trustee — en stilling han ogsaa holdt ofte. Han var sekretær af Adams Township Gjensidige Brandforsikringsselskab siden dets organiastion i 1875 til sin død. Tillige var han sekretær og kasserer af Adams Townships Bibelselskab siden dets stiftelse i 1850-aarene og var æresmedlem deraf. Han var med at stifte Pleasant View College, Ottawa, Ill., hvortil han gav 500 dollars og var medlem af styret. I 1890-aarene gav han 1000 dollars til bygning af den nye kirke i Leland — en af de største bidragsydere. Desuden gav han 1500 dollars til Beloit barnehjem, Wisconsin, 1000 dollars til bygning af den Forenede kirkes seminar i Minneapolis og til flere andre gjøremaal mindre beløb. Kløve tog stor interesse i det kirkelige arbeide inden norsk-lutherske kredse. Han var med at organisere den skandinaviske Augustana-synode i 1860 og den norske i 1870 samt den Forenede kirke i 1890. Da der i 1873 blev adskillelse mellem Frikirke-folket og Augustana-kirkefolket i den norske menighed i Leland, var det Kløve som tog Ledelsen inden Augustana menighed og holdt det gaaende, indtil det Forenede kirkesamfund blev organiseret i 1890. Han var kasserer i menigheden fra 1860 til 1890, medlem af den Forenede kirkes raad fra 1890 til

sin død i 1899, søndagskoletilsynsmand i 50 aar. Der var omtrent intet af det som foregik i stat eller kirke uden at Kløve tog del. Han døde den 7de december 1899.

Anders A. Kløve

Den 9de mars 1855 indgik han i ægteskab med Ranveig Olstdatter Grove. De fik seksten børn, af hvilke fem overlevede ham. To døtre døde som voksne, nemlig Lydia Isabell, lærerinde i musik ved Jewell College, Jewell, Iowa, som døde den 18de februar 1897, samt Josephine, som døde samme aar. De øvrige ni børn døde i barnealderen. De gjenlevende er:

Julia Augusta Kløve, født i Leland den 25de juli 1857, gift den 9de oktober 1879 med Henry M. Hanson, søn af Ole og Isabell Hanson, tidlige nybyggere i staten; de bor i Leland, Ill. Andrew Melanchthon Kløve, født den 12te september 1859, drev en tid som forretningsmand i Leland; var medlem af bystyret og borgermester, sekretær i skolestyret, superintendent af kirkens søndagskole, medlem af styret for Det norske diakonisse-hospital i Chicago og af Pleasant View College, Ottawa. I 1906 valgtes han til county supervisor. Han var viceformand af Farmers & Merchants State Bank of Leland. Nu er han bosat i Rock Island, Ill., og driver assuranceforretning. Han har ogsaa indehavt offentlige stillinger der. Den 5te oktober 1885 indgik han i ægteskab med Hannah Mosy. Marthe Andrina Kløve,

født den 10de august 1871, blev gift den 18de september 1895 med Fritz C. Noel, som kom fra England i 1893. De bor i Santa Monica, Calif. Clara Ragnild Kløve, født den 29de oktober 1861, blev gift den 25de november 1896 med Ole Larson Grove (Voss); boede en tid ved Roland, Iowa, senere i Leland, hvor Clara døde i 1924. Noah Grover Kløve, født den 13de december 1882; gennemgik Leland høiskole, Pleasant View College, Beloit Academy og Northwestern universitet; var en tid redaktør af "Leland Times" og havde udsalg af kalendere; eiede 160 acres land, sektion 8, Adams township; er nu assisterende bestyrer af Equitable Insurance Co., Chicago, Ill., med kontor i State Bank Bldg., Chicago. Han blev gift den 10de juni 1908 med Gertrude Mosey, en brordatter af Andrews hustru.

Lars Pederson Ryg var en af de tidlige bosiddere ved Leland, hvor han drev som farmer 1 mil vestenfor byen. Der forblev han til sin død. Han efterlod sig en datter, gift med Markus Kalheim, som fik farsfarmen.

Christoffer Christofferson Saue eller Opheim, som han ogsaa skrev sig, kom til Amerika i 1854 og bosatte sig først paa en farm syd for Leland, hvor han var i 1860; han opførte ifølge "Wossingen" et vaaningshus paa sin farm i 1859. Han flyttede senere først til Lee county, Illinois, saa til Mitchell county, Syd Dakota. Han var gift paa Voss med Brita Isaksdatter Ygre. De havde tre sønner, Thom (Torstein), Isak og Martin, samt en datter — kanske flere. Hun døde i 1919 i Iowa. Familien antog navnet Christofferson.

Brita havde før sit ægteskab med Christoffer en søn, Ole J. Thompson. Han begyndte i bogtrykkerlære i Chicago og havde i 1858 en løn af 20 dollars maaneden. I 1861 hvervede han sig som sergeant i borgerkrigen og blev forfremmet til løjtnant i kompani A, 15de Wisconsin regiment. Senere var han i mange aar paa Chicago postkontor.

Knut Thorstenson Lunde antog navnet Thompson; kom til Leland, Ill., i 1850-aarene; blev der gift med Andrea Anderson fra Kristiania-kanten i Norge. Hun var en tante af A. Anderson og I. L. Anderson i farmerbanken i Leland. Knut og Andrea bosatte sig paa en farm nær Sononauk, La Salle county, Ill., og forblev der i femten aar; var saa ved Malta i samme county i seks aar; flyttede derpaa i 1871 til Osceola county, Iowa, hvor de forblev andre seks aar. Saa reiste de til Westplains, Mo., hvor de forblev til sin død. Knut døde omkring 1902 og hans hustru i 1907.

De havde seks børn: August Thompson, født den 28de august 1851, blev i 1877 gift med en engelsk dame. Han har en

datter, som er gift med en postinspektør i Spokane, Wash. Der bor ogsaa August Thompson, hvis adresse er 4020 N. Whitehouse street..

Knut Lundes øvrige børn er: Matilda (Mrs. Henry), Westplains, Mo.; Christian Thompson i Minnesota; Isabell (Mrs. Fletcher); Thulea (Mrs. Harriman), hvis mand er apoteker; Ludvig Thompson, alle er i Westplains, Mo.

Peder Knutson Løne kom med familie til Leland i 1857, samme aar han kom til Amerika. Han var gift paa Voss med Ragnild Magnesdatter Sætre, født i 1810. De var en tid bosatte i Veiseteigen paa Voss. De havde børnene Ole, Knut, Ivar og Odd, der antog navnet Peterson. Efter nogle aar flyttede familie til Dodge county, Minnesota.

Sylfest Nilson Fanestøl, født i 1808 af forældrene Nils Vikingson Rykke og Ragnhild Sylfestdatter Fletre. Ragnild var datter af Sylfest Brynjulvson og Anna Monsdatter Fletre. Nils og Ragnild boede paa Eggjareid, hvor hun døde i 1831 og Nils i 1841. Sylfest overtog gaarden Eggjareid, men solgte den i 1839 til Hans N. Kaardal, da han agtede at reise til Amerika. Han købte imidlertid et gaardsbrug igjen paa Fanestøl og blev boende der til 1857, da han udvandrede. Han var gift paa Voss med Brita Pedersdatter fra Urland, født i 1811. De havde syv børn fødte paa Voss: Nils den 13de mars 1834, Ragnild, Julia, Peder, Anna, Martha og Marie.

Sylfest med familie fulgte tolmasteren "Jørgen Brunchorst" fra Bergen, kaptein Nilsen. Det tog 28 dage fra Bergen til Quebec. Derfra reiste de dels med dampbaad og dels med jernbane. I Chicago stansede de over en nat hos sin slegtning John Amundson Hefte, som raadede dem til at reise til Leland, Ill., hvilket de gjorde. Sylfest leiede først noget land, men købte vistnok siden. I 1858 satte han sig op et større vaaningshus paa nordre side af byen, fortaltes i "Wossingen" det aar. I 1860 drog han til Kansas. Sønnen Nils var reist derhen i 1858 sammen med Torstein T. Fletre. Hans to ældste døtre, Ragnild og Guri, blev gifte i Leland og var igjen. De øvrige fulgte med til Kansas.

"Wossingen" udgives.

I 1857 kom Nils Torgerson Bakketun til Leland. Han var typograf, og den omstændighed i forening med, at der var forholdsvis mange fra Voss paa stedet bevirkede, at bladet "Wossingen" blev udgivet. Første nummer af dette udkom i december maaned. Det var i førstningen bare et enkelt to-sidigt blad af størrelse 8×11 tommer, inddelt i tre spalter paa hver side. Under titelen staar ordene "Udgivet af nogle Vosser" og under

dette er mottoet "Enighed gjør sterk". Første redaktionsartikel, der redegjør for hensigten med bladet, har overskriften "Til Voss" og er som følger:

"Ved at modtage første nummer af et blad er noget, som sætter hver i en slags forundring; men ved at modtage et med ovenstaaende titel, vil vistnok ikke lidet forundre enhver det maatte falde ihænde. Ja, vi kan ikke andet end falde i forundring selv ved at vove et saadant foretagende. Hvad der i særdeleshed har bevæget os til dette skridt, er det store savn, vi længe har følt af et organ, og tillige den talrige mængde, som kommer til dette land, der gjenkjende sig ved titelen af dette blad.

Bladets indhold eller øiemed skal være at bibringe nyheder og oplysninger om forholdene i dette land saavel som fra Voss Prestegjæld.

At udgive et blad med ovenstaaende indhold indser vi nøie vil være forbundet med mange vanskeligheder og allerhelst af den aarsag, at vi er for uvante til at skrive offentlig. Men dette kan for en stor del afhjælpes ved at modtage indsendelser og breve fra saadanne, som maatte føle sig opfordrede til at bistaa og understøtte sagen. Vi vil derfor opfordre enhver til at indsende nyheder og om forholdene blandt de fra Voss, saavel som brev fra Norge, der maatte være af det indhold at interessere læseren. Ved at faa et saadant blad til at cirkulere iblandt os kunne mange interessante nyheder blive mere almindelig bekjendte baade her tillands og paa Voss, som nu ere kun enkelte til del.

Hvis dette blad finder almindeligt bifald, som vi haabe, vil vi paatage os at føre korrespondance eller brevveksling med en eller anden paa Voss, og saaledes være istand til at opvarte læserne med nyheder derfra maanedlig.

Tillige indser vi, at dette vilde bli et organ, hvorigjennem der kunde gives en mere udbredt oplysning om Det Vossiske Emigrationsselskab, der for omtrent et aar siden dannedes i Chicago, og maaske blive et middel til en mere almindelig deltagelse.

Vi ville atter gjentage, at bladet vil modtage alle saadanne nyheder fra Voss, som ogsaa, hvad der foregaar iblandt vore bygdefolk her i landet. Og i haab om, at I ville bistaa os med indsendelser og enhver i sin kreds søge at udbrede bladet, ville vi anbefale samme til vore læsere og ønske, det maatte findes i enhver vossings hus. Lad eders skrivemaade være saa simpel den vil. Vi skal rette saa fint, vi kan, og hermed vil vi da lade det passere dennegang."

Det næste var en beretning om Det Vossiske Emigrations-selskab, som var begyndt i Chicago aaret forud. Efter denne artikel kom en med titel "Vosserne i Leland og omegn", hvori der nævnes nogle af de tidligst ankomne bosiddere, som Ole Knutson Grove, Lars Erikson Lødvæ, som kom i 1837, og Tor-kel Larson Lødvæ, som havde været i California og Australien, hvorfra han omtrent et aars tid forud var kommen tilbage med-bringende en temmelig betydelig mængde guldstøv, og havde købt sig en gaard i nærheden af sin far. Saa nævnes Nils Erik-son Lødvæ, Ole Larson Rogne, Amund og Erik Johannessønner Teigen, Sjur Steffenson Gjerald og Lars Pederson Ryg, som alle var jordbrugere, mens Anders A. Kløve havde hus og tomt i byen Leland og drev handel. Torsten Tormodson Fletre agtede sig snart til Kansas, hvor hans fader havde opholdt sig et aars tid og befandt sig vel og fornøjet.

Nils Torgerson Bakketun var nylig kommen der fra Wis-consin, staar der, og opholdt sig for nærværende i Leland. Det er alt man faar vide om hans eget virke.

Knut Ellefson Ygre havde for det meste opholdt sig der efter sin ankomst. Christoffer Christofferson Saue med familie havde været der i tre aar. Peder Knutson Løne, Sylfest Nilson Fanestøl og Lars Sjurson Kleivene med familier var ankomne fra Voss det aar samt Ivar Bryngelson Lirhus (Lemme?) og Henrik Jenson Fletre.

Saa omtales i korthed "Norsk Luthersk Kirketidende"; der-paa en julehilsning, saa om døde paa Voss. Sluttelig ægteviede i Chicago.

I de næste numre var indtaget breve fra de nylig ankomne — saaledes fra Sylfest Fanestøl, Lars Kleivene, Christoffer Saue eller Opheim m. fl., beregnet paa at give bekjendte paa Voss underretning om deres reise og heldige fremkomst. Senere indtoges breve fra Voss til slegtninger i Amerika.

Det ottende nummer, nemlig oktober-nummeret i 1858, gjor-des dobbel størrelse, 11×15 tommer, og prisen blev sat til 50 cents. Dette holdt da ved til trykkeriet ved nyttaarstid 1860 flyttede til Milwaukee, hvor sidste nummer udgaves i februar det aar.

I bladet siges ikke udtrykkelig, hvem redaktøren var, men det er dog bekjendt, at det var Nils Bakketun. Det var ham, som ogsaa begyndte at udgive det første blad — "Vossingen" — paa Voss og deri fortæller han, at han i to aar havde udgivet den i Amerika.

Nils Torgerson Bakketun var født paa Bakketun i Tykke-bygden paa Voss af forældrene Torger Monson Bakketun og

Anne Amundsdatter Fjose og var den fjerde i et søskendelag af ni. I 1853 udvandrede han til Amerika. Om vinteren 1854 begyndte han at arbeide ved "Emigranten"s trykkeri i Inmansville, Rock county, Wisconsin, og forblev med dette til han i 1857 begyndte i ovennævnte "Kirketidende"s trykkeri, som eiedes af O. Hatlestad. Dette blad gik dog ogsaa ind samtidig med "Wossingen" omtrent. Den 16de februar 1865 hvervede han sig i Madison, Wis., til krigstjeneste i borgerkrigen og stod i kompani I, 49de regiment som korporal og var med i Syden. Han blev udmønstret den 8de november samme aar. Saa begyndte han igjen som typograf. I 1869 reiste han til fødebygden, Voss, igjen og begyndte paa Bakketun i 1871 at udgive bladet "Vossingen" paa Voss — det første blad udgivet der. Han kjøbte for dette en gammel presse i Bergen. Første nummer udkom den 13de juni 1871. I 1873 reiste han atter til Amerika og solgte da bladet og pressen til lærer O. L. Kindem, som fortsatte med at udgive det. Bakketun drev siden som typograf i Chicago. Der døde han i 1883.

De to aargange af "Wossingen" udgivet i Leland havde han indbundet i en bog. Ved hans død fik hans gode ven Lars Pederson Rogne (Lars med Broen) denne med andre papirer. Da Lars Pederson døde, fik dennes svoger, Nils Anderson (Kvale), den. Fra ham kom den til Knut Henderson (Løne), som lod A. O. Barton, Madison, Wis., faa den for at indlægges i statens historieselskab i Madison, hvor den endnu er nogenlunde fuldstændig og vistnok det eneste som kjendes.

* * *

Viking Olson Rene, født paa gaarden Rene i 1831 af forældrene Ole Vikingson Rene og hustru Gunvor, leilændingsfolk paa Rene, blev i 1857 gift med Guro Sylfestdatter Rene, født den 13de november 1835, datter af Sylfest Monson Fletre og Anna Larsdatter Rogne, gaardbrugerfolk paa Rene. Se Fletreætten. I 1867 udvandrede de til Amerika og kom til Leland, Ill., hvor Guros onkel, Ole L. Rogne, var. De havde da fire børn: Ole, Anna, Gunvor og Sylfest. En datter, Jennie, blev født i Leland.

Viking antog navnet Williams. Han drev med forskjellig slags arbeide de første aar; begyndte saa med kjødvareforretning i Leland og drev denne til sin død. Guro døde i 1870 og Viking i 1897. Familien antog navnet Williams.

Ole Vikingson Rene (Williams), født den 23de august 1857, drev kjødvareforretningen i Leland sammen med faderen. Han blev gift med Isabell Holland. De fik tre børn, af hvilke bare

et vokste op, nemlig Erwin Williams, der er gift og bor ved Ellsworth, Iowa; har en søn, Oliver Bayard, født 7de november 1922. Erwin var i verdenskrigen. Ole Williams døde den 13de november 1895 i en alder af 38 aar.

Julia (Gunvor) Williams, født i 1859, døde ugift i 18-aarsalderen. Anna og Sylfest Williams døde som børn. Jennie Williams, ugift, bor i Leland i faderens gamle hjemsted.

Ole Larson Grove, skriver sig Grover, var født paa gaarden Grove, Raundalen, Voss, den 13de oktober 1856, udvandrede i 1875 og fulgte skibet "Adriatic" til New York. Reiste derfra til sin farbroder, Mons K. Grove i Roland, Iowa; arbejdede først et par aar paa farm; var saa i ti aar butikbetjent; tog saa en tur til Voss igjen og kom tilbage i 1887; begyndte en forretning for sig selv i Ellsworth, Iowa, og drev den i femten aar. I 1896 blev han gift med Clara Andersdatter Kløve, Leland. Han solgte ud forretningen i 1902. I 1902 var han og hustru paa besøg til Voss, men kom saa tilbage samme sommer. Han var saa farmer ved Ellsworth, Iowa, en tid og flyttede saa til Leland, hvor de siden havde sit hjem. I 1909 var han atter paa besøg til Voss. Hans hustru døde i Leland i 1924. De har ingen børn.

Mr. Grovers søskende: Ranveig, født i 1846, er gift med en Mr. Jacobson og bor i Story City, Iowa. Gjetle, født i 1858, døde i Roland, Iowa, ugift. Knut, Sigrid, Lars og Marie er paa Voss. Broderen Lars og hustru var paa besøg i Amerika i 1909. De driver handel paa Vossevangen.

Torstein Johnson Fletre, født i 1867, dattersøn af forannævnte Tormod T. Fletre og søn af Kirsti Tormodsdatter Fletre og John Torstenson, født Davidhaug, som var gaardbrugerfolk paa Fletre. Torsten udvandrede til Amerika i 1891 og kom til sin morbroder, T. F. Thompson i Leland. Han begyndte med snedkerarbejde og har drevet som bygmester i Leland i mange aar. I 1903 valgtes han til town-kasserer og var det i seks aar. Han har ogsaa været medlem af landsbystyret i Leland, og har været valgbetjent i flere aar. Han er ugift. Søsteren, **Anna Johnsdatter Fletre**, født i 1865, ogsaa ugift, bor hos ham.

VOSSINGERNE I KENDALL COUNTY, ILLINOIS

Der knytter sig adskillig norsk pionerhistorie til dette county og vossfolk var med fra begyndelsen. Man kommer ikke langt i norsk-amerikansk kirkehistorie, før man finder landsbyen Lisbon omtalt, og i den forbindelse ogsaa Elling Eielson, som var en værdig vosserepræsentant, hvor han for frem. Der var ikke mange norske bosatte i Kendall county, før

Eielson besøgte dem og holdt opbyggelser. I 1846 blev der i Lisbon stiftet en kirkemenighed under hans ledelse og kirke blev det aar bygget. Der blev i 1855 den første norsk-amerikanske presteskole anlagt efter Eielsons forslag og medvirkning. Siden er flere norske menigheder stiftet i countyet.

Ole Knutson Grove, som bosatte sig i Kendall i 1840, var, som foran nævnt, den første fra Voss bosat i countyet.

Erik Larson Sætre bosatte sig i Big Grove township, Kendall county, omkring 1841 efter to aars ophold i Mission township, La Salle county. Først arbejdede han land paa andel for en amerikaner, John Mason, og vedblev dermed indtil han i 1852 købte sig 80 acres land i sektion 1, Lisbon township — henimod 5 mil nord for landsbyen af samme navn — og byggede der sit hjem. Senere købte han 80 acres til. Der blev han boende til sin død.

Om de prøvelser og besværligheder, som blev ham og andre nybyggere tildelt i dette strøg, beretter hans svigersøn, Nils S. Nilson i en skrivelse med Sætres biografi. Først var det klimafeberen, som næsten alle led af mere eller mindre og ofte gjorde dem udygtige til arbejde. Dertil kom de daarlige huse, man var nødt til at bo i om vintrene. Lønnen for almindeligt arbejde var 50 cents dagen, og selv dette var vanskeligt at faa i rede penge. Man vilde helst betale med varer. For slaat og høstarbejde var lønnen lidt bedre — fra 75 cents til en dollar pr. dag. For at kunne sælge farmprodukter maatte de føres lige til Chicago — omkring 60 mil derfra. Og naar man reiste med et læshvede derhen med okse-team, saa tog det en hel uge paa turen. Prisen paa hvede var som oftest 50 cents pr. bushel. Til Chicago maatte de gaa med hvad de havde at sælge lige til 1848, da kanalen fra Chicago til La Salle blev aabnet for drift. Da blev der i Morris, Grundy county, anledning til at faa sælge alslags kornvarer. Det var en stor lettelse for alle farmere. Jernbane var der ikke, før Rock Island-banen blev bygget i 1851. Denne gik gennem Morris, og alt forbedrede sig da lidt efterhvert.

Erik Sætre var født paa Voss den 13de janunar 1807 og blev gift der kort tid før sin afreise i 1839 med Kari Johannesdatter Ullestad, født i 1804. De fik tre børn, Lars, Anna og John, alle fødte i Amerika. Erik var med at stifte kirkemenigheden i Lisbon og var et agtet medlem deraf al sin dag. Han var republikaner. Familien antog navnet Lewis. Erik Sætre døde den 21de december 1881 og hans hustru den 7de juni 1883.

Lars Erikson Sætre (Lewis), født den 2den december 1841, døde 6 aar gammel.

Anna Eriksdatter Sætre (Lewis), født den 31te juli 1843, blev den 17de mars 1863 gift med Nils S. Nelson, født i Skaanevik prestegjeld den 6te september 1840 og kom til Amerika med forældre i 1849. Han hvervede sig i 1862 i borgerkrigen og stod i kompani E, 91de Illinois infanteriregiment, til den 12te juli 1865, da han ved krigens slutning blev udmønstret. Det var mens han var i krigstjeneste, at han og Anna Sætre blev gifte. Den 27de december 1862 blev hans regiment taget tilfange ved Elizabethtown, Ky., af rebelgeneral John H. Morgan, og Nelson blev saaret. Regimentet blev sendt til en parolleir ved St. Louis, Mo., og mens det var der, fik Nelson permission til at reise hjem et par maaneder, i hvilken tid de blev gifte. Saa drog han tilbage til St. Louis. Efter fem maaneder blev regimentet udvekslet og kom atter i aktiv tjeneste til udmønstret. Han og Anna havde fjorten børn, nemlig Lewis, Erik, Jennie, Randy, Carrie, Sarah, Annie, Lewis, Sivert, Alice, Nellie, Ingeborg, Joseph og Joseph. Fem af disse døde tidlig — den ældste, Lewis, 5 aar gammel; Joseph, 3 maaneder; Alice døde ugift, 26 aar gammel; Ingeborg, 23 aar, og Joseph d. y., 12 aar. Af de ni gjenlevende er fem i Illinois, nemlig Erik, Randy, Carrie, Sivert og Nellie. Jennie er gift med pastor L. O. Thorson og bor i Inwood, Iowa; Sarah er gift med Lewis O. Tendall og bor nær Cement, Okla.; Annie og Lewis bor nær Bricelyn, Minn.; Sivert har hjemmefarmen, og Nellie er husholderske for ham og faderen, som endnu levede i 1923. Anna døde den 6te september 1913.

John Erikson Sætre (Lewis), født den 2den februar 1845, bor hos sin søn, Joseph Lewis, som er prest i Woodville, Wis. Foruden ham har han børnene Eddie, Willie og Anna Lewis. Anna er sygepleierske i Chicago.

Henrik Monson Kaldestad, skrev sig Munson, kom til Kendall county i 1844 og kjøbte sig land. Han sees senere at eie 160 acres i sektion 20, Lisbon township, hvorpaa han boede til sin død. Han var gift paa Voss med Anna Larsdatter Sætre, forannævnte Erik L. Sætres søster. Hun døde i 1859, efterladende en søn, Mons, som var farmer, men døde i 40-aarsalderen ugift. Den 19de mars 1861 blev Henrik Kaldestad gift med Mari Andersdatter Lie, født paa Opeland, Voss, den 5te november 1844. Han døde i 1907 og hun den 23de mars 1918. De efterlod sig tre børn: Albert, født den 16de april 1865, er fotograf i Slater, Iowa; Lizzie Reitz, født den 31te oktober 1866, Chicago, Ill.; Marie B. Munson, assisterende kasserer i Farmers State Bank, Newark, Ill.

Anders Knutson Væthe kom til Amerika og bosatte sig i

Kendall county omkring 1846 — antog navnet Knutson. Han døde den 19de januar 1875. Han efterlod sig fire børn: E. C. Knutson, født den 8de mai 1855, farmer i sektion 21, Kendall township; desuden Ellen, Marie og Susan Knutson, Yorkville, Ill.

Knut Knutson Væthe, Anders Væthes bror, kom vistnok samtidig med ham til Amerika. De var sønner af Knut Anderson Væthe, født i 1788, og hustru Cicilie Aslagsdatter Eimstad, gaardbrugerfolk paa Væthe. [Miltzow-ætti af A. Finne.] Knut Væthe har en søn, Oscar Knutson, som er "undertaker" i Yorkville, Kendall county, Ill. En søn drev en tid vognmandsforretning i Yorkville.

Nils Johnson og hustru Anna, født paa Voss den 11te juni 1831, kom til Kendall county i 1854, samme aar de kom fra Voss. De boede der til 1865, da de flyttede til Story county, Iowa, hvor han døde aaret efter. Anna blev gjengift med Thomas Enes, som døde i 1899. Hun døde i Roland, Iowa, i juli 1911. Hun overlevedes af en datter, Mrs. J. O. Enes, og tolv børnebørn samt to børnebørns børn.

Anders Askildson Lee, født paa Lie i Bergsdalen, Voss, den 21de april 1812 af forældrene Askild og Maria Lie; gift paa Voss med Elizabet Olsdatter Bolstad, datter af Ole og Anna Bolstad. I 1845 købte han et gaardsbrug paa Opeland, Voss herred, og boede der til 1856, da han udvandrede til Amerika. Reisen foregik med skibet "Hebe", som ankom til Quebec den 14de juni. Han bosatte sig i sektion 2, Kendall township, Kendall county, og forblev der til sin død. Han eiede sluttelig 240 acres land. Børn: Mary, født i 1844, gift med Henry Munson; Ole A. Lee, født den 13de mars 1846, farmer, døde paa Beloit hospital den 15de august 1916; Anna, født den 13de december 1849, gift med Ole Fosse; Ingeborg (Belle), født den 16de november 1853, blev gift med Wm. Williamson.

Helge Askildson Lee — Anders Lees broder — var en tidlig bosidder i Kendall county, Illinois. Hans datter blev gift med Nils Jæger — ogsaa fra Voss. De har været bosat paa en farm i sektion 10, Kendall township, P. O. Platteville, Ill. Nils lever (1923). Hans hustru er død for nogle aar siden.

Knut Johanneson Grevle, født paa Voss i 1827 af forældrene Johannes Knutson Raudstad og Ingeborg Mattisdatter Mølster, der købte sig gaard paa Grevle og boede der. Knut tog lærer-eksamen og blev skolelærer paa Voss i 1854. Han var gift paa Voss i 1850 med Kari Torstensdatter Kyte [A. Finne, Miltzow-ætti], som maa være død tidlig. I 1858 er han i Amerika og driver som skolelærer i Kendall county, nær Lisbon. Senere blev han gjengift og bosatte sig da paa en farm 2 mil nord for

byen Morris, Ill., og forblev der til sin død. Han antog navnet Granville. Enken levede endnu i 1923.

Ole Johanneson Grevle, født den 3dje september 1844, foranævnte Knut J. Grevles bror, antog navnet Oven J. Granville, udvandrede i 1866, kom med skibet "Fido" til Quebec efter sex uger og tre dages reise, drog saa til Lisbon, Kendall county, Ill., hvor han en tid drev som snedker og var en tid eier af en farm der. Senere flyttede han til Stanhope, Iowa, hvor han drev som bygmester og hvor han havde huseiendomme i byen og farm paa landet en mil fra byen. Han blev gift den 17de april 1878 med Mary Haga fra Oslo. De har tre børn: Helmon, født den 3dje september 1883; Albert, født den 22de oktober 1885; Martin, født den 4de februar 1888. Ole Grevle var republikaner og hørte til den norsk-lutherske kirke.

Lars S. Grevle, Newark, Kendall county, Ill., skriver sig Lewis S. Gravley. Han er født paa gaarden Grevle, Voss, den 12te april 1849, søn af gaardbruger og smed Sjur Grevle; udvandrede til Amerika i 1868 og fulgte med skibet "Ocean" til Quebec; reiste derfra til Newark, Kendall county, Ill., hvor han har drevet som farmer og senere som smed. Han har endnu en farm — 175 acres — og hus i byen. Han blev i 1876 gift i Newark med Julia Newton. De har otte børn, som alle lever. Hans søster er gift med Ole Veka (Weeks), Balaton, Minn.

Martha Larsdatter Lie, født paa Voss den 2den februar 1851 af forældrene Lârs J. Lie og hustru Guri; kom ganske ung til Amerika; blev gift med Nils B. Larson og har boet i Millbrook, Kendall county, Ill. Hendes mand døde den 28de oktober 1902 og Martha den 25de december 1925. De efterlod sig en søn, Arthur G. Larson, som er dommer og bor i Yorkville, Ill. De havde ogsaa to børnebørn ved sin død. Martha havde ogsaa en søster, Mrs. Nicols, og en bror, John Lee, i Millbrook, Ill. Familien tilhørte den lutherske kirke i Millbrook.

Styrk Anderson Ringheim, født paa Tverberg, Voss, blev gift den 22de mai 1867 med Britha Torstensdatter Ringheim, født den 11te november 1844. De boede en tid paa pladsen Skulestadmoen. Han var en særdeles dygtig bygningsmand. De kom til Amerika i 1896 og var bosat ved Millbrook, Kendall county, Ill. Han døde der i mars 1923 og hun den 15de april 1926. De havde tre børn: Knut Ringheim, Capron, Ill.; Th. S. Ringheim, Blue Earth, Minn., og Mrs. B. B. Larson (Björgo), Millbrook, Ill. De havde ved sin død ni børnebørn og fire børnebørns børn.

Baade Styrk og Brita Ringheims ættelinjer kan følges tilbage til provst Henrik Miltzow og gennem fogden Claus Milt-

zows hustru Inger Lauritsdatter til forskjellige adelsætter. Margretha Clausdatter var deres tiptipoldemor.

Clarence Williams, county-dommer i Kendall county, Ill., født i Chicago den 10de august 1873 af forældrene Wm. Williams og hustru Ingeborg (Belle) Andersdatter Lie. Han gennemgik almueskolen i Newark og begyndte som handelsbetjent. I ni aar arbejdede han med handel i Newark og Millbrook. Den 8de august 1898 blev han valgt til county-kasserer i Kendall county og var det i fire aar. I 1902 blev han county clerk og gjenvalgt i 1906 — fire aar hver termin. Senere blev han valgt til county-dommer. Den 24de august 1898 indgik han i ægteskab med Mary E. Budd af Millbrook, Ill., og har flere børn.

Ole Larson Fosse, født i Bergsdalen, Voss, den 10de august 1839; udvandrede før 1861 og kom til Deerfield, Wis.; hvervede sig der den 7de oktober 1861 til tjeneste i borgerkrigen og stod i kompani H, 15de Wisconsin regiment, hvor hans to brødre Anders og Steffa ogsaa var med. Han udmønstredes den 13de februar 1865; tog saa ophold i Kendall county, Illinois; blev der den 26de februar 1867 gift med Anna Askildson, født den 3dje december 1849, datter af Anders Askildson Lee. De havde en 160-acres farm i sektion 4, Kendall township, og blev boende der. Anna døde i Newark, Ill., den 31te december 1917. De havde to børn. Ole Fosse var republikaner og hørte til den norsk-lutherske kirke. Broderen Anders L. Fosse faldt ved Stone River. Han opførtes som "brevet captain". Steffa kom tilbage uskadt.

UDVANDRINGEN FRA VOSS I 1840

I 1840 udvandrede der fra Voss et selskab paa tyve voksne personer, som reiste med samme skib. Om der var nogen, som fulgte med andre skibe, foreligger ingen besked, og det er lidet rimeligt, at der var flere, i betragtning af den beretning vi har om udvandringen det aar. Der var flere, som agtede sig til at reise, men opgav det paa grund af en ugunstig beretning fra Amerika. Om dette vil vi gjengive, hvad en af ovennævnte selskab har nedtegnet, og man vil deraf kunne forestille sig, hvorledes stillingen var. Arne Anderson Vinje (Tykkebygden), som udvandrede det aar, har skildret reisen og sine første oplevelser i Amerika til underretning for sine efterkommere, og hans søn Daniel Anderson, Woodford, Wis., har velvillig ladet os se denne og dertil givet flere tillægsbidrag af vigtighed for denne saga. I det efterfølgende vil der da gjentagne gange bli henvist dertil, hvad man vil merke sig. Arne Vinje beretter følgende:

"Om vinteren 1840 var der mange fra Voss, som reiste til

Bergen og skrev sig ind paa et skib, som skulde reise til Amerika med emigranter. Men om vaaren kom der et brev fra en i Fox River-settlementet i Illinois, som de kaldte Sjur Valders. Han havde saa meget ondt at fortælle om Amerika, saa at mange opgav reisen, og skibet, vi havde skrevet os ind paa, opgav ogsaa reisen, da det blev saa faa, som vilde reise til Amerika fra Voss. Det var kun 20 personer, som reiste fra Voss det aar. Deres navne er: Torsten Saue og kone med søn Gulleik, Lars Saue og kone, Knut Hylle, Ole S. Gilderhus, Knut Rokne, Mats Sonve, Baard Larson Bøe (broder til Ivar Lawson), Lars Røthe, Brynjulv Ronve, to piger fra Saue, en fra Ronve og en fra Gilderhus.

Den 16de april reiste vi fra Voss til Bergen i haab om at faa leilighed at reise til Gøteborg i Sverige. Der var en fra Farsund, som laa i Bergen med en jagt, der skulde gaa til Gøteborg med fisk og tran, og med ham fik vi da anledning til at følge. Men i Gøteborg havde vi saa til at vente i fire uger, før vi kunde faa leilighed at reise til New York. Til vor lykke kom kaptein Ankerson fra Drammen med emigranter, som vilde til Amerika. Han stansede der to uger og tog ind jernlast, og da han var færdig dermed, saa begyndte vi reisen fra Gøteborg til New York. Det tog elleve uger til New York og derfra til Chicago omtrent tre uger. Even Heg og de fra Østlandet, som kom fra Drammen med kaptein Ankerson, tog ind i Milwaukee, men vi fra Voss reiste til Chicago."

Senere har Vinje ladet nedskrive lidt mere om reisen. Deri heder det, at de ialt var 90 emigranter med paa skibet til New York med dem som kom fra Drammen med kaptein Ankerson. Det vides ellers, at skibets navn var "Emelia".

"Kaptein Ankerson erklærede, at bunden i skibet, som vi seilede med, var 150 aar gammel," fortæller Vinje videre. "Da vi var komne midt paa havet, fik vi en svær storm. Den rystede skibet saaledes, at stolperne, som holdt de øverste sengesteder, løsnede og sengene faldt ned paa dem nedenunder. De skrig og raab, som derved opstod, forenet med den larmende storm, foraarsagde næsten panik ombord. Jeg selv tog en stor kiste, som jeg agtede at kaste overbord og bruge som en redningsbøje, ifald skibet skulde gaa tilbunds.

Ankomne til Chicago tog jeg med hustru og søn ind hos Sjur Ulvund, i hvis hjem vi var velkomne, idet vore hustruer var nær beslegtede."

Her vil vi gjøre en stans i Vinjes beretning og give lidt nærmere oplysning om udvandringsspørgsmaalet den tid.

Det ses af ovenstaaende, at mange paa Voss havde opgivet

reisen til Amerika paa grund af et brev som en Sjur Valders havde skrevet til Norge fra Fox River-settlementet. Denne Sjur Valders hentydes der til i flere breve, som sendtes fra vossinger i Amerika til hjembygden, af hvilke vi har afskrifter. Han blev ellers en bekendt person, da hans breve oplæstes af enkelte prester, sandsynligvis i kirkerne, og desuden blev de sluttelig trykte i Bergen og udsendte i bogform. Det havde sine følger, hvorom nogle ord maa siges.

Denne Sjur Valders's rette navn var Sjur Jørgenson Lokrheim fra Valdres, men han var udvandret fra Haaheim i Ulvik. Han havde været syg af klimatfeber og nedtrykt, som saa mange andre i førstningen. Saa skrev han nedsættende breve om Amerika, og disse kom vel med i Norge for dem, som søgte at modarbejde udvandringen. De oplæstes af presten i Hardanger og de blev trykte i Bergen. I 1841 reiste han tilbage til Norge, og samme aar udkom hans breve i bogform. Udvandringen stansede ganske i enkelte prestegjeld i Hardanger i 1840 og begyndte ikke igjen før i 1847-50. Der var nok ogsaa et par andre brevskrivere som hjalp til dermed.

Lars Nilson Nesheim paa Voss tog afskrift af Lokrheims brev og brudstykker af denne kjendes. Se derom "Vossingen" nr. 4, 1924. Paa Voss har disse breve ikke gjort synderligt afbræk i udvandringen udenom det af Arne Vinje nævnte, takket være de mange dygtige brevskrivere i Amerika, som havde udvandret derfra. Disse fik snart greie paa de andres skriverier og forklarede forholdet med den følge, at en uforholdsmæssig udvandring fandt sted fra Voss udover 1840-aarene. Foran er ellers fortalt om Anders Larson Flages skrivelser i forsvar af Amerika og ligeledes skrivelser fra Mons Larson Skutle og andre.

Vi maa her nærmere omtale en skrivelse fra Anders L. Flage, dateret den 23de november 1840 og underskreven af fire andre vossinger i Chicago. Dens tilblivelse skyldes især de ovenomtalte nedsættende breve om Amerika, som den giver svar paa og betegner delvis som aabenbar løgn. Men i samme brev fortæller han ogsaa en hel del om de til Amerika ankomne folk fra Voss, og den bliver derved i mere end en henseende et dokument af stor historisk betydning. Han fortæller saaledes om, hvad de til Chicago det aar ankomne vossinger tog sig til, og hvor de boede. Her vil oftere bli henvist til dette brev.

Angaaende dem, som udvandrede i 1840, saa maa her føjes endel til, hvad Arne Vinje ovenfor har berettet. Foruden de nævnte personer, som var med i hans følge, vides det, at Ivar Torgerson Gjetle, 28 aar, og kone, Kari Larsdatter, 20 aar, med

datter, 1 aar, agtede at udvandre det aar og hans navn indskrevet i ministerialbogen som udvandret. Han er nok feilskreven for Gjelle. De kom til Amerika senere. Saa nævnes i ministerialbogen en Lars Larson Midtbære, 18 aar gammel, som udvandret. Han er ellers ukjendt.

De to piger fra Saue, som Vinje nævner, var Martha Larsdatter Saue, 19 aar, og Martha Torstensdatter Saue. Desuden udvandrede Eli Nilsdatter Bergslien, 20 aar, og Martha Tormodsdatter Ringheim, 28 aar. Om nogen fra Ronve og Gilderhus vides ikke om. Klaus Grimestad og hustru havde ogsaa en liden datter, Brita, 1¼ aar gammel, med.

Af ovennævnte brev fra Anders Flage sees det, at selskabet kom til Chicago den 30te august. Lars T. Røthe havde faaet sig hus hos Anders Flage; Ole Sjurson Gilderhus og Knut Johnson Hylle fik hus hos Knut Brække; Mats Nilson Sonve og Knut Erikson Rokne fik hus hos Baard Rokne. (Lassehaug); Baard Larson Bøe, som han kalder Nyre, og Brynjulv Godskalkson Ronve fik hus hos Ole Knutson Gilderhus; Arne Vinje eller Urland, som han kaldes, og hvis beretning senere vil sees, havde allerede kjøbt sig hus i Chicago om høsten 1840; Martha T. Saue havde faaet arbeide en mil op i landet; Martha L. Saue, Eli Bergslien og Martha T. Ringheim fik sig tjeneste i Chicago. Om den sidstnævnte haves ellers ingen besked. Angaaende de andre skal her i korthed videre bemerkes:

Lars T. Røthe fik om kort tid pladsen efter Lars D. Rekve ombord i dampbaaden "G. W. Dole" og var med den i tre aar, indtil han i 1843 reiste til Voss igjen; blev gift og kom næste aar til Koshkonong.

Ole Sjurson Gilderhus fulgte om høsten 1840 med broderen Nils Gilderhus til Koshkonong.

Knut Johnson Hylle var ogsaa om høsten til Koshkonong og kjøbte sig land; men kom straks tilbage til Chicago og arbejdede der, til han i 1843 i selskab med Lars Røthe drog paa besøg til Voss, blev gift og kom til Koshkonong aaret efter.

Mats Nilson Sonve var en tid i Chicago; reiste saa til Wiota, om hvilket her straks skal berettes. Der døde han i 1843.

Knut Erikson Rokne reiste efter en tid til Koshkonong, hvor han eiede land 3 mil fra Cambridge; men reiste til Minnesota i 1854.

Baard Larson Bøe forblev i Chicago til 1843, da han sammen med broderen Knut, der ankom i 1841, reiste til Koshkonong og kjøbte sig land. Der døde han endel aar senere. Hans land blev siden kjøbt af Sjur Styrkson Rekve.

Brynjulv Godskalkson Ronve var endel aar i Amerika; reiste

saa til Norge igjen og forblev der. To af hans søskende kom siden til Amerika.

Martha Torstensdatter Saue blev gift med Peder Davidson Skjervheim, om hvem senere.

Eli N. Bergslien blev senere gift med Ole Sjurson Gilderhus og blev bosiddende paa Koshkonong.

TIL JEFFERSON PRAIRIE

Torsten Olson Saue, Lars Baardson Saue og Klaus Isakson Grimestad drog efter en uges ophold i Chicago — altsaa omkring den 7de september 1840 — til Wisconsin i den tanke at kjøbe sig land. [A. Flages brev.] De kom, som det synes, ikke længere end til grænsen mellem Illinois og Wisconsin i Boone county. Der tog Lars Saue og Klaus Grimestad sig land og blev grundlæggere af et af de største vossesettlementer i landet — kjendt under navnet Jefferson Prairie-settlementet. Om Torsten Saue ogsaa tog sig land der, haves ingen besked. Han reiste tilbage til Chicago ialfald senere og døde der et par aar efter.

Jefferson Prairie er et strøg som strækker sig over endel af Boone county, Illinois, og endel af Rock county, Wisconsin. Der blev det paa en maade to norske settlementer paa en gang. I Rock county havde endel numedøler slaaet sig til — den første, nemlig Ole Nattestad, allerede i 1838. I Boone county, lige i grænselinjen og sydover, slog vossingerne sig til. Nogen forudgaaende forbindelse mellem disse partier kjendes ikke til. Ansten Nattestad berettede i henhold til Svend Nelson i "Billed-Magazine", at vossingerne kom til Jefferson Prairie om høsten 1839. Disse vossinger maatte være Nils S. Gilderhus, Nils L. Bolstad og Odd Himle, som kom der forbi fra Koshkonong det aar.

Lars Baardson Lille-Saude var født paa Voss den 15de mars 1798 og gift der med enke Gudve Gulleiksdatter Saude, født den 18de mars 1798. Gudve og Torstein Saudes hustru var søstre. Forannævnte Martha Torsteinsdatter Saude var deres halvsøster. Gudve havde, før sit giftermaal med Lars, en datter, Ranveig Olsdatter, som var gift med Klaus Grimestad og var i følge med dem. Lars Saude og Klaus Grimestad tog sig land i sektion 4, Manchester township, Boone county, Illinois — Klaus lige ved Wisconsin-grænsen og Lars paa sydsiden af ham. De tog 160 acres hver. Lars kjøbte senere ogsaa to farme paa 160 acres paa Wisconsin-siden af grænselinjen i Clinton township, Rock county, men havde sit hjem paa sin første farm. Lars var en særdeles driftig mand — kunde arbeide med dygtighed baade i træ og jern. Han gjorde blandt andet en vævstol, som brugtes af alle i hans nærmeste omkreds, og

gjorde meget smedearbejde — var altid paa farten og tog ikke tid til lange samtaler. Han var ledøren i nabolaget i førstningen — sendte ogsaa besked til andre vossinger om at komme der og tage sig land. Hans hustru, Gudve, døde paa det gamle hjemsted i 1879 og selv døde han i 1881. De havde ingen børn sammen. Deres gamle hjemsted i Boone county og den ene farm i Rock county fik Ranveigs søn Isaac (Isaac Grimestad). Den tredje farm blev i 1879 paa gode betingelser overladt til Ole Larson Skutle, hos hvem Lars Saude døde. De var lidt i slegt.

Klaus Isakson Grimestad var født paa Voss den 11te dec. 1811. Han var gift tre gange — de to paa Voss. Navnet paa den første hustru er ukjendt. I dette ægteskab havde han en datter, Martha, som blev opfostret hos sine morforældre og senere gift paa Voss med Nils Nilson Lunde. Hans anden hustru var Ranveig Olsdatter Saude, som kom med ham og forældrene til Amerika. De fik børnene: Lars, Isak og Britha. Klaus med familie bosatte sig i 1840 paa sit 160-acres land ved Wisconsin-grænsen i Boone Co., Illinois, og der blev hans fremtidige hjem. Senere købte han ogsaa 40 acres i Rock county og eiede saaledes 200 acres. Omkring 1846 døde hans hustru Ranveig og i 1849 blev han gift med Guri Kolbe, som med forældrene Kolbjørn og Kristi Raedalen fra Sigdal, Norge, og søskende nylig var ankommen til Amerika og for en tid havde sit tilhold hos Grimestad. Han mødte dem ved ankomsten i Milwaukee, Wis., og de fulgte med ham. I dette ægteskab havde han otte børn: Rachel, Christy, Caroline, Andrew, Betsy, Martin og Mary.

Grimestad med familie hørte til Augustana lutherske kirke-menighed der. Han døde den 28de januar 1892. Hans hustru Guri (Julia Colby), født 2den februar 1828, døde hos sin datter, Rachel, den 6te august 1906. Familien antog navnet Isaacs.

Lars (Louis) Isaacs hvervede sig i borgerkrigen, blev dødelig saaret af en kugle i et slag.

Icaac Isaacs, født 1844, fik Lars Saudes to farme og boede der — vistnok paa sin Rock Co. farm. Han døde 1910. Hans hustru, Martha, lever 1930.

Britha Isaacs, født omkring 1846, blev gift med Sjur Nesheim og blev bosat paa en farm fire mil nordøst for I. Isaacs i Rock county, Wisconsin. Lars Saude eiede ogsaa, delvis ialfald, denne farm. De fik tre børn, men baade Britha og børnene døde i en kolera-epidemi, som gik der. Sjur Nesheim flyttede siden til Primrose, Dane county, Wis.

Rachel Isaacs, født 1849, blev gift med Hans Larson, farmer ved Sharon, Wis.; har fem børn: Mattie, hos moderen; Cora,

gift med Fred Meyers, bor paa det gamle Grimestad hjemsted i Manchester; Jenny, gift med Will Peterson, farmer i Manchester; Lawrence, farmer sammesteds, samt Clarence.

Christi Isaacs, født 1851, gift med Caesar Wald, boede i Clear Lake, Iowa, begge døde. Et barn, Vida, gift med J. E. Larson, bor i Iowa.

Carrie (Caroline) Isaacs, født 4de mai 1854, gift med Fred Torkildson, var nogle aar i California, saa i Syd Dakota nogle aar paa farm; kom saa til Manchester og kjøbte de 40 acres af farsfarmen i Rock county og byggede sig hjemsted der. Torkildson reiste senere til Chicago for at arbeide for Chicago & Northwestern jernbane company og blev der overkjørt af et tog. Carrie bor paa farmen. De har havt fire børn: Clarence, død 11 aar gammel; Grace Root, i Beloit; Henry, farmer i Manchester, og Marvin, paa hjemmefarmen med moderen.

Andrew Isaacs, født 27de december 1859, reiste til Chicago for at arbeide, fik "smallpox" og døde 22 aar gammel.

Betsey Isaacs, født 14de juli 1861, blev den 11te december 1890 gift med Manley Munson (Kvamme).

Martin Isaacs, født i januar 1864, fik det meste af farsfarmen med det gamle hjemsted, men solgte først de 40 acres i Rock county til svogeren, F. Torkildson, senere resten af farmen, og flyttede til Seattle, Wash. Der blev han gift, men døde middelaldrende. Hans hustru og to børn lever.

Mary Isaacs, født 1868, blev gift med Will. Lawson — søn af Ole Larson Skutle — og flyttede til Chicago. Hun døde ung, efterladende en søn, Victor, som bor i Chicago.

Klaus Grimestad eiede 320 acres land en tid. Han døde i 1892.

Inden her nævnes om de næste nybyggere fra Voss i dette strøg, der først ankom i 1843, vil vi berette om en anden af vossinger, ankomne i 1840 og tidligere, anlagt koloni.

WIOTA-KOLONIEN GRUNDLÆGGES

Denne koloni blev anlagt i 1841 af Peder Davidson Skjervheim, Arne Anderson Vinje eller Umland og Sjur Sjurson Ulvund, hvem man allerede har seet om. Her vil vi da gjenoptage fortællingen af Arne Vinje, der først giver en interessant skildring af forholdene i Chicago i den korte tid han var der, og saa fortæller om reisen til Wiotastrøget i Wisconsin.

Hr. Vinje forblev i Chicago lidt over et aar. Der arbeidede han for John Kinzie og andre og boede ved strandbredden af Chicagoelven nær dens udløb. Chicago folkemængde paa den tid var 4,479 i hensold til dette aars folketælling. Vandet i Chi-

cago var svært daarligt. Vinje og en nabo gjorde en baad, hvormed de roede langt ud i indsjøen efter rent vand. Med hensyn til sit daglige arbejde fortæller Arne Vinje videre:

“Knut Hylle og jeg begyndte vort første arbejde i Chicago som gadearbeidere paa hvad man kaldte vestsiden af byen. Mit arbejde var at haandtere en tung plankeskraber, som droges af et oxespannd og brugtes til at skrabe torven fra siderne ind i midten af gaden. Dette var saa anstrengende arbejde, at amerikanerne ikke vilde gjøre det, sagde de, for \$8.00 pr. dag, medens jeg bare fik \$16.00 om maaneden paa egen kost.

Dette haarde arbejde i forening med det varme veir og det urenlige drikkevand gjorde, at jeg blev syg. Sjur Ulvunds hus var for lidet for to familier, og saa fik min hustru og jeg ved Anders Nilson Brækkes hjælp kjøbt et lidet loghus ved siden af ham selv og flyttede saa ind i dette. Jeg var en tid saa syg, at doktoren udtalte, at jeg ikke vilde staa det over; men jeg begyndte dog snart til at forbedres, hvilket vedblev, men dog sent.

Paa denne tid, og medens jeg endda laa tilsengs, foregik valget af general Harrison til præsident. Opflammet ved opstyret i den anledning, og støttet af to mænd, gik jeg til valgurnen og kastede min første stemme for præsident, endskjønt jeg ikke forstod et ord af sproget, som brugtes. Saa blev jeg støttet tilbage til sengen, adskillig udmattet. Kandidaten var folkets yndling og jeg saa fra min seng det lille loghus, som skulde repræsentere hans hjemsted og kjørttes paa hjul omkring i gaderne for at vise, at han valgtes af almuen. Det var en virkningsfuld valgmaade.

Efter jul blev jeg saa bra, at jeg kunde besøge mine kjendinger og senere om vinteren havde jeg sammen med de fleste af mine følgesvende fra Voss i tre søndage efter hinanden undervisning i en engelsk skole, som holdtes i en barakke ved Fort Dearborn. En svenske ved navn Lang var lærer. Men denne skole blev pludselig endt, da enkelte elever ansaa sig lige kloge som læreren.

Men endskjønt denne skolegang blev kort, saa frembragte den en trang til at lære sproget, og ofte sad jeg oppe til sent om kvelden for at øve mig i at bringe tungen og tænderne i ret stilling for udtalen af ordet “the”.

Om vaaren 1841 gjorde Peder Davidson Skjervheim, som var kommen til Amerika i 1837, en kjøretur fra Chicago til Hamilton Diggings — en grubeby i Iowa county, Wisconsin, anlagt af William Hamilton, søn af Alexander Hamilton, præsident Washingtons velkjendte finansminister. Stedet er nu landsbyen Wiot i La Fayette county. Da Skjervheim kom tilbage, kunde han fortælle, at der var regjeringsland at faa der, og saa be-

stemte jeg mig til at gaa med ham derhen igjen. Vi kjøbte et spand okser og en vogn. Peder Unde fra Vik i Sogn, som kom med familie til Amerika i 1839, slog lag med os. [Gift med P. Skjervheims søster. Sjur S. Ulvund, som ogsaa var med, havde egen vogn.]

Vi reiste fra Chicago den 2den juli og kom til Hamilton Diggings den 7de. Paa veien drog vi forbi Elgin, Ill., som da bare bestod af nogle spredt staaende huse. Det var besværligt at vinde frem. Vognen brækkede ned to gange paa veien. Anden gang hændte det, da vi mod kvelden nærmede os Rockford. Vognaxlingen gik da af. Peder Skjervheim fandt dog paa raad. Bare med næver og øks drog han hen i skogen og fandt et passende træ, hvoraf han gjorde en axling om kvelden, saa at vi kunde fortsætte vor vei næste morgen. Der var ingen broer. Vi vadede over elven ved Rockford og Freeport. I den nu trivelige by Rockford var der da ikke et hus, og bare en liden butik var i Freeport.

Paa den tid var der ingen norske folk i eller omkring Wiota. Det nærmeste norske settlement var ved Rock Run, Ill.

Peder Skjervheim og jeg kjøbte 40 acres regjeringsland hver i Wiota township. Anders Brække (Chicago) kjøbte ogsaa 40 acres, men solgte snart igjen. [Har formodentlig sendt med penge bare.]

Det kan her tilføies, at Sjur Ulvund og Peter Unde, som var gift med Skjervheims søstre, ogsaa fik sig land samtidig.

Paa denne maade blev da kolonien grundlagt ved Hamilton Diggings, og vi er hermed forberedte paa at fortælle videre om denne og de andre af de ældste koloniers videre udvikling. Det er berettet, at da pastor Diedrichson i 1847 besøgte dette sted fandt han omkring 100 norske folk der — de fleste fra Voss. Men efter den tid begyndte vossingernes antal at aftage, idet flere familier drog til Iowa og nogle mulig til Minnesota derfra. Kolonien har dog en særdeles interessant historie, og ved Arne Vinjes beretning med tillæg af sønnen Daniel Anderson, og tilige beretning fra Peder Skjervheims datter Larsina Johnson og andre, kjendes den ganske fuldstændigt. Vi skal senere komme tilbage til koloniens fælles interesser og oplevelser.

Peder Davidson Skjervheim var født paa Vossestranden i 1810; tjente hos kaptein Øvre paa Vossevangen og kaldtes Per Øvre. Stod paa ski ned Mølsterbakkene; var 27 aar, da han i 1837 sammen med sin søster Brita og hendes mand Sjur Ulvund med familie og andre vossinger udvandrede. Under sit 4-aarige ophold i Chicago drev han med forskjelligt. I Anders Flages brev 1840, af hvilket han var en af underskriverne, siges det bare,

at han arbeidede i Chicago. Han var hændig og hjælpsom. Lars D. Rekve fik sit første arbejde i Chicago ved hans hjælp, fortalte denne. Rekve reiste vel til Hamilton Diggings formedelst sit kjendskab med Skjervheim. I Chicago blev Peder Skjervheim kjendt med Martha Torstensdatter Saude, som vi har seet ankom i 1840. Efterat han saa havde faaet sig land og senere bygget sig hus paa dette, drog han til Chicago igjen, og der blev de gifte. Det er berettet af datteren, at pastor Clausen viede dem, saa det var vel i slutten af 1843. Med sin hustru drog saa Skjervheim tilbage til sit nybygge. Martha var født paa Voss 1817 og var datter af Torsten Saue og Christi Mikkelsdatter. Hun var en halvsøster af Gudve — Lars B. Saues hustru paa Jefferson Prairie — og tre andre halvsøstre, Inger, konen til Anders Lunde, Jefferson Prairie, og Ambjørg, konen til Ole Honve, Koshkonong, som ankom senere, og konen til Torstein O. Saude.

Peder Skjervheim var driftig og duelig i altslags arbejde. Da han kom til Hamilton Diggings, hjalp han først svogrene til at bygge sig huse og boede en tid hos dem, men byggede saa paa sit eget land. Senere forskaffede han sig bifortjeneste ved at forarbejde vaskebord, økseskaft og sopelimer, som han solgte i Chicago. Derhen reiste han ogsaa med hvede og flesk om vintrene.

Han blev ingen gammel mand, og omstændighederne ved hans død giver os et trist billede af de vanskelige tider. I 1850, da koleraen rasede i Chicago, kom hans bror Arne med familie og en anden brors datter til Amerika. Han reiste da til Chicago for at møde dem. Ved hans ankomst dertil var flere af dem angrebne af sygdom og nogen endog døde. Saa blev han selv ogsaa syg, og det endte med, at han og flere slegtninger afgik ved døden. Kun to smaagutter stod det over, nemlig Mons og Peter Davidson, som voxte op og boede sidst 1924 i Los Angeles. Peter Skjervheim og slegtningerne ligger begravne hvor Lincoln Park i Chicago nu er. Hans hustru fik først vide om hans skjæbne længe efter hans død.

Hun blev i 1851 gjengift med en velkjendt mand i kolonien, Ole Munson fra Lands prestegjæld, Norge, der var murmester under opførelsen af settlementets kirke. De bosatte sig paa en farm nær Gratiot, Wis. Martha døde den 13de juni 1882. Martha Munson var sterkt religiøs, ligesaa hendes mand Ole. De havde begge lidt stort tab under koleraen og havde fundet trøst i religionen. Hun efterlod sig 16 religiøse sange, som hun selv havde digtet. Disse fik datteren Christine trykt senere, saa familiens medlemmer fik hver sit exemplar. Hun og Peter Skjervheim havde to døtre, Martine, som blev gift med Gulleik

Amondson Honve, Cambridge, Wis., og Larsina, som blev gift med borgerkrigsveteran Martin Johnson fra Lands prestegjæld. De arvede faderens gamle nybygge; Larsina og Martin Johnson løste søsteren ud og fik det siden. De boede der til omkring 1893, da de overlod det til sønnen, William O. Johnson, og bosatte sig i landsbyen South Wayne, Wis., som er lige ved hjemstedet. Larsina Johnson døde den 25de mars 1923, efterladende ni børn. Søsteren Martine var død mange aar før.

Martha og Ole Munson havde to døtre: Christina, som blev gift med sit søskendebarn Ole Anderson Lunde paa Jefferson Prairie, og Bertina, gift med Lars Olson Honve (Amondson) fra Cambridge, Wis.

Arne Anderson Vinje var født paa Voss den 28de november 1820. Hans forældre var gaardbruger Anders Arneson Vinje og hustru Synva Herlaugsdatter Flatekval. Faderen var med i krigen med Sverige og ved en anledning under denne udmerkede han sig ved i 24 timer at gaa 70 mil med melding fra en afdeling til en anden. I 1827—28 var han storthingsmand; senere blev han lensmand paa Voss. Han var født 1779 og døde 1833.

Arne Vinje blev i 1838 gift med Martha Gulleiksdatter Kinne, født den 12te november 1815. Hun var datter af gaardbruger Gulleik Olson Kinne og hustru Ranveig Eriksdatter Saude (Viken), født 1785. Hendes tipoldemor var Inger Klausdatter Miltzow, født 1680, død 1750 — datter af fogden Klaus Henrikson Miltzow og Inger Laurtsdatter af gammelnorsk adelsæt.

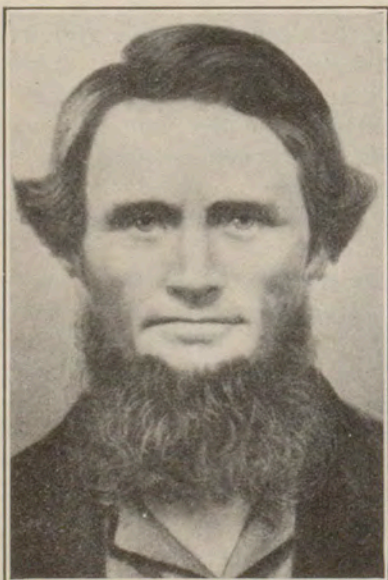
Saasnaart Vinje havde købt sit land, gik han igang med opførelsen af et lidet loghus paa samme. Der blev han og familie boende i omtrent tre aar, og en datter, Gynthea, blev født der. I 1844 solgte han denne farm og flyttede til et mere fordelagtigt sted paa townshipets østkant. Dette er lige ved den nuværende landsby Woodford, Wis. Der blev deres hjem siden, og fem børn til fødtes der, nemlig Galac, Peter, Ester, Mary og Daniel. Af disse lever nu bare den sidstnævnte.

Om vinteren, efterat de var flyttet til det nye hjem, reiste Vinje sammen med Aad Johnson (Helland) og Erik Fosse først til Mineral Point og saa til Galena for at tjene lidt penge. Disse steder laa 40 mil borte, men var de nærmeste markedspladse, hvor man kunde sælge sine varer og faa noget arbeide.

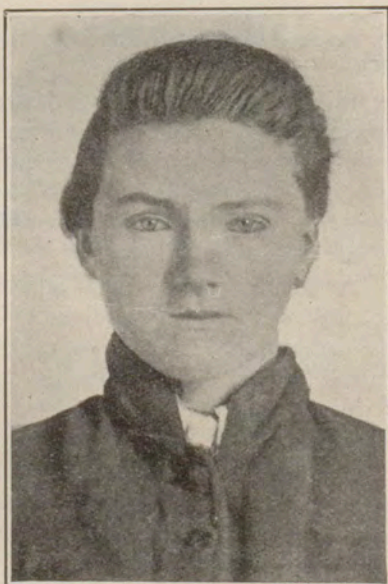
I Galena leiede de et lidet loghus og lavede selv sin mad. Denne bestod næsten udelukkende af vand, maiskage og grisehoveder. De sidste kunde faaes for 10 cents stykket. Vinje fortalte siden, at han aldrig havde befundet sig friskere og sterkere end ved den simple levemaade i denne tid.

Det strenge vinterveir bragte dog ofte forkjølelse. De maatte sove fuldt paaklædte, da de medbragte sengklæder ikke var nok til at holde dem varme. Ved enden af denne strævsomme tid drog saa Vinje hjem igjen, og gik da de 40 mils vei tilfods i en dag med klædesvarerne i en sæk paa ryggen og stampende i uveisomt lænde og i knædyb sne.

Men Vinje var en meget kraftig mand og kunde til tider vise sin styrke. Engang, da den saakaldte McKnight bro over elven Pecatonica blev bygget, var han med, og ved en anledning der løftede han paa plads en svær brobjælke, som fem mænd forgjæ-

Arne Anderson Vinje

Gulleik Anderson

ves prøvede at lægge tilrette. Medens disse gik hen i skoven for at finde en passelig sterk løftestang, fik Vinje en mand ved navn Henry Riggs til at holde færgesbaaden fast mod land, hvorefter han selv gik op paa dækket, satte skulderen under bjelken og løftede denne op paa det bestemte sted. Han brugte ogsaa i almindelighed at tage en tønne salt fra vognen og bære den op et par trappetrin i sin kornbod.

Vinje var med at bygge begge de to første broer over elven Pecatonica. Han var ogsaa med at kjøre materialer til den norske kirke, da den blev bygget, hvorom mere vil sees paa et andet sted.

Vinje tog en aktiv del i alt, som angik landets ve og vel efter sin ankomst. Han var i sin tid en ivrig "abolitionist" — modstander af slaveriet — og mere end en rømt slave fik husly og mad i hans hjem og blev retledet videre til venner paa veien til Canada. Han fulgte godt med i det som foregik og besad en god dømmekraft. Han holdt flere offentlige bestillinger. Var i 28 aar skoledistriktsskasserer og tjente som assessor og supervisor. Man gik gjerne til ham for at finde raad og veiledning. I tidens løb kjøbte han adskilligt tilliggende land og blev en velholden mand.

Hans hustru, Martha, døde den 19de september 1863. Deres søn, Anders, som reiste til Minnesota paa arbeide, blev syg og døde af lungebetændelse i 1861.

Arne Vinje blev gift anden gang den 4de april 1868 med Ragnild Nilsdatter Karavold fra Vik i Sogn, Norge. De fik en datter, Martha B., født 21de september 1872, gift 27de december 1897 med Wm. F. Brunkow. Hun døde den 15de december 1912, efterladende en datter Ester, født 26de november 1898, og en søn, Bernard, født 28de december 1903.

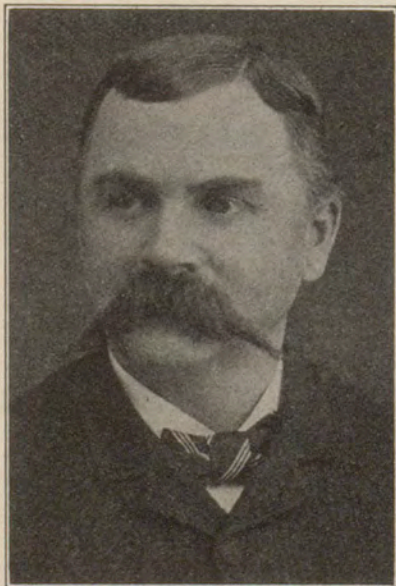
Vinjes anden hustru døde den 19de juni 1900 i en alder af 60 aar og han selv døde den 8de juli 1903. Han selv og familien antog navnet Anderson.

Gynthea Arnesdottes Vinje, født 2den mai 1842, blev i 1864 gift med Allen A. Pierce, som i 1861 havde hvervet sig i 3die Wisconsin Inf. Co. H; var saaret under slaget ved Antietam, men blev bra igjen og tjente ud krigen. Gynthea døde den 14de mars 1866 uden børn.

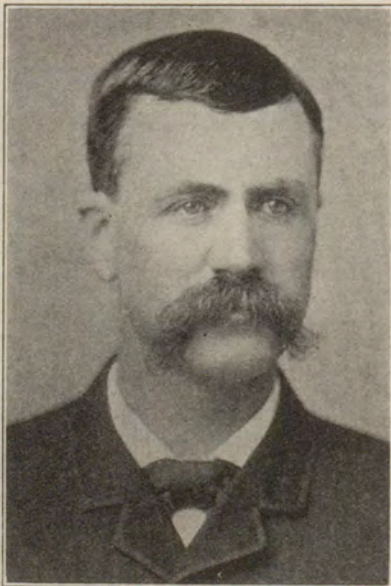
Golac Arneson Vinje, født 26de december 1843, hvervede sig i juni 1862 i Komp. G, 22de Wisc. Inf. Reg., var tagen tilfange i slaget ved Brentwood Sta. den 25de mars 1863 og sendt til Libby fangeleir, hvor han nærpaa døde af uren mad og daarligt vand. Senere blev han udvexlet, og efter at have kommet sig igjen, sluttete han sig atter til regimentet; deltog i flere slag og faldt i slaget ved Peach Tree Creek den 20de juli 1864.

Peter Anderson (Vinje), født 4de september 1846, hvervede sig den 8de september 1863 i Komp. B. 31te Wisc. Inf. Reg., deltog i slaget ved Bentonville, N. C., den 19de mars 1865 og udmærkede sig der ved at frelse 14de armekorps kanoner fra at falde i fiendens hænder og blev fra den dag udnævnt til brevetkaptein og af kongressen tildelt en medalje som ærestegn. Han blev den 20de juni overflyttet til kompani K og udmønstret 8de juli 1865. Om høsten 1866 indgik han i ægteskab med Ella Kerns fra Wiota township. De fik en datter, Martha Alice, født 7de december 1867. Hans hustru Ella K. døde om høsten 1869. Dat-

teren blev i 1888 gift med Henry P. Larson af Wiota township og har otte børn: Ella, Erma, Victor, Esther, Gladys, Clifford, Fay og Lenore. De bor ved Hollanddale, Wis. Victor hvervede sig i flaaen i september 1917. Den 26de november 1885 blev Peter A. Vinje gift med Sophia Jenson fra Newell, Iowa. De fik to børn — en gut, Arne Clifford, født 3die august 1890, og en datter, Leone, født 1895. Begge er gifte og bor i Minnesota. Peter Vinje døde for mange aar siden.

Peter Anderson

Daniel Anderson

Esther Anderson (Vinje), født 18de juli 1848, døde 2den april 1867, ugift. Mary Anderson (Vinje), født 15de september 1851, døde 25de januar 1870, ugift. Daniel Anderson (Vinje), født 21de november 1854, blev gift den 6te juni 1888 med Myra I. Westcott fra Wausemon, Wis. Har ingen børn. Han har endel af det gamle hjemsted ved Woodford, Wis., og lever der; driver som farmer; har været medlem af townstyret som supervisor i to terminer, skoledistriktsclerk ni aar og nærpaa 40 aar medlem af skolestyret itræk, er republikaner og gaar til methodistkirken. Han hører til I. O. O. F.

Daniel Anderson er meget interesseret i slegtens og stedets historie; kan som en af de ældste i dette nybyggersted berette om nybyggerlivet og alt, som knytter sig til de tidlige dage og

det omliggende strøg. Han og hustru er dertil særdeles forekommende og gjæstfrie folk. De fuldstændige oplysninger derfra er for det meste faaet fra ham.

Sjur Sjurson Ulvund var født paa Vossestranden 1802 og gift der med Brita Davidsdatter Skjervheim, født 1801. Da de i 1837 udvandrede, havde de to børn, Sjur, 7 aar gammel, og Brita, halvandet aar. Foran er berettet, at han i Chicago i 1840 havde to huse staaende paa kanalgrunden, men havde solgt det ene og stod sig udmerket godt. Et barn døde for ham i 1840. Det var han, som hjalp Anders Flage til først at faa sig arbeide.

Ved sin ankomst til Hamilton settlementet, som de kaldte det, købte han sig land ved siden af svogrene Peder Skjervheim og Peder Unde, nær det nuværende South Wayne. Der byggede han straks et loghus og boede der til omkring 1860, da hans hustru døde og han flyttede til en gift datter i nabolaget. Han havde fem børn, som voxte op, nemlig: Sjur, Martha, Brita, Jorgina og Anna. Sjur d. y. kaldte sig Andrew til adskillelse fra faderen. Han var en tid skolelærer i kolonien; men i 50-aarene reiste han og to af søstrene til Minnesota, hvor han købte sig land i Leseur county og boede der. Men den 19de august 1862 hvervede han sig i Komp. E, 9de Minn. Reg. Med dette var han med i det heftige slag ved Brice Cross Road, Mississippi, og blev der tagen tilfange og sendt til Andersonville fangeleir. Derfra kom han ikke hjem igjen. Det er fortalt, at han efter krigens slut var med paa et transportskib paa Mississippifloden, som kom i brand og alle omkom.

Sjur Ulvund d. æ. og to døtre, som var igjen i Wiota, reiste senere til Minnesota og overtog landet, som sønnen eiede. Der døde han den 13de mai 1894 i en alder af 92 aar. Om døtrene haves ellers ingen besked.

VOSS OG UDVANDRINGEN FRA SOGN

Udvandringen fra Sogn staar i nøie forbindelse med udvandringen fra Voss. Folket i Vik i Sogn og i Myrkdalen paa Voss er adskilligt beslegtet og forholdet i den anledning kommer her tilsyne.

Anna Davidsdatter Skjervheim, gift med Peter Ivarson Unde fra Vik i Sogn, kom efter opfordring af broderen Peter Skjervheim til Amerika i 1839 og fulgte med, som vi har seet, til Hamilton settlementet. Der tog de sig land ved siden af de andre og blev boende der til sin død. De havde tre børn, Inger, Ivar og David, kanske flere. Inger fik farsfarmen og blev gift med Nils Fenne; Ivar er i Minnesota og David reiste til Kansas.

Peter Unde var nok ikke den første udvandrer fra Sogn; men

af nogen betydning var udvandringen ikke, før han fik sine slegtninge og naboer hid. Han saavel som svogrene skrev eller opfordrede sine slegtninger til at komme til Amerika. Vi har saaledes en afskrift af et brev, dateret Hamilton settlement, 20de august 1843, underskrevet af ham, Sjur Ulvund og Peter Skjervheim, og det forstaaes, at flere breve var afsendte før. Paa den tid dette brev var skrevet var Peder Undes brødre Erik og Ole allerede paa vei til Amerika. Ole opfordres til at tage kvindfolk med sig og han har fulgt raadet; thi baade han og broderen havde hustruer med. Erik døde imidlertid paa reisen, men hustruen og barn kom frem og var bosat i Wiota ligesom Ole blev.

UDVANDRINGEN I 1841

Et forholdsvis ikke ringe antal personer drog afsted til Amerika ogsaa i 1841. Det kan antages, at før omtalte brev fra Anders L. Flage og hans medunderskrivere har haft adskillig indvirkning derpaa. Dette brev, som var skrevet i november 1840 og adresseret til mænd paa Flage og Rekve, kom vel ikke til Voss før frem imod vaaren næste aar og er kun blit bekjendt i visse kredse. Det var da helst i Dyrvedals-ottingen, hvortil brevet først sendtes, og i Tykkebygden, hvor Lars N. Nesheim gjorde det bekjendt, idet han fortæller, at afskrift var laget af brevet i 1841 paa Lemme. Knut Hylle, Baard L. Bøe og Anna Bakketuns slegtninge og bekjendte har da straks faaet besked, som anmodet om i brevet. Og Baards broder, Knut L. Bøe, gjorde sig straks færdig. De fleste udvandrere drog fra gaarden Graue i Tykkebygden. Hylle, Bøe og Lemme var jo lige i naboskabet. Man kunde ikke undgaa at høre om nyheder fra Amerika der. Desuden var Kolbein Vestrheim en af udvandrerne. Han kunde ligesaa lidet undgaa at høre derom, baade fordi gaarden Flage var hans nabogaard og fordi hans svoger var paa Graue. Anders N. Lie, hvis kone var søster til Nils S. Gilderhus, var specielt opfordret til at reise af denne og ventede ikke længe. De som reiste det aar var følgende:

Lars Johanneson Møen eller Graue med hustru Martha Andersdatter og børnene Brita, 5 aar, og Anders, $\frac{3}{4}$ aar.

Rasmus Anderson Graue med hustru Barbara Brynjulvsdatter og børnene Anna, 13 aar, Ingeri, 8 aar, og Marta, 4 aar.

Ole Larson Graue og hustru Gjertrud Davidsdatter.

Sjur Anderson Graue eller Grønlien med kone Anna Nilsdatter og søn Ivar, 3 aar.

Anders Nilson Lie, Bergsdalen, med hustru Gunvor Sjursdatter, født Gilderhus, og børnene Martha, 3 aar, og Nils, 1 aar.

Desuden reiste af ugifte: Nils Ivarson Vike eller Aure, Knut

Larson Bøe, Kolbein Davidson Vestrheim, Steinvor Brynjulvsdatter Graue, Guri Monsdatter Graue, Anna Nilsdatter Selheim og Gudve Gilderhus.

Selskabet fik en voldsom reise over havet. De fulgte med et gammelt skib, som tog jernlast fra Sverige og kom ind til Bergen, hvor det maatte undergaa en større reparation, før det kunde gaa videre. Der blev det liggende i tolv uger, og dette var sandsynligvis aarsagen til, at selskabet reiste saa sent paa aaret.

Om reisen haves god besked i de hjemsendte breve, saavel som i en kortere fortælling efter Anders Lie. I et brev, som var afsendt fra Boston den 25de oktober og formodentlig skrevet af Lars J. Møen, gives der en i enkeltheder gaaende beretning, hvoraf vi hidsætter uddrag. [Brevet er afskrevet af Lars N. Nesheim, men mangler slutningen. Se "Vossingen", 4de hefte, 1924.]

"Vi gik ud fra Bergen den 8de august dette aar og havde god vind i otte dage og seilede nord imellem Skotland og Færøerne. Siden blæste en storm fra vest, som vedvarede i tre-fire dage. Da drev vi tilbage fem-seks grader (60-70 norske mil). Under sammie stormvind brækkedes løs en tyk jernbøile, hvori baugsprydet var fæstet til gallonen, og skuden fik læk paa sig, saaat mange maatte staa ved pumpen næsten bestandig for at holde skuden læns. Da hviskede en mig i øret under fire øine, at hvis ikke stormen gav sig, da nødes vi til at kaste endel af jernlasten overbord for at frelse livet. Den femte morgen blev vinden saa meget stille, at man fik tage op seil og sætte dem nogenlunde istand igjen. Siden kjæmpede vi det meste med liden vind, tildels med storm og tildels god vind.

En nat brækkedes noget af skanseklædningen paa styrbord-siden og brækte af en tyk jernkrog i en kabel. Da raabte kapteinen i en rask, forvirret stemme: "Aa hjælp os til at hugge riggen af skuden." Riggen fik vi snart af uden at skade skuden. To ankere med jernkjættinger og en kabelline blev straks udkastet. Under samme arbeide faldt Kolbein Vestrheims gode hugøks i sjøen. Da vandet var lavt brækkede det mere end ud paa dybet. Vi laa da der ganske sikker under haabets anker. Fredags morgen den 5te kom en grønmalet fiskeslup og trak os en norsk mil ind paa havn, en halv mil fra en liden fiskeby som heder Wilflit [maaske Winthrop], og da havde vi 10 norske mil til Boston. Kapteinen sendte saa styrmanden til Boston for at faa en større dampbaad til at slæbe os ind, men kom igjen uden dampbaad, og kapteinen begyndte saa at sætte op en slags mast, saa vi kunde komme ind til Boston under føielig vind."

Det sagdes at være den sværeste storm i mands minde, og mange fartøjer var drevne paa land. Brevet var skrevet mens de laa ved den lille fiskeby ved havkanten, hvor de i henhold til Anders Lie maatte være i tre uger. De havde alle været sjøsyge undtagen Knut Bøe, Nils Vike og Gudve Gilderhus, fortælles i brevet.

Omkring den 25de oktober kom de til Boston, og Lars Møen i fællesskab med de andre fra Graue ligesom Nils Vike og Kolbein Vestrheim sendte breve tilbage i posten om reisen, dateret den dag. Fra Boston reiste de til Racine, Wis., hvorfra de fortsatte til Muskego-settlementet undtagen Nils Vike og Knut Bøe, som drog fra Racine til Chicago.

Lars Møen berettede i et forvidneligt brev, dateret Muskego den 1ste februar 1842, om reisen fra Boston til Muskego og deres bosættelse der. Af dette vil vi her gjøre et uddrag. Efterat han har fortalt om de sendte breve, som er nævnte foran, fortæller han videre:

“Samme dag (25de oktober) reiste vi fra Boston og over land nogle mil paa en dampvogn og til Providence. Man fortæller, at vi reiste henimod 30 mil i timen. Siden reiste vi paa en dampbaad derfra til New York og op gennem Hudson-floden til Albany. Der blev alt vor tøj veiet og vi blev saa bragt ind paa en kanalbaad, som gik op over kanalen gennem mange sluser og kom til Buffalo. Kanalbaaden blev trukket af to heste.

Da vi kom til Buffalo, var allerede farten for dampbaadene over indsjøerne stanset. Da det led saa langt ud paa høsten, maatte vi hyre os ud paa en stor brig, som laa færdig og skulde gaa til Milwaukee og Racine i Wisconsin stat med last. Paa samme brig gik vi over Erie-sjøen, Huron-sjøen og Michigan-sjøen og kom til Racine den 28de november. Der stansede vi nogle dage og talte med tre brødre fra Danmark, som bor der. De gav os underretning om, hvor vi skulde komme til de nærmeste forhen udvandrede nordmænd.

Det var omtrent 3 norske mil landevei fra Racine til Muskego, hvor vi nu er, og fik komme i gode huse hos norske mænd. Jeg, Ole Graue og Kolbein Vestrheim kom i hus til en mand fra Drammen som heder Søren Backe. Rasmus Graue kom ind til en mand fra Jordals prestegjeld og Sjur Graue kom ind til en mand fra samme prestegjeld. Disse var fra Kristiansand stift i Norge. Vi kom alle ind til gode folk.

Knut Bøe og Nels Vike reiste fra Racine til Chicago i Illinois stat. Der blev Knut Bøe igjen, men Nils Vike kom tilbage hertil igjen og har siden været i hus hos Søren Backe.

Steinvor Graue satte sig i tjeneste hos en amerikaner i

Racine. Anna Selheim og Guri Graue reiste nogle engelske mil op i landet og satte sig i tjeneste hos amerikanere. Alle har levet vel til denne tid, ikke andet jeg har hørt, og leve vel.

Anders Lie reiste længere vest til sin værbror Nils Gilderhus.

Den Søren Backe, som vi lever hos, og en, som heder Johannes og en som heder Even, bor i samme hus og er fra Drammen og have kjøbt isammen 900 acres land og har lovet mange andre af sine landsmænd penge til at købe land for. For $2\frac{1}{2}$ aar siden var her ingen fra Norge i Muskego, men nu har her allerede nedsat sig over 200 mand. Størstedelen er fra Vestlandet og Tinns prestegjeld og nogle fra Stavanger. Her er nu det største settlement af nordmænd, som nogensteds findes i Amerika.

De forhen udvandrede nordmænd fra Voss er endel i Chicago, andre i Missouri og Iowa og ved Fox River, og endel er her i Wisconsin stat, omtrent 60 engelske mil i vest fra os, der hvor Nils Gilderhus bor, og nogle fra Numedal.

Her i Wisconsin skal være et sundt og godt land, og de ved ikke af saadan sygdom her som der er i Illinois stat. Naar man kommer længere nord, skal jordbunden være noget ringere end her. Her er en mængde skov i Wisconsin paa sine steder — mere end der er i Illinois. Skoven bestaar for det meste af eg, ask, alm, lind, sukkertræer og mange andre sorter. Naar man kommer lidt længere nord, skal der være en mængde furu og granskov. Ellers er her alle sorter træ, som var i Norge I New York stat og ved de store indsjøer, som vi gik over, var en mængde skov.

Landet ligger ganske lavt her i Wisconsin og ved de store indsjøer med smaa forhøininger. Men i New York stat var landet høiere — ligesom smaa aaser og steile bakker. Paa sine steder her er jordbunden tung og leragtig og bærer frugt uden gjødsel. Her er mange smaa vande, som der er en mængde fisk i. Og her er mange floder i Wisconsin, som tager op vandet, som falder ud af de smaa fiskevande.

Fox River er en flod, som gaar her gennem Muskego og ned gennem Illinois og falder ud i Mississippi-floden. Den er den nærmeste flod vi har.

Milwaukee er den største by og vigtigste handelsstad for den østlige del af Wisconsin. Den ligger omtrent 24 engelske mil længere nord ved Michigan-sjøen end Racine. Ellers er her mange smaa landsbyer som er nylig anlagte.

Efterat vi var komne her til Muskego i vinter og havde talt med de andre nordmænd, som bor her, og vi hørte, at landet skulde være frugtbart og godt, saa har vi seet os ud et stykke

land her i Muskego endel af os, som vi har kjøbt, og vi finder os vel tilfredse dermed. Jeg har kjøbt mig 120 acres land; Rasmus har kjøbt 120; Ole har kjøbt 100 acres og Kolbein har kjøbt 40 acres. Det ligger saaledes, at vi eier tilmerkes med hverandre, og det ligger saa godt som indringet mellem tre fiskevande. Vi har en mængde skov paa vor eiendom. Meste skoven, som vi har, er eg, alm, ask, lind og ellers har vi mange andre sorter træer; men ikke saa meget af disse, nemlig: asp, sukkertræer, kirsebærtræer, æbletræer, plommetræer, hassel og hikkoritræer.

Amerikanerne fortæller, at det skal være udmerket godt land, det vi har kjøbt. En acres skal være lidt over 3 maal i Norge. En acre kan man pløje op i en dag med seks studer. Det koster fra 2 til 2½ dollar. Det er ikke vanskeligt at pløje i skoven. Man kan pløje lige ind til stammen, naar træerne er afhuggede, fordi rødderne er saa smaa.

De mænd ifra Norge som bor her fortæller, at de saa ud i en acre noget over 2 skjæpper af vinterhvede; og det har hændt sig, at de har faaet igjen 20 tønder. Af indian korn planter man ud lidt over 2 kander i en acre og kan faa igjen 11–12 tønder. Af poteter kan man faa igjen fra 20 til 30 fold efter udsæden.”

Saa fortæller han videre om madvarer og prisen paa disse. Saa om kreaturers og grisenes føde og behandling. I nærheden er en sagmølle og et møllebrug en halv norsk mil fra hans eiendom, siger han. Saa beretter han om priser paa kreaturer, heste og alslags redskaber — giver en nøjagtig beskrivelse deraf og sammenligning med de norske. Saa om alt husgeraad — om penge, landkjøb og priser; fortæller om husenes bygning her — loghuse er som ladebygninger i Norge, men naar nybyggerne har kommet sig lidt, sætter de op bedre huse, siger han, og fortæller saa om bygningen af disse. Videre beretter han om dagenes længde, om veirlaget, om lønningerne o. s. v., kort sagt om alt angaaende de sager, man gjerne vilde spørge om.

Etsteds fortæller han, at Søren Backe, som de bor hos, agtede sig en snartur til Norge næste sommer, ligeledes Elling Sundve, som den vinter holdt sig i Illinois. Han havde da ikke endda talt med ham.

Rasmus Graue havde sat sine døtre, Anna og Ingerid, i tjeneste hos amerikanere og de stod sig godt. De fik gaa paa skole og lære at læse engelsk sprog. Omtrent en norsk mil fra dem var der en kirke, hvori der lærtes engelsk. De norske talte ogsaa om, at de vilde opføre en kirke og faa en prest, som kan tale norsk. Hvem han talte med, sagde, at de var lykkelige, som

var istand til at koste sig hertil. [Se "Vossingen nr. 4, 1922.]

Vi ser da af dette brev, hvorledes udvandrerselskabet i 1841 kom til Muskego, som Elling Sundve og før omtalte Backe og Johanneson havde reist til aaret forud, og hvorledes de ansaa omgivelserne m. m. Dette brev bragte utvilsomt mange til at reise; thi Lars Møen var en velkjendt mand paa Voss, og en mand som man kunde stole paa. Han var dog ikke den eneste, som saaledes kunde give en malende skildring af landet og forholdene, som vi allerede har seet af tidligere Amerika-breve, og som vi vil se flere af i det efterfølgende, men var dog, som man ser, en god iagttager og grei i sin skrivemaade.

Af Lars Møens brev ser man, at en hel gruppe vossinger satte sig til paa hver sin landeiendom — side om side, nemlig Lars J. Møen, Rasmus A. Graue, Ole L. Graue og Kolbein Vestrheim. Samme aar — vistnok før de andre — havde Elling Sundve kjøbt 160 acres nær dem, og Nils Ivarson Vike kjøbte i aarets løb 40 acres. Hvorledes det var med Sjur A. Graue er ukjendt. Han fik sig vel ogsaa land. Man finder først noget om ham ti aar senere, da han var reist til California og familien var i Iowa.

Lars Johannesson Møen eller Graue antog navnet Johnson. Han forblev i Muskego-settlementet til i 1845, da han drog til Spring Prairie. Aarsagen til hans flytning kan vist sees af et brev, som Trond K. Bakketun sendte til Voss i 1844, hvori det heder, at Lars Graue havde den forledne sommer været haardt syg i ti uger, og at hans og de andres land, som de kjøbte, da de kom, var det sletteste land der fandtes, idet det bestod af store høider, omgivne af sluer eller myrer, saa det ansaaes meget usundt. Folk talte om, at de ikke vilde have det landet, om de fik det paa den maade, at de skulde bo der. Dette var dog neppe den eneste aarsag; thi Lars var som de fleste andre vossinger med paa i 1845 at undertegne en protestskrivelse, som sendtes til "Morgenbladet" i Norge, paa grund af dettes nedsættende omtale af Amerika og deri specielt nævnt Muskego. Se forøvrigt senere.

Rasmus Anderson Graue, født omkring 1805, gift omkring 1827 med Barbraa Brynjulvsdatter, født i 1811. Han døde allerede i 1843, da det sees i et par breve, at Barbraa er enke. Hun blev dog bosiddende paa deres land en tid, men hvad der videre blev af hende og børnene er os ubekjendt. De havde tre døtre: Anna, som ved udvandringen var 13 aar; Ingerid, 9 aar, og Martha, 4 aar.

Ole Larson Graue var 27 aar, da han udvandrede; gift i 1841 med Gjertrud Davidsdatter Vestrheim, født i 1816; blev boende

i Muskego til ud i 1860-aarene, da han flyttede til Minnesota, nær Blue Earth, er det fortalt. Han havde da flere børn, hvoriblandt sønnerne Lars, David og Johan. Det sees, at han var en af underskriverne paa den til Norge sendte protest i 1845, og han er nævnt som en af "Wossingen"s gode støtter i 1857-60.

Sjur Anderson Graue, 26 aar ved udvandringen, og konen, Anna Nilsdatter, 25 aar, med søn, Ivar, 3 aar, har ganske snart reist fra Muskego, da han ikke er nævnt med de andre vossinger som i breve af 1842 er opregnede. I 1854 er familien kommen til Winneshiek county, Iowa.

Kolbein Davidson Vestrheim, født i 1807, søn af David Nilsson Vestrheim og Brita K. Honve, døde ugift i Muskego i 1847. I et brev, dateret Wind Lake settlement den 29de april 1844, som han sendte til faderen [se "Vossingen", hefte 26-27, 1927], sees det, at han i 1843 havde været svært syg, men var da bra igjen. Han var flink til at skrive og fortæller, at han altid skrev breve for andre personer, og mange havde han sendt hjem til sine slegtninger. Flere breve havde han ogsaa modtaget fra Voss. Han var en indsigtfuld og flink arbeider og var settlementets redskabssmed. "Nu holder jeg paa at arbeide vogne og kjærrer m. m. til andre norske," skriver han i sit brev. Han tænkte ogsaa paa at forarbeide en tærskemaskine efter norsk mønster, hvortil han havde skrevet til Voss efter tegning. Saa giver han raad og vejledning for udvandrede. Han venter, at søskenderne Knut, Brynjulv, Brita og Eli vilde komme til Amerika. Af disse kom ogsaa senere Brynjulv og Brita. Gjertrud, gift med Ole Graue, fulgte med ham selv. Ole Graue var administrator i boet efter ham i 1847, da hans farm m. m. var for salg.

Nils Ivarson Vike, født i 1818 paa nedre Aure, søn af Ivar Styrkson Fjose og Eli Gulleiksdatter Vike, som en tid var bosat paa Aure, men byttede gaarde i 1832 med Ole Erikson Saue, gift med Mari Jonsdatter Vike, der i 1801 fik hendes farsgaard, Vike. Ivar og Eli kom da til Vike og blev boende der til sin død. De havde seks børn, som alle kom til Amerika. De var Sjur, Styrk, Gulleik, Nils, Knut og Kari. Deres slegtsgrene kan følges langt tilbage i tiden og kommer i forbindelse med Losna-ætten i en linje og i en anden med kjendte ætter paa Fjose og Dukstad.

Den første til at udvandre var Nils, som kom i 1841. Det ser imidlertid ud til, at hans livsløb her i landet har været meget kort. Nogen oplysninger om ham efter 1843 har vi ikke; men han har skrevet et af de mest interessante nybyggerbreve, som kjendes, og dette er vigtigt nok til at medtages her

som et afsnit af Muskegos nybyggersaga, selv om det er noget langt. Det er dateret den 20de november 1842.

Til Styrk Ivarson Vike, Voss.

Til min kjære fader og søskender: Jeg maa da foretage mig den leilighed at skrive til eder, hvorledes det gaar mig. Da jeg nu har faaet ihænde et brev fra eder, dateret 16de mai, og gjen-nemlæst samme den 10de september, er jeg glad for at jeg ser, at de alle lever vel med hilsen til denne tid. Jeg skrev et brev i juni maaned i sommer og sendte det med en, som da vilde reise til Norge. Han var fra østlandet, og han loved at besørge det til Voss til eder; men om det kom frem ved jeg ikke. Derfor vil jeg skrive et og lægge i posten herfra; fordi min broder har bedt mig om underretning, hvad enten det er raadeligt at komme til det sted, hvor jeg er. Jeg vil ikke raade nogen til at vandre ind til andre steder i Amerika end til Wisconsin, fordi der er mere fri for sygdom end andre steder, som for eksempel Illinois, der er et sumpigt land, hvor al sygdom hersker, og alt land er der opkjøbt. Men her i Wisconsin er godt land endnu tilkjøbt, og der er mange, som har solgt sit land i Illinois og flyttet hertil fordi de synes det er bedre her at leve. Men der er og komne mange til Amerika, som finder sig misfornøiet her af den aarsag, at de i begyndelsen ikke kan sproget, samt fordi sygdom kan falde paa, og de ikke har mange penge at stole paa, samt og for den, som vil have arbeide og ikke kan sproget; thi der findes slemme folk, som ikke vil betale, og saadanne folk søge gjerne efter den, som ikke kan tale for sig. Dette er ogsaa aarsagen til, at der kommer slemme breve til Norge. Den, som skriver slemme breve om Amerika, den skriver om alle onde ting og ikke om de gode ting, som er bedre her end i Norge. Derfor blir det tildels, at brevene blir næsten modsatte. Jeg siger for min del, som jeg hører mange siger, at det er meget lettere at leve her end i Norge.

Jeg endte min reise til Amerika i december maaned 1841, og da havde jeg ikke mere penger end 10 daler til overs, og jeg kjøbte mig mad for vinteren for det meste af pengene. Og jeg laante mig omtrent 60 dollar som jeg kjøbte mig 50 aker land for; og jeg har nu i sommer for det meste arbeidet for amerikanere og havt 12 daler maaneden. Jeg har nu fortjent mig saamange penge, som jeg skylder. Jeg har ogsaa somme tider arbeidet paa mit land og har brækket op 2 æker, som jeg vil saa "Springhvede" i til vaaren. Og dersom jeg har hilsen, saa tænker jeg paa at brække op 6 æker til sommeren igjen, som jeg vil saa til med vinterhvede.

Jeg synes det er bedre at arbeide paa sit eget land end for andre. Jeg kan faa 100 daler i løn for et aar, men naar jeg vil arbeide paa mit land, saa kan jeg næsten dyrke op saameget, at jeg næsten kan sælge for 100 daler om aaret. Her er ikke saa tungt at opdyrke landet, som de forestiller sig i Norge. Man kan paa en dag brække op fra en til to æker med 3 mand og 6 okser, og gjørve (harve) og saa til en æker med en mand og to okser. Her saaes ikke saa tykt som i Norge. Her saaes i en æker 3 a 4 skjepper. En æker udgjør 3 maal og 13 stangespons i norsk regning. Her avles paa en æker 5 til 10 tønnder hvede. Og af indians korn kan de faa af en skjepe udsæd 100 skjepper og mere igjen, samt og poteter ligesaa. Her saaes og havrekorn, men det bruges ikke til andet end hestemad, samt og rug og renkorn. Her saaes og kaalrabinæper og gulrødder. Det bruges for det meste for kreaturerne og svin om vinteren. Her saaes og mange adskillige urter, som ikke er i Norge.

Prisen paa fødevarer er forskellige, samt og paa forskellige steder. Her paa dette sted er prisen nu for en tønne hvede 2 daler, for en tønne indian korn en daler, malningskorn er for en tønne 24 skilling norsk. Eller naar de har malet 7 sjepper, saa tager de den 8de for malingsløn. For en tønne poteter $\frac{1}{2}$ daler og smør er om sommeren 2 skilling for en mark, og om vinteren 6 skilling marken, og flæsk, for saltet flæsk 2 a 3 skilling marken, og for ferskt flæsk 1 skilling, kjød $1\frac{1}{2}$ skilling ma. alt i norsk regning. For en ko med kalv fra 8 til 12 daler; for et par kjørestuter fra 30 til 40 daler; for en vogn fra 40 til 60 daler; for en kogove fra 12 til 20 daler, hvilke er mange sorter af. Jernprisen er fra 3 til 4 skilling marken, staal fra 8 til 12 skilling; en tønne salt fra $1\frac{1}{2}$ til 2 daler tøndens, og de andre krambovarer er næsten det samme, som de var i Norge.

Jeg vil raade dem, som vil reise til Amerika, at de ikke tager alt for meget oparbejdede klæder med sig, men at de forsyne sig med blaat vadmel. Det vil blive tjenligere for dem. Andet at de ikke tage nogen norske penger med sig, men vexler sine penge i spanske pjastre og femfranker. Disse er de bedste penge, man kan tage med sig, samt og guldpenge. De som kom fra Norge i sommer, sagde, at det er bedre at vexle sine penge i Gøttenborg end i Bergen.

Her har i sommer kommet omtrent 600 mennesker fra Norge. Tildels af dem kom meget billigt frem; men tildels af dem blev bedragne lidt paa reisen op gennem landet. For dem, som kommer hertil er det bedst at komme til New York eller til Boston. For den, som kommer til Boston, da er der to veie at gaa — et stykke op gennem landet til Albany, hvor veien kommer

sammen igjen. Da er det bedre at gaa til New York og derfra til Albany. Det er bedst for dem, som har en oprigtig og paa-
lidelig kaptein med sig, (som) gjør akkord opgjennem landet
for dem, fordi der er mange bedragere, som godt kan tale norsk.
Den, som ikke har norsk kaptein med sig da er det bedst, at
de gaar til den norske eller svenske konsul og faar ham til at
gjøre akkord for sig. Reisen op gjennem landet vil koste om-
trent 10 a 12 daler, og have 40 skaalpund frit. Men for det
øvrigt maa de betale omtrent $11\frac{1}{2}$ daler for 100 pund, de har
over, og holde sig selv kosten. Jeg vil raade enhver til at de
ikke har formeget trævarer med sig eller store tunge kister;
thi det vil koste for meget. Hvad stad de kommer til, saa er
det bedst at gaa til New York og fra New York til Albany, og
derfra paa kanalen til Buffalo. Og det er det bedste at gaa paa
dampbaad over de store indsøer til Wisconsin og tage iland
enten i Milwaukee eller i Racine — vest ind i landet, hvor vi
har bosat os. Dette er den bedste og korteste vei hertil fra
New York. De kan da reise det i 3 uger. Fra New York og
ind gjennem landet er omtrent 1500 mil. En engelsk mil er
meget kortere end en norsk. En norsk mil udgjør omtrent 7
engelske. Jeg vil raade enhver, som kommer hertil ikke at tage
norske toskillinger med sig. Det maa ingen gjøre. Det er meget
daarligt.

Her i dette settlement er omtrent 200 som have bosat sig
her omkring, af hvilken mængden er fra østlandet, samt og nogle
fra Voss. Lars Johanneson Graue eller Møen, Ole Larson
Graue, Rasmus Amundson Graue, Colbein Davidson Vestrheim,
Mons Larson Skutle eller Aure, Arnfin Styrkson Leidal, Ole
Nielson Nesthus, Jørgen Pederson Nesthus, Godskalk Halleson
Gjerdstad, Knut Godskalkson Eide. Vi alle er ganske i nær-
heden af hverandre. Og en dags reise eller 50 mil inde i landet,
er et større settlement end her, hvor der er mange fra Voss,
som har nedsat sig der.

I det brev, som jeg skrev til Eder i sommer, da skrev jeg
noget om landets beliggenhed, samt og om indianerne, hvor de
opholder sig. Indianere ser man næsten til hver dag, og de er
godgjørende folk, som gjør ingen fortræd andet, end at de sky-
der af alle rensdyr og andre dyr. Her længer vest inde i landet
siger de, at der er en mængde af dem. Jeg har hørt, man siger,
at amerikanerne eller regjeringen har oprettet kirker for dem
og sendt prester derhen, som har lært deres tungemaal, som
prædiker for dem om den kristelige religion, og tildels af dem
har antaget den, men somme af dem vil ikke antage dem.
Indianerne lever ikke af andet end vilde dyr, som de skyder,

samt og etslags korn, som der her kaldes indian korn. Deres klæder er af renshuder. Deres huse er telte og de flytter sig fra det ene sted til det andet. Jeg har hørt sagt af amerikanerne, at de mener indianerne er komne af indvandrede folk til Amerika i gamle dage, ja, før den sorte død gik, og har saaledes siden været her.

Her i Amerika er mangeslags religioner. Dem siger, her er til en 36 troesbekjendelser. De er forskellige, fordi her kommer af alleslags nationer til Amerika, som jeg ei kan opregne.

Jeg er nu i hus hos Lars Johanneson Graue og staar mig godt og lever vel med hilsen. Jeg har ikke været syg en dag, siden jeg forlod Norge. Og til sommeren tænker jeg at gaa og sætte op et hus paa mit land og arbeide der. Og i vinter tænker jeg at gaa paa engelsk skole. Jeg har nogenlunde lært at tale engelsk, saavidt, jeg kan hjælpe mig selv. Og jeg har lyst til at lære mere saavel til at læse som skrive engelsk. Her er og mere at skrive, men jeg har ikke mere tid nu. Jeg siger for min del om Amerika, at om jeg havde den bedste gaard i Norge for 2 skilling paa den maade, at jeg skulde bebo den og svare de udgifter, som der er, da vil jeg langt heller være i Amerika, om jeg ikke eiede mere end 2 skilling, fordi her er meget bedre at fortjene og ikke svare saa store afgifter. Om jeg nu vilde sælge det land, som jeg kjøbte for 60 daler, kan jeg nu faa igjen 100 daler. Og jeg har ikke arbeidet mere end en halv maaned paa det. Det, som jeg har skrevet er sandhed. Videre vil jeg ikke raade nogen til eller fra. Om nogen af mit folk vil komme hertil, som min broder har skrevet til mig om, da beder jeg dig om, at du kjøber noget for mig, som er bedre at købe i Norge end her, som en regnhat, tvende blanke hatte og nogle norske brynestene og noget blaadt vadmel, om det var til en 20 alen. Det er tjenligt for enhver, som vil komme hertil.

Intet videre denne gang, end at om der ikke kommer nogen af eder her til sommeren igjen, da beder jeg, at de skriver brev og sender til mig. Jeg skulde skrive ud et ark for hver maaned og sende til eder, naar det ikke var for kostbart for eder at løse det. Her koster det ikke mere end 24 skilling at lægge det ind i posten. Intet videre end en flittig hilsen, at jeg lever vel med hilsen til denne tid, og det samme ønsker jeg at høre fra eder igjen. Vær flittigt hilset min fader og søskender og nær beslegtede og gode venner.

Muskego, Wisconsin, Racine County eller stift,
Range 18, township 4, den 20de november 1842.

Niels Iverson Viche.

Jeg raader enhver, som kommer hertil, at de ikke tager norske toskillinger med sig. Det er meget daarligt.

Nils Ivarson Vike var i Muskego ogsaa om høsten 1843, da flere af hans søskende kom dertil. Han havde da ordnet med husrum for dem.

Anna Nilsdatter Selheim var født paa gaarden Selheim, Voss, den 12te mars 1812 af forældrene Nils og Brita Selheim. Straks efter sin ankomst til Amerika i 1841 fik hun sig tjeneste i Racine, Wis., og fortsatte dermed, indtil den 26de april 1843, da hun blev gift med Nils Johnson Kaasa fra Hitterdal og blev saa bosat paa en farm paa Yorkville Prairie, Racine county, Wis. I et brev af den 8de juni 1843 til forældrene fortæller hun selv herom, og det skal gjengives her. Hun blev stammoder til en bekjendt slegt i Amerika, blandt hvilken er en sambands-senator, og hendes saga har derved en bred plads i landets historie. I hendes brev sees noget af grundlaget til slegtens fremgang.

Til Nils Larson Sæleim, Voss.

Kjære forældre og søskende: Da en god leilighed gives, kan jeg ikke undlade at fremsende Eder disse mine faa linjer, forat De kan faa høre, hvorledes jeg lever. Jeg har Gud ske lov og tak været ved en god hilse, siden jeg kom til Amerika. Jeg har været i tjeneste i Racine hele tiden og jeg havde 5 daler maa-neden sidstleden vinter i tjenesteløn, indtil den 26de april sidst-leden. Da blev jeg gift med en ung karl ved navn Niels Johnson Caasa fra Hæddals (Hitterdal) præstegjæld i Akershus stift i Norge. Han har været her i Amerika i 4 aar, naar det lider til høsten igjen. Vi har kjøbt 115 akers land og betalt det. Vi har en stue paa vort land, som vi er flyttede til. Vi har vort land beliggende 15 engelske mil i vest fra Racine, hvorpaa vi lever. Vi har 35 æker skovland, beliggende ved Barbraa Graue sit land, hvilket alt udgjør 115 æker, som før er nævnt. De naboer, som vi har i nærheden ved os beliggende er Mons Knutson Aadland ifra Samnanger i Bergens stift i Norge og nogle ifra Akershus stift i Norge.

Jeg erfarer i en skrivelse ifra Niels Larson Skjærve, sendt til Lars Møen, at mine søstre, Kari og Britha, kommer hertil i sommer, hvoraf jeg glæder mig meget derover; fordi jeg tror, de kan finde bedre næring her, end de gjør det i Norge. Jeg tror ogsaa ellers, hvad jeg har erfaret i denne tid, som jeg har været her, at her er god indsigt i religionen og at enhver har sin frihed til at tjene den Almægtige Gud efter sit eget godt befindende, og de holder her flere opbyggelige samtaler med hverandre, end som de gjør det i Norge. Og jeg har seet mange i dette aar saavel af amerikanere som norsker, der har for-

andret sig i deres hjerte, fravendt ifra deres gamle synde vaner til at tjene den sande og eneste levende Gud. Deres hjertes enfoldighed og deres hjertes dybeste ydmyghed forsamlar sig tilsammen for at aabne deres hjertens tanker og beder med hverandre og for hverandre. Hvor det skulde glæde mig at høre fra Eder — kjære forældre og søskende samt andre af mine gode venner gjorde det samme og prøver eder nøie, hvorledes det staar til med Eders sjæles tilstand. Jeg beder Eder ogsaa, at de altid henvender Eder til vor frelser, som er vor eneste hjælper.

Min kjære mand hilser ogsaa Eder, at hans inderlige ønske er, at vi kunne leve saaledes her i tiden at vi kunne høre den glædelige røst "Kom hid min faders velsignede venner og arver det rige, som er Eder beredt". Ja, da vilde det vist ikke angres af nogen af os, at vi har tjent vor skaber og saliggjører formeget. Da han siger: "Hvor jeg er, der skal ogsaa min tjener være." Iøvrigt afbryder jeg min skrivelse med en kjærlig hilsen til Eder alle sammen. Lev vel i Gud, det ønskes af mig. Da jeg er i et besøg hos Barbraa Graue og ikke har mit signet her, saa maa jeg derfor benytte Barbraas signet til at forsegle brevet med. Det skulde inderlig glæde mig at faa en skrivelse igjen fra Eder, naar leilighed dertil gives, forat jeg kan faa høre hvorledes De lever.

Racine County den 8de juni 1843.

Anne Nielsdat. Selheim.

En kort skrivelse fra hendes mand til svigerforældrene skal ogsaa her tilføies for at belyse dette i den norske pionerhistorie betydelige ægtepar. Den skrivelse er sat til som en efterskrift paa et brev fra svigerbroderen Knut Steffenson Skjærve, der netop var ankommen fra Voss og havde bosat sig ved siden af dem:

"Ligeledes maa jeg hilse min kjære svigerfader fra mig og kone, og maa ligeledes berette, kjære svigerfader, at vi tilsendte Eder brev i forrige aar. At dette er Eder ihændekommet haaber saavel min kone som jeg. Vi have 115 ækers land, og dette bestaar af ager, prærie oppløiet, og 45 ækers skovland, som ligger en halv mil fra prærielandet.

Mit boskab bestaar af 2 kjøreokser, 2 kjøer, 2 svin, 2de 2-aarige studer, og 2de kalver — ialt 11 stykker.

Jeg maa bede dig min kjære værsøstermand, Jørgen Amundson, om en bordru naver — lig Knut Gjerde sin — om leilighed gives, og skal betalingen for samme ske ved modtagelsen.

Jeg haver laant 55 dollars af min værsøstermand, Knut, som

jeg haaber med Guds hjælp skal bli tilbagebetalt efter overenskomst om 2de aar.

Saa vel jeg som min kone hilser ligeledes slægtninger og bekendte, og ønsker vi ogsaa at høre gode tidender fra eder igjen, at I maatte være friske, og forøvrigt vil jeg og min kone ønske Eder alle Guds velsignelse og venskab. — Datum ud supra.

Nils Johnson Kaasa,

Anna Nilsdat. Sælheim."

Anna Selheim og mand forblev paa sit land i Yorkville til 1850, da de solgte og flyttede til Springfield township, Winne-shiek county, Iowa. Fire børn var da fødte, nemlig John Washington i 1844, Betsy Philena i 1846, Martha Ann i 1848 og Martin Nels, som blev U. S. senator, i 1850. Familien antog navnet Johnson. Videre skal her kun berettes om deres ældste søn, som kom tilbage til Racine county og har nedlagt sit virke der. Forøvrigt se senere.

John W. Johnson blev i 1865 gift med Maren Wigeland, datter af Arentz Wigeland og hustru Gunhild, født Haugholt, som begge var af velkendte nybyggerfamilier i Racine county. De bosatte sig i Norway township (Muskego). I 1873 blev han valgt til sheriff i Racine county og flyttede da til byen Racine. Senere var han i syv aar politimester i Racine. Han har forøvrigt drevet eiendomshandel der og tillige været i assuranceforretning. Han lever endnu (1928) i Racine, men tilbagetrukket fra forretninger. To døtre lever ogsaa, nemlig Ida G. og N. Amanda.

Steinvor Brynjulvsdatter Graue, som ved udvandringen var 22 aar, er videre ukjendt.

Guri Monsdatter Graue, 32 aar, sees nævnt i et af Vosseforeningens breve i Chicago i 1848 i forbindelse med arv efter Inger Monsdatter Graue. Ellers ukjendt.

Gudve Gilderhus fulgte antagelig Anders L. Lie og hustru Gunvor Gilderhus til Koshkonong. Hun er ellers ukjendt og maaske forvekslet med Gunvor.

Knut Larson Bøe reiste som nævnt i Lars Møens brev til Chicago; kom i 1843 til Koshkonong, hvorom andetsteds.

Mons Larson Skutle, der ogsaa kaldtes Mons Aure, kom fra Fox River-settlementet til Muskego i 1841. I et brev af 1842 ["Vossingen" nr. 4, 1922] fortæller han, at han flyttede fra Illinois til Wisconsin, hvor de fleste norske havde bosat sig, og kjøbte der 81 acres land for regjeringens pris. Dette land holdt han bedre end et løb jordegods i Norge. Han havde da femten kreaturer og seks sauer. Han siger, at den, som reiser til Ame-

rika, maa udstaa forskjellige prøver for det første. Men forskjellen mellem Norge og Amerika, hvad opholdet angik, var alligevel meget stor. Hans kone ønskede, at hendes søstre maatte komme hertil.

Mons Skutle var født paa Voss i 1810 og var gift der med Gjertrud Anvidsdatter Skutle, født i 1813. Omkring 1849 flyttede han med familie til Winnebago county, Wisconsin. Der kom han til en tid at eie 800 acres. Han døde i Barron county, Wis., i 1881. Hans hustru døde i Winnebago county i 1874. De efterlod sig fem børn: Lars, født i 1840 i Fox River-settlementet, døde i 1922; Anna, født i 1844 i Muskego, døde i 1923; Betsy, født i 1847, døde i 1918; Mary, født i Winnebago county i 1850, og John, født i 1853. Børnene antog navnet Monson. Om sønnen John Monson se senere.

Anfin Styrkson Leidal flyttede i 1841 fra Fox River-settlementet, Illinois, til Muskego og købte 40 acres land paa sydsiden af indianerhaugen, men flyttede i 1844 til Koshkonong.

UDVANDRINGEN FRA VOSS I 1842

Om udvandringen dette aar haves ikke videre sikre efterretninger. Mange drog vistnok ikke afsted det aar. Af en eller anden aarsag var der en lul, før det næste aar brød rigtigt løs med udvandring. Der kjendes til følgende, som skal have udvandret i 1842:

Peder Samsonson Veisene; Ole Olson Hæve; Ole Nilson Nesthus; Knut Godskalkson Eide — alle med familier — samt Godskalk Halleson Gjerstad og Jørgen Pederson Nesthus.

Hvilken reiserute disse tog eller med hvilket skib, kjendes intet til. Maaske har de været med i det selskab af norske, som i 1842 reiste til Havre i Frankrige og derfra fik skibsleilighed til New York, siden efterretningen om denne reise blev sendt til Voss og en avisartikel afskrevet af Lars Nilson Nesheim. Ihvertfald kom de til New York.

Peder Samsonson Veisene reiste til Fox River-kolonien og var bosat ved Lille Indian Creek i fem aar; drog saa til Wisconsin, som senere omtales.

Ole Olson Hæve reiste til Chicago og var der til 1856, da han drog til Koshkonong-settlementet.

Ole Nelson Nesthus, født 1812, gift med Steinvor Olsdatter Berge, født 1818. Hans forældre var Nils Nilson Nesthus og Martha Brynjulfsdatter Liland (Glimmeætti af L. Kindem). Ole og Steinvor bosatte sig i Muskego-settlementet, som nævnt i Nils I. Vikes brev. Ellers mangler oplysninger.

Knut Godskalkson Eide, født 1812 af forældrene gaardbruger

Godskalk Knutson Finne og hørte til Miltzowætten. Hans søskende var: Knut G. Eide d. æ., som fik farsgaarden Eide, samt Nils G. Flage, Ole G. Liland, Kristi G. Veka, Britha G. Finne. Af disse var Knut den yngste. Han blev i 1842 gift med Anna Rognaldsdatter, som enten var fra Vethe eller Vestrheim. De kom til Muskego-settlementet og bosatte sig i Norway township nær sin gamle nabo Kolbein Vestrheim og de fra Graue, som var komne aaret forud. Der blev de siden boende. Knut døde allerede i 1858; hans hustru i 1888. De havde tre børn: Godskalk, Knut og Clara. Familien antog navnet Knutson.

Godskalk Knutson (Eide), født 1843 i Muskego, var hjemme til borgerkrigen udbrød, da han hvervede sig i denne og stod i 8de Wisconsin Inf. Reg. — ørneregimentet, som det kaldtes. Efter krigen var han bosat i Woodstock, hvorom senere. Knut Knutson d. æ. døde som barn. Knut Knutson d. y., født den 2den juli 1855, blev gift med Anna Peterson (vistnok Istad-Spildo) fra Queen Ann Prairie, som døde nogle aar efter. De havde en søn, som døde 5—6 aar gammel. Knut blev senere gjengift, men havde da ingen børn.

Clara Knutson blev gift med Nils Anderson fra Rockford, Ill. De fik to døtre, Clara og Julia. Clara blev gift med Frank Benneth og reiste til Chamberland, Syd Dakota. Julia blev gift med Archer Chyvers — reisende journalist og president af foreningen. En søn, Arthur Chyvers, i Miami, Florida.

Godskalk Halleson Gjerstad, født 1814, søn af Halle Anfinson Gjerstad og Ingebjørg Godskalksdatter Store Røtte (Losna-ætti af L. Kindem). Af foranstaaende brev af Nils Vike sees, at han var i Muskego 1842; ellers haves ingen besked om ham.

Jørgen Pederson Nesthus, født 1814, søn af Peder Olson Nesthus og Anna Jørgensdatter Kvitne, blev kort tid i Muskego; drog derfra til Chicago. Han var med i den mexikanske krig.

UDVANDRINGEN FRA VOSS 1843

Var der forholdsvis faa, som udvandrede fra Voss i 1842, saa var dette ikke tilfældet i 1843. Tvertimod, det blev en udvandring, som vakte opmærksomhed i vide kredse (Ivar Aasen); thi ikke mindre end tre skibe afgik fra Bergen med udvandrere. I de to var der omtrent udelukkende folk fra Voss. Dette var dog naturligt nok i betragtning af alle de velskrevne breve, som da var hjemkomne. I hver grænd havde man faaet breve, som gav svar paa ethvert spørgsmaal, man ønskede besvaret, og alle gik ud paa, at der i Amerika var bedre at ernære sig end i Norge. Der var land at faa til priser, som enhver omtrent kunde greie at betale ganske snart. Saadanne samstemmige beretninger fra

mænd som Anders Flage, de to Lødve-brødre, fra Lars Skutle, Lars Møen, Nils Vike, Anders og Odd Himle og mange flere, som var skrivedygtige, maatte gjøre sin virkning, og det sees da, at ældre velstillede personer saavel som mindre bemidlede ungdommer tog afsted.

Men udvandringen i 1843 blev en ulykkesreise for mange. I de breve man ser, som hjemsendtes af de udvandrede det aar, faar man et trist billede. Der døde flere personer paa reisen, og endel døde straks efter fremkomsten, medens næsten alle var syge i kortere eller længere tid. Alligevel var der ingen, som ønskede sig hjem igjen. De prægtige jordvidder med den frugtbare grund og bedre betaling end hvad de var vant med, bragte de gjenlevende til at glemme alle gjenvordigheder.

Vi har for os et originalbrev og flere afskrifter af breve fra dem, som drog ud i 1843, og disse skal gjengives paa tilbørligt sted i det efterfølgende. I en forvidnelig artikel i et Bergensblad fra den tid fortælles der om, hvorledes disse skibe blev fragtede. (R. Brækhus i Nordmandsforbundet.) En bonde fra Voss kom ind til rederiet af skibet "Juno" i Bergen og forespurgte om skibsleilighed for 40—50 sambygdinger, som vilde reise. For at faa en overenskomst istand sendtes skibsføreren, hr. Bendixen, til Voss. Det viste sig imidlertid, at der var 50—60 personer til, som ønskede skibsleilighed. Det siges ikke, om samme rederi ogsaa skaffede dem skibsleilighed, men Knut Langeland, som fulgte et af skibene, fortæller i sin bog "Nordmændene i Amerika", at begge skibe udrustedes af rederiet Gade. I det ene — et barkskib — var der 80 passagerer og i det andet — en brig — var der 52. Paa briggen, hvormed Langeland fulgte, var alle fra Voss undtagen han selv og en mand fra Bergen. Det samme mente han var tilfældet med dem paa barkskibet. Der skulde da have udvandret omtrent 130 personer fra Voss med de to skibe i 1843, og en familie, om ikke flere, reiste med det tredie skib. Navnene paa alle udvandrere kjendes uheldigvis ikke, men der vides om mange, og dem skal da nævnes her. De var:

Nils Knutson Bakketun, Trond Knutson Bakketun, Ragnild Pedersdatter Berge, Steffen Tolleivson Bryn, Nils Tolleivson Bryn, Mikkell Tolleivson Bryn, Knut Knutson Dukstad, Nils Olson Draugsvold, David Larson Fenne, Nils Larson Fenne, Synva(?) Brynjulvsdatter Fletre, Anders Sjurson Gilderhus, Ole Larson Gjukestein, Anders Nilson Grove, Tolleiv Brynjulvson Graue, Johannes Oddson Helland, Odd Johanneson Helland, Peder Larson Hjembære, Lars Pederson Istad (Spilde), Anders Anderson Kløve, John Haldorson Kvilekval, Anders Mattison Lunde, Lars Johnson Lie, Ole Larson Lie, Brynjulv Larson Lie,

Lars Larson Lie, Styrk Erikson Lødve, Martha Johannesdatter Mølstersteig, Anna Arnesdatter Nygrytten, Brynjulv Aslagson Opeland, Ranveig Andersdatter Røthe, Ole Tolleivson Skiple, Ingeborg Tolleivsdatter Skiple, Brynjulv Steffenson Skjerve, Knut Steffenson Skjerve, Nils Larson Skjerve, Knut Olson Saude, Ole Magneson Sætre, Knut Tungeteigen, Gulleik Ivarson Vike, Gulleik Sjurson Vike, Nils Sjurson Vike, Sjur Ivarson Vike, Styrk Ivarson Vike. Af disse havde mindst 24 familier med fra et til otte—ni børn, saa det tæller op, hvad personer angaar.

De to første skibe drog fra Bergen den 13de mai og det tredie skib den 1ste juli. I en kort skrivelse fra Styrk Erikson Lødve, som han tilbagesendte med lodsens to dage efter afreisen fra Bergen, finder vi nøglen til flere skrivelser fra dem, som var paa barkskibet "Juno", ført af kaptein Bendixen. Det er dateret 15de mai 1843 og lyder saaledes:

"Kjære brødre og søstre! Ved den gode leilighed (med lodsen) saa maa jeg tilbagesende Eder en liden efterretning om, hvorledes det haver gaaet mig, siden jeg reiste fra mit hjem og til denne tid. Da lever jeg vel med hilse og fornøjelse til denne tid — Gud ske lov og tak!

Vi reiste fra Bergen den 13de mai og da seilede vi 5 mile fra Bergen. Men den 14de mai maatte vi seile 4 mil tilbage, fordi vi fik vinden imod os og da vare vi komne saa langt tilbage, at vi saa ind i Sandvigen igjen. Men den 15de mai tog vi en anden vei, fordi vi skulde faa vinden mere med os, og den dag havde vi baade vind og regn. Skibet som vi reiser med heder "Juno".

Jeg maa og lade Eder vide, hvorledes det har gaaet med mine pengevexlinger i Bergen. Jeg vexlede 200 daler for en daler stykket for piastre. Siden gav jeg 2 og 3 og 4 skilling over for hver piaster. Siden vexlede jeg 60 femfrankere for 9 ort og 16 skilling stykket (kr. 3.68). Jeg vexlede 2 dobuluner — en for 16½ og en for 17 daler stykket.

Jeg maa lade Eder vide, at Kleng Person blir ifølge med os til Amerika, og han siger, han har været der i 22 aar. Og han siger, han er vel bekendt med mine brødre og mange andre norske folk.

Jeg maa nu afbryde min skrivelse med en kjærlig og venlig hilsen fra mig til mine kjære søskende samt slegtninger og venner. Ligeledes hilses fra Ragnild Pedersdatter Berge og fra Ranveig Andersdatter Røte og fra Ole Larson Dykesten med kone, at de alle lever vel med hilse og fornøjelse til denne tid.

Dette brev er skrevet i største hast, og formedelst den store urolighed af folkestøi og flere uleiligheder. Lev vel!

“Juno” den 15de mai 1843.

Styrk Erikson Lødve.

Det sees af dette brev, at Kleng Person, som vi allerede før er bekendt med, og som meget er skrevet om, fulgte dette skib tilbage til Amerika. Af førnævnte Bergensblad sees det, at der var spørgsmaal om, hvad han bestilte i Norge — om det var for at bevæge folk til udvandring. Kleng besvarede dette med at sige, at han udelukkende var kommen til Norge for at besøge sine slegtninger, og erklærede, at han aldrig havde været paa Voss eller i Hardanger, hvorfra mange reiste til Amerika.

Det fremgaar ogsaa af Lødves brev, at Kleng var en ukjendt person paa Voss, saa han har nok ikke havt noget med reisen derfra at gjøre.

Man vil af efterfølgende to breve se, hvorledes det gik videre paa reisen med “Juno” og til de paatænkte bestemmelsessteder. Brevskriveren af det første brev reiser til Muskego-settlementet og skriveren af det andet brev til Hamilton- eller Wiota-settlementet — begge i Wisconsin. Gulleik Ivarson Vike og Nils Sjurson Vike, som har underskrevet første brev, er søskendebørn, og begge havde søskende med, som det vil sees. Brevet er sendt til Sjur Gulleikson Vike, men til underretning for hvers fader og til Gulleiks svigerfader.

“Høistærede kjære fader og søskende! Jeg vil lade eder vide, hvorledes reisen gik os fra Bergen og til New York og opigjennem landet til Wisconsin. Vi lettede anker i Bergen den 13de mai og seilede ud Kvarven med god vind, og vi seilede 6 a 7 mil den dag, og den 14de seilede næsten til Bergen igjen. Den 15de seilede vi ud Korsfjorden med god vind og kom udenskjærs samme dag, og klokken 2 forlod vi lodsens og seilede med god vind; men neppe havde vi forladt Norge af sigte, førend næsten alle fruentimmer blev syge og maatte brække sig — endel af mandfolkene og, men jeg har aldrig været syg en dag til denne tid; men min kone har været plaget af søsyge. Sjur og Britha har heller ikke været syge over søen, og Ivar og Eli har været friske hele tiden. Men Christi og Kirsti har undertiden været søsyge, og Gulang og Nils har ikke været syge en dag over søen. Den 11te passerende vi England, Skotland og Hetland med god vind. Siden gik det kun trabelt tur for tur. Den 12te juli fik vi land at se i Amerika, og den 13de kom vi ind i quarantenehavnen. Vi kom ind i New York den 15de og den 17de kom vi ombord i taugbaaden, som gik op til Albany. Den 19de kom

vi ombord i kanalbaaden, som gik op til Buffalo, og den 25de kom vi ombord i dampbaaden, som gik over de store indsøer til Milwaukee. Vi kom iland i Milwaukee den 1ste august og den 2den var vi komne saa langt op i landet som vi ønskede os og fik tale med broder Nils. Han havde forsøgt at skaffe os et hus eller logi hos enken Barbraa Graue og hos Mons Aure (Skutle). Jeg, Styrk, Nils og Gulaug er hos Barbraa og Sjur er hos Mons. Fra New York og op til vor broder Nils koster det omtrent 10 dollars for hver person. Gulaug Sjurson blev syg den 23de juli paa kanalbaaden af forkjøling en nat paa dækket, mens han sov, hvilken sygdom vedvarede til den 12te august, hvoraf han døde, efterat han havde været i hus hos Barbraa Graue lidt over 8 dage. Og Nils (Sjurson) har sat sig i arbejde i Milwaukee hos amerikanere og skal have omtrent en ort og 18 skilling dagen og fri kost. Han ønskede sig ikke til Norge igjen. For Anders Kløve er nu død, 3de af hans børn og et barn for Brynjulv Ope-land og et barn for Brynjulv Skjerve og et for Lars Spilde. Sjur Vike har været syg omtrent 4 uger, og Styrk Vike har været syg omtrent 3 uger. De har været syge af forkjøling, men nu er de i forbedring, saa de har taget klæderne paa sig i nogle dage. Jeg har været paa arbejde nogle dage og har faaet 2 skjæpper hvede for dagen. Om jeg var hos amerikanere længer, saa skal jeg faa den samme dagløn. Jeg har lært lidt at tale engelsk, og jeg ønsker mig ikke til Norge igjen. Det samme siger alle de andre, som jeg har talt med — baade de, som kom over nu og de, som kom over før.

Intet videre dennegang, end at jeg lever vel, og min kone og Kristi og Kirsti lever vel med hilsen til denne tid og deres børn. Flittig hilsen fra allesammen.

Nordamerikas Fristater, Territory of Wisconsin, Racine County, Range 19, Township 4, den 27de august 1843.

Gulaug Ivarson Viche. — Nils Sjurson Viche.

Til velagtemand Sjur Gulaugson Viche, Ivar Styrkson Viche, Samson Torbjørnson Skutle.

Dette brev skal løses af bemeldte 3 mænd. G. I. Viche."

De fleste af passagererne paa "Juno" reiste til Muskego-settlementet. De tog af baaden, som gik paa indsøen, i Milwaukee, som nævnt i brevet. Endel af følget fra Voss drog til Chicago. Blandt dem var David Fenne og broderen Nils samt Bryne-brødrene Stephen, Nils og Mikkell, som alle siden drog til Queen Ann Prairie.

Fra Nils Larson Fenne, som reiste videre fra Chicago til Hamilton-settlementet, haves det andet brev om reisen med "Juno", og det lyder saaledes:

„Til Lars Larson Fenne, Voss.

Kjære forældre og søskende og alle gode venner! Jeg vil lade eder vide, hvorledes min reise har gaaet over havet til Amerika. Vi reiste fra Bergen den 13de mai, omtrent kl. 9 formiddag, saa seilede vi Herløfjorden med føielig vind, men da vi kom 6 mil nord ifra Bergen, fik vi modvind, saa vi maatte gaa tilbage igjen den samme vei. Men den 15de ditto gik vi Korsfjorden ud tilhavs. Da blev endel af mit reisefølge søsyge — fornemmelig voxne kvindfolk og endel af mandfolkene. Det var en slem sygdom, men jeg og min broder David og hans søn Lars har intet at kjære os for nogen søsyge eller anden sygdom paa hele reisen. Men Guri var syg i 4 uger paa havet. Vi havde taalelig vind indtil den 29de mai. Da havde vi seilet 500 mil. Siden har det været saa adskilligt med vinden — stundom fra en kant og stundom fra en anden, men for det meste modvind. Vi har ikke saa meget at klage paa kapteinen eller paa de øvrige matroser mere end paa vor understyrmand. Det var en stolt og hoffærdig mand. Han agter ikke paa passagererne mere, end han agter paa et faar. Men passagererne gik det ganske godt med, samt og vor kaptein havde forregnet sig saa meget og seilt i syd saa langt, at han kom 8 dage i forkort, som han saa efter land. Da vi kom saa langt, at vi saa land onsdagen den 12te juli kl. 4 om formiddagen, var vi saa lykkelige, at vi fik lods ombord til os. Da blev vi glade allesammen. Den 13de ditto kl. 11 kom vi i kvarantainehavn, og straks kom der doktor ombord til os. Dagen efter kom hin skonnerten, som hine andre var paa. Fire af vort lag maatte paa sygehuset. Niels Bryn, Knut Dukstad eller Rio, Guri Graue, Ingeborg Spilde, samt den 15de ditto fik vi gaa til New York. Mandagen den 17de ditto gik vi paa taugbaad op igjennem røveren (elven), som en dampbaad trak 9 andre efter sig — 3 paa hver side og 4 efter sig — op til Albany. Der blev alt vort tøj veiet, førend vi fik komme ombord paa kanalbaaden. Saa gik vi paa kanalbaad, som de kjørte med 2 heste op gjennem kanalen, og paa den baad var vi 7 dage, endskjønt de kjørte baade dag og nat. Men den tid, da vi reiste op gjennem kanalen, da blev nogle af passagererne syge, Gulleik S. Viche, Sjur Ivarson Viche og hans kone, Christi Bryn, Anna Larsdatter Spilde; samt og vi reiste under saa mange broer — jeg tror det var over 100, og endel af broerne var saa lave, at vi maatte lægge os ned paa dækket; men endel høiere. Lørdag den 22de juli blev Anders Nilson Grove ved en ulykke under en bro. Der stod et anker paa kant, og det tog ved en bjelke. Anders laa ved dette anker, og idetsamme ruller det over hans bryst. Naar vi kom under denne bro, da laa han

som han skulde være død. Fredagen den 24de juli kom vi til Buffalo. Siden gik det paa dampbaad over indsøen, og den 29de døde Anna Larsdatter Spilde. Dagen efter var vi iland og begrov hende. Tirsdag den 1ste august om morgenen kl. 8 formiddag kom vi til Milwaukee. Der tog størstedelen af vort lag op; men vi reiste til Chicago. Den samme dag kl. 6 eftermiddag kom vi til Chicago. Saasnart vi kom, saa kom Jon Nichleson, manden til Anna Bakketuen, til os og fik en person til at kjøre vort tøj op til sig. Der blev vi ligesaa velkomne, som vi skulde kommet til vort eget folk. Tirsdagen den 10de reiste vi op gennem landet til Arne og Martha Urland. Det var 135 engelske mil. Dagen efter vi reiste fra Chicago kjendte David sig ikke frisk. Onsdag den 16de ditto var vi fremkomne. Den 18de lagdes han paa sengen. Den 27de, omtrent kl. 11 eftermiddag, døde han. Den 26de blev han begravet, og det var norske folk, som begrov ham og brugte den samme skik med sang som paa Voss. Her er mange ting, som jeg har forglemt, som jeg husker paa nu, men jeg har saa liden tid at skrive. Endre Endreson Hildestveit sin kone er og død og hans yngste søn, Endre, er død. De to døde i mai maaned 1843. Mads Nielson Sonve er og død. Han døde 14de august 1843.

Det brev, som Torstein Ringheim sendte med mig, det tror jeg Arnfin Leidal har allerede faaet.

Dette brev skal omskrives, saasnart det er læst, og det er det første brev, jeg har skrevet, men nu nødes jeg til det. Jeg fik ikke nogen til at gjøre det for mig. Kjære, skriv tilbage, om I kan faa bringe det med leilighed. Jeg kan ikke bestemme noget sted. Jeg ved ikke, hvor jeg bliver. Skrive om igjen dette brev, og lad saa Torstein Ringheim faa det. Jeg ved ikke noget at skrive om Amerika. Jeg har intet undersøgt. Lev bestandig vel, mine slegtninger og venner.

Wisconsin den 30te august 1843.

Niels Larson Fenne."

Man har nu seet, hvorledes det gik med udvandrerne paa barkskibet "Juno", og skal saa følge i tanken med den lille brig, som samtidig tog afsted fra Bergen.

Knut Langeland fra Samnanger, som var med paa briggen, fortæller om denne reise i sin bog "Nordmændene i Amerika"; men hans skildring er tildels ikke videre tiltalende og ikke helt rigtig. Han siger, at begge skibe afgik samtidig. "Reisen begyndte under det behageligste veir, og med strygende østenvind sattes kursen mod vest over Nordsøen via Færøerne, og om to uger var vi omtrent halvveis til Amerika. Men i de paafølgende

6—7 uger maatte der stadig kæmpes med vestenvind — somme-tider orkanagtige storme, saa at, hvad der blev vundet den ene dag, tabtes den næste. Den lille brig holdt dog godt søen, og vi havde dygtige officerer og mandskab ombord.”

Man ser, at Langeland ikke nævner om nogen tilbagedrift i Herløfjorden ved Bergen, som med barkskibet, der blev forsinket i 2 dage og maatte tage ud Korsfjorden. Mulig har da briggen sat afsted 2 dage senere end dette skib.

Man klarede sig godt paa turen, hvad veir og vind angik, men det blev alligevel en sørgelig tur for mange, idet der opstod en epidemisk sygdom ombord. Herom vil vi lade den fortælle, hvis familie rammedes haardest. I et brev dateret Racine Co., Wis., den 22de december 1843, fortæller Anders Anderson Kløve om sygdommen og dens følger paa reisen i skibet og senere. Knut Langeland fortæller ogsaa derom, men hans fortælling er ikke fri for et anstrøg af skummelt snak, og man vil se, at han sætter antallet af dem som maatte paa hospitalet ved fremkomsten til 7—8 istedetfor 20, endskjønt han maatte være der som tolk i 3 dage, efter hans eget sigende, og skulde da vide det. Han fremholder, at han har lagt merke til visse samtaler og private gjøremaal, men ikke dette.

Anders Kløves brev er paa flere maader interessant og samstemmer med, hvad de andre sambygdinge skrev, hvor samme forhold omtales. Lars Nelson Nesheim paa Voss har straks taget afskrift af disse breve, og derved bevaret dem for os. Noget er dog bortrevet, men det væsentlige haves. Kløve har ved juletider sendt to breve til Voss — et til sin moder, som da endnu levede hos sin datter Arnguna og mand, kirkesanger David Larson Lemme paa Kløve — det andet mulig til søsteren Brita paa Ringheim. De lyder som følger:

Til kirkesanger David Lemme, Voss prestegjæld, Bergens stift, Norge.

Racine county i Wisconsin den 22de december 1843.

Kjære moder: Fortryder ikke paa, kjære uforglemmelige moder og beslegtede, at jeg saa længe har udsat tiden med at give Eder nogen underretning om, hvorledes det har gaaet mig og familie, siden jeg kom over her til Amerika.

Den 29de juli sidstleden tilsendte jeg ifra New York vor svoger David Lemme et brev der viser, hvorledes det har gaaet os over søen, samt under vort ophold i New York. Dette haaber jeg skal være Dem indløben; dog vil jeg gjentage følgende: Da vi havde været en 3 ugers tid paa søen og vare komne langt forbi Shetlandsøerne, opkom der paa vort skib enslags sygdom, jeg

antog for at være nervefeber. Denne greb om sig saa 2de af mine børn, nemlig Ingebrigt og Kari, døde paa søen. Den 13de juli ankom vi til qvarantainen under New York, hvor der da var 20 af vores følge blevne bragt paa sygehuset. Deriblandt var 5 af mine børn. I New York opholdt vi os indtil den 29de s. m. Og inden den tid døde vor datter Ingeborg og Nils Drøgsvold. Fra New York reiste vi kl. 7 om aftenen paa dampbaad og ankom til Albany den 30te. Den 31te reiste vi derfra paa en kanalbaad, trukken af 2de heste, og ankom til Buffalo den 7de august. Den 10de gik vi ombord paa en dampbaad over Eriesøen og kom til Milwaukee den 14de. Den 15de kom vi op her i Muskego i Racine county, hvor jeg har tilforhandlet mig et stykke land.

Her har isommer hersket en svær fiveræger, saa den ikke alene har angrebet de norske, men og de indfødte, og en mængde ere døde. Den 5te september døde vor lille datter Brita. Heraf kan De erfare, hvad modgang der har mødt os, siden vi reiste fra Voss. Hvor tungt det end har været for os, faar vi dog skikke os deri med taalmodighed, og derhos minde os om Jobs ord: Herren gav, Herren tog, og Herrens navn være lovet.

Men ikke det alene har været tungt at tage imod; men samme dag, som vor lille datter døde, blev min kone syg af fiverægeren, og paa samme tid Christence, og omtrent 5 uger derefter, Anders. Af denne sygdom har de været syge næsten til denne tid, undtagen min kone har nu været frisk en 4 a 5 uger, og en tid saa syg, at jeg tænkte mere paa død end paa liv. Den tid saa det ganske mørkt ud for mig. Men da de nu er friske igjen, begynder det at lysne igjen.

Naar jeg fraregner det store tab jeg har lidt paa mine børn, finder jeg og familie os vel fornøjede at være komne over til Amerika. Saafremt Herren vil forunde os hilsen, tror jeg vist at have lettere og blidere kaar end i Norge.

Nu maa jeg fortælle om min handel, som jeg har gjort her i Racine county. Den dag jeg reiste ifra Milwaukee, kom jeg om aftenen til at logere hos en mand, nemlig Even Hæg ifra Drammen. (For) denne mand var allerede mit navn bekjendt og ønskede, at jeg skulde nedsætte mig her i settlementet. Han henviste mig derfor til en mand fra Hedemarken, der havde isinde at sælge sin eiendom. Denne eiendom var beliggende $1\frac{1}{2}$ engelsk mil fra ham og 20 mil fra Milwaukee og omtrent lige langt fra Racine og omtrent 1450 engelske mil ifra New York. Jeg reiste da hen at bese denne eiendom og fandt den nogenlunde efter min smag, og inden faa dage afsluttede handelen. Eiendommen var af størrelse 100 ækers, hvoraf 60 ækers er indfenset

eller indgjærdet med egeskier. Paa samme er opbrækt en 8 a 9 akers. Deraf tilsaaede jeg ihøst omtrent 6 ækers med vinterhvede. Hus kan jeg ikke regne at her er mere end en stue. Her er og fjøs, men ikke efter vores smag. Da der paa denne eiendom var lagt meget arbeide, blev den for mig meget kostbar. Jeg betalte for samme 425 dollars. Desuden har jeg kjøbt 40 ækers for 125 dollars. Der er og lidt hus samt opbrækt og indhegnet. Paa begge land er der tilstrækkeligt skov, og lidt tilsalgs. Tillige har jeg kjøbt et par kjørestuder for 48 dollars, 2 melkekjør 24 dollars, 5 faar 6 dollars, 12 svin for 19 dollars. Jeg har slagtet 4 svin, hvoraf jeg veiede en, der var vægtig 204 pund. Jeg købte samme for 4 dollars. Tillige købte jeg halvdelen i en okse for 8 dollars. Denne var 6 stolper over alnen høi, 3 alen og 3 stolper om bulen eller som vi maalte dem i Norge. Den veiede 650 skaalpund, og huden 96 skaalpund.

Prisen paa fødemidlerne er nu lidt høiere end de var ihøst. Saaledes koster tøndnen af hveden 2 dollars, en tønne poteter 1 dollar, et pund smør fra 12 til 18 cent; et pund flesk 3 a 5 cent; kjød 3 cent pr. skaalepund; uld 18 skil. Mel er 36 cent pundet.

Jeg har før ommeldt, at her har været megen sygdom, og saaledes er mange døde, siden vi kom her op i landet. Jeg navngiver nogle af dem, som I kjender fra Voss af, nemlig Bryngel Oppeland og tvende af hans sønner, nemlig Knut og Ingebrigt, Sjur Ivarson Viche, Gulaug Sjurson Viche, Bryngel Skjerve og hans søn Knut; Ole Sætres kone Ingeborg og hendes søster Marte Johannesdatter Mølsterteigen; tillige en hel mængde fra østlandet, især fra Telemarken. Da her tæt ved min eiendom er indrettet en gravplads, saa er her ligbegravelser næsten hver dag, og 2 a 3 somme dage. Men nu er det nogenlunde stanset.

Jeg kan og melde, at vi har faaet os en norsk prest, nemlig Claus L. Clausen — en særdeles duelig og tillige snild mand. Han opholder sig for tiden hos Johannessen og Even Hæg, hvor han i deres stue forretter gudstjeneste akkorat paa samme maade som presterne i Norge. Han er begyndt at læse med konformanterne; men mine børn er endnu ikke begyndte at gaa til ham, da han har sagt til dem, at de ei skal tage for tidlig ud efter sygdommen. Han har flere gange været i mit hus, da hans land er beliggende ved mit, saa vi kommer til at blive nærmeste naboer — omtrent samme længde, som jeg havde paa Kløve.

Idag 8 dage siden var en sammenkaldelse af alle de norske hos Even Hæg her i dette settlement, og da tegnede sig 100 mand, der havde landeiendom. Samme tid blev der udvalgt 4 mand af Racine county og 4 af Milwaukee county, der snart skal træde sammen for at fatte en bestemmelse om presteind-

tægter samt en kirkes opførelse m. m. Jeg nød og den ære at blive medlem til denne forretning. Kirken skal staa ved gravpladsen. Altsaa kommer jeg til at bo tæt ved kirken.

Bryngel Oppeland købte sig ogsaa land her i dette county — en engelsk mil nordvest ifra mit land. Han har ialt 150 ækers, men ikke mere end lidt over en æker opbrækket, en nogenlunde god stue og lidt indhegnet.

Vær hermed Gud befalet, kjære moder og søskende; tillige beslegtede og venner; og derhos kjærligt hilset, samt held og velgaaende i anstundende nytaar.

(Et blad med underskrift og titel paa et nyt brev udrevet.)

* * *

. . . betlerstaven. Da vi kom til E. Hæg var der en mængde folk ifra Telemarken, der hverken havde penge eller mad, saa vi maatte baade sælge og give bort af vore fødemidler. Før vidste de ikke af fattige her i landet.

Dernæst vil jeg melde, at de maa have vinterklæderne sine med sig — saasom lodne skindkjoler af samme slags, som var brugelige paa Voss, og linnedsklæder maa de heller ikke sælge, da her ikke er linned at bekomme, men bare bomuldslærred. Fødemidlerne skal bestaa af velrøget kjød, smør og gammelost, godt prim, melk, som ei er kommet vand paa, mel, fladbrød og lidt flesk. Vi havde brim og melk lige til New York, og endda var det lige godt.

Naar de kommer til New York, skal ei betinges længer fragt end til Albany; derfra til Buffalo og derfra til Milwaukee. Jeg betalte 9 dollars for personer, som var over 12 aar; og de under den alder det halve; og for hver person 100 pund tøj frit.

Skulde nogen fra Voss til sommeren komme hertil, ønskede jeg gjerne for betaling at faa mig tilsendt en god tæksle, eller den, D. Lemme fik af mig, nogle poteter, valbyg af det, som voksede paa Nyre, samt nogle poteter — røde og sjæver af dem de har paa Kløve.

Om landets beskaffenhed kan jeg for nærværende kun lidet sige; dog ser jeg, at den er mere frugtbringende end paa Voss, da den bærer meget frugt saasnart den er opbrækket. Her er ikke noget sten i jorden, men rødder af egetræ og brusk af hassel og eg.

Jeg tænker mig til at opbrække nogle æker til sommeren, der er beliggende omkring. Hølade eller laave vil jeg og opsætte til sommeren, saafremt jeg kan faa tømmer hjem i vinter. Men endnu er her ingen sneføre. Her var koldt for en tid siden; men nu er her mildt veir igjen. Til sagbruget og kornmøllen er her

3 engelske mil. Sammesteds er der tvende kramboder og alle-slags kramvarer — dog lidt dyrere end i Milwaukee. Halvanden mil længer i vest er en liden stad kaldt Rochester. Der er malm-støberi. Men nu tillader rummet mig ikke mere. Derfor maa jeg afbryde min ringe skrivelse med at tilønske Eder en glædelig julehøitid.

Vær hermed kjærligt hilset, og held og velgaaende tilønsket
fra
Din hulde broder

Anders Kløve.

Det tredie skib i 1843 reiste fra Bergen den 1ste juli. Hvor mange fra Voss der var med paa dette, vides ikke. Der var rime-ligvis ikke faa med det heller. John Haldorson Kvilekval med familie var med. Et brev fra ham om reisen kjendes. Deri næv-nes en Haldor Brynjulvson Løn, som var med, og en datter til Anders Dyviken. Saa var der med en datter af Brynjulv Syl-festson Fletre. Hun sendte ogsaa brev hjem om reisen, som kjendes, men da underskriften mangler, har vi ikke hendes navn. Det formenes dog at være Synva. (Begge breve i "Vossingen" Nr. 1, 1923.)

John Kvilekval fortæller i sit brev, at de reiste fra Bergen den 1ste juli med liden vind, som vedvarede i 3 dage, og de gik nordenom Skotland til de kom til "Spanskeshøen". Der fik de vinden imod næsten hele tiden og maatte krydse sig frem. De var 9 uger og 3 dage fra Bergen til New York. Turen gik ellers bra. Endel kvinder var søsyge, og hans kone fødte en datter paa søen den 29de august og blev døbt af kapteinen under nav-net Andrea Johanna. Det var 14 dage før de kom til New York. De reiste fra New York den 13de september og ankom til Chi-cago den 8de oktober, hvor Kvilekval med familie fik husrum hos Anders N. Brække. Hele dette reisefølge synes at have reist til Chicago.

John Kvilekval omtaler de i de foregaaende breve nævnte vos-singer, som var døde, ogsaa endel sogninger, som døde, og det kan forstaaes, at disse er komne paa samme tid, om ikke paa samme skib. De gjenlevende af sogningerne reiste til Wiota-settlementet, hvortil Skjervheims svoger, Peter Unde, havde givet dem anvisning til at komme, som det sees af et fællesbrev fra de 3 svogre i Wiota til slekt og venner.

Reisefølgene i 1843 fordelte sig paa flere settlementer og to nye blev grundlagte af dem, sammen med enkelte personer fra andre bygdelag, nemlig paa Queen Ann Prairie og paa Skopo-nong. De fleste forblev i Muskego. Endel reiste til Chicago derfra, men nogle af disse vilde igjen til Wisconsin og begav sig

paa vei. De kom dog ikke længer end til Queen Ann Prairie, Illinois, og fandt sig hjemsteder der, som vi senere skal se. Andre reiste fra Muskego østover og fandt sig land paa grænsen af Jefferson og Walworth countier i Wisconsin, hvor det saakaldte Skoponong settlement blev dannet. Saa reiste nogle til Jefferson Prairie, hvor Lars Saue og Klaus Grimestad havde bosat sig, som allerede fortalt; og vi har seet, at Fennebrødrene reiste til Hamilton — Wiota-settlementet.

Vi skal da nærmere fortælle om hver især af disse folk, hvad vi ved, og først holde os til Muskego-settlementet.

Styrk Ivarson Vike, født paa gaarden Nedre Aure 1812, gift 1842 med Kirsti Torbjørnsdatter Rene; udvandrede, som vi har seet, nævnte aar og kom til Muskego. Der forblev de til omkring 1846, da de flyttede til Spring Prairie, Wisconsin, og senere til Minnesota, som andet steds vil sees. Styrk var en broder af Nils Ivarson Vike, om hvem vi allerede har seet.

Sjur Ivarson Vike, født paa Aure i 1806, gift 1839 med Kristi Tollefsdatter Bryn. Sjur var den ældste af brødrene. Allerede i 1832 fik han, samtidig med at faderen, Ivar Styrkson, byttede gaarde med Ole Erikson Vike, senere Aure — kjøbekontrakt paa Vike af faderen og drev den i fællesskab med forældrene, til den i 1835 blev lovmæssig delt. Sjur brugte da halve gaarden til han i 1841 ogsaa overtog den andre halvdel mod kaar til forældrene og erlæggelse af den i 1832 fastsatte pris. I 1843 solgte han den ene halvdel af gaarden til David Person Hefte, der i 1845 solgte den til Sjur Arneson Nygrytten. Den anden halvdel solgtes ogsaa i 1843, da Sjur med familie udvandrede. Han blev ingen gammel mand i Amerika. Allerede ved ankomsten til Muskego var han syg og døde der kort efter samme aar. Han efterlod sig en søn, Ivar, født paa Voss. Han og moderen forblev i Muskego til 1853, da de flyttede til Queen Ann Prairie, hvor Kristis brødre var. Hun døde der i 1893, 80 aar gammel. Ivar blev saavidt vides ogsaa boende der til sin død, vistnok ugift.

Gulleik Ivarson Vike, født paa Aure 1816, gift 1842 med Ragana Samsonsdaughter Skutle, født 1818. Hvor længe de blev i Muskego vides ikke. Antagelig reiste i omkring 1845 til Spring Prairie, Wis., og senere til et sted som kaldtes Strong Prairie, Trempealeau county, Wisconsin. Siden var han bosat ved Manley, Worth county, Iowa.

Nils Sjurson Vike, født 1826, blev en kort tid i Muskego; var saa en tid i Milwaukee, hvorpaa han reiste til Chicago. Derfra drog han omkring 1849 til Queen Ann Prairie.

Gulleik Sjurson Vike — Nils' broder — har vi af foregaaende

breve seet om, at han den 23de juli 1843 blev syg af forkjøling paa dækket af kanalbaaden og døde i huset hos Barbraa Graue i Muskego den 12te august.

En bror af Nils og Gulleik Sjurson Vike var gaardbruger Lars Sjurson Vike, som ogsaa har børn i Amerika. Deres søster var Eli S. Vike, gift med Mr. Sage — en rig amerikaner.

Anders Anderson Kløve, født paa gaarden Øvre Kløve, Voss, den 9de august 1798. Hans fader var gaardbruger Anders Johnson Kløve, død 1839. Slegten kan følges adskillige ætled tilbage og en gren lige til det 14de aarhundrede. Anders blev den 22de juni 1824 gift med Gunvor Knutsdatter Ringheim, født 2den juni 1803, og omtrent samtidig overtog de hans farsgaard paa Kløve. I 1829 blev han valgt til repræsentant til valgmandsvalget for Voss herred og gjenvalgtes i 1832—'35—'38 og '41 — hvert valg i dette tidsrum. I 1837 blev det første herredsstyre ordnet paa Voss og formandskabet valgt. Det første formandskab bestod af David Larson Hustvedt, Anders Anderson Kløve, David Oddson Kløve og Anders Hellesnæs, der valgte David Hustvedt til ordfører.

Anders Kløve var da et af de mest skattede mænd paa Voss, da han i 1843 udvandrede til Amerika. Han havde imidlertid en stor familie, og det var omsorgen for denne, som bragte ham til at reise. Hans nærmeste naboer paa Graue paa en side og paa Grove, Lassehaug og Vaale paa den anden side, var reiste. Alle duelige folk, om hvem vi foran har seet, der sendte forvidnelige breve hjem igjen, om de frugtbare og billige jordvidder i Amerika.

Anders overlod da gaarden paa Kløve til sin søster Arnguna og mand, kirkesanger David Larson Lemme. Han havde ni børn, da de reiste, nemlig: Anders, Christine, Ingebrigt, Kari, Ingeborg, Brita, Aad, John og Martha. Foran er nævnt, at Ingebrigt, Kari og Ingeborg døde paa reisen og Brita straks efter ankomsten til Muskego. I hans brev fortælles at fem af børnene bragtes paa hospitalet i New York, hvor datteren Ingeborg døde. Hans hustru og andre af børnene blev syge ved fremkomsten. Det var et slag, som ikke var let at overkomme, men vi ser af hans brev, at han prøvede paa at tage det hændte paa bedste maade. To børn fødtes i Amerika, nemlig Martin og Johan. Sit børnetab erstattede han ellers senere ved at tage til sig fire børn, nemlig sin hustrus to søsterdøtre, Synva og Christine Mala, og to andre nieces; de sidste Isabel Brand og Nancy Williams, Brainerd, døtre af Brynjulv Opeland.

Kløve kjøbte ved ankomsten 100 acres land i sekt. 18, Norway township, og lidt senere samme aar 40 acres til, og i 1857

har han igjen kjøbt 40 acres — alt i sekt. 18. Det østre hjørne af hans førstnævnte land gaar lige til kirkegaarden paa den bekjendte indianerhøi, hvor kirken nu staar. Paa denne sin eiendom blev han bosiddende til han om høsten 1864 flyttede til Decorah, Iowa, hvor sønnen Odd da var bosat. Der afgik han ved døden om vinteren den 16de januar 1866 og er begravet i Decorah. Hans hustru døde den 9de december 1870 i Springfield township og er ligeledes begravet i Decorah, Iowa.

Kløve var med at danne den første kirkemenighed i Muskego og var en af dem, som skulde se at faa kirken bygget — den første næst Elling Sundves forsamlingshus ved Fox River. Han støttede ethvert foretagende blandt de norske. De første blade paa norsk udkomne her i landet holdt han og var agent for "Wossingen" i 1858. Da en protestskrivelse sendtes fra de norske i Muskego til Morgenbladet i Oslo, var han den 3die underskriver. Han beholdt ogsaa sit vossenavn, som ogsaa børnene har. Om børnene skal her saa berettes:

Anders Anderson Kløve, født 30te mai 1828, drog i 1854 til Leland, Illinois. Kristence Andersdatter Kløve, født 1829, blev gift med Odd Anderson Ringheim, født 1832, var farmerfolk. Deres søn Andrew Ringheim bor i Los Angeles, Calif., 1314 Orange Grove avenue. Odd Anderson Kløve, født 19de oktober 1836; kaldte sig Edwin Kløve, blev gift med Christence Josephsdatter Mala, datter af Joseph Haaverson Mala og Kristence Knutsdatter Ringheim. De reiste omkring 1860 til Decorah, Iowa. John Anderson Kløve, født den 7de juli 1838, døde i Muskego den 15de september 1864 og er begravet der. Martha Andersdatter Kløve, født 20de januar 1840, døde i Muskego 22de mars 1864. Martin Anderson Kløve, født i Muskego, Wis., den 17de december 1845, døde den 10de august 1864 i Muskego, Wis. Johan Anderson Kløve, født 11te februar 1849, døde 15de november 1871 i Winneshiek county, Iowa.

Brynjulf Aslagson Opeland var født i 1799 paa Flatekval og var gift i 1828 med Martha Knutsdatter Ringheim, født i 1807. De købte et gaardsbrug paa Opeland og boede der, til de i 1843 solgte og udvandrede. Af forangaaende breve ser man, at Brynjulf og sønnerne Knut, født i 1832, og Ingebrigt døde i Muskego straks efter ankomsten dertil. Han havde dog kjøbt en landeiendom, hvorpaa de var bosatte. Hans hustru døde ogsaa kort efter. De havde foruden de to nævnte sønner en søn, Anders, født i 1835, samt to døtre, Isabell og Nancy. De blev opdragne hos Anders A. Kløve og Gunvor, som var deres morsøster. Farmen blev siden solgt. Hvor det blev af Anders er ubekjendt. Isabell blev gift med en pastor Brand og har boet til nylig i

Grinnell, Iowa. Nancy blev gift med en Mr. Williams. Hun døde for mange aar siden.

Anna Arnesdatter Nygrytten, født omkring 1800; var datter af Arne Sjurson Nygrytten og Anna Johnsdatter Kløve. Hun og Anders A. Kløve var søskendebørn. Kort tid efter ankomsten til Muskego blev hun gift med enkemand John Dahle fra Bruvik og blev bosat paa en farm i sektion 30, Norway township, Muskego. Hun døde i 1871 og er begravet paa Muskego kirkegaard ved siden af sin mand. De havde ingen børn, men hun havde flere stedbørn, som hun opdrog.

Brynjulv Steffenson Skjærve døde tre uger efter ankomsten til Muskego. Han var da i hus hos Mons Larson Skutle. Hans søn Knut døde i Buffalo under reisen. Om der var flere i familien er ubekjendt.

Knut Steffenson Skjerve, Brynjulvs broder. De var vist sønner af Steffa Mikkelsen Skjerve og Kari Brynjulvsdatter Graue. [Miltzow-ætti af A. Finne.] Knut blev gift paa Voss med Kari Nilsdatter Selheim — søster til forannævnte Anna Selheim. Om deres komme til Amerika i 1843 og bosættelse i Muskego fortæller han i et brev, dateret 4de januar 1844, til sin svigerfader, Nils Larson Selheim. Det har ogsaa forskellige punkter af interesse, saa vi gjengiver det her:

Wisconsin, town of York, Racine County,
den 4de januar 1844.

Til Nils Larson Selheim, Voss.

Kjære svigerforældre i Vossevangens Præstegjæld, Bergens Stift: Jeg maa nu berette eder, at vi (er fremkomne efter) just 14 ugers reise. Vi reiste fra hjemmet og ankom hertil, hvor vi nu lever, og tænker at opholde os i vinter hos Niels Johnson Kaasa af Hitterdals Prestegjæld, som er gift med min kones søster, Anna, som lever vel, Gud være takket, lykkelig sammen og synes at ville dele den skjæbne, Gud beskikker dem med glæde, paa begge sidre, og isandhed tror jeg, at Anna er lykkeligt gift.

Jeg har kjøbt 80 akers prærie og 40 akers skovland. For prærielandet har jeg betalt 100 dollars — land office pris og for skovlandet 60 dollars, og skovlandet er omtrent en norsk mil fra prærielandet og grænser til Barbraa Graues land i Muskego. Derimod grænser de 80 ækers sammen med nævnte svogers land, og glæder det os begge, at skjæbnen gjorde det saa, at vi blive naboer. Tvende kjøreokser har jeg kjøbt for 28 dollars, 2 koer for 19½ dollars. Dette er min hele buskab for nærværende.

Reisen fra New York og hertil gik ganske heldigt. Fra hjem-

met og hertil kom reisepengen paa hver af os til 41 dollars udgifter. Man bør ikke betale fragten op gjennem landet hertil i New York, men kun ved reisens ende, som er Milwaukee, eller Chicago; thi det har hændt, at de, som have betalt i New York har maattet betale paa nyt i Milwaukee eller Chicago.

Begge mine brødre Svend Steffenson og Ole Steffenson bedes hilset, og maa vi ganske og aldeles overlade det til enhvers godt befindende, enten de vil reise hertil eller ikke, og er det ikke godt at faa kjøbt land i nærheden ved os, uden en høiere pris maa gives, da det, som er tjenligt, er taget. Og for det andet er her en mængde utilfredse saavel som tilfredse. Dette brev er gjerne efter emigranternes forskjellige forventninger. I alle fald, om nogen skulde hige efter at reise, da maa jeg sandelig sige dem; min mening er denne, at livets tilfredsstillelser er mange for den gjerrige; men faa er livets mangler for den nøjsomme. Dette er min mening. I førstningen ser det tungt nok ud for den nykomne, men ved strengt arbeide og nøjsomhed overvindes dette med lethed og en blidere fremtid kan ventes den, som har penge. Og en nykommer han kan vente at gaa tilbage, forinden han kan gaa frem i sin stilling, indtil jorden giver af sig, saa han kan sælge noget. For arbeide er her forskjellige priser. Den, som er vant til det amerikanske sprog for arbeide erholder en halv dollar dagen og kost, men for nykommere mindre. Arbeidsløn er heller i aftagende end i tiltagende, da saa mange kommer, som tiltrænge. Formedels den strænge vinter, vi havde ifjor, og den mængde emigranter, er saavel kjød, smør som flesk næsten dobbelt saa dyrt, som det var ifjor. Men hvedemel omtrent det samme — Kjød, 3 cent, flesk, 4 cent, smør 18 cent, hvedemel 2 cent — alt pr. skaalepund Amerikas vægt.

Min ælskelig kjære broder var sygelig efter ankomsten hertil i 3 uger og døde heroppe hos Mons Skutle. Hans søn døde i Buffalo. Gud lade deres støv hvile roligt, og deres sjæl hvile sig efter denne vandring ved Jesus naade i de evige boliger, hvor vi alle bør anraabe om hjælp og bistand til at komme. Gud, du hjælpe alle dertil og os for Jesu skyld.

Jeg maa endelig anmode dig Ivar Nielson at bede Knut Hylle medtage en af Gulbergs salmebøger til mig, og skal han erholde betaling derfor ved modtagelsen af samme. Min kone og jeg maa hilse alle gode naboer og venner, som saa kjært haves i erindring og min kone hilser efter løfte navnlig Barbraa Larsdatter Meringen og Arnguna Andersdatter Kløve. Vort ønske er at faa høre fra eder til sommeren, og ville vi ønske at dette maatte træffe eder alle friske og vel fornøjede. Vi er

friske og min kones søster i Racine er i tjeneste for $\frac{1}{2}$ dollar om ugen i løn. Hun lever vel og er i tjeneste hos en danskmand. Det er en glæde for eder ogsaa at høre fra os. Det er ikke flere fra Voss hersteds end Elling Sundve, som nu er gift og har sig en meget brav og ung kone — lever vel og bor i nærheden af os.

Gud give, at vi maa glædes med brevvexling mellem hverandre. Dersom vi ikke sees mere personligen, saa vil det gamle minde om eder stedse holdes i friskt minde, ligesom vi ogsaa bør ei glemme at have i friskt minde, at det vil være en større glæde for os at tænke paa vor salighed og anraabe Gud om naade efter denne saa korte og for os saa ofte med forandringer bestrøede vandring til forbedrelser for det evige hos Jesus Christus. Lev vel! vi ønsker at høre fra eder igjen.

Knut Stephenson Skjerve og Kari Nielsdatter Selheim.

Knut Skjerve forblev i Muskego eller, som den del kaldtes, Yorkville Prairie, bare til det følgende aar og flyttede saa til Jefferson Prairie, Boone county, Illinois.

Nils Larson Skjerve, født i 1813, søn af Lars Larson Skjerve og Ingeborg Nielsdatter Møen, blev i 1842 gift med Guri Andersdatter Graue, født i 1817. Hun var en søster af Lars J. Møens hustru og de tog ind hos dem ved ankomsten til Muskego. Saa kjøbte de sig land og blev bosiddende der i 26 aar, hvorpaa de flyttede til Spring Prairie, Wis., og var der to aar. Saa reiste de til Koshkonong og kjøbte en farm, hvorpaa de var bosatte til sin død. Guro døde den 4de januar 1899. Nils var død før. De havde en datter, som døde ugift for mange aar siden.

SKOPONONG-KOLONIEN GRUNDLÆGGES

Af forannævnte udvandrere fra Voss i 1843 bosatte tre familier sig samme aar paa den saakaldte Skoponong Prairie. Disse var Knut Dukstad eller Rjoe, Styrk Erikson Lødve og Tollef Brynjulvson Graue. Lars Johnson Lie kom ogsaa der, men var vistnok en tid i Chicago først.

Hvem det var af de tre familier, som først drog til Skoponong, er uvist. Henry Nelson (Grotland) i Whitewater, som har givet os en meget god beretning om kolonien, mener, at Styrk Lødve var den første til at bosætte sig der, men lægger til, at de andre kanske var der samtidig. Et andet sted ser vi, at Knut Dukstad skulde være den første. Hvorom alting er, saa var de alle der i 1843. Stedet laa paa veien fra Muskego til Koshkonong, og muligens har nogen af dem villet reise derhen, da de fandt land efter sin smag i strøget.

Før 1843 var der heller ikke nogen andre norske paa stedet.

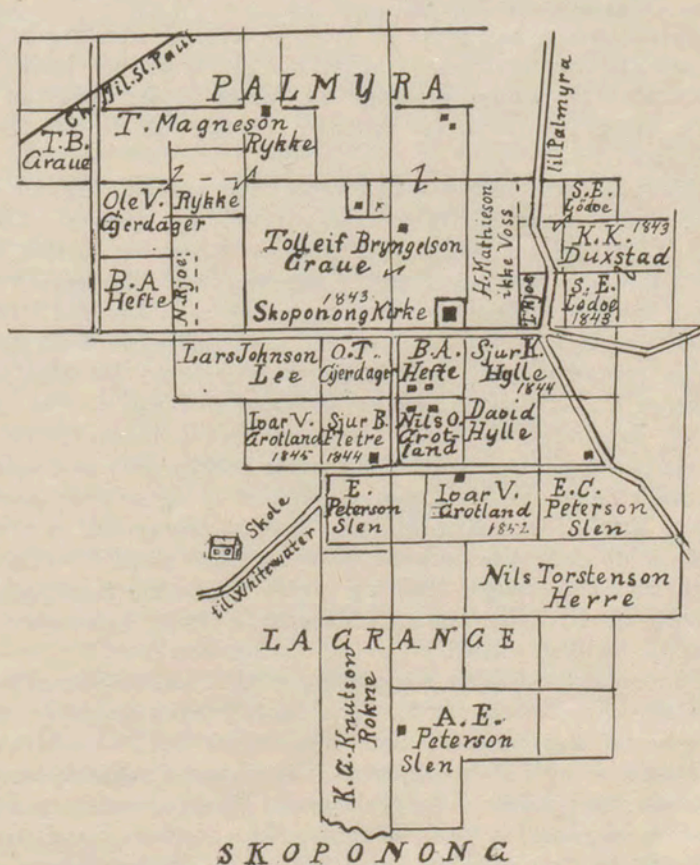
Der skulde være en norsk som bosatte sig der omtrent samtidig med K. Dukstad.

Skoponong beskrives af Henry Nelson saaledes:

“Skoponong er beliggende paa den sydlige del af Palmyra township, Jefferson county, og den nordlige del af La Grange township, Walworth county, Wisconsin. Det strækker sig omtrent 3 mil syd for byen Palmyra og 5 mil øst for Whitewater.

Dette strøg var i tidlige dage befolket fra forskellige prestegjæld i Norge, saasom fra Tinn, Skien, Telemarken, Numedal og Voss; men jeg tror, at vossingerne udgjorde mere end halvdelen af befolkningen.

De norske, som er i byen Palmyra, kom fra andre præstegjæld end Voss; men i Whitewater har der altid været en blanding af vossinger.

Kart over Skoponong

Paa Skoponong blev der i 1848 eller 1849 dannet en norsk-luthersk kirkemenighed og bygget en kirke. Den første kirke var af log — ganske ulig den prægtige bygning, der er nu, og som tog pladsen efter den første. Denne sidste har nylig været omordnet og faaet alle moderne forbedringer med en rummelig kjælderetage for sociale øiemed. Der er endnu en driftig menighed.

Landet er af en bølgeformig beskaffenhed og var kanske i tidlige dage ikke betragtet som det bedste slags; men alligevel har det ved flittigt arbeide og god bestyrelse blit omdannet til et af de bedste distrikter for meieristel i det sydlige Wisconsin, hvilket er til ære for pionerne af Vikingracen fra Nordsøen. Og det hører med al ret til dem at staa paa pionerhistoriens blade. Maa derfor mindet om dem bli vedlige af utallige generationer, som kommer."

Nelson har ogsaa givet os i sin beretning adskillig besked om mange vossinger, men for at faa alt vi ønsker med i ret orden uden for mange gjentagelser, finder vi det bedst at omordne dette. Vi skal da nærmere omtale de tre-fire første bosiddere:

Styrk Erikson Lødve — den sjette af et søskendelag, om hvis øvrige medlemmer vi har seet — var født paa gaarden Lødve, Voss, i 1804 og var søn af Erik Madson Lødve og hustru Ranveig Larsdatter Meringen. Efter ankomsten til Muskego i 1843 indgik han den 16de november i ægteskab med Ragnild Pedersdatter Berge, født i 1822, som var med paa samme skib som han og er nævnt i hans paa havet skrevne brev. De blev viede af pastor C. L. Clausen, der netop forud selv var viet til prest. De var da sandsynligvis det første par viet af ham. De bosatte sig saa paa regjeringsland i Palmyra township, Jefferson county. Der fødtes dem syv børn, som alle voksede op og stiftede familier. De var Erick, Peter, Nils, Martha, Helena, Margretha og Henry. I tidens løb drog alle børnene til Minnesota. Ragnild døde i sit hjem paa Skoponong i 1858, og i 1871 solgte Styrk sit land og flyttede til Renville county, Minnesota, hvor han siden var bosat til sin død. Familien antog navnet Erickson.

Sønnen Erick Erickson gennemgik først almueskolen i hjemmets skolekreds, saa var han paa skole i byen Palmyra og 20 aar gammel begyndte han som lærer; men den 26de mars 1864 hverved han sig i Palmyra, Wis., i kompani E, 38te Wisconsin regiment, til tjeneste i borgerkrigen. Han begyndte som korporal; forfremmedes først til almindelig sergeant, saa til første-sergeant og den 11te juli 1865 blev han sekondløjtnant, men allerede den 26de samme maaned var krigen slut, og han blev

da udmønstret med kompaniet. Under krigen deltog han i mange haarde kampe — var med i kampen ved Cold Harbor og i operationerne omkring Petersburg og Richmond, men blev ikke saaret eller syg. Efter krigens slut kom han tilbage til Wisconsin og fortsatte som skolelærer. Den 4de juli 1887 indgik han i Palmyra i ægteskab med Guri Svensdatter Gjerald (Julia Iverson), som 14 aar gammel kom til Amerika. Hendes fader, Svend Iverson Gjerald, kom ogsaa til Amerika aaret efter datteren og bosatte sig paa Skoponong. I 1872 flyttede Erik med familie til Renville county, Minnesota.

Nils Erickson Lødve, født den 28de juni 1849, hvervede sig ogsaa i borgerkrigen den 8de februar 1865 og tjente som musiker i kompani E, 46de Wisconsin infanteriregiment, og tjente til krigens slut. Var udmønstret den 27de september 1865. Efter hjemkomsten drog han til Renville county, Minnesota.

Knut Knutson Dukstad (skrev sig Duxstad), født paa Voss i 1813, antagelig paa pladsen Fleskhaugen under gaarden Rjoe og var derfor kaldt Knut Rjoe. Han var gift paa Voss med Brita Sjursdatter. Efter ankomsten til Amerika i 1843 bosatte han sig i Palmyra township paa land kjøbt af regjeringen og forblev paa dette til sin død. De havde seks børn, hvoraf de tre døde som smaa. Tre døtre voksede op, nemlig Martha, som blev gift med Austin Kittleson og blev boende i Palmyra township. Hun døde omkring 1918, efterladende en datter, Mrs. Kachel i Palmyra. Duxstads anden datter blev gift med Ole Siverson (Ygre) og bor i Eugene, Oregon; har ingen børn. Den tredje datter blev gift med en Talbert; har boet i Whitewater, Wis.; er nu enke. Hun har tre børn: Einar og Lewis Talbert, som bor i La Grange township, samt en datter, gift med en Mr. Scrable og bor i Whitewater, Wis. En anden datter døde for flere aar siden.

Torleif Brynjulvson Graue og hustru Kari bosatte sig i 1843 paa regjeringsland i Palmyra township og blev boende der til sin død. Kari overlevede sin mand og blev over 94 aar gammel. De havde en søn og en datter — mulig flere børn. Sønnen, Amund Tollefson, har boet i 2511 23rd avenue S., Minneapolis, Minn. Den 8de mai 1848 skjødede Torleif en acre land til kirke-tomt. Det er fortalt, at han fik \$5.00 for denne.

X **Lars Johnson Lie**, født i 1817 paa øvre Lie i Kvitlen paa Voss og gift i 1843 med Brita Larsdatter Takle, født i 1819. Lars fik farsgaarden paa Lie i 1837, men solgte den i 1843 til søsteren Torbjørg og mand, Mikkell Jonson Lie, da han reiste til Amerika. I nogle aar var han og hustru i Chicago, men kom saa til

Skoponong, hvor de boede i mange aar. Saa flyttede de til Spring Prairie, Wis., hvor de forblev til sin død.

TIL JEFFERSON PRAIRIE I 1843

Man har i det foregaaende allerede blit bekendte med Jefferson Prairie, hvor Lars Baardson Saue og Klaus Isakson Grimestad slog sig til i 1840 paa grænsen af Illinois og Wisconsin. I 1843 drog Peder Larson Hjembære, Ole Larson Lie og Ole Tolleivson Skiple derhen fra Muskego, hvortil de var komne i førstningen af august med det følge, som var paa skibet "Juno" over havet. Mens de var i Muskego, kom der et brev fra Lars Saue paa Jefferson Prairie, hvori det sagdes, at hvis der var nogen af hans slegtninger der, saa burde de komme til ham; thi der var godt land at faa, hvor han var. Ole Lie var lidt i slegt med ham, og saa reiste han og Peder Hjembære derhen først for at undersøge landet. De fandt det efter sin smag og drog tilbage efter familien og sit tøj. Ole Skiple fulgte da ogsaa med.

Peder Hjembære har i et brev, skrevet i Manchester township til sin fader, Lars Hjembære paa Voss, fortalt om reisen og sin bosættelse paa Jefferson Prairie, hvilket vi her vil gengive det meste af. Begyndelsen af brevet er uheldigvis bortrevet; men denne omhandler omtrent det samme, som er nævnt i de forangaaende breve, saa skaden er ikke stor. Om deres bosættelse haves derimod al fornøden oplysning. Brevet, som delvis medtages, oplyser meget om nybyggernes forhold og tænkemaade, lyder saaledes:

Fra Winchester, Bone County, Illinois.

"— — — Den 3dje august reiste vi fra Milwaukee og toge tillands til Muskego — en afstand af 18 mil, hvor Lars Graue og endel norske har nedsat sig for endel aar siden. Endel af dem raadede os til at købe land der, men efter rygtet var det usselt land og tillige slemt og usundt vand, saa jeg ikke har seet det værre her i landet; og de fleste af dem vilde sælge sit land og flytte til et sundere sted. Jeg overtæller enhver for ikke at nedsætte sig der.

Den 14de august reiste jeg og Ole Lie sydvest i landet omtrent 40 mil dertil, hvor Claus Grimestad og Lars Saue fra Voss og nogle fra Hardanger og en stor del fra Numedal har nedsat sig. Vi saa os ud et stykke land der, og saa reiste vi tilbage til Muskego efter vores familier og tøjet. Vi kom her, hvor vi nu er den 19de august. Vi fik anledning at logere hos en ungkar Svend Larson Mithus fra Kvam i Hardanger jeg og Ole Skiple. Men Ole Lie er i hus hos Lars Saue i vinter.

Jeg kjøbte 80 akers land og betalte 100 daler for det. Ole Skiple og Ole Lie ligeledes og landet ligger saa, at vi eier til mærkes med hverandre. Hvad priserne paa andre varer angaar, da er her forskilligt. Da — — — (Blad udrevet) — — — i New York var uduelig, og vi forstod den ikke, da den var skreven paa engelsk. Vi maatte betale en daler for hvert hundrede pund og fik intet frit. Derfor er det bedst at tage sig nøie ivare og faa god kontrakt, ja, og tillige god kvittering for de penge de udtaler i New York. Kontrakten og kvitteringen maa de ikke lade nogen tage ifra sig, ellers bliver de narret ligesom vi.

Der var mange af vore venner, som bad os da vi reiste hjemmefra, at vi skulde skrive til dem, om de skulde komme til Amerika eller ikke. Men vi vil ikke raade nogen hverken til eller fra at komme, men enhver maa beraabe sig med sig selv og sin gud. Tillige maa de betænke, at her staar ingenting færdigt med det samme de kommer, men alle thing er ganske uberedte, saa det falder ganske ubehageligt for det første, helst, naar man ikke beholder hilsen. De som kom over isommer har været syge næsten allesammen, og mange er døde. Men i sommer har her været en stor sygdom paa mange steder, saa det ikke har været saa sygeligt paa mange aar. Men landet er godt det er uden tvil, saa her er lettere at leve her end i Norge. Her kan en mand for eksempel arbeide for dagløn. Naar han er ude og arbeider det halve af sommeren, fortjener han saameget, at han og familie kan leve godt hele aaret.

Hvad religionen angaar, da er den lutherske lære her hovedlærdommen; men her er tillige mange andre skikke. Elling Sundve er ordineret til prest her blandt de norske. Han har været i vort hus to gange, siden vi kom hertil, og holdt opbyggelse. Den sidste gang, han var her, var den 3dje søndag i advent, og da meddelte han alterens sakramente. Han bad mig hilse meget kjærligt til sine forældre, hvis jeg skrev til Norge.

Kjære søster, jeg kan ikke undlade at adressere dig nogle ord. Hvad som angaar at raadføre dig at komme, ønsker jeg, du vilde kjøbe en god spinderøk og en kobberkjedel paa en halv tønne eller noget mere. Og saa ønsker jeg, du vil have den godhed at lægge en konvolut udenpaa dette brev og sende det hjem til vore forældre; og ligeledes, at du vil have den godhed at skrive mig til til foraaaret, hvis du ikke kommer, og da lad mig vide deres befindende.

Ligeledes hilses meget flittigt fra Ole Skiple til sine kjære forældre og svigerforældre, og ligeledes fra hans kone og tre børn, at de er nu med hilse allesammen; og tillige hilses kjær-

ligt til Oles søkende, at han vil ikke raade dem hverken til eller fra at komme hertil, men overlader det til deres eget godt befinde. Men at her er lettere at ærnære en familie her end i Norge det er upaatvileligt.

Jeg vil nu afbryde med en venskabelig og hjertelig hilsen til fader, moder og søskende og alle bekendte venner, med et bestandigt velgaaende og ønsker dem alle et hjerteligt Lev Vel! Og skulde vi ikke sees mere her i livet, O, gid vi kunde være værdige at mødes i himmelen, hvor ingen sygdom piner os og ingen møie plager os. Jesus Christus være vor trøster og hjælper her i livet og vores talsmand og forbeder i himmelen. O, maatte vi alle henvende os til dig, O, alle væseners fader, om hjælp, trøst og veiledning i alle de besværligheder, der maatte møde os her i livet, og at alle vore ønsker maatte blive opfyldte.

Halle Nielsen Prestegaarden bad os, da vi reiste hjemme fra, at vi skulde tale med Peder D. Skjervheim, at han maatte skrive ham til. Men det har vi ikke gjort. Han er omtrent 100 mil længer i vest fra os. Hils meget til Halle fra os og om mulig lad ham se brevet. Hils til Erik Lassehaug, Nils Bøe, Sjur Vold og alle mine bekendte venner, som jeg nu for rummets skyld ei kan opregne. Og saa ønsker jeg, de vil have den godhed at skrive os til til foraaaret. Da maa de skrive udskriften saaledes: Bone County, Town Marchester, beliet (Beloit?) (Postofficie.

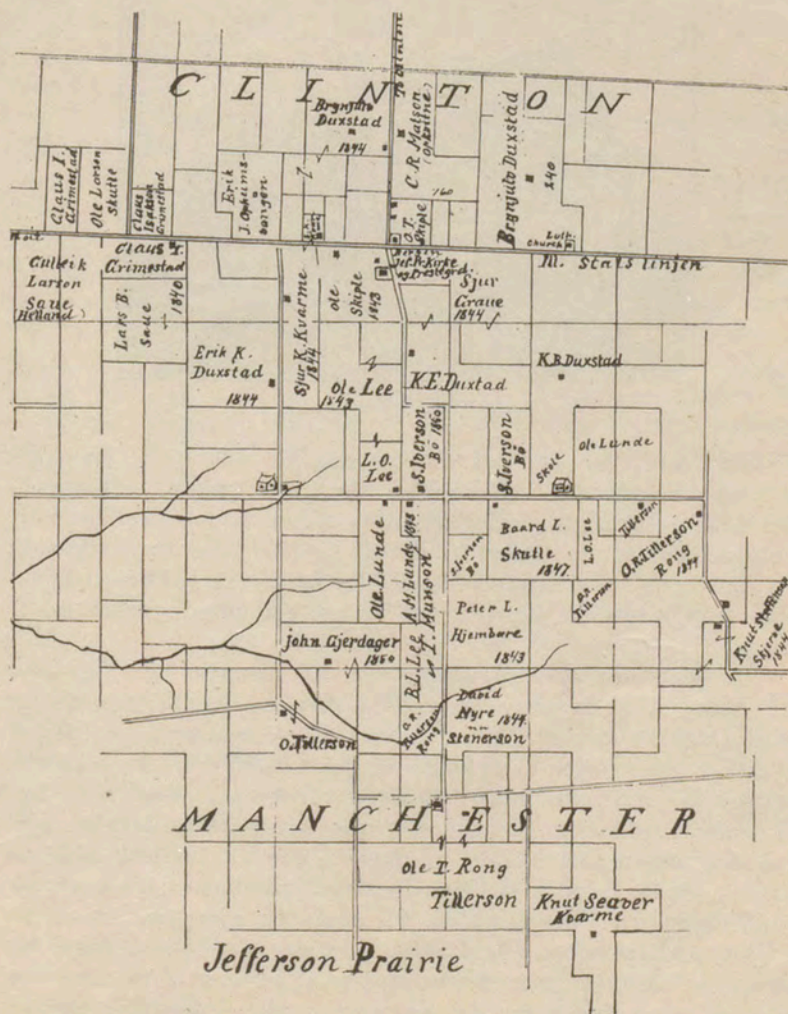
Deres hengivne og meget ærbødige børn

Peder Larson med kone
Ole Tollefson med kone og børn
Martha Larsdatter og hendes mand
Svend Larson Mithus
Ingeborg Tollefsdatter

Til Lars Pederson Hjembære.

Hjembære, Lie og Skiple har antagelig taget land i sektion 3, Manchester township, hvor de to sidstnævnte vedblev at bo side om side, mens Peder Hjembære senere har flyttet lidt længere syd til sektion 14 i samme township, hvor han siden boede.

Af hans brev sees, at Elling Sundve allerede havde været hos dem i 1843 og den 3dje søndag i advent meddelte han alterens sakramente der. Han var 3dje oktober forud viet til prest og havde vel gjort en rundtur til Fox River og var da paa tilbageveien til Muskego, hvor hans hjem da var. Den første kirkemenighed, hvorfra et formeligt kaldsbrev, som kjendes, udstedtes til ham her i 1843. [Pastor Mørstad.] Men det er

Kart over Jefferson Prairie

forstaaet, at det var hans tilhængere ved Fox River, som opfordrede ham til at lade sig vie til prest.

Peder Larson Hjembære blev ikke gammel mand i Amerika. Han døde paa sin landeendom i Manchester township allerede i 1850. Hans hustru, Brita, reiste senere til Winneshiek county, Iowa, hvor hun havde slegtninger, og blev boende der til sin død. De havde ingen børn.

Peter Hjembæres loghus

Ole Larson Lie var gaardbruger paa Lie i Kvitlen, Voss, før afreisen til Amerika i 1843. Han fik skjøde paa sin odelsgaard den 13de september 1828 — vistnok af sin bedstefar, Ole Larson, idet der samme dato er udstedt kaarbrev og brugskontrakt til ham og hustru samt en lodseddel for arvet løsøre til førstnævntes Oles søster, Kari. Hans far var gift to gange, saa skifte var gjort før.

Da Ole Lie i 1843 agtede at reise til Amerika, var det ikke let at faa solgt gaarden til rimelig pris, og han gjorde derfor en overenskomst med Peder Knutson Flage om, at denne skulde overtage bestyrelsen af gaarden og forstrække ham med et vist pengelaan til reisen mod sikkerhed i gaarden. Den skriftlige overenskomst herom er i nærværende forfatters besiddelse, idet gaarden senere blev kjøbt af dennes morfar, Sylfest Monson Lie — senere Rene. Da den til en vis grad kaster lys over udvandringen fra Voss paa den tid, skal den gjengives her:

Jeg underskrevne Ole Larson Lie, der nu i disse dage har fattet den beslutning med min familie at reise over til Amerika, uden at jeg i den korte tid, der levnes mig inden min afreise, er istand til paa en fordelagtig maade at faa solgt og afhændet mit eiende gaardsbrug i gaarden Lie paa Voss, ligesom jeg ogsaa nødig ved salg vilde overdrage denne min eiendom for det tilfælde, at jeg i Amerika skulde finde mig mindre fornøjet og paa grund deraf kunne komme her tilbage, tilstaar herved og gjør vitterligt af velagte Peder Knudsen Flage at have tillaans bekommet 1430 Spd., skriver fjorten hundrede og tredivende spd., af disse penge overtager bemeldte Peder Knudsen Flage at udklarere til mine herværende kreditorer saavel obligations som løs gjæld tilsammen det beløb 618 Spd., Sex hundrede atten

Spd.) og kontant har han udbetalt mig 812 Spd. (Otte hundrede og tolv Spd.) Tilsammen 1430 Spd. Til sikkerhed for skadesløs betaling af dette pengelaan med lovlige renter, 4re Procent aarlig, pantsætter jeg herved med 2den prioritet indtil den til Torbjørn Olsen Fladequal heftende obligation, stor 230 Spd. er betalt og aflyst, da nærværende min kreditor opstiger i 1te prioritet, mit ifølge tinglæst skjøde af 13de November 1828 eiende odelsgoods i gaarden Lie i Qvitler Otting paa Voss af skyld 1 løb smør med bødse og herlighed, samt husebygninger og alle andre tilliggelser af hvad navn nævnes kan — intet undtaget. — Denne kapital (1430 Spd.) forpligter jeg mig eller arvinger inden $1\frac{1}{2}$ (halvandet) aar paa denne min obligations tinglæsnings dato at regne, enten at tilbagebetale med lovlige renter, eller og ved lovligt skjøde for obligationssummen at overdrage bemeldte min kreditor eller hans arvinger førbemeldte pant med alle herligheder til eiendom, upaaanket af mig og arvinger. Istedetfor renters erlæggelse og ellers for betryggelse for pantets mulige forringelse, overleverer jeg til kreditors og hans arvingers brug raadighed og bestyrelse fra 10de april indeværende aar at regne, den af mig med denne obligation pantsatte gaardeiendom med huse og herligheder saaledes som jeg efter førbemeldte mit skjøde har eiet og bestyret samme. — I anledning af pantets overleverelse til brug for kreditor og arvinger, vil en særskildt kontrakt dags dato blive oprettet, ligesom jeg ogsaa forpligter mig til at efterlade vedbørlig fuldmagt, hvorefter panten i paakommende tilfælde til kreditor eller arvinger ved skjøde til eiendom kan overdrages. Dette til bekræftelse under min haand og segl og 2de vitterlighedsvidners overvær.

Rogne den 6te april 1843

Til vitterlighed

K. A. S. Finne

A. K. Bryn

segl

Ole Larsen Lie

med iholdt pen

segl

Ole Lie forblev i Amerika, og gaarden paa Voss blev solgt. Han havde fundet en bedre gaard paa Jefferson Prairie, hvorom foran er nævnt. Der forblev han boende til sin død. Han blev gift paa Voss omkring 1827 med Sigvor Skutle og havde børnene: Lars, Anna, 14 aar, Anfin, 8 aar, Cecilia, 3 aar, og Britha, omkring 1 aar, da de udvandrede. Ankomne til Jefferson Prairie fik de husrum hos sin slegtning Lars Saue og blev hos ham, indtil et loghus var opsat paa det erhvervede land. Ole Lie døde den 29de mars 1878 og hans hustru den 30te april 1881.

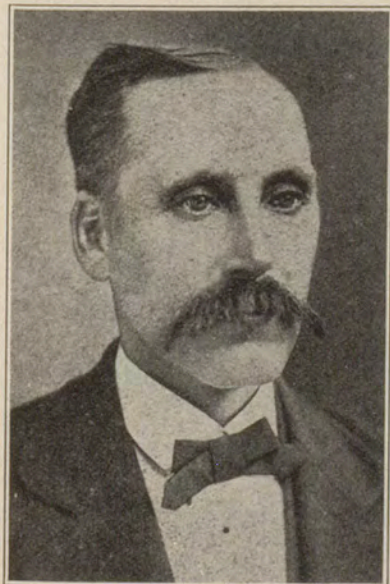

Ole Lee og hustru

Lars Olson Lie (her Lee) blev gift med Ingeborg Allen Lee og bosatte sig paa en farm nær forældrene, hvorpaa han siden boede. Han døde i 1895, efterladende syv børn: J. A. Lee og F. W. Lee, R. 4, Radcliffe, Iowa; Emma Lee er i Chicago; William O. Lee, født den 9de november 1868, bor paa Oak Hill farm, R. 31, Beloit, Wis.; blev gift den 11te mars 1899 med Sigrid Loston (Hallingdal); har fire børn, Lars, Christopher, Carrie Ingeborg, Alice Marie og William Allen; han er lutheraner; J. O. Lee er farmer, R. 31, Beloit, Wis., samt Anna Gilbertson, Clinton, Wis.

Anna Olsdatter Lee blev gift med Peter Anderson Draugs-vold og boede først en tid i Chicago; var saa i Beloit, Wis., nogle aar. [Peder Anderson var skomager og er omtalt i "Billed-Magazine" som en af de to norske forretningsmænd i Beloit i 1854.] Saa reiste de til Winona, Minn., hvor de drev hotelforretning. De døde begge i sit hjem der for mange aar siden. Deres børn var: Mary, Sarah, Andrew, Lena og Cora. Af disse er Mary og Sarah døde. Mary efterlod sig en datter, Edith, som blev gift med Frank Shepherd, en bankauditør i Chicago, Ill. Andrew Anderson er gift og bor i Rushford, Minn.; har en søn. Lena Anderson blev gift med en Mr. Shore og bor i Minneapolis, Minn.; de har ingen børn. Cora Anderson blev gift med D. A. Johnson og bor i Chicago; de har tre døtre.

Anfin Olson Lee blev i 1863 gift med Britha (Betsy) Skiple, datter af forannævnte Ole Skiple. Han købte endel af farsfarmen og boede der med sin familie til 1907, da han og hustru flyttede til sønnen Charles, som havde købt sin morfaders farm — den gamle Skiple-farm. Anfin Lee døde den 24de december 1913 i sit 80de aar. Hans hustru lever i Beloit, Wis., endnu i 1930 i en alder af 91 aar. De havde fem børn: Charles Oscar, Sarah Janette, Grace Ottelia og James Orin, der døde som barn. Charles, nu i Beloit, boede paa bedstefaderens farm til 1918, da han flyttede til byen Clinton, Wis. Sarah Ja-

Anfin Lee og hustru

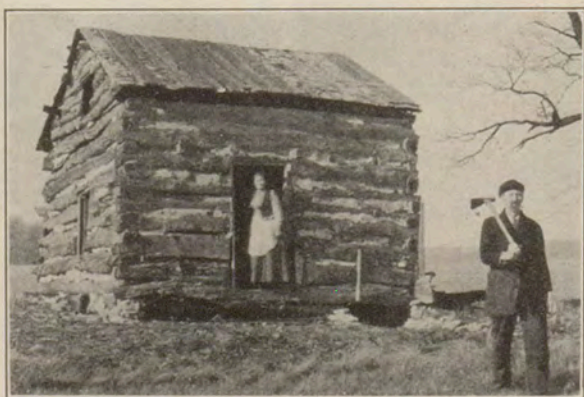
nette blev den 28de juni 1899 gift med Clements L. Newhouse fra Jefferson. De reiste til Bottineau county, Nord Dakota, hvor han i 16 aar var i bankforretning; solgte saa ud og flyttede til Minneapolis, Minn. De har to børn, Agnes og Norman. Grace Ottelia Lee blev i 1907 gift med Franklin S. Seavert (Graue). De købte den gamle Lee "homestead farm" og boede der, indtil han af helbredshensyn sluttete med gaardsdriften og i 1917 flyttede til Clinton, Wis. De havde ingen børn. Mr. Seavert døde den 21de august 1918. Hans hustru bor i Clinton, Wis.

Celia Olsdatter Lee blev gift med kaptein Louis Hanson. De boede hele tiden siden i Chicago og døde der for mange aar

siden. De havde tre døtre: Louisa, Sadie og Bella. Louise blev gift med Byron Cole fra Chicago og har boet der i byen. De har fem børn: Alice, Ethel, Lester, Lorraine og Henry. Sadie Hanson døde ugift i 1902, 30 aar gammel. Bella Hanson blev gift med Mr. Hamlin, som har sølv- og guldwareforretning i Beloit, Wis., og bor der. De har to børn: Isabell og William.

Betsy Olsdatter Lee blev gift med Knut Helgerson. Deres første hjem var i Eau Claire, Wis. Efter en del aars ophold der flyttede de til Colfax, Wis., hvor de siden forblev. Betsy døde i 1903 og Helgerson i 1909 omtrent. De havde to døtre, Sarah og Ida, som bor i Colfax, Wis. Sarah blev gift med en Mr. Johnson. De har ingen børn. Ida blev gift med vognmager Rowe i Colfax. De har tre døtre.

Brynjolv Larson Lie — Oles halvbroder — og hustru Britha udvandrede ligeledes i 1843 og ifølge med ham og broderen Lars L. Lie. De kom ogsaa til Jefferson Prairie, men kanske noget senere, thi de var vist ikke ifølge med Ole fra Muskego, da de ikke nævnes i Peder Hjembæres brev. Brynjolv købte i 1848 at landstykke paa 80 acres af Henry Dove og paa dette byggede han et loghus, som staar endnu. Aaret efter købte han 40 acres, som grænsede til hans land paa sydsiden i sektion 22. Dette land laa mellem Peder Hjembære og Anders M. Lundes land.

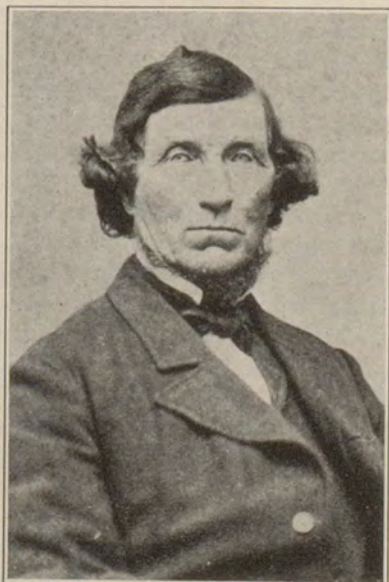
Brynjolv L. Lees loghus (fotografi velvilligst indsendt af Manley Munson)

Brynjolv døde allerede i 1855 eller '56 i en alder af 47 aar. Paa hans gravsten staar 1855, men i papirer om hans efterladte bo staar 1856. Britha overlevede ham, tilligemed to døtre: Anna, som ved hans død var 14 aar, og Martha, 11½ aar. I 1867 blev farmen solgt og Britha med døtrene flyttede vest enten til Iowa eller Minnesota. Farmen blev købt af Torstein Monson Kvam-

me og eies nu af dennes søn Manley Munson. Han fortæller, at der stod ogsaa en smedje af "log" paa landet og i denne havde der i pionerdage boet to familier en tid.

Lars Larson Lie var ugift og havde sit hjem til sin død for det mest hos sin brorsøn Lars Olson Lie, paa den anden side af veien fra broderens farm.

Ole Tolleifson Skiple var gift paa Voss med Guri Larsdatter Hjembæere og de havde tre børn fødte paa Voss, nemlig Martha, som var 8 aar, da de i 1843 udvandrede, Lars, 5 aar, og Britha, 4 aar. Den første vinter efter sin ankomst til Jefferson Prairie boede de hos Svend Larson (Mithus). Ole købte først 40 acres regjeringsland lige til grænselinjen med Wisconsin paa Illinois-

Ole T. Skiple og hustru

siden, og eftersom han fik bedre raad, købte han mere tilliggende land. Han blev boende paa sit først land til sin død, der indtraf den 13de november 1888 i en alder af 77 aar. Hans hustru, Guri, døde før ham i 1877 — ogsaa 77 aar gammel. Familien skrev sig Sheple.

Lars O. Shiple købte det gamle hjemsted efter faderens død og boede der saa længe han levede. Han døde ugift i 1902 i en alder af 65 aar. Martha Olsdatter Shiple blev i 1874 gift med Henry H. Baker. De reiste til Iowa og købte en farm nær Mitchell. Denne solgte de senere og flyttede i 1881 til Beloit,

Wis., hvor de var en tid, hvorpaa de kjøbte en farm paa Jefferson Prairie. De havde ingen børn. Henry Baker døde i 1904 i en alder af 64 aar. Martha døde i 1914, 80 aar gammel. Betsy (Britha) Olsdatter Shiple blev gift med Anfin O. Lee.

Paa Ole Skiples farm staar nu kirken paa Jefferson Prairie og presteboligen.

Ingeborg Tolleifsdatter Skiple, som kom til Amerika sammen med broderen Ole og andre i 1843, var da 18 aar. Snart efter sin ankomst til Jefferson Prairie reiste hun til Chicago for at faa arbeide. Om nogle aar blev hun gift med Knut Anderson (Draugsvold), en skomager af fag. De boede endel aar i Chicago, hvorpaa de flyttede til Beloit, Wis. Knut forblev der til sin død. De havde tre børn, en gut der døde som skjødebarn, samt Thomas og Sucie. Efter mandens død flyttede Ingeborg til sin datter Sucie, som boede i Chicago, og forblev der. Sucie Anderson blev gift med en hr. Loomis i Chicago. Hun har en datter, Dotty, som ogsaa bor i Chicago.

Thomas Anderson blev gift med Ingeborg Tolleifson og boede i Beloit, Wis., endel aar, hvor han drev som skomager. Saa var han i nogle aar farmer paa Jefferson Prairie. Siden har han boet i Caledonia, Ill. Hans hustru døde omkring 1920, efterladende tre børn: Charles, som bor i Beloit, Nellie i Chicago og Bert Anderson i Rockton, Ill.

Anders Mathison Lunde, født paa Voss den 10de februar 1794, og hustru Inger Gulleiksdatter Saude, født den 24de juni 1802, var blandt udvanderne i 1843 og fulgte med skibet "Juno", der kom til New York efter ni ugers reise. De fulgte den sædvanlige vei med kanalbaad til Buffalo og med seilskib derfra til Chicago. Der stansede de i nogle dage hos Nils Knutson Røthe, og besøgte flere af de før udvandrede vossinger der. Saa drog de til Boone county, Illinois, hvor hans søskendebarn Klaus Grimestad og Ingers søster Gudve og Lars B. Saude var, og hos dem blev de boende for det første. Om høsten samme aar udvalgte Anders Lunde 120 acres regjeringsland sektion 15 — 3 mil syd for Lars Saude — og fik skjøde paa dette den 10de januar 1844 ved landkontoret i Dixon, Illinois, hvorhen han gik tilfods, fortælles der. Senere kjøbte han 80 acres land, ogsaa i sektion 22. Paa sit første land byggede han i 1844 et 2-etages hus af rundtømmer (loghus) og flyttede ind i dette. Der boede de til de i 1858 havde opført et andet hus — en hovedbygning 16×20 fod af tiløkset tømmer, med bordklædning udenpaa, sommerkjøkkenen bagenfor og en liden altan foran. Ved siden af husene plantede de 40—50 frugttrær, som blev begyndelsen til en anelig frugthave. Anders Lunde døde i sit hjem der den 18de

december 1866, 73 aar gammel. Hans hustru døde den 28de december 1884 i en alder af nær 83 aar. De havde fire børn: Mathis, Britha, Ole og Gulleik — de to første fødte i Norge. Familien antog navnet Anderson.

Mathis Anderson Lunde skrev sig Mathias Anderson. Han var født paa Voss den 15de juli 1824 og fulgte med forældrene til Boone county, Ill. Der blev han gift med Bol Blikeberg fra Sigdal, Norge, som kom til Boone county i 1849. De drog til Freeborn county, Minnesota, og bosatte sig i hvad der blev kaldt Manchester township. Det er fortalt, at det var Mathias, som gav dette sit navn efter sin hjemstavn i Illinois. Britha Andersdatter Lunde, født paa Voss 6te mai 1838, blev gift med Torstein Monson Kvamme (Vossestrand). Ole Anderson Lunde, født i Manchester township, Boone Co., Ill., den 10de januar 1845; blev i 1862 gift med Britha Monsdatter Kvamme, født paa Vossestranden den 14de april 1832 — forannævnte Torsteins søster. Han fik halvdelen af farsfarmen og bosatte sig paa denne. Senere købte han mere land og eiede 280 acres. Han drev tildels som brøndgraver og murer. Mange brønde er gravne af ham. Han var stor og godt voksen, som hele familien. Han var en af lederne i kirkemenigheden, var god til at udtale sig og en god sanger. I mange aar var han leder af sangen i kirken. Han var ellers en god farmer og arbejder i hvad han tog sig til. Hans hustru døde den 3die september 1887 og nogle aar senere blev han gift med Christina Monson af Gratiot, Wis., sit søskendebarn. Kort efter blev han syg og døde den 21de mai 1892. Hans anden hustru lever endnu. Han havde tre børn, som voksede op, nemlig: Emma, Martin og Emelia — alle er døde for flere aar siden. Martin var gift og efterlod sig tre børn: Marthe, Emelia og Oliver.

Gulleik Anderson Lunde, født i Boone Co., døde som barn.

TIL QUEEN ANN PRAIRIE

Blandt de af udvandrerne i 1843, som reiste til Chicago, var de tre brødre Steffen, Mikkell og Nils Tolleifson Bryn. Disse drog straks efter nordvestover i den hensigt at reise til Wisconsin. Men da de var komne omkring 60 mil paa veien, fandt de paa den saakaldte Queen Ann Prairie deiligt regjeringsland, som kunde faaes, og besluttede at slaa sig til der. Det er ogsaa muligt, at Lars Pederson Istad eller Spilde var i samme følge. Han slog sig ialfald ogsaa til der paa samme tid. Anders Sjurson Gilderhus har utvilsomt fulgt med, men han reiste videre til sin broder Nils paa Koshkonong. Der var ingen norske folk bosatte

paa Queen Ann Prairie, da disse kom der; men omtrent samtidig kom ogsaa nogle fra Stavangerkanten.

Den egentlige Queen Ann eller Quinong Prairie, som den kaldtes, er 2 mil i sydvest for den nuværende by Woodstock, Illinois, i midten af McHenry county. Der blev det endel aar efter disse nybyggeres ankomst dannet en skandinavisk kirke-menighed og kirke opsat med begravelsesplads i nærheden. Kirken er nedreven for flere aar siden, men gravpladsen holdes i hævd. De nævnte nybyggere tog sig land side om side, saa der var en hel strækning bare vossefarme. Nu er det danske folk, som bor i dette strøg, medens efterkommerne af de første nybyggere enten bor i Woodstock eller Chicago og andre steder.

Steffen Tolleifson Bryn, antog navnet Bryan, var født paa Voss den 1ste januar 1808 og døde paa Queen Ann Prairie den 10de mai 1883; søn af Tolleif Steffenson Bryn og Gudve Mikelsdatter Lie. Han var gift tre gange. Hans første hustru var Brita Larsdatter Istad, født 1815, datter af dr. Lars Halsten-son. Den anden var Anna A., født 1828, døde den 15de mars 1863. Hans anden hustru var enke efter Nils O. Rokne. Hans tredie hustru var Guro Davidsdatter Rekke. Hun døde i Chicago hos sin søster Gudve Nelson i 1908. I første ægteskab havde han flere børn, blandt dem Betsy, død 1861 i en alder af 25 aar, var gift med en hr. Nelson; Christence, født 1858, døde 1883, og Julia, født 1856, død 1886. Der var ogsaa et par sønner, som er døde for mange aar siden.

Brynbrødrene var af en gammel gaardbrugerslegt paa Bryn. Steffen Bryn var i 1727 nævnt som en af lodeierne i Raundals-almenningen. Dennes søn Tolleiv er eier i 1755. Der har da vexlet med Steffen og Tolleiv. Deres forældre kom til Amerika i 1845. Brødrene havde en bror igjen paa Voss, nemlig Josef Tolleivson Bjørgum, far til storthingsmand Olav Bjørgum og hans søskende.

Mikkel Tolleivson Bryn boede paa Queen Ann Prairie, til han paa sine gamle dage flyttede til Chicago, hvor han efter ud-sagnet var ved sin død. Han var gift paa Voss med Guri Andersdatter Flage — en af Anders Larson Flages døtre; kaldte sig Julia A. Bryan, født 29de juli 1821, døde den 31te juli 1870, og er gravlagt paa Queen Ann Prairie — ligesaa to børn, Christine, født 1851, død 1867, og Albert, født 1867, død samme aar. De efterlod sig børn, som bor i Chicago.

Nils Tolleivson Bryn, født paa Voss 1825, døde paa Queen Ann Prairie 1875. Han var gift i 1857 med Britha Gulleiksdatter Bøe, født 1836, døde den 5te mai 1873. De efterlod sig børn,

som skal bo i Chicago. En søn, Thomas, døde 1878 i en alder af 18 aar.

Lars Pederson Istad, eller Spilde, født 1801, søn af Peder Larson Spilde Granvin og hustru Anna Magnesdatter Lie fra Voss, der eiede brug i Spilde og i Istad. Deres slekt staar i forbindelse med flere af de gamle adelsætter paa vestlandet, som Losna-, Galtung- og Rastung-ætterne.

Lars blev i 1824 gift med Ingeborg Larsdatter Istad, født 1802 — datter af den bekjendte doktor Lars Halsteinson Istad. De fik da skjøde paa det gaardsbrug i Istad, som hans far eiede, og tillige halvdelen i faderens brug i Spilde. Lars byttede i 1840 gaarde med sin broder Magnus og fik hele gaarden Spilde istedetfor Istad, men solgte i 1843 og reiste til Amerika. Her bosatte de sig paa Queen Ann Prairie og saavidt vides forblev de der til sin død. Lars antog navnet Peterson. Af et brev foran sees, at Anna Larsdatter Istad døde paa reisen. De havde ogsaa en søn, Lars Peterson, gift med Martha Isaksdatter Ukvitne.

Knut Tungeteigen, gift med Ingeborg Knutsdatter Bakketun, født 1823, søster af Trond og Nils. Bosatte sig ogsaa paa en farm paa Queen Ann Prairie — mulig allerede i 1843.

WIOTA-KOLONIEN i 1843

Det vil sees af foranstaaende brev fra Nils Larson Fenne, at han og broderen David, som begge var med paa skibet "Juno", reiste til Wiota eller Hamilton-settlementet, som han kalder det. De kom der og tog ind hos Arne og Martha Urland eller Vinje. Davis Fennes hustru Guro og Martha var nemlig søstre. De kom der den 16de august. David var da syg og blev senge-
liggende den 18de. Allerede den 24de august døde han.

David Larson Fenne var gift med Guro Gulleiksdatter Kinne og holdt sig en tid paa Kinne før afreisen, hvorfor han ogsaa kaldtes David Kinne. De havde en søn, Lars, født paa Voss. Guro forblev efter mandens død en tid i kolonien der. Hendes brødre Ole, Nils og Anders kom der i 1845, saa hun havde sit folk der. Den 13de december 1848 blev hun i Dodgeville, Wis., gift med Henrik Nilson Talle fra Lyster i Sogn. De fik en datter, Susan, født i Dodgeville, Wis. Talle kaldte sig Henry Nelson. Han reiste i 1849 paa guldgraving til California; kom igjen til Dodgeville i 1854 og drog derfra samme aar med familien til Goodhue county, Minnesota. Guros søn Lars Davidson reiste ogsaa til California. Derfra kom han ikke tilbage og har ikke været hørt fra siden.

Nils Larson Fenne kom ugift fra Voss; men blev gift i Wiota med Inger Ivarson, datter af Peder I. Unde, og bosatte sig først

paa en landeiendom paa sydsiden af Arne Vinjes land og tilmerkes med det — en mils vei fra Woodford. Dette land overlod han senere til sin broder, Ivar, som kom i 1845, og han selv købte sig land igjen ved South Wayne — nogle mil længere sydøst. Der boede han til sin død. Han havde fire børn: David i Oklahoma, samt Inger, Lars og William — den sidste bor i Northwood, Iowa.

Odd Johannesson Helland kom antagelig paa samme skib som John H. Kvilekval — det tredie skib i 1843. Kvilekval nævner i før omtalte brev, at Johannes Aadson Helland døde det aar. Dette maatte vist være Odds far, som altsaa udvandrede med ham.

Odd Helland var gift paa Voss med Inger (Gudve?) Mikkelsdatter Gjerald, som var i slegt med Baard Rogne i Chicago. De havde en tid Odds farsgaard paa Helland. I Wiota bosatte han sig paa 40 acres land, som laa til merkes med Arne Vinjes land paa syd og østsiden. Der blev han og familie boende til efter borgerkrigen, da hele familien flyttede til i nærheden af Dows, Iowa. De havde flere børn. Sønnen John Johnson var med i borgerkrigen og stod i komp. G, 22de Wis. Inf. Reg. Han døde i Minnesota i 1890. Der var ogsaa en søn Mikael og seks døtre: Carrie, gift med Claus Erickson (Gjerald), Synva, Inger, Lisbeth, Johanna og Ellen.

SOGNINGERNES ANKOMST TIL WIOTA

Det hører med til vossehistorien ogsaa at nævne om de første sogninger; thi udvandringen i større udstrækning spredte sig fra Voss til Sogn. De opfordrende breve som sendtes fra svogrene Peder Skjervheim, Sjur Ulvund og Peder I. Unde til sine slegtninger i Myrkdalen paa Voss og Vik i Sogn blev ikke uden virkning. Et af disse breve gjengives her. Det giver et fortræffeligt indblik i forholde og synsmaader i de dage.

Venskabeligt hilset, kjære moder og brødre paa Skjervheim og Unde! Eders skrivelse af den 24de april indløb til os den 16de august 1843, og er gjennemlæst med glæde, undtagen vi ser, at vor broder Johannes er saa hastig tagen af dage. Med rørt hjerte ønsker vi ham en god hvile efter sin smertefulde død. Vi ser ellers, at alle af vores, baade paa Unde og Skjervheim, er ved hilsen og befinder sig vel. Det fornøjer os meget at høre, saa vi skylder dem allesammen den største tak for Deres ærede skrivelse.

Blandt andet ser vi desuden, at eders sind og hjerte er vendt til Amerika til næste aar. Saa ønsker vi dem alle velkomne hertil. Gid de alle maatte nyde hilsen, saa ved jeg ingen hinder for

at komme her. Da de er saa tvilende og ønsker at høre den rette sandhed fra Peder Unde og hans kone, om de nogensinde har angret paa sin bortreise, saa staar de her og sige begge to, at de takker vor Gud, som gav dem lyst og mod til at forlade sin gaard og søge sin lykke i Amerika, hvor de har fundet det bekvemmeligere end i Norge. Forresten saa faar enhver beraade sig med sig selv.

Hvad religionen angaar, saa beholder enhver sin tro og lære, sine egne bøger og forskrifter, som han lyster. Tag huspostiler og bøger med eder, som de selv ønsker at bruge. Forresten saa er her baade konfession og altergang for dem som ønsker dem. Tag barnebøger med eder, saa de kan overlade os nogle.

Proviant til reisen: Smør, spegekjød, flesh, velstegt fladbrød, bygmel, brim, og dersom de har leilighed — lidt øl. Forskaffer eder selv den proviant, som de behøver. Lad ikke skipperen bringe eder noget, da den er for sterk for eder. Tag noget poteter med, men gjør akkord med skipperen, at han er forsynet med et og andet, om de trænger mere end det, de har med eder. Klæder til deres nytte, men de maa ikke medtage nogen stadselige klæder. Gjør ikke mere klæder end som de behøver. Tag heller med lidt vadmæl. Ei heller nogen sølvringer, søljer eller spænder, men gjør det i penge. Tag varme gangklæder og sengklæder med eder; det er nyttigt.

Arbeidsredskaber: En kobberkjedel, bagstehelle, rivenaver — ingen store af den sort. Dersom din store bile er udmerket god, tag den med dig og 2 af de mindste hugøxer, 2 pikkegræv — eller 3, om du har, eller sigder og tollekniver.

Du min broder Ole Iverson Unde; jeg giver dig det raad, at du tager qvindfolk med dig, saa kan du bli hos mig, indtil du har fundet et stykke land at flytte til. Ikke at have al kost med sig er ikke nyttigt for en arbeider, men for en dagdriver. Ligeledes min broder Axel. Naar du kommer til Chicago, da finder du flere norske, som du kan bli hos, og skriv straks i posten til mig, saa vil jeg komme og hente eder snarest muligt og gjøre for eder, hvad jeg kan. Det skulde være mit ønske, om jeg som Josef kunde modtage eder til mit bord, til du fik ud og se dig om.

Jeg Peder Unde finder mig meget misfornøjet med, at min broder Axel S. Unde agter at tage gaarden igjen. Det var bedre, han gik omkring og bad dem hjælpe sig at komme hertil, saa kunde han engang bli en mand.

Flittig hilsen fra mig til Ulven, Skjervheim og Helgeland, at jeg og min familie lever vel med hilsen og sundhed. Min kone gaar nu med syvende barnet og ønsker skrivelse, naar der gives leilighed. Intet videre dennegang. Lev bestandigt vel!

Sjur Ulven.

Vi afbryder vor skrivelse med en venskabelig hilsen til eder alle beslegtede, at vi er alle ved hilsen og god fornøjelse — Gud sk. . . . ge, at jeg mange gange har ønsket min moder her hos mig. Da vilde jeg med glæde skaffe hende, hvad hun behøvede i dette liv. Men jeg synes den lange vei er for lang for hende. Saa ønsker jeg hende evig salighed og fred. Lev allesammen vel!

Hamilton settlement den 20de august 1843.

Peder Iverson Unde. — Peder D. Skjervheim.

I 1843 ankom til Wiota Ole Ivarson Unde og hustru, hans broder Erik Undes familie, da Erik døde paa reisen, samt Erik Ingebrigtsen Hove, Ole Anderson Bruavold og Sjur Tollefson Bruavold. Disse blev alle bosiddende i Wiota-kolonien.

I John Kvilekvals førnævnte brev fortælles der om endel fra Sogn, som døde paa reisen, nemlig: Erik Unde, Ole Guldteigen, Hans I. Dalen, Britha Tistel og hendes barn, Anna Guldteigen og mange flere, som han ikke kan opregne. (Se Vossingen nr. 1, 1923.) Siden John Kvilekval havde saadan greie paa disse fra Sogn, er det rimeligt, at han var paa samme skib som de.

Disse sogninger var forresten for endel af vosseslegt, som efterfølgende historie om Skjervheimslegten viser.

AXELSLEGTEN PAA SKJERVHEIM

En af de slechter, som fra udvandringens første tid har sat et varigt merke i norsk udvandrerrhistorie, er den med ovenstaaende titel. Endel af denne slekt har været bosat i Sogn, og den har derfor havt en betydelig indvirkning paa udvandringen saavel derfra som fra Voss.

Axel Davidson Skjervheim, født omkring aaret 1700, skulde førstedags være fra Valdres og var tjener hos en prest. Han blev gift paa Voss med Anna Pedersdatter Lie (Vangens sogn). Hun døde tidlig, og han blev saa gift med Britha Rene. I 1735 bo-satte han sig paa Skjervheim. Han havde tre børn: Britha, David og Inger. Britha blev gift med Svein Hovda og en af hendes efterkommere er Axel Forde, Bristol, Iowa. David Axel-son Skjervheim blev gift med Martha Arnesdatter Gilbakken og var gaardbrugerfolk paa Skjervheim. De havde seks børn: Axel Britha, Ole, Arne, Peder og Anna.

Axel Davidson Skjervheim, født 1798, blev gift med Ingeborg Kolbeindatter øvre Skjervheim. De købte sig gaard paa Saus-jord i 1850 og boede der; havde 11 børn: David A. Sausjord paa Vossestranden; Sigrid, gift med O. Wendelbo, Lærdal, Sogn; Martha, gift med Mikkell Svendson, døde i Northwood, Iowa, 1902; Anna, gift til Herheim, Vossestranden; Gyrid, døde i Chi-

cago 1850 af kolera; Kolbein, Britha og Eli paa Herheim, Vossestranden; Anders, druknede paa Gudvangen 1860; Samson, døde ugift paa Koshkonong i 1860; var først ved Yankton, Syd Dakota, men maatte flygte for indianerne. Ingeborg blev gift med lærer Ole Brathole (se Bratholeslegten). Hun døde i Lyster, Sogn, 1915. Sønnen Lars er "deputy collector" ved toldvæsenet i Duluth, Minn., og er den, som har givet disse oplysninger om slegtens forbindelser.

Britha Davidsdatter Skjervheim, født 1801, blev gift med Sjur Sjurson Ulvund og kom til Amerika i 1837 (se foran). Ole Davidson Skjervheim, født 1804, var en tid bosat i Sogn; udvandrede med familie og døde i St. Ansgar, Iowa, 1876, efterladende fem børn: Nils O. Davidson, som døde i Northwood, Iowa, 1929, omtrentt 80 aar gammel, og efterlod sig tre børn: Ole Davidson, landmaaler, Ivan og David i Northwood, Iowa; Martha, Dorthea, Ingeleif og Anna Davidson i San Francisco, Calif.

Arne Davidson Skjervheim, født 1807, gift paa Voss, kom til Amerika i 1850 med hustru og to sønner, Mons og Peder, og kanske flere børn. Alle undtagen de to sønner døde i Chicago ved ankomsten dertil. Mons A. Davidson hvervede sig i borgerkrigen som kavallerist; bor nu i Los Angeles, Calif. Peder A. Davidson hvervede sig i infanteriet i borgerkrigen og var med ved Vicksburgs erobring; var smed i Chicago og bor der.

Peder Davidson Skjervheim, født 1809, nybygger ved Wiota, Wis.; før omtalt som udvandrett i 1837 og død i Chicago 1850, da han skulde hente broderen Arne ved dennes ankomst.

Anna Davidsdatter Skjervheim, født 1812, blev gift med sit søskendebarn Peder I. Unde fra Vik i Sogn, og kom til Amerika i 1837, som nævnt foran.

Inger Axelsdatter Skjervheim blev gift med Ivar Pederson Gulbraa, Exingedalen, Voss, og var bosatte paa gaarden Unde i Vik, Sogn. Deres børn var Peder, Erik og Ole Unde, som kom til Amerika og om hvem mere er fortalt i det foregaaende. Erik døde paa reisen til Amerika i 1843, men familien kom til Wiota, Wisconsin. Ole døde i Wiota 1881, 70 aar gammel.

KOSHKONONG 1840—43

Det vil erindres, at Nils S. Gilderhus, Nils L. Bolstad, Magne B. Bystøl, Anders A. Fenne og Lars O. Dukstad drog fra Fox River til Koshkonong tidlig om vaaren 1840 for at bosætte sig paa sit land. Lars Dukstad var dog i et andet følge og tog sig land nogle mil fra de andre vossinger i Albion township. Saa reiste han til Chicago og var der om sommeren, hvorpaa han

om høsten drog til Fox River-kolonien. Først næste aar reiste han igjen til sit land paa Koshkonong.

De øvrige gik straks igang med at opføre sig et stort loghus, pløiede, saaede og slog hø. Om dette fortæller Anders Flage i sit før nævnte brev af 1840, hvori det heder: "Magne Bottolvson Bystølen, Nils Larson Bolstad og Nils Sjurson Gilderhus har kjøbt sig land i nærheden af hverandre i Wisconsin stat. De to førstnævnte har kjøbt sig 80 acres tilsammen, og sidstnævnte 80 acres alene. De har været der for det meste i sommer og slaaet hø for nogle kjør og to store kjøreoxer samt bygget sig hus, pløiet op nogle acres land og saaet det ind med vinterhvede."

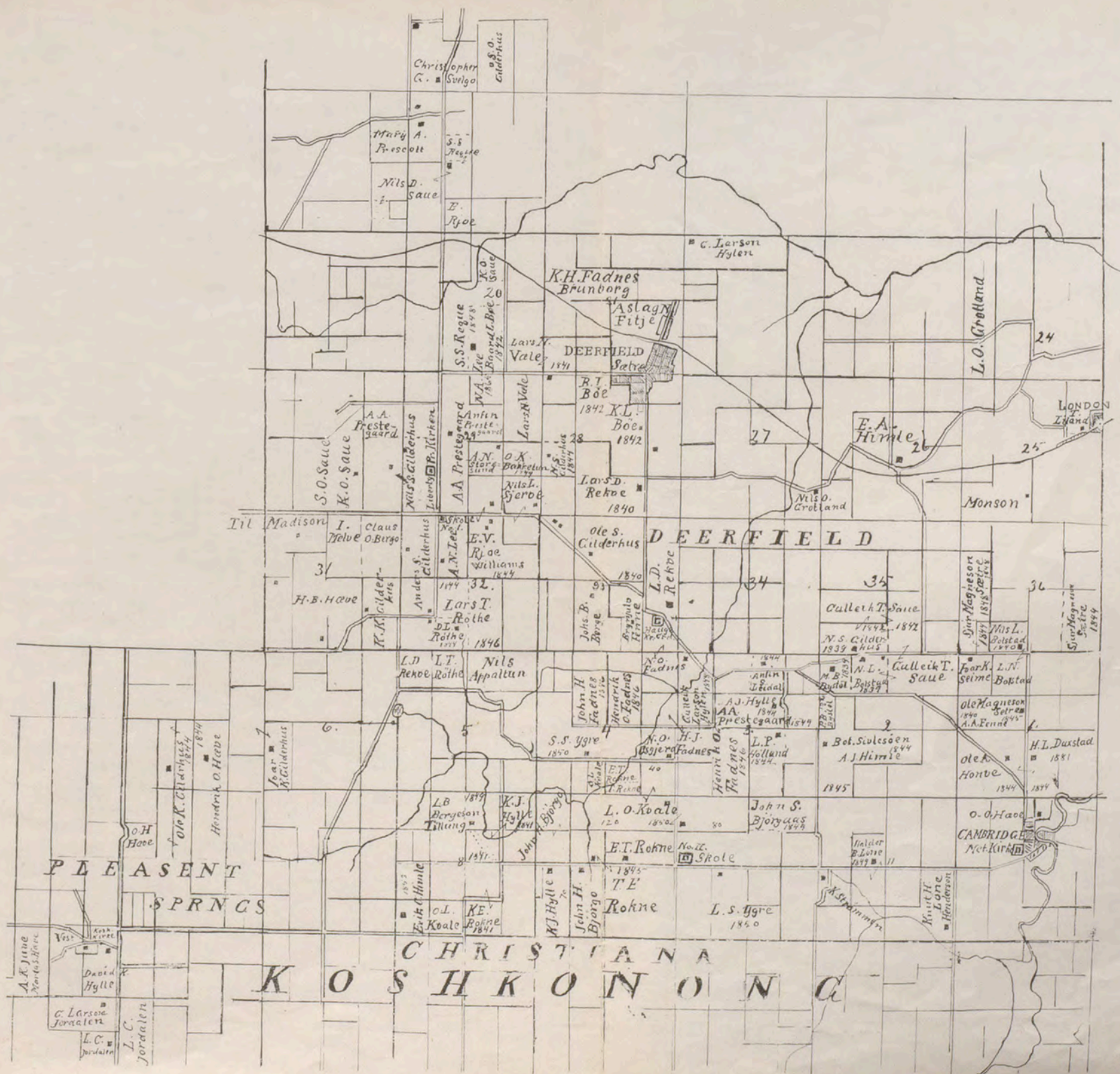
Paa hvis land de satte dette hus er uvist. Antagelig var det paa Gilderhus-landet; thi der var et loghus, som nogle aar efter erstattedes af et nyt. Da alle var ugifte, boede de sammen. Om vinteren efter blev det for koldt i dette loghus, og saa grov de sig ind i en haug, som var paa Bystøls land, og flyttede ind der. I dette boede de i to vintre.

I begyndelsen af november 1840 var Nils Gilderhus til Chicago for at møde sin broder Ole, som da ankom fra Voss. Han bad da Anders Flage om, naar han skrev til Voss, at hilse hans søsters mand Anders Nilson Lie fra ham og sige, at hvis han havde lyst til at reise til Amerika, saa var det bedst han gjorde det jo før jo heller, om det saa var næste sommer. Foran er allerede nævnt om Anders's ankomst i 1841.

Da Nils Gilderhus den 5te november 1840 reiste tilbage fra Chicago til Koshkonong, var foruden broderen, Ole S. Gilderhus, ogsaa Lars Davidson Rekve med ham. Begge disse kjøbte sig land paa Koshkonong side om side i hvad der blev Deerfield township. Gilderhus's svoger, Knut Larson Brække, sendte penge med, forat de ogsaa skulde kjøbe land til ham. Hverken Ole Gilderhus eller Lars Rekve bosatte sig straks paa sit land, men reiste tilbage til Chicago og kom først om et par aar tilbage.

Nils Sjurson Gilderhus, født 1807, blev i 1842 gift med Ragnhild Torstensdatter Ægdahl, byggede paa sit land i Deerfield township et stort loghus og bosatte sig der. Nils var smed i Norge og havde smederedskaber med sig derfra. Han blev da den første norske smed i hele Dane county. Han gjorde smedearbeide for dommer George Dow, før denne kom til Cambridge.

I 1843 solgte Gilderhus sit første land til Gulleik Torstenson Saue og kjøbte nyt rydningsland lidt længere vest; solgte dette igjen og kjøbte saa land paa Liberty Prairie endda længere nordvest i samme township og bosatte sig der. Paa dette land blev Liberty Prairie-kirken bygget, som nærmere skal omtales

Kart over Koshkonong

Historie om udvandringen fra Voss og vossingerne i Amerika med beskrivelse og historie af Voss.

senere. I 1856 solgte Nils Gilderhus ogsaa dette land og reiste til Dodge county, Minnesota, hvor han kjøbte en farm i Vernon township af sin søstersøn Andrew A. Lee. Senere reiste han i 1881 til Nord Dakota og tog sig "homestead"-land. Der døde han i 1890 i en alder af 83 aar. Hans hustru døde i 1893 — 73 aar. De fik ni børn, fødte paa Koshkonong.

Nils Larson Bolstad blev i 1841 gift med Anna Vindeg fra Numedal — en søster af Gunnul Vindeg, der bosatte sig paa Koshkonong en kort tid efter Bolstad og hans foran nævnte følge. Nils byggede samme aar et hus paa sit land og der blev deres hjem for en tid. Hans land var den nordøstre kvart af den nordvestre kvart af sektion 2 i Christiana township. Dette land har han i 1843 solgt til Gulleik T. Saue og kjøbt igjen 40 acres i sektion 1 — et kort stykke østenfor sit første land. Han kjøbte ogsaa 40 acres land i Deerfield township i 1840. Der blev han siden boende. Nils Bolstad døde under en kjøreulykke i 1865. Hans hustru boede en tid efter paa Koshkonong, solgte saa farmen og flyttede til Nord Dakota, hvor hun døde omkring 1912. De havde tre sønner, Lars, Knut og Ole, samt tre døtre, Isabell, Sarah og Betsie.

Lars Nilson Bolstad hvervede sig i borgerkrigen og stod i Co. H, 15. Wisconsin Inf. Reg. Han faldt i slag i Kennesaw-fjeldene den 28de juni 1864. Det siges, at han blev skudt under vagttjeneste. I slaget ved Stone River blev han saaret og ved Chicamauga taget tilfange, men kom da til regimentet igjen. Knut Nilson Bolstad blev gift og boede en tid i Chicago. Reiste saa til Nebraska og senere paa guldgraving til Alaska. Han døde der før 1917. Ole Nilson Bolstad forblev paa Koshkonong til sin død 1917. Han var ugift og holdt sig hos sin slegtning Ole G. Vindeg, Rockdale, Wis. Om Isabel, Sarah og Betsie Bolstad haves ingen underretning.

Magne Bottolfson Bystøl, paa hvis land den første jordhytte blev bygget af norske, blev gift paa Koshkonong med Mari Nilsdatter Giere fra Hallingdal. Han solgte ogsaa sit land til Gulleik Saue, og i 1855 reiste han til Olmstead county, Minn., hvorom senere.

Anders Anderson Fenne kjøbte sig land i Christiana township i nærheden af Bolstad. Da den bekendte svenske John Smith var prest paa Koshkonong i 1840-aarene, var Fenne kirkesanger. (I henhold til Knut Henderson friede presten og Fenne til samme pige. Det blev til at presten drog af med hende og Fenne reiste bort.) Han solgte sit land i 1844 til Ole Magneson Sætre og reiste til Dodgeville, hvor han en tid arbejdede i blygruberne. I 1850 drog han paa guldgravning i California. I først-

ningen af sekstiaarene kom han til Taylor, Wis., hvor han havde broderbørn. Han blev gift med en amerikansk enke; men dette ægteskab bragte ham megen modgang, og de fik sluttelig skilsmisse. Han døde i Galesville, Wis., som gammel mand.

Lars Olson Dukstad, født paa gaarden Dukstad i 1807 af forældrene Ole Svendsen Gjernes og Eli Nilsdatter Dukstad — gaardbrugerfolk paa Dukstad. Faderen døde tidlig og moderen blev gjengift. Hans søster var Aase, gift med Ole Ivarson Saue (Borstranden). Hans halvbrødre var Hermund og Jon Dukstad, som hver har efterkommere i Amerika. Ole, som i henhold til Anders Flage agtede sig til Amerika, døde ugift i Norge. Deres mor var af Losna-ætten.

Lars var med i det samme følge til Koshkonong som Bjørn Anderson Kvelve — fader til prof. R. B. Anderson. De to købte sig land side om side i Albion township, Dane county, mange mil sønderfor de andre da komne vossinger. Lars købte først 80 acres land — senere 80 acres til. Hans første hus var en jordkjelder, som han grov i bakken ved en bæk paa sit land. Der boede han indtil 1855. I det aar indgik han i ægteskab med Ingeborg Kjelsdatter Helleve. Hun var født 1818, kom til Amerika i 1852 for at se til sin broder Henrik, som var syg, og som døde i Chicago omkring 1854. Lars og Ingeborg blev gifte i Chicago. Samme aar satte han op et større loghus, hvori de boede endel aar, indtil de fik opført en tidsmæssig bygning. Lars døde i sit hjem i 1865 og hans hustru i 1902, 83 aar gammel. De havde seks børn: Ole, Charles, Anna, Henry, Betsy og Lewis. De skrev sig Duxstad. Efter moderens død blev farmen i Albion solgt.

Ole Duxstad, gift med Oline Sturum, er gaardbruger ved Emerson, Nebr. Charles Duxstad er med broderen Ole. Anna Duxstad, gift med Andrew Alfson, bor nær Cambridge, Wis. Henry Duxstad, født 14de april 1859, gift i 1882 med Margrethe Toresen fra Numedal. I 1883 købte han 100 acres land af den gamle Ole Honve farm ved Cambridge, Wis., og har boet der. Han har fire børn: Laurence, Ingeborg (Isabell), George og Joseph. Betsy Duxstad døde i ung alder. Lewis Duxstad har drevet faareavl i Montana.

Ole Sjurson Gilderhus, født den 10de juni 1814. Han fulgte sin broder Nils til Koshkonong om høsten 1840 og købte sig land, som blev i sektion 33, Deerfield township; saa reiste han tilbage til Chicago og fik sig arbejde. Der blev han i 1842 gift med Eli Nilsdatter Bersglie, født 6te januar 1820, som kom sammen med ham til Amerika. De bosatte sig saa paa hans land i Deerfield township. I tidens løb satte Ole op en stor sten-

bygning, som staar endnu paa landet. Ole døde i sit hjem der den 15de juli 1882 og Eli den 11te april 1885. De fik ti børn, af hvilke tre døde i barnealderen. De øvrige er: Martha, født 1843, gift med Lars Christofferson (Svelgo); Sivert, gift med Ingeborg Fjeld, Deerfield; Nils, gift med Torbjorg Johannesdatter Berge, begge døde; Anders, gift med Kari G. Strømmen; Eli, gift med Ole Gunderson Bondal; Gulleik døde ugift; Ole, død, gift med Bella Osmundson Vik.

x **Lars Davidson Rekve**, født paa gaarden Rekve den 4de juni 1818 af forældrene David Erikson og Kari Larsdatter, f. Skiple. I 21-aarsalderen kom han i 1839 som foran nævnt til Amerika; arbejdede to uger paa kanalen ved Chicago; blev syg af feber, men kom sig snart; fik ved Peder D. Skjervheims hjælp arbeide igjen; havde om sommeren 1840 beskæftigelse med dampskibet "G. W. Dole", som gik paa Michigansjøen, og havde 18 dollars for fem maaneder, men fulgte om høsten, den 5te november, med Nils og Ole Gilderhus til Koshkonong og købte sig land. Dette var 80 acres, som udgjorde den sydlige halvdel af den sydvestre kvart i sektion 28 Deerfield township — lige syd for den nuværende by Deerfield. Da hans penge gik med til dette landkøb, reiste han straks til Chicago igjen og fik sig arbeide med at sage ved. I 1841 reiste han til Michigan og arbejdede i fem maaneder paa et sagbrug for 12 dollars maaneden, men det tog fire aar før han fik alt. I 1842 reiste han til sin farm igjen, ryddede op et stykke land til en potetager, men af mangel paa midler til besætning drog han til Wiota og arbejdede i blygruberne der til 1844. Om arbeidet i disse blygruber har han fortalt, at alt foregik med haandkraft. Man gik saa dybt som 200 fod i grubegangene. I de to aar han var der tjente han saa meget, at han kunde købe sig et par køreokser, en ko og nogle farmredskaber. Saa reiste han tilbage paa farmen, opførte et lidet loghus og begyndte for godt at drive sin farm.

Det samme aar indgik han i ægteskab med Ingeborg Olsdatter Berge, der kort forud var kommen til Amerika. Senere paa aaret var han saa uheldig at fælde et træ over sig og fik et ben brudt i foden. Det meste af vinteren maatte han da holde sengen. Siden gik det godt. Han købte i tidens løb mere land, saaat han en tid eiede 300 acres.

I 1877 døde hans hustru. De havde fire børn: Kari, Ingeborg, Anna og Johanna. Tre aar efter hustruens død overlod Lars sin landeiendom til datteren Ingeborg, som var gift med I. O. Bricton. Saa tog han sig en tur til Norge. Efter sin tilbagekomst satte han op et hus i Deerfield og boede siden der. Han

blev saa gift med Synva Helgesdatter Arhelleren. De havde ingen børn. Lars døde i 1912 og Synva i 1921.

Lars Rekve var en duelig, paapasselig og velagtet mand, som fulgte med i det som foregik. Han reiste ialt tre gange til Norge og foretog herunder en tur langs Norges kyst fra dets sydlige del til nordenden. Nykommere var velkomne hos ham. Han hørte til Den norsk-lutherske kirke. I politik var han republikaner. Han skrev sig Davidson.

Rekve havde tre søskende i Amerika, nemlig Gudve, gift med John Nilson Opkvitne; Guri, gift med Steffen Bryn; Johanna, gift med Amund J. Mølsterteig. Erik — den ældste — var gaardbruger paa Rekve, Voss, men har børn i Amerika. Se om disse andre steder i bogen.

Kari Larsdatter Rekve blev gift med Anders Endreson Eidsvaag, en nabogut, der tog navnet Anderson. De har boet i Stoughton, Wis., hvor Kari døde den 1ste oktober 1928. Anderson drev jernvarehandel. Ingeborg Larsdatter Rekve blev gift med I. O. Bricton og fik farsfarmen i Deerfield. Har flere børn. Anna Larsdatter Rekve blev i 1870 gift med pastor Nils Endreson Eidsvaag, der en tid kaldte sig Anderson, senere Boe. Hans fader, Endre Eidsvaag, købte i 1851 den gamle farm, som Knut Larson Bøe havde havt, og som bar navnet Bøe. Der voksede Nils og hans broder Anders op, og Nils tog deraf navnet Boe. Anna døde i 1887. De fik fire børn: Mrs. pastor O. Glesne, Decorah, Iowa; Lars W. Boe, præsident af St. Olaf College, Northfield, Minn.; pastor A. J. Bøe, Superior, Wis., og Sofie, St. Paul, Minn. Johanna Larsdatter Rekve, født 3dje mai 1853, blev gift 1877 med Hans Mathieson og var en tid bosat i Calumet, Mich., saa i Watertown, S. Dak., hvor hun døde den 4de juli 1927, efterladende to døtre og seks sønner, nemlig Otto i Colfax, Wash., Homer i Boise, Idaho, Edwin, Walter, Robert, William og Luetta i Watertown; Agnes, gift med H. Hagen, Wallace, S. Dak.

Anders Nilson Lee, født paa gaarden Lie i Bergsdalen, Voss, den 20de oktober 1814 af forældrene Nils Anderson Lie og Anna Sjursdatter Sætre. I 1838 blev han gift med Gunvor Sjursdatter Gilderhus. Ved nytårstid samme aar har de meldt hos presten, at de agtede at udvandre. Dette blev dog ikke, før de i 1841 fik besked fra Annas broder Nils om at komme. (Se A. Flages brev.) Da drog de afsted saa snart de kunde. De havde da to børn: Martha og Nils. Den sidste var bare 10 uger gammel. Om reisen over havet og til Racine se foran. I Racine mødte Anders med familien Nils Johnson Kaasa og en anden nordmand, som hjalp dem tilrette, saa de fik husrum første nat der.

Saa reiste de til Muskego, hvortil et par svensker kjørte dem. Anders lod familien være igjen hos Even Heg, mens han selv reiste til Koshkonong for at se efter sin svoger Nils Gilderhus. Denne vei tilbagelagde han tilfods. Han gik hvor byerne White-water og Fort Atkinson blev. Over Rock River førtes han i en canoe og fortsatte i retning af det nuværende Rockdale. Efter at have vadet over Koshkonong Creek og reist et par mil traf han svogeren, som var paa vei til Lars O. Dukstads og Bjørn A. Kvelves naboskab. De fik saa leiet hest og vogn af Gunnul Vindeg, som ogsaa boede der, saa Anders straks kunde faa hente sin familie. Kommen tilbage med denne tog de ind i den jordkjelder, som Gilderhus, Bystøl og Bolstad havde gravet aaret forud, og hvor de fremdeles boede. Der blev da kvarteret for allesammen om vinteren efter.

Ved fremkomsten havde Anders saa mange penge igjen, at han kunde kjøbe en ko. Sit første arbeide fik han hos en amerikaner, som boede sydvest for Lars Dukstad i Albion township. For samme mand var han om sommeren i tre maaneder for 12 dollars pr. maaned. En slegtning af denne ved navn Anderson blev fredsdommer og som saadan kom til at ægtevie mange norske par, fortalte Nils Lee, Anders Lees søn.

Udover høsten og vinteren 1842 arbeidede Anders Lee hos Mr. Goodridge i Milton, Wis. Denne var meget snild og hjælpsom mod nykommere. Han havde en søn, som reiste til Racine om vinteren med flesk, og tog da tilbage en stor kiste, som Anders maatte lade staa igjen, da de kom derfra høsten forud. Goodridge havde en liden butik, og han byttede bort varer for flesk. Dette flesk lagde han i tønner og kjørte til byen. Grise-labberne blev da afskaarne, og af disse fik Anders en hel del, og de blev som gjestebudskost for familien i lang tid.

Om sommeren 1842 kom en Tore Kaasa fra Norge. Han fik husrum hos Magne Bystøl. Anders Lee og denne Tore drog næste vaar til Milwaukee. Der kjøbte Anders 40 acres land, som han havde udseet sig i sektion 1, Pleasant Spring township, og var den første nordmand til at kjøbe land der. Paa den lange vei tilbage bar han en oksekjetting, en lja og to kobjelder.

Om vaaren 1844 fik Anders vide, at skjødet, han havde faaet, ikke var paa det rette land. Det lød paa 40 acres prærieland istedetfor skogland, som havde et andet nummer. Saa maatte han ogsaa kjøbe dette land, da han allerede havde lagt arbeide derpaa; men penge manglede. Han gik da til Steffa K. Gilderhus, som det aar var kommen der, og fik laane 20 dollars af ham. Saa fik han laane 30 dollars af Gulleik Saue paa betingelse af, at disse tilbagebetales om høsten. Dette blev da lovet. Da han

om høsten ikke havde de 30 dollars til Gulleik Saue, solgte han landet til Peder Gjerde fra Sogn, som om sommeren var kommen fra Norge og vilde have land. Han fik 200 dollars for det, og saa kjøbte han samme høst 80 acres land i Deerfield township — de samme 80 acres som sønnen Nils og nu sønnesønnen Peter har eiet. Paa dette land byggede Anders samme høst et lidet loghus. Da taget var paa og to af siderne "klinet", flyttede familien ind. Om kvelden begyndte det at sne, og de maatte ned i kjeldereren for natten. Om morgenen var der en hel del sne paa gulvet. Familien fik da flytte ind til Ole K. Bergo, som da boede et kort stykke fra dem, indtil huset blev beboeligt. Paa dette land blev de til 1864, da sønnen Nils overtog dette hjemsted, og Anders med hustru boede en tid hos datteren Martha, som da var gift med Helge Axlebjørg. I 1866 døde Martha, og Anders med kone flyttede da til sin søn Anders i Dodge county, Minn. Efter et par aar kom de tilbage til Deerfield, hvor Gunvor døde i 1874. Anders reiste saa til Iowa og var en tid. Saa reiste han til Syd Dakota og tog land paa "pre-emption", solgte dette og reiste til Nord Dakota og tog "homestead". I 1894 kom han til Deerfield og boede et par aar i byen der. Saa flyttede han til sønnen Nils og døde der i 1906. Familien skrev sig Lee.

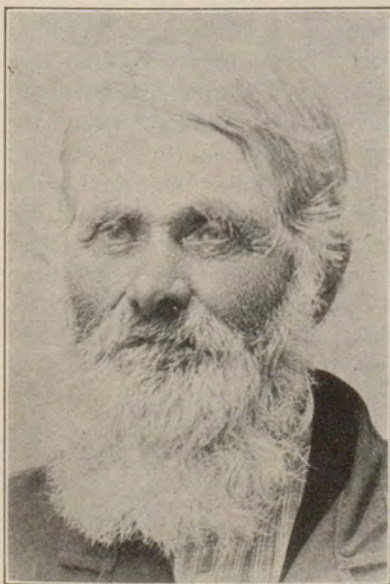
Martha Andersdatter Lee blev vinteren 1862 gift med Helge Helgeson Axlebjørg, ogsaa fra Voss. Hun døde paa Koshkonong 1866.

Nils Anderson Lee, født den 26de april 1841, 10 uger før afreisen til Amerika, fik i 17-aarsalderen fat paa en terskemaskine og drev med terskning i 20 aar. Før den tid havde ingen saadan. Under krigen i sekstiaarene drev han og en nabo-gut med pløining af ny jord. De havde en vældig plog, trukken af to okser. Den 22de januar 1865 indgik han i ægteskab med Marie Reque, datter af Sjur Styrkson Reque og Anna Pedersdatter Gjermo, og bosatte sig paa farsfarmen, som han havde kjøbt. I 1867 flyttede han til svigerforældrenes efterladte farm og drev denne paa andel til han i 1882 kjøbte den. Den blev hans hjemsted siden. Nils Lee var en driftig jordbruger, men var interesseret i mange ting ved siden deraf. I seks aar var han townkasserer og en tid fredsdommer, i 10 aar agent for "The Farmers Assurance Co." og direktør og kasserer for Deerfield meieri. Fra Deerfield til Utica og til Madison fik han anlagt en telefonlinje, som han i 1906 solgte til Bell Telephone Co. Af særlig betydning for os er hans interesse for den norske pionerhistorie. Hans oplysende artikel om Koshkonongs opdagelse, sendt i 1894 til guvernør Knute Nelson og optagen i "Skan-

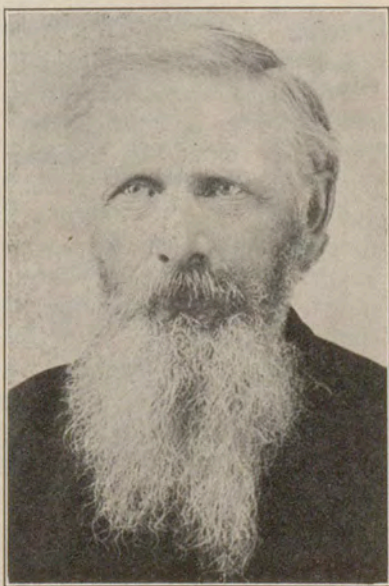
dinaven" og hans kvikke artikel i "Bygdejævningen" om vossingerne samt andre avisartikler. Han samlede ogsaa mindegjenstande fra indianer- og pionertiden og efterlod sig en pen samling. Han var en betydningsfuld foregangsmand. Nils Lee døde i 1917 og hans hustru den 17de mai 1923. Af deres fem børn døde to i barnealderen. De øvrige er: Severt A., gift med Anna Eliassen og har seks børn: Nils C., Nora M., Henrietta, Sarah, Agnes og Adolph. Severt bor paa det gamle Reque hjemsted. Julia A., gift med Styrk Sjurson Reque og bor i Madison, Wis. Peter A. G. er gift med Agnes B. Grevstad og har den gamle Lee-farm; har børnene Lars Olav, Gerhard Bjarne o. fl.

Sivert Anderson Lee, født i Deerfield township 1845, hvervede sig den 25de januar 1864 i kompani H, 15 Wisc. Inf. Reg., til krigstjeneste. Den 27de mai næst efter var han med i slaget ved New Hope Church, Tenn., hvor han blev tagen tilfange og sendt til Andersonville fangeleir. Der var han i tre maaneder; saa to maaneder i Florence, S. C. Efter hjemkomsten blev han gift med Gurina Tverberg fra Telemarken; reiste i 1881 til Nord Dakota og bosatte sig 4 mil fra byen Grafton.

Anders Anderson Lee blev i 1869 gift med Gunhild Nilsdatter Gilderhus og bosatte sig i Dodge county, Minn. Senere flyttede han til Nord Dakota.

Anders N. Lee

Nils A. Lee

Anders Knutson Himle kom fra Chicago til Koshkonong antagelig om vaaren 1841. Der kjøbte han 160 acres land i Deerfield township nær det nuværende London, fik sig op et loghus og bosatte sig der. Himle var født paa Voss i 1819. I 1842 blev han paa Koshkonong gift med Gro Vindeg fra Numedal. Han lagde sig efter at lære det engelske sprog og begyndte at holde skole paa Koshkonong allerede tidlig i 1840-aarene. Han skrev ogsaa fortrinlige breve til Voss. Hans hustru døde allerede i 1850 eller 1851. De havde tre børn: Kari og Knut, som er døde, samt Ole. To aar efter Gros død blev Anders gift med Inga Hanson, ogsaa fra Numedal. De fik ogsaa tre børn: Gro, Henry og Jane. I 1856 kjøbte han 160 acres land, som laa beleiligt ved siden af det andre, men maatte for dette betale 5000 dollars. En stor del af disse penge maatte han laane og betale 25 procent rente. Priserne paa landbrugsprodukter gik ned, og i 1859 fandt han det bedst at sælge det hele. Dette blev da gjort, og saa flyttede han til Grant county, Wis., og kjøbte 160 acres land igjen. Der blev han boende til sin død, som indtraf i 1892. Hans hustru døde nogle aar senere.

Ole Anderson Himle (skriver sig O. K. Himley) er født i Deerfield township, Wis., den 21de februar 1849; arbejdede i opveksten paa farmen og gik om vinteren paa Skole. Nitten aar gammel reiste han til Boscobel, Wis., for at arbejde paa et møllebrug. I 1874 reiste han til Soldier Grove, Crawford county, og begyndte en ny melmølle. I 1876 begyndte han med handel i Soldier Grove og drev tillige farming. Handelen drev han lige til 1916, mens han fortsatte med farming. Han har været meget benyttet i offentlige tillidshverv. Bykasserer har han været i tre terminer, "trustee" to terminer og to gange været formand i bystyret (borgermester). Han har 10 gange repræsenteret byen i county-styret. I bygningen af den lutherske kirke i Soldier Grove har han taget en vigtig del. Hele tiden har han været menighedens kasserer. I politik er han republikaner. I 1876 blev han gift med Betsy Peterson, født 20de mai 1857, datter af Nils Peterson Burkum (Sogn) og søster til Atley Peterson, velkendt mand i Wisconsin. De har tre sønner: Nils Adolph, Gerhard Marcus og Earl O. Den sidstnævnte gjorde tjeneste i verdenskrigen. Gro Andersdatter Himle blev gift, men er død, efterladende flere børn. Henry Anderson Himle er gift med Elizabet Walker og bor i Rockton, Ill.; har to døtre, gifte. Jane Andersdatter Himle blev gift med en Mr. Nelson, bor i California. Har tre børn, en pige og to gutter.

Anders Himle kaldte sig Knutson. Sønnen Ole fik sit navn forandret til Himley ved et retsbestemmelse. Han døde 1930.

Knut Erikson Rokne, født 1821, kom vistnok samtidig med Anders Himle til Koshkonong fra Chicago i 1841. Han kjøbte sig land tre mil vest for Cambridge og boede der til 1853, da han solgte sin farm til broderen Torstein og flyttede til Dodge county, Minn.

Peter Bottolfson Bystøl, en bror af Magne, kom til Koshkonong i 1841 eller 1842 og kjøbte et stykke vildt land 2 mil vest for Cambridge og boede der til 1856, da han drog til Minnesota.

John Haldorson Bjørge kom til Koshkonong fra Fox River om vaaren 1841 og bosatte sig i Christiana township — nær det nuværende Cambridge. Bjørge er omtalt en hel del i forbindelse med sin beretning i 1868 til prof. Svein Nelson, trykt i "Billed-Magazine". I tillæg til, hvad før er nævnt deraf, skal videre berettes i henhold til nævnte stykke, at Bjørge arbejdede en uge i Rochester og en uges tid i Chicago; saa gik han tilfods de 70 mil til Fox River. Der kjøbte han en lja og et bryne og begyndte paa dagarbeide i hønnen, hvorved han tjente ganske godt udover høsten. I fem aar var han der; saa reiste han til Koshkonong for at købe sig land. Han satte sig op et lidet loghus og boede der alene, 3 mil fra det nærmeste hvide menneske. I nærheden af hans bolig var der en indianerstamme som havde slaaet leir om høsten og blev boende der til næste vaar. De var venlige og gode grander, saa han havde ingen frygt for dem. Der var da vildt i overflod baade for indianere og andre. Bjørge kjøbte mere land og eiede omkring 200 acres godt land. Han blev gift paa Koshkonong med Martha Torgersdatter Røte, søster af før omtalte Lars Røte. De fik mange børn: Haldor; Torger; Kari, gift med Jarlsberg og bor ved Cambridge; Ola, som var snedker; John, barber i Chicago; Anna, gift med Lewis Severson, Cambridge, Wis.; Andrew, smed syd for Chicago.

Knut Larson Brække kom til Koshkonong i 1842 fra Chicago. Foran er berettet, at han sendte penge med svogeren Nils Gilderhus, forat de skulde købe ham land. Han eiede land i Christiana township, men døde samme aar ved et uhænde. Han var gift med Anna Sjursdatter Gilderhus, men havde ingen børn. Knut Brække og et barn for Anders N. Lee var de første som døde af norske paa Koshkonong. De blev begravne paa land tilhørende Nils Gilderhus. Knuts enke blev gjengift med Ole M. Sætre.

Knut Larson Bøe, født 1818, og hans broder Baard kom til Koshkonong fra Chicago i 1843 og bosatte sig paa land, som de havde kjøbt aaret forud. I et brev dateret Chicago den 24de

juli 1842 fortæller de om sit landkjøb i Wisconsin. (Se "Vossingen" nr. 1, 1925.) De havde kjøbt 160 acres hver i nærheden af Ole Sjurson Gilderhus sit land. Knuts land er i sektion 28 lige ved sydgrænsen af byen Deerfield. I april maaned 1844 indgik han i ægteskab med Martha Larsdatter Saue eller Hyllen — vistnok en søster af Gulleik Hyllen, som kom til Amerika det aar. De blev bosiddende bare nogle aar paa sin farm. I et brev af 1848 siges bare to aar, men han havde ialfald farmen længere. Han solgte farmen i 1848 for 1000 dollars til Ole Bergsland, der igjen solgte den i 1851 til Endre Eidsvaag fra Valestrand — fader til pastor Nils Bøe. Landet har beholdt sit navn Bøe, siden Knut Bøe havde det.

Baard Larson Bøe, født 1820, kjøbte 160 acres land i sektion 20, Deerfield township. Baard døde vistnok paa Koshkonong omkring 1847. I 1848 solgte hans brødre Knut og Ivar landet til Sjur Styrkson Reque. Det eies nu af Sivert Lee. Baard Bøe var ugift.

Gulleik Torstenson Saue kom fra Chicago til Koshkonong i 1843. Der kjøbte han landet af Nils Sjurson Gilderhus — det samme, som denne først bosatte sig paa. Gulleik kjøbte nok ogsaa tilliggende land samme aar. I et brev, dateret den 5te april 1844, til sin ven Klaus S. Mosefin paa Voss fortæller han, at han havde kjøbt 248½ acres land, som han havde flyttet paa den 22de juli 1843. Han havde indgjærdet 168½ acres og omtrent 35 acres oppløiet, indsaaet og plantet med hvede, korn og poteter og forskellige havefrugter. Han havde da opsat sig et florhus, en stue og kjøbt sig fire par studer, to kjør, en hest og plog, en vogn m. m.

Gulleik var født paa Voss den 2den februar 1821. Allerede i 1838 vilde han udvandre, men forældrene vilde det ikke. Da han alligevel vilde reise, besluttede forældrene at reise med ham, og saa kom alle i 1840. Faderen, Torstein Olson Saue, var født paa Rekvé. Han og hustru døde i Chicago omtrent et aars tid efter ankomsten, og Gulleik arvede 1000 dollars efter dem. Den 24de mai 1845 blev han gift med Dønaat Torsgersdatter Røte, en søster af førnævnte Lars Røte. I 1850 drog han til California paa guldgraving og kom tilbage med 1500 dollars. Tilbageveien gik over Panama-tangen, hvor de maatte kravle sig frem gennem skog og krat udsatte for overfald af røvere. Kommen frem til kysten, tog han med dampskib til New York, hvorfra han reiste tilbage til Koshkonong. I tidens løb blev han den største jordeier paa Koshkonong. Han besøgte Voss igjen i 1874. I politik var han demokrat. Gulleik Saue og hustru havde ni børn, nemlig

Anna, Kari, Torsten, Torger, Christi, Gulleik d. æ., Gulleik d. y., Ole og Lars. Alle børnene med undtagelse af Torger døde i ung alder. Gulleik selv døde den 20de januar 1895 — hans hustru i 1902. Familien antog navnet Thompson.

Torger Thompson (Saue) var født i det af Nils Gilderhus opsatte loghus paa den gamle farm den 19de marts 1853. Efter at have gennemgaaet almueskolen var han tre vintre paa Albion Academy. Den 11te september 1883 indgik han i ægteskab med Asher Andersdatter Grimestad. De har altid boet paa den gamle farm, hvor han var født. Efter forældrenes død blev han eneeier af de vidstrakte eiendomme, som han dels drev selv og dels blev drevet af forpagtere. Han blev

Torger Thompson

meget benyttet i offentlige tillidshverv; i tre aar var han formand i town-styret og som saadan medlem af county-styret tillige; var to aar supervisor; i sex aar skole-clerk. I 1902 valgtes han til statens legislatur og tjente en termin. I politik var han republikaner af det regulære slag. I det kirkelige hørte han til den Forenede norsk-lutherske kirke og var i lang tid tilsynsmand for Liberty Prairie-kirken.

Torger Thompson var fem gange til Voss og gav kr. 4200 til indløsning af Voss barnehjems eiendom — senere kr. 7700

som et legat til samme. Ungdomslaget paa Bulken, Voss, fik kr. 1000 til sit bibliotek. I 1922 lovede han \$50,000 til opførelse af et hospital i Madison, Wis., mod, at det dobbelte skaffedes paa anden maade. Dette beløb er faaet.

Thompson og hustru fik to børn, der begge døde som smaa. Thompson døde den 12te november 1923. (Se "Vossingen" nr. 4, 1923.) Hans hustru døde 28de mai 1929. Deres midler skal gaa til forskellige øiemed; mest vil Wisconsin universitet faa, naar boet gjøres op. St. Olaf College, Northfield, Minn., fik \$40,000.

Knut Olson Saue med familie og søsteren Inger Nelson med familie, som kom til Amerika i 1843, reiste antagelig først til Chicago, hvor de har truffet brødrene Kolbein og Styrk, som havde været i foran nævnte Beaver Creek settlement. De kom alle til Koshkonong i 1843 og blev bosiddende der.

Knut Saue og hustru Ragnhild Skjeldal købte sig først land i sektion 1, et par mil fra det senere Cambridge, Christiana township, men flyttede senere til sektion 20 i Deerfield township ved siden af Baard Bøes land. Der forblev de til sin død omkring 1888. De havde fem børn: Ole, som overtog forældrenes eien- dom, samt Anna, Martha, Mikkell og Nils, som døde unge. Ole antog navnet Knutson.

Ole Knutson, født paa Voss 1838, blev gift 1862 med Britha Nilsdatter Saue og bosat paa forældre-farmen nogle aar efter deres død. Solgte saa og flyttede til Madison, Wis.; var i endel aar modelmager med Fuller & Johnson-verkstedet og eiede flere huse i byen; reiste senere til San Diego, Calif., hvor han døde i august 1924; blev begravet i Madison, Wis.

Knutson besøgte Norge i 1893, og i 1894 var han paa tur til Europas sydlige lande — Frankrige, Italien, Grækenland, Ægypten og Palæstina. I 1912 gjorde han en tur jorden rundt. Han efterlod sig tre børn: Anna, Rodie og Cornelius. Anna, gift med en Fairbank, Hobert, Ill.; Rodie, gift med Nils P. Swerig, bor i New York, N. Y.; Cornelius bor i Minneapolis, Minn.

Kolbein Olson Saue, født 1806, gift omkring 1840 i Chicago med Anna Gunnarsdatter Grimarstad. De bosatte sig paa land i sektion 30, Deerfield township og forblev der til sin død. De havde ingen børn. Kolbein havde et rummeligt hus og den første skole i Deerfield holdtes der, ogsaa flere kirkeforsamlinger og møder.

Inga Olsdatter Saue (Nelson), gift paa Voss, men kom som enke med tre børn, Ole, Nils og Martha, til Koshkonong i 1843. De blev boende der til ud i 1850-aarene, da de reiste til Iowa, hvor broderen Nils ogsaa da var. Hendes datter skulde være

det første barn døbt paa Koshkonong af pastor Clausen. Mulig døde faderen paa reisen.

Styrk Olson Saue, født paa Voss den 25de september 1814, gift i Chicago med Eli Knutsdatter Vethe, født 16de juli 1816. De bosatte sig paa Koshkonong, ogsaa i sektion 30 ved siden af Kolbein. Der blev de boende. Eli døde vistnok der den 8de oktober 1882. Styrk var vist paa sine gamle dage flyttet til sønnen Knut paa Spring Prairie, hvor han døde den 5te december 1893. De havde tre sønner: Ole, Knut og Nils, samt tre døtre: Martha, Ragnild (Richel) og Anna. Familien antog navnet Starks.

Ole Starks var sygelig; holdt sig efter forældrenes død hos broderen Knut paa Spring Prairie. Knut Starks købte omkring 1880 den gamle Møens farm paa Spring Prairie og boede der. Nils O. Starks købte farsfarmen i Deerfield, men flyttede senere til Madison. Martha Starks blev gift med John Lindas og boede først i Stoughton, Wis., saa i Larned, Kans., døde omkring 1923. Richel Starks, gift med Severt Knutson (Rekve), Dover, Wis., døde ung. Anna Starks, død ugift.

Nils O. Starks, født 26de januar 1851, blev gift med Karen Swerig (af telemarksæt) og var en tid bosatte paa forældre-farmen i Deerfield, flyttede saa til Madison, Wis., hvor han blev beskæftiget ved Fuller & Johnson Co.s verksted. Der var han i mange aar formand. Han gjorde flere betydningsfulde opfindelser, som blev patenteret. Nils døde i Madison den 8de januar 1908. Hans hustru bor i 518 S. Patterson street, Madison, Wis. De har fire børn: Estelle Marie (Mrs. Alven Eighmy), Lula May (Mrs. L. J. Markward), begge i Madison; Irine U. (Mrs. Werdington), New York, N. Y.; Sanford P. Starks, præsident af Starks Lewis Land Co., Madison, Wis.

Anders Sjurson Gilderhus, gift paa Voss med Jorund Davidsdatter Mølster og havde to børn: Martha og Jorund, da de i 1843 udvandrede. Paa veien fra Chicago til Koshkonong samme høst fødtes deres tredje barn — datteren Britha. De var da nær Milton Junction og fik komme ind til en amerikansk farmer. Dette barn var et af de to første, som blev døbt paa Koshkonong af pastor Clausen hos H. Holtan, Utica. Anders og hustru bosatte sig paa en farm i sektion 32 ved siden af Anders Lie. Der blev de boende til sin død og en datter, Anna, fødtes paa denne farm. Jorund overlevede manden mange aar.

Martha Andersdatter Gilderhus blev gift med Gulleik Nilson Bergelien, født 1821 — broder til Eli. De fik to børn: Nils, gift med Agnette Engelstad og har et barn, Mabel; Julia, gift med Martin Skolaas, men døde ung efterladende tre børn: Arthur,

Margretha og Christence. Martha døde hos sønnen Nils i mai 1925. Gulleik døde tidlig. Jorund Andersdatter Gilderhus blev gift med Claus Olson Bergo (Borstranden). Britha Andersdatter Gilderhus døde ugift i Deerfield, Wis. Anna Andersdatter Gilderhus blev gift med George Scott og reiste til Colorado, hvor hun døde omkring 1920.

Ole Magneson Sætre kom til Koshkonong om høsten 1843 fra Muskego, hvor hans kone døde. Hans to sønner, Ole og Johannes var med ham. Han fik husrum hos Anders N. Lee for det første. Saa kjøbte han i 1844 landet af Anders A. Fenne (80 acres) i sektion 1, Christiana township. Anders har dog ikke havt skjøde paa det af regjeringen; thi Ole Sætre fik skjøde paa landet i 1845. Om vaaren 1844 blev han gift med Anna Sjursdatter Gilderhus — enken efter Knut Brække. De fik to døtre, fødte paa Koshkonong. Anna døde i 1848, og i 1850 blev Ole Sætre gift tredje gang, da med Martha Selland. Foruden at drive sin farm begyndte Ole med handel i Cambridge, hvor det første hus var opsat i 1847. I 1851 gjorde han en tur til Winneshiek County, Iowa, og udsaa sig land i Big Canoe. Derhen drog han med familie i 1852.

CHICAGO 1840—43

De fleste udvandrede vossinger i 1840-aarene tog ud paa landet og begyndte med jordbrug, men nogle satte sig dog til i Chicago, vistnok hvert aar.

Knut Larson Bøe kom i 1841 til sin broder Baard, som kom til Chicago aaret forud. I 1842 gjorde de en tur til Koshkonong og kjøbte sig 160 acres land hver, hvorpaa de flyttede i 1843. De arbeidede forud hos en amerikaner, som var paa postkontoret i Chicago, stilledes hans heste, sagede ved og gjorde ellers det som forefalt. Derfor havde de 3 dollars ugen og fri kost og logi, fortæller de i et brev til sine brødre paa Voss.

Paa Koshkonong blev Knut Bøe ikke længe. Det siges bare to aar i et brev af 1848, men han maa da have været der tidligere og reist bort igjen. I 1848 havde han solgt sin farm paa Koshkonong for 1000 dollars og flyttet tilbage til Chicago. Der forblev han resten af sine dage og døde i slutningen af 1860-aarene. Han overlevedes af hustru, to sønner og en datter. Familien antog navnet Lawson. Hans ældste søn, Frank S. Lawson, døde i Colorado mellem aarene 1882 og 1886. Datteren Kari døde i Chicago før 1880. Sønnen Stephen Lawson levede endda i 1924, men hvor han opholdt sig vides ikke.

Baard Larson Bøe døde paa Koshkonong, saavidt det vides ugift.

Torbjørn Røthe maa være kommen til Chicago i 1842. Han er mulig den samme, som er opført som udvandret i 1837 under navnet Torbjørn Knutson. Han var da 41 aar gammel og konen, Anna Olsdatter, 41 aar. De havde otte børn. Torbjørn Røthe havde et hus, som stod paa, hvad der kaldtes "the Point" ved Chicago-elven og boede der i 1844.

Endre Ivarson Røthe er nævnt af K. Langeland som kommen til Chicago i 1840. Videre om ham vides ikke.

I 1843 kom Trond Knutson Bakketun og hans yngre broder Nils til Chicago. Ligeledes deres søster Ingeborg — da vistnok gift med Knut Tungeteigen. Søsteren Anna, gift med Johs. Nicklessen, boede der ogsaa og havde to børn, Henry og Seri.

Trond Bakketun, født 1819, vides ikke meget om. Han maa tidlig være faldt bort; thi slegtninger kjender ikke noget til ham. Men det brev han skrev hjem efter ankomsten til Chicago kendes og skal medtages her, da det ogsaa giver et godt indblik i forholdene paa den tid, om end endel er det samme som i andre breve. Det er sendt til svogeren David Amundson Bakketun, født Himle, Voss, som var gift med søsteren Guro og boede paa Bakketun.

Kjære fader og søskende!

Da jeg nu har opnaaet det maal, at jeg er kommen til Amerika, saa er det min skyldighed at lade eder faa underretning om vor tilstand og levemaade. Begge mine søstre har været syge. Ogsaa Anna sine to børn, Henry og Siri, har heller ikke været ganske bra. Men hvad mig selv angaar, saa har jeg ikke været syg en dag, siden den tid jeg forlod eder; og naar jeg tænker paa mine landsmænd, som er komne over hertil paa samme tid som jeg og i den samme hensigt, nemlig at finde en blidere fremtid, saa finder jeg, at mange er formedelst sygdom berøvet dette haab, ja mange er gaaet over til den anden verden.

Jeg vil opregne dem, som jeg kjender af dem, som er døde, nemlig: Sjur Ivarson Vike, Gulleik Sjurson Vike, Brynjulv Skjerve, Brynjulv Opeland med kone og tre børn, fire børn for Anders Kløve, Ole Sætre sin kone og mange andre, som jeg ikke kjender til. Antallet skal beløbe sig til tredsenstyre; og den største del har været syge. Iblandt de syge vil jeg nævne Nils Skjerve og hans kone. Lars Graue (Møen) har havt en haard sommer; thi han har været syg en 10 ugers tid, saa jeg tænker, at han vil ikke saa hastigt sende brev til Norge om sit gode land. Jeg har talt med mange, som siger, at de aldeles ikke vilde have det for ingenting, hvis de skulde bo der; og vi tror, at dersom de mennesker havde draget længere op i landet, at mange ikke havde blevet syge. Derfor vil jeg sige, at dersom nogen

skulde faa i sinde at komme næste aar, saa maa de ikke ned-sætte sig i Muskego; thi der er vist ikke meget slettere land i Wisconsin, end det som Lars og hans kamerater, eller de, som var med ham, købte den tid, da de kom her til landet. Der hvor de bor er landet saaledes beskaffent, at der er store høider, som omsluttet af prærierne; og paa den flade jord er der meget "sluer" eller myrer, og saa kan I selv tænke, at der maa være usundt. I sommer har der været opholdsted for sorg og elendighed; thi næsten hver dag har der været begravelser. Men de, som kom til Chicago, har ikke været syge. Derfor maa jeg tænke paa mine landsmænds skjæbne og beundre Guds store barmhjertighed mod mig; thi jeg er nu paa mit 25de aar og ved lidet eller intet af nogen sygdom at sige. Jeg vil ogsaa bemærke, at jeg finder mig meget vel fornøjet. Det samme siger ogsaa de andre af mine selskabsbrødre og søstre. Og jeg tror, at for dem, som er løse og ledige, at de kunne paatage sig den lange og farlig reise. Men de som have børn og familie eller staa sig godt i Norge — disse vil jeg raade til at blive hjemme. Jeg vil bemærke, at her er ikke saa sundt som i Norge.

Jeg skulde gjerne ønske, at min søster Anna kunde komme herover, dersom den gode Gud vilde forunde dig hilsen. [Anna Storesund kom 1844.] Her er meget godt for piger; thi disse kunne næsten til alle tider faa sig tjeneste, og den almindelige løn er en dollar, endskjønt der er mange, som kom over i sommer, som har en dollar og 25 cents. Men noget vil jeg bemærke, at I skiller eder af med eders klæder, førend dere forlader Norge; thi alle norske piger, som kom over med mig, maatte ombytte, førend de kunde faa tjeneste. Og saa kan jeg fortælle eder, at det er meget daarligt at medtage for meget vadmél. Jeg vil fortælle eder, at de, som havde med sig over her, fik 3 ort alen for det her, naar det er noget tyndt vadmél, som de vilde have for sig selv.

Men dersom nogen af mine venner kommer, saa vil jeg bede dem om at købe mig en huspostil — kaldet "Livets sande Vei". Og om Mons Rykke kommer, da sig ham fra mig, at han køber noget klæde af forskellige kulører; thi her er det dyrere end i Norge og ikke heller saa godt, tror jeg. For det andet saa vil jeg bemærke, at dersom de kunne komme afsted i førstningen af april, de som vilde reise, saa tror jeg, at vinden vil blive mindre farlig for dem; og for det andet saa kunde de være her paa den bedste tid. Jeg har talt med erfarne mænd, som siger det samme.

Efterdi jeg har rum, saa vil jeg lade eder vide, hvorledes det gik os op gennem landet fra New York til Chicago. Vor akkord

var saaledes, at vi skulde betale for hver mand $8\frac{1}{2}$ daler og 100 skp. tøj frit samt sengklæder og proviant, men betalte for det overblevne tøj 90 cents pr. 100 skp. Da vi kom til staden Albany, blev alt vor tøj veiet, og vi maatte betale næsten for alt vort tøj. Derfor er det ogsaa nødvendigt at have en tolk med sig, som kjender til det. Men det var vor enfoldighed, at vi betalte ud i New York. Siden fik de gjøre med os, som de vilde. Det var og en feil af os, at vi ikke fik vort tøj veiet i New York. Saaledes gik det os opover, og saaledes er det gaaet næsten alle, som er komne hertil. Jeg og de andre kom hertil den 1st august og opholdt mig her i tre uger. Siden har jeg seilet med min svoger. Og jeg kan sige, at den, som er sjømand, kan gjøre det meget godt. Jeg har ikke havt mere end 12 daler maaneden, eftersom jeg er ubevant med dette arbeide, men en god sjømand har her 18 daler maaneden og mere. Videre vil jeg fortælle eder, at min svoger var saa uheldig en nat, vi laa for anker, at vi drev iland paa et sted, som kaldes Meskigen (Muskegon), omtrent 21 norske mil fra Chicago. Og den møie og arbeide, vi havde der, det ved jeg; thi vi laa der i 9 uger og arbeidede næsten nat og dag. Dette tab tænker jeg kan beregnes til omtrent 400 a 500 daler; men dersom Gud vil forunde ham det tilkommende aar lykken og helsen, saa tænker jeg han vil forglemme det igjen.

Noget vil jeg bede mine gode søskende, nemlig, at I ikke ganske forglemmer vor søster Brita; thi I ved selv, hvad hendes tilstand er, og da Gud har givet eder saa meget ihænde, saa kan I, om I vil, meddele hende lidt, saa hun lider ingen nød. Saa vil jeg gjerne vide besked fra eder, hvorledes det har gaaet hende, siden jeg forlod hende.

Jeg lovede mange, den tid jeg forlod Norge, at jeg skulde skrive til dem, men det finder jeg ikke nødvendigt nu, da Lars Røthe og Knut Hylle er komne hjem, og I kan erholde underretning fra dem. Men jeg vil bede eder, at I er af den godhed at lade min søster Anna faa vide om mig og saa Lars Mielde (Melve?) og hans familie; thi det var det sidste de bad mig om. Jeg ønskede og at erholde brev fra dem igjen.

For denne gang har jeg ikke mere at skrive om, men forglem ikke at drage omsorg for den ovennævnte huspostil; thi jeg vil betale ham tilbage, naar han kommer, som gjør udlæg, om det saa skulde bli 5 daler. Og dersom Ivar Melve kommer, da vil jeg bede ham, om han vil hjælpe min søstersøn Nils til at komme over hertil; thi vi vil betale ham det tilbage, naar han kommer hertil. Saa vil jeg bede dig David give mig underretning om, hvorledes det har gaaet dig; thi dersom du ikke har hørt (ødt?) noget nu, saa tænker jeg, at du kunde afhjælpe

mine søskende, som vil komme hertil, nemlig Anne og Ranvei [Takledokken]. Du ved selv, hvor meget du belovede dig til at give. Og mine to søstre C. (Cristi) og Britha vil jeg lade hver have 10 spd. Resten faar jeg og Nils dele mellem os. Og for denne gang har jeg ikke mere at skrive om; thi jeg indser, at mit brev er alt for langt og kjedsommeligt; thi, som I ser, skriver jeg daarligt, men jeg kan ikke gjøre det bedre; og nu er min pen stum og min haand mat og mit brev tilendebragt, og efterdi det er vor skjæbne, at vi maa blive adskilte, saa hjælpe os, o Gud, at vandre efter dine bud, efterdi vor tid er ganske uvis og ubestendig, med al din herlighed, hvilken som en skygge forgaar, og ingen ved, om han skal dø ung eller gammel — kan sig ei beskytte med penge, med gods eller med kunster og skikkelighed mod døden. Men saasnart tiden er kommen, maa man dog dø. Efterdi vi ikke ved, hvor længe vi har at leve her, saa hjælp os, kjære Gud, at vi ikke opholde med vor pønitense indtil dødens stund, og lad os ikke med en hastig og uformodentlig død overiles.

Vær hermed hilset paa det venligste ifra os alle. Hils alle mine venner, som I kan — deriblandt vil jeg nævnte I. I. Lie, T. Bakketun og hans broder Sjur.

Chicago den 23de januar 1844.

Trond Knutson Bakketun.

Nils Knutson Bakketun, født 4de mars 1825, antog navnet Baker. Han blev bosiddende i Chicago hele sit liv og døde i 1906. I 1848 var han søjmand og var sandsynligvis med svogeren Nicklesson. Siden arbeidede han mest for jernbaneselskaber. Han blev gift med Anna Svenson og havde ni børn, af hvilke seks overlevede ham og har boet i Chicago. En datter er gift med en Mr. Hallenbeck.

John Haldorson Kvilekval, født paa gaarden Kvilekval, Evanger, Voss, søn af Haldor Johnson Kvilekval og hustru og bror af Ingeborg, moder til Knute Nelson, var gift paa Voss med Sigvor Kvamme, og komne til Chicago bosatte de sig der. Han arbeidede som snedker. Hans hustru døde af kolera i 1849. De havde tre børn: Andrea Johanne, som fødtes paa havet den 29de august 1843 og som døbttes af skipperen, samt Haldor og Betsy. Senere blev John Kvilekval gift med Ragnild Nelson, datter af Nils Glimme eller Kveinetræet — en halvsøster af Anders N. Brække. De fik to børn: Nils og Emma.

Da borgerkrigen udbrød, vilde sønnen Haldor hverve sig, og dette syntes faderen for det første ikke noget om. Men Haldor hvervede sig, og saa hvervede ogsaa John sig, idet han mente,

at de kunde være i samme afdeling. John blev med i kompani A, 15. Wisc. Inf. Reg., fra den 16de oktober 1861 til i december 1862, da han fik afsked paa grund af sygdom. Han døde i oktober 1864.

Det ser ikke ud til, at Haldor var med i det 15de Wisconsin infanteriregiment, da navnet ikke sees blandt de nævnte i dette. Men han var med i krigen, blev taget tilfange og sendt til Andersonville, hvor han var i ni maaneder. I førstningen af 1866 kom han hjem med nedbrudt helbred. Han var en tid hos farsøsteren Ingeborg og hendes mand, Nils Grotland i Deerfield, Wis., og døde der. Han er begravet paa Liberty Prairie kirkegaard.

Betsy Johnsdatter Kvilekval blev gift med Andrew Gunder-son (Oppedahl, Valdres) og boede mange aar i Cambridge, Wis., hvor han drev som smed. Han døde i 1869. Omkring 10 aar efter blev Betsy gift med en Mr. Hattey og flyttede til Hanly.

Nils Johnson Kvilekval (Haldorson) haves ingen underretning videre om.

Emma Johnsdatter Kvilekval blev gift med en mand ved navn Fleming. De bor paa Peoria Street i Chicago.

John Kvilekval og familie gik under navnet Haldorson.

Synva Brynjulvsdatter Fletre, som kom til Amerika i 1843, blev bosat i Chicago. Det siges, at hun blev gift, men havde ingen børn. Efter ankomsten til Chicago skrev hun til sin broder Sjur om reisen og forholdene. (Se "Vossingen" nr. 1 — 1923.)

Ranveig Andersdatter Røthe kom paa skibet "Juno" i følge med sit søskendebarn Styrk E. Lødve, Ragnild Berge og Ole L. Gjukestein, som nævnt i Lødves foran nævnte brev. Antagelig kom Lars Knutson Gjukestein samtidig.

Ranveig var født paa gaarden Røthe, Voss, den 8de februar 1813 af forældrene Anders Bjørneson Røthe og Martha Eriksdatter Lødve, altsaa en søsterdatter af de foran nævnte Lødvesøskende. Den 12te januar 1844 blev hun i Chicago gift med Lars Knutson Gjukestein. Vielsen fandt sted i Torbjørn Røthes hus. De vedblev at bo i Chicago. Han antog navnet Knutson. Lars døde i koleraepidemien i 1849, Ranveig omkring 1906. De fik tre børn, af hvilke de to døde smaa. Datteren Martha blev gift med Lars Johanneson Himle (Lewis Johnson), som var jernvarehandler i Pullman, Ill. De er alle døde. Ranveig var en søster af Brita Rogne, Leland, Ill.

Olav Larson Gjukestein bosatte sig antagelig i Chicago. Ellers haves ingen underretning om ham andet end at han var gift, som nævnt i Styrk Lødves brev.

UDVANDRINGEN FRA VOSS 1844

Var udvandringen forholdsvis stor i 1843, saa var den ikke mindre i 1844. Sygdom og død, som der var meldt om, og de advarsler, som lød, kunde ikke stanse strømmen. Det var som alle stængsler var brudt, og det gjaldt om at tage i besiddelse det aabent liggende land. Det var et nyt udslag af vikingefærd i Norden, men nu var det i "fredeligt kapsteg", som digteren siger, og et livskraftigt folk med øie for stængslerne i de trange hjemlige dale og som tildels havde tumlet om i videre kredse baade paa bølge og land for at finde en tarvelig levemaade, lod ikke saadanne anledninger vente paa sig. I flere aar havde der allerede kommet det ene Amerika-brev efter det andet med beretning om de gode kaar, man der kunde erhverve for sig og sine, og det var gaaet op for bevidstheden af mange, hvilken betydning dette vilde have for deres velfærd. Saa drog man afsted.

Der var i 1844 ogsaa særligt indbydende omstændigheder til at reise. To personer, som havde været i Amerika, var komne hjem aaret forud paa besøg og skulde da reise igjen efter at have tilbragt vinteren iblandt dem. De var de første, som havde givet mundtlig besked om forholdene, og det var naturligt, at deres fortællinger bragte baade eventyrtrangen og tanken om velstand til toppunktet. Disse to personer var Knut Johnson Hylle og Lars Torgerson Røthe. Ingen af de udvandrede vossinger havde besøgt hjembygden igjen, efterat udvandringen fra Voss var begyndt, før disse to kom paa besøg i 1843. Begge havde en særskilt hensigt med reisen. De skulde hente sine ventende kjærester, og da de forlod bygden igjen, var ogsaa begge par viede til mand og hustru. De blev begge par viet i Vangens gamle kirke den 8de mai — Knut Hylle med Sigvor Andersdatter Lee og Røthe med Ingeborg Davidsdatter Mølster. Saasnart dette var besørget drog de afsted til Amerika igjen og i følge med dem en anseelig flok sambygdinger.

De som udvandrede i 1844, de to par medregnet, var følgende:

Knut Johnson Hylle og hustru Sigvor Andersdatter Lee.

Anders Johnson Hylle og kone Martha Pedersdatter Høiland.

Lars Pederson Høiland og kone Margretha Haldorsdr. Løne.
Brynjulv Haldorson Løne.

Sjur Knutson Hylle og kone med flere børn.

Ole Knutson Bakketun med familie.

Anna Knutsdatter Bakketun d. y.

Erik Vikingson Rjoe og hustru, Christi Knutsdatter Bakketun, med børn.

Anfin Nilson Bakketun (Storesund).

Ivar Larson Bøe.

Steffa Larson Bøe.
 Sjur Graue og familie.
 Bjarne Amundson Hefte og kone.
 John Amundson Hefte og forlovede Herborg O. Gjerdager.
 Ole Tormodson Gjerdager.
 Lars Herlaugson Nedkvitne.
 Aslag Herlaugson Nedkvitne.
 Tormod Torstenson Fletre med kone og søn.
 Amund Anfinson Prestegaard.
 Sjur Brynjulvson Fletre og kone.
 Brynjulv Knutson Dukstad med familie.
 Erik Knutson Dukstad og hustru.
 Sjur Knutson Kvarme og familie.
 Claus Olson Bergo og hustru og mulig faderen, Ole C. Bergo.
 Sjur Magneson Sætre med familie.
 Knut Ivarson Glimme.
 Ole Larson Rogne med forlovede Brita Andersdatter Røthe.
 Lars Torgerson Røthe og kone, Ingeborg Davidsdtr. Mølster.
 Dønaat Torgersdatter Røthe..
 Henrik Olson Hæve og familie.
 Ole Amundson Honve og familie.
 Sjur Amundson Himle og familie.
 Nils Ellingson Himle.
 Tolleif Larson Dymbe og familie.
 Lars Nilson Væle og familie.
 Endre Olson Tesdal.
 Torstein Mikkelsen Skjeldal.
 Jorund Knutsdatter Nedkvitne (Williams).
 Gulleik Larson Saue (Hysten) og familie.
 Ole Knutson Rokne.
 Ole Torleivson Grove og familie.
 Torbjørn Samsonson Skutle og familie.
 Godskalk Meland.
 Bottolf Larson Lunde og familie.
 Erik Sjurson Fliseram og familie.

Der kjendes til navnet paa to skibe, som førte disse udvandrere over havet, nemlig "Ørnen", ført af Kaptein Groth, og "Herkules", der begge gik til New York. I 1844 kunde man reise med jernbanetog fra New York til Rochester. Lars Røthe, og vistnok flere med ham, tog da med dette. Paa et sted, hvor der var stor stigning, kunde lokomotivet ikke trække vognene, og passagererne blev bedt om at gaa af og skyve paa. De gik af og satte akslerne mod vognene og frem gik det. Saadan var det i de dage.

De ankomne fordelte sig paa de forskellige settlementer, og her vil de da grupperes efter dette.

ANKOMNE TIL CHICAGO I 1844

Følgende tog ophold i Chicago: Ivar Larson Bøe, Steffa Larson Bøe, Knut Ivarson Glimme, Sjur Amundson Himle, Nils Ellingson Himle, Torstein Mikkelsen Skjeldal, Ole Torleivson Grove, John Amundson Hefte, Jorund Knutsdatter Nedkvite og Anfin Amundson Prestegaard. Om disses livsførelse, saavidt den vides, skal her da videre berettes:

Ivar Larson Bøe (antog navnet Lawson), født den 21de december 1821. Hans forældre var Lars Knutson Bøe, født 1773, og Kari Baardsdatter Osgjerd, født 1786, som var leilændingsfolk paa Bøe i Tykkebygden paa Voss. Hans mors forældre var Baard Oddson Kløve af den kjendte nedre Kløve-æt og Gjertrud Ivarsdatter Tøn — gaardbrugerfolk paa Osgjerd. Ivars far døde allerede i 1833, efterladende fire sønner: Knut, som var ældst, 15 aar; Baard, 13 aar; Ivar, 10 og Steffa, 8 aar. De kom, som man har seet, alle til Amerika.

Det er fortalt, at Ivar var udlært skrædder paa Voss og arbejdede noget med dette i Chicago, men tog ellers fat paa hvad der traf sig i førstningen, sammen med sin broder Knut, som da var gift og flyttet til Chicago igjen. Knut, som i flere breve raadede sine brødre til at komme til Amerika, har da holdt hus for dem.

I et brev af 1848 siges det, at Ivar havde i to aar tjent paa postkontoret i Chicago og havde, da brevet var skrevet, en løn af 25 dollars maanedes, men havde før havt mindre. Han havde ogsaa erhvervet sig en betydelig jordeiendom i byen og et bekvemt hus paa samme. Han og hans brødre eiede ogsaa halvdelen i et fartøi, som han og en anden norsk mand havde kjøbt sammen for 1800 dollars. Saadan havde da Ivar begyndt, og han fortsatte med at drive eiendomshandel, sætte penge ind i nye foretagender og blev en meget velholden mand. Under den store Chicago-brand i 1871 mistede han dog svært meget — værdier for 50,000 dollars. Adskillige bygninger, han eiede, strøg med og assurancen var uerholdelig. Han efterlod sig dog en betragtelig formue ved sin død i 1872.

Ivar Bøe var med i 1848 at stifte den Skandinavisk Evangelisk Lutherske kirkemenighed i Chicago og var en af lederne i denne. Ligeledes var han med at stifte den korrespondanceforening, som vossingerne fik istand i Chicago det aar, og var viceformand af samme. Han havde tilsynet med markedshallen paa nordsiden ("market clerk"), og der holdtes møder og til-

stelninger. I 1856 var han med at stifte det republikanske parti, som John Fremont var talsmand for. Samme aar, den 4de mai, reiste Ivar Bøe og Anders Brække paa besøg til Voss, hvorfra de om høsten kom igjen. Da stiftedes det Vossiske emigrations-selskab i Chicago, hvis formand Ivar var. I 1857 valgtes han til "city marshall" paa det republikanske valgprogram; saa var han "supervisor". I 1864 blev han medlem af bystyret som "alderman" af 5te distrikt og var det i tre terminer. Han tog i denne tid en fremragende del i arbeidet for at faa rensset Chicago-elven og faa et bedre sundhedsvæsen i byen. I 1869 valgtes han til medlem af repæsentanthuset i statens legislatur. Ivar Bøe har en stor del af æren for Chicagos uvurderlige park-system. Især skyldes Lincoln Park hans bestræbelser.

I 1866 var Ivar Bøe med at grundlægge bladet "Skandinaven" sammen med Knut Anderson Saude (John Anderson). Ivar Bøe blev omkring 1849 gift med Malinda (Kari) Nordvik, datter af Anders og Matilda Nordvik, som kom til Amerika fra Samnanger i 1837. De havde tre børn: Victor Fremont, den bekendte udgiver af "Chicago Daily News", samt Ivar Norman og Carrie. Ivar Bøe Lawson døde i Chicago den 3dje oktober 1872. Hans hustru døde den 16de oktober 1896.

Steffa Larson Bøe, Ivars broder, blev boende i Chicago og drev til en begyndelse med hvad der traf sig ligesom brødrene. I 1848 tjente han paa Sherman-huset — et hotel som endnu i forandret form er til — samt arbeidede om kveldene paa postkontoret. Saavidt vides var han i postvæsenets tjeneste til sin død. Han blev ikke gammel; thi han døde allerede i 1860 eller 1861 ugift. Han deltog ligesom broderen Ivar meget i de norske anliggender; var med at danne kirkemenigheden og den Vossiske korrespondanceforening saavel som den Vossiske emigrationsforening. I 1849 tog han sammen med Knut Ivarson Glimme og Klaus K. Skjeldal en tur til Voss og kom igjen i 1850 med et stort antal udvandrere.

Knut Ivarson Glimme (kaldte sig Iverson) var kanske født paa Opheim i Vestbygden, men opvoksen paa Glimme, idet hans mor Synva og stedfaderen David byttede sig fra bygslepladsen Opheim til Glimme. Han kom meget ung til Amerika. Hvad han først drev med, ved vi ikke; men i mai 1858 begyndte han at drive kolonialvareforretning i Chicago i No. 149 N. Desplaines street — det sydlige hjørne af dette og Hubbard street. Der drev han forretning i mange aar. Senere var han en tid handelsreisende. Saa tog han "homestead" i Syd Dakota. Det sees, at han i 1858 var gift og havde to børn.

Nils Ellingson Himle (kaldte sig Ellickson) begyndte med

snedkerarbeide i Chicago. I 1848 byggede han tre huse med mange værelser og tjente mindst en dollar dagen. Han eiede da hus og have i Chicago. Han blev gift med Eli Nyre og efter hendes død med Dina Rude, datter af Endre E. Rude Hildesveit. Senere flyttede han til Albert Lea, Minn.

Sjur Amundson Himle, gift paa Voss med Ragnild G. Rokne, datter af Godskalk Sjurson Nygrytten og Cecelia Knutsdatter Ullestad, som var gaardbrugerfolk paa Rokne. Sjur var en farbroder af foran nævnte Odd J. Himle. Han var snedker og begyndte i Chicago med snedkerarbeide. Han var medlem af Vosseforeningen af 1848 og nævnes i deres brev. Han eiede da hus og grund, gik daglig paa arbeide og tjente penge. Han byggede huse for andre. Senere drev han med brobygning tillige og var med at bygge bro over Chicago-elven. Han og hustru døde i høi alder. De havde tre sønner: Amund, Godskalk og Odd (Eddie) og tre døtre: Torbjørg, Cecelia og Britha. Familien tog navnet Seevert.

Amund Sjurson Himle (Seevert) drev handel paa Clark street, Chicago. Han var gift to gange, men havde vist ingen børn. Godskalk Sjurson Himle var ugift, er det fortalt. Odd (Eddie) Sjurson Himle var gift. Han druknede i Chicago-elven. Torbjørg var gift to gange — først med Frank Green, som drev skibsfart paa Michigansjøen, men druknede sammen med svogeren og Lars Johnson Gjerdager under et sammenstød paa Chicago-elven. Anden gang var Torbjørg gift med dr. Bergman af Chicago. I første ægtskab havde hun fire barn og tre i det sidste. Cecelia Sjursdatter Himle blev gift med en Moody og har boet i Los Angeles, Calif. De har tre sønner og tre døtre. Britha (Betzy) Sjursdatter Himle blev gift med R. Green, Franks broder, og har boet i Chicago, en tid i "The Masonic Home". Hun har tre børn.

Torstein Mikkelsen Skjeldal, født den 24de november 1808, antog navnet Michaelson. Efter ankomsten til Chicago begyndte han med forskjellig slags arbeide. I 1848 drev han dels med træplantning, dels med veiarbeide og med at lægge fortaug. Han var en dygtig snedker og forarbeidede døre. Ellers vides det, at han var gartner hos godseier Walter L. Newberry i Chicago i omkring 35 aar. Han var gift to gange. Hans første hustru døde af kolera i 1849 efterladende en datter, født 14de juli 1846, som blev gift med en Gunderson og har boet i Austin, Ill. Anden gang blev Torstein Skjeldal gift med Gjertrud Nilsdatter Glimme (Kveinetræet). De fik to børn: Karl, født 1852, reiste til California, og Julia, født 1862, gift med Peter Johnson

(svensk); har to sønner, Walter T. Johnson og Clarence M. Johnson. Torstein Skjeldal døde den 29de mai 1885.

Ole Torleivson Grove og familie forblev i Chicago til de i 1849 flyttede til Woodstock, Queen Ann Prairie, og forblev der.

John Amundson Hefte, født paa gaarden Hefte, Voss, af forældrene Amund Bjarneson Hefte og hustru. Hans fars forældre var Bjarne Hefte og Brita Sylfestdatter Fletre. John begyndte at arbejde i John Wentworths trykkeri sammen med Erik Rude og Ivar Vikingson Grotland og blev typograf, hvilket blev hans fremtidige arbejde. Han var den tredje norske typograf i Amerika. Han blev gift med Herborg Gjerdager, datter af Ole Tormodson og Synva Brynjulvsdatter Gjerdager. De fik to døtre: Synva og Julia. Synva blev gift med John Emerson og bor i Burbank, S. Dak., og Julia med Gitle Brynjulvson Nordheim og bor paa Logan boulevard i Chicago. John Hefte antog navnet Amundson. Han havde sit hjem paa hjørnet af Erie og Halsted streets, Chicago.

Anfin Amundson Prestegaard forblev en kort tid i Chicago. Saa reiste han paa skogarbeide i Michigan og drog derfra i 1849 til Koshkonong.

Jorund (Julia) Knutsdatter Nedkvitne blev efter en del aar gift med enkemand Anders Nilson Brække og blev boende i Chicago til sin død.

Til Little Indian Creek eller Leland-kolonien reiste i 1844 bare **Ole Larson Rogne** og hans forlovede, **Brita Andersdatter Røthe**. De blev straks efter gifte hos Britas onkel, Lars Erikson Lødve, i Ottawa, Ill., og blev farmerfolk ved Leland.

Til Muskego-kolonien reiste i 1844 bare **Tormod Torstenson Fletre**, som blev boende der til 1853, da han flyttede til Leland, hvorfra han, som foran nævnt, drog til Kansas.

QUEEN ANN PRAIRIE I 1844 OG SENERE

Til Queen Ann Prairie drog i 1844 Lars Herlaugson Nedkvitne og Tolleif Larson Dymbe. Hvor det blev af Aslag H. Nedkvitne haves ingen besked.

Lars Herlaugson Nedkvitne, født 1821, udvandrede 23 aar gammel. Han blev gift med Synva Godskalksdatter Ronve, født 1818, og bosatte sig paa en farm paa Queen Ann Prairie nær Woodstock, Ill. Der forblev de til sin død. Lars døde i 1892 og hans hustru i 1905. De havde ni børn: Kari (Caroline), Herlaug, Godskalk (Goodsel), Martha, Ellen, Andrew, Larsina, Susanna samt en søn, som døde ugift i 1865, 21 aar gammel. Familien antog navnet Herlockson.

Carolina Herlockson, født 1859, blev gift med Henry Palmer og var bosat i Chicago. Hun døde i 1899 efterladende fem børn, iblandt dem Henry Palmer i Sioux City, Iowa, og en søn i La Crosse, Wis. Herlock Herlockson, født 1847, blev i 1874 gift med Clara Peterson (svensk) og boede i Woodstock, Ill. Han døde i 1886 efterladende hustru og seks børn: Bell, Ida (død, ugift), Clarence (i Chicago), Esther, Carrie og Paulina. Goodsel Herlockson, født 1849, blev gift med Emmey Johnson og var farmer ved Woodstock. Han døde i 1903 efterladende fem børn. Martha Herlockson var gift to gange, først med John Hallenberg (svensk) og saa med W. Williams (skotsk). Ellen Herlockson blev gift med George Gulleikson Bøe (ogsaa fra Voss) og bor i 4833 Eddy street, Chicago. Har fire børn. Andrew Herlockson blev gift med Emma Angell og har en søn. Larsina Herlockson blev gift med Frank Austin (engelsk) og bor paa en farm nær Woodstock, Ill. Synva (Susan) Herlockson, gift to gange, først med en Mr. Anderson, saa med Charles Frances. De bor i Portland, Oregon. Har to børn.

Tolleif Larson Dymbe antog navnet Lawson. Hans hustrus navn var Ragnild. De bosatte sig paa en farm paa vestsiden af Woodstock og blev, saavidt det vides, bosiddende der til sin død. De efterlod sig flere børn, af hvilke kan nævnes Lars, Tomas, Nils, Ole og Gulleik.

Lars Lawson drev en tid som farmer paa Koshkonong. Saa begyndte han omkring 1865 sammen med Anders Nilson Himle at drive handel i Stoughton, Wis. Firmaet var Lawson & Nelson. De var sammen til ud i 1870-aarene, da Lawson solgte sin del til Nelson og reiste tilbage til Woodstock, hvor han døde ugift. Thomas Lawson var bosat paa det gamle hjemsted ved Woodstock. Han døde for flere aar siden efterladende hustru (irsk æt) og en søn. Nils Lawson døde ugift i Woodstock. Gulleik Lawson blev gift med Carrie Mauston (amerikansk). Han var "stockbuyer" (kreaturopkjøber) i Deerfield, Wis. Har en datter, Carrie Lawson, som er musiklærerinde i Woodstock, Ill. Ole Lawson døde i California ugift.

Knut Tungeteigen bosatte sig ogsaa som farmer paa Queen Ann Prairie i 1844 og forblev der en del aar. Siden flyttede han til Koshkonong, Wis. Han var gift med Ingeborg Knutsdatter Bakketun — søster af Anna, Trond og andre.

Ole Knutson Rokne kom til Woodstock efter nogle maaneders ophold i Chicago. Han satte sig til der som smed. I 1846 blev han gift med Gøran Thompson. I 1850 drog han til California paa guldgraving, kom igjen to aar efter og var bosat i Woodstock til 1859, da han drog til Jackson county, Wisconsin.

Til Queen Ann Prairie kom der ikke nogen vossinger for at bosætte sig fra 1845 til 1849, saavidt det vides. Men man tog gjerne den vei til andre settlementer og kunde stanse over.

Det Vossiske korrespondanceselskab i Chicago nævner noget om vossingerne paa Queen Ann Prairie i en skrivelse, dateret 1ste december 1848, hvori følgende forefindes:

“Erik Knutson Saue af Viger Otting, der bor paa Quinang Prærie, har nylig været her, og han fortæller os, hvad de dette aar har avlet paa sine gaarde, nemlig: Erik Knutson Saue, 555 bushels hvede, 300 bushels indian corn, 120 bushels poteter og 100 bushels havre. — Nils Tolleivson Bryn, 400 bushels hvede, 50 bushels havre. — Tolleiv Larson Dymbe, 200 bushels hvede, 50 bushels indian corn, 30 bushels havre, 150 bushels poteter. — Knut Tungeteig, 100 bushels hvede og 60 bushels havre. — Steffen Tolleivson Bryn, 300 bushels hvede og 150 bushels havre. — Mikkel Tolleivson Bryn, 300 bushels hvede og 150 bushels havre. — Det her beskrevne, tror han, at enhver af dem kunde sælge og desuden til at forsyne huset.

Da han Erik var her, solgte han 450 skp. smør, som han havde avlet i sommer af fem kjør. Han har tre heste og med kjørestuderne 13 stykker fæ, 10 faar og mange svin og høns.”

Disse farmere paa Quinong (Queen Ann) Prærie var, som man ser, komne godt paa vei til velstand i 1848. Landet der blev da ogsaa snart optaget, saa der blev ikke noget stort norsk settlement, men det har stor historisk interesse.

Erik Knutson Saue, var født paa Grimestad, Voss, den 6te januar 1818. Hans forældre var Knut Erikson Store Saue, født 1773, gift 1805 med Ingeborg Klausdatter Mosefin, og var gaardbrugerfolk paa Saue, men maa have opholdt sig paa Grimestad, da sønnen blev født. Eriks bedstefar var en sønnedattersøn af Inger Klausdatter Miltzow og Nils Olavson Træn, hvis søn var Olav Nilson Træn, der havde børnene Inger, som blev gift til Saue, og Nils, som fik farsgaarden paa Træn. Ingers søn var Erik Anderson Saue, som var Erik Knutson Saues farfar.

Erik Saue blev gift paa Voss med Guri Oleivsdatter Ukvitne, født den 7de februar 1821. De fik elleve børn. Om dem kan kun berettes, at en søn Ole, født 1856, døde i 1858. En anden søn, Edward, født 7de februar 1861, døde paa Queen Ann Prairie i 1920. En datter, Martha Johnson, som er enke, driver som sygepleierske i Woodstock. En søn, Frank, er i Chicago.

Erik Saue døde den 6te juni 1885 i Woodstock, Ill., hvor han de sidste aar havde sit hjem. Hans hustru døde den 9de april 1912. De er begravne paa den skandinaviske gravplads paa Queen Ann Prairie. Familien antog navnet Knutson.

Erik havde en broder, Klaus Knutson Saue, som døde i Amerika af kolera det første aar han var der.

Klaus Knutson Skjeldal arbejdede om sommeren 1848 for Lars Istad paa Queen Ann Prairie, berettes i foran nævnte skriveelse. Han var med i korrespondanceselskabet. Vinteren efter reiste han paa tømmerhugst til Michigan.

Ole Torleivson Grove kom med familie fra Chicago til Queen Ann Prairie i 1849, da koleraen begyndte at rase i Chicago, og bosatte sig i Woodstock. Han var født paa Voss i 1799 og var gift i 1826 med Martha Istad, født 1806, datter af den bekendte doktor Lars Halsteinson Istad, og altsaa søster til Ingeborg, gift med Lars Spilde Istad. Hendes søstre var ogsaa Anna, gift med Anfin J. Bryn, og Marie, gift først med Lars M. Takle og saa med Ivar Larson Lie. Ole og Martha var gaardbrugerfolk paa Grove til de i 1844 solgte gaarden og reiste til Amerika. De havde seks børn: Anna, født 1827; Torleiv, født omkring 1829; Britha, født 1831; Synva, født 1836; Lars, født 1839. Af disse kjendes kun til Anna, Torleiv, Britha og Lars, som fulgte med til Amerika. Ole Grove og familie antog navnet Thompson. Han døde i Woodstock, Ill., 1888 og hans hustru i 1885. Begge er begravne paa den skandinaviske gravplads paa Queen Ann Prairie.

Anna Thompson blev i Chicago gift med Nils Sjurson Vike, som ogsaa fulgte med svigerforældrene til Woodstock i 1849.

Torleiv (Thomas) Thompson blev gift med en amerikansk dame og boede i Chicago. Han var i lang tid privatsekretær hos borgermester Harrison i Chicago. Siden var han journalist for storbladene i Chicago. Deltog meget i byens politik. Han er død barnløs.

Britha Thompson blev gift med Lars Sjurson Graue (Lewis Seavert) og har været bosat paa Jefferson Prairie.

Lars (Lewis) Thompson gennemgik Beloit College 1868 og Columbia universitet, New York; studerede teologi; blev ansat som prest i Peoria og Henry, Ill., og havde sit hjem i Peoria. Han var presbyterianer. Hans hustru, Maria, var af amerikansk æt. Han druknede omkring 1895 samtidig med sin eneste søn, Lewis Thompson.

Nils Sjurson Vike (antog navnet Wicker) var født paa gaarden Vike i Kvitlen paa Voss 1827 af forældrene Sjur Gulleikson Vike og Sigvor Larsdatter øvre Lie. En gren af hans slekt kan sættes i forbindelse med Losna-ætten. (Se Losna-ætten af L. Kindem.) Efter sin ankomst i 1843 var Nils en tid i Milwaukee. Senere var han i tre aar ved Lake Superior i Wisconsin og arbejdede ved kobbergruberne og tjente der 30 dollars maane-

den. Saa kom han i 1848 tilbage til Chicago, hvor han byggede sig et stort hus med mange værelser og indrettede en krambod, hvor han agtede at drive spisekvarter og handel. Han gik der en tid paa skole sammen med Nils Lie og Nils Anderson Flage for at lære regning og skrivning. Han og Nils Johnson Lie begyndte saa handel isammen, og Ragna Johnsdatter Lie var deres husholderske. De var søskendebarn.

I 1849 blev han gift med Anna Olsdatter Grove (Thompson) og reiste sammen med svigerforældrene til Woodstock, hvor han købte sig en stor eiendom og bosatte sig. Han byggede et stort beboelseshus, som endnu staar, men nu omgivet af mange nye bygninger. Hele hans landeiendom ligger i byen og kaldes nu Wicker Park. Der er ogsaa Wicker street, opkaldt efter ham.

Da borgerkrigen udbrød i 1861, meldte Nils Vike sig ogsaa til krigstjeneste. Han hvervede sig i kompani G, 90de Illinois-regiment og deltog med dette i slaget ved Chattanooga, Tenn., hvor han blev haardt saaret og døde af sine saar den 4de december 1863. Han er begravet ved Chattanooga, men et monument til minde om ham og hustru staar paa den skandinaviske gravplads paa Queen Ann Prairie, opført af datteren. Hans hustru døde i 1897. De havde tre børn: Josy, Lena og George, men kun Lena kjendes der videre til. Hun lever, de andre er døde. Nils Vike var løjtnant i krigen.

Lena Nilsdatter Vike (Wicker) blev gift med en Mr. Elderkin, som var i symaskinforretning. Han er død; men hun lever og eier det gamle hjemsted i Woodstock. Hun bor dog for det meste i Chicago. Hun har to sønner: Noble Elderkin, som studerede teologi ved Amherst College og er prest i Duluth, Minn., — har stor familie, og George Elderkin, som er professor ved Princeton universitet.

Kristi Tollefsdatter Bryn, enken efter Sjur Ivarson Vike, flyttede fra Muskego i 1853 til Queen Ann Prairie, hvor hendes brødre var bosatte. Hun blev gjengift med en Halleson (maaske G. H. Gjerstad). I første ægteskab havde hun en søn, Ivar, og en datter, Ingeborg (Bell). Kristi døde i 1893 i en alder af 80 aar. Ivar Sjurson Vike, født 1842, antog navnet Iverson. Han boede ved Woodstock, Ill., endnu i 1900. Ingeborg Sjursdatter Vike (Bell Ivarson) blev gift med Thomas Nielson og havde en søn, Odd.

Isak Oleivson Ukvitne, født 1802, søn af Oleiv Klauson Grimestad og Britha Isaksdatter Ukvitne, gaardbrugerfolk paa Ukvitne, gift 1828 med Kari Isaksdatter Grimestad, født 1808, udvandrede til Amerika i 1851 og kom til Jefferson Prairie, hvor

de tog ophold en tid hos Karis broder, Klaus Isakson Grimestad. De havde da tre børn — to døtre og en søn. Ældste datter — navn ukjendt — var forlovet med Styrk Iverson Bøe; næst var Martha, saa Oleiv. Straks efter ankomsten blev familien syg af kolera. Kari og ældste datter døde paa Jefferson Prairie. Isak flyttede senere til Queen Ann Prairie, hvor søsteren Guri, gift med Erik Saude, var og blev siden saavidt vides boende der. Han kaldtes stundom Isak Spildo. Formodentlig har han leiet eller kjøbt farmen af Lars P. Spilde (Istad) og faaet navnet deraf. Ellers antog han navnet Oliveson.

Martha Oliveson blev gift med Lewis Peterson (søn af Lars Pederson Istad-Speldo). De fik fire børn: Carrie, Emma, Annie og Isaac. Carrie (Carolina?) blev gift med Erik Aslagson Istad (Stone) af Woodstock; Annie, gift med en Knutson (Saude?); Isaac reiste til Vesten og var gift der.

Oleiv Oliveson blev gift med Martha Tillerson (Rong). Han flyttede til Chicago og arbejdede som maler. Der døde han for endel aar siden. Hans hustru bor i 1817 S. Eighth avenue, Maywood, Ill. De har havt tre børn: Myrtle døde 13 aar gammel; Irving døde 22 aar gammel, gift; Mary er gift og bor i Chicago, Ill.

* * *

Fra 1849 til slutten af 1860-aarene synes ingen vossinger at have bosat sig paa Queen Ann Prairie undtagen Isak Ukvitne. Men saa blev Woodstock en trivelig by og nogle vossefolk kom da dertil, som skal nævnes.

Godskalk Knutson Eide (kaldte sig Goodsel Knutson), født i Muskego 1843, søn af Knut Godskalkson Eide og Anna Rognaldson, kom i 1880-aarene til Woodstock fra Syd Dakota, fik sig en huseiendom i byen og boede der i mange aar. Først var han vagtmand ved Chicago & Northwestern jernbanen. Senere fik han en bestilling ved "The Oliver Typewriting Co."

Godskalk var med i borgerkrigen. Han hvervede sig den 5te september 1861 i kompani K, 8de Wisconsin infanteriregiment — det saakaldte "Eagle Regiment" — og da de første tre aar var omme, hvervede han sig paany den 4de juni 1864 og blev forfremmet til korporal. Han tog del i ikke mindre end 36 slag foruden mindre træfninger. Han kom uskadt fra det og blev afmønstret den 5te september 1865.

Han blev senere gift med Martha Hove fra Kristiania, hvis forældre var bosatte ved Woodstock, Ill. Saa reiste han til Syd Dakota, hvor han forblev en kort tid, hvorpaa han kom til Woodstock. Hans kone døde der. De havde ingen børn, men havde en adoptivdatter, Oline, som er gift og bor i Rockford,

Ill., hvor Godskalk ogsaa i de sidste aar har boet hos dem. Han var med da oberst Høgs statue afsløredes i Madison, Wis., 1926.

Helge Aslagson Istad, som driver den største skotøiforretning i Woodstock — nu sammen med sin søn under firmanavnet H. A. Stone & Son — kom til Amerika i 1867 og samme aar til Woodstock, hvor han straks begyndte at arbejde i en skoforretning. Siden har han hele tiden været beskæftiget i denne erhvervsgren. Han var født paa gaarden Istad, Voss, den 12te februar 1849. Faderen, Aslag Istad, var fra Aurdal i Ulvik og moderen, Sigrid Eriksdatter, fra Øvre Vasenden i Granvin. De købte gaard paa Istad, hvor børnene, af hvilke flere kom til Amerika, er fødte. Helge Istad antog her navnet Stone, som brødrene ogsaa antog siden. Den 11te september 1877 indgik han i ægteskab med Synva Larsdatter Hirth (Harth), som kom fra Voss til Amerika med forældrene i 1868. De har havt fem børn: Allie, Bell (død), Ida, Lønn og Lillie. Lønn er i kompaniskab med faderen. Helge har besøgt Voss igjen i 1873 og 1909. Han er republikaner i politik; var i to aar medlem af bystyret.

Erik Aslagson Istad (E. A. Stone), Helges broder, kom til Amerika i 1868 og var i forretning i Woodstock, hvor han erhvervede sig eiendomme. Han var født paa Voss i 1846 og besøgte Voss siden mange gange fra Amerika. Han døde under et ophold der i 1909. Han var gift med Kari (Caroline) Peterson, datterdatter af Isak O. Ukvitne. Hans hustru døde i Woodstock i 1899. Deres søn, Elmer Stone, driver juvelerforretning i Chicago. Datteren Emelia (Mrs. Conrad) bor i Woodstock.

Lars Gulleikson Store-Hirth, en broder af Nils Bryns hustru, kom direkte fra Vossestranden til Woodstock i 1868 med hustru og 10 børn. Der blev han og hustru bosiddende til sin død. Han var født den 6te januar 1818 og blev gift med Asliana Styrksdatter Helgeland, som var født den 18de januar 1818. Deres børn er: Lars, født 1ste juni 1845; Gulleik, født 17de september 1846; Sigvor, født 30te mai 1848; Synneva, født 5te januar 1850; Gudve, født 5te august 1851; Inger, født 10de december 1853; Ingeborg, født 29de oktober 1855; Orlog, født den 6te oktober 1857; Styrkaar, født den 8de november 1859, og Marie, født den 12te oktober 1862. Af børnene er Lars i Chicago; Gulleik døde 1870, ugift; Sigvor (Sarah) er gift med H. Wulf og bor i Des Moines, Iowa; Synneva er Mrs. H. A. Stone (Istad) og bor i Woodstock; Gudve (Julia) er Mrs. Askel H. Lee (Evanger) og bor i Chicago; Inger, gift med T. L. Ringheim, bor i Northwood, Iowa; Ingeborg, død ugift; Orlog (Lena), gift med en Thorbjørnson, ikke fra Voss; Styrkaar, gift

med Anna Johnson, ogsaa af vosseslegt, var først i skomagerforretning og H. Istad kjøbte af ham; Marie, gift med Lars A. Istad (Stone) og bor i Chicago. Familien antog navnet Harth.

Christian Aslagson Istad (C. A. Stone) kom til Amerika i følge med broderen Helge i 1873 og reiste lige til Woodstock. De første aar gik han paa skole; var saa tre aar i en "grocery"-butik i Chicago; tog i 1885 en tur til Norge; var saa tre aar sammen med broderen i skoforretning i Woodstock og derpaa to aar i California. Derefter var han i fire aar sammen med broderen Lars i "bottling"-forretning i Chicago; tog saa en tur til Voss i 1894; kom tilbage til Woodstock og var seks aar med broderen Helge i skoforretning; saa 12 aar i anden forretning paa egen regning.

Han var født paa Voss den 1te november 1863, blev i 1902 gift med Martha Anderson fra Hardanger. Har to børn: Margaret C. og Carroll A. Christian døde i 1929.

Haavard Olson Istad, en brodersøn af ovennævnte, er ogsaa bosat i Woodstock og har familie. Som onklerne kalder han sig med navnet Stone.

Britha Johnsdatter Istad, steddatter af Jacob Istad, gift med en danske, Mr. Benson, bor ligeledes i Woodstock. Hun har et bra hjem og flere børn.

Synva Hermundsdatter Skutle, gift med en Mr. Gustavson (svensk), bor paa en gaard 5 mil fra Woodstock.

Knut Brynjulvson Rene, gift og bosat i Woodstock; var med i verdenskrigen.

Disse sidste er ankomne i de senere aar.

TIL SKOPONONG 1844 OG SENERE

De som i 1844 drog til Skoponong var Sjur Knutson Hylle, Bjarne Amundson Hefte, Sjur Brynjulvson Fletre og Ole Tormodson Gjerdager. Den sidste blev der dog bare en kort tid.

Sjur Knutson Hylle var født paa gaarden Hylle, Voss, den 28de april 1811 af forældrene Knut Sjurson og Brita Torstensdatter Kyte, som var gaardbrugerfolk paa Hylle. I 1829 blev han — efter anmodning af sogneprest Munster og eksamineret af provst Hertzberg — skolelærer paa Voss. I 1839 blev han ogsaa midlertidig kirkesanger og organist, indtil David Lemme blev fast ansat i 1842. Han blev gift paa Voss i 1838 med Ingeborg Pedersdatter Vinje, Vossestranden, og de havde tre børn fødte paa Voss. Om sin ankomst til Amerika har Sjur nedtegnet følgende korte men interessante beretning: "Aar 1844 den 1ste august landede vi i New York og ankom til Chicago den 10de samme maaned. Og fra Chicago reiste vi til Wisconsin og

kjøbte os land i Walworth county." Paa sit land i Walworth county forblev han bare til om høsten 1851, da han flyttede til Chicago, hvortil han ankom den 7de november og siden forblev der.

ET ANTAL BESLEGTEDE PAA SKOPONONG

Fletre-ætten.

Fra Reppen paa Voss kom der i 1840-aarene til Amerika flere personer, som var nært beslegtede og gamle naboer. Disse blev for en tid bosatte paa Skoponong, og det passer derfor at gruppere dem sammen, da den enes komme dertil naturligt nok havde indvirkning paa de andres komme. Disse slegtninger var Sjur Brynjulvson Fletre, Bjarne Amundson Hefte og for saavidt dennes broder John, som var i Chicago, samt Ivar Vikingson Grotland og søstre Martha og Begga og mand, Ole Grotland, Nils Olson Grotland og senere Ole K. Hefte.

Slegtskabet stammer fra Fletre. Sylfest Brynjulvson Fletre og hustru Anna Monsdatter, efter hvem skifte var holdt i 1792, havde otte børn: Begga, Britha, Mons, Brynjulv, Ragnhild, Marita, Inger og Nils, af hvilke de to sidste vistnok døde ugifte. De andre stiftede familier og alle har efterkommere i Amerika.

Begga Fletre blev gift med Ole Vikingson Grotland og havde tre sønner: Viking, Sylfest og Nils — kanske flere børn. Vikings børn var ovennævnte Ivar, Begga og Martha Grotland. Sylfest havde fire børn: Ole, Bjarne, Synva og Brita. Sønnen Ole kom til Skoponong, men reiste snart til Trempealeau county, Wis., om hvem senere. Nils er den ovennævnte Nils O. Grotland.

Britha Fletre var gift med Bjarne Amundson Hefte. Deres sønner var Amund og Sylfest Hefte samt en eller flere døtre. Amunds sønner er ovennævnte Bjarne og John Hefte og dattersønnen var Ole K. Hefte, som lever i Whitewater.

Mons Fletre, gift med Guro Ivarsdatter Leidal, havde seks børn, men kun sønnerne Sylfest og Nils har efterkommere ilive. De fleste er i Amerika, hvoriblandt forfatteren heraf, som er Sylfests dattersøn.

Brynjulv Fletre, gift med Anna øvre Vinje, var forældrene til foran nævnte Sjur B. Fletre og hans søster, som kom til Chicago i 1843. Sønnen Sylfest fik farsgaarden og dennes søn var skolelærer Sylfest S. Fletre, om hvem senere.

Ragnhild Fletre, gift med Nils Vikingson Rykke, var forældrene til Sylfest Nilson Fanestøl, som i 1860 drog til Kansas.

Marita Fletre, gift med Lars Sætre, var antagelig forældrene til Erik Larson Sætre og søster Anna — de første i Lisbon-

kolonien. Med dette skal hver af disse slegtninger omtales eftersom det træffer ind.

Sjur Brynjulvson Fletre og hustru Martha var gifte paa Voss i 1843. De fik en søn, som fødtes paa havet. Han blev kaldt Brynjulv. Antagelig stansede de en tid i Chicago ved ankomsten dertil i 1844, men reiste snart til Skoponong og bosatte sig i Walworth county, Wis. Der forblev de i 11 aar; saa flyttede de til York township, Green county, Wis., hvor de siden forblev.

Bjarne Amundson Hefte blev gift med Synva Gjerdager, datter af Ole Tormodson Gjerdager og hustru Gudve — datter af Eidsvolds-manden Brynjulv Gjerdager. De bosatte sig paa en landeiendom i La Grange township, 3 mil vest for byen Palmyra, i Walworth county, og dette blev deres fremtidige hjem. Bjarne hvervede sig i borgerkrigen den 23de mars 1864 og stod i kompani D, 28de Wisconsin infanteriregiment. Han døde af sygdom ved Pine Bluff, Ark., den 23de september 1864. Hans hustru forblev paa farmen til sin død. De havde fire sønner: Amund d. æ., død 1865; Thomas, født 1849, død 1864; Amund d. y og John. De antog navnet Emerson.

Amund Emerson, født 1852, fik farsfarmen og blev boende der. Han døde 1920, efterladende hustru og syv børn: Mabel i Montana; John; Sofie, gift med V. Hicks; Blanche, gift med Gilbert Knutson, søn af Knut Gulleikson Rokne; Elmer i Milwaukee, Wis.; Orlin har farsfarmen og bor der; Jennie, gift med Roy Littlejohn. Amunds enke bor i Whitewater.

John Emerson, gift med sit søskendebarn Gudve Amundson, datter af John og Herborg Amundson (Hefte), reiste til Syd Dakota, hvor de bosatte sig paa farm ved Burbank. De har havt seks børn: Spencer, Arthur, Leonard (død), Roy, Eva (død), Mabel (Mrs. V. K. Jacobson). John og hustru bor nu i Madison, S. Dak. Sønnerne bor paa farmen. Hans moder flyttede til ham og døde der.

Ole Tormodson Gjerdager og hustru Gudve Brynjulvsdatter boede en tid paa Skokopong og eiede land ved siden af svigersønnen, Bjarne Hefte. De boede hos ham og sin datter Synva. Endnu i 1857 havde de landet. Gudve døde vistnok paa Skoponong. De havde bare de to døtre: Synva, gift med Bjarne Hefte, og Herborg, gift med dennes broder John. Ole Gjerdager var skolelærer paa Voss fra 1807 til 1816. I 1848 boede han i Chicago og var assisterende sekretær i Vosse-foreningen der. Utvilsomt er han forfatteren af en eller anden af de skrivelser som denne forening sendte til Voss i de aar. Han opholdt sig

i Chicago hos datteren Herborg og John Hefte, og hos dem døde han i 1860-aarene.

Nils Olson Grotland kom fra Chicago til Skoponong i 1847 og arbejdede for farmerne der. Om høsten 1850 blev han i Chicago gift med Ingeborg Haldorsdatter Kvilekval og drog da med hustru og stedsønnen Knut tilbage til Skoponong. Det berettes, at de midlertidigt havde hus et par ugers tid hos Haalands-familien — uden tvil mens et loghus opførtes. Dette sattes paa et stykke land tilhørende en mand ved navn Holly, der i 1852 solgte landet til Ivar Vikingson Grotland. Det laa lige til Bjarne A. Heftes land og Nils Grotlands loghus sattes omkring 100 skridt fra dennes huse paa en forhøining. Bagefter loghuset blev gravet en kjelder eller jordhytte, hvor deres kreaturer holdtes. De drev endel af landet der og tillige land tilhørende Sjur B. Fletre, som laa i linje med det andre. Om vaaren 1853 flyttede de til Deerfield. To børn fødtes der, nemlig en datter, der døde som barn, og en søn, William.

Ivar Vikingson Grotland, født den 8de december 1823, udvandrede 1845 sammen med onkelen Nils O. Grotland og andre fra Voss. Han kom fra Chicago til Skoponong i 1852 og købte sig land ved siden af Bjarne Hefte i La Grange township af en mand ved navn Holly. Mere land købtes senere, saa han blev en af townets betydeligste eiendomsbesiddere. Han blev gift med Anna Olsdatter Gjerdager, født 1830, søster af Arnbjörg og Lars Gjerdager. Ivar Grotland gik en tid under navnet William Iver. Senere tog han navnet Wichingson. Han døde den 8de december 1880 og hans hustru i 1899. De havde seks børn: William, født 1856; Albert, født 1860; Julia, født 1864. Disse tre døde i den store brand, som indtraf den 29de oktober 1902, da det gamle hjemsted brændte ned. En søn døde 8de januar 1902. Herbert, som bor paa gamle Haalands-farmen, Route 4, Whitewater, er den eneste gjenlevende. Han har tre børn: Harley, Ralph og Thelma. Hans hustru er af tysk herkomst. Ida, som døde i 1925, var svært interesseret i Y. W. C. A. og var ved sin død bosat i Omaha, Nebr.

Ivar Grotland var nok til Skoponong allerede omkring 1845 og købte sig 40 acres land, men reiste til Chicago igjen da.

Den store brand paa Wichingson-hjemstedet tiltrak sig stærk opmærksomhed, som rimeligt var, og da de forbrændte lig stødtes til graven, var der den største forsamling, som nogen tid har været i strøget, tilstede. Intet om brandens opkomst vides.

Nils Torstenson Herre udvandrede i 1846 og kom efter et kort ophold i Muskego til Skoponong, hvor han straks købte

sig land i Walworth county. Der havde han siden sit hjem og drev som farmer.

Nils Herre antog navnet Torstenson. Han var født paa gaarden Herre, Voss, den 22de mars 1812 og blev gift i 1840 med Martha Kolbeinsdatter Dale, født 1819. De fik otte børn: Martha og Torsten, fødte paa Voss, Odd, Kolbein, Lars, Ellen, Anna, Betsy og Mari. Af disse døde Ellen, født 1853, som barn. De andre voksede op. Nils Herre døde den 25de april 1861 og hans kone i 1882. Børnene antog navnet Nelson.

Martha Nilsdatter Herre, født i oktober 1841, blev i 19-aarsalderen gift med Erik Dolo fra Ulefoss, Telemarken, og bosatte sig paa en farm ved Whitewater. I 1895 solgte de ud og flyttede til Iowa, hvor de købte en farm og boede et aars tid. Saa solgte de igjen og flyttede tilbage til Whitewater, Wis. Erik døde der i 1898 kort tid efter deres tilbagekomst. Martha døde i Whitewater 1917. De efterlod sig fem børn: Lena, Albert, Louisa, Nillie, Eva og Lewis. Nellie er Mrs. Quam og bor i Madison, Wis. Torsten Nelson, født 1843, døde 1864. Odd Nelson, født 27de februar 1847, hvervede sig i borgerkrigen. Han døde paa Skoponong 1886 og er begravet paa gravpladsen der. Kolbein Nelson, født 1849, kaldte sig Gilbert Nelson; blev gift med Ella Grant; drev en tid som farmer i Syd Dakota; havde saa et hotel i Palmyra, Wis.; døde i juni 1899, efterladende tre børn: Mabel, Erving og Gertrud. Lars Nelson, født 1851, blev i 1886 gift med Emma Grant og drev hotelforretning i Palmyra. Han døde den 3dje februar 1911, efterladende en søn, Guy. Anna Nilsdatter Herre, født 12te mars 1855, blev den 20de februar 1879 gift med H. Halvorson og har været bosat paa en farm ved Whitewater, Wis. De har seks børn: Nellie, Theodor, Emma, Arthur, Alice og Howard. Betsy Nilsdatter Herre, født 7de september 1856, blev i 1885 gift med George Winn og har drevet som farmerfolk i Iowa. Betsy døde i 1907, efterladende fem børn: May, Viola, Arthur, Norman og Earl. Mary Nilsdatter Herre, født 27de mai 1858, blev i 1879 gift med Charles Johnson, som driver en hattemagerfabrik i Chicago, Ill. De har fire børn: Clarence, Irving, Arthur og Mabel. Mary døde den 25de mars 1911.

Rognald Matson Opkvitne kom til Amerika med familie i 1849 og var en tid bosat paa Skoponong. Hans første hustru, Gjertrud Dagestad, døde i New York paa reisen fra Norge. Omkring 1852 blev han gift med Gjertrud Flage, enke efter Lars Oleivson Opkvitne (vistnok Ukvitne). De flyttede senere til Koshkonong, Wis.

Torbjørn Magneson Rykke, skrev sig Morganson, var født paa gaarden nedre Rykke, Voss, i 1826 af forældrene Magne Erikson Rykke og hustru Britha Larsdatter Hauge. Han udvandrede i 1850 og kom til Skoponong, hvor han købte sig en farm — kaldt Holmen — i Palmyra township, Jefferson county. Der forblev han til sin død, der indtraf i 1872. Hans hustru hedte Inga, født 1819. Hun døde i 1906. De havde børnene Betsie, født 1854, død 1884, gift med George Winn; Louise, født 30te oktober 1860, døde i 1887; Malene T., døde 17 aar gammel i 1880. En datter, gift med Olaf Eyen, bor i Palmyra, Wis. Carolina, gift med Ben. Simons, Palmyra, Wis.; Ann, gift med Frank Bishop, Whitewater, Wis.

Torbjørn Rykkes søster Britha var gift med Joseph Arnfinson Bryn. En anden søster, Gjertrud, gift med Brynjulv G. Rjoe, kom ogsaa til Amerika. Kari, gift med Eilef Hauge, Voss, hvis søn Ole kom til Amerika, er død.

Ole Olson Sundsteig, gift med Arnbjörg Olsdatter Gjerdager, kom før 1850 fra Voss til Amerika og var bosat paa Skoponong. Sønnen Anders var født der i 1850. Ole omkom ved en ulykke. Han var om vinteren paa skogarbejde og var med at lede en tømmerflaade nedover en elv, da han faldt i elven og druknede. Hans hustru blev siden gift med Gulleik Knutson Rokne.

Ole Vikingson Gjerdager kom til Skoponong i 1850, samme aar han udvandrede. Han var gaardbruger paa Gjerdager, før han reiste, men solgte det aar bruget til David Svendsen Gjerdager. Her antog han navnet Ole Williams. Han bosatte sig paa en farm i sektion 33, Palmyra township, Jefferson county, 3 mil sydvest for byen Palmyra. Der forblev han siden til sin død. Han var gift to gange. I første ægteskab havde han sønnen Viking, født 1825, og to døtre. Den ene er Mrs. Stephens og har boet i Red Wing, Minn., hvortil Viking ogsaa reiste. Den anden, gift med Sweiung Halvorson, har været i Pierce county, Wis. I andet ægteskab, indgaaet i 1854 eller 1855, havde han tre børn: Henry, William og Christen. De bor etsteds i Colorado. Ole Gjerdagers hustru døde i 1900.

Erik Pederson Slen udvandrede til Amerika i 1852, 21 aar gammel. Han blev den 3dje mai 1866 gift med en pige fra Numedal, udvandret i 1849 — 12 aar gammel. De blev meget velstaaende farmerfolk og var gode medlemmer af den lutherske kirke. Erik døde den 24de april 1909 og hans hustru den 18de mai 1918. De havde fem børn, tre gutter og to piger. Den ene gut døde før forældrene. En søn, Albert Peterson, driver det gamle Ivar Wichingson hjemsted ved Whitewater; medlem af Vosselaget. Familien antog navnet Peterson.

Lars Pederson Slen, ogsaa kaldt Grotland, gift med Martha Vikingsdatter Grotland, boede en tid i 1850-aarene paa Skoponong. I 1858 eller 1859 drog de til Trempealeau county og var bosatte i den saakaldte Vossedal i nærheden af Blair, Wis. Martha døde der omkring 1867 og Lars omkring 1877. De havde fire børn.

Anders Vike, gift paa Skoponong i 1859 med Synva Pedersdatter Slen, boede en tid i dette strøg, men reiste omkring 1860 til Vossedalen ved Blair, Wis.

Lars Olson Gjerdager, broder til Ivar Grotlands hustru, var farmer paa Skoponong og eiede adskilligt land. Han hvervede sig i borgerkrigen og stod i det 15de Wisconsin infanteriregiment. Under et slag blev han haardt saaret og fik afsked i 1862. Han døde paa soldaterhjemmet i Milwaukee omkring 1913 ugift. Han gik vistnok under navnet Larson.

Gulleik Knutson Rokne, antaget navn Knutson, født paa Voss den 12te januar 1829 af forældrene Knut Erikson Rjoe og hustru Brita Helgesdatter Olde, som boede paa Rokne. Han kom til Amerika i 1854 og var antagelig en tid i Chicago, hvor hans broder Brynjulv var; kom saa til Skoponong og bosatte sig paa en farm i La Grange township, Walworth county. Han var gift med Arnbjörg Olsdatter Gjerdager. Den 10de oktober 1861 hvervede han sig til tjeneste i borgerkrigen og kom med i kompani F, 15de Wisconsin infanteriregiment. I september 1863 blev han overført til veterinærkorpset; fik samme aar permission hjem paa grund af sygdom. Under sit ophold i hjemmet afgik han ved døden den 4de februar 1864. Hans hustru Arnbjörg, født 16de juni 1820, døde den 7de november 1903. De havde to børn: Knut og Betsy.

Knut Knutson, født i Walworth county, Wis., den 12te december 1856, maatte i 12-aarsalderen ud paa arbejde hos andre og holdt paa i 13 aar. Saa fik han kjøbt en 160 acres farm, som han siden har drevet, men har i det sidste tildels boet i Whitewater, hvor han ogsaa eier hus. Han blev i 1880 gift med Maggie Nelson og har tre børn: Alma, født 2den juni 1886; Gilbert, født 13de mai 1890, og Minerva, født i 1895.

Betsy Knutson, født 11te november 1860 i Walworth county, blev gift med Ole Knutson Hefte, søstersøn af foran nævnte Bjarne og John Hefte. De har boet i Whitewater, hvor hun døde i 1918.

Torsten Rjoe, en halvbroder af foran nævnte Knut Duxstad, var ogsaa bosat paa Skoponong. Hans hustru hedte Ingeborg. De havde børnene Nils og Torstein (Vetle Torstein).

Nils Rjoe (kaldte sig Nils Thompson), søn af foran nævnte,

kom til Skoponong før 1860; blev det aar gift med Martha Olsdatter Een eller Grotland (fra pladsen Næset paa Grotland), født 24de juli 1837 og kommen til Amerika med forældrene i 1856. Nils Thompson og hustru flyttede senere til Madison, Wis., hvor han var i klædesvareforretning. Hun holdt spisekvarter og havde logerende i sit hus. De var velkendte af omkredsens norske befolkning en tid. Martha døde i 1906 og Nils i 1908. De er begravne paa Forest Hill gravplads i Madison. De havde ingen børn.

Torsten Thompson d. y. døde i Jefferson, Wis., ugift.

Erik Olson Een eller Grotland, broder af før nævnte Martha Thompson, tilligemed søstrene Anna og Emma boede paa Skoponong en tid. Erik reiste senere til Jackson county, Wis., hvortil ogsaa søsteren Anna reiste. Emma reiste til Oregon. Deres fader var Ole Baardson Een, pladsmand paa Grotland, som udvandret med familie i 1856.

Anders Gjerdager (Bryn) og hustru Torbjørg er nævnte blandt de tidlige bosiddere paa Skoponong. Anders døde tidlig, efterladende tre børn. Torbjørg blev gjengift med Lars J. Møen. Alle reiste til Emmet county, Iowa.

Torbjørn Nilson Sæve (skriver sig Thomas Savee), født paa Voss den 8de februar 1852 af forældrene Nils Torbjørnson Sæve og hustru Eli Olsdatter Hæve, der kom med familie til Amerika i 1872. Torbjørn lærte skomagerhaandverket paa Voss og fik straks arbejde i dette fag i Amerika. Han har nu i over 50 aar drevet skomagerforretning i Whitewater, Wis., og har den ældste forretning der.

Sæve stammer i lige linje fra lensmand Mats Torbjørnson Sæve af den bekjendte adelsæt Dals-ætten. Slegtsrækken er følgende: Torbjørn Matsson Sæve, gift med Gudve Knutsdatter Raudstad, datterdatter af fogden Klaus H. Miltzow, havde sønnen Gudleik, gift med Eli Nilsdatter Gjelland. Deres søn Torbjørn, gift med Ingjerd Vikingsdatter Gjerme, var fader til Nils Torbjørnson Sæve, født 1820, gift 1846 med Eli Olsdatter Hæve, der i 1872 kom til Amerika med sin familie undtagen datteren Ingjerd, som kom aaret forud.

Torbjørn blev i 1876 gift med Anna Johnson, Cambridge, Wis., datter af Anders Johanneson Bergstad. De har havt syv børn: Thayne A., Norman Sidney, Kenneth A., Wendell M., Maude, Maude B. og Clara (Mrs. Hanson). De tre først nævnte sønner var med i verdenskrigen. Thayne, ogsaa kaldt Pat, var sergeant og var med i de fleste store slag. Han faldt i Argonne. Norman Sidney var kaptein og var ligeledes med i mange slag; er nu "public accountant" ved Stock Exchange i

Chicago. Kenneth var korporal. Han er nu med The Telephone Exchange i Milwaukee, Wis. Brødrene var ogsaa med ved Mexico-grænsen i 1916. De var forfremmet under tjenesten. Wendell M. er beskæftiget ved Wisconsin Foundry and Machine Co., Madison, Wis. En søn, som var ældst, døde for endel aar siden i Whitewater, Wis.

Henry Nelson, født den 12te oktober 1854, søn af Nils Olson Grotland og hustru Ingeborg Haldorsdatter Kvilekval, kom til Walworth county i 1892 og boede først 12 aar paa Heart Prairie; flyttede saa til Whitewater i 1906 og har siden boet der til denne tid. Han har en fin liden farm lige ved byen. Den 11te april 1892 indgik han i ægteskab med Josephine E. Helgerson, født ved Ottawa, Waukesha county, Wis., den 10de mars 1857; har ingen børn, men tog til sig en gut, som blev hos dem indtil han kom godt i vei for sig selv. Han har nu i omkring 19 aar været i de Forenede Staters marine og har i det sidste været stationeret i San Diego, Calif., som assistent paa lønningskontoret.

Mr. Nelson er lutheraner og uafhængig i politik, og endskjønt han er god amerikaner, fordømmer han ethvert forsøg paa at forforkvakle og hindre brugen af fremmede sprog og i særdeleshed vossemaalet. Nelson er et meget interesseret medlem af Vosselaget og har skaffet mange gode oplysninger om Skoponong.

TIL KOSHKONONG I 1844

Følgende af de i 1844 udvandrede vossinger kom til Koshkonong og bosatte sig der: Knut Johnson Hylle, Anders Johnson Hylle, Lars Pederson Høiland, Brynjulv Haldorson Løne, Ole Knutson Bakketun, Anna Knutsdatter Bakketun, Erik Vikingson Rjoe, Anfin Nilson Bakketun (Storesund), Klaus Olson Bergo, Sjur Magneson Sætre, Lars Torgerson Røthe, Dønot Torgersdatter Røthe, Henrik Olson Hæve, Ole Amundson Honve, Lars Nelson Væle, Gulleik Larson Saue (Hylen), Godskalk Meland, Bottulv Larson Lunde (Jordalen), Erik Sjurson Fliseram og Endre Olson Tesdal.

Med undtagelse af fem eller seks af disse havde alle familie, og de kom til at bli en anseelig tilvekst til den allerede dannede koloni. Alt det bedste land paa Koshkonong blev optaget det aar, skrev Nils Lee. De fyldte ialfald godt op i mellemrummene imellem vossingerne i Deerfield og Christiana townships.

Til Koshkonong kom desuden samme aar Ole Knutson Gilderhus og broderen Steffe Gilderhus fra Chicago og Anfin Styrk-

son Leidal fra Muskego. Samtlige disse skal da her nærmere omtales.

Knut Johnson Hylle, født den 22de november 1817 af forældrene John Anderson Hylle og hustru Britha Andersdatter Opeland. Det er nævnt, at han først udvandrede i 1840 og tog en tur hjem igjen i 1843; blev gift paa Voss den 8de mai 1844 med Sigvor Andersdatter Lie (Kvitlen), viet i Vangens gamle kirke, og straks efter drog tilbage til Amerika. Han købte sig regjeringsland allerede i 1841 under et besøg paa Koshkonong. Dette var den sydvestre del af sektion 9, Christiana township, ved siden af John H. Bjørge, og der blev hans hjem. Paa hans og hustrus guldbryllupsdag den 8de mai 1894 samledes femti vossinger i deres hjem og viste dem sin høiagtelse ved en passende gave.

Knut Hylle var blandt dem som grundlagde metodistkirken i Cambridge, Wis. — den første norske metodistkirke i verden. Af hans 12 børn kan kun nævnes John, Anders, Johan, Martha og Christina.

John hvervede sig 16 aar gammel i borgerkrigen — netop før dens slut. Han gik under navnet Knutson. Han og Johan reiste senere til Stillehavskysten, hvor de senere forblev. Anders reiste i 1882 til Nord Dakota. Martha er gift med Nils A. Kvale og bor i Madison, Wis. Christina blev gift med John Selheim og døde for endel aar siden paa Spring Prairie.

Anders Johnson Hylle, Knuts broder, født 1815, blev straks før reisen til Amerika i 1844 gift med Martha Pedersdatter Høiland, født 1820. Han købte sig straks 80 acres land i sektion 3, nær broderen, 3 mil vest for det senere Cambridge, og bosatte sig der. Han døde allerede i 1848, efterladende hustru og to døtre: Britha og Margretha, som var fødte der i townet. Hans hustru blev senere gjengift med Amund Anfinson Prestegaard, der udvandrede samtidig med dem.

Anna Andersdatter Hylle blev gift med Nels Steffenson Sonve og flyttede med ham til Trempealeau county, Wis.

Margretha Andersdatter Hylle blev gift med Torvald Lund fra Kristiania. Af deres børn kan kun nævnes en søn, som blev kadet paa krigsskolen.

Lars Pederson Høiland, født 1822, søn af Peder Baardson Een og hustru Margretha L. Opheim, blev gift med Margretha Haldorsdatter Løne, født 1823. Efter ankomsten til Koshkonong i 1844 købte han straks land i sektion 3, Christiana township, ved siden af svogeren, Anders Hylle, og blev bosiddende paa dette. Hans hustru, Margretha, døde i 1849, efterladende to døtre: Margretha og Martha. Senere blev Lars gift

med Anna J. Langeteig fra Sogn. De fik syv børn: Peter, John, Anders, Marie, Louise, Carolina og Sarah.

Lars Høiland er nævnt som en af grundlæggerne af metodistkirken i Cambridge; men han var en af Elling Eielsons gode tilhængere, siger K. Henderson.

Margretha Larsdatter Høiland blev gift med A. Ellingson og bor i Red Wing, Minn. De har en søn. En datter er død.

Martha Larsdatter Høiland blev gift med bogtrykker Tormod Munson og blev bosat i Chicago, Ill. De har tre børn: Margie, gift med bogtrykker Anderson. Hun er musiklærerinde. Bertha, ugift, er kunstmaler. Myron er bogtrykker og gift med en datterdatter af Anders Grimestad.

Brynjulv Haldorson Løne, født 1825, fulgte i 1844 til Koshkonong, men var i Chicago i 1848-49 til forældrenes ankomst. Han antog navnet Henderson. Forældrene, som kom i 1849 med resten af familien, købte sig land i Christiana township, sektion 11. Han fulgte dem derhen og var der en tid. Reiste saa til Chicago igjen.

Ole Knutson Bakketun (skrev sig O. B. Knutson), født 1815, blev i 1837 gift med Ragnild Larsdatter Nedkvitne, født 1805. Han fik i 1836 halve farsgaarden paa Bakketun og boede nogle aar der. Efter sin ankomst i 1844 til Koshkonong har han først i 1846 købt 40 acres regjeringsland i sektion 32, Deerfield township, ved siden af svogeren, Erik Rjoe.

Ole Bakketun var en af stifterne af metodistmenigheden i Cambridge og blev en ivrig prædikant. Saa vidt det vides blev han ogsaa ordineret til prest. Tidlig i 1850-aarene reiste han til Winneshiek County, Iowa, og fik en metodistmenighed stiftet og virkede en tid. Saa blev han handelsmand og postmester i Freeport, Iowa. Senere flyttede han til Clear Lake, Iowa, hvor han forblev siden. Han døde der omkring 1890. Hans hustru døde ogsaa i Clear Lake. De efterlod sig to døtre. Den ene, nemlig Christin, blev gift med Ivar Olson. Deres søn, Frank Olson, har klædesvareforretning i Clear Lake og har været formand i bystyret.

Ole Bakketun var den ældste af syv søskende, som kom til Amerika. Foruden ham er foran nævnt om Trond, Nils, Anna og Ingeborg; saa var det Christe, gift med Erik Rjoe, og Anna d. y., som blev gift med Anfin Storesund. Deres forældre var Knut Olson Bakketun og Kristi Trondsdatter Tveiten. Bedste-forældrene paa farsiden var Ole Knutson Bakketun og Brita Nilsdatter Møn. Brita stammede fra de kjendte slechter, Losna-, Galtung- og Riber-ætterne.

Erik Vikingson Rjoe, født 1803, gift med Christi Knutsdatter

Bakketun, født 1814, foran nævnte Ole Bakketuns søster. Erik skulde være fra Nedkvitne. Efter ankomsten til Koshkonong i 1844 købte han straks 80 acres regjeringsland i sektion 32, Deerfield township, ved siden af Anders N. Lee. I tidens løb købte han mere land, saa han sluttelig eiede 318 acres. Townets første skolehus sattes paa hans land. Erik døde den 24de december 1879 og hans hustru fire aar senere. De havde syv børn, af hvilke flere var født paa Voss. De var Knut, Guri, Christi, Viking, Britha, Ingeborg og Nils. Erik og familie antog navnet Williams.

Knut Williams, født paa Voss 1839, hvervede sig den 3dje mars 1862 til tjeneste i borgerkrigen og var med i kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment; blev ved indtagelsen af Øen nr. 10 den 10de juni samme aar forfremmet til løjtnant; blev den 31te juli samme aar overført til pionerkorpset, hvis chef han blev i november. Den 3dje juni 1863 udnævntes han til kaptein og var fungerende kvartermester i Chattanooga den 7de september 1864. Han afmønstredes ved krigens slut i 1865. Siden var han i mange aar beskæftiget ved postkontoret i Chicago; blev gift med Brita Sjursdatter Hylle Newton af Chicago. De fik fire børn, af hvilke et døde i ung alder: Brita, gift med John Levey, apoteker, Chicago; Edward har en bestilling ved en jernbane og har sit hjem i Chicago; Mari er gift med Mr. Matson, tandlæge i New York. — Knut Williams havde sluttelig en bestilling ved soldaterhjemmet i Milwaukee og døde omkring 1916. Hans hustru døde tidligere. Han skrev sig Cornelius E. Williams.

Julia Williams blev gift med William Miller, som drev skomagerforretning i Stoughton, Wis. Hun døde omkring 1889, efterladende fire børn: Hanna, Thea, Clarence og Eva.

Christi Williams blev gift med Nils Anderson Skjerve, født 1836 i Folkedal, men opvoksen paa Skjerve, Voss, søn af Anders Endreson Folkedal, født 1812, der som enkemand blev gift med Brita Larsdatter Skjerve, en søster af før nævnte Nils L. Skjerve. Nils var af første ægteskab. Han kom til Amerika i 1856. Christi og Nils fik 40 acres land af hendes fader og boede der. Paa dette land stod det første skolehus. Nils købte ogsaa mere land. De boede en tid senere i Deerfield, hvor Christi døde. Nils døde 1920 i Madison, Wis., hos datteren Anna, som boede der. De efterlod sig fire børn: Anna, gift med Odd K. Glimme, Madison, Wis.; Elmore i Syd Dakota; Elmont har været i materialforretning i Kansas; Julia er sygepleierske i Chicago.

Viking Williams var forretningsmand i St. Louis, Mo., og

døde der for mange aar siden; var gift. Konen hedte Liza. Han efterlod sig en søn, Charles, som bor i Oklahoma.

Britha Williams blev gift med Johan Lindaas, som en tid var agent, senere stor materialhandler. Britha døde tidlig, efterladende en søn, Henry, som er en velstaaende forretningsmand. Han bor i Larned, Kansas, og driver materialforretning sammen med faderen.

Ingeborg Williams blev gift med pastor C. F. Eltzholtz, dansk metodistprest. De har boet paa forskellige steder — en tid i Skandinavien, sidst i California. Ingeborg døde i 1917, efterladende en søn, som er prest. Pastor Eltzholtz døde 17de april 1929. De er begge begravne paa metodistkirkegaarden i Cambridge, Wis.

Nils Williams, født i Deerfield township, gennemgik distriktsskolen og var to aar paa Marshall Academy, fik saa 40 acres af faderens land sammen med en bror; købte senere det gamle hjemsted og eiede dertil en tid 160 acres land i Spink county, Syd Dakota. Han var i mange terminer town-kasserer og tjente som supervisor. Han var gift tre gange — først med Karen Paulson fra Chicago, der døde syv maaneder efter uden børn; saa med Kari Ivarsdatter Evanger den 4de november 1880. Hun var født den 8de december 1854. De fik fire børn: Clara, født 1882; Emma Christine, født 1884, død; William Erick, født 17de juli 1887, døde i 1920, gift og har fem børn; Nora C., født 1891. I 1891 døde hans hustru Kari, og i 1893 blev Nils gift igjen med Olin Hoff, datter af Torsten Olson og Guro, pionerer i Christiana township. De havde ingen børn. Nils døde den 2den december 1916.

Anfin Nilsson Bakketun, almindelig kaldt Anfin Storesund, var søn af Nils Olson Bakketun, født 1784, og hustru Inger Anfinnsdatter Rykke, født 1783. Nils var en bror af Knut Olson Bakketun, fader til foran nævnte Bakketuns søskende og ligesom denne af Losna-Galtung æt. Han var med i krigen med Sverige. Hans hustru Inger var af Miltzow-ætten, idet hendes farmoders bedstemor var Inger Klausdatter Miltzow. Nils og Inger bosatte sig i Storesund nær byen Haugesund. Sønnen Anfin blev efter sin ankomst til Koshkonong gift med sit søskendebarn Anna Knutsdatter Bakketun d. y. De bosatte sig paa en farm i nærheden af sine slegtninger i Deerfield township og blev boende der. Anfin var svært interesseret i de kirkelige anliggender, og da han havde et rummeligt hus, holdtes flere forsamlinger der. Han døde omkring 1889. Hans hustru døde hos en datter i Windsor, Wis., flere aar senere. De efterlod sig seks børn: Inger, gift med Albert Anderson, døde i Clear Lake,

Iowa; Nils, som bor i det nordlige Wisconsin etsteds; Christina, gift med en Peterson, bor i McFarland, Wis.; Bella, gift med Ole Johnson, døde i Windsor, Wis.; Thomas, død i McFarland, Wis.; Carolina, gift med Martin Severson, har havt det gamle hjemsted ved Deerfield. Hun døde i 1919 og hendes søn Arthur bor paa farmen.

Klaus Olson Bergo, fra Bergo i Borstranden, antog navnet C. O. Lee. Han var gift paa Voss med Anna Torbjørnsdatter Traa, født 1824. De bosatte sig efter sin ankomst i 1844 paa 40 acres regjeringsland, som de samme aar købte paa vestsiden af Anders S. Gilderhus i sektion 31, Deerfield township. Hans hustru døde tidlig og han blev senere gift med Jorund, datter af Anders S. Gilderhus. Klaus Bergo var en virksom mand, som deltog i det som foregik. Det er fortalt, at han var en termin i statens legislatur, men hans navn kan ikke findes iblandt legislaturmedlemmer. Han købte en hel del land, men omkring 1871 solgte han alt og drog til Wisner, Nebr., hvor han siden forblev. Han havde en søn, Ole, og to døtre, Anna og Ann. Begge døtrene blev gifte med Andrew Benjamin, dattersøn af Andre E. Rude Hildestvedt, først Anna, som døde tidlig, og saa Ann. De bor ved Wisner, Nebr., og er velstaaende folk.

Ole Klausen Bergo, C. O. Lees fader, kom ogsaa med hustru til Amerika — mulig samme aar (1844) eller næste aar. Han og hustru holdt sig hos sønnen og døde paa hjemstedet i Deerfield township. De havde to døtre, som ogsaa kom til Amerika: Ingeborg og Torbjørg. Ingeborg kom i 1844 og blev gift om høsten samme aar med Lars Davidson Rekve. Torbjørg blev gift paa Voss og forblev der i mange aar. I "Wossingen" 1859 sees det, at hun var i Amerika, men havde to børn paa Voss, som hun ønskede over til Amerika ogsaa, hvis de vilde. Hendes søn var Anders T. Røthe, som deltog i borgerkrigen som korporal i kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment. Han blev tagen tilfange og døde i Andersonville fangeleir. Torbjørg blev gjengift i Deerfield med Nicolay Nelson Sanden og flyttede siden til Baldwin, Wis., hvor hendes efterkommere er. En af dem er Thomas Nelson, Baldwin, Wis. Børnene paa Voss var Ole og Ranveig. Ole T. Røthe kom til Amerika og var bosat i Minnesota. Han antog navnet Thompson.

Ole Bergo havde en søn, Lars Bergo, igjen paa Voss. Han blev i 1842 gift med Gjertrud Torbjørnsdatter Rene, søster af Styrk Vikes hustru, og købte i 1843 farsgaarden Bergo; solgte den og købte igjen et gaardsbrug i Hylle. Hans sønner Torbjørn og Knut Hylle kom til Amerika — ogsaa andre efterkommere.

Sjur Magneson Sætre, født 1805, blev i 1826 gift med Inger Olsdatter Hæve, ogsaa født i 1805. Han fik farsgaarden paa Sætre i 1840 og boede der, til han i 1844 solgte gaarden og udvandrede. Han købte samme aar 120 acres regjeringsland i sektion 36, Deerfield township, paa Koshkonong og boede der til 1856, da han flyttede til Dodge county, Minnesota. Han havde fem børn, fødte paa Voss, nemlig Ole, Asjer, Martha, Anna og Anders. Sønnen Ole købte ogsaa land paa Koshkonong, men solgte ligeledes i 1856 og drog til Minnesota.

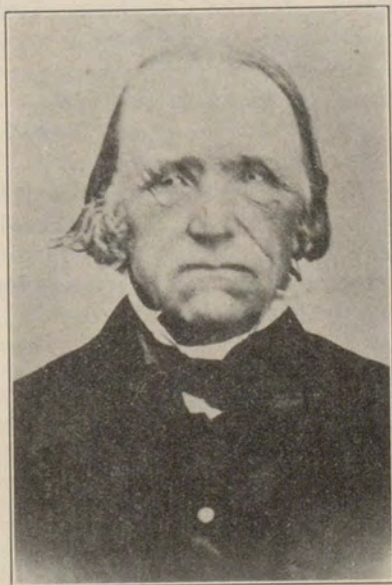
Magne Sjurson Sætre, Sjurs fader, kom et aars tid efter sønnens ankomst til Amerika for at se efter sine sønner, som han ikke havde hørt fra, siden de reiste. Han tog afsted til Milwaukee og kom sig frem til Muskego-kolonien. Der var nok flere der, som kunde give ham besked om sønnerne. Det har været berettet, at Magne ikke kunde faa greie paa der, hvor hans sønner opholdt sig [Hj. R. Holand]; men den beretning lyder noksaa godtroende. Der var flere vossinger i Muskego-kolonien, som maatte kjende baade Magne og sønnerne, og han maatte kjende dem. Det er sagt, at han talte med Knut Langeland, som vistnok kom paa samme skib som Ole Sætre, ialfald paa skibet som Anders Kløve og flere vossinger var paa, og lige ved Langelands broder, Mons Adland, boede Knut S. Skjerve, som kom samtidig. Der var ogsaa Anna Selheim, som kom samtidig med Magnes søstersøn, Anders Lie. Magne Sætre var ikke saa kortsynt, at han ikke spurgte efter vossinger, og Langeland maatte kjende mange af dem i Muskego, og de maatte, som sagt, kjende ialfald til Ole Sætre, hvis hustru døde i Muskego [omtalt af Kløve], og han var der i længere tid om høsten. Magne kom frem i god behold til sønnen Sjur, som venteligt var, og blev senere med ham til Minnesota. Magne var gift med Asher Arnbjørnsdatter Hauge, som døde i 1833.

Helge Sætre, almindelig kaldt Blinde-Helge, Magne Sætres broder, kom i 1848 til sine slegtninger paa Koshkonong og fulgte med dem til Minnesota.

Lars Torgerson Røthe, født paa Voss den 28de februar 1819 af forældrene Torger Bjarneson Røthe og hustru Kari Larsdatter Nedkvitne. Foran er nævnt, at han først kom til Amerika i 1840, tog en tur til Voss igjen i 1843 og kom tilbage i 1844. Den 8de mai 1844 indgik han i ægteskab med Ingeborg Davidsdatter Mølster og blev viet i Vangens gamle kirke samtidig med Knut Hylle og hans kone. Paa Koshkonong købte han sig straks 40 acres regjeringsland i sektion 31, Deerfield township, og bosatte sig der. Han har købt 40 acres mere i 1846 og en

til i 1850. Tilslut eiede han 264 acres land og var en driftig og duelig jordbruger.

Lars Røthe var meget benyttet i offentlige tillidshverv. I to terminer var han formand i town-styret og var flere gange valgt til supervisor, town-kasserer og town clerk. Han var republikaner i politik og var med at grundlægge Vestre Koshkonong kirkemenighed, da pastor Dietrichson var der. Han havde 12 børn, af hvilke to døde som smaa. De øvrige var: Torger, Jorund, David, Kari, Anders, William, Anna, Christine, Martha og Herman. Lars Røthe døde i 1898 og hans kone i 1904.

Lars T. Røthe

Torger Larson Røthe, født 1846, hvervede sig i 1861 i kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment, til tjeneste i borgerkrigen og var med til krigens slut i 1865. Efter hjemkomsten blev han i Madison, Wis., gift med Martha Steffensdatter Sonve. Saa reiste de til Dodge county, Minnesota, nær Hayfield, hvor de fik sig en farm og boede der til sin død. Torger døde i 1921 og konen omkring 1925. Flere børn overlever dem.

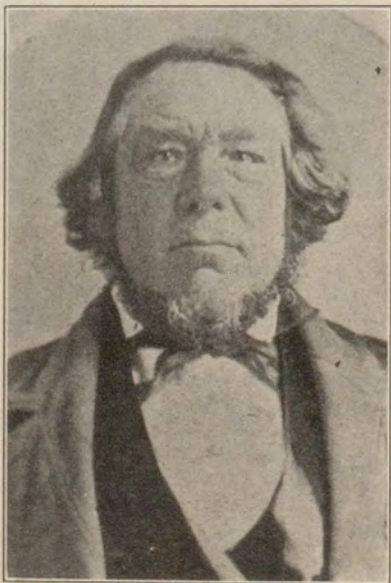
David Larson Røthe, født 1851; var tre aar elev ved Luther College, Decorah, Iowa, saa en tid ved Albion Academy; var lærer en tid og jordbruger til 1870, da han tog et kursus ved

Northwestern Business College i Madison og var udeksamineret 1873; var saa skolelærer, saa bogholder et aar; solgte derpaa farmredskaber et aar i Lodi, Wis.; saa begyndte han jernvarehandel paa egen regning i Stoughton, Wis. I 1875 blev han gift med Martha Andersdatter Prestegaard (Prescott). De fik tre børn: Laurence A., Eugene F. og Ada I. David Røthe var medlem af bystyret i Stoughton.

Anders Larson Røthe blev gift med Anna Sjursdatter Grinde (sogning) og boede en tid i Mt. Horeb, Wis. Reiste saa til McKenzie county, Nord Dakota. Kari Larsdatter Røthe blev gift med Erik Farness. William, Christine og Anna Røthe døde unge og ugifte. Martha Larsdatter Røthe blev paa forældrenes guldbryllupsdag, 8de mai 1894, gift med David Nelson (Opkvitne) fra Chicago.

Herman Larson Røthe, født i februar 1867, gennemgik distriktsskolen, Albion Academy og Northwestern Business College; købte forældrenes gamle hjemsted i 1897; blev i 1898 gift med Hellen Olsdatter Huseby, ogsaa fra Deerfield. De bor fremdeles paa hjemstedet (1928). Han er republikaner og hører til Liberty Prairie-kirken. Han har været medlem af skolestyret.

Dønot Torgersdatter Røthe, foran nævnte Lars Røthes søster, købte ogsaa land — 40 acres — straks hun kom til Koshkonong i 1844. I 1845 blev hun gift med Gulleik Torstenson Saue.

Henrik O. Hæve

Henrik Olson Hæve, født i aaret 1800, søn af Ole Henrikson Nedkvitne, født 1764, og Martha Vikingsdatter Hæve, født 1780, gaardbrugerfolk paa Hæve. Marthas morfar var Ole Pederson Glimme, gift med Anna Eiriksdatter Gjerald, som begge var af den kjendte Miltzow-æt og andre gamle stormandsætter. [Glimme-ætti af L. Kindem og Miltzow-ætti af A. Finne.] Henrik blev i 1823 gift med Ingeborg Eriksdatter Overland, født 1800. Han overtog farsgaarden paa Hæve i 1828, men byttede denne gaard i et brug af Gjernes. Før sin afreise til Amerika i 1844 overlod han gaarden til sin broder Viking. Paa Koshkonong købte han straks land, der laa noget vestenfor de andre vossinger, i sektion 1, Pleasant Springs township. Der blev deres fremtidige hjem. Henrik Hæve døde i 1863 og hans hustru i 1866. Familien antog navnet Havey. De havde to sønner, Ole og Berge, samt to døtre, Martha og Torbjørg.

Ole Henrikson Hæve (Havey), født 10de juni 1825, overtog farsfarmen og blev boende der. Han var gift med Ingeborg Overland, født 1838. Han døde i 1899 og hans kone i 1909. De efterlod sig tre børn: Henry, Anna og Alfred. Den sidstnævnte bor paa farsfarmen.

Berge Henrikson Hæve (skrev sig H. B. Howe) var født paa Voss den 13de september 1833. I 1856 indgik han paa Koshkonong i ægteskab med Kari Hauge, datter af Neri Hauge (fra Østlandet), og købte sig en farm i Deerfield township, sektion 31, paa vestsiden af Klaus Bergo. Dette blev hans hjem siden. Berge tog aktiv del i townets og statens anliggender; var medlem af town-styret og havde flere andre bestillinger. I 1881 blev han medlem af statens legislatur i en termin. Det var især han som gjorde mest til at faa pionerforeningen stiftet i Deerfield i 1897. Han var republikaner i politik og hørte til Den norsk-lutherske kirke. Han døde for mange aar siden, efterladende otte børn: Anna (Mrs. Rutlin), Henrik, Edward, Emma, George, William i Indiana, Dorcas og Francis (Frank), Deerfield, Wis.

Martha Henriksdatter Hæve, født 1830, gift med Halvor N. Hauge (telemarking). Hun døde i 1902.

Torbjørg Henriksdatter Hæve, født 1836, døde i 1871.

Lars Nilson Væle, født paa gaarden Himle, Voss, i 1803, søn af Nils Ellingson Himle; blev gift med Kari Ellefsdatter, født 1814, og boede en tid paa Væle i Evanger, før de i 1844 reiste til Amerika. Paa Koshkonong købte han straks ved ankomsten 80 acres skogland og 80 acres prærieland i sektion 29. Om dette og andet fortæller han i et brev til sin fader og sine søskende paa Voss, dateret 27de november 1844. [Se "Vossingen", hefte 23-23, 1926.] Han havde foruden landet købt sig et par kjøre-

okser, en ko med kalv, en kvige, en kogeovn og en plog. Han havde da allerede bygget sig et stuehus og fjøs, saa han har havt midler til at sætte sig istand straks. I brevet raader han sin broder Anders, som boede paa Mestad, til at komme og ligeledes sin søster Ingeborg. Han fortæller, at der da var 40 familier fra Voss kirkesogn paa Koshkonong, og disse talte om at bygge en kirke næste sommer. Der var da allerede bygget to kirker, som tilhørte folk fra Østlandet.

Lars Væle købte mere land senere, saa han tilslut eiede 440 acres. Han døde paa sit hjemsted der den 9de februar 1874 og hans hustru den 8de juli 1892. De efterlod sig tre børn: Aslag, Joseph og Lars. To børn døde før faderen. Lars Væle antog navnet Nelson.

Aslag (Alexander) Nelson kjendes der ikke videre til. Joseph Nelson fik farsfarmen og boede paa denne til sin død høsten 1903. Lars Nelson, P. O. Nora, fik 200 acres af farsfarmen, men vedblev en tid at bo sammen med broderen Joseph. I 1867 indgik han i ægteskab med Mathilda Olson og bosatte sig paa sit land, hvorpaa han siden boede. Han fik seks børn: Caroline, Lewis, Martin, Anton, Della Oline og Sanford O.

Gulleik Larson Saue eller Hyllen var født paa gaarden Saue i Viken, men voksede op paa en plads, vistnok under Nyre eller Jernes, kaldt Hylen, og Gulleik gik altid under navnet Hyllen. Ellers skrev han sig Larson. Han var gift paa Voss med *Anne?* Brunborg, søster af Knut Brunborgs hustru, fra Evanger. Om han straks købte sig land ved ankomsten i 1844 haves ingen besked, men han kom til at eie en god farm i Deerfield township og blev boende der. Hans søn er Nils G. Larson, som var den første handelsmand i byen Deerfield og i over 20 aar var postmester der. Nils blev gift med Julia Dustrud og har havt tre børn: Veda, Esther og Joe. Datteren Veda, født 1890, som var gift med Howard Turner, døde i 1928. Hun gennemgik Wisconsin universitet og var lærerinde ved flere høiere skoler. I 1920 fik hun ansættelse ved de Forenede Staters landbrugsdepartement og flyttede til Washington, D. C., hvor hun i 1925 blev gift med Mr. Turner fra Massachusetts.

Ole Amundson Honve var gift paa Voss med Arnbjörg Gulleiksdatter Saue. De reiste ved ankomsten til Amerika i 1844 først til Jefferson Prairie, hvor Arnbjörgs søstre — den ene gift med Lars Saue, den anden med Anders Lunde — havde slaaet sig til. Men i 1845 kom Ole Honve og familie til Koshkonong og bosatte sig paa en farm i Christiana township, sektion 1, hvor de købte 160 acres land. Det første aar boede de i en jordkjelder til et ordentlig hus blev bygget. Ole var smed paa

Voss og fik snart en smidje opført paa sit land. Han blev da nabolagets smed — reparerede ploge, børser og lignende til nybyggernes tarv. Ole Honve døde i januar 1861 og hans hustru i mai 1881. De havde 11 børn, hvoriblandt Amund, Ragnild, Britha, Martha, Gulleik og Lars. Familien antog navnet Amondson.

Amund (Ed) Amondson, født paa Voss den 26de september 1832, var hos forældrene til 1850, da han drog til California paa guldgraving. Reisen did bød paa mange farer og vanskeligheder. Han var i byen Placeville, Calif., i mange aar og arbejdede dels i gruberne, dels i en butik. Kom saa til Koshkonong igjen, købtes 120 acres af farsfarmen og drev som farmer i 30 aar. I 1898 flyttede han til Cambridge, Wis., og døde der omkring 1913. Han var supervisor og medlem af town-styret en tid. Ragnild Amondson blev gift med Lars T. Seim og flyttede til Iowa. Britha Amondson blev gift med O. D. Olson og reiste til Grand Forks, N. Dak. Martha Amondson blev gift med I. Isaacs (Grimestad) fra Rock county, Wisconsin. Christi Amondson blev gift med Nicolay Anderson fra Numedal og boede først i Rockdale, Wis., saa i Cambridge, Wis., hvor hendes mand drev en kjødvareforretning, som nu drives af sønnerne. Hun døde i 1929. Gulleik Amondson blev gift med Martina Davidson, datter af Peder Davidson Skjervheim, South Wayne, Wis. (Se foran.) Lars Amondson blev gift med Bertina Munson af Gratiot, Wis., datter af Martha T. Saue og Ole Munson og halvsøster af Gulleiks hustru.

Godskalk Meland, født paa gaarden Meland, Vossestranden, og gift paa Voss. Hans hustru hedte Ragnild. De bosatte sig efter sin ankomst i 1844 paa en farm i nærheden af det senere Stoughton, hvor land var kjøbt og hvor de byggede og boede til ud i 1850-aarene, da de solgte farmen og flyttede til Allamakee county, Iowa. De havde da to børn: Amund og Anna. Klaus Godskalkson Meland, som agtede at udvandre i 1837, var kanske deres søn ogsaa. Amund blev gift i Dane county, Wis., med Orlog Olsdatter Løken, Vossestranden, og flyttede til Goodhue county, Minnesota. Anna blev gift med Lars T. Gjesme og flyttede med forældrene til Iowa. Senere flyttede alle til Goodhue county, Minnesota.

Bottolv Larson Lunde, født 1819 i Jordalen, Vossestranden, og gift i 1839 med Ingebjørg Øyelsdatter Lunde, samme sogn; boede paa Lunde til de i 1844 udvandrede. Han købte sig land paa Koshkonong og boede der til 1858, da han med flere vossinger drog til Dakota Territory, hvor han i 1859 bosatte sig.

Bottolv kom til Koshkonong nogle dage før pastor Dietrichson og var tilstede ved dennes første gudstjeneste paa Juve-farmen.

Erik Sjurson Fliseram og hustru Brytva købte sig land i Deerfield township efter sin ankomst der i 1844. Noget land købte de i Pleasant Springs township. Der blev siden deres hjem. Han antog navnet Severson. De fik fem børn: Synva, Sivert, Ole, Anna og Michael. Synva blev gift med en Gjerde (Jerdee); Sivert er død for flere aar siden; Ole, født 1855, gift 1877 med Jarah Njøs, fik det gamle hjemsted i Deerfield, døde 1922; Anna bor i Stoughton, Wis., og Michael, gift med Rebekka Skaraas, bor i Madison, Wis.

Endre Olson Tesdal blev efter sin ankomst i 1844 boende paa Koshkonong, til han i 1856 reiste til Dodge county, Minn.

Anfin Styrkson Leidal, født paa Leidal, Voss, 1800 og gift der med Sigrid Styrksdatter Tvinde. Som foran nævnt kom han fra Voss til Fox River i 1839 og i 1841 til Muskego, hvorfra han i 1844 kom til Koshkonong. Der købte han straks 40 acres regjeringsland i sektion 3, Christiana township — den nærværende Finby farm. I 1848 købte han mere land i Deerfield township. Anfins hustru, Sigrid, døde i november 1844 — seks uger efterat sønnen Sivert var født. Foruden ham havde de en søn, Styrk, og to døtre. Senere blev Anfin Leidal gift med Christence Knutsdatter Ringheim, enken efter Joseph Haavarsen Mala. De fik to børn: en gut, som døde otte uger gammel, og Sarah. Anfin døde i sit hjem paa Koshkonong den 2den august 1854. Det er fortalt, at hans søster Martha, gift med Ole O. Armot fra Myrkdalen, kom til Amerika det aar og havde paa reisen paadraget sig en smitsom sygdom. Efter sin ankomst til broderen blev hun syg og døde der. Saa blev Anfin angreben af samme sygdom og døde ligeledes deraf.

Styrk Anfinson Leidal, født 9de juni 1834, skrev sig Stark Anfin. Han blev den 11te november 1857 gift med Kari Larsdatter Ukvitne (Caroline Lewis), født 1839, viet af pastor A. C. Preus. De var en tid bosatte paa Koshkonong, men solgte ud og reiste i 1872 til Wisner, Nebr., hvortil de kom den 26de juni. De reiste sammen med 50 andre i overdækkede vogne. Der var fem eller seks norske familier omkring Wisner, da disse kom did.

Stark Anfin fik sig en kvartsektion land der, og han arbejdede i en elevatorbygning. I mange aar var han veiopsynsmand. Hans hustru døde i Wisner den 25de december 1910. I 1918 flyttede han til en datter, Ida, i Long Beach, Calif., hvor han døde den 24de januar 1925. Han havde elleve børn, af hvilke fem døde i barnealderen. De øvrige er: Albert Lewis Anfin, født den 23de november 1858, har arbejdet i Detroit, Mich., en

tid; har boet i Kingsville, Canada; var sidst i Lum, Mich. Sarah Bertine Anfin, født 14de september 1860, døde den 12te februar 1910 i Nebraska. Julia Martha Anfin, født 9de november 1862, døde i Nebraska den 6te juni 1889. Ida Caroline Anfin, født 24de januar 1869, blev gift med Henry Kinzel fra Wisner. Hun døde der den 23de marts 1902. Hendes mand flyttede til Long Beach, Calif. Nellie Edw. Anfin, født 17de juni 1873, døde i Omaha, Nebr., i 1911. Ludvig Ole Anfin, født 4de april 1881, boede sidst i Butte, Mont.

Anfin Leidals datter Guro blev gift med en skotlænder og boede i California. Ingeborg døde i Chicago.

Sivert Anfinson Leidal gik under navnet Styrkson. Han hvervede sig den 2den januar 1862 i kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment, til tjeneste i borgerkrigen, blev taget tilfange og døde i Danneville fangeleir, Vermont, hvor han sultet ihjel, den 3dje april 1864.

Sarah Anfinsdatter Leidal, født i Christiana township den 23de mars 1848, blev i 1872 gift med Lewis Ellefson, der døde syv aar efter. De boede i Decorah, Iowa. De fik tre børn, hvoraf et døde i barnealderen. De andre er Louise Ellefson i Decorah, Iowa, og Carrie Ellefson i McGregor, Iowa. Sarah døde i 1927.

Steffen Knutson Gilderhus, født 1806, udvandrede som foran nævnt i 1838; var en kort tid i Mississippi eller deromkring, som Anders Flage nævnte i sit brev af 1840. Han kom senere til Chicago og derfra drog han i 1844 sammen med broderen Ole til Koshkonong. Han købte sig land i Pleasant Springs township og blev boende der. Han var gift med Anna Eriksdatter Overland. De efterlod sig en søn, Knut, kanske flere.

Knut Steffenson Gilderhus, født i Pleasant Springs township den 27de mai 1847, blev gift med Annie Fladtland, født i Christiana township den 12te mai 1847, datter af Gunder og Hege Fladtland, som kom fra Telemarken i 1843. Knut Gilderhus døde den 3dje mars 1881. Han havde seks børn, af hvilke et lever, nemlig Hanna Karina, som er gift med Herman Henning, Stoughton, Wis.

Steffen Gilderhus's forældre var Knut Brynjulvson Gilderhus og hustru Gudve Ivarsdatter Gjerstad. Gudves forældre var Ivar Olavson Gjerstad og Ingerd Knutsdatter Raudstad. Ingerd sin bedstemor var Ingerd Klausdatter Miltzow, datter til fogden Klaus Henriksen og hustru Ingjerd, datter af fogden Lauritz Anderson af Heiberg-slegten, og indgiftet i andre bekendte ætter. Fem af søskendelaget paa Gilderus kom til Amerika, nem-

lig Ivar, Steffa, Ole, Ingjerd og Knut, som nærmere vil bli omtalt.

Ole Knutson Gilderhus, født 1817, kom, som foran nævnt, til Chicago i 1839 og forblev der, til han og broderen Steffa i 1844 kom til Koshkonong. Han kjøbte sig straks land i sektion 1, Pleasant Springs township, ved siden af Henrik O. Hæve og blev siden boende der. Han var gift i Chicago med Martha Eriksdatter Overland, født 1809. De fik fem børn: Britha, som døde i 1860 i en alder af 19 aar; Erik, født 1845, døde i 1870; William, født 1847, gift med Maria Rutland (Sogn), døde i 1876; Inger, født 1849, gift med Egild Cleven (Telemark), døde i 1900; Martha, født 1851, blev gift med Lars Brynjulvson Leland.

Ole Gilderhus døde allerede i 1856 og hans hustru i 1901. Deres gamle hjemsted deltes mellem William og Inger. William havde to børn: Josy (Mrs. Gudvildson), Rio, Wis., og Edward, som havde hjemmefarmen, døde 1924. Inger, gift med Egild Cleven, efterlod en datter, Edna Cleven, som blev gift med Sivert Brynjulvson Leland og bor i Madison, Wis.

TIL JEFFERSON PRAIRIE 1844

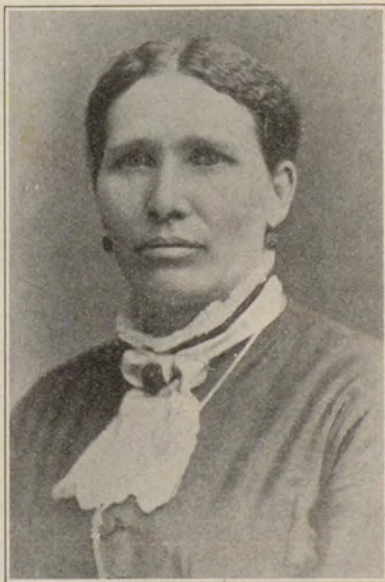
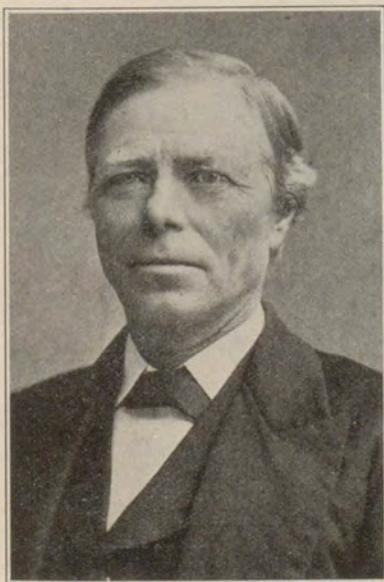
Af udvandrede fra Voss i 1844 reiste følgende til Jefferson Prairie: Brynjulv Knutson Dukstad, Erik Knutson Dukstad, Sjur Knutson Kvarme, Sjur Graue, David Anderson Nyre og Torbjørn Samsonson Skutle, alle med familier og alle — med mulig undtagelse af den sidste — kjøbte sig land.

Foruden disse kom ogsaa Knut Steffenson Skjerve dertil fra Muskego, og Anders Mattison Lunde kjøbte sig land der det aar. Maaske var han dog kommen did aaret forud til sin svoger, Lars Saue, men havde ikke kjøbt land før. Man har seet foran, at Lars Saue, Klaus Grimestad, Peter Hjembære, Ole Lie og Ole Skiple havde bosat sig der, og de nyankomne fik sig land saa nær disse som mulig. En stor sammenhængende strækning kom da til at bli eiet af folk fra Voss, og denne strækning udvidedes i aarene efter.

Brynjulv Knutson Dukstad, født paa gaarden Dukstad, Voss, den 8de juli 1794 af forældrene Knut Erikson Dukstad, født 1755, og hustru Britha Brynjulvsdatter, født 1764, gaardbrugerfolk. Han var gift paa Voss med Eli Seim og havde fem børn, da han i 1844 udvandrede, nemlig Knut, Ivar, Knut d. y., Britha og Kari. Familien kom til New York, tog med kanalbaad til Buffalo og videre med baad til Milwaukee. Derfra drog de tilfods til Jefferson Prairie, mens deres reisetøi blev bragt derhen med oksespand. Brynjulv kjøbte sig land i Clinton township, Rock county, Wis., sektion 31 og 32, lige ved linjen med Illinois.

Han kom til at eie en farm paa 240 acres i sektion 32 og en paa 160 acres i sektion 33. Der blev han siden boende. Han døde 57 aar gammel. Eli overlevede ham. Familien skrev sig Duxstad.

Knut Brynjulvson Duxstad, født den 3dje februar 1825, arbejdede paa farsfarmen, indtil han i 1851 drog paa guldgravning til California og tilbragte tre aar der. Saa kom han tilbage og begyndte at drive som farmer og kom til at eie land paa begge sider af statslinjen. I tidens løb blev han en af de mest velstaaende farmere paa Jefferson Prairie. Han indehavde ogsaa andre bestillinger. I mange aar var han direktør af "The Citizen Bank" i Clinton og var sluttelig dens vicepræsident. I mange aar var han ogsaa supervisor og formand i town-styret i Clinton township. En tid var hans assessor i townet. Han var republi-

Knut B. Duxstad og hustru

kaner i politik og hørte i det kirkelige til Den norsk-lutherske kirke. Han var i lang tid kirkeverge, kirkesanger og organist. Hans kirke paa Jefferson Prairie var en af de første landskirker som fik orgel. [Prof. Svein Nelson, som skrev i 1869 om Jefferson Prairie, siger: "Blandt de mænd, som besidder medborgeres tillid, vil jeg nævnt Knut Brynildson Dukstad. Han er organist, besidder en ikke ringe kundskab og har beklædt town-embeder."]
Den 24de november 1863 indgik han i ægteskab med Ingeborg

Sjursdatter Quarme (Seaver). De havde syv børn: Oscar B., født den 1ste december 1864; Elias L., født den 30te juli 1866; Carrie A., født den 27de juli 1868; Anna C., født den 27de januar 1871; Mathea, født den 3dje januar 1873; Emma J., født den 27de november 1874, og Ida L., født den 21de juli 1877.

Oscar B. Duxstad, Clinton, Wis., født i townet Clinton, Wis., den 1ste december 1864, er søn af Knut Brynjulvson Duxstad og hustru Ingeborg, født Quarme, der kom til Amerika i 1844 og bosatte sig paa Jefferson Prairie. Han gennemgik almue- og distriktsskolen i Clinton, var saa i 15 aar i Colorado beskæftiget hos et jernbaneselskab, en tid som lokomotivfører; kom tilbage i 1905 og har siden drevet som jordbruger og været bosat paa forældrenes gamle hjemsted. Han er direktør af "The Citizen Bank" i Clinton, er republikaner i politik og er medlem af Den norsk-lutherske kirke. Han er ogsaa medlem af ordenen "Knights of Pythias". Som medlem af Vosselaget har han vist stor interesse for dets gjøremaal og ikke mindst for vossinger- nes pionerhistorie, som han har været behjælpelig med at samle stof til fra Jefferson Prairie.

Ivar Brynjulvson Duxstad reiste i 1853 sammen med broderen Knut d. y. til California; drog over land med hestespand og vogn; tilbragte tre aar i grubefelterne og kom saa tilbage. Ivar købte da en farm paa Jefferson Prairie, som han drev, men opholdt sig hos broderen Knut d. æ. (Store-Knut). Han døde ugift i 1895.

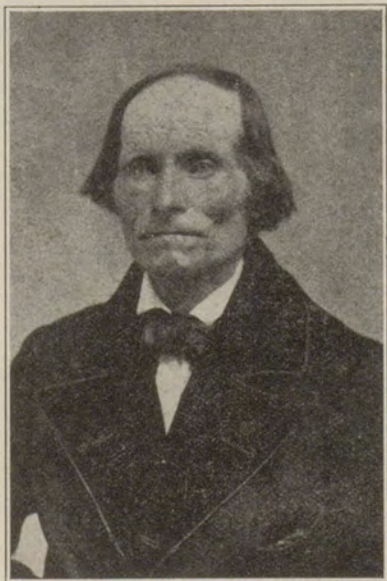
Knut Brynjulvson Duxstad d. y. (Vetle-Knut) købte sig en farm ved Cambridge, Wis. — kjendt som Seim-farmen. I 1871, straks efter den store brand, reiste han til Chicago. Der raste paa den tid en koppepidemi. Knut blev ogsaa angreben og døde der — ugift.

Britha Brynjulvsdatter Duxstad blev gift med Ole Viking-son Gjøgastein og bosat i Chicago.

Kari Brynjulvsdatter Duxstad, født paa Voss den 3dje februar 1839, var hos forældrene saalænge de levede. Saa flyttede hun til Chicago, hvor søsteren Britha var død tidlig, og overtog husholdningen for hendes børn. Der forblev hun til sin død i 1915.

Erik Knutson Duxstad, født paa Voss 1805, søn af Knut og Britha Duxstad, blev i 1839 gift med Gyrid Sjursdatter Kvarme og udvandrede sammen med sin broder Brynjulv med familie og svigerfader med familie i 1844. Han bosatte sig i Manchester township, Boone county, Illinois, lidt søndenfor Wisconsin-linjen, hvor regjeringsland var kjøbt. Der blev de bosiddende til sin død. De fik syv børn: Emma, født 1846, gift med en Mr.

Anderson, bor i Minneapolis, Minn.; Knut, født 1848, er død; Sever, født 1851, død; Martina, født 1853, bor i Clinton, Wis.; Bessie og Julian, død; William Edward, født den 4de oktober 1862, er farmer paa Jefferson Prairie; han blev den 25de november 1915 gift med Dora Danielson og har et barn, født 25de september 1916. Han er republikaner og medlem af Den norsk-lutherske kirke.

Erik Duxstad

Sjur Knutson Kvarme, født paa Voss den 2den juni 1800, blev gift med Ingeborg Vikingsdatter Hauge (Vossestranden), der døde tidlig. De havde otte børn, af hvilke tre sønner, Knut, Viking og Kolbein, samt en datter, Gyrid, voksede op. I 1837 indgik Sjur i ægteskab med Kari Knutsdatter Dukstad — en søster af foran nævnte Brynjulv og Erik Dukstad. De fik en datter, Ingeborg, født paa Voss. I 1844 kom familien til Amerika og drog til Jefferson Prairie sammen med Dukstad-folkene. Der købte Sjur sig land i Manchester township, Boone county, Illinois, lige paa sydsiden af statslinjen mellem Illinois og Wisconsin. Han har ogsaa købt 40 acres paa Wisconsin-siden af linjen — maaske samtidigt. Der blev han siden boende og drev sin landeiendom. Familien Kvarme antog navnet Seaver.

Gyrid Sjursdatter Kvarme blev i 1839 gift paa Voss med Erik Knutson Duxstad.

I nederste række fra venstre til højre: Knut S. Kvarme, Sjur Knutson Kvarme og hustru Kari samt Gyrid (Mrs. E. Duxstad). I øverste række fra venstre til højre: Viking S. Kvarme, Ingeborg (Mrs. K. B. Duxstad), Kolbein Kvarme.

Knut Seaver (Kvarme), født 1825, blev den 12te december 1853 gift med Thora Jordal, født den 7de september 1829, datter af Ole Erikson Jordal og hustru Britha. Hun var kommen til Amerika i 1848. De blev bosiddende paa Jefferson Prairie og drev som farmerfolk. De fik 13 børn, af hvilke 11 voksede op, nemlig: Seaver Olai, født 1854; Lewis, født 1856; William, født 1857; Betsy Karina, født 1859; Emma Larsina, født 1860; Ellick, født 1860; Knut, født 1864; Martin, født 1868; John O., født 1870; Andrew, født 1870, og Henry, født 1872. Thora Seaver døde den 10de november 1922. Knut Seaver var død flere aar tidligere.

Kolbein Seaver, født paa Voss den 9de april 1831, opholdt sig paa Jefferson Prairie til han i 1852 drog til California for at søge lykken som guldgraver. Der forblev han i fire aar; kom saa i 1856 tilbage til Jefferson Prairie. Det følgende aar drog han til Iowa og købte i 1857 en halvsektion land 4 mil syd for St. Ansgar. Der blev han sidende bosiddende. I 1860 indgik han i ægteskab med Ingeborg Løhn. De fik ni børn, af hvilke fem overlevede forældrene, nemlig: Mrs. K. H. Egdal, Lake Mills, Iowa; Josephine, gift med Gulberg, St. Ansgar, Iowa; William Seaver har hjemmefarmen; Ida og Anna (Mrs. O. Seaver), Beloit, Wis. Ingeborg Seaver døde den 6te april 1903 og Kolbein Seaver den 21de oktober 1906.

Viking Seaver (Kvarme), født paa Voss den 29de oktober 1832, blev i 1858 gift med Anna Johnson, datter af John og Ingeborg Gjerdager. De har haft det gamle hjemsted paa Jefferson Prairie og drevet med jordbrug. De fik seks børn, af hvilke to voksede op, nemlig William og Andrew. Anna Seaver døde i 1873. Viking overlevede hende. Sønnen, William Seaver, født 19de august 1865, blev gift med sit søskendebarn, Anna O. Seaver, og bor ved Beloit, Wis., hvor de driver med jordbrug. De har et barn, Esther Isabell, født i 1903. Andrew Seaver, født i 1869, er gift og bor i Chicago, beskæftiget i møbelfabrik.

Sjur Graue med hustru, Britha, og tre sønner, Lars, Mons og Eilif, kom til Amerika i 1844 og slog sig til paa Jefferson Prairie. Han købte straks land i Manchester township, lidt østenfor Ole Skiples farm og lige ved Wisconsin-grænsen. Den første vinter, til han fik opført et loghus paa sit land, boede han og familie hos Ole Skiple. Siden blev Sjur og Britha boende paa sin farm til sin død. Sønnene antog navnet Seavert.

Lars Seavert (Graue) købte forældrenes gamle hjemsted. I 1853 blev han gift med Betsy (Brita) Thompson fra Woodstock, Ill., datter af Ole Torleivson Grove. De fik otte børn, af hvilke fire døde som smaa. De andre var Lydia, Franklin S.,

Lewis E. og Martha J. Betsy Seavert døde den 14de april 1880 og Lars Seavert i 1883. Datteren Lydia blev gift med en Mr. Hamlin, guldsmed i Beloit, Wis. De fik tre børn, to gutter og en pige. Den ene gut døde som barn, den anden i 16-aarsalderen. Datteren Mildred bor hos forældrene i Beloit. Franklin Seavert forblev paa hjemmefarmen indtil 1907, da han indgik i ægteskab med Otelia Lee og derpaa købte den gamle Lee-farm. Der havde de sit hjem, indtil daarlig helbred tvang ham til at slutte med gaardsdriften, og de bosatte sig i 1917 i byen Clinton, Wis. Han døde der i 1918. Hans hustru bor i Clinton. De har ingen børn. — Lewis E. er lokomotivfører ved Chicago & Northwestern-banen, hvad han har drevet med i mange aar. Han er ugift og har sit hjem i Chicago. — Martha J. blev gift med dr. Wheeler og boede en tid i Chicago. Saa var de en del aar i Rapid City, S. Dak., hvor dr. Wheeler døde. De fik en søn, Willard, der sammen med moderen bor i Chicago.

Mons (Manus) Seavert (Graue) reiste til California, hvor han døde for mange aar siden.

Eilif Seavert (Graue) reiste i 1857 til Chicago og forblev der, hvorom senere.

David Anderson Nyre, født paa øvre Kløve, Voss, søn af Anders Johnson Kløve og bror af foran nævnte Anders A. Kløve i Muskego. Han blev gift paa Voss med Sigrid Nyre og var bosat paa Nyre til de i 1844 udvandrede. De havde børnene Anders, Ole, Isak, Ester (Asgjerd?), Emma (Inger?) og John, som vistnok alle var fødte paa Voss. David kom med familie til Jefferson Prairie og tog sig land i sektion 23, Manchester township, Boone county, Illinois. Der blev han bosiddende til 1857, da han flyttede til Mitchell county, Iowa, og bosatte sig ved St. Ansgar. Farmen paa Jefferson Prairie overlod han til datteren Ester, som da var gift med Iver Hanson. Ester blev boende der til sin død. Hender broder Isak (Isaac) forblev ogsaa paa Jefferson Prairie og døde der i 1859. Anders Davidson hvervede sig i borgerkrigen i 1861 i Fourth Independent Battery of Wisconsin og tjente til afmønstret, 9de oktober 1864.

Knut Steffenson Skjerve kom i 1844 til Jefferson Prairie fra Muskego og købte sig 120 acres land i Manchester township, sektion 13. Der blev han siden boende. Han og hustru døde der. De havde vist flere døtre. En af dem var Betsy, født 1843 paa Yorkville Prairie, gift med en Mr. Brown. Hun døde i 1921.

Torbjørn Samsonson Skutle med familie var paa Jefferson Prairie (Boone county) i fire aar. Saa flyttede han til Bonnet Prairie nær Rio, Columbia county, Wisconsin.

UDVANDRINGEN FRA VOSS I 1845

Den betydelige udvandring, som foregik fra Voss i 1843 og 1844, fortsatte omtrent uafkortet ogsaa i 1845. Det aar havde man ligesom aaret forud besøg fra Amerika, hvorved man fik alle de førstehaands oplysninger, som der var at faa nogensteds. Det var Odd Johannesson Himle, der allerede i 1840 var i tanke om at tage en tur til Voss igjen, men som da blev syg og først om høsten 1844 drog afsted. Himle var vel den, som havde seet mest af Amerika op til den tid. Han havde dels arbeidet i Chicago, dels paa kanalarbejde udenfor byen og dels i arbeidet hos farmere ved Fox River. Hans tur med Nils Gilderhus og Nils Bolstad til Koshkonong om høsten 1839 er før omtalt, og det er rimeligt, at han ogsaa havde besøgt andre settlementer tillige. Han tilhørte en velkjendt familie paa Voss og hans fortællinger fandt almindelig tiltro. Vinteren 1844-45 fandt han sig en pige, som vilde dele livets glæder og sorger med ham. Eller kanske de var forlovet, før han tog ud første gang, hvad det ogsaa har været sagt. Nok er det, at han om vaaren 1845 blev gift paa Voss med Martha Larsdatter Gjerme. Og man kan videre forstaa virkningen af hans fortællinger om Amerika ved den omstændighed, at hans svigerfader, der var eier af en af bygdens gamle, gode gaarde og var en anseet mand ellers, solgte gaarden og fulgte med svigersønnen til Amerika. Flere gaardbrugere i nabolaget fulgte eksemplet — deriblandt en velstaaende og agtet mand som Sjur Styrkson Reque og videre Ivar K. Gilderhus, der dog havde søskende i Amerika før.

Nogen fuldstændig opgave over antallet af udvandrere i 1845 haves ikke, men vi kjender dog til en hel del og ved om en del, hvis udvandringstid for nærværende ikke med bestemthed kan siges, men kan formodes at være omtrent det nævnte aar. Det vides ogsaa, at der var fire skibe, som havde udvandrere fra Voss ombord, og som afgik til New York. De tre, "Olav Kyrre", "Kong Sverre", ført af Kaptein Fisher, og "Bergen", ført af kaptein Gade, udgik fra Bergen. Om det fjerde, der hedte "Statsraad Van Vogt" og førtes af kaptein Solberg, skulde være et hollandsk skib, ogsaa udgik derfra, er uvist. Da der var flere familier fra Voss ombord ogsaa i dette, og dets navn er lige meget norsk som hollandsk og med norsk skipper, saa var vel det ogsaa norsk og udgik ligeledes fra Bergen.

Følgende personer vides at have udvandret i 1845:

Odd Johanneson Himle og hustru.

Lars Pederson Gjerme med familie.

Jørgen Gjetleson Gjerme med familie.

Ivar Knutson Gilderhus med familie.

Knut Knutson Gilderhus med familie.
Styrk Olson Hæve med familie.
Sjur Styrkson Reque med familie.
Knut Vestrheim.
Gulleik Vestrheim.
Anders Knutson Vestrheim.
Brynjulv Davidson Vestrheim.
Anfin Amundson Prestegaard med familie.
Lars Davidson Mølster med familie.
Mads K. Vinsand med familie.
Josef H. Mala med familie.
Ivar Knutson Løne.
Anders Knutson Saude (Lauvhovden) med familie.
Nils Olson Grotland.
Iyar Vikingson Grotland.
Knut Torstenson Fletre.
Ole Vikingson Gjøastein.
Sjur Egdetveit.
Ole Gulleikson Kinne med familie.
Nils Gulleikson Kinne med familie.
Anders Gulleikson Kinne.
Ivar Pederson Grovehagen eller Fenne.
Elling Ellingson Grove med familie.
Magne Sjurson Sætre.
Torstein Erikson Rokne.
Isak Anfinson Rokne.
Knut Sjurson Rong, gift med Martha Eriksdatter Rokne.
Anna Eriksdatter Rokne.
Ole Trondson Rong med familie.
Ole Knutson Fadnes med familie.
Gulleik Vasenden med familie.
Torstein Hermundson Ygre med familie.
Ivar Evanger med familie.
Henrik Henrikson Fadnes og Erik Knutson Saude.

Mons Smaabrække, Marie Bergslien, Lars Anfinson Bryn og Klaus Knutson Skjeldal formodes at have udvandret det aar. Desuden kan her medtages brødrene John og Nils Fosmark fra Bruvik, der senere blev gifte med piger fra Voss. Bruviks befolkning kalder sig ofte ogsaa vossinger, som de har ret til, da Bruvik engang udgjorde en del af Voss. Der udvandrede ogsaa det aar en familie fra Dyvik og vistnok en fra Strømme, som ligeledes var vossinger at regne, da Stamnes sogn fra gammel tid hørte til Voss og ialfald hørte til Evanger lensmandsdistrikt til senere end nævnte aar.

Reiserne med de fire skibe gik heldigt, saavidt det vides. "Olav Kyrre", som var Norges mest bekjendte Amerika-farer i de dage, tog det bare fem uger og to dage fra Bergen til New York, skrev John Anderson (Saude), som med forældre var med. Det tog skibet "Bergen" tre og en halv maaned paa reisen over havet til New York, og det var stor glæde, fortæller Elling Grove, da man fik landjorden under fødderne, som rimeligt var. Turen over kanalerne og indsjøerne til Chicago tog tre uger, siger han. Det tog skibet "Statsraad Van Vogt" bare ni uger og tre dage at seile over havet. Det afgik senere end de andre, saa det havde vel bedre vind paa høstparten. Mari Reque Lee, der som barn fulgte med dette skib, fortalte os enkelte interessante træk fra reisen. Mange var sjøsyge ombord, sagde hun. Et guttebarn blev født ombord for et par fra Dyvik. Det blev døbt af skipperen og givet navnet Mons Statsraad Van Vogt Dyvik. Skipperen holdt ogsaa gudstjeneste ombord om søndagene. En dag blev de var et brændende skib paa sjøen. Det passeredes ved midnatstid, og da var det saa lyst som ved høilys dag. En anden dag traf man paa en flok vaarhval. Mandskabet tog baad og line og fangede en af dem. Denne blev delt mellem passagererne.

Der findes tildels fortællinger om ulykker paa reiserne fra New York til landgangsstederne vestenfor Michigansjøen, og i 1845 hændte et par saadanne, og flere kunde have hændt. Lars Gjermes søn, Peder, fik saaledes sin fod bedærvet paa jernbanen fra New York. Af den grund vilde næste selskab, i hvilket var Sjur Reque, Jørgen Gjermes og Ivar Gilderhus, ikke tage med jernbane. Men et værre uheld kom til at ramme Jørgen Gjermes paa reisen. Over kanalen var anlagt flere broer, og disse laa tildels saa lavt, at det var netop saavidt baadene kunde glide forbi under dem. Af den grund var det sandsynligvis, at baadene ikke havde noget til ræling at kalde, og intet kunde være paa dækket ved saadanne undergange. Det hændte derfor, at smaa-børn kunde falde fra dækket i vandet, og forblev man paa dækket, mens de lave broer passeredes, var man udsat for, at noget i broen kunde stikke ned og ramme ham, selv om han lagde sig fladt ned. Det sees af Nils L. Fennes brev i 1843 om et anker, som saaledes blev revet nedover Anders N. Grove, der laa bevidstløs efterpaa. I 1845 var der en jernbolt, som rammede Jørgen Gjermes, mens han laa paa dækket, og han fik saadan skade, at han ikke helt kom sig igjen. Det hændte nær Buffalo. Jørgen fik nogle ribben brudt og sin hage kløvet. Han maatte tages af baaden og lægges ind hos en farmer. Det tog to uger, før han kunde reise videre. Det er ogsaa fortalt, at Sjur Reques

lille datter, Mari, var efterladt paa dækket, og at en matros kastede hende op paa broen. Det maatte da være en rask og vovelig handling i et saadant øieblik. Rimeligvis har da ogsaa matrosen klatret op paa broen.

Det er berettet, at to børn for Anders Saude døde paa reisen. Det ene døde paa havet og blev begravet der; det andet døde nær Buffalo og blev der begravet. Om disse dødsfald var af sygdom eller uheld er ikke berettet.

Endel om ikke alle af udvandrerne, som fulgte over havet med skibet "Kong Sverre", reiste til Milwaukee og gik iland fra indsjøbaadene der. Blandt dem var Odd Himle, Lars Gjerme, Ole Fadnes, Gulleik Vassenden, Knut Fletre, Anders, Brynjulv, Knut og Gulleik Vestrheim og rimeligvis Torstein Rokne og flere. Knut Fletre reiste til sin broder Tormod i Muskego. Anders og Brynjulv Vestreheim reiste ligeledes til Brynjulvs søskende, Kolbein D. Vestrheim og Gjertrud Graue i Muskego. De andre reiste vel ogsaa til Muskego, men fortsatte til Koshkonong. Udvandrerne fra de andre skibe drog vistnok alle først til Chicago, hvorfra de fordelte sig paa de forskellige kolonier, som det senere vil sees.

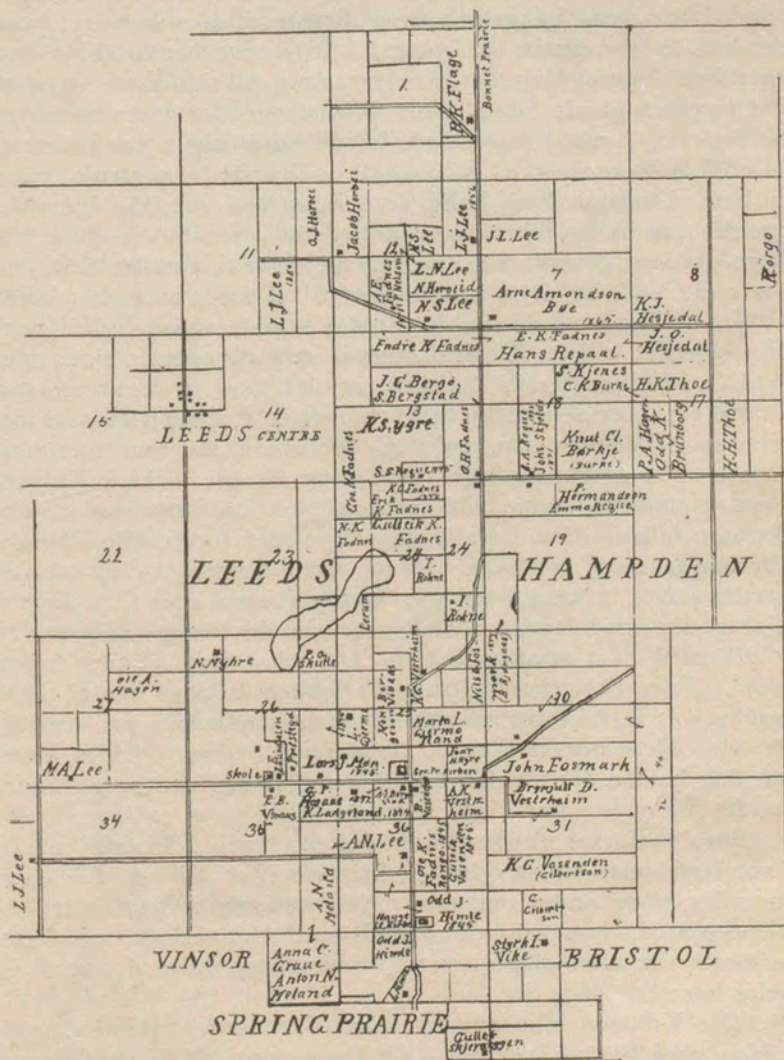
Josef Haavardson Mala, født 1809, søn af Haavard Josephson Mala, var gift to gange. Hans anden hustru var Kristence Knutsdatter Ringheim, med hvem han blev gift i 1837. Han fik gaarden paa Mala i 1835, men solgte i 1845, da han udvandrede. De havde da to børn: Synva og Kristense. Josef med familie stansede vistnok i Muskego, hvor hans kones søster, Gunvor Kløve, var. Om høsten samme aar blev han syg og døde juledag. Hans enke blev senere gift med Anfin Styrkson Leidal. De to døtre blev opfostret hos Anders A. Kløve og hustru. Synva blev gift med Andrew Allen. Hun døde i 1912 i St. Paul. Kristence blev gift med sin fosterbror, Odd Anderson Kløve.

SPRING PRAIRIE-KOLONIEN GRUNDLÆGGES

De af udvandrerne i 1845, som drog til Koshkonong, fandt, at det, som ansaaes for det bedste land der, var allerede optaget — nemlig land, som laa lidt høiere end det andre prærieland og havde lidt skog. Dette bragte Odd Himle, som var en god bedømmer af land, til at søge et andet steds hen, og flere drog med ham. Man fik høre om udmerket land, som laa ca. 20-25 mil længer i nordvest, og derhen drog saa Odd Himle med følge. Det var til det strøg, som man kalder Spring Prairie, og er beliggende dels i Dane county og dels i Columbia county, Wisconsin, omtrent 18 mil nord for Madison. Midtpunktet i dette strøg ansees for at være Leeds Center — et sted i Leeds

township, Columbia county. I omkredsen der ligger nu de kjendte landsteder Keyser, Morrisonville, Windsor, De Forest, Columbus, Arlington, Paynette, Rio og flere.

Spring Prairie var opdaget af norske folk i 1844 og et par personer havde om høsten det aar opslaaet sine boliger der. Disse var en enslig sogning, Ole Klæben, og Knut Langeland fra Samnanger med hustru. Langeland har i sin bog "Nord-

Kart over Spring Prairie

mændene i Amerika" fortalt om sin reise derhen, og om hvorledes stedet blev bekjendt for andre landsøgere, men han sætter tiden frem et aar, ser det ud til. Han havde først kjøbt sig land paa Yorkville Prairie, Racine county, Wis. (Muskego), men da han i 1843 kjøbte dette, var alt det bedste land optaget, og hans land ansaaes for at ligge for lavt, hvorfor han reiste for at søge bedre land. Af samme aarsag var det antagelig, at Knut Steffenson Skjerve ogsaa flyttede til Jefferson Prairie, som vi har seet. Langeland drog direkte til Koshkonong, hvor det bedste land ogsaa var optaget i 1844. Saa begyndte da den egentlige landsøgning derfra. Han drog til Madison og slog ind paa den gamle vei til Fort Winnebago, fortæller han. En landsmand, Amund Rosseland, havde bosat sig i nærheden af "Dells", Wisconsin (ved Kilbourn), og det var hensigten at reise til ham. De fandt hans bolig, men Rosseland var ikke hjemme. Landet var heller ikke svært indbydende, hvorfor de drog tilbage omtrent 20 mil. En amerikaner, de traf, fortalte dem der om godt land, og dette bragte dem til et sted, hvor de blandt alt det deilige land, de saa, havde den største vanskelighed med at vælge det bedste. De traf dog sit valg og opsatte sin hytte.

Det kan her straks berettes, at det land, som Langeland valgte sig, blev senere kjøbt af Godskalk Pederson Hosaas og eies nu af dennes søn, John G. Pederson, hvorom nærmere senere. Det er ganske lige ved Spring Prairie kirke i Keyser, Leeds township. Langeland var dog ikke den første paa stedet. Bare en mils vei fra det af ham valgte sted havde Ole Klæben allerede faaet op sin hytte. Denne hytte kom til at bli vossingernes første beboelsessted paa Spring Prairie, idet Odd Himle kjøbte den med landet af Klæben, saa de mange ankomne i følget med ham straks fik hus. Der blev Odd Himles hjem siden. Knut Langeland gjorde om høsten 1845 en tur til Milwaukee og fortalte da paa Koshkonong om landet paa Spring Prairie. Flere norske kom da til at reise derhen. De fra Voss var dog komne der før den tid; thi, som Langeland ogsaa siger, havde de om foraaet kjøbt Klæbens land.

Om den første norske bosættelse paa Spring Prairie har vi i vor besiddelse en forvidnelig skrivelse efter Nils A. Lee, der fortæller et og andet om disse første nybyggere paa dette bekjendte sted. Lee var godt kjendt med Odd Himle, og deres hustruer var nære slegtninger. Vi vil da gjengive denne skrivelse her:

"Ole Knutson Klæben, der kom til Amerika i 1836 og var i følge med Bjørn Anderson [Kvelve — prof. R. B. Andersons far] og flere over havet, var den første nordmand, der nedsatte

sig i Leeds township, Columbia county. Han købte 40 acres — SW. $\frac{1}{4}$ af SW. $\frac{1}{4}$ i sektion 36, town 10, North range 10 E., den 23de december 1844 — samme 40 acres, som han solgte til Odd J. Himle, da han kom om sommeren 1845.

Hvorledes de har kunnet faa O. K. Klæben i Washington til "Ole Portage" skjønner jeg ikke.

Nu, hvorledes denne O. K. Klæben havde vinglet sig til Spring Prairie, tror jeg, jeg næsten kan forklare. Han var godt kjendt med B. Anderson, som havde nedsat sig paa Koshkonong. Han vilde maaske besøge ham og tillige se sig om efter land. Nu, paa Koshkonong blev omtrent alt land optaget sommeren 1844 — ialfald land, som havde skog paa. Saa var han ogsaa uden tvil kjendt med Amund Rossaland, der ogsaa havde boet i Illinois, og som havde nedsat sig mellem Portage og Kilbourn. Han har da villet besøge Amund Rossaland, og paa veien har han fundet det deilige Spring Prairie, som ikke godt kan beskrives. Det sikreste er at gaa og se det med egne øine, og ingen vil angre at have besøgt Spring Prairie.

Denne Klæben var ikke ræd for en fod her, skjønt han ikke var meget for sig ellers og ingen videre arbejdskar. Efterat han havde solgt til O. J. Himle tog han sig ud land ca. 4 mil længer nord — nær hvor S. S. Reque havde nedsat sig. Nogle amerikanske naboer havde grise, som gik løse. Disse kom ind i hvedeageren til O. K. Klæben. En dag tog han og skjød en af grisene; men han maatte bøde dyrt derfor. En dag kom de med børser og truede ham paa livet. Og som erstatning for grisen tog de fra ham et godt par okser. De brugte hvad folk kaldte "club law". Han tog da skrækken og flyttede nær Portage, hvor han levede som en eremit i mange aar. I den senere tid opholdt han sig hos forskellige. For ca. 20 aar siden [omkring 1875] kom han til Koshkonong for at besøge Anna S. Reque og Trina Anderson. Men Anna Reque var død og gamle Trina var flyttet vest. Han stansede et par nætter hos mig og en nat hos Ole L. Quale. Han havde god hukommelse, og havde jeg den tid tænkt paa, hvad jeg arbejder med nu, kunde man faaet vide meget fra Klæben. Han døde sidste vinter [1895] paa "poor-huset" i Columbia county. Hvor længe han havde været der, ved jeg ikke.

Knut K. Aadland kom nok til Spring Prairie sommeren 1844 og ikke, som han beretter i sin bog, i 1845. [Knut Langeland.] Mari Himle, enken efter Odd Himle, fortæller, at Mrs. Langeland var død om vinteren, og de kom der sommeren 1845; og det fortælles endog, at da Mrs. Langeland var meget syg og døden nær, reiste han efter en skotsk kone, som ikke boede langt derfra, og da han kom tilbage, var konen død. Hun havde

nys født et barn, der ogsaa døde. Han begrov dem paa sit eget land under en stor "bur oak".

Høsten 1845 døde konen til Ole K. Rongo [Fadnes]. Hun blev begravet paa samme sted, og en liden pige, datter til Gulleik Vasenden, blev ogsaa begravet paa samme sted. Stedet er nu pløjet til ager og egen er taget væk. Jeg har staaet paa stedet. Landet tilhører nu Johannes Pederson Hosaas.

Knut K. Langeland købte nok ikke sit land før høsten 1845. Der begyndte da at strømme ind en hel del folk fra Norge. Per Langeland kom derop sommeren 1845, og han købte da af sin broder, og hvor Knut da reiste hen vides ikke.

Per Frøland havde siddet paa sit land uden at købe det. Og saaledes var Ole Klæben, Per Frøland og K. Langeland de eneste, der var komne til Spring Prairie før høsten 1845."

De vossinger, som fulgte med Odd Himle eller bosatte sig paa Spring Prairie samtidig med ham var: Lars Pederson Gjerme, Ole Knutson Fadnes eller Rongo, Gulleik Vasenden, Anders og Gulleik Vestrheim, Isak Anfinson Rokne og Fosmarkbrødrene John og Nils. Alle disse fulgte over havet med samme skib, nemlig "Kong Sverre". Omtrent samtidig kom Lars Johanneson Møen derhen fra Muskego. Og fra Voss kom om høsten Sjur Styrkson Reque med familie, der havde reist om Chicago og nordvestover. Alle disse tog sig land, og en anelig strækning af dette strøg kom saaledes fra først af i vossingernes besiddelse. Mere blev taget snart efter.

Odd Johannesson Himle tilhørte en slegt, som har mange efterkommere i Amerika, og han selv maa betragtes som en af de fremste i den tidligste udvandrerhistorie. Han var født paa gaarden Himle, Voss, den 17de mars 1816. Forældre hans var Johannes Amundson Himle og Anna Oddsdatter Himle. De var gaardbrugerfolk. Faderen var ogsaa en dygtig smed; især arbejdede han kistebeslag og laase. Hans farfar, Amund Himle, var med i krigen mod Sverige 1809-14 som tambur og forfremmedes til bataljonstambur. Han var først husmand paa Moatraaen, Granvin, men saa brændte stuehuset hans ned og fik da købt gaarden Lae i Tykkebygden, Voss, nu part af Hylle. Senere købte han gaard paa Himle, hvor han siden boede. Amunds to sønner Sjur og Lars kom til Amerika. Odd Himles morslegt kjendes i flere led tilbage, idet den kommer ind i den saakaldte Glimme-æt. Den første af denne var Torgier Glimme, nævnt 1603-35, saa Tormod T. Glimme, derpaa Lars Tormodsen Glimme, hvis datter Anna var gift med Odd Nilson Himle. Deres søn var Tormod Oddson Himle, gift med Arnguna Larsdatter Rue og havde sønnen Odd Tormodson, gift med Inga

Nilsdatter Gjelland. Deres søn Nils var fader til Bjarne Nilson Himle, som kom til Amerika i 1839. Deres datter Anna, født 1786, var gift med Johannes Himle og var Odds forældre. Foruden Odd havde de sønnen Amund, som døde tidlig ugift, samt datteren Brita, gift med Knut Rognaldson Glimme og havde flere børn i Amerika. Anna døde tidlig og Johannes blev gift anden gang — da med Martha Aslagsdatter Flatekval. I dette ægteskab havde han børnene: Aslag, som fik farsgaarden paa Himle og boede der; Lars og Anders kom til Amerika, hvor Lars var handelsmand i Pullman, Ill., og Anders gaardbruger paa Koshkonong. Deres søster Anna, gift med Torbjørn Monson Litlere, var mor til den i Norge velkendte handelsmand og litterat Mons Litlere. Ingeborg blev gift med Ole K. Opeland og boede paa Himle. Efter Johannes Himles død blev hans enke gift med Anders Erikson Himle (Storevennen).

Odd Himle købte, som foran nævnt, landet paa Spring Prairie af Ole Klæben og blev boende der. Han købte dertil meget mere land, saa han en tid eiede over 300 acres. Den første vinter boede flere familier i hans hus. Foruden ham selv var det svigerfaderen med familie og Sjur S. Reque med familie og tjenestegut Mons Smaabrække — tillige Ole Klæben. Den næste vinter var der ogsaa flere familier, blandt dem Styrk Ivarson Vike, som kom til ham fra Muskego. Odd viste sig da som en forekommende og hjælpsom nybygger, og han tog interesse i koloniens fremgang. Han var kirkelig interesseret og var den, som fik pastor Dietrichson først til Spring Prairie, idet han og Knut Fosmark hentede ham fra Koshkonong. Odds barn var da ogsaa det første, som var døbt paa Spring Prairie. Af en eller anden grund blev han misfornøjet med de høikirkelige prester fra Norge, og da Elling Eielson Sundve kom der i 1846 og fik dannet en kirkemenighed, sluttede Odd sig til denne. Han gav først fri grund til kirke paa sit land, og Eielsons samfund, som det ofte kaldtes, havde sin kirke der. Han var siden medlem af Hauges Synode. I 1890 flyttede Odd til landsbyen De Forest, Wis., hvor han tilbragte de tre sidste aar af sit liv. Han døde der i mai 1893. Hans hustru, Mari Larsdatter, med hvem han som foran nævnt blev gift paa Voss i 1845, overlevede ham endel aar. De efterlod sig fem børn: Johannes, Anna, Lars, Inger og Asher. Familien antog navnet Johnson.

Johannes Oddson Himle (Johnson), født 2den september 1847, reiste i 20-aarsalderen til Forest City, Iowa, og købte sig en farm. Der havde han siden sit hjem og døde der i 1917, ugift.

Anna Odds datter Himle, født 31te mai 1851, blev gift med Endre Hermanson Leedahl fra Sogn. De boede i syv-otte aar

paa en farm ved siden af hendes forældre. Saa flyttede de til Iowa og var der 16-17 aar. Saa var de seks aar ved Lake Preston, S. Dak., hvorpaa de flyttede til Noonan, N. Dak., hvor de siden har været. De har ni børn: Henry, Lewis, Marie, Judith, Burnes, Carl, Ester, Arthur og Emma.

Lars Oddson Himle (Johnson), født 19de september 1853, blev gift med Inger Sjursdatter Rindal fra Sogn; var en tid i Iowa; kom saa tilbage og overtog svigerforældrenes farm ved Bristol, Wis., hvor han siden har boet. Hans hustru er død, men Lars lever. De fik seks børn: Minnie (Mrs. Carlson), Edward, Sivert, Nellie, Arthur og Jennie.

Asher (Esther) Oddsdatter Himle, født 1855, blev i 1870 gift med Ole Illand og var 12 aar bosatte i De Forest, Wis. Kjøbte saa 20 acres land af Lars Amundson Himle og fik senere 70 acres af hendes fars farm. Der var de siden bosatte. Ole døde i 1899 og Asher i 1920. De fik 14 børn: Ole, som bor ved Morrisonville, Wis.; Emma, død, var gift med Henry Hoverson (Nyre); Adolph i Washington; Lewis i Hampton township (Spring Prairie); Christian og Otto i Seattle, Wash.; Willie, Josy og Henry paa farm paa Spring Prairie; Joseph var i sidste krig og over i Frankrige; Marie, Cora, Lilly og Ida.

Inger Oddsdatter Himle, gift to gange, har boet i Nord Dakota og staar sig godt. [J. Glimmes stamtavle.]

Lars Pederson Gjermø, født 1797, var søn af Peder Larson Gjermø og Marie Madsdatter Sæve. Maries oldefar var lensmand Mads Torbjørnson Sæve af den gammel-norske adels-slegt Dal. Hendes farmor, Gudve Knutsdatter Raudstads mor var Inger Klausdatter Miltzow. [Se Miltzow-ætti af Finne.] Lars blev i 1821 gift med Asgjerd Rognaldsdatter Glimme, født 1801. Han havde farsgaarden paa Gjermø til han i 1845 solgte til sin søster Martha og mand, Anders Styrkson Rekve, som da blev boende paa Gjermø.

Efter ankomsten til Spring Prairie kjøbte Lars sig land ved siden af svigersønnen Odd Himle; men han blev ikke gammel i Amerika. Han døde allerede i 1847, efterladende otte børn: Mari, Peder, Margretha, Eli, Synva, Asgjerd (Ester), Knut og Martha. Efter Lars Gjermøes død blev hans enke, Asgjerd, gift med enkemand Ole Knutson Fadnes (Rango).

Mari Larsdatter Gjermø, født 1822, blev gift med Odd Himle. (Se foran.) Peder Larson Gjermø blev gift med Brytva Gulleiksdatter fra Evanger, Voss, og reiste til Nord Dakota, hvor han en tid boede ved Devils Lake. Af deres børn kan nævnes Mrs. Lee, Gulleik og Martin i New Rockford, N. Dak. Margretha Larsdatter Gjermø døde ugift. Eli Larsdatter Gjermø blev først

gift med Knut Nesby, Spring Prairie, der blev myrdet og røvet paa landeveien. Hun blev saa gift med Baard Knutson Rokne.

Synva Larsdatter Gjerme, født 1837, blev i Northwood, Iowa, gift med enkemand Evan Roarson Næset fra Borgund, Lærdal, der antog navnet Evan Robinson. De boede i Northwood, Iowa. Han døde i 1886 og hun døde i Lake Mills, Iowa, i 1905. De havde 11 børn: Ester Lina, født 1858, gift i 1878 med G. H. Emmons, født 1855, søn af H. G. Emmons, hvis slegt stammede fra gaarden Aamen i Sigdal, Norge. De har boet i Emmons, Minn., hvor han har været forretningsmand, formand i bystyret og postmester i mange aar. [Se stamtavlen Glimme.] De har ni børn: Carolina, født 1860, gift med dr. A. W. Hanson, Comstock, Minn., og har tre børn; Mari, født 1862, blev gift med Williams Butts fra Lead, S. Dak.; Robert, født 1864, grübeeier i Nevada; Louis, født 1869, gift med Gusta Molangue fra Austin, Minn.; Anna Louisa, født 1866, gift med S. P. Massey fra Lake Mills, Iowa; Edward, født 1873, død ugift; Carl, født 1875, gift med Mabel Isaacs fra Forest City, Iowa, apoteker og handelsmand; John, født 1877, er apoteker, gift med Margaret Howe, Lake Mills, Iowa; Susan, født 1880, død ugift.

Knut Larson Gjerme hvervede sig 21 aar gammel i Leeds Center den 29de januar 1862 til tjeneste i borgerkrigen og stod i kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment. Han blev haardt saaret i slaget ved Stone River den 31te december 1862 og døde af sine saar paa hospitalet i Nashville, Tenn., og er begravet der.

Martha Larsdatter Gjerme blev gift i 1875 med Jacob Illand, en broder af før nævnte Ole Illand, gift med Asher Himle. De drev som farmerfolk paa Spring Prairie. Hun døde i De Forest, Wis., i mars 1924. Jacob var død tidligere. De efterlod sig en søn, Ole Leonard, født 21de april 1883, som bor i De Forest, Wis.

Ole Knutson Fadnes eller Rongo var født paa gaarden Fadnes i Evanger, Voss, og var søn af Knut Olson Fadnes og hustru Ingeborg Styve, der ogsaa i 1848 kom til Amerika. Ole blev gift med en pige fra nabogaarden Rongo og boede der, til de i 1845 drog til Amerika. De havde da to døtre: Ingeborg og Anna, fødte paa Voss. Ole købte sig regjeringsland til merkes med Odd Himle paa nordsiden og bosatte sig der. Men en maanedes tid efter deres ankomst til Spring Prairie døde hans hustru, og hun blev begravet paa Knut Langelands farm, hvor dennes hustru ogsaa var gravlagt. Ole blev senere gift med Asgjerd Glimme, enken efter Lars P. Gjerme. De fik ingen børn. De forblev paa sit hjemsted der til sin død.

Ingeborg Olsdatter Fadnes eller Rongo, som de kaldtes, blev

gift med Ivar Haavardson Nyre og blev boende paa farsfarmen. Anna Olsdatter Rongo, født 7de december 1844, blev gift med Hans Johnson (Gnolden) fra Fredrikstad, Norge. De blev boende ved Keyser paa Spring Prairie, til de i 1909 flyttede til Stoughton, Wis., hvor de siden forblev. Anna døde der den 12te mars 1912, efterladende seks børn, nemlig: Oscar, gift med Borghild Larson fra Fredrikstad, har tre børn; Josa blev gift med Amund O. Selje og boede ved Morrisonville, døde i 1924; Martha, gift med en Halvorson, bor som enke i Stoughton, Wis.; Agnes, gift med Erik Hamre, farmer ved Morrisonville, Wis.; Ida, gift med Sjur Selje, farmer ved Lowell, Wis.; Olga, gift med Theo. Ethun (sogning), farmer paa Spring Prairie.

Gulleik Vasenden (Evanger), født 1796, gift paa Voss med Mari Fadnes og havde fire børn: Haldor, Gulleik, Brynjulv og Torbjørg, da de i 1845 udvandrede. Gulleik tog land paa Spring Prairie til merkes med Ole Fadnes paa dennes østside og med Odd Himle paa dennes nordside. Der byggede de sit hjem og boede siden. Mari døde kort tid efter ankomsten, og Gulleik blev saa gift med Barbraa Johnsdatter Edahl, født paa Voss 1798. De fik tre børn: Knut, Britha d. æ. og Britha d. y. — den sidste døde ung. Gulleik Vasenden døde i 1882 og konen, Barbraa, i 1894. Familien antog navnet Gilbertson.

Haldor Gilbertson, født 1825, døde ugift i 1888. Gulleik Gilbertson, gift med Ranveig. (Hun havde to brødre, Lars og Eirik. Lars kaldtes Sigtrud-Lars og Eirik "Seileren".) Gulleik havde en 60 acres farm paa Spring Prairie og boede der. De havde to børn: Gulleik og Martha. Brynjulv Gilbertson blev gift med Eli Horveid, søster af Jakob Horveid, og boede paa en 120 acres farm tre-fire mil nordvest for farsfarmen. Havde to sønner: Ole, gift med sit søskendebarn Caroline Knutsdatter, driver farmsfarmen, og Gulleik, som har haft butik i Keyser, samt tre døtre: Britha, Torbjørg og Martha.

Torbjørg Gulleiksdatter Vasenden blev borte for forældrene paa reisen fra Milwaukee til Spring Prairie, da de kom fra Norge. Tyve aar senere fik hun opspurgt forældrene og besøgte dem. Hun blev gift med en skotlænder, Doegal McDoegal, og boede længer nord. En datter er nu husholderske hos onkelen, Knut Gilbertson ved Keyser. Anders Gilbertson, født 1834, døde ugift i 1915. Knut Gilbertson, født 8de juli 1847, blev gift med Britha Storeseil fra Bruvik, datter til Nils Mikkelsen, og har boet paa faderens gamle hjemsted, som han eier, og har kjøbt til mere land, saa han har 320 acres ved Keyser. Knut lever endnu, men hustruen, født 1855, døde i 1912. De fik 12 børn, hvoraf tre er døde: Gulleik, ugift; Bertine, gift med John

Erikson; Nils, ugift; Caroline, gift med O. Gilbertson; Anna, død; Tene; Louise; John, ugift; Martha, gift med Wm. Prescott; Minnie, gift med Henry Wood, bor nær faderen; Mathilde, død; Betsy, gift med Albert Anderson, bor nordenfor Keyser. Britha Gulleiksdatter Vasenden blev gift med en Mr. Cummings og blev bosat ved Portage, Wis.

Isak Anfinson Rokne, født paa gaarden Rokne i 1801; søn af Anfin Knutson Rokne, født paa Gjerde. Bedsteforældrene hans var Knut Anfinson Gjerde og Torbjørg Steffensdatter Skjerve, gifte 1753. Torbjørg var datterdatter af lensmand Mads Torbjørnson Sæve af Dal-slegten. I 1781 byttede Knut og Torbjørg sig til gaard paa Rokne. [Anfin Finne i "Vossebygderne".] De havde foruden sønnen Anfin ogsaa en søn Arnved, som købte sig gaard paa Skutle og fik gaard paa Vivaas med sin kone. (To døtre i Amerika.) Arnved var en af bygdens flinkeste spillemænd. Og brorsønnen Isak Rokne kom ikke til at staa tilbage i denne kunst. Isak blev en meget bekjendt spillemand paa Voss og spillede ogsaa paa Spring Prairie efter ankomsten der i 1845. Der blev han ogsaa farmer. Han købte sig 100 acres regjeringsland ca. tre mil nord for Keyser og blev siden bosat paa dette. Han var gift paa Voss med Brita O. Fadnes og efterlod sig børnene Ole, bosat i Polk county, Minnesota, ugift; Guro, som blev gift med Knut Godskalkson Vestrheim, født paa Voss i 1838, blev bosiddende paa en farm en halv mil fra farsfarmen; Knut, født 1868, gift med Britha Jakobsdatter Horveid, fik det gamle hjemsted — døde 1910; Halvard er i Polk county, Minnesota, ugift; Synva er gift med en som heder Peder Knutson Øfstedal, samt Marie. Flere børn døde.

Knut Isakson Vestrheim, født 1817, kom med skibet "Kong Sverre" sammen med Odd Himle og andre. Han var ogsaa med til Spring Prairie og var bosat der.

Gulleik Vestrheim var paa samme skib som Odd Himle og kom ogsaa til Spring Prairie.

Nils Fosmark og broderen John kom til Spring Prairie i følge med Odd Himle og var paa samme skib over havet. Nils tog sig land i Leeds township paa sydsiden af Isak Rokne i grænselinjen med Hampton township, sektion 25. Der blev han siden boende. Omkring 1850 blev han gift med Britha Johnsdatter Bjørngaas, som var kommen til Amerika i 1849. De fik syv børn: Ole, født 1853, gennemgik skolerne og blev prest; John og Johannes er farmere i Minnesota; Agathe bor paa Spring Prairie, ugift; Carl bor i Rio, Wis., og er gift med en yankee-dame; Martin, ugift, er farmer; Sivert, gift, driver det gamle hjemsted.

John Fosmark bosatte sig ved siden af broderen Nils, men i

Hampton township og blev boende der. Han blev gift med Martha Johnsdatter Bjørgaas, Brithas søster. Deres børn var Agate, gift i 1873 med pastor M. Borge. Hun bor nu i Madison, Wis.; Ole var en tid paa Luther College, Decorah, Iowa, i tanke om at bli prest, men sluttede, blev gift med Hilda Johnson og flyttede til Minneapolis, Minn., hvor han har drevet som snedker; Synva er gift med pastor Monson og bor i Minneapolis, Minn.; John, død ugift; Maria. John Fosmark var meget benyttet i forskellige town-bestillinger og kirkeligt styre.

Sjur Styrkson Reque, født paa gaarden Rekve i 1808. Hans forældre var Styrk og Brita Rekve, som ogsaa havde børnene Synva, Brytva, Ole og Anders. Sidstnævnte var gift med Martha Pedersdatter Gjerme og boede først paa Flage, fik saa gaarden Gjerme af Marthas broder Lars, da han udvandrede. Sjur mistede sin mor ved et ulykkestilfælde, da han var 2 aar gammel, og faderen døde ogsaa, før han var voksen. I 1834 blev han gift med Anna Pedersdatter Gjerme, søster af Lars Gjerme og Martha. Deres søster var ogsaa Ragna, gift med Jørgen Gjetleson Gjerme, og en broder, Styrk Gjerme, som ogsaa kom til Amerika. Sjur købte farsgaarden af sin ældre broder Ole og bosatte sig der. Fem børn var fødte paa Voss, nemlig Britha, Styrk, Mari, Peder og Martha. Sjur var i tanke om at reise med samme skib som svogeren, Lars Gjerme, og Odd Himle, men blev ikke færdig i tide. Han reiste da senere samme aar med "Statsraad Van Vogt". Med samme skib reiste ogsaa Jørgen Gjerme og familie, Ivar og Knut Gilderhus, Styrk O. Hæve, Sjur Egtveit, Mons Smaabrække og Marie Nilsdatter Bergsli. De to sidst nævnte var egentlig Sjurs tjenestefolk og kostet over af ham.

Underveis fra New York til Buffalo hændte det, at Sjurs datter Mari faldt i vandet, men blev reddet af en matros. Det er ogsaa nævnt, at hun blev sat op paa den lavt liggende bro, hvor Jørgen Gjerme blev skadet. I Buffalo ventede Sjur i to uger til Gjerme kunde være med igjen. Deres reisetøj blev pakket ind i et lagerhus og afstængt. Sjur traf i byen en svenske ved navn Vindberg, som fandt ham husrum paa sperreløftet i et hotel. Der boede han, mens de ventede paa de andre. Denne Vindberg kom siden til Cambridge, Wis., og byggede sig et stort stenhus paa vestsiden af broen. Fra Buffalo tog det 3½ døgn med dampbaad til Chicago. Der blev han med familie mødt af Anders L. Flage, af hvem hans broder Anders havde købt gaarden, da Flage udvandrede. Sjur med familie forblev i Chicago i to uger og boede da hos Flage. To par okser og to vogne blev købt for videre reise, og dermed drog de afsted til

Koshkonong. Ved Woodstock stansede de hos Tollef Dymbe, som da boede i en jordhytte. Deres hustruer var nær beslegtede. Paa Koshkonong tog de først ind hos nogen ved Vestre kirke og reiste saa til Lars Rekve i Deerfield township, hos hvem de stansede en uge. Derpaa drog de til Spring Prairie hvor Lars Gjerme og Odd Himle allerede var bosat. Sjur med familie fik husrum hos Odd Himle den første vinter paa Spring Prairie. Han købte straks 160 acres land 4 mil nordenfor ham, og saasnart det vaaredes begyndte han at sætte op et stort loghus derpaa. Ialt købte han 220 acres land, hvoraf 40 acres var skogland. Der blev familiens hjem de første tre aar. I 1848 solgte han farmen til Knut ~~O.~~ Fadnes og flyttede til Koshkonong.

I Sjurs loghus, som var det største paa Spring Prairie til den tid, holdtes den første norske prædiken der. Det var i 1847. Odd Himle og Knut Fosmark — en ungkar, som siden reiste til Illinois — hentede pastor I. W. Dietrichson fra Koshkonong derhen. Ved denne gudstjeneste blev det første skridt taget til dannelse af en kirkemenighed der.

De som fra først af satte sig i spidsen for en menighedsordning var Odd Himle, Knut Fosmark, Sjur Reque, Lars Gjerme og Erik Larson Grov fra Lyster i Sogn. Odd Himles barn blev døbt ved den ovenfor omtalte gudstjeneste. Senere paa sommeren holdt pastor Dietrichson prædiken under en stor eg paa Reques farm. Der foretoges baade altergang og barne-daab. Presten og Sjur Reque bar ud et stort bord og satte det ved egen. Det var alterbordet. Over dette skar Dietrichson et kors i egen. Anna Reque havde en hvid dug med fra Norge og den lagde hun paa bordet. Prestefruen var med. Hun hjalp Anna med at stege brød, da pastoren maatte have varmt brød til middag.

Mons Smaabrække, som fulgte med Sjur Reque lige til Spring Prairie, var antagelig Mons Ellingson Smaabrække, som er nævnt i Vosse-foreningens breve af 1848 i Chicago, hvor det heder, at han om sommeren havde været paa landet, men var da reist til Michigan, hvor han tjente 18 dollars maaneden og ventedes til Chicago igjen i mai. Ellers mangler oplysninger om ham.

Mari Nilsdatter Bergslien, datter af Nils Gulleikson Sæve og Sigrid Larsdatter Berge, som boede i Bergslien. Hun blev igjen i Chicago ved ankomsten i 1845; reiste senere til Decorah, Iowa, og blev gift med en Danielson. Hendes datter er gift med Nils Sjurson Lee og bor ved Baldwin, Wis.

Lars Johanneson Møen kom fra Muskego til Spring Prairie i 1845. Han købte sig land tilmerkes med Knut Langeland

paa nordsiden i sektion 25. Paa sydøstre hjørne af hans land blev Spring Prairie kirke sat.

Lars Møen var født paa gaarden Møen, Voss, den 10de december 1810. Hans forældre var Johannes Nilson Møen, født 1767, og hustru Britha Ivarsdatter Lødve, født 1775. Faderen var af den kjendte Riber-Galtung-Losna-slegt. [Se Losna-ætten af Kindem og Riber-ætten af Hjeltnæs.] Han var gaardbruger og hestehandler. Hans øvrige børn var Nils, gift med Anguna Kløve, boede paa Møen, Inger Kløve, Guro Øvsthus, Ivar Lødve, Ingeborg Hylle, Anna Ringheim, Nils Lie og Brita Kvale. Lars blev 25 aar gammel gift med Martha Andersdatter Graue, født 1813, og var en tid bosat paa Graue. To børn var fødte paa Voss, før han i 1841 udvandrede. Foran er nævnt om hans reise fra Voss og ophold i Muskego. Lars Møen var en af grundlæggerne af den Norske Synodes menighed paa Spring Prairie. Han gav frit land til kirke og gravplads og tog ledende del i arbeidet. Pastor A. C. Preus boede i to aar hos ham, før prestebolig blev opsat.

Lars Møens hustru, Martha, døde den 29de august 1855. De havde tolv børn, af hvilke syv voksede op. Det var Johannes, Britha, Inger, Gurina, Martha, Lars og Andrina.

Lars Møen blev i 1859 gjengift, da med Thorbjørg Larsdatter Bøe, enke efter Anders Bryn. Hun havde tre børn med Anders, men ingen med Lars. Hun døde i Emmet county, Iowa, i 1890. Lars flyttede til Emmet county, Iowa, i 1866, og døde der i 1895. Sønnen Johannes døde paa Spring Prairie, 21 aar gammel. Datteren Britha blev gift med Amund C. Graue, Inger med Brynjulv K. Rokne og Gurina med Johannes I. Lødve. Alle drog til Iowa, hvorom senere.

Brynjulv Davidson Vestrheim, som kom til Amerika i 1845, stansede tre-fire aar i Muskego, kom saa til Spring Prairie og bosatte sig lidt vestenfor Keyser i Hampton township — delvis tilmerkes med Gulleik Vasenden. Han kom til at eie 240 acres land der. Der byggede og boede han siden og døde der den 8de april 1912. Han var gift i Amerika med en pige fra Østlandet ved navn Kari, født 11te december 1813, død 1908. De havde elleve børn, af hvilke seks voksede op, nemlig David, død, 19 aar gammel; John, gift med en Michelson (Storeseil); Betsy, gift med Christ Anderson, bor i Lewistown, Columbia county, Wis.; Britha, gift og bor i Chicago; Helena, gift med Mons Michelson (Storeseil) og bor i Hampton. Sønnen John Davidson bor paa det gamle hjemsted.

Anders Knutson Vestrheim, født 1819, kom ugift til Amerika i 1845; blev gift her. Hans hustru hedte Runnil. Efter nogle

1845
Statsraad Van
Vogt

aars ophold i Muskego kom han til Spring Prairie, hvor han købte sig land og boede til sin død. Han havde børnene Inger, gift med Peder Hobe, Bruce, S. Dak., har syv børn, og Anders, som døde paa Spring Prairie. Anders Vestrheims mor, Ingjerd Eriksdatter Saude var af Miltzow-ætten, søster til Ranveig Kinne — mor til Kinne-søskenderne i Wiota, Wis.

TIL KOSHKONONG I 1845

Af udvandrene fra Voss i 1845 blev følgende bosatte paa Koshkonong: Ivar Knutson Gilderhus, Knut Knutson Gilderhus, Styrk Olson Hæve, Lars Davidson Mølster, Torstein Erikson Rokne, Knut Sjurson Rong, Anna E. Rokne og hendes forældre, Ivar Evanger, Henrik Henrikson Fadnes, Sjur Egdetvedt og Amund E. Himle. Disse reiste straks til Koshkonong. Af samme aars udvandrere kom Sjur Styrkson Reque og Anfin Amundson Prestegaard senere ogsaa til Koshkonong.

Ivar Knutson Gilderhus, født 1804, en bror af Ole af Steffa Gilderhus, blev gift paa Voss i 1833 med Anna Olsdatter Hæve, søster af Henrik O. Hæve, og havde nogle aar farsgaarden paa Gilderhus. Han bosatte sig paa Koshkonong i sektion 6, Christiana township, i linjen med Pleasant Springs township, og købte land paa begge sider af linjen ved siden af svogeren, Henrik Hæve. Sit bosted købte han af en Knut Grønli, og han kaldtes derfor ofte Ivar Grønli. Der blev hans fremtidige hjem. Han døde i 1885 og hans hustru i 1890. De efterlod sig to døtre, Gudve og Martha.

Gudve Ivarsdatter Gilderhus blev gift med Aanon (Andrew) Swan (telemarking) og fik forældrenes gamle hjemsted. De fik tre børn: George Swan, død 1927, som havde hjemmefarmen og efterlod sig flere børn; Ed Swan, som bor i Stoughton, Wis., og Dikke, som først var gift med Wm. E. Williams (Rjoe), saa med en Brown og bor i Madison Wis.; Tilla, gift med John Rutland, Sun Prairie.

Martha Ivarsdatter Gilderhus, født paa Koshkonong i 1846, gift i 1871 med A. E. Berg og var en tid i Chicago. I 1881 drog de til Warner, S. Dak., hvor de forblev boende. Mr. Berg døde der i 1906 og Martha i 1927. De sidste 14 aar boede hun hos sin datter Anna i Ipswich, S. Dak. Hun efterlod sig børnene: Albert, Beresford, S. Dak.; Fred, Oakland, Calif.; Edward, Spokane, Wash.; Harold Willis i Aberdeen og Anna L. i Ipswich, S. Dak.

Knut Knutson Gilderhus — Ivars broder —, født 1824, gift paa Voss i 1844 med Gjertrud Knutsdatter Dolve. De bosatte sig paa Koshkonong i sektion 6, Christiana township. Knut døde

der allerede i 1858. Gjertrud døde i 1860-aarene. De havde tre børn: Knut, Johannes og Gudve. De to sønner døde ugifte. Gudve, født 1851, død 1904, blev gift med Haldor Larson Fliseram (Lewis). De fik den gamle hjemsted.

Styrk Olson Hæve, født paa gaarden Hæve i 1815, søn af Ole Henrikson Hæve, født Nedkvitne, og hustru Martha Vikingsdatter Hæve, og bror til før nævnte Henrik og Ole O. Hæve og Martha Sætre, blev i 1843 gift paa Voss med Gudve Vinsand, født i 1817, datter af Knut Nilson Vinsand og Dønnot Oddsdatter Sonve. Hendes bedsteforældre var Odd Nelson Sonve og Guro Torbjørnsdatter Sæve (af Dal-slegten). De udvandrede i 1845 og kom til Chicago, hvor Styrks broder Ole da var, og forblev der til 1849, da de reiste til Koshkonong. Der tog de ind hos svogeren, Ivar Gilderhus. Styrk fik sig et par okser og drog til Chicago efter sit husgeraad. I 1850 købte de en farm i section 8, Pleasant Springs township, Dane county, og boede siden der. Styrk døde mellem 60 og 70 aar gammel. Gudve blev 93 aar og døde i 1910. De efterlod sig ni børn: Martha, Knut, Andrew, Ole Mads, Henrik, David, Dønnot og William.

Martha Styrksdatter Hæve, født paa Voss 1844, blev den 11te december 1868 gift med Aslag Juve (telemarking) og blev bosat paa den bekjendte Juve-farm i Pleasant Springs township, hvor pastor Dietrichson i 1844 holdt sin første prædiken. Hun døde den 4de april 1922, efterladende flere børn. En søn, Oscar Juve, har en stilling i landbrugsdepartementet i Washington. Tidligere var han professor ved Wisconsin universitets landbrugsafdeling efter selv at være udgaaet derfra. Knut har forældre-farmen — "the Juve farm"; Sivert har en farm ved siden af fars-farmen.

Knut Styrkson Hæve — har antaget navnet Starks — blev i 1876 gift. Hans hustru er født Jacobson. De bor ved Dexter, Minn., hvor de har drevet farming. Den 12te februar 1926 fejrede de sit guldbrillup. Han var da 78 aar og hun 70. De har tre sønner og tre døtre. Han er et interesseret medlem af Vosselaget. Andrew Styrkson Hæve — skriver sig ogsaa Starks — bor i Austin, Minn. Ole Styrkson Hæve — skriver sig Havey — blev gift med Betsie Drogsvold, Pleasant Springs. De bor i Stoughton, Wis. Mats Styrkson Hæve — skriver sig Havey —, født 20de juni 1853; blev gift i 1881 med Ingeborg Shayne fra Valdres. De bor paa hans fars farm, som de eier. Mats har været supervisor i et aar, clerk for skoledistriktet i mange aar og mange aar kasserer og direktør af Oak Hill Creamery. Har haft fire børn, men tre af dem døde smaa. Caroline Josephine, deres eneste gjenlevende barn, er gift med Oscar Haugen og

driver den gamle farm. Henrik (Henry) Styrkson Hæve — skriver sig Havey — blev gift med Anna Johnsdatter Drogsvold af Pleasant Springs og har boet paa en farm i Rutland township, Dane county; har syv-otte børn. Henrik døde omkring 1917. David Styrkson Hæve (Havey) blev gift med Aslaug Lofthus (Telemarken) og har drevet som farmer ved siden af broderen Mats, men bor nu (1930) i Madison, Wis. Han har seks børn: Severt, død 1929, gift med Ruth Severson og har to sønner, David og Richard; Dolores og Derby bor i Madison, Wis. Dønot (Dina) Styrksdatter Hæve blev gift med Cornelius (Knut) Drogsvold, søn af Ole Drogsvold. De har hus i Stoughton, Wis., og bor der. Har fem børn; et døde. William Styrkson Hæve (Havey), gift to gange, først med Signe Lofthus (Telemarken). De fik en søn, Selmer Havey, som var med i verdenskrigen og døde paa et hospital i Frankrige. Anden gang med Elisabeth. De har seks børn. William har drevet som farmer i Pleasant Spring. Adresse: Stoughton, Wis.

Lars Davidson Mølster — skrev sig Davidson — var født i 1814; søn af David Torgerson Mølster; gift paa Voss med Martha Svendsdatter Bøe fra pladsen Donsen og havde vistnok fem børn fødte paa Voss, da han i 1845 udvandrede, nemlig Anna, Knut, Britha, Torger og Henrik. Paa Koshkonong var hans søstre Jorunn og Ingeborg før bosatte, og han slog sig da ogsaa til der og købte sig land. Der blev to børn til fødte, nemlig David og Ole. Kun disse to og datteren Anna stiftede familier. De andre døde i ung alder. Hans kone Martha døde tidlig. Senere flyttede Lars til Iowa, hvor han var gift anden gang og boede til sin død. I andet ægteskab havdes ingen børn.

Anna Davidson blev gift med C. J. Ambli, som i mange aar var typograf ved Anundsen Publishing Co., Decorah, Iowa, og boede i Decorah til sin død. De fik ni børn. Blandt disse er: Fred, Montevideo, Minn.; Clara, Galesburg, Ill.; Dora og Edward, Minneapolis, Minn.

David L. Davidson, født paa Koshkonong den 6te februar 1846; var paa farmen til voxen; reiste saa til Madison, Wis., og lærte skomagerfaget. Den 14de februar 1865 hvervede han sig i Madison til krigstjeneste i borgerkrigen og stod i kompani H, 47de Wisconsin infanteriregiment. Efter nogen øvelse i Camp Randall sendtes regimentet til Syden, men var ikke med i slag. De kom bare saa nær, at de hørte skydningen. Blev udmønstret 1ste september 1865 og kom tilbage til Madison. I 1867 indgik han i ægteskab med Henrietta Antonette Christine Larson, datter af Haldor Larson Prestegaard og Sigrid Arnesdatter, født Nygrytten. De bosatte sig i Madison, Wis., hvor Davidsons

skomagerforretning blev velkjendt. Deres hjem var i 704 E. Gorham street. Henriette døde i 1908, og David blev i 1909 gift med enken Ingeborg Jerdee. Han døde den 18de november 1912. I første ægteskab havde han tre sønner, Lucius H., Morten S. og Gerhard B. Davidson. Ingen børn i andet ægteskab. Lucius Davidson, født den 2den august 1870, blev i 1902 gift med Nellie Carlson fra Janesville, Wis., bor i Chicago, hvor han er sekretær i byens ingeniøraftdeling. Morten Davidson, født 11te august 1878; gift med Gertrude Amundson. Han er inspektør ved Hartford Insurance Co., Chicago, og bor i Evanston, Ill. Gerhard B. Davidson, født 15de juni 1880, gift med Hattie Eils fra Chicago. Han er i assuranceforretning i Chicago.

Ole L. Davidson (Mølster), født i Christiana township, Dane county, Wis., den 3dje august 1848, blev gift den 14de januar 1877 med Martha I. Linde (af sognefolk) fra De Forest, Wis., født 17de september 1858. De købte i 1893 en farm paa 100 acres i Dane township, Dane county, og blev boende der. Ole døde den 3dje oktober 1915. Hans hustru lever endnu (1928). De har otte børn: Josephine Mathilde, gift med J. K. Johnson, farmer ved Dane, Wis.; Ida Louise, gift med Harold Johnson, farmer ved Dane, Wis.; Lucius Herman, gift med Josephine Sampson, er farmer; Olin Berdinus, farmer; Julius Ingolf driver hjemmefarmen; Della Mabel, musiker; Clara Amanda, Madison, Wis.; Ella Theodora, hjemme.

Ivar Nilson Evanger, gift med Ingeborg Gjeitle, købte sig en farm i Christiana township, Dane county, Wis., og forblev boende der til sin død. De havde en datter, Kari, som i 1880 blev gift med Nils E. William (Rjoe).

Torstein Erikson Rokne, foran nævnte Knut Roknes broder, kom sammen med mor, stedfar og to søstre til Amerika i 1845. De drog fra Milwaukee i følge med Odd J. Himle og andre til Koshkonong-settlementet, hvor Torstein og slegtninger reiste til broderen Knut. Torstein købte saa 40 acres land ved siden af ham, opførte straks et loghus og blev boende der. Torstein Rokne var født paa Voss den 2den januar 1824 af forældrene Erik og Anna Rokne. Straks før afreisen til Amerika blev han gift med Cecilia Mikkelsdatter Melve, født 6te januar 1828. De blev nogen af de mest velstaaende farmerfolk paa Koshkonong. Til de oprindelige 40 acres købtes tilliggende land. Da broderen Knut i 1853 drog til Minnesota, købte han dennes land og kom til at eie 380 acres. I 1848 opførte han en stor ladebygning, og i 1861 blev loghuset erstattet af en stor murstensbygning. Begge staar endnu. Prof. Svein Nelson skrev i "Billed-Magazin" i 1868 en lang artikel om Torstein Rokne og

fortæller om hans elegante husbygninger, som var indredet med smag og bekvemmelighed. Han fandt karter paa væggene i stuen og bøger i hylden — baade norske og engelske. Han mødte hos Torstein Rokne ægte gammelnorsk gjestfrihed. Laden var velbygget og der var et fuldt sæt af agerbrugsmaskiner og redskaber for gaardsbrug. Stalden var opført af sten og rummede ti heste og otte kjør. Torstein Rokne var da at betegne som en foregangsmand paa Koshkonong. Det var hos ham skolelærer Lars J. Lie opholdt sig mest, mens han var paa Koshkonong. Torstein døde i 1880, hans hustru i 1909. De havde ti børn: Erik, Anna, Ole, Lars, Gudve, Martha, Martin, Martha d. y., Carolina (Kari) og Amelia.

Erik Torsteinson Rockne, født 2den februar 1849, blev gift med Talina Lee, datter af Eigild og Beret Lee af numedalsæt. De fik halvdelen af hans fars farm og blev boende der. Erik døde for endel aar siden, efterladende hustru, fem sønner og fire døtre. Anna Torsteinsdatter Rockne, født i 1851, gift med Jul Julson Hymlin fra Numedal, er bosat ved Thompson, Iowa; har en søn, Christian, og tre døtre. Hendes mand er død. Ole Torsteinson Rockne, født i 1853, drog i 1881 sammen med Anders K. Hylle Johnson til Nord Dakota. Lars Torsteinson Rockne, født i 1853, gift med Bierta Severson fra Nes, Hedemarken, var bosat først i Iowa, saa i Syd Dakota og sluttelig ved Red-top, Minn. Gudve Torsteinsdatter Rockne, født i 1857, gift med Peter Nelson, reiste først til Richland county, Nord Dakota, saa til Saskatchewan, Canada. De har fire sønner og to døtre. Martha Torsteinsdatter Rockne, født i 1859, døde som barn. Martin Torsteinson Rockne, født 14de januar 1862, gift i 1884 med Lina Frydenlund fra Nes, Hedemarken. Hendes folk var bosat ved Westby, Wis. Martin har det gamle hjemsted, 3 mil vest for Cambridge, Wis., og bor der. Har syv børn: Mari, Torsten, Martha, Morgan, Tilla, George og Marvin. To børn døde smaa. Martha Torsteinsdatter Rockne d. y., født i 1864, blev gift med Knut Gjerstad fra Voss og bor ved De Forest, Wis. De har to døtre: Tilla, gift med Knut Johnson, De Forest, og Cecilia, gift og bor paa farm ved De Forest, Wis. Carolina Torsteinsdatter Rockne, født i 1866, blev gift med Berge Hallsen Gjerstad fra Voss og bor ved Sun Prairie, Wis. Berge er død, efterladende seks børn: Martin, Henry, Bert, Otto, George og Erik. Amelia Torsteinsdatter Rockne, født i 1869, blev gift med Andrew Johnson og bor med Token Creek, lidt syd for De Forest, Wis. Har to børn.

Henrik Henrikson Fadnes, født i Evanger, Voss, i 1816 og gift der i 1843 med Kari Olsdatter, som døde i 1845, efterladende

to børn: Ole og Henrik. Med børnene udvandrede han samme aar til Amerika kort efter konens død og kom til Koshkonong. Der bosatte han sig paa en farm i Christiana township, 3 mil fra Cambridge. I 1850 blev han gift med Anna Knutsdatter og i 1853 flyttede de til Big Canoe, Winneshiek county, Iowa.

Peder Egdetvedt, født og gift paa Vossestranden. En søn, Sjur, og kanske flere var fødte der. Hans hustru hedte Ingerid. De reiste med skibet "Statsraad Van Vogt" i 1845 sammen med Sjur Reque og andre; kom til Koshkonong og bosatte sig paa en farm paa den saakaldte Wheeler Prairie, sydøst for Stoughton, Wis., og blev boende der.

Sjur Pederson Egdetvedt — skrev sig Sivert Egdtvedt — var født paa Voss i 1839. I 1873 blev han gift med Mary Rubley og viet i Koshkonong prestegaard af pastor J. A. Ottesen. Sivert boede øst for Stoughton i mange aar; flyttede saa ind til byen, men i 1911 drog han til Seattle, Wash., hvor han døde i 1924. Han efterlod sig syv børn: Jennie Hale, Milwaukee, Wis.; Louise Bentley, Seattle, Wash.; Arthur Egtvedt, Seattle, Wash.; Samuel Egtvedt, Janesville, Wis.; Myrtle Cunningham og Clare Egtvedt, Seattle, Wash.; Charles Egtvedt, Racine, Wis.

Knut Steffenson Tveito kom i 1845 til Koshkonong, hvor han tog land 4 mil fra Stoughton. Han reiste siden til Winneshiek county, Iowa.

Amund Ellingson Himle, hvis mor var en søster af Aad Himles fader, kom til Amerika sammen med ham i 1845. Han bosatte sig paa Koshkonong, men hvor længe han blev der er uvist. Han var to gange gift. I første ægteskab havde han to sønner, John og Isak; i andet Ellick. Baade Isak og Ellick er døde. John Ellingson Himle, født i Dane county, Wis., den 27de december 1853, har boet i Boscobel, Wis.

ANKOMNE TIL CHICAGO I 1845

Følgende af udvanderne i 1845 forblev i kortere eller længere tid i Chicago: Jørgen Gjetleson Gjerme, Anfin Amundson Prestegaard, Anders Knutson Saude, Mads K. Vinsand, Ole Pedersen Nesthus, Nils Olson Grotland, Ivar Vikingson Grotland, Ole Vikingson Gjølsten, Ivar Knutson Løne og vistnok Ivar Pederson Grove eller Fenne. Desuden Lars Anfinson Bryn og Claus Knutson Skjeldal, som formodes at have udvandret det aar. Endvidere kom Jørgen Pederson Nesthus til Chicago fra Muskego paa den tid.

Jørgen Gjetleson Gjerme var født paa Honve og var gift i 1832 med Ragna Pedersdatter Gjerme, født i 1802. De boede vistnok en tid paa Gjerme, før de i 1845 udvandrede. Foran er

nævnt om det uheld, som Jørgen havde paa kanalbaaden. Han kom efter to ugers ophold ved Buffalo til Chicago og blev bosat der. Han døde i 1849 af kolera. Ragna overlevede ham i mange aar og havde sin bopæl for det meste paa Indiana street, nu Grand avenue, et kvartal fra Halsted street. De havde to døtre: Martha, som døde i ung alder, og Ingeborg. Hun blev gift med Nils Johnson Lie (Kvitlen), født 1830, en bror af Lars J. Lie, nævnt foran. De fik fire børn: George, Nellie, John og Dina. Nils drev som forretningsmand i Chicago. Han døde før børnene blev voksne. Ingeborg boede sluttelig hos sine børn George og Nellie, som havde sit hjem i Ravenswood, Ill. John og Dina bor i Chicago.

Anfin Amundson Prestegaard, født i 1796, gift paa Voss i 1823 med Britha Johnsdatter Kyte. Anfin var søn af Amund Torgildson Jernes og hustru Sigvor Andersdatter Ringheim, som var pagterfolk i prestegaarden. Hans oldemor var datter af Knut Finne og Margretha Klausdatter Miltzow. Anfins søn, Amund, var ankommen aaret før forældrene kom til Chicago. Børnene Anders, Brita, Sigvor, Anna, Isabel (Ingeborg) og Kriste var fødte paa Voss og fulgte med forældrene. Omkring 1849 reiste Anfin til Koshkonong og købte sig land.

Anders Knutson Saude, født paa Voss i 1806, søn af Knut Brynjulvson Bøe og Kriste Andersdatter, der en tid boede som husmandsfolk i Repaalhagen og paa pladsen Lauvhovden under Bratager. Anders stammede i ottende led fra Torgeir Glimme, nævnte i skrifter 1603-35, og i niende led fra Arne Sætre, nævnt 1563. [L. Kindem, "Glimme-ætti".] Han blev i 1835 gift med Ragnild Samsonsdatter Een, født 1812, og var en tid bosatte paa en plads under Saude, Borstranden, og tillige pagterfolk, indtil de udvandrede i 1845. De havde tre børn, fødte paa Voss. To af disse døde paa reisen — den ene paa havet, den anden paa kanalen nær Buffalo. Den ældste og gjenlevende hedte Knut. Anders med familie bosatte sig i Chicago. En datter, Louise, blev født der. Anders døde i 1849 af kolera. Hans hustru døde i 1897. De var med at organisere kirkemenigheden i Chicago i 1848, og Ragnild var et aktivt medlem af den norsk-lutherske kirke i Chicago, saalænge hun kunde.

Knut Anderson Saude, født den 22de mars 1836, antog navnet John Anderson; begyndte som gut at sælge æbler, arbeide i kjødvareforretning og bære omkring aviser; fik saa ansættelse paa "The Commercial Advertisers" trykkeri, blev efter seks maaneders tid læregut i typograffaget; arbeidede senere i det gamle "Argus job"-trykkeri, "The Democratic Press" og "Press Tribune", der i aarenes løb sloges sammen. Som udlært typo-

graf blev han sættes af avertissementer i sidstnævnte trykkeri. Som trykkerilærling kaldte man ham altid for John istedenfor Knut, og dette bragte ham til at antage dette navn. I 1859 indgik han i ægteskab med Marie C. Frank, datter af Brita Baardsdatter Rogne og mand, Mr. Frank. I 1866 fik han sat i gang sit store verk — udgivelsen af "Skandinaven". Dette begyndte han sammen med Ivar Larson Bøe (Lawson) og Knut Langeland (Samnanger) — den sidste som redaktør, medens Anderson selv bestyrede trykkeriet og var forretningsfører. Første nummer udkom — i henhold til Langeland — den 1ste juni 1866, men grundlæggelsen regner man fra 2den mai dette aar. Ved Andersons ihærdige arbeide og dygtige ledelse gik bladet fremover med øgende fart. I kompaniskabet var der de første aar lidt forandring. Knut Langeland gik ud som redaktør i 1868, og i 1871 begyndte han sammen med John A. Johnson af Madison, Wis., og Ivar Lawson at udgive et Blad "Amerika", men ved Lawsons død 1872 gik dette ind med "Skandinaven". Johnson gik kort efter ud af selskabet, og Ivar Lawsons søn, Victor F. Lawson, tog faderens plads. Udgiverne af "Skandinaven" var da en tid Anderson & Lawson. Men i 1875 købte Lawson "The Chicago Daily News" og gik ud af firmaet. Kompani-navnet blev da John Anderson & Co., som i 1890 forandredes til John Anderson Publishing Co., hvad det endnu heder. Som redaktør efter Knut Langeland fulgte Svein Nelson, som i 1886 efterfulgtes af Peter Henrickson, og denne efterfulgtes i 1892 af Nicolay A. Grevstad, der var redaktør til 1912. Ved inkorporationen i 1890 bestod kompaniet af John Anderson, præsident, sønnen Franklin S. Anderson, vicepræsident og sekretær, og A. M. Fougner, kasserer. Da Lars Josefson Lie kom til Amerika i 1887, fik han straks beskæftigelse i "Skandinaven" og optoges som en af redaktørerne. Han blev i 1892 kasserer efter Fougners død og var det i tre aar. I 1900 blev Jetle B. Nordheim sekretær og i 1906 vicepræsident, medens John Anderson selv var præsident og kasserer. Hans svigersøn Arthur Eilert, var sekretær. "Skandinaven" udkom paa den tid med en daglig udgave, en halvugentlig og en søndagsudgave. Den havde den største cirkulation af noget blad trykt paa norsk. En tid blev der ved siden af drevet et stort akcidentstrykkeri. John Anderson døde i Chicago den 24de februar 1910, 74 aar gammel. Han var gift to gange. Hans første hustru døde i 1874. De havde 2 børn, sønnen Franklin Seward, en tid vicepræsident i kompaniet, og en datter, død som barn. I 1875 blev han gift med sit søskendebarn, Julia Sampson, datter af Peder Samsonsens Een. De fik tre børn: Marie, f. 1876, gift med Arthur Eilert, forret-

ningens sekretær; Louis, f. 1883, og Arthur, f. 1890, der nu driver The John Anderson Pub. Co. I 1903 blev John Anderson af kong Oscar II tildelt St. Olavsordenen for almenntilgjørende tjeneste i forbindelse med "Skandinaven".

Louise Andersdatter Saude blev gift med L. H. Dahl og er bosat i Chicago, Ill. Hun har en datter og kanske flere børn.

Mads Knutson Vinsand, født 1814, blev gift 1843 med Johanna Davidsdatter Rekve. Udvandrede 1845; men han blev syg paa reisen og døde straks efter ankomsten til Chicago. Johanna reiste til sin broder Lars Rekve i Deerfield en tid, og saa tilbage til Chicago, hvor hun senere blev gift med Amund Teigen.

Ole Pederson Nesthus, født 1811, blev i 1840 gift med Anna Rognaldsdatter Glimme, født 1813, og havde farsgaarden paa Nesthus nogle aar og var tillige postkjeror paa ruten Voss—Bergen, til han i 1845 udvandrede. Han bosatte sig i Chicago og forblev der til sin død. Hans beskæftigelse var med varetransport. Hest og vogn kjøbte han straks efter ankomsten og drev med kjøring. Hans hustru døde i 1858. Han levede endnu i 1870 aarene. Han blev gift anden gang med en pige fra Sogn. I første ægteskab havde han tre børn: Peder, Margretha og Jørgen. Peder bor i Kansas City, Kansas, og har stor farm udfør byen. Han har tre døtre. Margretha og Jørgen døde ugift.

Jørgen Pederson Nesthus, f. 1814, — Oles broder — kom antagelig i 1845 til Chicago fra Muskego. Han fik sig arbeide i aldermand Grangers jernstøberi, men i 1846 hvervede han sig til krigstjeneste i den mexikanske krig under navnet George Pilsen. Han var med i general Woods division og fulgte paa dennes lange marsch og blev med i det frygtelige slag ved Buena Vista, hvor han efter en heltemodig kamp, under hvilken han først skjød en lansefører og dræbte en hest og rytter med geværkolben, da han var omringet, blev gjennemboret af tre gjenværende lanseførere. En glødende omtale af denne bedrift stod i "Chicago Democrat", i hvis trykkeri der paa den tid var fire vossinger beskæftiget. Jørgen Nesthus var ugift. Hans broder Ole og søster Brytva boede da i Chicago.

Nils Olson Grotland fik efter sin ankomst til Chicago 1845 beskæftigelse i "Chicago Democrat"s trykkeri, hvor hans slegtning John Amundson Hefte ogsaa var samt Erik E. Rude. Nils drev den første haandpresse for John Wentworth og var der i to aar. I 1847 drog han til Skoponong-kolonien, men var i Chicago igjen i 1850, da han blev gift der med Ingeborg Haldorsdatter Kvilekval. Hun var i 1849 ankommen fra Voss til sin broder, John. Hendes da syv aar gamle søn, Knut — den senere

senator Knute Nelson — var med hende. De drog saa alle til Skoponong og senere til Koshkonong.

Ivar Vikingson Grotland fik ogsaa ansættelse af John Wentworth i "Chicago Democrat"s trykkeri og blev typograf. Der var da fire vossinger i trykkeriet, nemlig Erik Endreson Rude (Anderson), John A. Hefte, Nils O. Grotland og Ivar. Han gik der under navnet William Iver, som han ogsaa senere brugte. Han var med at danne det vossiske korrespondanceselskab i 1848 og er nævnt i dets skrifter, hvor det fortælles, at han og John Hefte havde fra 18 til 24 dollars maanedes og Endre N. Tesdal, som da var med dem der, havde fire dollar ugen. Trykkeriet blev da drevet med dampkraft. Ivar Grotland drog i 1850 aarene til Skoponong og købte sig land.

Ole Vikingson Gjosten — bror af førnævnte Kjel Gjosten — antog navnet Williams, født 1816, begyndte i Chicago som smed og tjente godt. Om vinteren 1847 var han i New Orleans og gjorde det godt der, fortaltes i Vosseforeningens brev. Om vaaren 1849 reiste han til California paa guldgravning. Efter nogle aar kom han tilbage; blev i 1860 gift med Britha Brynjulfsdatter Dukstad fra Jefferson Prairie og bosatte sig igjen i Chicago. Der udfoldene han en betydelig drift, satte penge i skibsforetagender og var en tid en af de betydeligste skibseiere der. Han begyndte ogsaa med hoteldrift og eiede Williams hotel, som stod paa øst Kinzie street og som en tid var et meget bekjendt sted, hvor nykommere og andre norske tog ind. Hans hustru døde i 1875. Ole overlevede hende. De havde fem børn: Edward L., Ella, Harvey, Josy og Ida.

Edward Iver Williams, født 1867, var en tid i handelsvirksomhed i Chicago, og kasserer for firmaet H. L. Brown & Co.s kommissionsforretning. Var saa eiendomshandler i Irving Park. I 1896 blev han udnævnt til "deputy coroner" og fire aar senere til en bestilling i countystyret. Han var en tid sekretær af Milwaukee avenue co-operative handelshus, et af de største i dette strøg, og har været direktør og vicepræsident af Mount Olive gravlund i en række af aar. I 1895 valgtes han til tilsynsmand i Chicago sundhedsdistrikt. Han har været aktivt medlem af flere foreninger i Chicago. Han har iaar stillet sig til valg som kongresmand i Illinois.

Ella Williams blev gift med Murrey Brown, søn af H. L. Brown af firmaet af dette navn. De fik et barn. Ella døde for flere aar siden. Henry Williams; om ham haves ingen besked. Josy Williams blev gift med en Mr. Hall og har boet i Chicago. En søn. Ida Williams bor i Chicago.

Ivar Knutson Løne, søn af Knut og Guri Løne, der ogsaa

havde en søn Odd og to døtre. Ivar fik halve farsgaarden og boede der til han i 1845 drog til Amerika. Broderen Odd fik den anden halvdel af gaarden med husene. Ivar bosatte sig i Chicago. Han var gift to gange. Hans første hustru hed Anna. Blandt hans børn var Knut og Torbjørn. Knut blev som smaa-gut af uartige kamerater skubbet ud i Chicagoelven og druknede. Kameraterne vilde have ham til at stjæle æbler for sig, hvad han ikke vilde. Om denne tildragelse blev der meget snak i Chicago, og der var tale om at sætte et mindesmerke over Knut, som ikke lod sig overtale til at gjøre, som de bad ham. (Knut Henderson fortalte os dette.) Torbjørn blev gift med Ingeborg Nilsdatter Bøe, Raundalen, og reiste til Litchfield, Minn. Han kaldte sig Tomas Iverson. Senere kom de tilbage til Chicago og var siden bosat der i 16 Prenderville street. De er begge døde. Deres børn var Ida, gift to gange, første mand og deres barn døde. Hun er nu Mrs. Shoon og bor i 3311 W. North ave., Chicago. Mrs. Christ Nelson, 2556 N. Kilbourn ave., Chicago. Mrs. Nils Nelson, 2513 Kimball ave., Chicago, samt tre sønner: Martin, Eddie og George.

I "Wossingen", 1858, nævnes en Knut Ivarson Løne, hvis familie bestaar af tre personer. Det var sandsynligvis forvexlet med Ivar Knutson Løne.

Ivar Pederson Grovehagen, født paa Fenne 1815, var nogle aar i Amerika, men fandt sig ikke fornøjet og reiste i 1850 tilbage til Norge igjen; var en tid i Nordland. Der blev han gift og kom saa i 1855 tilbage til Amerika og bosatte sig i Wiotakolonien.

Lars Anfinson Bryn, søn af Anfin Josefson Bryn og hustru Anna Larsdatter Istad. Hendes fader var den bekjendte læge, Lars Halsteinson Istad, om hvis døtre Ingeborg og Martha er nævnt foran. Anfin var skrædder af fag og begyndte som saadan i Chicago. Det er fortalt, at han og Ivar L. Bøe var sammen en tid. I Vosseforeningens brev 1848 fortælles det om ham, at han havde en jordeiendom i Chicago med et herligt hus paa. Han er skrædder og i byen har han hyret sig en krambod, hvori han driver en betydelig handel, som giver ham anledning til at bli en formuende mand. Lars Bryn blev gift med Anders Larson Flages datter Anna. De fik fem børn, deraf fire gutter. En af disse, Albert Brown, lever. De andre er døde. De boede i Andersonville ved Chicago.

Lars Bryn gik under navnet Brown. Hans forældre og søskende kom til Chicago i 1850.

Klaus Knutson Skjeldal, født i 1821, søn af Knut Olson Skjeldal og hustru Ragnild Haldorsdatter Glimme af Miltzow- og Dal-slegterne. Han drev med forskjelligt slags arbeide og

var ikke altid bosat i Chicago. I 1848 fortælles det om ham, at han om sommeren havde været hos Lars Istad paa Queen Ann Prairie, men var om høsten reist til Michigan, 100 mil fra Chicago, paa tømmerhugst og havde 18 dollars maaneden med kost og logi. Om høsten 1849 reiste han paa besøg til Voss sammen med Steffa Larson Bøe og Knut Ivarson Glimme. De kom igjen i 1850, og Klaus reiste da til Winneshiek county, Iowa.

TIL JEFFERSON PRAIRIE I 1845

Der kjendes kun til to familier som bosatte sig paa Jefferson Prairie i 1845. Det var Elling Ellingson Grove og Ole Trondson Rong, hvis historie her skal berettes.

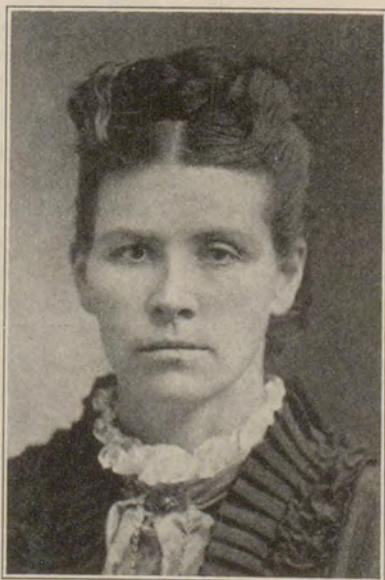
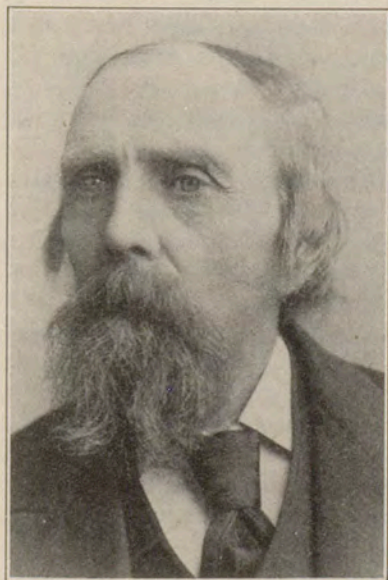
Elling Ellingson Grove og hustru Magli Olsdatter Skutle indskibede sig i 1845 i Bergen med seilskibet "Bergen", ført af kaptein Gade, og kom til New York efter tre maaneder og to ugers sjøreise. Trætte steg de iland, men var glade ved at føle den faste grund under fødderne. Fra New York tog de den sædvanlige rute over kanalerne og kom efter tre ugers forløb til Chicago. De forblev en kort tid i Chicago, hvorpaa de drog til Jefferson Prairie. Peder Heimbære kjørte deres reisegods, men maatte selv gaa tilfods. Efter flere aars arbeide og flytning fra tid til anden fik de eget hjem i Manchester township, et par mil fra den nuværende kirke paa Jefferson Prairie. Der boede de resten af sine dage. De havde fire børn: Joseph, Ole, Allen og Lewis. Joseph E. Ellingson, født omkring 1845, har havt sit hjem paa R. 1, Capron, Ill.; den yngste, Lewis Ellingson, bor i 746 Hackett street, Beloit, Wis.

*statsland
van Vogt*

Ole Trondson Rong, født den 29de august 1823, blev gift med Martha Haavardsdatter Nyre, født i 1827. Han var blandt dem, som tog af i Milwaukee ved ankomsten i 1845 og reiste derfra med oksekyds til Jefferson Prairie. Der kjøbte han 120 acres regjeringsland. Dette kostede 150 dollars; men han havde bare 80 dollars og en ko; fik saa laant det resterende mod at betale 50 procent rente. (Det er fortalt, at vedkommende udlaaner døde paa fattighuset.) Et lidet loghus blev om kort tid opført, og i dette boede han i to aar. I 1848 kom hans forældre med fem børn — tre sønner og to døtre — til Amerika, og forældrene blev boende hos Ole. Ved deres ankomst kjøbte han 40 acres land til. Trond Rong og hustru døde hos sønnen Ole i en alder af 73 aar.

Den 9de juni 1863 døde Oles hustru, Martha. De havde elleve børn, af hvilke et døde i barnealderen og to døtre, Kari og Emline, ogsaa i ung alder. De øvrige var Henry, Tilda, Thomas, Lewis, Martha, Ellis, Betsy og Frank. Den 15de oktober 1868

blev Ole Rong gift med Christe Sleen, som kom fra Voss i 1866. I ægteskabet fik de ni børn: Emma, Carrie, Martin, Andrew, Ella, Anna, Sarah, Knut og Dina. Ole Rong var en usædvanlig driftig mand. Han drev meget med kreaturhandel, laante ud penge og købte land. Han eiede sluttelig 440 acres og blev meget velstaaende. Han udnævntes flere gange som forvalter af arvegods og til andre tillidshverv. Han var en af stifterne af den norsk-lutherske kirkemenighed i dette nabolag og støttede, hvor han kunde. Børnene fik god skolegang. I politik var han republikaner. Han døde den 9de juni 1907. Hans hustru Christe døde i 1924. Hun gav først 100 dollars til Voss barnehjem og senere 1000 dollars som et legat for samme. Ole Rong og familie antog navnet Tillerson.

Ole Tillerson (Rong) og hustru Christe

Henry Tillerson, født 1846, gift med Julia Rogers og har fem børn; har jernvareforretning i Chicago. Matilda Tillerson, født i 1847, gift med Kolbein Johnson (Løken), født paa Vossestranden i 1847 og kom til Amerika i 1868, driver jernstøberi i Chicago og var en tid i smedeforretning og jernvarehandel der; har fire børn. Thomas Tillerson, født i 1853, driver kvægavl i New Mexico; gift to gange og har syv børn. Lewis Tillerson, født i 1854, er handelsmand i Dakota; er gift og har tre børn. Martha Tillerson, født i 1856, gift med O. Olausson, maler i

Chicago; har fire børn. Ellis Tillerson, født i 1857, driver faareavl i Dakota; er gift og har tre børn. Betsy Tillerson blev gift med Thomas Rogers, søn af Ole Hauge, Voss, og boede i Chicago; har seks børn. Frank Tillerson, født i 1861, er snedker i Chicago; har familie.

Emma Tillerson, født i 1869, døde i 1892; var tre aar paa Rockford Seminar. Carrie Tillerson, født i 1870, blev i 1893 gift med Peder O. Hydningen og boede i Chicago, hvor han var i klædevarehandel. Hun døde i december 1899 uden børn. Martin Tillerson, født i 1872, tog et forretningskursus i Beloit og er nu i bankforretning i Maxbass, N. Dak.; var i 1905 gift med Martha Newhouse og har fire børn. Martha døde i 1914 og i 1919 blev han gift med Nellie Stenerson. Andrew Tillerson, født i 1874, er kasserer i "The State Bank of Clinton", Clinton, Wis., tog et forretningskursus i Chicago; blev i 1904 gift med Ida Janes; har en søn, Francis. Ella Tillerson, født i 1876, gik to aar paa høiskolen i Beloit; blev i 1903 gift med Henry E. Williams, som en tid var paa Beloit Academy. De har boet paa det gamle hjemsted sammen med hendes mor, saalænge denne levede. De har to sønner. Anna Tillerson, født i 1878, var to aar paa høiskole i Chicago og graduerede senere fra Chicago Musical College i pianospil. Hun blev i 1920 gift med Edwin G. Iverson og bor paa en farm to mil fra sit gamle hjemsted. Sarah Tillerson, født i 1881, graduerede fra Beloit høiskole; blev i 1907 gift med William O. Newhouse, som er sagfører og bor i Minneapolis, Minn.; har to børn. Knut Tillerson, født i 1882, er i bankforretning i Maxbass, N. Dak., sammen med broderen Martin. Han tog et forretningskursus i Valparaiso; blev i 1916 gift med Grace Helmer fra Clinton, Wis. De har en søn og en datter. Dina Tillerson, født i 1884, var i to aar paa høiskole i Chicago, graduerede i musik fra Valparaiso (Ind.) universitet og var meget flink i musik; blev i 1906 gift med Robert Hanold. Hun døde i 1914, efterladende tre børn.

TIL WIOTA I 1845 OG SENERE

Kolonien ved Hamilton Diggings eller nu rettere Wiota blev i 1845 forsterket med de tre brødre Ole, Nils og Anders Kinne, sønner af Gulleik Olson Kinne og Ranveig Eriksdatter, født Saude, og brødre af Martha Vinje og Guro Fenne, før omtalte som boende der. Desuden Ivar Larson Fenne, Oles svoger, og broder af Nils og David Fenne. Disses ankomst tilføjede en betydelig vekst til denne koloni. Efter den tid var der faa, som satte sig til der, og de skal da nævnes her ogsaa.

Ole Gulleikson Kinne var gift paa Voss med Ragna Lars-

dater Fenne, søster af førnævnte Nils og David Fenne. Han bosatte sig i Wiota township paa østsiden af svogerens Arne A. Vinje og tilmerkes med ham paa en side og med Odd J. Helland paa nordsiden. Der blev de, saavidt det vides, boende til sin død. De havde fire børn: Ranveig, først gift med Ole L. Fenne, saa med Peter P. Fenne, se senere; Lars, død i Dows, Iowa; Nils, gift og bor i Dows, Iowa; Sigrid, gift med en Shey (Skjeie?) i Dows, Iowa. Hele familien drog til Iowa. De antog navnet Gullickson.

Nils Gulleikson Kinne (antog navnet Gullickson), født paa gaarden Kinne i 1813, var gift paa Voss med Torbjørg Larsdatter Bjørke, født i 1813. Han købte i 1838 det ene af farsbrugene paa Kinne og boede der til afreisen i 1845. Han solgte da til Lars Ivarson Glimme, hvis søn Anfin siden eiede dette brug. Nils Kinne og hustru bosatte sig noget i nordøst for sine søskende i Jordan township, Lafayette county, Wis. Skjønt gammel af aar hvervede Nils sig den 8de august 1862 i Jordan til tjeneste i borgerkrigen og stod i kompani G, 22de Wisconsin infanteriregiment, i hvilket flere vossinger fra Wiota-kolonien tjente. Han blev saaret ved Thomson's Station og fik afsked den 17de oktober 1864 paa grund deraf. Han døde i 1868 af tæring. Han efterlod sig fire børn: Ingeborg og Gulleik, fødte paa Voss, samt Lars og Ranveig.

Anders Gulleikson Kinne kom ugift til Amerika, men blev gift i Wiota med Inger Bruavold fra Vik i Sogn. Han købte sig en farm nær Dodgeville, Wis., nordøst for Wiota, og blev boende der til sin død. Han efterlod sig syv børn: Francis, død; Margrethe, gift med Gulleik Anderson (Støa), har tre sønner og tre døtre, bor i Eau Claire, Wis.; George, gift, har to børn, sønnen Alvin i Eau Claire, Wis.; Lewis, gift og har børn; Henry, gift omkring 1922, begyndte i 1894 jernvareforretning og udsalg af farmmaskineri i Kensett, Iowa; var formand i bystyret der i flere aar; valgtes i 1908 til sheriff af Worth county, Iowa, og havde stillingen i 18 aar; boede en tid i Northwood; tog afsked i 1927 for at overtage en stilling i Mason City, Iowa; Sarah, gift med en Hanson, bor i Dodgeville, Wis.; har en søn, Daniel Hanson. Familien antog navnet Gullickson.

Ivar Larson Fenne var gift paa Voss med Brita Nilsdatter Fenne. Han købte farmen i Wiota township af sin broder Nils og blev saaledes boende ved siden af Arne Vinje, mens Nils flyttede til South Wayne, nogle mil i sydøst. Ivar blev boende paa det købte land til sin død, der indtraf i 1863, da han var 75 aar gammel. Hans hustru, Brita, døde endel aar efter ankomsten, og Ivar blev gift anden gang med Sigrid Hanson (ikke

Voss), som døde i 1869. I første ægteskab havde han tre børn: Lars, Anna og Nils. Lars, død ugift; Nils, ogsaa ugift, bor i Jordan township; Anna, født 23de mars 1855, blev i 1878 gift med Bennett Gordee af Jordan og blev boende paa en farm der til sin død i 1926. Hun efterlod sig to døtre: Emma Wallbaum, Woodford, Wis., og Mabel Figi, Monroe, Wis., samt tre sønner: Alfred, Jordan; Selmer, Argyle, Wis., og W. J. Gordee, Freeport, Ill. Børn af andet ægteskab var: Bertha Punswick, Argyle; Julius Fenne, Denver, Colo., og Jessie Abelman.

* * *

Til Wiota-kolonien kom der tidligt i 1840-aarene flere vössinger, om hvem underretningerne er mindre fuldstændige, men som det alligevel er af betydning for stedets og vössingernes historie ellers at nævne om hvad der vides.

Mads Nilson Sonve, født omkring 1817, reiste fra Chicago til Wiota antagelig i 1842 og var kanske med Lars Rekve, som ogsaa reiste derhen i 1842 paa grubearbejde. Om Mads kjøbte sig land er uvist. Af foranstaaende brev fra Nils Larson Fenne sees det, at Mads Sonve døde i 1843.

Nils Nilson Sonve og hustru, Malena, kom ogsaa til Wiota tidlig i 1840-aarene. De tog sig land paa vestsiden af elven Pecatonica, ret bortenfor Arne Vinje i sektion 26, og byggede sig der et stort loghus. Nils gik jevnlig under navnet Raude-Nils. Han døde før 1850, og Malena drev farmen i mange aar efter. I hendes hus holdtes flere gange gudstjeneste af pastor Dietrichson. Det sydøstre hjørne af hendes land blev udseet til kirketomt og gravplads anlagdes der. Ved denne gik en gammel indianervei og der var et vadested over elven Pecatonica. Flere medlemmer af de første norske nybyggerfamilier er begravne der.

Nils og Malena Sonve havde seks børn. En søn, Joseph Nelson, var med i borgerkrigen. Han hvervede sig den 12te august 1862 og stod som korporal i kompani I, 25de Wisconsin infanteriregiment. Han faldt i et slag i Kennesaw Mountain, Ga., den 15de juni 1864. Det antages, at de øvrige børn flyttede til Dows, Iowa, hvor en søn, Ole, ialfald var bosat og døde der. De gik under navnet Nelson.

Brynjulv Ronve. Det ser ud, som der var to personer med dette navn samtidigt i Amerika. I henhold til kirkebogen paa Voss udvandrede Brynjulv Godskalkson Ronve i 1840 — 24 aar gammel. I Anders Flages brev af 1840 staar Brynjulv Gulleikson Ronve, som kanske var feilskrevet; men saa fik vi i sin tid et brev fra Mrs. Martin Johnson af South Wayne, Wis., hvori

det heder, at "Brynjolv Gulleikson Ronve og en pige, Martha Ronve, var i egnen her. Brynjolv var gift op i Blue Mound; Martha reiste til Chicago." Synva Herlockson af Queen Ann Prairie var en søster af Brynjolv Godskalkson Ronve. Hendes datter beretter, at onkelen reiste ugift tilbage til Norge og forblev der. Nok er det, at en Brynjolv Ronve var i Wiota en tid og kom fra Chicago, antagelig i selskab med Mads N. Sonve. Han reiste senere til California.

Ole Anderson Graue, født paa Kyte i 1798, og hustru, Sigrild Nilsdatter Graue, kom antagelig i 1844 til Wiota. Ole var en broder af Baard Lassehaugs hustru Inger. Af et brev, skrevet i 1843 af Anders B. Lassehaug, sees det, at onkelen Ole Graue havde besluttet at udvandre. Ole døde i Wiota en tid efter ankomsten. Hans hustru og fem børn overlevede ham. Hun døde i Wiota. Tre sønner og en datter — formentlig Britha, født i 1830 — reiste til en tante paa Jefferson Prairie og voksede op der. Alle tre gutter hvervede sig i borgerkrigen der, fortælles det. En hedte Andrew.

Viking Olson Olde var en tid i Wiota township. Han reiste i 1866 sammen med Odd Johanneson Helland til Dows, Franklin county, Iowa, hvor de var de første norske bosiddere.

Klaus Erikson Gjerald — skrev sig Claus Erickson — født i 1832, kom til Amerika i 1850-aarene og var en tid i Wiota. Den 11te august 1862 hvervede han sig i kompani G, 22de Wisconsin infanteriregiment, til tjeneste i borgerkrigen. Han blev saaret i slaget ved Reseca og overførtes senere til veterinærkorpset; blev udmønstret den 12te august 1865. Han blev gift med Kari Johnson, datter af Odd J. Helland, og reiste til Dows, Iowa, antagelig sammen med Hellands-familien. Klaus døde ved Dows, Iowa. Han havde en søn, Andrew, og vistnok flere børn.

Ivar Pederson Fenne — ogsaa kaldt Grove — var født paa Fenne i 1815. Hans forældre var Peder Ivarson Lie og hustru Inger Olsdatter Jernes, der boede paa forskellige steder paa Voss, men længst paa pladsen Grovehagen i Kvitlen. Faderen, Peder Lie, født 15de mai 1785, var med i krigen mod Sverige. Han blev indkaldt til fem aars tjeneste i Bergen den 22de juni 1810 [staar i familiebibelen — kanske skrevet af ham selv] og har da reist derfra til svenskegrænsen. Han skulde være en modig og tapper soldat. Hans hustru, Inger, var en søster af Trond Olson Rong paa Jefferson Prairie. (Se foran.) Af deres børn kom tre til Amerika, nemlig Ivar, Ole og Peder; desuden flere børnebørn. Ivar og Ole var en tid i Nordland i Norge, hvor deres søster Ingeborg og broder Lars blev bosiddende til sin død. Ivar blev den 2den februar 1850 i Nordland gift med

Andrina Andersdatter Bakkeby, født den 6te juli 1829 i Høvik, Tromsø. I 1855 kom de til Amerika. En tid var de bosatte i Jordan township, Lafayette county, saa en tid i Wiota; var derpaa en tid i Chicago. Saa satte de sig til i byen Argyle, Wis., hvor Ivar drev skrædderforretning. Han er nævnt i "Wossingen" 1859 som kirkesanger. Han døde i Argyle den 19de november 1881, hans hustru i 1916. De havde tretten børn, af hvilke syv overlevede dem, nemlig: Amalie (Mrs. Batton), Chicago, Ill.; Hanna, Rockford, Ill.; Petrina og Lena i Argyle; Sarah (Mrs. Hitlon), Beloit, Wis.; Christina, lærerinde i Chicago; Ingerid, gift med C. F. Thompson, bankør i Argyle, Wis.; Fredrick (død) var regnskabsfører i Rockford Machine Co., efterlod fire børn; Carolina (død) var gift med J. M. Salomonson og boede i Wittenberg, Wis.; har en datter i Jewell, Iowa. Familien skriver sig Fenney.

Peder Pederson Fenne eller Grove, foran nævnte Ivars broder, født i 1823, var først gift med Eli Gulleiksdatter Kinne og var en tid i Nordland, Norge. Kom antagelig sammen med broderen Ivar til Amerika i 1855 og blev bosat i Wiota-egnen en tid. Senere drog han til Dows, Iowa. Han var med i sidste del af borgerkrigen — vistnok udskrevet — stod i kompani I, 5te Wisconsin regiment, reorganiseret. Hans første hustru døde tidlig, og han blev gjengift med Ranveig Gullickson, datter af Ole Gulleikson Kinne. Peder brugte ogsaa navnet Fenney. Han døde i Dows, Iowa, i 1897 og efterlod sig børn.

Sigrid Larsdatter Fenne, søster af Nils og Ivar Fenne og Ragna, Ole Kinnes hustru, kom til Amerika i 1858. Hun blev gift i Wiota med en halling, Ole Grove, og var bosat der i nabolaget.

Ole Pederson Fenne eller Grove, Ivar og Peders broder, kom i 1860-aarene ogsaa til Wiota. Han var gift to gange, og hans første hustru døde i Nordland, Norge, i 1862. Hans mange børn i dette ægteskab blev igjen der. Ole var lærer og gaardbruger i Evenes, Ofoten. Blev gift igjen i Norge med Anna Kristensdatter, før han udvandrede. Han var en tid religionslærer i Wiota. Senere reiste han til Kansas, siges der.

SLUTNINGSBETRAGTNINGER AF WIOTA OG DETS VOSSINGER

Vossekolonien ved Hamilton Diggings eller Wiota havde en meget lovende vekst for en tid. Da pastor Dietrichson i 1845 besøgte stedet, var der omkring 100 personer der — de fleste vossinger, skrev han. Men den blev dog ikke særlig stor, og mindre blev den i aarenes løb. Vi har seet, at nogen af dens

medlemmer drog til Minnesota, og en stor del drog i 1860-aarene til Dows, Iowa. I den senere tid har ingen vossinger reist derhen for at bosætte sig. Men kolonien i dette strøg har alligevel en forvidnelig historie, der maa give vossingerne en betydningsfuld plads. Det jorddyrkende arbeide i egnen begynder for en del ved dem. De tidligere bosiddere i nærheden var helst forbundne med grubedriften, og ingen af disse var norske. Den kjøretur, som Peder Davidson Skjervheim gjorde til dette grubedistrikt, og som bragte landsøgere derhen, fik derfor sin store betydning.

Dette strøg har ellers en historie, som det her er værd at nævne noget nærmere om. Det var egentlig der den vordende stat, Wisconsin, tog sin begyndelse. I 1825 kom William Hamilton, en søn af George Washingtons berømte finansminister, som landmaaler til egnen, og i 1827 begyndte han at grave efter bly paa det sted, som blev kaldt Hamilton Diggings, og i hvis nærhed Hamilton-settlementet blev. Indianerne var endda de herskende i strøget; men tiden var nu inde for dem til at fortrække. Det gjorde de ikke uden nølen, og der blev uroligheder. I 1827 forgreb en flok indianere sig paa de hvide eventyrere, som havde søgt derhen, og det ledede til, at en straffekspedition, dels af soldater, dels af frivillige, sendtes efter dem. Det gik opover dalføret ved elven Picatonica, hvor der var en gammel indianervei. Soldaterne fulgte dalføret, mens indianerne færdedes langs høidedragene. Af og til kunde man fra dalbunden skimte dem paa aasbrynet, der de trak sig fremover. Over elven var der visse vadesteder. Et var et par mils vei syd for den nuværende landsby Woodford. Over dette drog antagelig den hvide ekspedition, som derfra kunde skimte indianerne paa bakkekammen bortenfor. Men en 3-4 mil længere fremme var et andet vadested, hvorover indianerne søgte. Der blev de indhentet, og en 14-15 indianere mistede der livet i den batalje som fulgte.

Ved det først nævnte vadested var det Arne Vinje købte sig land i 1844 paa den ene side af indianerveien og Nils L. Fenne paa den anden side. Nævnte vei kom saaledes delvis til at gaa i merket mellem dem. Paa elvens anden side tog Nils og Malena Sonve sig land. De 40 acres af dette, som laa nærmest veien blev udseet til kirketomt og gravplads. Der ligger Mads N. Sonve og kanske flere vossinger begravne.

Paa Arne Vinges land ved siden af indianerveien blev det første skolehus opsat. Det viste sig ved en senere nøiagtig opmaalning af landet, at skolehuset stod paa Nils Fennes land, og paa dette sted staar det endnu.

Men endnu et ord om Wisconsin's begyndelse som stat. William Hamilton, som ogsaa havde kommando over tropper mod indianerne, satte et stokverk om sine huse ved Wiota og drev gruber paa flere steder. Et stort anløb af folk kom dertil. Saa blev det i 1835 bestemt, at Wisconsin skulde bli territorium. Hamilton havde sit at sige derom og var formand i den første komite til sagens drøftelse. Som det vigtigste strøg i staten blev den første territoriale legislatur i 1836 samlet i Belmont — et kort stykke fra Wiota — da i Iowa county, nu i Lafayette county. Men nu kom landsøgere i større mængde andre steder i staten og statsstyret henlagdes til Madison, Dane county. Grubedriften vedblev til ud i 1840-aarene. Den bragte Peder Skjervheim derhen og senere flere vossinger og andre norske, baade som jordbrugere og grubearbeidere. Landet blev snart optaget — og rum for flere vossinger blev der ikke. De norske, som mest kom der, var fra Lands prestegjeld i Norge.

Nybyggerlivet der var vel ikke stort anderledes end i andre settlementer, men nogle træk kan gjengives derfra. Larsina Johnson, Peder Skjervheims datter, skrev til os, at disse tidlige bosiddere gjorde sit husgeraad, gjorde sit smedearbejde, gjorde redskaber, var sine egne skomagere og skræddere, splittede hvad de kaldte "klapbord" til tagspaan, bragte tømmer til sagbruget og sagede selv, hvad de maatte have til eget brug. Penge var der lidet af, og de maatte gaa til Chicago for at købe eller sælge. De gik da med hestespand, hvis de havde noget. De levede af, hvad de kunde faa af farmen, saa meget som muligt. Hendes fader gjorde vaskebord, sopelimer og forskellige skaft, som han tog til Chicago tilligemed flesk og hvede. For de faa skillinger, de fik derfor, købte de saa, hvad de trængte hjemme. Det har allerede været fortalt, hvorledes Arne Vinje og Odd Helland drog til Mineral Point og Galena for at tjene penge og hvorledes Arne Vinje var med at bygge de to broer over elven Picatonica.

Om kirkebygning og gravplads fortæller Vinje følgende interessante historie: "I den hensigt at bygge en kirke saasnart omstændighederne tillod det, valgte disse tidlige nybyggere en tomt for en kirke i nordøstre hjørne af sektion 26 paa vestsiden af elven Picatonica og en begravelsesplads var begyndt, hvori, eftersom det blev nødvendigt, omkring 15 norske var begravne; men da ingen gravstene var sat paa gravene og stedet for kirkebygning blev forandret, blev denne grund efter mange aars forløb overladt til dyrkning."

En dramatisk hændelse, som fandt sted ved en af disse tidlige begravelser, er af Arne Vinje fortalt som følger:

“En af vore venner døde og min svoger, Nils Gullickson, og jeg blev valgte til at bringe den døde til gravpladsen, hvilket med et par troværdige okser og vogn alt gik godt, indtil vi var komne over vadestedet i elven og skulde stige op paa den vestre strandbred, som var noget høi og brat. Her gjorde okserne et kraftig ryk for at rende op paa fladen, hvilket gjorde det nødvendigt for os til at gribe sidebordene paa vognkassen og læne os fremover for at holde balancen paa sædet, og dette optog vor opmærksomhed for et øieblik. Det næste var at se efter ligkisten med den stiltiende passager. Vort første øiekast bagover viste os den tomme vognkarm; det andet opdagede vi til vor forfærdelse kisten, som roligt flød nedover strømmen. Dette vilde ikke have hændt, hvis vognkarmen ikke havde været af den simple sort uden fjæl i enden, som i de dage var i brug. Men heldigvis var elven grund og det trængtes bare et par minutter for mig til at springe i elven og skyve kisten tillands, hvor vi fik den paa vognen igjen og drog til gravpladsen, som laa bare 40 rods fra vadestedet.”

I 1850 var der i Wiota township, omtrent to mil nordvest fra denne første gravplads, nær en liden bæk, opført en stenkirke, kjendt som “The Cherry Branch” kirke, den ældste norsk-lutherske kirke i sambandsstaterne. Denne bygning er endnu i god stand og i sædvanligt brug. Dette er et tilstrækkeligt vidnesbyrd om bygmesteren Ole Munsons duellighed og trofaste arbeide, fortæller Daniel Anderson (Vinje). Arne Vinje og andre kjørte tømmer til sagbruget for at faa materialer til indredningen af kirken og hjalp med arbeidet. Kirken var indviet den 24de juni 1851, man mener af pastor Clausen. Førend kirken blev bygget, holdtes der gudstjeneste i de rummeligste beboelseshuse — blandt dem hos Helge Olson Melland, Malena Sonve, Knut Knutson og andre. Pastor Dietrichson var kanske den første prædikant der.

Af de tidligste nybyggere i Wiota var Arne Anderson Vinje den sidste som levede, og ingen af deres efterkommere bor for nærværende i nabolaget undtagen Daniel Anderson, fortæller denne. Under borgerkrigen meldte der sig flere til tjeneste i denne og tjente med ære, hvilket viser os baade den aand som raadede i dette strøg blandt de norske og det mod de viste. I kompani G, 22de Wisconsin infanteriregiment, var fire vossinger og en anden norsk, so mblev gift med en vossepige. Det var Gullick Anderson, søn af Arne Vinje, samt Nils Gulleikson Kinne, Klaus Erikson Gjerald og John Johnson, søn af Odd Helland; desuden Martin Johnson, som blev gift med Larsina Skjervheim. Af disse gjorde Gullick Anderson det største offer.

Han faldt i slaget ved Peach Tree Creek. De andre var tilstede i samme slag og var ved hans side. Gullicks broder, Peter Anderson, Arne Vinjes anden søn, var saa med i kompani B og K, 31te regiment, og indlagde sig uvisnelig ære ved sit uforfærdede mod ved Bentonville, hvor han frelse regimentets kanoner fra at falde i fiendens hænder. For dette udnævntes han til brevetkaptein og tildeltes kongressens æresmedalje — en udmerkelse som faa er bleven tildel. Om de nærmere omstændigheder ved denne daad har broderen Daniel Anderson fortalt os en del. De fik pludselig en overtallig fiendskare imod sig og regimentet maatte trække sig tilbage til en bagenfor liggende dækning. Men da fienden stormede frem, tog alle flugten og lod kanonerne med de forspændte heste og mulæsler staa. De kommanderende skreg, at man maatte tage kanonerne med, men ingen ænsede raabet uden denne ene infanterist, Peter Anderson (Vinje). Han stormede frem til heste og mulæsler, brugte geværet til piske saalænge det holdt og fik dem fremover i dækning, mens kuglerne haglede om ham. Saa blev det fiendens tur at søge dækning. En hest og en mule styrtede, men nogen af de øvrige soldater var da komne til sine sanser og hjalp til at trække kanonerne.

Der var ogsaa flere nybyggeresønner fra Wiota i borgerkrigen. Sjur S. Ulvunds søn Sjur, alias Andrew Ulven, stod i 9de Minnesota regiment og de tre sønner efter Ole Anderson Graue, der vistnok udgik fra Jefferson Prairie, og Andrew Nelson Sonve. Saa var det Peder Pederson Fenne eller Grove, der stod i det 5te reorganiserede regiment og udgik fra Wiota. Det kan da siges, at vossingerne i Wiota-strøget tog sin del af borgerkrigen.

UDVANDRINGEN FRA VOSS 1846-50

Den uforholdsmæssigt store udvandring fra Voss, som foregik i 1843, 1844 og 1845, kunde ikke holde ved i længden. Det kan næsten betragtes som et under, at der endnu var nogen i de nærmest efterfølgende aar som fandt for godt at udvandre, men selv da reiste der et ikke ringe antal og vistnok adskilligt flere end vi har nogen oplysning om.

I tidsrummet fra 1845 til 1850 var der ingen nye norske kolonier dannet, hvori vossinger tog nogen særlig del, om der ellers var nogen. De ankomne fordelte sig paa de forskjellige allerede stiftede kolonier og i særdeleshed var det Koshkonong, hvortil de fleste reiste for det første. Dette blev især tilfældet i 1849 og 1850, da koleraen var begyndt at rase i Chicago. Vi vil derfor tage dette afsnit fremover mere under ett.

I 1846 udvandrede følgende, som det vides om:

Anders Nilson Gjelland, ugift, drog til Chicago.

Ivar Knutson Seim.

Anders Knutson Grimarstad.

Ole Henrikson Fadnes.

John Henrikson Fadnes.

Peder Olson Ljosno.

Torger Græe — alle med familier — samt Soffie Kvitne, ugift, reiste alle til Koshkonong.

Brytva Arnvedsdatter Skutle reiste til Spring Prairie.

Nils Torsteinson Herre med familie drog til Skoponong.

Lars Olson Myrland reiste til Muskego-settlementet.

Om de to sidste familier vil findes et andet sted i bogen.

Om de øvrige skal her nærmere gives besked.

Anders Nilson Gjelland, født i 1826 af forældrene Nils Bjarne-son Gjelland og Inger Knutsdatter Finne af Miltzow-ætten. Han udvandrede til Amerika i 1846 — maaske i selskab med broderen Bjarne, født i 1811. Han kom til Chicago og blev boende der. Han var snedker. I 1860 blev han gift med Britha Spilde, vistnok datter af Lars Pederson Spilde (Istad). De havde ingen børn. Anders døde i 1908. Han var med at stifte Vosseforeningen i 1848. Paa den tid arbejdede han sammen med Nils E. Himle paa bygningsarbejde.

Ivar Knutson Seim — bror af Torstein Seim, som havde farsgaarden paa Voss og som har mange efterkommere i Amerika — var gift paa Voss med Anna Davidsdatter Mølster, en søster af foran nævnte Lars D. Mølster samt til Lars Røthes og Anders S. Gilderhus's hustruer. De havde en søn, Knut, født paa Voss. Ivar Seim bosatte sig paa en farm i sektion 1, Christiana township, Dane county, ved siden af Gulleik Saude, Nils Bolstad og andre vossinger og blev boende der. Han var en agtet og ven-nesæl mand. I Norge var han uddannet som underofficer — og dette fik en vis betydning, da borgerkrigen udbrød. Hans søn, Knut, og fostersøn, Elling Pederson Ljosno, der paa hans raad tog navnet Sime, blev med i krigen. Og det var nok ved Ivars holdning ved den anledning, at flere nabogutter blev med. Ivar Seim døde omkring 1863. Hans enke blev senere gjengift med Erik Engesether (ikke Voss) og var over 90 aar ved sin død.

Knut Ivarson Seim var en tid paa Albion Academy samtidig med Knute Nelson og Knute Matson, der alle boede nær hinanden paa Koshkonong og alle tre hvervede sig i borgerkrigen. Knut Seim fik hvervet mandskaber til kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment, i hvilket saa mange vossinger blev med, at det blev kaldt Vosse-kompaniet. Navnet fik det dog

ikke bare for antallets skyld, men ogsaa fordi befalet var vossinger. Knut Seim blev dets første chef. Han udnævntes dertil i Madison den 17de januar 1862 — en tid efterat kompaniet var indmønstret. Den 2den mars — bare ca. seks ugers tid efter — var de paa vei til slagfeltet i Syden. Allerede den 31te mars var de i slagtummelen, da regimentet vandt sin første seier. Den næste blev den 8de april, da det indtog øen nr. 10 i Mississippifloden. Dette var den sidste større krigsbedrift kaptein Seim var med paa. Af en eller anden grund tog han afsked den 3dje mai næst efter. Det var rimeligvis ikke saa lige til for en farmergut uden større øvelse i krigsvæsenet at blive sat til chef for en afdeling soldater, som heller ikke havde den nødvendige øvelse, men nok af kampmod, og saa med en gang dumpes ind i den sværeste kamp og dertil ogsaa faa at kæmpe med sygdom. Da Seim kom tilbage fra krigen, fik han ansættelse hos en skibshandler i Milwaukee. Der blev han kjendt med en dame af tysk herkomst. Hun var i 1868 paa Albion Academy, fortæller professor R. B. Anderson, og ved den tid besøgte Knut Seim hende. Senere blev de gifte, men hvad der senere blev af kaptein Seim vides ikke. Han var en tid i Chicago, siges der, men døde tidlig. Det fortælles, at hans mor ikke vilde tro, at han var død og ventede hans hjemkomst til det sidste. Knut Seim var ikke saa heldig som hans nabogutter Knute Nelson og Knute Matson, endskjønt han havde bedre anledning, men han indlagde sig dog en ikke ringe fortjeneste ved at faa indskrevet et kompani i det udødelige 15de Wisconsin regiment, og den djerne farmergut, som tog paa sig dette, vil have sin plads i historien.

Anders Knutson Grimarstad, født i 1811, gift paa Voss med Asgjerd Knutsdatter Mosefin, født i 1809. Hendes forældre var Knut Larson Mosefin og Anna Haldorsdatter Glimme, som begge stammede fra provst H. Miltzow og fra lensmand Mats T. Sæve af Dal-ætten. Anders og Asgjerd havde tre døtre, Anna, Guri og Kari, da de i 1846 udvandrede. Paa Koshkonong bosatte de sig i Christiana township, hvor land blev kjøbt, og hvor de boede til sin død. Tre døtre blev ogsaa født der, nemlig Ingeborg, Inger og Asher.

Anna Andersdatter Grimarstad blev gift med Henrik Olson Fadnes og blev boende nær ved forældrene. Guri Andersdatter Grimarstad blev gift med Peter Bratson (fra Stavanger), som drev skrædderforretning i Chicago; har en søn og to døtre. Kari Andersdatter Grimarstad blev gift med Thormod Thompson (Stavanger), som er bødker og farmer; har et barn, to døde. Ingeborg Andersdatter Grimarstad blev gift med Knut Larson

Mosefin (Lewis). Inger Andersdatter Grimarstad blev gift med Steffen Fosse (Bergsdalen) og boede i Deerfield township. Asher Andersdatter Grimarstad blev gift med Torger Gulleikson Saude (Torger Thompson) og blev boende paa dennes farsfarm. Hun døde den 28de mai 1929.

Ole Henrikson Fadnes — en bror af førnævnte Henrik H. Fadnes — var gift i Evanger, Voss, men Synva Bergstad og havde sønnerne Henrik og Nils, da de i 1846 udvandrede. Paa Koshkonong købte han sig land i sektion 3, Christiana township, og blev boende der. Ved sin død eiede han 185 acres land, hvoraf de 40 acres laa i Deerfield townshiup. En datter, Kari, blev født paa Koshkonong.

Henrik Olson Fadnes, født i Evanger, Voss, den 24de juli 1833, blev i 1857 gift med Anna Andersdatter Grimarstad (se foran) og blev bosiddende paa farsfarmen. Hans hustru døde der i 1909 og han i 1911. Fadnes tjente som supervisor og medlem af skolestyret og var en dygtig farmer. De efterlod sig seks børn: Ole, gift med Ingeborg Andersdatter Fadnes fra Spring Prairie; Asher, gift med Ole N. Fadnes og bor i Leeds township, Columbia county, Wis.; Andrew, gift med Anna Henriksdatter Mugaas (død), bor i Madison, Wis.; desuden Susanna C. og Knut paa Spring Prairie og Martine i Cambridge, Wis. Nils Olson Fadnes blev bosiddende ved siden af broderen og eiede land baade i Christiana og Deerfield township. Hauges gravplads er paa hjørnet af hans land. Kari Olsdatter Fadnes blev gift med Henrik Brunborg.

John Henrikson Fadnes — foran nævnte Ole og Henriks broder — var gift i Evanger, Voss, med Anna Brunborg. De bosatte sig paa land i Christiana township, sektion 3, ved siden af Ole, og forblev boende der. Han eiede land ogsaa i sektion 4. De efterlod sig seks børn: Kari, Henrik, Ivar, Synva, Anna og Ragnild.

Kari Johnsdatter Fadnes blev gift med L. Finnebø. Henrik Johnson Fadnes, født i Christiana township i april 1849, blev i 1875 gift med Britha Bergo, datter af Johannes Bergo (Eksingedalen) og Kari Haldorsdatter Kvilekval. Hun kom til Amerika i 1869. Han fik farsfarmen og boede der. Har haft seks børn: John, Anna, gift med Andrew Holtan, død 1928 (se "Vossingen" hefte 29), Tilda og Sarah. Ivar Johnson Fadnes blev gift med Martina Andersdatter Bergstad. Synva Johnsdatter Fadnes blev gift med John J. Bergo, Spring Prairie. Anna Johnsdatter Fadnes blev gift med Elias Christianson, Deerfield. Ragnild Johnsdatter Fadnes blev gift med Gunder Anderson.

Peder Olson Ljosno, født paa Vossestranden og gift der med

Synva Ellingsdatter Sundve. To børn var fødte paa Voss, nemlig Elling og Britha. De fulgte med skibet "Olav Kyrre", da de i 1846 udvandrede, og kom til New York. Til Koshkonong ankom de først ved nytårstid og tog ind hos Bottolf Larson Lunde med hvem de var godt kjendte fra før. Hos ham boede de, til de fik opsat et loghus paa en 160 acres farm, som blev kjøbt ved siden af Ivar Seim i Christiana township. Der blev deres hjem den første tid. Synva døde allerede i 1850. Peder blev senere gift med Ingeborg Sexe (Hardanger), og to børn fødtes i dette ægteskab, nemlig Ragnild og Lars — den sidste døde som barn. Peder Ljosno døde nær Madison, Wis., i slutningen af 1880-aarene og er begravet paa Forest Hill gravplads i Madison.

E. P. Sime og hustru

Elling Pederson Ljosno, født 9de oktober 1840, skrev sig først for Peterson, senere for Sime. Efterat moderen døde i 1850, blev han opfostret hos Ivar K. Seim og blev hos dem, indtil han den 23de oktober 1861 hvervede sig til tjeneste i borgerkrigen. Han blev da indført i rullerne under navnet Sime, efter Ivar Seims ønske og fordi han ellers blev kaldt Elling Seim. Samme dag reiste han til øversesleiren, Camp Randal i Madison, og blev med i kompani H, 15de Wisconsin infanteriregiment. Han var med i slaget ved Union City og ved indtagelsen

af øen nr. 10. Der blev han liggende syg en tid, men kom til sit kompani igjen og var med i slagene ved Perryville, Ky., Nolenville, Tenn., og ved Stone River. I sidstnævnte store slag blev han den 30te december 1862 haardt saaret, idet han fik en kugle i brystet, som rammede hans lunge. I 36 timer laa han paa valpladsen uden tilsyn. Han og korporal Th. Thompson fra Utica laa side om side. Rebellerne gik seirende forbi dem. En af dem tog hans ur fra ham. Det havde dog liden værdi; men en anden tog vandflasken trods hans bøn om at faa beholde den. Det var værre. Der var dog en, som senere gav ham vand at drikke. Da de havde ligget der i tre nætter, blev fienden dreven tilbage, og de blev hentet af sine egne folk. Elling indlagdes paa hospitalet i Nashville, hvor han blev til vaaren 1863, da han sendtes til et hospital i Louisville, Tenn., hvor han en tid var patient og senere sygepasser til krigens slut. Den 13de februar 1865 blev han udmønstret i Madison, Wis. En tid var han saa paa Koshkonong, men i 1868 blev han butikbetjent i Madison. I 1871 indgik han i ægteskab med Guri Larson, datter af Haldor Larson Prestegaard og hustru Sigrid Arnesdatter Nygrytten. I 1876 overtog de husholdningen ved Luther Seminar, som da var i Madison, og varetog denne til seminariet i 1884 flyttede fra byen. De byggede sig et hjem, 1221 Rutledge street, og der boede de til sin død. Elling Sime og hustru døde med et døgnns mellemrum i 1922 — han den 22de og hun den 23de september — af gasforgiftning fra en ikke helt tillukket gasventil i køkkenovnen. De blev begravet paa Forest Hill gravplads den 26de september under meget stor deltagelse. Ingen børn.

Britha Pedersdatter Ljosno, født den 8de oktober 1842, blev opfostret hos en amerikansk familie, hos hvem hun forblev til gift. Hun indgik i ægteskab med David Slightam, som har været lokomotivfører. De har boet i 341 W. Wilson street, Madison, Wis., hvor Britha lever endnu (1928). Han døde i 1920. De har fem børn: John, Florence, James, Mabel og Gertrude. Ragnild Pederdatter Ljosno, født i Wisconsin, blev gift med en Thompson og bor som farmerfolk ved Ettric, Wis. De har flere børn.

Torger Græe, gift paa Voss med Anna Kvitne, bosatte sig paa Liberty Prairie, Deerfield township, Dane county, efter sin ankomst i 1846. Han døde der omkring 1850, efterladende hustru og to døtre, Martha og Ranveig. Hans enke blev endel aar senere gift med Nils Svendsen Lie og flyttede til Spring Prairie. Torger Græe drev som skrædder. Han var paa Voss bekjendt som en flink "lausdanser", og det gjorde han bedst,

naar hans nabogut, Isak A. Rokne, spillede. [Anfin Finne i "Vossebyggerne".]

Soffie Kvitne — maaske foran nævnte Anna Kvitnes søster — kom først til Dane County i 1846 og var der en tid. Senere reiste hun til Chicago, hvor hun blev gift og bosat.

Brytva Arnvedsdatter Skutle — søster af Gjertrud Skutle, Mons L. Skutles hustru — udvandrede i mai maaned 1846. Det tog elleve uger over havet. Antagelig var hun først en tid hos søsteren i Muskego, men kom til Spring Prairie, hvor hendes søskendebarn Isak Rokne boede. Hun blev gift med John J. Sædalen (Fane) og blev boende paa Spring Prairie til 1865, da de flyttede til Freeborn county, Minnesota, nær Emmons. Der forblev de til 1889. Brytva døde i 1914, efterladende fem børn: John, gift med Kirste Møen (død); Anna, gift med S. Nelson, bor i Scarville, Iowa; Arnved har det gamle hjemsted ved Emmons, er ugift; Betty (Mrs. Gudvangen), Emmons, Minn. (død); Nils J., gift med Anna Siverson (Fadnes-æt), bor i Dalton, Minn. Familien antog navnet Johnson.

Styrk Ivarson Vike kom fra Muskego til Spring Prairie antagelig i 1846 efter tre aars ophold der. De tog ind hos Odd J. Himle. Hos Odd Himle boede han omtrent et aar. Saa tog han 40 acres vildt land ved siden af ham, og der blev han boende til 1871, da han med familie drog til Otter Tail county, Minnesota. Han havde da foruden datteren Eli, som var født paa Voss, børnene Kriste, Synva, Britha, Anna, Ivar, Martin, Torbjørn og Martha — alle fødte paa Spring Prairie. I Otter Tail county blev han til han og hustru paa sine gamle dage flyttede til datteren Eli, som var gift og boede i Fertile, Minn. Styrk døde der i 1891 og hans hustru, Kirste, i 1898. Familien kaldte sig Ivarson.

ELLING SUNDVE DANNER DET FØRSTE KIRKESAMFUND

Aaret 1846 er et merkeaar i norsk-amerikansk kirkehistorie. Det første kirkesamfund blev nemlig stiftet det aar, og den som stod i spidsen for dette var Elling Øyelson Sundve (Elling Eielson). Man har seet, at han i 1843 blev ordineret til prest og fik kaldsbrev med 72 underskrifter fra Jefferson Prairie, 29 fra Rock Prairie og 45 fra Yorkville Prairie (Muskego). Paa Jefferson Prairie var hans fleste tilhængere og var mere et centralpunkt for hans virksomhed. Siden sit giftermaal og ordination i 1843 havde han boet paa Yorkville Prairie, hvor han eiede adskilligt land, og hvor hans hustrus folk boede. Men operationsefeltet var nu forandret. Han havde været flere gange

paa Koshkonong og i 1846 ogsaa paa Spring Prairie. Der var trang om prester overalt, og paa hvert sted fik han samlet en flok om sig. Den høikirkelige prest fra Norge, J. W. C. Dietrichson, var ankommen til Koshkonong i 1844, men noget samarbeide med ham syntes umulig. Pastor C. L. Clausen stiftede i 1844 en menighed paa Rock Prairie, men heller ikke med ham var det at tænke paa samarbeide. Eielson havde virket længere, havde et langt større felt og mange tilhængere. Det gjaldt om at knytte dem sammen. Han indsaa, at han ikke alene kunde betjene det hele, og endskjønt hans svage side var at organisere, saa maatte der nu gjøres en ordning. Et organisations-

Jefferson Prairie-kirken

møde blev derfor berammet til den 13de og 14de april 1846. Paa dette møde blev et kirkesamfund under navnet "Den evangelisk lutherske kirke af Amerika" stiftet. Elling Eielson dikterede et forslag til konstitution, og dette antoges. Pastor O. Andrewson fungerede som sekretær. Der var delegater fra de forskjellige distrikter, hvoriblandt Anfin Bakketun (Storesund) og Lars P. Høiland fra Koshkonong. Dette holdt dog paa at bryde op igjen i 1848, da hans to støtter Ole Andrewson og Paul Anderson paa et møde i Lisbon, Ill., fik det vedtaget at gaa med frankianerne. Eielson fik dog nye hjælpere, og i 1850

blev et større møde berammet paa Koshkonong, hvor den samme konstitution forelagdes med den følge, at den ogsaa der vedtoges og blev underskrevet af 37 delegater. Dette samfund eksisterer endnu, endskjønt der flere gange har skilt sig ud endel deraf — det meste i 1875, da Hauges Synode blev stiftet.

Eielson blev samfundets formand og var det saa længe han levede. I 1846 bosatte han sig paa Jefferson Prairie og betjente prestekaldet der med andre kald til 1872, da han flyttede til Chicago.

De første stiftede menigheder var ved Fox River (Norway, Ill.), ved Lisbon, Chicago, Ill., Muskego, Jefferson Prairie, Koshkonong og Spring Prairie, Wisconsin.

Det nystiftede kirkesamfund fandt snart, at det maatte ud-danne prester. De første var indviede lægmænd, som fandt sig indforlivede i religiøst arbejde, men det var ikke nok, og i 1855 besluttedes der paa forslag af Elling Eielson at oprette en skole i Lisbon, Ill. Den kom i gang, men blev ikke langvarig. I 1865 gjordes et lignende forsøg i Deerfield, Wis. Det holdt sig et par aar. Saa forsøgt der i 1868 i Red Wing og i 1870 i Chicago. Disse skoler holdt sig bare et par aars tid, men har dog haft sin store betydning, som enhver vil forstaa. Efterat Hauges Synode var dannet af samfundets flertal, fik den istand en skole i Red Wing, Minn., som holdt.

UDVANDRINGEN FRA VOSS I 1847

Det mindste antal udvandrere, som drog til Amerika, var i 1847. Om der var nogen speciel grund derfor, har vi ikke seet; men det er meget rimeligt, at der i Norge foregik ihærdigt arbejde mod udvandringen ogsaa og at ugunstige beretninger fra Amerika har haft noget med det at gjøre. Man vil finde hentydning dertil i organisationen af den vosseforening, som dannedes i Chicago aaret efter. Grunden til denne forenings dannelse var nemlig netop, som det senere vil sees, at der eksisterede mange feilagtige anskuelser i Norge om politiske og religiøse forhold i Amerika og emigrationen af de norske. Top-punktet kom, da minister Løvenskiold i 1847 besøgte settle-menterne og gav en urigtig rapport til den norske regjering. Man kan da gaa ud fra, at der særlig paa Voss var udbredt forskjellige rygter, og da der efter de forudgaaende aars store udvandring ikke kunde være nogen særlig økonomisk trang for haanden, var man begyndt at slaa sig til ro. Det er da ganske faa, vi har kjendskab til, som udvandrede i 1847, men der var antagelig adskillige flere.

Følgende personer vides at have reist:

Lars Bergeson Tillung.

Godskalk Pederson Hosaas.

Synva Skutle og børnene: Baard Larson Skutle, Ole Larson Skutle, John Larson Skutle og Eli Larsdatter Skutle.

John Nilson Opkvitne.

Jacob Olson Hesjedal.

Anders Mikkelson Ygre.

Om alle disse fulgtes paa reisen vides ikke.

Lars Bergeson Tillung, antog navnet Bergeson, var gift paa Voss med Ingeborg Tesdal. De kom til New York efter otte ugers reise over havet. Fra New York reiste de den sædvanlige vei over kanalerne og de store indsjøer til Milwaukee. Derfra kjørte de med et par okser til Christiana township, Dane county, Wisconsin (Koshkonong), hvor de et aars tid var bosatte paa en farm i sektion 9, den som Ole L. Kvale kjøbte i 1850. Lars kjøbte saa 40 acres vildt regjeringsland, satte op et lidet loghus paa dette og begyndte at dyrke landet. Senere kjøbte han mere land, saa han tilslut eiede 160 acres. Lars Tillungs hustru Ingeborg døde i 1881. De havde to børn, Anna og Ole. I 1882 blev Lars gift med Ingeborg Ygre, enke efter Steffen Sjurson Ygre. De havde ingen børn. Lars døde den 24de april 1897. Ingeborg overlevede ham.

Anna Larsdatter Tillung blev gift to gange, først med Eilif P. Olia og efter hans død med Gust. Rolfson. De bor i Christiana township. Ole Larson Tillung (bruger gaardsnavnet) var født paa Koshkonong den 4de februar 1848; blev den 26de august 1876 gift med Britha Andersdatter Kvale, som kom til Amerika i 1875. Hun er datter efter Anders Torbjørnson Kvale og hustru Britha Johannesdatter Møen og har flere søskende i Amerika. De har boet paa det gamle hjemsted, som de har eiet. For endel aar siden overlod de driften af dette til en søn og flyttede til Rice Lake, Wis., hvor de kjøbte en farm og boede i nogle aar, men er nu igjen flyttet til sit gamle hjemsted i Christiana township. De har havt ti børn, af hvilke otte lever, nemlig: Anders, gift med Amelia Kingsland fra samme township; Belle, Lewis, Iver, Martin, Anna, Benjamin og Ole B. De tre sidste af sønnerne, Martin, Benjamin og Ole, indkaldtes til krigstjeneste, og de to førstnævnte var i Frankrige. Ole Tillung har været en driftig farmer, har bygget tidsmæssige huse og sat sin farm i god stand. Han har været medlem af skolestyret, er medlem af Vest Koshkonong norsk-lutherske kirke og er republikaner. Britha døde den 27de mai 1929.

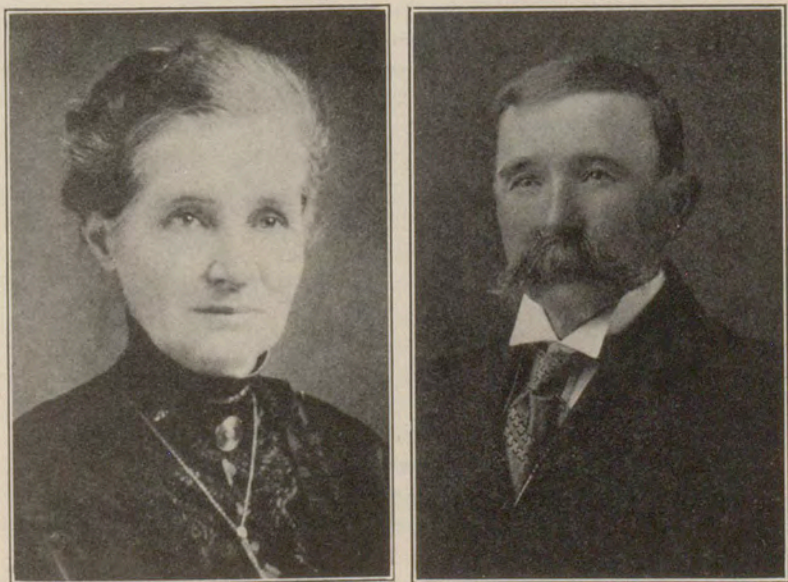
SPRING PRAIRIE 1847

Godskalk Pederson Hosaas, født i Evanger, Voss, den 2den mars 1808 af forældrene Peder Ivarson Hosaas og hustru Gjertrud, født Vestrheim; blev gift med Anna Johannesdatter Bergstad og overtog farsgaarden, som han drev nogle aar, før afreisen til Amerika i 1847. De fik tre børn paa Voss, nemlig Brytva, Anna og Peder. Den sidstnævnte, født i 1845, døde før de reiste. De to døtre var med paa reisen, men døde kort tid efter fremkomsten. Godskalk med familie drog til Spring Prairie og købte der landet af Peder Langeland i Leeds township, Columbia county, Wis. — det samme land som dennes broder Knut Langeland først havde købt af regjeringen. Det laa paa nordsiden tilmerkes med Lars Møens land. Han købte ogsaa tilliggende 40 acres paa østsiden, hvorpaa handelsstedet Keyser nu er, men solgte dette senere til sin svoger, Anders J. Bergstad. Godskalk og hustru blev boende paa dette sit land til sin død. De fik tre børn fødte der, nemlig Gjertina, John og Anna. Familien antog navnet Pederson.

Gertina G. Pederson, født i 1852, blev først gift med Henry Burke (irlænder) og flyttede til Chicago, hvor han drev som smed. Efter hans død blev hun gift med dr. Berg. Han er ogsaa død, men Gertina lever og bor i Seattle, Wash.

John G. Pedersen, født i Leeds township den 7de mai 1854, gennemgik norsk og engelsk almueskole i Leeds; blev den 15de juni 1876 gift med Britha Nilsdatter Fadnes og overtog straks efter farsfarmen, som han siden har drevet, indtil han for nogle aar siden overlod dens bestyrelse til en søn, Wilbert, og flyttede til Madison, Wis., hvor han nu bor. Pederson har været en driftig jordbruger og tillige har han taget stor interesse i townets anliggender. Han har da ogsaa været meget benyttet i forskellige tillidshverv. I to aar var han townets politimand, i seks aar fredsdommer, town-kasserer i to aar, supervisor i fire aar, veimester 16 aar, distriktets skole-clerk i 20 aar og har desuden været administrator af dødsbo og haft andre tillidshverv som direktør i brandforsikringsselskab og lignende. Han er republikaner i politik og er medlem af den Norske Synode. I 10 aar har han været trustee i menigheden, kasserer i 15 aar og hørt til kirkens sangkor i 25 aar. I 1914 var han og hustru paa besøg til Voss. I februar 1922 valgtes han til formand i det lokale Vosselag i Madison og var det i fire aar. Han og hustru har haft otte børn, af hvilke syv lever, nemlig: Amelia Gurina, født 14de oktober 1877, gift med advokat Robert N. Nelson og bor i Madison, Wis.; Gustav Norman, født 22de januar 1880, gift med Emma Nordstrøm, bor i Seattle, Wash.; Anna Louise,

født i mai 1883, bor hjemme; Guro Marie, født i december 1885, gift med John Bergo fra Spring Prairie; Peder Clarence, født i 1888, døde 4 aar gammel; Bertha, født den 12te juni 1890, først gift med Elmer B. Prescott, som døde i krigstjeneste i Camp Grant, saa med en Mr. Nelson, søn af T. Nelson Skutle; Wilhelma, født den 22de november 1892, gift med Harvey Gullickson Skirveggen og bor paa en farm i Hampton township, Columbia county, Wis.; Wilbert E., født den 25de august 1899, driver farsfarmen. Det gamle loghus — 13 fod i firkant og 12 fod høit — opført af Knut Langeland i 1844, stod paa Peder-

John G. Pederson Hosaas og hustru

sons farm til den 2den december 1896, da det med en stor tilbygning — opført af Steffa N. Lie og Torbjørn L. Hylle — brændte ned. Pederson var ogsaa i 1929 formand i det lokale Vosselag.

Anna G. Pederson, født i 1857, blev gift med Ed. Dangler (af fransk herkomst) og boede i Chicago. Hun er død.

Jacob Olson Hesjedal og hustru, Ingeborg Torbjørnsdatter Strømme, fødte og opvoksne i Stamnes sogn, Bruvik, som i ældre tider hørte til Voss, udvandrede i 1847 og kom til Spring Prairie, hvor de fik sig en farm og boede til sin død. De fik elleve børn: Anna, død som barn; Ole, som var med i borger-

krigen, gift med Anna Sjursdatter Bergstad; Ingeborg, født i 1840, gift med Haldor H. Thoe; Torbjørn, Anna, Knut, Britha, Anna d. y., Olina, Helena, død som barn, og John. Den sidste, som nu er den eneste gjenlevende, bor i Rice Lake, Barron county, Wis. Familien hørte til Spring Prairie kirkemenighed.

JEFFERSON PRAIRIE

Baard Larson Skutle, født paa Voss den 5te februar 1827, blev gift paa Jefferson Prairie med Abilona (Emiley) Bryn, som var født den 13de oktober 1826 og kom til Amerika i 1843. Hans mor og søskende kom samtidig. Hans far døde paa Voss. De var i slegt med Lars Saude paa Jefferson Prairie og reiste dertil. Baard og hustru købte sig land i Manchester township, Boone county, Illinois, og bosatte sig der. Han døde i januar maaned 1904. De havde ingen børn.

Ole Larson Skutle, Baards broder, født den 10de november 1830, udvandrede med mor og søskende i 1847; blev gift i Amerika med Lena Olson og bosatte sig først for en tid i Beloit, Wis. Han var smed og arbejdede sammen med John Thompson, en af de først norske forretningsmænd i byen. Senere flyttede han til Capron, Ill., og drev som smed paa egen haand i ni aar. Derpaa købte han en farm paa Jefferson Prairie og drev denne i 30 aar; flyttede saa til Beloit igjen og købte sig hus paa Portland avenue, hvor han boede resten af sine dage. Han døde der i oktober 1913 og hans hustru i 1916. De var medlemmer af Jefferson Prairie norsk-lutherske kirke og Vor Frelzers kirke i Beloit. Ole Skutle antog navnet Lawson. Han efterlod sig otte børn: Josephine (Mrs. Saude), Des Moines, Iowa; Susie (Mrs. Knutson), Jefferson Prairie; Sarah (Mrs. Gorden), Beloit, Wis.; Lewis Lawson, Decorah, Iowa; Wm. Lawson, Chicago, Ill.; Frank Lawson, Dubuque, Iowa, og Henry Lawson, død 1915.

Synva Skutle — Baard og Ole Larson Skutles mor — tiligemed sønnen John og datteren Eli, kom ogsaa til Jefferson Prairie og var bosatte der. Synva var vist en søster af Lars Baardson Saude. Børnene kaldte ham i hvert fald sin onkel. Eli blev gift med Charles Bronson, farmer. Hendes datter er Mrs. Josephine Boaz, Fairview, Okla.

CHICAGO

John Nilson Opkvitne, antog navnet Nelson, var født paa gaarden Opkvitne, Voss, den 14de august 1824, søn af Nils Olson Opkvitne, født i 1792, og hustru Gjertrud Dagestad, født i 1792. Hans fader døde omkring 1830 og moderen blev omkring 1833

gift med Ragnald Madson Opkvitne. John udvandrede i 1847 og kom til Chicago. Han var i 1848 i tjeneste paa Chicago Temperance House og havde 14 dollars maaned, berettes der i Vosseforeningens korrespondance det aar. I 1854 indgik han i ægteskab med Gudve Davidsdatter Rekve, søster af førnævnte Lars D. Rekve, født 13de februar 1827, som kom til Amerika i 1850. I 1857 drog de sammen med andre norske til staten Kansas og bosatte sig i byen Sumner i Atchison county. Der anlagde han sammen med broderen Ole og Tormod Fletre og dennes søn Torstein et sagbrug, som de drev til 1861. [Se "Vossingen" nr. 1, 1922.] Paa den tid udbrød borgerkrigen og strøget blev desuden herjet af en svær storm, som ødelagde alle huse i byen. John Opkvitne døde der samme aar. Hans hustru drog saa tilbage til Chicago, hvor hun døde i 1926, nær paa 100 aar gammel. De efterlod sig to børn, David og Lena.

David W. Nelson, født i Chicago den 26de mai 1856, blev gift med Martha Larsdatter Røthe fra Deerfield, Wis., og har været bosat i Chicago, hvor han i 12-aarsalderen begyndte at arbejde for "The Chicago Evening Journal" og var der i 20 aar. Saa var han i 10 aar ved John Anderson Publishing Co. og derpaa i 21 aar ved "The Chicago Examiner". Hans hustru døde omkring 1903. De har en datter, Mrs. H. Olson, ogsaa i Chicago. Lena Nelson, født i Sumner, Kansas, i 1860, er ugift; var hos moderen, saalænge denne levede, og har boet sammen med broderen David.

Andrew Michaelson, født 29de oktober 1844 i Ygresteigen, Voss, kom til Amerika i 1847, antagelig med forældrene. Guri Mikkelsdatter Ygresteigen boede i Chicago i 1858, og Andrew har vel været hendes brorsøn, da det sees, at hendes forældre var i Norge. Andrew boede flere aar i Minneapolis, Minn.; blev gift der i 1884 med Anna Marie Wigen. I 1903 flyttede de til Argyle, Minn., og var der til i 1915; saa boede de i West Valley, hvor han døde i 1921.

* * *

For aaret 1847 kan et par begivenheder, med hvilke vossinger havde sit at gøre, særlig bemærkes. Den mexikanske krig foregik og i den var to vossinger med, nemlig Jørgen Pederson Nesthus og Erik Larson Lødve, som ogsaa nævnt foran. Nesthus gik under navnet George Pilson. Han faldt i slaget ved Buena Vista. Erik Lødve gik under navnet Erickson. Han døde i California i 1851.

Den anden begivenhed var begyndelsen af bladet "Nordlyset" i Muskego. Den udlærte typograf, som satte typerne i førstningen, var Erik Anderson, søn af Endre Endreson Rude

(Hildestvedt), hvis mor var fra Voss, og som udvandrede derfra i 1839.

UDVANDRINGEN OG ANDRE BEGIVENHEDER I 1848

Af særegen betydning for vossingernes udvandrings historie er aaret 1848 — ikke alene med hensyn til antallet af duelige nybyggere, som ogsaa det aar ankom til Amerika fra Voss, hvorom meget vil være at fortælle; men tillige paa grund af det organisationsarbejde, som endel af de før ankomne vossinger fik gjort. Den første norske forening udenom kirkemenighederne blev nemlig da stiftet af dem i Chicago, og de tog desuden den mest fremtrædende del i arbeidet med at faa dannet den kirkenighed i Chicago, som kom istand det aar med Paul Anderson som prest. I det efterfølgende vil dette nærmere bli omtalt. Først skal her nu berettes om udvandringen fra Voss i det aar. Denne blev betydelig større da end i aaret forud, saavidt det kjendes til. Og det blev en anselig strækning af uopdyrket land, disse kom til at optage. De var med at grundlægge nye settlementer i forskellige stater, og de og deres efterkommere har tildels gjort sig høist bemærket i det amerikanske samfundsliv.

Følgende vides at have udvandret i 1848:

Knut Knutson Bjørgo.

Magne Helgeson Langeland.

Anders Johanneson Bergstad.

Sjur Johanneson Bergstad.

Johannes Johanneson Bergstad.

Gulleik Skjerveggen.

Knut Ø. Fadnes. *Knut Ø Fadnes*

Trond Olson Rong.

Lars Bottolfson Jordalen.

Bototlf Sivlesøen.

Alle disse havde familier, hvoriblandt flere voksne sønner.

Desuden følgende ugifte:

Erik Davidson Hatlestad.

Tora Olsdatter Jordalen.

Helge Sjurson Sætre.

Alle kom til Milwaukee, og derfra tog Trond Rong til Jefferson Prairie — de andre til Koshkonong. Det vides ikke om nogen andre end Tora Jordalen som reiste til Chicago. Det var til Jefferson Prairie og Koshkonong man agtede sig. Vi skal da se, hvad en del af dem ialfald tog sig til der.

Følgende slog sig til for det første paa Koshkonong: Knut Bjørgo, Magne Langeland, Lars Jordalen, Bottolf Sivlesøen, Erik Hatlestad og Helge Sætre.

Til Koshkonong kom desuden Sjur Styrkson Reque i 1848 fra Spring Prairie.

Knut Knutson Bjørgo holdt sig med familie paa Koshkonong til 1852, da han drog til Winneshiek county, Iowa.

Magne Helgeson Langeland tog ind hos John H. Bjørgo og forblev hos ham et par aar. Saa blev han pakter paa Bystøls-farmen, som Gulleik Saude tidligere havde kjøbt. Der var de, til de i 1853 ogsaa drog til Winneshiek county, Iowa.

Lars Bottolfson Jordalen tog ind hos sønnen Bottolf Lunde, som var ankommen i 1844. Han havde hustru og syv børn — alle voksne. De var Styrkaar (Stark), Kolbein, Ole, Christen, Britha, Ingeborg, Martha, Kari og Olina. Lars kjøbte sig vist ikke land paa Koshkonong, men nogen af børnene fik sig land der. I 1859 flyttede nogle af børnene til Dakota Territory, og Lars reiste i 1860. Kun sønnen Kolbein blev boende paa Koshkonong og Styrkaar for en tid.

Kolbein Larson Jordalen, født paa Vossestranden den 23de august 1824, blev i 1857 gift og bosatte sig i sektion 14, Pleasant Springs township — lige ved Vest Koshkonong-kirken, hvor han kjøbte land. Der blev han siden boende. Hans hustru døde i 1880 og han blev to aar senere gjengift. I første ægteskab havde han en søn, Lars; i andet tre døtre, Ida, Carrie og Lowise. Alle bor paa gamlefarmen, af hvilken Lars har 120 acres. Lars C. Jordalen har en søn, Clarence Jordalen, som nu i flere aar har været postmester i Deerfield, Wis.

Styrkaar Larson Jordalen hvervede sig i 1861 i borgerkrigen og stod i kompani B, 15de Wisconsin infanteriregiment. I 1863 fik han afsked som syg og kom tilbage til Koshkonong. Senere drog han til Kandiyohi county, Minnesota, og blev boende der til sin død. Han var gift og efterlod sig en datter.

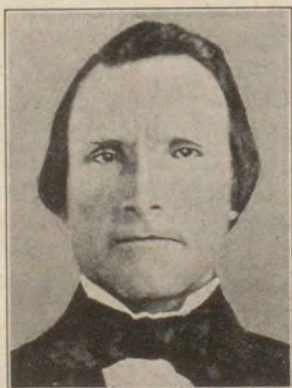
Bottolf Olson Sivlesøen kjøbte sig land i Christiana township og boede der til 1853, da han drog til Winneshiek county, Iowa. Landet kaldes "Øina-farmen" endnu efter ham.

Erik Davidson Hatlestad opholdt sig paa Koshkonong til 1853, da ogsaa han drog til Winneshiek county, Iowa. Han blev paa Koshkonong gift med Ingeborg Ellefsdatter Berge, som var kommen fra Voss i 1850.

Helge Sjurson Sætre, der som allerede nævnt reiste til sin broder Magne Sætre og hans sønner ved sin ankomst i 1848, underholdt reisefølget over havet med spil, endskjønt han da var en gammel mand, født i 1779. Helge var en flink spillemand i sine yngre aar. Han var blind siden han laa i vuggen, men havde saa meget skarpere sanser ellers. Der er mange fortællinger om ham paa Voss. Prestens prædiken kunde han i

konfirmationsalderen gjengive omtrent ordret, naar han kom hjem. Han reiste ofte baade til Vangen og til Bergen uden særegen ledsagelse. Om folk stod rolige, merkede han deres nærværelse, naar han gik forbi dem, og hilste som han saa dem. Han var urmager og kunde sige, hvad kokken var. En flink hesteskjønner var han og kunde sige deres alder. Mange prøver blev gjort i disse retninger, og Helge greiede dem.

Sjur Styrkson Reque flyttede i 1848 fra Spring Prairie til Koshkonong, hvor han kjøbte det 120 acres land, som Baard Larson Bøe havde eiet. Brødrene Knut og Ivar Bøe solgte landet. Samtidig har han ogsaa kjøbt endel regjeringsland, hvad protokollen viser. Paa Bøe-landet byggede han først et lidet loghus, hvori familien holdt sig den første sommer, mens en større bygning blev opført. I denne flyttede han ind med familie den 11te august samme aar. I dette hus fødtes sønnen

Sjur Styrkson Reque og hustru

Lars, den senere professor, dagen efter, og datteren Anna Marie fødtes senere der. I 1851 besluttede han at bygge sig en stenbygning. Jacob Knutson Thoe, som kom til Amerika i 1850, havde lært at mure i Norge, og han fik i opdrag at udføre muringen. Paa sit land fandt han kalksten, og selv brændte han kalken. Sten fik han af Nils Gilderhus, som boede en mils vei derfra. Huset kom op og staar endnu lige godt, som da det var nyt. Det er 40 fod langt og 25 fod bredt med to fulde etager. Væggene er 18 tommer tykke. I dette hus holdt pastor A. C. Preus to gange gudstjeneste i 1852. Der holdtes baade barne-daab og brudevielse — det sidste fem gange. En brud gik tilfods lige fra Token Creek, fortælles der, omkring 18 mil. Sjur

byggede ogsaa senere en stor ladebygning med muret fjøs. Den er 94 fod lang og 46 fod bred. Disse var de største huse bygget til den tid paa Koshkonong. Fra tid til anden købte Sjur Reque mere land, saa han eiede 300 acres. Der var mange nykommere i de dage, som fik stanse hos Sjur Reque. Sjur var med at organisere Liberty Prairie-kirkens menighed og var behjælpelig med at faa kirken opført. Han brændte kalk for væggene og kørte materialer. Han var delegat til kirkemødet, da den Norske Synode blev stiftet. Sjur Reque døde den 26de august 1861 og hans hustru tre aar senere. De er begravne ved Liberty Prairie-kirken.

Britha Sjursdatter Reque, født i 1834, blev gift med Ole Larson Kvale og bosat paa farm i Christiana township.

Styrk Sjurson Reque, født i 1836, tog i 20-aarsalderen ind paa høiskolen i Madison og gik der i to aar; saa et aar paa universitetet. I 1862 tog han efter pastor J. A. Ottesens raad ind paa presteseminariet i St. Louis, Mo., og blev udeksamineret derfra i 1865. Den 28de april samme aar blev han ordineret til prest af pastor H. A. Preus paa Rock Prairie. Næst efter Elling Eielson var han den første af vosseæt. I 1864 blev han kaldt til prest af de tre menigheder Lemonweir, Roche a Cree og Moe i Wisconsin, hvilket kald han overtog den 9de juli 1865. Pastor Preus havde organiseret menighederne, men Styrk Reque blev deres første faste prest. Lidt før sin tiltræden, nemlig den 2den juli 1865, blev han ægteviet til Cecilia Anderson, datter af Bjørn Anderson Kvelve og hustru Abel Katerine Krogh Anderson (Ryfylke), som kom til Amerika i 1836. De bosatte sig i Lemonweir. Han blev snart efter ogsaa prest for menighederne Lewiston, Greenwood og Casanovia. Han gjorde mange missionsreiser ellers til nybyggersteder. I 1867 blev han paa kirkeraadets opfordring sendt til Texas, hvor han organiserede de tre første norsk-lutherske synodemenigheder der, nemlig en i Bosque county, en paa Four Miles Prairie og en ved Brownsboro. I 1870 organiserede han et par menigheder i Chippewa county, Minnesota, og besøgte andre countyer. Den 27de september 1870 blev han ansat som prest i Spring Grove, Minn., hvor han siden forblev. Han betjente ogsaa menigheder i Blackhammer, Riceford, Wilmington og Caledonia. Pastor Reque var meget stor og velvoksen — rent en kæmpe. Han var heller ikke ræd for at bruge kræfterne, om nødvendigt, og derom fortælles flere historier. I Spring Grove ryddede han formelig en sal, som var opsat ved siden af kirken, til forstyrrelse af gudstjenesten. Fra 1893 til 1902 var hans distrikts-viceformand og var formand paa kirkesamfundets udvidelseskomite. Hans hustru døde i 1900 og

han selv døde den 21de august 1910. De efterlod sig ni børn: Syver B., tandlæge, Westby, Wis.; Anna, gift med F. Moeller, Iola, Wis.; Peter A., læge, Brooklyn, N. Y.; William A., tandlæge, Stockholm, Wis.; Sara, gift med prof. Oscar K. Omlie, Minneapolis, Minn., er død; Lars R., apoteker, South Newfane, Vt.; Gerhard S., elektrisk ingeniør, Allentown, Pa.; G. F. Otto, postkjører, De Forest, Wis.; Walther, jernbanebetjent, Wadena, Minn.

Mari Sjursdatter Reque, født i 1839, blev gift med Nils Anderson Lee og blev boende paa forældrenes hjemsted.

Peter Sjurson Reque, født den 15de juli 1845, gennemgik høiskolen i Waterloo, Wis.; indkaldtes til krigstjeneste i borgerkrigen i 1864 og stod i kompani G, 16de Wisconsin infanteriregiment, i hvilket han tjente til krigens slut; tog saa ind paa Luther College, Decorah, Iowa, og var der i 1865-67; var saa i 1867-69 paa Concordia Seminar, St. Louis, Mo.; blev i 1869 ordineret til prest og antog kald i Gilchrist, Pope county, Minn. Den 26de juni 1870 indgik han i ægteskab med Sarah Larsen, datter af Lars O. og Herborg Østeraas, som udvandrede fra Suldal i 1849. De fik fem børn: Sigvard T. Reque, prest i St. Paul, Minn., Lauritz S. J. Reque, prest i Galesville, Wis., Herman A., Anna C. og Herborg S. R. Pastor Peter Reque døde af et vaadeskud i 1879. Hans hustru døde i Minneapolis, Minn., i 1924.

Martha Sjursdatter Reque, født i 1843, døde ugift.

Lars Sjurson Reque, født den 12te august 1848, tog i 1862 ind paa Luther College, Decorah, Iowa; graduerede i 1868; var "graduate student" ved Luther College 1868-69; teologisk student et aar ved Concordia Seminar, St. Louis, Mo.; studerede ved Oslo og Paris universiteter 1872-73; studerede lovkyndighed ved Iowa universitet og tog eksamen i 1874; blev samme aar lærer ved St. Olaf College, Northfield, Minn.; i 1875 blev han professor ved Luther College, Decorah, Iowa. I 1881-82 foretog han en studiereise til Frankrige og Italien. I 1893 blev han af præsident Cleveland udnævnt til de Forenede Staters general-konsul i Rotterdam, Holland, og havde stillingen i fire aar, hvorpaa han igjen overtog sin stilling som professor ved Luther College, som han siden indehavde til sin død i 1916. I 1882 blev professor Reque gift med Edel Margrethe Brandt, datter af pastor Nils Brandt. De fik tre børn: Sigurd S. Reque, født den 26de februar 1883; graduerede fra Luther College i 1903; var "superintendent of schools" i Winneshiek county, Iowa, i fire aar; var derefter lærer i et aar og bestyrer i fem aar ved Luther Academy, Albert Lea, Minn.; er nu professor og "athletic

director" ved Luther College, Decorah, Iowa. Dikka Reque har været lærerinde ved en højskole i Minneapolis, Minn.; hun studerer nu i Paris. Marie Reque er lærerinde i Minneapolis.

Anna Marie Sjursdatter Reque, født i 1854, blev den 23de mai 1878 gift med pastor H. B. Hustvedt (telemarking), som bor i Decorah, Iowa. Hun døde den 3dje juli 1924 under et ophold hos sin datter i Granite Falls, Minn. De fik syv børn: Katherine S., Decorah, Iowa. Sigurd Bernhard Hustvedt, født i Northwood, Iowa, den 28de mars 1882; graduerede fra Luther College i 1902 og fra Luther Seminar i 1905; var derefter prest i Oakland, Calif., i nogle aar; tog doktorgraden ved Harvard universitet i 1915; er nu professor i engelsk ved California universitet, Los Angeles, Calif. Peter Thomas Hustvedt graduerede fra Luther College i 1906 og er nu ansat ved postkontoret i Decorah, Iowa. Olav Mandt Hustvedt, født i Chicago den 23de juni 1886, studerede fire aar ved Luther College, blev saa sjøkadet og tog glimrende eksamen fra sjøkrigsskolen i 1909, blev derefter officer og steg i graderne, til han nu er "commander"; blev chef for forsøgsafdelingen og medlem af flere nationale undersøgelseskomiteer; graduerede i 1914 fra George Washington universitet og tog der "master of science"-graden; i 1912 indgik han i ægteskab med Irene Sherwood Cooper og har fire børn, hvoraf sønnerne Erling og Stephen; hans hjem er i Washington, D. C. Anna Elizabeth, gift med M. S. Orwoll, bankør i Granite Falls, Minn. William S. Hustvedt var med i verdenskrigen og stod i maskingevær-bataljonen, 88de division; han er forretningsmand i Decorah, Iowa. Edel Marie Hustvedt er hjemme i Decorah.

Til Spring Prairie reiste disse i 1848: Sjur Johannesson Bergstad, Anders Johannesson Bergstad, Johannes Johannesson Bergstad, Gulleik Skjerveggen og Knut Olson Fadnes — alle med familier.

Sjur Johannesson Bergstad, gift med Anna Horveid, bosatte sig paa en farm i Leeds township, Columbia county, Wisconsin, og havde siden sit hjem der. De havde ni børn: Johannes, Ole, John, Sjur, Knut, Brytva, Martha, Britha og Anna. Endel af familien kaldte sig Johnson, andre Bergstad.

Johannes Sjurson Bergstad blev gift med Torbjørg Knutsdatter Fadnes og boede en tid i Leeds township; saa drog de først til Iowa og formentlig bosatte sig ved Estherville, Emmet county; drog siden til forskjellige steder og stater; døde i Minnesota. De havde børnene Sjur, Knut, John og Anna. Knut, gift med datter af Knut Gulleikson Fadnes, havde en søn, John, i verdenskrigen.

Ole Sjurson Bergstad var med i borgerkrigen; blev efter hjemkomsten gift med en pige fra Hardanger og reiste først til Emmet county, Iowa; var saa en lang tid ved Fosston, Minn., og sluttelig ved Pleasant Valley, Nord Dakota, nær Minot. John Sjurson Bergstad reiste med brødrene til Iowa. Han var krøbling. Sjur Sjurson Bergstad var først i Iowa; reiste sluttelig til Pleasant Valley, Nord Dakota, og døde der. Var gift. Knut Sjurson Bergstad bor ved Estherville, Iowa. Brytva Sjursdatter Bergstad blev gift med Askild Tyssen, Emmet county, Iowa. Martha Sjursdatter Bergstad blev gift med Helge Lund d. y. og reiste ligeledes til Iowa. Anna Sjursdatter Bergstad, gift med Ole J. Hesjedal, som var med i borgerkrigen, kaldte sig Olson; bosat ved Rice Lake, Wis.

Anders Johannesson Bergstad antog navnet Johnson. Ved ankomsten tog han ind hos sin svoger, Godskalk P. Hosaa. Af ham købte han det 40 acres land i Leeds township, hvorpaa handelsstedet Keyser nu er, og var bosat der en tid. Saa solgte han dette og flyttede til Koshkonong, hvor han købte land i Christiana township, nær Cambridge. Der forblev han til sin død. Han var gift to gange. Hans første hustru hedde Torbjørg. De havde fire børn, Johannes, Ole, Sjur og Knut, af hvilke de tre sidste døde i ung alder. Han blev efter Torbjørgs død gift med Guri Nesbø og havde i dette ægteskab fem børn: Ivar, Martin, Johannes, Anna og Lena.

Johannes Johnson blev skomager og drev først i Cambridge, Wis., saa i Deerfield, Wis. Han var gift med Marie Sæve, datter af Nils Torbjørnson Sæve. Ivar Johnson (Bergstad) købte en farm i Leeds township, Columbia county, Wis., og boede der en tid, men er nu i Rio, Wis. Martin og Johannes Johnson er døde. Anna Johnson, gift med Torbjørn Sæve, Whitewater, Wis. Om Lena haves ingen besked.

Johannes Johannesson Bergstad antog navnet Johnson; var gift med Synva Horveid. Han købte en farm i Windsor township, nær De Forest, Wis., og var bosat der i mange aar; drev storfarming, havde udsøgte heste og byggede forholdsvis stort anlagte husbygninger. Omkring 1870 satte han op en ladebygning, som kostede omkring 3000 dollars — noget man syntes uhørt i de dage. Han ansaaes for velstaaende, men var senere uheldig i sine spekulationer. Han havde tre sønner: Johannes, død ugift omkring 1922; John, gift med en pige fra Nordfjord, bor i De Forest, Wis.; Nils, var jernbanemand, døde ved en ulykke omkring 1902.

Knut Olson Fadnes — en bror af Gulleik Vasenden — købte straks efter ankomsten til Spring Prairie i 1848 landet af Sjur

Gulleikson

Styrkson Reque og bosatte sig der. Dette blev hans fremtidige hjemsted. Knut var gift paa Voss med Ingeborg Styve og var en tid gaardbruger paa Fadnes. De havde syv børn, som var fødte der, nemlig Ole, Gulleik, Anders, Nils, Endre, Anna og Torbjørg, som alle kom til Amerika — Ole i 1845, Gulleik i 1853, de andre med faderen i 1848. Ingeborg døde vistnok paa Voss, og Knut blev gift anden gang med Inger (ogsaa fra Voss). De fik to børn, en datter, Gertine, som blev gift med Claus Henderson (Løne), og Anders d. y., der en tid var farmer i Leeds, men reiste siden omkring i forskellige stater. Han blev i 60-aarsalderen myrdet og røvet etsteds i veststaterne. Var ugift.

Ole Knutson Fadnes (Rongo) er omtalt foran.

Gulleik Knutson Fadnes blev gift i Evanger, Voss, med en pige fra Kjenæs og var bosat i Evanger til 1853, da han udvandrede og kom til Spring Prairie, hvor han købte sig land i Leeds township nær faderen. Han havde tre sønner: Knut, Helge og Ole. Knut, født i Evanger den 28de februar 1847, hvervede sig 18 aar gammel i borgerkrigen og stod i kompani F, 45de Wisconsin infanteriregiment, men tjente bare nogle maanedes, før krigens slut. Han blev i 1871 gift i Estherville, Iowa, med Synva Brugjeld og var bosat i Emmet county, Iowa, til 1895, da han drog til Campbell county, Syd Dakota, og tog "homestead". Han døde i byen Mobridge, S. Dak., i 1926, efterladende syv børn.

Anders Knutson Fadnes bosatte sig paa en farm ved siden af faderen i Leeds township og blev boende der. Han var gift og havde sønnerne Knut, Henrik og Andreas samt døtrene Ingeborg, som blev gift med Ole Henrikson Fadnes fra Deerfield, og Ragnild.

Anna Knutsdatter Fadnes blev gift med Odd Brunborg.

Torbjørg Knutsdatter Fadnes blev gift med Johannes Sjurson Bergstad. (Se foran.)

Endre Knutson Fadnes, født i Evanger, Voss, i 1825, kom med forældrene i 1848; blev gift med Ingeborg Knutsdatter Styve, født i 1824, som kom til Amerika i 1850. De bosatte sig ogsaa paa en farm lige ved faderen og blev eier af betydelig land baade i Leeds og Hampton township. Han havde ti børn: Knut, Churchs Ferry, N. Dak., gift med en bror- eller søsterdatter af Lars J. Lee af Leeds; Lars (død) var gift og efterlod sig enke og tre børn, som bor i Rio, Wis.; Andrew, død som barn; Andrew d. y. fik farsfarmen, er gift og har syv børn, bor i Madison Wis.; sønnen driver farmen; Olai, bor i Rio, Wis., er gift og har fem børn; Ingeborg, gift med Thomas Thompson (Sædalen), borgerkrigsveteran, boede paa Spring Prairie, døde

i Madison, Wis., i oktober 1928 — paakjørt af en automobil; Lars døde i 1907, vistnok ugift. Moderen døde den 22de februar 1907, to dage efter sidstnævnte søn. Faderen døde i juni 1907. Endre Fadnes var demokrat i politi. Var medlem af den norsk-lutherske kirke.

Nils Knutson Fadnes, født i Evanger, Voss, den 26de juli 1826, antog navnet Knutson, kom til Spring Prairie sammen med forældrene, blev gift i 1849 med Guro Eriksdatter Evanger og bosatte sig paa en farm ved siden af faderen i Leeds township. Der blev han siden boende. Han var demokrat i politik og var medlem af den Norske Synodes menighed paa Spring Prairie. Han fik fjorten børn, af hvilke syv døde i barnealderen. Tre af disse var trillinger, fødte i 1875. De gjenlevende er: Knut, Ingeborg, Britha, Erick, George, Ole og Brynjulv. Knut, født i 1857, blev gift med Anna Hesjedal og efter hendes død med Emma Hesjedal. Han reiste i 1874 til Barron county, Wisconsin, og købte sig en farm, hvorpaa han siden var bosat. Han døde i 1880-aarene. Ingeborg, født i 1853, blev gift med Bjørn Bjørnson (sogning) og bor i Bristol township, Dane county, Wisconsin. Britha, født den 13de januar 1855, blev gift med John G. Pederson Hosaas. Erik, født i 1857, blev gift med Christine N. Lee og har farsfarmen. George, født i 1859, blev i 1885 gift med Britha Knutsdatter Ygre og bor paa en farm i Leeds ved siden af farsfarmen. Han skriver sig George N. Knutson. Som ung gut gik han baade paa norsk og engelsk skole. Han har ni børn: Gertie, født i 1885; Norman Clarence, født i 1887; Carl Frank, født i 1889; Andrew Burtner, født i 1892; George Edward, født i 1894; Oscar, født i 1897; Arthur Lewis, født i 1899; Clara Amanda, født i 1902; Raymond Sylvester, født i 1905. Tre sønner var med i verdenskrigen, nemlig Norman Clarence, Carl Frank og Andrew Burtner. De to førstnævnte var i Frankrige. Den sidste kom bare til England. Norman Clarence blev haardt saaret i den ene skulder og den ene ankel af granatsplinter i slaget ved Argonne. Han var først rapporteret falden, men kom dog fra det med livet og er nu nogenlunde bra igjen. Ole Nilson Fadnes, født i 1865, blev gift med Asher Henriksdatter Fadnes fra Christiana township, Dane county, og er farmer i Leeds, nær farsfarmen. Brynjulv Nelson Fadnes, født i 1867, gift med Synva Farnes, drev som farmer i Wood county, Wisconsin. Han døde i 1901.

Gulleik Skjerveggen var gift paa Voss med Mari Fadnes — en søster of Gulleik Vasenden og Knut Fadnes. Han bosatte sig i Windsor township, syd for svogeren Gulleik Vasenden, og blev boende der til sin død. Hans hustru overlevede ham. De

havde tre sønner, Gulleik, Anders og Knut, og en datter, Kari.

Gulleik Gulleikson Skjerveggen blev gift med Martha Bergstad; var en tid farmer i Leeds; holdt ogsaa engelsk skole, men havde ingen "certificate". Han reiste senere til St. Ansgar, Iowa; blev gift anden gang der.

Anders Gulleikson Skjerveggen kjøbte sig land 4 mil syd for Keyser i Leeds township og boede der. Han var gift med en pige fra Lærdal. De havde fem sønner: Gulleik, Jens, Andreas, Knut og Karl. Den sidste er gift med Lena Hoverson, datter af Ivar Nyre, og driver handel i Keyser; har fire børn: Arthur, Anna, Charles og Glenn.

Knut Gulleikson Skjerveggen reiste til Mitchell county, Iowa; hervede sig der i borgerkrigen og stod i 15de Wisconsin infanteriregiment, kompani K. Paa grund af sygdom maatte han faa afsked inden aarets udgang. Han digtede en vise paa 24 vers om krigen. Efter tilbagekomsten var han ogsaa bosat i Iowa.

Torbjørn Samsonson Skutle kom med familie fra Jefferson Prairie i 1848 og bosatte sig paa den saakaldte Bonnet Prairie, 1½ mil fra Rio, Wis. Bonnet Prairie er egentlig en forlængelse af Spring Prairie nordover. Bonnet Prairie-kirken staar lige ved Skutles hjemsted, og menigheden var han i sin tid med at stifte. Torbjørn Skutle var født paa gaarden Skutle, Voss, i 1810 af forældrene Samson Torbjørnson Skutle og hustru Ragna Gulleiksdatter Vike, morsøster til førnævnte Nils, Sjur og Styrk Vike. Ragnas æt staar i forbindelse med Losna-ætten [L. Kindem, "Losna-ætti"] og kan følges i en gren ned til det 12te aarhundrede. Torbjørn fik farsgaarden paa Skutle i 1834 og boede der til han i 1844 solgte den og udvandrede. Han blev gift i 1836 med Anna Erlingsdatter Skutle, født i 1807. Den 14de mai 1844 forlod de Voss og kom til Jefferson Prairie den 16de august. Torbjørn og hustru døde paa Bonnet Prairie i 1897, begge samme aar. De havde fem børn: Samson, Sjur, Ivar, Erling og Anna. Familien antog navnet Sampson.

Samson Torbjørnson Skutle, kaldte sig Samuel Sampson, var født paa Voss den 6te mars 1837. Elleve aar gammel kom han til Bonnet Prairie og var med i den anden konfirmationsklasse af pastor H. A. Preus paa Spring Prairie. I 1858 indgik han i ægteskab med Aasta Jørgenson (Kjøsvik). De boede hele tiden paa det gamle hjemsted, som han overtog af forældrene. Han var i tre terminer formand i town-styret; var republikaner og hørte til Bonnet Prairie norsk-lutherske kirkemenighed. Samson Skutle døde den 8de juli 1924, efterladende 14 børn, 46 børnebørn og 5 børnebørns børn. Han var en stor, kraftig

mand med god helbred til det sidste. Hans børn er: Thomas, født 1ste december 1859, Milwaukee, Wis.; Maren C., født 1ste august 1861, gift med pastor H. Engh, Ostrander, Minn.; Anna, født 22de april 1863, gift med en Mr. Joshua, Madison, Minn.; Henry, født 11te februar 1864, Elbow Lake, Minn.; Sina, født 5te december 1866, gift med pastor Otto C. Ottesen, Linn Grove, Iowa; Clara, født 4de juli 1870, gift med pastor O. M. Vereide, døde i januar 1920; George, født 29de juli 1872, Hollywood, Calif.; Mrs. John Christoffer, født 27de august 1874, Doylestown, Wis.; William O., født 20de november 1876, Rio, Wis.; Herman, født 7de november 1878, Nashua, Mont.; Walter, født 12te august 1880, i bankforretning, Sisseton, S. Dak.; E. A. Sampson, født 2den oktober 1882, Rio, Wis.; Olga, født 11te november 1884, gift med Jay Thornton, driver farsfarmen, Rio, Wis.; Mrs. O. B. Gorder, født 4de april 1886, Berthold, N. Dak.

Peder Torbjørnson Skutle (Sampson), født 29de december 1839, blev gift med Martha Grinde (sogning) fra De Forest, Wis. De reiste til Beaver Creek, Trempealeau county, Wisconsin, og købte sig land, hvorpaa han siden boede. Han er død efterladende fire børn: Anna, Thomas, Mathilde og Stina.

Sjur Torbjørnson Skutle (Sampson), født 20de oktober 1842, var farmer ved Rothsay, Wilkin county, Minnesota. Er død efterladende en datter, Anna, gift med en Erickson og har to sønner, Fredrik og Edward, i Minnesota.

Ivar Torbjørnson Skutle (Sampson), født 11te oktober 1844, hvervede sig til tjeneste i borgerkrigen og stod i kompani K, 32te Wisconsin infanteriregiment, fra 15de august 1862 til udmønstret 12te juni 1865; blev efter hjemkomsten gift med Ingerid Jørgenson og drev som farmer ved Madison, Minn. To børn døde.

Erling Torbjørnson Skutle (Sampson), født 21de juni 1847, blev gift med Helga Dale og drev som farmer ved Madison, Minn., nær broderen Ivar, er død; ingen børn.

Anna Torbjørnsdatter Skutle (Sampson), født 16de april 1850, bor i Rio, Wis., ugift, er den eneste gjenlevende af søskenderne.

DEN FØRSTE NORSKE FORENING I AMERIKA

Den øiensynligt aftagende udvandring fra Voss efter 1845 og den omstændighed, at næsten ingen kom til Chicago, satte rimeligvis de derværende vossinger til at grunde over aarsagen, og de kom til den slutning, at visse rygter og feilagtige forestillinger om Amerika havde sit at gjøre med sagen. De havde ogsaa merket sig, hvorledes embedsmændene i Norge — særligt kan-

ske provsten og sorenskriveren paa Voss, der var strenge og myndige — viste liden hensynsfuldhed mod de almindelige folk og levede høit i sine rige embeder. Provstens forannævnte forsøg paa at tvinge fattige husmænd til at betale ham høstdagspenge uden lovlig hjemmel eller mod sædvane, skabte forbitrelse istedetfor føielighed. Sorenskriveren var den strenge dommer, der muligens holdt sig til lovens bogstav, men har forstaaet sig mindre paa formildende omstændigheder, hvorfor en sterk stemning imod ham ogsaa har raadet. Om begge var der visestubber at høre i bygden. Godseier Fleischer herskede som en liden konge paa de eiendomme, som engang havde tilhørt bygden, og hvorpaa bygdefolket sad som leilændinger. Naar Chicago vossingerne tænkte paa dette og hørte om de rygter, som gik paa Voss om Amerika, har de nok grundet paa, om der ikke var noget at gjøre i sagen.

Saa kom den gnist, som bragte dem til handling. Den norske generalkonsul i New York var i 1847 af den norske regjering sendt afsted for at undersøge tilstanden i de norske settlementer i nordvesten. Han var til Wisconsin og besøgte settlementerne der omkring, men havde ladet kolonien i Chicago med sin voksende velstand ude af betragtning. Hans rapport, som blev trykt i Bergen i 1848, viste sig unøjagtig og misvisende. Den opfattedes som et indlæg mod udvandring.

Vossingerne i Chicago fik greie paa dette og saa gjorde de det bedste de kunde. De formede sig i en forening med det formaal ved skrivelser fra den at give nøjagtige oplysninger om forholdene og svare paa de uberettigede og urigtige paastande om Amerika. I de dage var det forbundet med adskilligt udlæg at sende breve til Norge, og dette skulde da foreningens medlemmer udrede i fællesskab.

Man kaldte foreningen et korrespondance selskab, og navnet viser da ogsaa selskabets hensigt. Der skulde sendes en skrivelse hver maaned til Voss, og man skulde søge at faa svar derfra. Den vedtog en grundlov, der indbefattedes i den første skrivelse til Voss, som sendtes den 1ste oktober 1848. Skrivelserne sendtes til kirkesanger David L. Lemme paa Kløve og Lars Nelson Nesheim. Bestyrelsen skulde faa en mand hver maaned til at forfatte en skrivelse. Disse skrivelser skulde oplæses paa selskabets møder og godkjendes. De blev saa sendt i selskabets navn med bestyrelsens underskrift.

Afskrift af disse skrivelser blev indført i en dertil anskaffet bog. Denne bog er heldigvis bevaret og er nu i nærværende forfatters besiddelse. Den indeholder 8 skrivelser og anmerkning for den 9de, som skulde skrives af Steffen Larson Bøe, Knut

Ivarson Glimme og Claus Knutson Skjeldal den 2den oktober 1849; men som muligvis ikke blev sendt, siden den ikke er indført, og vedkommende personer reiste samme høst til Voss, hvorfor den rimeligvis ansaaes overflødig. Længer ude i bogen er afskrevne de norske nationalsange "Sønner af Norge", "Bor jeg paa det høie fjeld" og "Hvor herligt er mit fødeland", som utvilsomt har været sunget paa selskabets møder. (Bogen, 6×8 Tommer i vidde, er kjøbt i Chicago hos W. W. Barlow & Co., 121 Lake St., som et stempel viser. Indførslerne er øiensynligt gjort af to personer — sandsynligvis af Endre N. Tesdal og Ole T. Gjerdager, henholdsvis sekretær og assisterende sekretær. Bogen synes at være kommen i Sjur Knutson Hylles besiddelse i 1855. Han opholdt sig paa Skoponong fra 1844 til 1851 og har saaledes ikke havt den fra først af. Hylle har gjort endel indførelser om andre ting senere. Julia Nelsons navn er ved en eller anden leilighed skradset ned af nogen, som øvede sig i at skrive. Hun var Anders N. Brækkes hustru. Efter Sjur Hylles død er hans bøger blit hos børnene. De er alle døde. Hans datter Britha var gift med Knut Williams (Rjoe), og hos deres søn Edward Williams var den sluttelig kommen. Nærværende forfatter fik den saa hos ham ved et besøg i Chicago.)

Foreningens stiftelse og formaal.

Første skrivelse, som giver oplysning om selskabets formaal, begynder saaledes:

Til vort elskede fædreland og gamle norske venner:

Efterdi at mange feilagtige anskuelser eksisterer i vort fædreland angaaende de politiske saavel som religiøse forholde i Amerika samt i henseende til emigrerede norske, og efterdi at samme kun kan bli rettet ved oplysninger fra de her ankomne norske, og hvilket alene kan ske ved en systematisk korrespondance, blev følgende besluttet:

1. At vi for ovennævnte øiemeds opnaaelse danne os selv til et korrespondings selskab, Chicago, Illinois, for med fælles forening at møde de omkostninger, som deraf maatte følge ved at skrive til Norge og om muligt at erholde skrivelser derfra.

2. Selskabets embedsmænd skulle være en præsident, en vicepræsident, en sekretær og en assisterende sekretær, som til sammen skulle udgjøre en bestyrende komite. Det skal være præsidentens pligt at præsidere ved selskabets møder, og i hans fraværelse vicepræsidenten. Sekretæren og assisterende sekretær skulle holde en nøie protokol over selskabets møder, korrespondancer og afhandlinger og skulle de offentliggjøre samme, naar de af selskabet dertil maatte opfordres. Det skal være den

udøvende komites pligt at erholde en dertil kvalificeret mand hver maaned i selskabets navn at skrive til Norge angaaende saadanne gjenstande, som komiteen maatte forelægge. Dog skal ingen skrivelse sendes uden komiteens approbation, som i selskabets navn skulle undertegne samme.

3. Selskabet skal holde et møde hver maaned og oftere om nødvendigt for afhandlinger og forretninger. Ligesaa skal det være den bestyrende komites pligt da at offentliggjøre korrespondancens indhold fra Norge o. s. v.

4. Enhver, som maatte have noget, der kunde bidrage til opnaaelsen af selskabets øiemed, skulle overlevere samme til den bestyrende komite, og hvis det ansees nyttigt, skal samme fremsendes. Men hvis ikke, reciteres i selskabets navn. Dog skulle alle afhandlinger være underskrevet selskabets approbation.

Paa grund af ovenanførte, vil vi have hr. organist og kirkesanger David Larson Lemme og Lars Nelson Nesheim anmodet om, at de godhedsfuldt vil paatage sig at bekendtgjøre vore skrivelser for vorø slegtninger og enhver anden, som maatte ønske at faa underretning af samme saasnart de er eder ihænde-komne, og ligeledes besørge, at skrivelse afsendes hver maaned, hvori de ville behage at underrette os om de politiske, statistiske, industrielle og handelsanliggender saavel som enhver anden begivenhed, som kunde være interessant at vide.

Saa beder de om, hvis de nævnte personer ikke kunde paatage sig at bekendtgjøre deres skrivelser, at faa nogen dertil; thi de tror, at det vil glæde mange at faa oplysninger, som intet vilde koste dem, da postporten betaltes her. Hvis der var noget de paa Voss ønskede at spørge om, saa skulde svar gives efter bedste evne.

Saa gives der en interessant beretning om de første kjøb af jordeiendom i Chicago af norske folk og antallet af de norske i byen.

“Den første jordeiendom kjøbt af norske her i Chicago var i aaret 1842 af en mand fra Stavanger Len, og nu for tiden er her omtrent 75 eller 80 familier, som har erhvervet sig byggeplads og opbygget sig huse. Med undtagelse af omtrent 17 familier, som endnu ikke have nogen fast eiendom, er her ogsaa omtrent 10 forskellige personer, som have kjøbt sig eiendom, men ikke endnu bygget sig huse. I det hele er her 100 familier, som tilsammen tæller en folkemængde af omtrent 650 mennesker — alle norske med undtagelse af nogle faa svenske og danske.”

Dette var kun et kort omrids af den daværende forfatning, som de senere skulde give mere fuldstændige oplysninger om, baade ude paa landet og i byerne. Saa fortælles om valg af lan-

dets præsident, som skulde ske den 7de november det aar. Videre oplyser de om, at de i næste skrivelse vil gjøre et tilsvar til den norske generalkonsul, Adam Løvenskiolds til departementet under 15de oktober 1847 indgivne beretning om det besøg denne gjorde i de norske settlementer i veststaterne, da de fandt denne beretning meget urigtig. Loven angaaende postvæsenet var da forandret saa, at man kunde betale for breve til Norge ved afsendelsen, hvilket de fandt meget ønskværdigt, da de ønskede at korrespondere med sine gamle norske venner. De opfordrer dem paa Voss til ogsaa at danne sig i et selskab for at sende fælles skrivelser til Amerika hver maaned ligesom de havde gjort her. Sluttelig berettes om et forlis i april det aar paa indsøerne af et skib, hvormed David Torgerson Mølster var. Og saa anmodes Lars Ellingson Himle af sin bror Nils Ellingson Himle om at gjøre sit bedste for at faa hjælp til at reise hertil af nogen, som ogsaa vilde reise, og som skulde faa pengene igjen saasnart de kom til Chicago. Brevet afsendtes den 2den oktober. Det er underskrevet af Anders Nilson Brække, Ivar Larson Bøe, Endre Nilson Tesdal og Ole Tormodson Gjerdager.

Et svar til generalkonsul Adam Løvenskiold.

Den 2den november samme aar afsendtes næste skrivelse, der var et tilsvar til konsul Løvenskiolds indberetning til departementet. Den er af megen interesse for vor historie saavel som de øvrige skrivelser, idet de ikke alene beretter om forholdene her, men ogsaa deres syn paa forholdene i Norge, hvor bondestanden var begyndt at hævde sig overfor den gamle embedsmandsaand. Begyndelsen lyder saaledes:

“Vort øiemed med nærværende kommunikation er kortelig at berøre et og andet, som af generalkonsul Adam Løvenskiold gjennem departementet under 15de oktober 1847 i sin beretning om de norske settlere i Nord-Amerika er forelagt det norske publikum og trykt i Bergen 1848. Hverken tid eller rum tillader os at indgaa i en fuldstændig undersøgelse af rigtigheden af hr. Løvenskiolds beretning angaaende de norske. Dog kunne vi ei undlade at bemærke, at disse feiltagelser vise tydeligt, hvor saare vanskeligt det er for en mand, som hverken har eller i Norge kan ret sætte sig ind i den almindelige mands stilling, at kunne give en akkurat og i alle henseender tilforladelig beretning ved et saa kort besøg, som det, hvormed hr. Løvenskiold i forledne aar bærede de norske settlementer.

Omendskjønt vi nære det haab, at hr. Løvenskiold ikke ligefrem vilde afmale Amerika i falske kulører, saa bede vi dog vore venner i særdeleshed og det norske publikum i alminde-

lighed at ihukomme, at hr. Løvenskiold er den norske regjerings tjener og som saadan, for at kunne vinde sammes gunst og agtelse, maa han ogsaa udføre dens Øiemed, og dette er ikke noget mysterium. Enhver ven af den norske almenhed har for lang tid med bedrøvelse seet, hvorledes den norske regjering har søgt baade direkte og indirekte at afskrække arbejdsstanden fra Amerika og saaledes hindre emigrationen, vel vidende, at den høie stand derved kunde faa beholde sine trælle, og saaledes tilsikre sig selv uindskrænket og uforstyrret magelighed og vælde. Men vi haaber, at tiden ei er langt borte, da enhver, være sig høi eller lav, skal tale sandhed med sin næste. Hr. Løvenskiold er betydelig feiltagende angaaende de norskes antal i Amerika, som er maaske dels af, at hans underretter selv er uvidende derom, og dels fordi han besøgte kun nogle faa af de norske settlementer.

Istedetfor en folkemængde af 12,000, som hr. Løvenskiold antager, saa er det tydelig, at de norske i de Forenede Stater af Amerika tæller fra 25–30,000; thi det antages efter folketællingen forleden vinter, at Wisconsin alene har 15,000 norske. Og hvad Illinois angaar, vil vi kun berøre Chicago, som hr. Løvenskiold har anseet bedst ei at beregne i tallet. Efter en nøie undersøgelse finde vi, at de norske her i Chicago tæller en folkemængde af 6 a 700 og har en almindelig tilfredshed iblandt os. Ja, vi har største aarsag til at være taknemmelige, da mange iblandt os ved sin ankomst ikke eiede deres egne klæder, som nu er satte i en ganske uafhængig stilling — ja, have endog flere hundrede dollars ude paa rente. — Det er ikke frembragt ved nogen slumpelykke, men som et resultat af flid og økonomi.”

Saa siges der i brevet, at Løvenskiolds beretning om de kirkelige forhold heller ikke var tilforladelige, hvorom der i senere breve skulde forklares, hvorpaa beretningen om arbejdsklassen og daglønnen tages under behandling. “Han (Løvenskiold) tilstaar, at daglønnen er høi, men udgifterne forøger han, som om en daglønner fandt sit logi i de mest fasionable hoteller — saadanne som hr. Løvenskiold og andre saadanne mænd besøger. Dog maa ingen heraf slutte, at arbejderne i Amerika har ringere underholdning end den saakaldte høiere stand.” Daglønnen var almindeligt fra 75 cents til \$1.50 om dagen og kostede det \$1.50 til \$2.00 for ugen i kost, logi og vask, hvad Løvenskiold satte til \$3.50. Om utilfredsheden, som var nævnt, siges der, at de norske fandt sig vel tilfredse. Det kunde frit siges, at der var 99 tilfredse for hver en, som var misfornøiet. De utilfredse var uden undtagelse saadanne som havde gjort regning paa i Amerika som i Norge at leve og agere i det store af andres slæb og

træl. Løvenskiold havde paaberaabt sig en mand, som var velkendt af dem i Chicago, og de kunde bevidne, at dennes beretning ikke var til at stole paa, da de ansaa ham for den mest urimelige mand, som de nogensinde havde truffet, og fortæller saa endel om dennes opførsel her. Sluttelig tager de Løvenskiold i skole, fordi han havde fortalt, at de norske her var lignede med indianere og ansaaes ikke at have stor oplysning. Dette fandt de at være en fordreining af sandheden.

Om vossinger i Chicago.

Det tredje brev blev sendt til Voss den 1ste december. I dette fortælles om en hel del vossingers stilling og virke i Chicago — antagelig lagets medlemmer bare; thi der var flere vossinger i Chicago end de nævnte. Det er indlysende, at dette brev er af stor historisk interesse og det skal derfor tages ind her i sin helhed. Endel af de deri nævnte personer har allerede været omtalte, men om andre haves ingen forudgaaende beretning, og efterpaa skal her da videre nævnes om dem. Foruden afskriften i foreningens bog haves ogsaa originalbrevet, da Anfin Finne paa Voss havde faaet fat paa det og velvilligt sendte det til nærværende forfatter. Brevet lyder saaledes:

Chicago den 1ste december 1848.

Til vore norske venner!

Der forekommer os, at vore slegtninger og venner ønsker at vide, hvad vor anploi er, og om vor økonomiske stilling, saa vilde vi nu give eder en nogenlunde tilstrækkelig underretning angaaende nogle af de norske — hvad deres bedrifter er her i Chicago — ikke i den hensigt at ophøje eller fornede, men kun lade Eder vide sandheden, saa at det, vi underretter Eder, ikke skal gjendrives af nogen, som har agtelse for sandheden.

Vi ville først tale om Anders Nilson Brække, som ved sin ankomst her til Chicago ikke var i besiddelse af mer end nogle faa dollars — neppe tilstrækkeligt for to maaneders underhold for sig og sin kone — der nu har erhvervet sig en ganske betydelig jordeiendom her i byen og et prægtigt hus paa samme foruden flere hundrede dollars ude paa rente. Dette aar blev han valgt til street commisær over endel af byen, som kaldes "the north division". Han er kirkeværge ved Biscopali kirke.

Ivar Larson Bøe har ogsaa erhvervet sig en betydelig andel jordeiendom her i byen, ligeledes et bekvemt hus. Desforuden eier han og hans brødre halvdelen i et fartøj, som han og en anden norsk kjøbte isammen for 1,800 dollars, og for nærværende er han i tjeneste paa postkontoret, og har nu en løn af

25 dollars om maaneden. Paa postkontoret har han tjent i to aar, dog for mindre løn.

Lars Anfinson Bryn har ogsaa jordeiendom her i Chicago med et herligt hus paa. Han er skrædder, og i byen har han hyret sig en krambod, hvori han driver en betydelig handel, som giver ham anledning til at blive en meget formuende mand.

Knut Larson Bøe er ogsaa i besiddelse af jordeiendom her i staden med et temmeligt godt hus paa. I to aar har han været paa landet, nemlig paa Koshkonong i Wisconsin, hvor han fandt en god farm — (gaard) som han nu har solgt for 1000 dollars. Siden han kom tilbage hertil, har han havt fra 4 til 6 kontorer at feie og rede senge til kontoristerne, lægge brænde i øvnene m. m. for hvilke han har havt fra 2 til 4 dollars maaneden af hver office. Desuden har han i sommer været paa et sodawater maaferi. Der gjøres etslags skarpt drikke, som meget godt slukker tørsten, og for sin tjeneste der havdt han 12 dollars maaneden.

John Amundson Hefte har ogsaa en liden jordeiendom, og hvorpaa et ganske pent hus. Han, Ivar Vikingsen Grotland og Endre Nilsen Tesdal er paa printing officen for congress-medlem John Wentworth. Deres arbeide er at trykke aviser og bøger, som alt gjøres med maskineri, der drives med stim-damp. Det gaar saa hurtigt, at der kan trykkes 4000 ark i en time. De to første har fra 18 til 24 dollars maaneden og den sidste har 4 dollars ugen. Det hele maskineri, som driver det, koster 5,300 dollars.

Torsten Mikkelsen Skjeldal har ogsaa jordeiendom her i byen og et godt hus paa samme. Han er sysselsat med forskjelligt arbeide, saasom at plante træer, veiarbeide, lægge sidewalk (fortaug, snikkere dører; thi naar de bygger hus her, saa kjøber de for det meste dørene. Han fortjener almindeligt fra 75 til 100 cents om dagen.

Lars Knutsen Dykesten har hus og jordeiendom. Han arbeider paa handelsboden for en købmand og har 20 dollars om maaneden.

Nils Knutsen Bakketun har i tre aar været om sommeren med fartøi som matros her paa indsjøen, som de kalde Lake, og har havt fra 16 til 25 dollars maaneden. Om vinteren har han havt forskjelligt arbeide, hvormed han har fortjent fra 75 cents til 1 dollar dagen, og undertiden lidt mere. Han hyrer nu for tiden hus hos Lars A. Bryn.

Nils Ellingson Himle har hus og hage til huset. Han arbeider med at bygge huse og snedkere. I sommer har han bygget tre store suse med mange værelser og har dem nu næsten færdig

med alt snedkerarbeide. Han har i det mindste 1 dollar om dagen.

Anders Nilsen Gjelland; han har været med Nils Ellingsen Himle, snedkeret og bygget huse, hvorved han har tjent fra 75 til 100 cents dagen.

Bjerne Nilsen Gjelland er reist til Green Bay. Han arbeider der paa en bordsag. Vi har nylig havt skrivelse fra ham, af hvilke vi ser, at han befinder sig vel.

John Nilsen Opkvitne har været i tjeneste paa Chicago Temperance hus, og har havt 14 dollars maaneden.

Steffen Larsen Bøe tjener paa Shermanhouse og har 16 dollars maaneden i løn samt kost og logi. Efter kl. 6 om aftenen er han paa postkontoret til kl. 10-12, for hvilket han erholder 6 dollars maaneden.

Nils Sjursen Vike har været tre aar ved Lake Superior, 600 mil herfra. Han har havt 30 dollars maaneden i løn, og hans arbeide har været at digge kobber, men nu er han kommen tilbage hertil, og har nu ladet bygge sig et stort hus med mange værelser, hvoraf det ene er indrettet til krambod. Han er bestemt paa at holde spisekvarter og drive anden høkerhandel.

Nils Johnson Lie har tjent paa Sherman-huset, men nu har han taget part i handelen med Nils Vike, og Ragna Johnsdtr. Lie er for tiden deres husholder.

Bryngel Haldorson Løne tjener paa Sherman-huset og har 15 dollars om maaneden i løn. Men om kort tid er han bestemt paa at forlade tjenesten, og siden vil han gaa paa academi eller skole for at lære bogholderi m. m.

Nils Vike, Nils Lie og Nils Andersen Flage har gaaet i skole for at lære at regne og skrive engelsk.

Ole Rognaldsen Hauge var forrige vinter ved Wisconsin River, mellem 3-400 mil herfra, men i august maaned kom han tilbage hertil. Siden har han været med Nils Himle og bygget huse og snedkeret og har for det meste tjent 1 dollar dagen.

Claus Skjeldalen var i sommer hos Lars Istad paa Quinong; men nu er han reist til Michigan, 100 mil herfra. Hans arbeide er at hugge tømmer, for hvilke han erholder 18 dollars maaneden, kost og logi.

Mons Ellingson Smaabrække var i sommer paa landet, men er nu reist til Michigan. Han har og 18 dollars maaneden. Vi venter dem tilbage i førstkommende mai.

Ligedan er Amund Prestegaarden reist til Michigan og har 20 dollars maaneden. Anders Anfinen Prestegaarden er reist til New Orleans.

Ole Bøe har ogsaa kjøbt sig et lidet jordstykke, og paa samme bekostet et stort, prægtig hus. For hus og hage er han budt

800 dollars. Hans arbeide har været forskjelligt. I sommer slog han hø paa prærien og solgte, og fik \$1.25 til \$1.50 for tønnet — 2000 lbs., hvilket han mageligt slog i en dag. Nu er han paa en dreier shop og har \$12.00 for maaneden. Sommetider har han saget og splittet ved. For at sage og splitte ved faar man 75 cents cordet. Et cord er 8 fod langt, 4 fod høit og 4 fod lang ved.

Claus Knutsen Saue har kjøbt sig et stykke jord her ved staden, hvorpaa er endnu intet hus; men han leier hus hos Torsten Skjeldalen. Hans arbeide har været at bygge hus med Nils Himle og snedkere — lægge sidewalk, være med at laste og aflaste fartøier og har for tiden tjent fra 75 cents til 1 dollar daglig. Hans kone vasker klæder, hvorved hun fortjener fra \$1-\$1.50 om ugen.

Nils Henrikson Bakketun har i tvende aar gaaet med fartøi om sommeren som matros her paa indsjøen, og han har havt fra \$10 til \$12 om maaneden. Han har hele tiden været frisk.

Ingebrigt Andersen Draugsvold arbeider for en skomager, hvor han faar en vis løn for hvert par støvler og sko, han syr. Han har ogsaa kjøbt sig et jordstykke, og paa samme opbygget et hus, som koster ham 350 dollars.

Peder Andersen Draugsvold har ogsaa kjøbt hus og grund for 300 dollars. Han arbeider 3-4 timer om dagen paa Chicago Temperance hus for kost og logi. Og den øvrige del af dagen er han paa et skomagerværksted, hvor han faar løn for sit arbeide.

Anders Flage har kjøbt sig et agerland, som han har opdyrket, og paa samme avler han mange (slags) frugter, som han sælger i byen til høi pris. Paa samme har han sine hus. Han har desuden et stykke længere ude i staden, hvorpaa er intet hus. Vi er vis paa, at vilde han sælge sin eiendom, saa fik han sikkert 2000 dollars. Saaledes har Gud velsignet hans flid og sparsommeligheden, siden han kom hertil.

Anders Knutsen Saue har et lidet hus og grund til her i byen. Hans meste arbeide er at sage ved. Han har og været meget syg af en norsk sygdom, som de kalder leagand. Hans kone vasker klæder og tjener saaledes penge. Hans søn er en flink gut. Han pleier og at sage ved, hvorved han ofte har fortjent 50 cents dagen. De staar sig forholdsvis ganske godt.

Sjur Larsen Fosse arbeider daglig og fortjener penge, og har saaledes god udkomme, ja, har lagt sig aarlig noget tilgode.

Sjur Himle har hus og grund. Han gaar daglig paa arbeide. Han har i sommer bygget hus for andre og gjort alt snedkerarbeide og har saaledes udkomme for sig og sine. Han blev engang spurgt, om han havde kunnet ernære sin familie saa

godt i Norge, hvortil han svarede: "Nei, jeg har prøvet det; thi jeg maatte lade mig hjælpe, før jeg kunde komme derfra."

Ole Gjøesten er smed. Han fortjener mange penge. Forrige vinter var han i New Orleans, og der gjorde han det godt. Han er nu eier af flere hundrede dollars.

Nu den 1ste december afsender Anders Brække en af vore norske aviser til Nils Ygre og betalte for samme postporto. Vi ønsker derfor at De vil behage at melde os, hvad tid den kom hjem, og enten der var nogen omkostning eller ikke. Dersom ingen bekostning mere følger paa, saa lyster baade Anders Brække og flere at sende Dem flere aviser, dersom De ønsker saadant. Vi tror, efter hvad vi har udfundet af de amerikanske love, at De har intet at betale, naar vi betaler her.

Vi vil og lade Eder vide, at norske, der har kommet til Amerika de sidste aar, har taget op i Milwaukee; og maaske det er det bedste efter manges mening, men ikke for alle efter vor mening, og saaledes overlader vi det til enhver at overtænke det selv.

Erik Knutsen Saue af wiger otting, der bor paa Quinong Prairie, har nylig været her, og han fortæller os, hvad de dette aar har avlet paa sine gaarde, nemlig: Erik Knutsen Saue, 555 bushel hvede, 300 bushel indian corn, 120 bushel poteter og 100 bushel havre. — Nils Tollefsen Bryn, 400 bushel hvede og 50 bushel havre. — Tollef Larsen Dømbe, 200 bushel hvede, 50 bushel indian corn, 40 bushel havre og 150 bushel poteter. — Knut Tungeteig, 100 bushel hvede og 60 bushel havre. — Steffen Tollefsen Bryn, 300 bushel hvede og 150 bushel havre. — Mikkel T. Bryn, 300 bushel hvede og 150 bushel havre. — Det her beskrevne, troede han, at enhver af dem kunde sælge, og desuden til at forsyne huset.

Da han Erik var her, solgte han 450 lbs. smør, som han havde avlet i sommer af 5 kjør. Han har 3 heste og med kjørestudene 13 stykker fæ, 10 faar og mange svin og høns.

Markedpriser i Chicago: Hvede 65 cents bushel, vaarhvede 55c, havre 20c, byg 35c, indian corn 40, alt pr. bushel. 1 sk. hvedemel, der indeholder 196 lbs. \$4.50, smør 10c lbs., egg 10c dusinet, salt \$2.00 pr. sk., flæsk 2½c, tørre huder 7c lbs., raa 4 cents.

Knut, Ivar, Steffen og Ole Bøe beder Dem hilse David Kløve, at der med det første bliver krav paa deres tilkommende arv efter Baard Osgjerd, da vi har givet hr. kaptein Schnidel fuldmagt at indfordre den, da han fungerer her i Chicago som vicekonsul. Paa samme tid bliver krav paa arven efter Inger Monsdatter Graue, forsaavidt Guri Monsdatter tilkommer, hvilket De

vilde behage at hilse Ole Dugstad og Knut Monson Lemme, at de har pengene færdige, saasnart de blir fordrede.

De hilser hr. lensmand B. Berg, at han besørger det dokument underskrevet af Anna Pedersdatter Nesthus, som vi forrige maaned tilsendte Dem; thi intet dokument gjælder her, uden det er underskrevet paa engelsk. Vi vide ikke, om det er kommet Dem ihænde. Det afgik herfra den 2den november, hvorom bede vi os underrettet. — Vær iøvrigt hilset og en glædelig jul og tilstundende nytår med alt godt tilønskes af,

Paa egne og øvriges vegne:

Til Hr. Organist
David L. Lemme,
Lars Nilsen Nesheim.

Anders N. Brække,
Ivar Larsen Bøe,
Endre Thesdal,
Ole T. Gjerager.

P. S. Vi skulde lade Dem vide, at her har ikke været nogen sygdom iblandt de norske. — Af døde er Madam Paul Anderson, vores prestekone, og tvende børn; men nu i to maaneder har der været født af norske forældre 16 børn, som alle lever. — Vi ved ingen andre syg end Britha Olsdatter Grove. — Vi har erfaret, at Ivar Pedersen Grovehagen har afmalet Dem Amerika med forskjellige kulører — mest sorte. Ligesaa Sjur Holmen i Ulvik. Svend Malen fra Lothe i Sørfjorden. Men disse personer kjender vi, og vide, at de ikke kan sige sandhed, uden det sker uforvarende og imod deres vidende og vilje. — De kan sige, tale og skrive om Amerika, hvad de vil, saa er her dog lettere og bedre at ernære sig end i Norge. Naar De skriver os til, saa beder vi os underrettet om alt, hvad der foregaar; og dernæst faar De spørge os om et og andet, som De ønsker at faa vide, saa skal vi omhyggelig svare paa samme. — Underskrevet.

Om sociale forhold i Amerika.

Det fjerde brev, som afsendtes den 1ste januar 1849, behandler de sociale forhold i Amerika og gjør herunder sammenligninger med forholdene i Norge. Det giver for en ting et kraftigt stød mod den gamle embedsmandsaand, som raadede i Norge paa de tider, men er tillige oplysende og vækkende. Det viser, at vossingerne i Chicago havde fanget aanden i Amerika og levede med i tidsstrømningerne. Brevet lyder for en del saaledes:

“Vort øiemed med nærværende epistel er i korthed at fremsætte nogle ting med hensyn til den selskabelige orden, angaaende den equalitet og frihedsaand, som karakteriserer det amerikanske folk. De ugrundede forhold, som i disse henseender eksisterer i Norge, behøver vi ikke at afmale for eder; thi for

det ene saa ønsker vi ikke at opfriske erindringen derom, eller forfriske vor hukommelse dermed. Og for det andet tror vi, at det vil blive mere tilsyneladende for eder, naar forholdene i Amerika kunde fuldelig fremsættes. Dog kunne vi her ei gjøre mere end tage en overfladisk glans deraf. Ethvert kar maa her staa paa sin egen bund. En mand — være sig rig eller fattig — agtes for en mand, saalænge han ei med liderlig fremfærd selv nedsætter sin karakter. Man ser ei dette tilfælde i Norge. Er det ikke sandt, at den lærde klasse, som burde være veiledere for den ringe stand, flittig har benyttet den fordel, som en dannet forstand giver dem til den almindelige mands underkuelse og indskrænkning? Jo, de har fundet paa en egen stand, ligesom de alene af det algode forsyn havde vundet saadan frihed, at der midt udi det sociale og borgerlige forbund eksisterer en større forskjel i mange henseender end mellem en civiliseret og en uciviliseret. Men dette er ei tilfældet i Amerika. En prest, prokurator, købmand eller bonde møder til sammen og nyder de samme æresbevisninger, saavidt deres karakter er moralsk og dydig som statsborgere. Her spørges ikke om hvad eller hvo var din fader, men spørgsmaalet er: Hvad er du? Besidder du en ren moralsk karakter? Er du begavet med en sand patriotisk udviklet aand og i besiddelse af de fornødne kvalifikationer til at drive dit lovlige kald — være sig bondelivet eller embedsstanden? Da sættes du straks paa et standpunkt i lige forhold med enhver anden. Dette giver den almindelige mand uhyre fortrin. En mængde embeder beklædes af den ustuderede klasse, og dette virker igjen til almen oplysning. I det hele taget er det borgerlige forbund saaledes sammenføjet, at ikke aleneste leve- og eiendomsikkerheden er mere betryggende sikret her end i Norge, men folkefriheden er mere udstrakt, skole- og fattigvæsen bedre ordnet, og omsorgen for den næringsdrivende klasses velvære mere omhyggelig ivaretaget, medens lovene ikke giver embedsmændene saa stort spillerum for sportulering eller aagerpenge, og rigmanden ikke fuldt saa vid adgang til massernes undertrykkelse."

Videre omtales i brevet, at borgerskabet her grunder sig paa republikens nationalitet uden hensyn til oprindelse og fødested. Monopoli og tyranniske forhold møder her ikke blide miner. Regjeringsstyret er grundet paa folkets rettighed og er i folkets hænder. Frihedsaanden er et element, der er ligesom indsuget med morsmelken. Den lærde stand er elsket i Amerika, fordi den bruger sin lærdom til almenhedens opløftelse og forbedring.

I ikke liden grad er brevet agitatorisk, og det opfordrer til, at man skal vise sig værdige nordens sønner — "staa op som en

mand for eders frihed. Lad frihed og lighed være eders fordring — sandhed og ret eders paastand, saa skal sandhedens gud give eder seier". Saadan saa Chicago-vossingerne paa sagerne i Norge, og de var nok deri paa et fornødent spor, som sagerne var den tid.

Brevet fortæller saa om, at der kom 10 til 1200 vognlæs daglig til Chicago fra landdistrikterne til byens forsyning, og endel priser. Det slutter med at fortælle om den urolighed, som var opstaaet paa grund af de nylig fundne guldforekomster i California, som har sat hele det amerikanske folk i bevægelse.

Om kirkelige forhold i Amerika.

I femte, sjette og syvende brev behandles de kirkelige spørgsmaal i Amerika. Det er grundige beretninger, som endnu giver udtryk for det eksisterende i disse sager. I den førstnævnte fortælles om de forskellige troesbekjendelser og antallet af personer i disse. Der nævnes 19 slags sekter og redegjøres lidt om forskjellen paa enkelte. Hovedvægten lægges dog paa, at man her kan tilhøre hvilken troesbekjendelse man vil, uden nogenslags spørgsmaal fra statsmyndigheder eller andre. Herunder kommer de med slige udtryk for sine følelser som dette: "Ak, naar skal vort elskede gamle Norge opstaa og ved at gaa gennem lutrelsens ild fremkomme i politisk, borgerlig og religiøs frihed ligesom morgensolens skinnende straal, der fremskrider til middagens fulde og herlige glans."

Sluttelig fortælles, at urolighederne over Californias guldminer er forbausende. Paa de i New York havn liggende 60—70 skibe, som var seilklare for California, blev passagerpladsene optagne i mindre end en uge. Desuden var der i de vestre stater en mængde folk, som vilde reise over land. "Det er dog uden tvil en farlig og møjsommelig reise, formedels den uhyre længde og dels fordi, at en mængde røvere streifer omkring i fjeldet Cordillas paa Andesbjergkjæden."

I sjette skrivelse, som afsendtes den 1ste mars 1849, fortælles om de kirkelige ordninger — om menigheders stiftelse, presters ansættelse og afgjørelse af omtvistede læresætninger ved et theologisk fakultet, der hørte til samme troesbekjendelse — nemlig af en synode. Dennes ret til at prøve de kandidater, som skulde ansættes og afsætte de uværdige, som før var ansatte. Saa faar man et indblik i tilstanden blandt de norske og deres syn derpaa. Det heder sluttelig i brevet: "Hvorledes er det nu blandt de norske i alle disse omstændigheder? Se, mange blandt vore herværende landsmænd have her tilforn ladet sig skammelig bedrage af dem, som kalde sig aandelige veiledere.

Af dem, som ere hidkomne fra Norge, kunne vi ei vogte os. De forlade Nordens klipper og dale under paaskud af at ville søge de herværende Nordens børns sande gode; dog, dersom vi kunde tale efter hvad vi kunne se, da er det at befrygte, as disse gode tanker have rundet dem af sindet førend de naaede Amerikas strande, thi deres forhold efter deres ankomst hertil er meget lignende rovfugle, som forfølge deres rov baade over hav og land. Dog begynder tingene at tage en anden retning. Den almene mand begynder at aabne øinene; thi erfaring har lært at tøilesløs prestelist er en slem gift — ja ofte en farlig pest. Dog har Herren befriet os, da vi have nedlagt de gamle norske ceremonier og rette os i et og alt, hvad kirkeskikke og kirkernes udvortes bestyrelse angaar, efter de amerikansk-lutherske. Dog dette forbitrer storlig de herskesyge og selvfuldstændige norske theologer, som forsøge at undertvinge folket det norske kirkeritual; thi da vide de vel, at de for sig selv kunne gjøre regning paa et rigt udbytte. Men folket begynder nu at se deres traskhed og feil, og det vil falde dem haardere og haardere at stange mod braadden.”

Det vil kanske være paa plads her at nævne lidt om de kirkelige forholde i Chicago. Som man allerede har seet, besøgte Elling Eielson Chicago ofte og holdt opbyggelser, og dermed holdt han ogsaa ved efterat han var ordineret som prest. Udover '40-aarene var der bare to norske prester komne til Amerika, nemlig J. W. C. Dietrichson i 1844 og H. A. Stub i 1848. C. L. Clausen var ordineret i Amerika. De var de eneste prester optil 1850. Alle disse forsøgte at faa møder istand i Chicago, men det gik ikke. Mere heldig var en svenske ved navn Johns Smitt, som gav sig ud for luthersk prest. Han var istand til at faa en forsamling om sig for en stund, og man begyndte endog at bygge en kirke. Men saa viste det sig, at Smitt ikke var luthersk prest og ellers ikke var en mand med det bedste rygte. Det siges, at han blev jaget fra byen.

Om kirkemenighedens stiftelse.

Den som holdt marken bedst i Chicago, var Elling Eielson, men ogsaa for ham gik det forskjelligt. Han havde vist ikke dannet nogen menighed paa regulær maade, men havde sine tilhængere, og saavidt det kan forstaaes, havde han faaet opbygget et kapel i Chicago. Iblandt Eielsons tilhængere var som før nævnt Ole Andrewson og Paul Anderson, der blev ordinerede som prester. Paul Anderson havde gennemgaaet Beloit College — en skole som tilhørte Frankiansamfundet, der var et engelsk-luthersk samfund, og han hældede da til deres anskuelser om de

kirkelige former. I 1848 fik de dannet en kirkemenighed i Chicago med Paul Anderson som prest. Og om denne begivenhed handler det 7de brev, som Vosseforeningen i Chicago sendte til Voss den 1ste april 1849. Endel af dette skal da her gjengives:

"I vor foregaaende kommunikation lovede vi at gjøre eder bekendte med grundprinciperne af Den Skandinaviske Lutherske Kirke i Chicago, Illinois, hvilke vi nu ville nedskrive saa tydelig og omstændelig, som tiden og omstændighederne tillader det.

Organisation af Den Skandinaviske Lutherske Kirke i Chicago, Illinois:

Ifølge foreløbig bekendtgjørelse og offentlig udstedt, forsamlede mange norske, svenske og danske lutherske brødre og søstre i Bethel kapellet i Chicago den 14de februar 1848 for at organisere en regelmæssig evangelisk kirke. Hr. Ole Anderson blev valgt til mødets ordfører, og Paul Anderson udnævnt sekretær. En salme blev sunget, en del af Guds ord oplæst og bøn ofret til naadens trone. Mødets objekt blev da forelagt de tilstedeværende, efter hvilke følgende beslutninger blev enstemmigt antagne:

1. Besluttet, at vi for vort eget gavn saavel som for religionens almindelige fremme, enstemmig forener og organiserer os selv til en evangelisk luthersk kirke i Chicago, Illinois.

2. Besluttet, at kun de, som giver tilfredsstillende beviser paa en sand hjertens forbedring, og som leve overensstemmende med evangeliets principer, blive admitterede til denne organisation.

3. Besluttet, at vi antage følgende deklaration, som indbefatter vore anskuelse om tro og omvendelse, nemlig: Vi antage et grundprincip, at den Hellige Skrift, det gamle og nye testamente, er det indblæste Guds ord, og at det er af højeste autoritet, indeholdende en fuldstændig og ufeilbarlig troens og levnets regel for menneskeslegten, saa at, hvad som ikke indeholdes deri, og ei kan bevises derved, fordres ikke at troes eller praktiseres som en nødvendighed til saligheds opnaaelse. Ligesaa, at den Hellige Skrift er den eneste regel, hvorefter man kan prøve, examinere og afgjøre alle stridigheder, bedømmelser og taler i religiøse henseender blandt menneskene, og at ingen lov stridende mod Guds ord, og at ingen symbola, ingen decret af nogen concilium eller menneskeopinioner er at blive vedligeholdte, uden saavidt de stadfæstes af Guds ord.

4. Besluttet, at vi herved antage kirkeregimentet og disciplin af den Frankian Evangelisk Lutherske Synode af New York, og at denne kirke bliver forenet med samme."

I brevet er saa indtaget en resolution foreslaaet af Paul Anderson, som var vedtagen paa kirkemødet i Lisbon, Illinois, 29de september 1848, af den i 1846 stiftede Elling Eielsons synode. Denne resolution er af interesse i den norsk-amerikanske kirkehistorie, idet den formelig tilintetgjør denne synode igjen, og sætter Eielson paa en maade udenfor, som man vil se, da den bestemmer at synoden skal slutte sig til Frankian-synoden af New York. Denne resolution heder saaledes:

“For at bevirke broderlig kirkelighed og religionens fremme iblandt os, have vi besluttet at antage kirkeregimente og disciplin af den Frankean Evangelisk Lutherske Synode af New York og at vi forener os med samme; dog med den forbeholdenhed, at vor børnelærdom — det er Luthers lille katekismus og Pontoppidans forklaring, som er hovedindholdet for ungdommens opdragelse og undervisning i religionen, ei skal fratages os. Ei heller ville vi forbinde os med noget samfund videre eller længere, end de vandre overensstemmende med Guds ord og lære Guds veie rettelig.”

Man vil altsaa se af dette, at det var Chicagomenighedens beslutning som kom frem igjen paa kirkemødet i La Salle county, og de som tog ledelsen paa mødet var Paul Anderson og Ole Andrewson. Et nyt kirkemøde paa Koshkonong i 1850 reddede dog Eielsons synode. Pastorerne Paul Anderson og Andrewson stod da udenfor.

Paul Anderson var prest for Chicago menigheden til 1857, da han gjorde en reise til Norge, men var nok en tid prest igjen efter tilbagekomsten. I 1860 var han dog sluttet der. Som foran nævnt var han gift med Anders Flages datter. De havde flere børn.

Foruden presten var det vossingerne som tog ledelsen i kirken. De udgjorde flertallet og havde de dygtigste mænd. Man kan gaa ud fra, at det var de samme, som stiftede Vosseforeningen og er nævnte i foranstaaende brev. De vossinger, som ikke er nævnte der, var vistnok ikke medlemmer af kirkemenigheden heller. Blandt dem kan nævnes Baard Johnson Rognes's familie og Ole P. Nesthus. Anders Johnson, søn af Baard Rogne, var en af lederne for dem, som fik den svenske prest Unonius til Chicago, da han ikke troede, at pastor Paul Anderson var luthersk i et og alt.

Sidste del af Vosseforeningens syvende brev gaar ud paa at bevise, at de endnu var gode lutheranere, om de ikke fulgte det norske kirkeritual. Saa fortælles om, hvordeles de tilbragte søndagen og kirkens virke de andre dage. Der var søndagsskole, prædiken formiddag og aften — tildels ogsaa om eftermiddagen.

Hver anden søndag var det gudstjeneste paa engelsk om eftermiddagen. De havde møder torsdag aften og sangskole fredag aften.

Vosseforeningens ottende brev, der afsendtes den 1ste mai 1849, begynder med at fortælle, at deres taalmodighed var sat paa prøve ved, at der intet svar var modtaget paa deres skrivelser. Der var dem, som frygtede for, at de paa Voss ansaa dem uværdige til at erholde nogen skrivelse, mens andre troede, at brevene var tabte. Foreningen vild dog fortsætte med sine skrivelser endnu et aar for det første. Saa fortsættes med at opregne alle staterne med angivelse af indbyggerantal og hvor meget hvede der produceres i hver stat. Derpaa omtales brevvekslingen mellem de norske i Amerika og Norge. Det siger, at der fra Amerika var sendt 4-5000 breve til Norge i 1848, mens omkring 100 eller 150 var modtagne derfra. De beklager dette misforhold, men alligevel saa maa man ikke tro, at de her begræder sin afreise fra Norge. Nei, de priste den dag, de tog afsted. Saa nævnes om, at de af aviserne havde seet, at koleraen var udbrudt i Norge, saasom i Bergen, Espevær og fjordene, men vidste ikke, hvordan det stod til paa Voss. I Amerika var koleraen i Texas, Mexico og New Orleans. Til New York var et par besmittede skibe beliggende i kwarantænehavnen. Til Chicago var den da ikke kommen ved brevets afsendelse i mai, men før aarets ende var den som bekjendt der i sin værste form.

Saa berettes, at Synva Jonsdatter Ullestad var død og ingen andre. Fra California var rygterne om de store guldforekomster ikke noget tomt snak. Fra Chicago var Ole Vikingson Gjølsten reist derhen. Saa omtales en nys opfundet skjæremaskine for kornageren samt noget om potetessygen og om vegt af en bushel med forskjellige slags produkter.

I foreningens bog er der ogsaa anmerket for det niende brev, men dette er ikke indført. Der er bare skrevet langs randen: "Til Stephen Larson Bøe, Knut Iverson Glimme og Claus Knutson Skjeldal. Chicago 2den oktober 1849." Disse personer var om vinteren 1849-50 i Norge. Om skrivelsen da var sendt til dem eller om de skulde skrive den er uvist, men man kan formode, at de har fundet det bedre at gjøre turen til Norge end at skrive, siden de ikke havde faaet svar paa skrivelserne. Som vi vil komme til, fik de en stor flok med sig, da de i 1850 kom tilbage.

Antagelig blev det slut med korresponderingen med dette, men foreningen fortsatte i en anden form. Vossingerne havde sine regelmæssige møder ud over 1850-aarene. Ivar Larson Bøe var blevet markeds-clerk og man fik tildels møde i salen der.

[Knut Henderson, som kom i 1849, fortæller derom.] Alfred B. Johnson, søn af Anders B. Lassehaug, fortæller os netop, at foreningen holdt paa udover 1850-aarene som en diskussionsforening. Alleslags spørgsmaal drøftedes. Naar man fandt det ønskeligt, tog man fat paa politik, og diskussionen var ofte skarp, siger han.

Her skal nu nævnes, hvad der vides om de af Vosseforeningens medlemmer, som ellers ikke er omtalte i foranstaaende tredje brev.

Endre Nilson Tesdahl, som var Vosseforeningens sekretær, var født paa Voss den 10de mars 1823. Det formodes, at han var søn af den bekjendte sagfører Nils Sjurson Testdahl, som døde i 1845. Ialfald var Endre godt oplært fra Voss. Hvad aar han kom til Amerika vides ikke. I henhold til foran nævnte brev arbejdede han i 1848 paa trykkeriet til John Wentworth, hvor John Hefte og Ivar Grotland ogsaa var. Han var meget interesseret i søndagskolearbejde og blev antagelig lærer i kirken. En tid var han "deputy sheriff" i Chicago, saa blev han skatteopkræver paa nordsiden ("internal revenue collector"), hvad han var i mange aar og lige til sin død. Han blev ingen gammel mand; thi han døde den 11te februar 1872. I den store brand i Chicago i 1871 mistede han to huse. Hans hjemsted strøg med, uden at han fik reddet noget af bohavet, og alle hans papirer, som sikkert havde indeholdt mange gode oplysninger om livet i Chicago, gik ogsaa op i flammerne.

Tesdahl blev omkring 1850 gift i Chicago med Anna Anfinsdatter Prestegaarden (Prescott). De fik tre børn, hvoraf to døde smaa. Den gjenværende var Albert F. Anna døde allerede i 1857. I 1860 blev Endre gift anden gang, da med Caroline Meyers of tysk herkomst. De havde ingen børn.

Albert F. Tesdahl, født den 17de december 1855, blev opfostret efter moderens død hos sin tante, Betsy og Anders Johnson paa Liberty Prairie ved Deerfield, Wis., til han skulde i skole. Da reiste han til Chicago og gik paa skole der. Saa begyndte han i arbejde for Northwestern jernbanekompaniet og fortsatte med det i 35 aar. Lige til 1903 havde han sit hjem i Chicago. I det aar flyttede han til Stoughton, Wis., og begyndte hoteldrift ved Lake Kegonsa, som han drev til sin død i september 1927. Han blev i 1885 gift med Emma Amundsdatter Prescott, født 1860, død 1918. De efterlod sig en søn, som driver hotellet i Stoughton, og en gift datter i Stoughton, Wis.

Bjarne Nilson Gjelland. Om ham haves ikke videre besked end som staar i foreningens brev. Hans bror var Anders Gjelland.

Nils Johnson Lie blev gift med datter til Gjørend Gjerme og drev forretning i Chicago. Han døde i ung alder, efterladende hustru og børn.

Ragna Johndatter Lie døde ugift i Chicago, siges der. Hun og Nils var søskende til Lars Johnson Lee paa Spring Prairie, Wisconsin.

Ole Rognaldson Hauge. Om ham haves heller ikke flere oplysninger end i forennigens brev.

Ole Bøe kjendes intet videre til end i foreningsbrevet fortalt.

Claus Knutson Saue, Nils Henrikson Bakketun, Anders Knutson Saue, Sjur Larson Fosse. Om disse haves heller ingen videre besked. Om de øvrige i foreningens brev vil man se andre steder.

Lars Knutson Kvernehaugen kom til Amerika i 1840-aarene. Han kaldte sig Lewis Newton. Havde i lang tid en stor skomagerforretning paa Kinzie street i Chicago; men var saa uheldig og solgte ud. Drev sluttelig som kolportør. To søstre af ham boede ogsaa i Chicago. Ellers ukjendt.

UDVANDRINGEN I 1849

Det kan synes som en ligetil sag at sige, hvilke aar har havt størst betydning i udvandringens historie, men naar man kommer til at sammenligne kvantiteten og kvaliteten af udvandrerne, hvad de har udrettet og hvilke sociale stillinger de er komne til at indtage, og i det hele hvilken betydning de har været for det nye land, saa vil man let komme paa vildspor. Men betragter man udvandringen fra Voss i 1849, saa kan man ikke godt hjælpe for, om man tror, at dette aar maa været et af de vigtigste aar, selv om der ikke var noget usedvanligt stort antal som drog afsted. Man kan bare merke sig et eneste navn, der opveier en hel del, nemlig det af Knute Nelson. Der var dog foruden ham ogsaa flere andre, om hvem en interessant historie kan opvises.

De som drog afsted fra Voss i dette aar var følgende som kjendes:

John Sjurson Bjørgeas med familie.

Ingeborg Haldorsdatter Kvilekval og søn Knut.

Lars Brynjulvson Liland med sønnen Brynjulv Larson Liland med familie.

Nils Knutson Rekve med familie.

Lars Torgerson Seim.

Peter Samsonson Een med familie.

Haldor Brynjulvson Løne med familie.

Rognald Madson Opkvitne med familie.

David Knutson Hylle med familie.

Sjur Knutson Fenne.

Nils Knutson Fenne (Midtund).

Anders Skutle.

John J. Førde.

Halvard J. Førde.

Torstein Anderson Gjerde.

Man tog ud fra Bergen. Der udgik to skibe, nemlig "Den 17de Mai" og "Kong Sverre". Med "Den 17de Mai" fulgte bare to familier, nemlig Haldor B. Løne og Peder S. Een. De øvrige vossinger fulgte med "Kong Sverre". Dog siges det ogsaa, at de kom med skibet "Björgvin". [Knut Henderson paastaar, at det kun var "Den 17de Mai" og "Kong Sverre" som gik.] Af udvanderne reiste Ingeborg Kvilekval til Chicago, Torstein Anderson Gjerde til Muskego og de øvrige til Koshkonong-settlementet.

Ingeborg Haldorsdatter Kvilekval, født i 1814 af forældrene Haldor Johnson Kvilekval og hustru Britha Torbjørnsdatter Rasdal. Hendes broder var foran nævnte John H. Kvilekval, og nærmere om slekten er nævnt i forbindelse med ham. Ingeborg tjente i 1840-aarene fremover hos handelsmand Ivar Monson (Ygre) paa Evanger. Ved ankomsten til Chicago i 1849 drog hun og sønnen til hendes broder John. Paa den tid raste kolera-pestens i Chicago, og baade hun, gutten og hele familien til broderen blev angrebne. Johns hustru og nylig fødte barn døde. De øvrige kom sig. Om høsten 1850 blev Ingeborg gift i Chicago med Nils Olson Grotland, og de drog saa til Skoponong-settlementet.

John Sjurson Bjørgaas, født paa Vaxdal i Bruvik, blev gift med Synva Knutsdatter Aldal og var bosat paa Bjørgaas. Synva døde tidlig, efterladende fire børn: Sjur, Jørgen, Britha og Martha. John blev saa gift med Marjo Rasdal, og i dette ægteskab havdes børnene Sjur d. y., Lars, Knut, Anna, Jorun og Britha d. y. Med sin familie drog saa Bjørgaas til Amerika i 1849. Ingeborg Kvilekval var egentlig i følge med ham ogsaa, og det fortælles, at John hjalp hende med penge til reisen. Disse blev ham senere tilbagebetalt. John med familie drog til Koshkonong og købte en farm i sektion 10, Christiana township, hvor han blev boende til han paa sine gamle dage flyttede til døtrene paa Spring Prairie. Familien antog navnet Johnson.

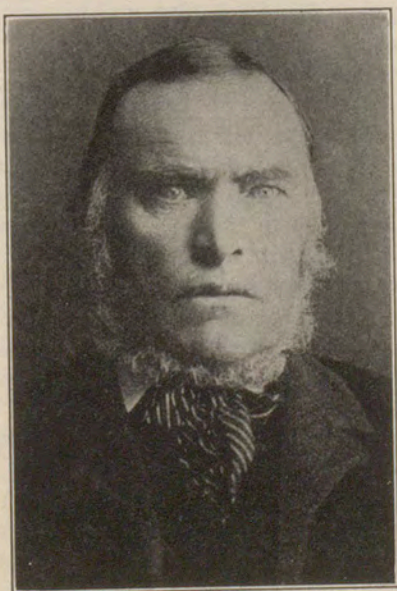
Sjur Johnson d. æ., gift to gange, først med Anna Christensdatter af Spring Prairie. Børn: Synva og Christian, bosat i Nord Dakota. Jørgen Johnson bosatte sig som nybygger ved Kilbourn, Wis.; gift med Ingeborg Olson. Børn: John Bjørgaas,

prest, død ugift; Marie og Sylvester paa farsfarmen. Britha Johnson d. æ. blev gift med Nils Fosmark paa Spring Prairie og Martha Johnson med dennes broder, John Fosmark, sammesteds.

Sjur Johnson d. y. hvervede sig i borgerkrigen og stod i kompani H, 27de Wisconsin infanteriregiment; blev gift med Martha Knutsdatter Øfstedal. De boede en tid paa Spring Prairie; drog saa til Graettinger, Iowa, og tog sig land. Han døde tidlig. Børn: Lewis paa farsfarmen; Sina (Mrs. Ellickson) i Madison, Wis. Hans hustru blev gjengift med Tom Reier-son (fra Numedal), Windsor, Wis. Synva Johnson blev to gange gift, først med en Howe, saa med en hvis første navn var Christoffer. Lars Johnson reiste til Nebraska. Videre ukjendt. Knut Johnson døde ugift i La Crosse, Wis. Anna Johnson er paa St. Paul gamlehjem. Ugift. Britha Johnson d. y. døde ugift. Knut Johnson er i Nebraska. Jorun (Julia) Johnson, gift med en Cornelius Krogh, var bosat ved Graettinger, Iowa.

Lars Torgerson Seim reiste først til Koshkonong, saa til California; kom derpaa tilbage til Koshkonong, blev gift der og drog saa til Iowa.

Brynjolv Larson Liland var født paa Voss den 11te december 1825, søn af Lars Brynjolvson Liland og hustru Anna Styrksdatter Seim, født 1797, som var af Miltzow-ætten. Han

Brynjolv Liland

var gift paa Voss med Magli Samsonsdatter Grimarstad, født den 8de mars 1824, og havde en søn, Lars, født i 1847, da de i 1849 udvandrede. De kom til Koshkonong og bosatte sig paa en farm, som han købte en mils vei i sydvest for Krogville i Deerfield township. Der byggede han gode husbygninger — ogsaa smedje. Han var en usædvanlig duelig mand til at gjøre alslags arbeide saavel i jern som træ. Paa farmen begyndte han at forarbeide farmredskaber — især vogne. Han gjorde ogsaa et pipeorgel, som blev taget i brug i Liberty Prairie-kirken, og som det siges, at han solgte for 300 dollars. I 18 aar blev han boende der. Et par aar drev han vognfabriken i Ft. Atkinson, Wis. Saa solgte han farmen og flyttede til Stoughton, Wis., hvor han i 1867 anlagde et jernstøberi og smedeverksted; drev der med fabrikation af vogne, ploge og andre farmredskaber og sysselsatte omkring tolv mand gennemsnitlig. Han fandt marked for sine forarbeidede varer baade i Iowa og Minnesota foruden i Wisconsin. Men der var andre, som drev samme slags arbeide i den lille by, og i 1876 solgte han ud og flyttede til Lyon county, Minnesota, hvor han siden drev som farmer. Han døde i sit hjem ved Minneota, Minn., i januar 1903. Hans hustru døde i mars 1914. De efterlod sig ti børn: Lars, Joseph, Anna, Martha, Sam, Ole, Erick, Betsy, Mary og Sivert. Et barn døde ungt.

Lars Brynjulvson Liland — Brynjulvs fader døde i Deerfield township, Wisconsin. Moderen døde paa Voss.

Nils Knutson Rekve tog navnet Knutson. Han var født paa Rekve i 1818, søn af Knut Nilson Rekve og hustru Eli Styrksdatter Fjose, gaardbrugerfolk paa Rekve. Straks før afreisen til Amerika i 1849 blev han gift med Kristi Sjursdatter Honve. De bosatte sig paa Koshkonong, i Christiana township, hvor de købte sig farm og blev boende til omkring 1870, da de solgte farmen og flyttede til Dover township, Buffalo county, Wisconsin.

Peder Samsonson Een, født paa gaarden Een, Voss, søn af Samson Pederson Een og hustru Herborg Olsdatter Saude. Han var gift paa Voss med Sigrid Gjetlesdatter Nordheim. De kom i 1849 til Chicago, hvor hans søster Ragnild var. Der forblev de et aars tid. Saa drog han til Beloit, Wis., og var der et aars tid, hvorpaa han drog til Iowa og bosatte sig i Decorah. Han var skomager af fag og drev dette.

Haldor Brynjulfson Løne, født paa Afdal, Voss, i 1788, søn af Brynjulv Haldorson Løne og hustru Inger Knutsdatter Kvarme. Hans fader eiede først et brug i Afdal, men byttede sig til Løne og boede siden der. Haldor blev med i svenskekrigen som smed; da børsemageren viste sig drikfældig og

upaalidelig, maatte Haldor gjøre hans arbeide og blev siden fast ansat børsemager. I 1821 blev han gift med Margrethe Rognaldsdatter Glimme, født i 1799, og ni børn var fødte paa Voss, nemlig Inger, Brynjulv, Margretha, Rognald, Peder, Martha, Knut, Klaus og Synva. Han overtog farsgaarden og drev denne, indtil han i 1849 solgte og udvandrede. To af hans børn var, som foran nævnt, udvandrede i 1844, nemlig Brynjulv og Margretha, den sidste bosat paa Koshkonong, hvortil forældrene ogsaa kom. Haldor kjøbte sig straks land ved siden af svigersønnen, Lars P. Høiland, i sektion 11, Christiana township, Dane county, Wisconsin — en mils vei fra byen Cambridge. Der blev han boende til sin død. Ialt kjøbte han 380 acres. Han døde i december 1859, hans hustru i 1878. Børnene antog navnet Henderson.

Inger Henderson, født i 1821, blev gift med Haldor Nilson, søn af Nils Glimme (Kveintræet). De drog til Iowa og bosatte sig paa en farm i Big Canoe-settlementet nær Minnesota-grænsen. De fik tre børn: Ingeborg, gift med E. Stensland, bor i Mabel, Minn., og har en datter, Margrethe; Martha, ugift; Marie, gift med en Gulberg og har seks børn.

Margrethe Henderson, født 9de juli 1823, blev gift paa Voss med Lars Pederson Høiland.

Brynjulv Henderson, født den 17de september 1825, kom til Koshkonong i 1844, var i Chicago i 1848-49; reiste en hel del de næste aar, men bosatte sig i 1860 for godt i Chicago, da han blev betjent og bogholder i skrædderforretningen til svogeren, Peder Husander; var senere medeier i forretningen, men solgte sin del igjen til svogeren senere og begyndte sammen med Mr. Melin skrædderfirmaet Henderson & Melin, som de drev til 1892, da Henderson trak sig tilbage. Sin 70de fødselsdag feirede han i 1895 paa Vossevangen. Han eiede hus paa hjørnet af West Erie street og May street i Chicago og vistnok flere huse. Han døde i Chicago omkring 1900. Han var gift to gange, først med Trina Hanson Mork (fra Gudbrandsdalen), som døde i 1874. De havde to børn: Franklin, ansat i en bank i Chicago, ugift; Amanda, gift med Mr. Horton og har to børn, Willie og Lucile. Anden gang var Brynjulv gift med Martha Bryn, enke efter Mr. Donell (svensk). Martha havde en søn med Donell, som er arkitekt, men ingen med Brynjulv.

Rognald Henderson, født den 5te oktober 1827, reiste ganske snart til Chicago og blev bosiddende der. Drev først som snedker, men fik saa ansættelse paa Chicago postkontor og var der i 30 aar. Han var gift i 1858 med Kristi Gulleiksdatter Bøe og havde fire børn: May Christine, stenograf i Chicago; Lewis,

kvægeier i Vesten; Washington, død tidlig; Norman, butiksvend i Chicago. I 1856 var Henderson med at danne den Vossiske Emigrationsforening og var en af lederne i denne. Han var ogsaa med at stifte Nora-foreningen i Chicago i 1860 og de gamle settlers forening i 1879. Var dens formand i 1894 ved dens 15-aars jubilæum. Han døde omkring 1903.

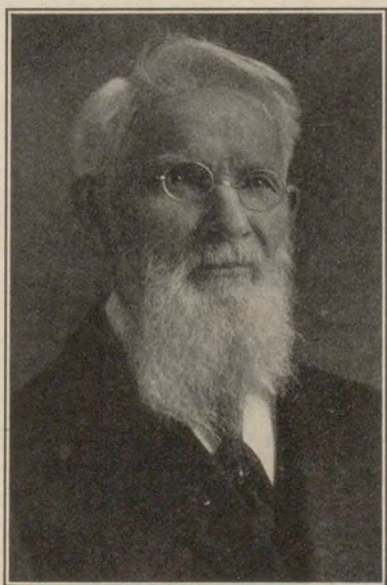
Peder Henderson, født i 1829, var skomager i Chicago, men døde af kolera allerede i 1850.

Martha Henderson, født den 8de oktober 1833, blev gift med Peder J. Husander (svensk), som havde skrædderforretning i Chicago. Ved den store ildebrand i 1871 mistede han hele sin store forretning, idet assuranceselskabet gik fallit, saa ingen assurance var at faa. De havde seks børn: George Henry, er død; William, fortsatte en tid faderens klædeshandel, men blev siden bestyrer af en postfilial i Chicago; Eddie, død; Arthur, er arkitekt i Chicago og har forestaaet opførelsen af flere af byens offentlige skoler; Martin, død; Lillie, er lærerinde i Chicago, ugift.

Knut Henderson, født den 16de november 1835, forblev i to aar hos forældrene paa Koshkonong. Saa reiste han i 1851 til Chicago, hvor han begyndte i malerlære hos firmaet Lewis & Thompson. I denne var han i tre aar. For det første var det helst redskabsmaling, men fik om en tid ogsaa lære dekorationsmaling. Efter endt læretid og en kort tids arbejde hos et andet firma begyndte han malerforretning for sig selv. Denne drev han først til 1857, da han overtog farsfarmen paa Koshkonong. I tre aar drev han saa denne, men fandt, at det ikke svarede regning. Hans fader døde i december 1859 og moderen fik ophold hos sin datter, Martha Husander i Chicago. Han leiede da farmen bort til to dansker paa tre aar og reiste til Chicago, hvor han atter begyndte med malerforretning. Denne gik godt. Han drev stundom med 8-10 mand. Under borgerkrigen blev han udskreven som soldat, men fik stillet for sig mod at betale 600 dollars. I 1868 sluttede han med malerforretningen og tog sig en tur til Voss. I 1869 tog han fat paa farmen igjen og har siden drevet denne og havt sit hjem der. Han blev gift med sit søskendebarn Margretha Knutsdatter Glimme, som i 1870 kom til Amerika. De har faaet seks børn: Margretha, Bertina, Amanda, Henry, Lillie og Leonora.

Knut Henderson kom tidlig til at interesse sig for musik. Da han i 1851 kom til Chicago, fulgte han med sin ældre broder Rognald til søndagsskolen i Paul Anderson-kirken, som den kaldtes. Rognald var lærer. Sjur Knutson Hylle var kirkens organist. Sjur interessere sig for sang — ligesaa pastor Ander-

son. Det viste sig, at Knut Henderson havde god sangstemme og havde lyst til at lære musik. Han blev med i sangkoret. Man søgte da at faa ham til at tage videregaaende undervisning i musik — saavel sang som orgelspil. Pastor Anderson og nogle andre gik ind paa at betale udgifterne for ham. Professor G. F. Rooe af firmaet Rooe & Cady holdt sangskole hver fredags aften. Hos ham fik Henderson privat undervisning. Efterat han havde faaet lidt øvelse i at spille orgel, blev han kjendt med organist Chant af firmaet Chant & Pilcher og fik i længere tid videregaaende undervisning af ham. Paa samme tid tog han undervisning hos professor E. Wimmerstad (svensk) i harmonilære og komposition. Senere holdt han norsk sangskole i pastor

Knut Henderson Løne

Pettersons, pastor Krohns og i Hauges kirker. I Krohn kirke var han samtidigt organist. Da O. A. Lindemanns koralbog var kostbar og harmonien laa vanskelig for mindre kor, blev Henderson tilraadet at omskrive endel koraler i lettere harmoni. Han omskrev da 60 melodier, som han udgav i 1865 under navnet Hendersons koralbog. Dette var den første musikbog udgivet paa norsk i Amerika. Tolv oplag er udgivet af samme. I hvert nyt er flere sange medtagne, saa den sluttelig blev paa henimod 300 melodier med en praktisk musikinstruktion foran.

Over 20,000 eksemplarer skal være solgt. Henderson udgav ogsaa "National- og Selskabssange" med musik samt praktisk musiklære for salmodikon. Efter at have bosat sig paa Koshkonong holdt han sangskole der paa flere steder og var den første til at undervise i norsk sang.

Knut Henderson har været medlem af den Norske Pionerforening, af hvilken han en tid var formand. Da Vosselaget i 1909 blev organiseret i Albert Lea, Minn., blev Henderson valgt til lagets første formand og tjente et aar. I 1912 valgtes han til lagets historieskriver. (Se forord.) Han var paa besøg til Voss ogsaa i 1891, 1914 og 1927. Trods de 95 aar er han endnu rørig. Han har drevet sin farm godt op og bygget gode huse. Hans hustru døde den 2den mai 1925.

Margrethe Henderson, født i 1869, gennemgik Wisconsin Conservatory of Music, blev gift med advokat Wilson og bor i Chicago. De har ingen børn. Bertina Henderson, født i 1871, gennemgik Wisconsin universitet og studerede derpaa en tid ved Chicago universitet; var fire aar i Tyskland, besøgte flere steder i Europa, ogsaa Voss, hvorfra hun kom tilbage i 1914. Har siden været hos forældrene. Amanda Henderson, født i 1872, studerede husholdningsfag i Milwaukee. Er hjemme. Lillie Henderson, født i 1878, gennemgik høiskolen, tog saa i flere aar undervisning ved Chicago Musical College og ved Columbia School of Music samt ved Cosmopolitan School of Music. Har siden været lærerinde i musik. Er nu hjemme. Leonora Henderson, født i 1880, gennemgik Wisconsin universitet og har været lærerinde i matematik ved en høiskole. Er nu Mrs. W. Anderson og bor i Chicago. Henry K. Henderson, født den 18de november 1874, blev gift med en nabopige, Miss Engelstad, og har overtaget endel af faderens farm, som han driver. Han har to børn.

Claus Henderson, født i 1838, blev gift to gange, først med Bertha Andersdatter Alrek (Arnefjord, Sogn) og efter hendes død med Gjertine Knutsdatter Fadnes (se foran). I første ægteskab havde 2 børn, Margrethe og Henry. Margrethe blev gift med en Lofthus, farmer nær Fosston, Minn., og har 8 børn. I andet ægteskab havde Claus 8 børn: Mary, gift med en Fadnes, farmer nær Velva, N. Dak., har 2 børn; Betsy Josephine, gift med Dr. Herm og har 5 børn; Knut er farmer nær Donald, Wis., er gift og har 4 børn; Ingeborg Christine, gift med Kittleson, trælasthandler i Chehalis, Wash., 8 børn; Carl John er dyrlæge i Newman Grove, Nebr., har 2 børn; Rose er sygepleierske i Glasgow, Mont., ugift; Martin Selmer er tandlæge i Fargo, N. Dak., ugift; Lewis Bernhard, tandlæge i Fargo, N. Dak., er gift

og har 2 børn; Claus har været jordbruger i lang tid paa Stillehavskysten. Han var fredsdommer fire aar, assessor elleve, skoleklerk seks og tolv aar skoledirektør. Paa sine gamle dage boede han og hustru en tid hos sønnen Knut — senere paa en 293 acres farm tilhørende sønnen Lewis, tolv mil fra Fargo. Claus døde omkring 1923.

Synva Henderson, født 1840, blev gift med Gulbrand Røberg, som drev skrædderforretning i Chicago. Hun døde 1909 uden børn.

Rognald Madson Opkvitne, antog navnet Matson, født paa Voss den 3die mai 1809, søn af Mads Rognaldson Nestaas og hustru Helga Knutsdatter Hjørnevik. Mads var sønnedatters søn af lensmand Mads Torbjørnson Sæve af slekten Dal. Hans mormor, Gudve, var datter af Knut Randstad og Inger C. Miltzow. Mads var først pakter, saa husmand paa Opkvitne. Sønnen Rognald blev omkring 1833 gift med Gjertrud Jonsdatter Dagestad, som var enke efter Nils Olson Opkvitne. Han var saa gaardbruger paa Opkvitne til de i 1849 udvandrede til Amerika. Gjertrud havde i første ægteskab 3 sønner: Ole, John og Nils, samt en datter Martha. Som nævnt foran, reiste John til Amerika i 1847. Ole og Martha kom med stedfaderen og sin moder til Amerika. Rognald og Gjertrud havde 4 børn, fødte paa Voss, nemlig: Mads, Ingeborg, Inger og Knut. Familien fulgte med skibet "Kong Sverre." Gjertrud døde i New York straks efter ankomsten dertil i 1849. Sønnen John reiste fra Chicago til New York for at møde sine slegtninger. De kom først til Chicago, men reiste snart til Koshkonong, hvor Rognald købte sig en farm i Deerfield township. Ved siden af ham kom Nils Grotland, Knute Nelsons stedfar, til at købe sin farm og bosætte sig senere. Rognald blev omkring 1851 gift med Gjertrud Larsdatter Flage, enke efter Lars Oleivson Ukvitne, og tre børn blev født til dem, nemlig: Gertrude i 1853, Helene i 1855 og Mads (Marshall) i 1860. I 1860 fremover leiede Rognald farmen af Lars Duckstad i Albion township. Senere flyttede han til Skoponong og drev jordbrug der, indtil han paa sine gamle dage flyttede til sin datter Ingeborg, som var gift med Eilif Seavert (Graue) og boede i Chicago. Han døde hos dem den 6te januar 1877. Hans hustru døde 13 aar før i 1864. De er begge gravlagte paa Graceland gravplads, Chicago.

Mads Matson, født 16de juni 1835, reiste til Kansas, hvor han paa en jagttur blev dræbt ved et vaadeskud. Ingeborg Matson, født 21de november 1837, blev gift med Eilif Sjurson Graue (Seavert). Inger Matson, født 1840, kaldtes Emma Matson, døde ugift paa Norwood Park gamle hjem i november 1928.

Knut (Canute) Matson, født 9de april 1843, var paa farmen med faderen, indtil han i 15-aarsalderen tog ind paa Albion Academy. Der var han samtidig med Knute Nelson, og de boede da sammen. I 1860—61 var han paa Milton College. I 1861 hvervede han sig i borgerkrigen og var først i Comp. K, 13de Wis. Inf. Reg. Blev der under tjenesten forfremmet til sersjant. Den 15de februar 1865 blev han forfremmet til løjtnant og overført til kompani G, samme regiment. Hans regiment deltog ikke i noget slag, men i flere smaatræfninger. Han blev afmønstret i San Antonio, Texas, den 24de november 1865. Efter krigen blev han som medlem af guvernørens stab og "the Grand Army of the Republic" forfremmet først til major og saa til oberst.

I 1868 reiste Matson til Chicago og bosatte sig der, idet han fik en bestilling ved Chicago postkontor. I 1869 valgtes han til klerk ved Harrison street politiret. To aar senere blev han gjenvalgt og i 1875 blev han udnævnt til fredsdommer, hvortil han paany udnævntes i 1879. I 1880 søgte han afsked for at antage nomination som "coroner" paa den republikanske valgseddel. Han blev valgt og tjente som coroner i fire aar. Saa var han "deputy" sheriff til han i 1886 valgtes til sheriff i Cook county, Illinois. Denne stilling havde han i fire aar. I denne tid var det bekjendte Haymarket oprør af anarkister i Chicago og flere af oprørerne blev grebne og dømt til døden.

Matson tog en ledende del i alle raadslagninger angaaende det republikanske parti, indtil han i 1890 sluttede som sheriff. Han drev siden som sagfører og ældste medlem af firmaet Matson & Edwards. Desuden drev han endel eiendomshandel. Han købte den farm, som Ansten Nattestad først bosatte sig paa i Rock county, Wisconsin. I 1899 blev Matson udnævnt til bestyrer af Lincoln Park poststation. Han var medlem af frimurerordenen (33rd degree Mason), standardbærer af Oriental Consistory, Medinah Temple; i mange aar yppersteprest i "the Mystic Shrine", medlem af Apollo Commandery, Knight Templar, Blair Lodge A. F. and A. M., samt medlem af Marquette og Ottawa Club.

Matson var to gange gift, først med Mari Newton, datter af Sjur Knutson Hylle, der døde i 1872. De havde to sønner: Frederick og Martin Luther, som begge døde samme aar som moderen. Knut Matson og Knut E. Rjoe Williams var gift samtidig med søstre. Den 13de december 1873 indgik han i ægteskab med Isabelle Richolson, datter af pastor Ole Andrewson (Aasen), enke efter Daniel Richolson. I dette ægteskab havde Matson fire børn: Marie Isabelle, født 11te juni 1878, gradueret fra Mt. Holyoke College, gift den 4de oktober 1905 med Frank

Ph. Hofman, apotheker paa 122 West Fifth St., Ottumwa, Iowa. Har to børn, Philip B., student, og Richard Matson; Fredrick Rognald, født 3die mars 1880, vestlig repræsentant for flere tile fabriker. Bor i 1523 Fargo Ave., Chicago, Ill., blev gift 1907 med Pauline K. Ohle og har tre børn: Pauline Isabelle, Fredrick Rognald, og John Henry; Canute Royal, født 11te april 1884, salgsbestyrer i vestlige del for Thompson & Taylor Spice Co., bor i 232 Algonia Blvd., Oshkosh, Wis., gift 1911 med Jean Hanson og har en søn, Clark Royal; Gertrude Ragnhilda, født 30te august 1886, var paa Western College, Oxford, Ohio, blev gift 1910 med William Kelly, som er i averteringsforretning. Bor i 96 Sheridan Square, Evanston, Ill., har to børn: Margaret Isabell og Gertrude.

Knut Matson døde den 12te januar 1903. Ole Matson, født 1845, døde som barn. Gertrude Matson, født 21de februar 1853, blev gift med Charles Everett McClanathan; bor i 237 W. Woodland Ave., Ottumwa, Iowa. Har en søn, Canute Everett, født 21de april 1888, formand ved C. M. & St. P. jernbaneterminal. Er gift med Ida Hill af Chicago. Bor hos forældrene i Ottumwa, Iowa, ingen børn. Helena Matson, født 1855, døde 13 aar gammel. Mads (Marshall) Matson, født 16de august 1860, blev gift med Maggie James, to børn: Grace, som var gift med Cecil Richardson, farmer, og bor ved Marcus, S. Dak. De har tre børn, Irwin, født 1913, Arline, 1916, og William, 1918; William R., farmer, bor ved Bellefourche, S. Dak. Han var med i verdenskrigen og over til Frankrige. Er gift med Mary Esther Peck. Mads Matson er død for mange aar siden.

David Knutson Hylle, bror af Sjur K. Hylle, antog navnet Knutson, født 1808, gift med Martha Larsdatter Skjerve, født 1820, søster af Nils og Guro Skjerve. De bosatte sig paa Koshkonong i nærheden af Cambridge, Wis., hvor de købte en farm og blev boende til sin død. David døde efter et fald fra et hø-læs. De fik to døtre: Britha og Ingeborg.

Britha Knutson blev gift to gange, først med Christ Trondson, og efter han død med pastor L. C. Knutson af Minneapolis, Minn. Hun bor nu i Seattle, Wash. I første ægteskab havde hun fire børn. To af disse døde smaa. De to andre er i gode stillinger. Ingeborg Knutson blev gift med Christian Knutson Nordlie fra Numedal og har boet nær Rockdale, Wis. De har seks børn: Mathilde, Herman, Divina, David, Mabel og Florence.

Sjur Knutson, Øvre Fenne, blev paa Koshkonong til 1855, da han sammen med svogeren Nils K. Fenne og Anders Ivarson Skutle drog til Jackson county, Wisconsin.

Anders Ivarson Skutle drog i 1850 omtrent til California paa

guldgravning; kom tilbage til Koshkonong, blev gift der og drog saa i 1855 sammen med Sjur og Nils Fenne til Jackson county, Wisconsin.

Brødrene **Halvard** og **John Førde** var bosat paa Koshkonong til de i 1851 drog til Winneshiek county, Iowa.

Torsten Anderson Gjerde, antog navnet Torsten Anderson, var født den 2den august 1826. Han reiste i 1849 til Muskego-settlementet og blev besiddende som farmer i Norway township til sin død, der indtraf den 10de juni 1908. Han var gift med Inger Nerum (fra Porsgrund). De fik ni børn: Carolina, gift med M. Larson og bor i Milwaukee, Wis.; Albert er farmer i Norway township; Mary Ann, gift med Kynerton, bor i Milwaukee; Martin er farmer paa Route 1, Waterford, Norway township; Andrew var i 17 aar politiinspektør i Milwaukee; Ida, gift med Milie, Norway township; Elmer, farmer i Norway; Bernhard, paa et værksted i Harvey, Ill.; Eddy, farmer i Norway.

TIL WINNESHIEK COUNTY, IOWA

I 1850 fandt den norske nybyggerstrøm et nyt strøg til bebyggelse, idet opmærksomheden blev henledet paa den nordøstre del af Iowa. Der ligger de to countier Alamakee og Winneshiek side om side. De var dog ikke organiserede, da de første norske kom der. Winneshiek county er blit det mest bekendte, fordi to af de betydeligste norske kolonier tog sin begyndelse der, og fordi byen Decorah, som ligger der, er blit et af de betydeligste oplysningscentre i norsk aandsliv.

De to kolonier var den paa Washington Prairie, østenfor Decorah, i 1850, og den i Big Canoe i 1851. De ligger omtrent 15 mil fra hinanden. Iblandt grundlæggerne var der flere vossinger, og de var med de allerførste paa begge steder.

I 1850 drog Erik Endreson Hildestveit (Erick Anderson) og nogle andre norske fra Koshkonong til Washington Prairie, Springfield township, Iowa, og bosatte sig der paa nybyggerland. Omtrent samtidig eller kanske lidt senere i samme aar reiste ogsaa Nils Johnson (Kaasa), der som før nævnt var gift med Anna Selheim, derhen, og ligeledes John Bragestad og flere norske. Winneshiek county blev samme aar organiseret, og det fandt sted efter sigende i Nils Johnsons og Anna Selheims loghus.

Erik Endreson Hildestveit, antog navnet Erik Anderson. Han var født paa Vossevangen, Voss, den 20de januar 1827 og kom med forældrene Endre Endreson Hildestveit og hustru Anna Aslagsdatter, født Kjenæs, til Amerika i 1839. Som foran nævnt bosatte de sig i Chicago, hvor Erik — da i sit 13de aar — fik arbeide først hos en familie Russell, saa hos en Newberry,

antagelig eiendomshandler Walter Newberry, hos hvem andre vossinger arbeidede. Senere lærte han bogtrykkerfaget. I henhold til "The Norwegians of Illinois" var der en Erik Anderson i arbejde ved "The Chicago Democrat" allerede i 1839, og muligens var Erik da begyndt som lærling. Hans moder døde i 1843 og faderen flyttede til Woodstock, Illinois. Erik var en tid paa Beloit College, men reiste i 1845 til Woodstock og arbeidede en tid ved et bladtrykkeri. Senere var han igjen i Chicago og satte typer, formodentlig ved "The Chicago Tribune". Da bladet "Nordlyset" i 1847 blev begyndt i Muskego, Wis., blev han hentet fra Chicago for at sætte typer til dette. Saa var han en tid i Madison, Wis. Om vinteren 1849—50 var han skolelærer i Deerfield, Wis., hvor et nyt skolehus netop var opført paa Liberty Prairie. Hans far var vistnok da bosat paa Koshkonong. Saa drog han i juni 1850 med flere andre til Winneshiek county, Iowa. Der bosatte han sig paa regjeringsland i Springfield township — den saakaldte Washington Prairie. I et par aar var han butikbetjent i Frankville, Iowa, men i 1856 begyndte han handel for sig selv der landsbyen Ossian ligger. Han var der den første. Butiken var et rødmalet hus og den gik under navnet "the red store" [Minneapolis Tidende]. I 1866 kjøbte han farmen af sin svigerfader Nils Katterud og drev derpaa som farmer. Kort efter blev han valgt til sheriff af Winneshiek county og tjente som saadan i to terminer. En lang tid drev han derpaa som farmer. Saa flyttede han til Decorah, Iowa, og tilbragte der sine sidste aar. Han døde der den 23de juni 1906. I det kirkelige var han methodist og var virksom i det kirkelige arbejde. I lang tid var han bestyrer af søndagsskolen. Han var gift tre gange, først med Anna Halvorson (Grøven, Vang, Valdres), anden gang med Larina Nilsdatter Katterud Hanson fra Drammenskanten, og tredie gang med Mary Opdahl Thompson. Der kjendes til fire børn: Anna, William, Oscar og Edgar. Anna, af første ægteskab, var i mange aar lærerinde, blev først gift med John Ringstad og var bosat i Minneapolis, hvor hendes mand døde; hun drev der nogle aar en modehandel, blev saa bestyrerinde af det lutherske hospital der i byen. I 1912 blev hun gift med Prof. A. A. Veblen. Hun døde i San Diego, Calif., den 22de juni 1925, efterladende foruden sin mand en søn, Evan Ringstad, Minneapolis, Minn. William Anderson har været advokat i Devils Lake, Nord Dakota. Oscar, skolelærer i Ramsay county, Nord Dakota, og Edgar, bladudgiver.

Anna Nilsdatter Selheim og mand Nils Johnson solgte sin farm i Muskego i 1850 straks efter sønnen Martins fødsel, og flyttede til Washington Prairie, Winneshiek county, Iowa, sam-

me aar. Et loghus blev bygget, og dette var deres beboelseshus til et bedre opførtes. Deres fremtidige hjem blev da der, og der fødtes deres tre yngste børn, nemlig: Lewis Cornelius, Mary Helena og Salinda Fredrica. Nils Johnson blev methodistprest, og som saadan betjente han i 1855 og 1856 den skandinaviske methodistkirke ved Cambridge, Wis. Nils Johnson døde i 1882 og hans hustru i 1883.

John W. Johnson, født 1844, blev gift og bosatte sig i Racine county, Wisconsin. Han boede i Racine endnu i 1928. Betsy Philena, født 1846, blev gift i 1874 med advokat J. E. Cook, Independence, Iowa. De fik fire børn: Roy, som praktiserede lovkyndighed sammen med faderen i Independence; Robert er læge og var i armehospitalet i Boston; William E. er kunstmaler og har boet i Frankrige mere end ti aar. Han var med i den franske luftflaade; Florence Cook er lærerinde.

Martha Ann, født 1848, blev gift med J. E. Anderson, redaktør af bladet "Independent", udgivet i Forest City, Iowa. De har fire børn: Dr. Rudolph M. Anderson, som var med Vilhjalmur Steffansson paa arktiske efterforskninger under den kanadiske regjerings auspicier, og senere arbejdede i Dominion-museet i Ottawa; Horace Anderson er handelsagent; deres datter er gift med E. W. Foster, Mankato, Minn. William Pet Anderson har i flere aar været i flaadens tjeneste.

Martin Nelson Johnson, født i Norway township, Racine Co., 1850, graduerede fra Iowa universitet i 1873 og tog juridisk embedseksamen fra samme i 1876 efter i to aar at have været skolelærer i Oakland, California. Han begyndte at praktisere lovkyndighed i Decorah, Iowa, sammen med sin broder, Lewis C. Johnson. Han tjente en termin i legislatures repræsentanthus og en termin i senatet i Iowa. I 1883, samme aar som hans moder døde, flyttede han til Nord Dakota og bosatte sig i Petersburg. Der drev han en sektion land, som laa lige ind til landsbyen. Da Nord Dakota blev optaget som stat, var han medlem af konstitutionsforsamlingen. I tre terminer var han countyadvokat i Nelson county og i 1890 valgtes han til medlem af kongressen fra Nord Dakota og tog sit sæde der den første mandag i december 1891. I otte aar var han saa medlem af kongressen og tjente paa komiteen for "ways and means". I 1909 blev han valgt til De forenede Staters senator fra Nord Dakota og tjente i syv maaneder, omfattende den specielly session det aar. I oktober det samme aar maatte han underkaste sig en operation, fra hvilken han døde den 21de oktober 1909.

Senator Johnson var en standhaftig fremskridtsrepublikaner og en kraftig forsvarer af beskyttelsestold.

I 1879 indgik han i ægteskab med Stella White, som overlevede ham. De fik fire børn: Edith H., som blev gift med S. G. Skulason, som var advokat i Lakota, N. Dak., og nu i Thompson Falls, Mont.; Nellie S., gift med S. M. Hydle, bankør i Williams, N. Dak.; Ralph K. Johnson er farmer ved Schuler, Alberta, Can.; Florence A. Johnson er høiskolelærerinde i Thompson Falls, Mont.

Lewis Cornelius Johnson, født 1852, graduerede fra Iowa universitet og tog tillige juridisk embedseksamen der. Han praktiserede derpaa en tid som advokat sammen med sin broder Martin i Decorah, Iowa. I 1883 flyttede ogsaa han til Nord Dakota og bosatte sig paa nybyggerland nær Petersburg, som han drev en tid. Saa flyttede han til Fargo, N. Dak., hvor han drev som sagfører til sin død i 1916. Han var gift og havde tre døtre, af hvem en er gift med Dr. T. P. Martin, Mayville, N. Dak., samt Virna og Ina, den første lærerinde i almueskolen, den sidste i Fargo College.

Mary Helena Johnson, født 1854, graduerede fra Iowa universitet, var skolelærerinde i nogle aar, drev saa eiendomshandel i Los Angeles, California; blev gift der med C. C. Wilcox. Hun døde i 1897 uden børn.

Salinda Fredrica Johnson, født 1857, blev i 1889 gift med George Spafford, nu i Clearwater, California. Hun døde omkring 1917, efterladende sin mand og en datter, Bernice Spafford, som er lærerinde i Elizabeth Lake, California.

BIG CANOE SETTLEMENTET

Omkring 15 mil nord for byen Decorah er midtpunktet af det store norske settlement, som kaldes Big Canoe settlementet. Dette omfatter townshipene Canoe, Pleasant, Highland og en del af Hesper i Winneshiek county, og saa strækker det sig lidt indover Allamakee county. Big Canoe Creek, hvorefter strøget har faat sit navn, gennemløber settlementets søndre del. Gjennem dets nordlige del løber søndre og nordre Bear Creek. Ellers er der ogsaa flere smaa bække. Alle vasdragene munder ud i Øvre Iowa River. Landskabet er adskilligt ujevnt. Der er store flade strækninger, men ogsaa høidedrag og bakker. Da de første hvide nybyggere kom der, var der dels aabne sletter, dels saakaldt aabningsland med kratskov og enkelte større træer. Iblandt var der ogsaa stor tømmerkov. Jordbunden var i det hele meget god.

Om de første norske besøg og bosættelse i dette settlement haves en beretning af Nils Anderson Lee, som giver en god besked saa langt den gaar. Han fortæller, at Anders N. Lee (hans

fader) i 1851 drog med et flyttelæs fra Deerfield, Wis., over til Washington Prairie, Winneshiek county, Iowa, for en telemark-ing, Knut Grønli, som i 1850 havde solgt sit land til Nils David-son Saude fra Voss. Da Anders Lee kom til bestemmelsesstedet og fik afleveret flyttegodset, var ogsaa Ole Magneson Sætre og Knut Colland fra Koshkonong samt Peter Langeland fra Spring Prairie ogsaa komne der. Sætre var den som kjørte. De tog ind hos Nils Johnson og Anna Selheim. Ole Sætre slap hestene sine løs paa prærien og kunde ikke finde dem igjen efter to dages søgen. De fik da leiet Anders Lee til at kjøre sig nordover paa landsøgning. Nils Johnson fik de med som veiviser. De kjørte over elven der, hvor byen Decorah nu ligger. Elven var saa dyb, at vandet gik over vognkarmen, da de kjørte op paa den anden bred, saa at en sæk havre og en overfrakke flød ud. Der skulde paa den tid kun være et lidet loghus under en haug paa nordsiden af elven i Decorah. I huset boede en franskmænd, som førte folk over elven i en canoe. Da de tre dage senere kom tilbage, var man begyndt at lave grunden til et andet hus.

Anders Lee med følge kjørte nordover til hvor Locust Lane nu ligger. Der boede ogsaa en franskmænd. Han havde familie og boede i et loghus. Da denne forstod sig paa at tage ud land, fik de ham med sig i to dage. Peter Langeland tog sig land, hvorpaa han enten samme høst eller næste sommer nedsatte sig. Colland og Langeland fulgte Anders Lee tilbage. Kun Lange-land flyttede til Iowa, og det er al sandsynlighed for, at han var den første norske bosat i Big Canoe, siger Nils Lee.

Ole Sætre tog sig ud et stykke land, hvor der var anledning at bygge en mølle; men havde ikke penge med til at kjøbe lan-det for. Han fik derfor en amerikaner til at kjøbe det for sig, men fik senere besked, at det var kjøbt af andre. Ole Sætre solgte sin farm paa Koshkonong i 1852 til Erik Lee, fader til guvernør Lee af Syd Dakota, og flyttede til Big Canoe for godt.

Andre fra Voss kom dog ogsaa til Big Canoe i 1851. Blandt dem var Haakon Mestad, Magne Mestad og David D. Hatlestad, som bosatte sig der det aar. Ligeledes Halvard og John Førde. De fulgte med Ole Sætre i 1851, saa Sætre maa have reist igjen samme aar.

Ole Magnuson Sætre bosatte sig, som allerede nævnt, i Big Canoe i 1852, da han solgte sin farm paa Koshkonong. Det er dog mulig, at han forblev der i 1851. Med sin handel i Cam-bridge var han vel allerede sluttet før. I Big Canoe var han en foregangsmand. Han købte de første farmmaskiner, som reaper (skjæremaskine) og tærskemaskine. Der kom folk langveis fra for at se denne "reaper" og hvorledes den arbeidede. Paa hans

land opsattes det første skolehus. Det blev et samlingspunkt for bygdens aandelige liv, og Sætres skolehus blev meget bekendt fremover, hvorom mere senere.

Ole Sætres anden hustru døde vistnok paa Koshkonong og han indgik derpaa i ægteskab med Martha Selland, søster af Erik Selland i Big Canoe. De fik en datter, Ingeborg, som blev gift med pastor T. O. Juve. Ole var interesseret i de kirkelige sager, og var en forsvarer af de prester som i 1860-aarene kom op i den bekendte slaveristrid. Pastor F. C. Clausen i Spring Grove havde vel ingen bedre ven end ham. Da Sætres sønner blev indkaldt til krigstjeneste i borgerkrigen, fik han stedfortrædere for dem. Han blev derfor, ligesom nogle af presterne, sterkt klandret for sin holdning under borgerkrigen. I 1860-aarene flyttede han til Lansing, Iowa, og drev hotel. Der døde han i 1871. Hans hustru levede mange aar efter og døde hos sin svigersøn pastor Juve.

Ole Olson Sættre blev gift med Eli Sivlesøen, datter af Bottolf O. Oina; købte svigerfaderens farm i Big Canoe og boede der. Ole døde før faderen, og hans hustru blev gjengift med Peder Lund (Vossestr.), en bror af pastor F. C. Clausens hustru. Ole Sættres søn er Dr. O. M. Sættre i Rice Lake, Wis.

Johannes Olson Sættre blev gift med Martha Olsdatter Selland (Løhaug) og bosatte sig i Sioux Falls, S. Dak. Han og hustru er døde for mange aar siden uden børn. Martha Olsdatter Sættre blev i 1871 gift med stolfabrikant Anders P. Johnson (Gjerager), Chicago. Hun lever endnu i 1930.

Halvard J. Førde, en af de syv brødre fra Førde, Vossestranden, som kom til Amerika. Han reiste sammen med broderen John og Ole M. Sættre fra Koshkonong til Big Canoe i 1851 og tog sig land. Han var da ugift. I 1854 blev han i Big Canoe gift med Anna Oina (Sivlesøen). De var det første vossepar gifte der. De feirede sit guldbryllup i 1904. De fik mange børn, men kun tre af dem overlevede forældrene, nemlig Bottolf og Erik paa farsfarmen og Lars i Bryant, S. Dak. — har været county auditor i Hamlin Co. Ole H. Førde i Bryant var i Syd Dakotas legislatur 1890. Halvard Førde var en af stifterne af Big Canoe menighed og var med paa kirkens byggekomite. Han døde for mange aar siden. Hans hustru døde om sommeren 1911.

De syv brødre fra Førde bosatte sig i samme nabolag, som efter dem blev kaldt Johnsonville eller Førdegrænden.

John J. Førde kom til Amerika i 1849 sammen med broderen Halvard og til Big Canoe i 1851. Han drev der som farmer til sin død i 1892. Hans hustru døde i 1881. De fik fire børn: John,

som døde i barnealderen; Ingeborg, død for flere aar siden; Sigrid, gift med Casper Finholdt, døde i Winneshiek Co. 1928, de drev farming; Olai J. Førde, født 14de juni 1871, drev en tid med cementarbejde og var auktionær, nu farmer ved Pine River, Minnesota, er republikaner og tilhører den norsk-lutherske kirke. Er ogsaa et interesseret medlem af Vosselaget, hvis møder han deltager i saavidt mulig.

Erick J. Førde kom fra Koshkonong til Big Canoe i 1852. Hvad tid han kom til Amerika er uvist. Han drev som farmer. To børn, Ole og Erick, bor i Big Canoe settlementet.

Anders J. Førde, født paa Vossestranden og gift der med Barbra Hansdatter. I 1853 udvandrede de til Amerika med skibet "Vergo" og kom til Big Canoe settlementet efter et kort ophold paa Koshkonong. De tog sig land i Allamakee county. Der boede de til 1863, da de flyttede til Big Canoe township, Winneshiek county. De havde en søn, John, som var født paa Vossestranden den 13de januar 1846. Han antog navnet Ford. John A. Ford blev gift i 1875 med Ingerid Nilsdatter Ure, ogsaa fra Vossestranden. De flyttede til Worth county, Iowa, og tog sig land to mil vestenfor Hanlontown. Der blev de boende i 50 aar. De fik 14 børn, hvoraf otte lever, nemlig: Bessie, født 1877, er i Hanlontown; Ida, født 1878; Belle, født 1880; John, født 1883, er i Monango, N. Dak.; Elmer, født 1888, er i Waterloo, Iowa; Melvin, født 1890, er i Hanlontown, Iowa; Ester, født 1901. Døtrene undtagen Bessie er gift, en med H. K. Lockrem, Bricelyn, Minn., en med Oscar Ford, Hunter, N. Dak., og en med E. Fjeld. John A. Ford var town-trustee og formand i skolestyret. Var republikaner og hørte til den norsk-lutherske kirke. Han var ogsaa et interesseret medlem af Vosselaget. Han døde i Houston, Minn., den 7de september 1928.

Peder J. Førde kom til Big Canoe fra Wisconsin i 1854 og bosatte sig ved øvre Iowa River paa vildt land, det vildeste i Winneshiek county. Han var gift og havde fire-fem børn. Hans ældste datter Brita blev gift med Ivar Sjurson Graue. Hans yngste søn Halvard bor i Big Canoe. Anders, gift med Ragnild Sjursdatter Graue, er en velstaaende farmer ved Newberry, Minn. John, gift med Brita N. Mestad, død 1928, boede ved Mabel, Minn., har otte børn. Ingeborg blev gift med Ingebrigt Engeland (ogsaa vossestrænding). De boede en tid paa det gamle hjemsted, men flyttede saa til Foster county, Nord Dakota; har mange børn. Inga P. Førde blev gift med Ole Løhaug (Seland) og bor i Lake county, Syd Dakota. Ole P. Førde, gift med Brita. Syv børn.

Amund J. Førde kom til Amerika i 1857. Han var gift paa

Voss med Synva Tufte, og flere børn var født paa Voss. Amund bosatte sig i Big Canoe i Pleasant township, nær brødrene, og drev som farmer. Han var ogsaa i endel aar kirkesanger og søndagsskolelærer til 1864. Han var en god sanger og alle i hans familie har været musikalske. Han havde syv børn: Ingeborg, Nils, John, Thorbjørg, Ingerid, Ole og Magne. Familien bruger navnet Forde.

Ingeborg A. Forde blev gift med Johannes Jossendahl og bor i Big Canoe lige ved kirken. Hr. Jossendahl, født i Odda, Hardanger, gennemgik lærerskolen paa Voss, og var i fem aar lærer i Norge, kom til Amerika og blev i 1871 lærer og kirkesanger ved Big Canoe kirken. Denne stilling havde han i 46 aar til 1917. Tillige var han i alle disse aar menighedens sekretær og i mange aar dets kasserer. Han skrev festskrift til kirken 75 aars jubilæum. Han var medlem af Vosselaget. Han døde 26de juli 1928. Hans hustru lever endnu. De har seks børn: Julia Jossendahl, Decorah, Iowa; Olga (Mrs. Johnson), Spring Grove, Minn.; Johanna (Mrs. Opheim); Synva Jossendahl og to sønner, som bor i Allamakee county, Iowa.

Nils A. Forde, født paa Vossestranden den 28de september 1849, kom med forældrene til Amerika i 1857. Han graduerede fra Luther College, Decorah, Iowa, i 1873 og fra Concordia Seminar, St. Louis, Mo., i 1876, blev prest i Moorhead, Minn., til 1881, i Amherst, Wis., 1881—82, Starbuck, Minn., til sin død 1917. Forde var en usædvanlig god tenorsanger. Han sang for Ole Bull, da han holdt sin første koncert i Decorah, og Bull gik hen og takkede ham for hans pene sang. Han var medlem af komiteen, som udarbejdede kirkesamfundets engelske sangbog 1894—98. I 1904 var han Luther Seminar inspektør. I 1882 blev han gift med Nora O. Erickson, datter af Olaus Erickson Ulring, som var født paa gaarden Ulring, Skedsmo, Norge, 1836 og døde i St. Paul, Minn., 1898. Hun døde i Starbuck, Minn., 1923, og begge er bisatte paa Inherreds gravplads ved Starbuck. De havde syv børn: Walter A. Forde, født 1883, eier frugthave i California; Gerhard O. Forde, født 1885, er prest og efterfulgte faderen i kaldet ved Inherreds, Johannes og Immanuels menigheder i Starbuck; Magdalena A. Forde, født 1887, gift med pastor Ove J. H. Preus, De Forest, Wis., formand i østlige distrikt; Ralph Sigurd, født 1893, elektriker, Battery & Supply Co., Madison, Wis.; Agnes Synneva, født 1895, musiklærer i Benson, Minn.; Laura Edith, født 1900, musiklærer ved Red Wing Seminar; Ernest Alexander Ulring, født 1906, Starbuck, Minn.; Anesta, døde 1908.

John A. Forde, født paa Vossestranden den 19de december

1852, kom med forældrene i 1857 og bosatte sig med dem paa farmen i Pleasant township. Han drev med forskjelligt, var udlært monumentmager i sten, billedmaler og har skrevet en hel del i aviser. Han overtog forældrefarmen og drev den indtil han omkring 1923 flyttede til Decorah. Der døde han den 23de februar 1924. Han var gift to gange, først med Tina Hjortland og efter hendes død med Martha Berge, som overlever ham. I første ægteskab havde han to børn: Mrs. G. Arneson og Aubert Forde; i andet ni børn: Gerhard, Walter, Lloyd, Mrs. Nananfred, Magne, Ingolf og Mrs. Th. Arneson. Forde var medlem af Vosselaget og skrev i "Vossingen".

Thorbjør A. Forde blev gift med Knut M. Langeland og efter hans død med Erik Arneson, og bor i Big Canoe, P. O. Locust, Iowa. Var en tid medlem af Vosselaget.

Ingerid A. Forde blev gift med Hon. Andrew Grindeland og bor i Warren, Minn. Ole A. Forde er typograf i Warren, Minn. Er ugift. Magne A. Forde bor i Minneapolis og er reisende agent.

Lars J. Førde, den syvende af Førdebrødrene, kom til Amerika i 1865. Paa Voss havde han tjent hos kaptein Olson og havde været med at lægge veien over Stalheimskleiven. Han var gift og fik en stor familie. Nogen af denne bor i Big Canoe.

Den ottende af Førdebrødrene, nemlig Ole J. Førde, forblev paa farsgaarden paa Vossestranden. Han var formand paa veianlægget op Stalheimskleiven, siges der, og udmerkede sig ved usædvanlig god hukommelse.

Haakon J. Mestad og hustru Anna Olsdatter kom til Big Canoe i 1851 og bosatte sig paa en farm der, hvorpaa han boede til sin død. Han efterlod sig tre gifte børn, som har boet i Big Canoe settlementet, kanske flere. Brita, gift med Ole Forde; Betsy, gift med Ole Gavle; Johanne, gift med Halvard Forde. En søn, Ole Haakonson Mestad, døde i Spring Grove 26de mars 1923. Han var født den 5te september 1858, konfirmeret i Big Canoe kirke 1877, gift 3die juni 1890 med Anna M. Viken, som overlever ham, tilligemed børnene Anna Mathilda, Olav Arthur, Julia Ethelia, Hattie Sofie og Beathe Clarisse (Mrs. K. Folkedal. En datter af Haakon Mestad blev gift med Halvor Forde i Big Canoe.

Magne Mestad kom ogsaa til Big Canoe i 1851, vistnok ifølge med Haakon. Han blev gift med en enke fra Stavangerkanten. De havde ingen børn sammen. Han døde i 1892 og hun i 1902.

David D. Hatlestad, født i Evanger, kom antagelig i 1851 til Big Canoe og tog sig land 1½ mil nord for Highlandville. Han døde paa en dampbaad i nærheden af St. Louis 1852. En kame-

rat, Ole Berge, sørgede for hans begravelse. Antagelig var Ole Berge ogsaa fra Bergsdalen, Evanger, dog er intet berettet derom.

Erik D. Hatlestad, som kom til Amerika i 1848, kom til Big Canoe i 1853 fra Koshkonong og fik da landet efter sin broder David. Erik blev gift med Ingeborg Ellefsdatter Berge (Voss), en søster af prof. Knut Bergh. Hun kom til Amerika i 1850. De havde syv børn. En søn, David, blev advokat og bosatte sig i Crookston, Minn., hvor han døde i 1898. Tre andre børn har boet i Syd Dakota. Erik Hatlestad døde i 1875, hans hustru døde et par aar før nemlig i 1871. Farmen de havde, eies nu af Arne Brunsvold.

Peder Samsonson Een, antog navnet Sampson. Han kom med familie til Decorah fra Beloit, Wis., omkring 1851. Han bosatte sig der som skomager. Der byggede han et muret hus af blaa kalksten, som skal staa der endnu. I dette drev han skomagerforretning. Han var den første vossing bosat i Decorah. Det skyldres Peder Een, at Decorah blev countysædet, idet han fik de fleste til at tegne sig for dette. Han flyttede dog senere fra Decorah til Big Canoe settlementet — en 10—12 mil længer nord — og købte sig land. Ved en ildebrand i en af hans bygninger i Decorah forbrændte han sin ene haand, saa at han maatte slutte med skomagerarbeidet og blev da jordbruger. Han blev saa boende paa sin farm til sin død. Der var ti børn i familien. Af disse kan her kun nævnes: Nils, Julia, Odd, Emma, Albert og Franklin. Nils Sampson blev gift med sit søskendebarn Barbraa Brynjulvsdatter Nordheim og bosatte sig i Chicago. Han er død. To børn: Paul og Nora. Paul var i 23 aar paa Chicago postkontor; døde 1922. Julia Sampson blev gift med sit søskendebarn John Anderson, Chicago, "Skandinaven's" grundlægger. Ed og Emma Sampson har boet paa det gamle hjemsted nord for Decorah. Albert Sampson, født 1868, gift 1898 med Inga Særvold, bosatte sig i 1890 i Decorah og drev Decorah "Scale Works". I 1913 antog han en bestilling ved John Anderson Publ. Co. i Chicago. Han døde den 4de september 1927, efterladende tre børn: Otto, Margaret og Alvin. Hans hustru var død før. Franklin Sampson har boet i Sioux Falls, Syd Dakota.

Knut Knutson Bjørgo kom fra Koshkonong til Big Canoe i 1852 og bosatte sig der paa en farm i Highland township, hvor han siden forblev. Han var født i Evanger, Voss, den 12te februar 1822 af forældrene Knut og Gunhild Bjørgo; blev gift i Evanger med Gjertrud Magnusdatter Hjørnevik, født 11te januar 1819 af forældrene Magne og Gudve Hjørnevik. De havde

en søn, Knut, da de i 1848 udvandrede. I Amerika fik de fire børn: Magne, Synva, Martha og Gunnelius. Knut Bjørge og hans hustru døde om høsten 1900 med nogle dages mellemrum. De blev gravlagt paa Big Canoe kirkegaard.

Knut K. Bjørge d. y., født den 2den oktober 1847, var fra 1864 til 1870 paa Luther College, Decorah, og paa Concordia Seminar, St. Louis, fra 1870—73, blev ordineret prest den 2den mai 1873 i Norway Grove kirke, Dane Co., Wis., havde kald i Lake Park, Minn., fra 1873 til 1888, i Red Wing, Minn., fra 1888. I 1891 blev han formand i Minnesota distrikt og var det i mange aar. Han var desuden medlem af forskjellige komiteer. I 1881—82 var han theologisk professor ved Luther Seminar. Han var synodetrustee og kirkeraadsmedlem. Han var med at stifte flere menigheder. Var formand i Vosselaget 1916—'18.

I 1876 blev han gift med Ingeborg Lien (Hallingslegt). De bor i Red Wing, Minn., hvor de eier eget hjem. Deres børn er: Gjertrud C. Marie, født 1877; Carl Gustin Walther, født 1879 (?) (død); Carl Wilhelm Walther, født 1881; Julia Gustine Cameli, født 1883; Peter Gerhard Augustin, født 1886 (død); Laura Constance, født 1888; Victor Adolph Banchar, født 1890. Pastor Bjørge besøgte Norge i 1914.

Magne K. Bjørge, født 17de august 1849, er farmer ved Lake Park, Minn. Har syv børn. Gudve K. Bjørge blev gift med Ivar Vevle og boede paa forældrenes gamle farm. Hun døde i 1903, efterladende en søn og adoptivdatter. Martha K. Bjørge blev gift med Torsten Skjeldal, Portland, Nord Dakota. Gunnelius K. Bjørge var farmer i Big Canoe. Han er død for mange aar siden, efterladende 8 børn.

Erik Erikson Selland kom ifølge med sin broder Ole Selland og Knut Bjørge fra Koshkonong til Big Canoe i 1852, alle med familier. Erik var en stor og usædvanlig spræk kar, der saaes over de andre i en forsamling og kunde bøje sig bagover lige til gulvet. Han bosatte sig i Big Canoe og drev som farmer. Paa sin farm byggede han et hus, som blev adskillig bekjendt, idet det blev bygget af et eneste stort træ. Huset var 16 fod paa hver kant og havde to etager. Træet var fem fod i tvermaal ved roden og til første gren var 75 fod. Det stod nede ved Pine Creek. Tømmeret maatte kløves i fire dele, før det kunde transporteres til stedet, og det tog bare tre omfar til første etage. Alt, lige til tagspaan paa huset, var af samme træ. Huset er nu nedrevet, men tømmeret er oplagret og bevaret. Der var langt til markedsplads i de første aar, og Erik Selland drog med et læs hvede lige til Dubuque, Iowa, for at faa det malet. Paa hjemveien tiggede folk om at faa købe af melet, og da han kom hjem,

havde han lidet igjen. Selland var i 1854 en af grundlæggerne af Big Canoe menighed. Om hans familieforhold vides lidet. En datter er Mrs. E. Forde i Big Canoe; hun lever endnu, 1928. En søn døde før ham paa veien fra McGregor til Big Canoe, da de først kom.

Ole Erikson Selland antog navnet Løhaug. Han havde seks børn, da han kom til Big Canoe, nemlig Ole, Erik, Anders, samt tre døtre, hvoraf den ene, Martha, blev gift med Johannes O. Sattre. Hele familien reiste omkring 1858 til Syd Dakota, kom senere tilbage til Big Canoe og var der nogle aar, men reiste saa igjen til Syd Dakota.

Halstein Olson Grindeland, født paa Vossestranden i januar 1796, var gift og bosiddende paa Grindeland til han i 1850 udvandrede med familie til Amerika og kom først til Jefferson Prairie. I 1852 drog de til Big Canoe. Han havde da fire voksne børn, kanske flere. De var Ole, Arne, Cecilia og Ingebrigt. Om deres mor var med er ikke berettet. Halstein døde i Big Canoe i 1872.

Ole H. Grindeland døde i Big Canoe, uvist hvilket aar. Arne H. Grindeland var gift med Synva Johnsdatter Hegland og var bosat i Big Canoe settlementet. Synva døde i 1873 og Arne i 1874. Cecilia H. Grindeland blev gift paa Voss med Lars Knudson. Han døde paa Voss. De havde to børn: Knut og Kari, som fulgte moderen til Amerika. Cecilia døde otte uger efter ankomsten til Amerika af kolera. Børnene blev opfostret af bedstefaderen Halstein Grindeland.

Knut Larson Grindeland, Spring Grove, Minn., født i 1846, søn af Lars Knutson og Cecilia Halsteinsdatter Grindeland; han hvervede sig den 9de juli 1863 i borgerkrigen og stod i kompani F, 9de Iowa kavalleri, og deltog i flere store slag. Han blev udmønstret med kompaniet i februar 1866. I den tid kaldte han sig Knut L. Knutson, men tog senere navnet Grindeland. Efter krigen drev han en tid med handel af heste, som han fragtede til Red Riverdalen og solgte. Den 22de juni 1870 indgik han i ægteskab med Ingeborg (Isabell) Olsdatter Sten (Stoen), af Hallingslegt. De har været bosatte i Big Canoe, Iowa, og Spring Grove, Minn., hvor han eier 200 acres land. De har seks børn: Cecilia, født 1870; Gurina, født 1872; Lewis, født 1875; Emma, født 1877; Olaf, født 1880, og Albert, født 1882. Sønneren Olaf har staaet i U. S. arme og var i to aar stationeret paa Cuba med 28de U. S. reg. Knut Grindeland har tjent i townstyret som trustee, er republikaner og hører til den lutherske synode og til Grand Army. Kari Larsdatter Grindeland blev gift med Christian Lien og bor i Shelbrook, Canada.

Ingebrigt Halsteinson Grindeland, født paa Vossestranden den 16de mai 1831, blev gift paa Jefferson Prairie med Lucie Davidsdatter Lille Saue — ogsaa skreven Hatlestad. Hendes fader, David Pederson Lille Saue, var født i 1763, døde 1848. Ingebrigt og hustru drog til Big Canoe i 1852 og tog sig land i Highland township, hvorpaa han siden boede. Han døde der i 1889. Hans hustru døde i 1883. Han var et høit agtet medlem af Big Canoe menighed, af hvilken han var en af grundlæggerne. De havde seks børn: David, Halstein, Cecilia, Andrew, Enevold og Kari.

David Ingebrigtson Grindeland, født i Rock county, Wisconsin, døde i Big Canoe 1861 af diphtheria. Halstein (Stone) I. Grindeland, født 1854, bor paa forældrenes gamle hjemsted; har fem døtre og en søn. Cecilia I. Grindeland, født 1855, døde i Dodge county, Minn., efterladende en søn og en datter.

Andrew I. Grindeland, født i Highland township den 20de november 1856, var paa Decorah Institute, Iowa, i aarene 1874 til og med 1878, var dertil skolelærer i Dodge county, Minn., 1877; var paa Iowa universitet 1878—82, tog juridisk eksamen i 1882; bosatte sig i Warren, Minn., samme aar og begyndte at praktisere lovkyndighed; valgtes til (probate) county-dommer for terminen 1889—90; var medlem af statens normalskolestyre i fem aar; statssenator i distriktet Marshall, Kittson og Roseau countier i to terminer, 1899—1902; valgtes til distriktsdommer i 14de retsdistrikt i 1903 og har siden indehavt denne stilling. Han gjenvalgtes sidst i 1928. Medens han var statssenator skrev han "the Judicial Drainage" lov og Grindelands kommissionslov, som vedtoges. I 1882 indgik han i ægteskab med Ingerid Amundsdatter Forde. De har syv børn: Louisa, født 31te juli 1883, gift med dr. O. F. Melby; Synva, født 4de november 1884, gift med Wilbert R. Strunk; Carrie, gift med Jacob A. O. Larsen (søn af dr. Laur. Larsen); Ingolf Arne, født 4de november 1889; Evelyn, født 29de november 1891; Estelle, født 19de december 1893; Gladys, født 20de mai 1900. Dommer Grindeland hører til den norsk-lutherske kirke og har flere gange været delegat til dens aarsmøder. I politik er han republikaner. Han var formand for Vosselaget 1914—16. Han har hele tiden siden 1882 boet i Warren, Minn.

Enevold I. Grindeland, født 1858, bor paa endel af forældrenes gamle farm, er gift og har to gutter og en pige. Kari I. Grindeland, født 1861, døde 1886; var gift og efterlod sig to sønner.

Ole O. Nesheim, Evanger, kom til Big Canoe i 1852. Der blev han gift med Gjertrud Teigen (Vossestranden). De eiede

en af de bedste farme i Big Canoe. Han døde for mange aar siden. Enken overlevede ham. De havde ingen børn. Han havde tre søskende, som kom til Big Canoe. Det var Jacob O. Nesheim, som boede der nogen tid, men flyttede til i nærheden af Brainard, Minn.; Simon O. Nesheim flyttede vest med ham. Deres søster Torbjørg, gift paa Voss med Brynjulv K. Roe, kom i 1870-aarene til Big Canoe, men flyttede ogsaa til Minnesota. De havde stor familie.

Henrik Henrikson Fadnes flyttede fra Koshkonong til Big Canoe i 1852, og blev en af de mest velstaaende farmere der. Han var en stor og kraftig mand. Det fortælles om ham, at han paa Koshkonong var med paa jagt efter en bjørn, som havde gjort skade for folk der. Endel af dem havde bøsse, men Henrik havde ingen. Da de gik hen til et lidet bækkeløb, og Henrik saa bagom noget krat, kom han lige lukst paa bjørnen, fik tag i den og holdt. Saa raabte han til de andre: "Sjot no, fyr no heldu eg han." I førstningen boede han med familie i en jordhytte i en bakkekant. Senere fik han dog op et stort hus. Paa sine gamle dage kom han ud for et uheld, idet en stor grind faldt over ham og brak hans ene laarben. Da han langt om længe kunde bruge foden igjen, var den kortere. Hans hustru døde i begyndelsen af 1870 aarene, og han selv en 14 aar senere. De efterlod sig otte børn; seks sønner: Ole, Henrik, Knut, Jacob, Nils og Ole d. y., samt to døtre: Kari og Sigrid. Henrik Fadness var en af stifterne af Big Canoe menighed.

Ole Henrikson Fadness, født i Evanger 18de mars 1844, blev den 19de februar 1885 gift med Kari O. Haaland og bosatte sig som farmer i Big Canoe, men flyttede senere til i nærheden af Roseau, Minn., hvor han siden har drevet som farmer og eiede 200 acres land. Han har fem børn: Carolina Emilia, født 1885; Henrik, født 1886; Anna Dorthea, født 1888; Martha Bertha, født 1892; Carolina Elisabet, født 1894. Ole Fadness var republikaner. Henrik H. Fadness, født 1845, har drevet som farmer i Worth county, Iowa. Knut H. Fadnes, født 1852, er farmer i Big Canoe. Nils H. Fadness, født i Big Canoe 15de mars 1856, har havt endel af den gamle forældrefarm i Big Canoe, 160 acres, og boede der til han for nogle aar siden flyttede til Decorah. Den 31te januar 1878 blev han gift med Ingeborg L. Exe, ogsaa Voss, født i Pleasant township. De har havt ti børn: Henry, født 1879; Anna, født 1882; Amanda, født 1884; Tilda, født 1886; Erik, født 1888; Louis, født 1890; Nellie, født 1893; Selma, født 1895; Clarence, født 1899, og Elmer, født 1903.

Fadnes er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke. Hans hustru døde den 19de oktober 1927. Jacob H. Fadnes bor

paa endel af forældrefarmen i Big Canoe. Ole H. Fadnes d. y. har ogsaa boet paa endel af gamlefarmen i Big Canoe. Kari og Sigrid H. Fadnes vides der intet videre om.

Erik Ellefson Slen, antog navnet Ellefson. Han var født paa gaarden Slen, Vossestranden. Hans fader, Ellef Slen, var med i svenskekrigen og kom i svensk fangenskab under slaget ved Onstadsund. Eilev var nok en modig kar. Der er sagn om, hvorledes han jagede huldrefolket væk fra Krusehaugen paa gaarden Naasen. Erik Slen blev skolelærer i Opheims sogn, Vossestranden, i 1843 og var lærer nogle aar, til han udvandrede. Hvad aar han kom til Amerika er uvist, ligeledes hvor han først opholdt sig. Antagelig var han paa Jefferson Prairie. I 1849 reiste han til California paa guldgraving. I 1851 er han skolelærer paa Jefferson Prairie og tilstede ved det første organisationsmøde af den norske synode, som holdtes der, og var han en af sekretærerne paa mødet. Han valgtes da ogsaa ind i kirkeraadet. I 1853 drog han til Big Canoe og fik sig land. Der blev han snart den ledende mand. Han havde da reist meget og studeret en hel del. Det engelske sprog talte han meget godt og havde god indsigt i samfundets anliggender. Han blev derfor til stor hjælp for nykommere og andre, som trængte vejledning. Erik Slen vidste raad, og man gik da til ham, naar noget manglede. Han besad gode talegaver og holdt sig underrettet om det som foregik. I 1853 blev Big Canoe menighed organiseret og Slen var mødets formand. Kirkelige møder holdtes stundom i hans hus, stundom i andres huse. I den første tid op til 1857 fik han børnene sammen og holdt skole for dem. Derved gjorde han settlementet en stor tjeneste. Han var en ypperlig lærer. Da slaverispørgsmaalet i 1860-aarene frembragte megen strid i menighederne, stillede Slen sig imod de prester, som forsvarede slaveriet. Striden blev især skarp i Big Canoe, hvor F. C. Clausen, der ikke ansaaes for at være af de dueligste, var prest. I tiden 1861—66 var han county supervisor; siden i 1860-aarene flyttede Erik Slen til byen Lansing ved Mississippi-floden — en 30 mil fra Big Canoe — og blev hvedehandler. Paa den tid førtes hveden til Lansing lige fra Worth county, Iowa, men efter krigens slut kom en reaktionsperiode, og det gik ned med byen i det hele. Slen drog da til Garretson, Minnehaha county, Syd Dakota, og tog sig land. Han havde stor familie, deriblandt sønnerne Ellef og Ole. Sønnesønnen Erik J. Ellefson var medlem af Syd Dakotas senat i 1923 og blev gift i senatsalen den 2den mars med Florence Sallada af Sioux Falls — den første vielse gjort i statens legislatur.

Viking Ellefson Slen, Eriks broder, kom omtrent samtidig

med Erik, var gift og boede paa farm i Big Canoe til sin død. Havde ingen børn.

Ivar Ellefson Slen kom antagelig samtidig. Han flyttede senere til Syd Dakotakolonien.

Magne H. Langeland, født i Teigdalen, Evanger, 1822 og gift der i 1843 med Gjertrud Bjørge, født 1816, en søster af Knut K. Bjørge. Da de i 1848 kom til Koshkonong, havde de 10 dollars i penge, og for disse købtes en ko. I to aar boede de hos John H. Bjørge, saa pagtede de Bystøl-farmen af Gulleik Saue. Magne og hans broder, Lars, fabrikerede der en vogn i smedjen hos Gulleik. Med denne vogn og et ungt par okser drog Magne med familie ved St. Hanstid i 1853 til Big Canoe. Nogle kjør og faar havde de med. Magne tog sig land i Pleasant township, ved siden af Halvard J. Forde, og der blev han boende. Langeland var liden af vækst, under fem fod fem tommer, og slap af den grund militærtjeneste i Norge; men han var spræk og kraftig. Da man under borgerkrigen ved en tilstelning satte op en flagstang ved Sætre skolehus uden at fæste flaglinen til toppen, klatrede Magne op og fik den paasat, hvad mange ungdommer, som forsøgte, ikke greiede. Magne var en af stifterne af Big Canoe menighed. Om sommeren 1893 feirede han og hustru sit guldbryllup. Gjertrud døde om høsten samme aar. De havde otte børn: Ragna, Helge, Knut d. æ., Knut d. y., Lars, Magne, Ole og Martha. I 1903 solgtes den gamle farm og Langeland flyttede da til sin søn pastor M. Langeland i Rothsay, Minn. Der døde han i 1907 og er begravet i Big Canoe.

Ragna M. Langeland, født 1843, blev gift med Erik Bottolfson (Øina). De reiste til Colorado, havde fem børn, alle døde før moderen, men to børnebørn lever. Ragna boede i en hvide af otte tusen fod over havet.

Helge M. Langeland, født 30te januar 1845, gik en vinter paa Albion Academy, Wisconsin, holdt engelsk skole og var townets assessor, var butikdreng i Decorah, deputy sheriff i flere terminer, valgtes saa til sheriff for Winneshiek county og havde stillingen ogsaa i flere terminer. Saa blev han købmand og assisterende postmester i Decorah, flyttede saa til Marshall, Lyon county, Minnesota, og drev der handel og bankforretning. En sommer laa han med varer i Cape Nome, Alaska. I de senere aar boede han i Grand Junction, Colorado. Han har en søn og to døtre.

Knut M. Langeland d. æ., født 22de januar 1847, blev soldat i borgerkrigen og stod i komp. G, 9de Iowa Inf. Reg. Det fortælles, at han tiggede sin far om at faa reise i krigen, men denne svarede: "Hvis jeg blir draftet, saa kan du faa reise." Saa fik

faderen bud om, at loddet var faldt paa ham. Knut fik da reise i hans sted. Han var med paa Shermans march til havet, men fik tæring og døde paa et hospital i Philadelphia. Hans broder Helge reiste, da det rygtedes om Knuts alvorlige sygdom, til Philadelphia i haab om at træffe ham ilive, men han kom for sent. Knut M. Langeland d. y., født paa Koshkonong 27de juli 1849, blev gift med Torbjørg Amundsdatter Førde og drev som farmer i Big Canoe. De havde en søn, som druknede i ung alder, og fire døtre, alle gifte. Knut døde omkring 1888. Lars M. Langeland, født 3die november 1851, ogsaa paa Koshkonong, blev gift med Anna Istad (Voss). De har to sønner. Lars døde i 1882.

Magne M. Langeland, født i Big Canoe 24de mars 1854, gennemgik Luther College, Decorah, Concordia Seminar, St. Louis, Mo., var prest i Cresco, Iowa, fra 1878 til 1883, blev der gift med Sigrid Pederson; var siden 1883 prest i Rothsay, Minn., hvor han døde omkring 1920. Han havde en søn og fem døtre. Ole M. Langeland, født 3dje mai 1857, blev gift med Isabel Jacobson fra Big Canoe og drev som farmer ved Ada, Minn., i henimod 40 aar. Han døde den 29de mars 1930 i sin datters, Mrs. Wm. Aschbachs hjem østenfor Ada. Dødsårsagen var kræft, hvoraf han havde lidt i de sidste to aar. Hans hustru døde i 1921. Han efterlader sig to døtre, begge bosat i McDonaldsville township, Norman county. Martha M. Langeland, født 3dje mai 1859, blev gift med Urian Olson. I flere aar havde de farm nær Decorah, senere nær Groton, Syd Dakota. De har en søn og fire døtre.

Bottolf Olson Øina (Sivlesøen) solgte sin farm paa Koshkonong i 1853 og kom samtidig med M. Langeland til Big Canoe samme aar. Hans farm paa Koshkonong kaldes Øinafarmen den dag idag. Bottolf havde god hukommelse og var flink til at fortælle eventyr. Han og hustru døde meget gamle og er begravne ved Big Canoe kirken, hvis menighed han var med at stifte i 1853. De havde seks børn: Ole, Erik, Eli, Anna, Lars og Sigrid. De tog navnet Bottolfson.

Ole Bottolfson drog i 1858 sammen med et stort følge fra Big Canoe til Syd Dakota. Erick Bottolfson drog ifølge med Ole og de andre til Syd Dakota. En kort tid efter drog han til Colorado paa guldgraving og forblev der. Det har gaaet op og ned med hans held flere gange. Han blev gift med Ragna M. Langeland og havde fem børn. Eli Bottolfson blev gift med Ole O. Sattre og boede paa farsfarmen. Hendes søn er dr. O. M. Sattre, Rice Lake, Wis. Efter Oles død blev Eli gift med en Lund, bror til fru F. A. Clausen, ogsaa Voss. Anna Bottolfson (Øina) blev gift med Halvard J. Forde og boede i Big Canoe. Lars Bot-

tolfson; om han vides kun, at han døde tidlig. Sigrid Bottolfson (Øina) er ogsaa død for længe siden. Var vistnok gift.

Bendik Olson Sivlesøen, broder af Bottolf, kom vistnok samtidig med broderen til Big Canoe, men fulgte i 1858 med det følge, som drog til Syd Dakota.

Sigrid Olsdatter Sivlesøen, søster af Bottolf og Bendik, kom til Amerika og levede vistnok al sin dag i Big Canoe settlementet. Hun havde god hukommelse og kjendte til hvad tid alle merkedage skulde komme. Hun var ogsaa enslags jordmor; videre ukjendt.

BIDNE-FAMILIEN

Svend Olson Bidne kom til Amerika i 1850 og til Big Canoe, Iowa, i 1853; han var den første af denne slekt, som udvandrede; men da slekten er vidt forgrenet, skal her begyndes med hans forældre.

Ole Svendson Bidne, født paa Bidne, Vossestranden, i februar 1796, døde den 12te august 1876. Han var gift med Kari Knutsdatter Øvsthus, som var født den 4de september 1794 og døde den 14de mai 1862. De var gaardbrugerfolk paa Bidne og havde fem børn: Brytva, Svend, Knut, Martha og Anna.

Brytva Olsdatter Bidne blev gift med Nils Sjurson Njaatvedt, født 1821, død 1871. Hans far var førstedags fra Afdal, moderen Guri Nilsdatter Kvarme. [Glimmeætti af L. Kindem.] Nils var flink violinspiller. Han og Brytva var først bosat paa Ore, men fik senere hendes farsgaard Bidne og blev boende der til sin død. De havde seks børn: Guri, Gyrina, Olina, Kari, Sjur og Ole. Af disse kom Kari, Sjur og Ole til Amerika, hvor Kari blev gift med Ole Larson Uthus af Chicago. De er døde uden børn, hun i 1925 og han i 1926. Ola bor vist i Chicago.

Svend Olson Bidne, født 17de september 1821, udvandrede som ungkar til Amerika og kom først til Jefferson Prairie. Der blev han i 1851 gift med Gjertrud Olsdatter Opheim, ogsaa fra Vossestranden, født 4de december 1824, og deres ældste barn var født der. Saa drog de i 1853 til Big Canoe og tog sig land. Paa dette blev de boende til sin død. De var med at stifte Big Canoe menighed. Svend døde den 27de mars 1900. Hans hustru døde 1898. De efterlod sig fem børn: Ole, Peter, Kari, Olina og Gjertina.

Ole Svendson Bidne, født 11te juli 1852, blev den 16de juli 1875 gift med Ingeborg Stoen af Big Canoe. Ole drev jernvarehandel i Decorah sammen med Edward Istad. Af hans syv børn lever fire, nemlig: Sander, bankkasserer i Oberon, N. Dak., og gift; Henry, ugift, driver jernvarehandel i Decorah; Clarence,

ugift, er blikkenslager i Decorah; Gjertina, gift med pastor Erik S. Belgum og bor i Appleton, Minn. Ole Bidne døde den 23de april 1916.

Peder Svendsen Bidne blev boende paa farmen efter sine forældre. Den 12te december 1884 blev han gift med Katrina Pedersdatter Bidne, om hvis slekt se i det efterfølgende. De fik ni børn, hvoraf syv lever: Sander, ugift, driver farmarbejde i Winneshiek county; Joseph, ugift, driver automobilforretning; Clarence, gift, er bestyrer for Farmers' Shipping Association, Decorah; Knut er gift og bor paa forældrenes gamle farm; Sylvia er gift med Lars Anfinson Seim og bor i Decorah; (Se senere.) Olga er sygepleierske ved det lutherske sygehus i La Crosse, Wis.; Martha er gift og bor i Rolla, N. Dak. Hendes mand er bestyrer af høiskolen der.

Kari Svendsdatter Bidne, født 4de december 1858, blev gift med Gjermund Johnson (telemarking) og drev jordbrug en tid ved Ada, Minn., men reiste i 1900 til Bottineau county, Nord Dakota, hvor de nu bor. De havde ni børn, hvoraf fem lever. Kari døde 1924.

Olina Svendsdatter Bidne, født 17de oktober 1861, blev den 19de mars 1886 gift med Torsten Stoen, Big Canoe. De havde fem børn, hvoraf tre lever, nemlig Henry, Selmer og Charley. Henry er gift og driver forældrefarmen; Selmer, ugift, arbejder paa farmen med sin bror; Charley, gift, er lærer ved høiskolen i Decorah.

Knut Olson Bidne, født paa Bidne, Voss, 1823, kom til Amerika i 1853 og reiste til sin bror, Svend, paa Jefferson Prairie. Han forblev paa Jefferson Prairie til 1857, da han tog en tur til Voss igjen og kom tilbage i 1858. Ifølge med ham var da hans tilkommende hustru, Britha Pedersdatter Bidne, hans nabopige. De reiste da til Winneshiek county, Iowa, og der blev de gifte samme vaar. De bosatte sig i Big Canoe. Knut døde den 29de januar 1895 og hans hustru 1912. De havde seks børn: Ole, som døde 53 aar gammel; Karine døde 27 aar gammel, og Andreas 28 aar; Peter bor i Rollinson, Alberta, Canada; Julia i Spring Grove, Minn., og Sophia er gift med W. C. Grindeland og bor i Decorah, Iowa. Martha Olsdatter Bidne blev gift med Knut Gjetleson Nordheim og var bosat i Pleasant township (Big Canoe). Anna Olsdatter Bidne blev gift til Sogn i Norge og forblev der.

EN ANDEN BIDNE-SLEGT

I forbindelse med forannævnte slekt fra Bidne vil det være bedst at nævne en anden slekt derfra med det samme, da de er indgiftet med hinanden.

Peder Bidne, gaardbruger paa Bidne, Voss, havde to sønner, Peder og John, og en datter, Madli, kanske flere børn. Deres bedstemor var fra Kvarme og var af den kjendte Blombergæt paa Voss.

Peder Pederson Bidne, født den 17de januar 1827, blev i 1860 gift med Synva Olsdatter Opheim (Vossestranden). Han døde den 1ste januar 1861. To maaneder efter hans død, nemlig den 1ste mars 1861, fødtes ham en datter, der fik navnet Katrina. Hun og moderen reiste i 1869 til Amerika, som det vil sees. Der blev Katrina i 1884 gift med Peder Svendson Bidne, nævnt foran.

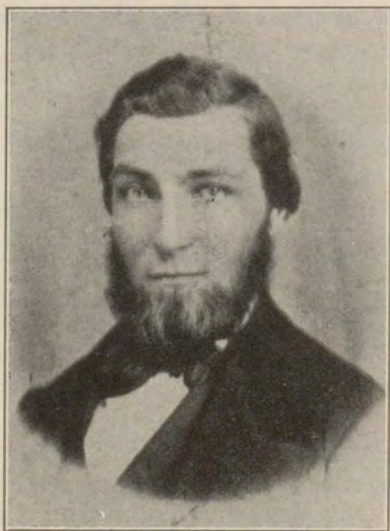
John Pederson Bidne, født 10de januar 1825, reiste i 1858 til Amerika og var her i ni aar, saa tog han en tur til Voss og kom tilbage i 1868. Synva, enken efter hans bror Peder og dennes lille datter slog da følge. De kom til Big Canoe og der blev han og Synva gifte samme aar. De bosatte sig paa en farm i Big Canoe og forblev der til sin død. De fik ni børn, af hvilke fem lever, nemlig Peter, Louisa, Ole, Julia og Josephine. Peter J. Bidne, født 17de september 1871, blev gift med Anna Ekre. Han leier og driver meieriet i Highlandville, Iowa. Ole J. Bidne, født 21de april 1874, kjøbte forældrenes farm og bor der; er ugift. Julia J. Bidne, født 26de mai 1880; er ugift, bor i Seattle, Wash. Josephine J. Bidne, født 18de april 1883, blev gift med Gerhard Vigen, som er i malerforretning i Spring Grove, Minn. John Pederson Bidne døde den 20de oktober 1882. Hans hustru Synva Olsdatter Opheim, født 30te juli 1838, døde den 25de april 1915.

Madli Pedersdatter Bidne, født 1827, blev gift med Nils Pederson Kvarme paa Voss, den bekjendte orgelbygger m. m. Hun døde paa Voss 1912. Sønnen Peder Kvarme døde ugift i Chicago 1887. Han var en god violinspiller. Datteren Katrina var til Amerika, da broderen døde; reiste hjem igjen, blev gift med Knut Torgerson Kvale, bygmester paa Voss. Efter hans død var hun en tid i Amerika, hvor hun døde. Deres to sønner, Torger og Nils, er i Amerika — Torger Kvale elektrisk ingeniør i Newark, N. Y.; Nils Kvale er arkitekt i Brooklyn, N. Y.

Nils Olson Saude eller Væle, en bror af Kolbein, Styrk og Knut O. Saude paa Koshkonong, kom til Big Canoe i 1852. Han var født paa Voss og gift der med Margretha Knutsdatter Skjeldal, født 1814, en søster af førnævnte Claus K. Skjeldal. De kom til Amerika i 1850, og forblev en tid paa Koshkonong, hvorfra de saa drog til Big Canoe. Nils kjøbte sig 40 acres land lige ved der kirken nu staar. Han drev ellers som maler og gik tildels under navnet Nils Maleren. De havde bare en søn og denne hed

Ole. Ham har man særlig grund til at mindes. Han tog navnet Nelson.

Ole Nelson, født 1839, fik god skoleundervisning efter sin ankomst til Amerika, og havde usædvanlig gode evner. Han blev skolelærer paa engelsk i Big Canoe. Det var i Sætre skolehus han holdt til. Flere siden velkjendte mænd gik i skole hos ham, enkelte for at lære engelsk. Saaledes gik baade Knut E. Berge og Johannes E. Berge en tid paa skole hos ham. Under borgerkrigen samlede folk ved Sætre skolehus for at høre krigsnyheder, og Ole Nelson læste af aviser paa engelsk, saa oversatte han det læste paa norsk. Han blev saaledes en velkjendt og

Ole Nelson Saude

velagtet person. I 1861 valgtes han til statens legislatur, bare 22 aar gammel, og tjente ud terminen 1862—63. Saa valgtes han igjen for næste termin, men tjente bare første session af denne. Om høsten 1864 begyndte han sammen med to andre norske i en handel i Worth county, Iowa. Et par uger efter fik han nervefeber og døde efter fem dages sygeleie. Han var da ikke fuldt 25 aar gammel. I legislaturen udmerkede han sig ved flid, streng redelighed og sjelden duelighed. Han var et af de mest agtede og indflydelsesrige medlemmer, siges der i et norsk blad fra den tid.

Hans forældre overlevede ham i mange aar.

Knut Steffenson Tveito, født 1805 paa Væthe, Vangens sogn,

gift med Abilona Kolbeinsdatter, flyttede fra Koshkonong omkring 1854 til Big Canoe, og saavidt det vides forblev der. De havde to børn, som kjendes, nemlig en søn Steffen og en datter. Denne datter blev gift med en Ivarson og har boet ved Vermilion, Syd Dakota.

Stephen Knutson Tveito, antog navnet Knutson. Han blev i 1867 gift i Big Canoe med Britha Nilsdatter Ure, født paa Vossestranden 9de november 1847, og kom i 7 aars alderen til Amerika. I 1871 bosatte de sig paa en farm i Winnebago county, Iowa, nær Scarville, og boede der til sin død. De eiede 200 acres land. De var med at stifte Immanuel norske kirkemenighed der og kirken staar paa deres farm. Stephen døde omkring 1920 og hans hustru i 1923. De havde 11 børn, hvoraf seks overlevede dem. Sønnen Knut, født 1872, bor paa farmen ved Scarville, Iowa.

Ivar Tveito og hustru Anna kom til Big Canoe omkring 1854 og blev bosiddende der. De havde fire sønner: Erik, Peter, Magnus og Ivar, samt to døtre, Sigrid og Anna. De tre sidstnævnte sønner har været farmere i Big Canoe og havt familie; Sigrid, gift med Ole S. Nesheim; Anna, med en Fretheim.

Lars Olson Gjeitle var en tid bosat paa Koshkonong, men drog omkring 1853 til Big Canoe, Iowa, og fik sig en farm der. Under borgerkrigen meldte han sig til krigstjeneste og stod i komp. B. 15de Wis. Reg. Paa grund af sygdom fik han afsked igjen. Han døde i Big Canoe, efterladende en søn, Ole, og flere døtre. Ole fik farsfarmen. Han døde i 1906 ved en ulykke, idet et læs materialer faldt over ham paa veien fra Decorah.

Sjur Anderson Graue og hustru Anna Nilsdatter Bære var vistnok en tid efter sin ankomst til Amerika i 1841 bosat i Muskego, saa paa Jefferson Prairie. I 1849 drog Sjur til California paa guldgravning, er det berettet, og derfra kom han ikke tilbage. Hans hustru og børn reiste omkring 1854 til Big Canoe, hvor Anna blev til sin død. Hendes søster Brita Bære — enke efter Peder L. Hjembære paa Jefferson Prairie, boede hos Anna til sin død. Sjur Graue og hustru havde flere børn — en søn, Ivar, født 1838, blev gift med Brita Førde. De havde en tid farm i Allamakee county (Big Canoe), men flyttede senere til Nord Dakota. De havde mange børn. Ragnild Sjursdatter Graue blev gift med Anders P. Førde (se foran). En datter blev gift med Torsten Nesheim, borgerkrigsveteran, i Big Canoe. Har mange børn.

Haldor Nelson Glimme (Kveinetræet), gift med Inger Haldorsdatter Løne, født 1821 (se foran). De boede nær Minne-

sotalinjen i Big Canoe, hvortil de kom omkring 1854. Sidst var de i Mabel, Minn. De havde tre børn: — kaldte sig Nelson.

Godskalk Amundson Meland og svigersønnen Lars Gjesne kom til Allamakee county omkring 1854 fra Koshkonong. De flyttede senere til Goodhue county, Minn.

Nils Stalheim kom ogsaa omkring 1854 til Big Canoe, men flyttede senere til Syd Dakota.

Anders Grotland, en broder af Nils Stalheim, kom samtidig og drog ligeledes til Syd Dakota.

Odd Gjetleson Nordheim, født paa Voss omkring 1832, kom vistnok til Amerika i 1854 og drog til Decorah, Iowa, hvor søsteren var. Han bosatte sig i Highland township og drev som farmer til sin død. Han var en af de tidligste townembedsmænd i townshipet. Han efterlod sig flere børn, men disse er flyttet bort fra Big Canoe strøget.

Odd Nordheims forældre var Gjetle Vikingson Repaal og hustru Jorund Oddsdatter Kløve, der fik Jorunds morsgaard, Nordheim, og boede der. Gjetle druknede ved Osterøen paa en byreise i 1836 sammen med broderen Viking og seks andre personer. Jorund var datter af Odd Davidson Kløve, som var medlem af det overordentlige storthing i 1814. Slegten er velkendt paa Voss. Odd Nordheims søskende var Brynjulv, som fik forældregaarden og boede der; Ingeborg, gift med Nels O. Osgjerd; Sigrid, med Peder Samson Een, og Knut — alle i Amerika.

Knut Gjetleson Nordheim, Odds broder, født den 30te september 1833, udvandrede i 1857 og drog til Big Canoe settlementet i Iowa. Der blev han kort efter gift med Martha Olsdatter Bidne, født 1837, som udvandrede omkring 1854. De bosatte sig i Pleasant township, Winneshiek county, og blev boende der til sin død. De fik seks børn: Albert, som fik forældrefarmen, R. 7, Decorah; Josephine, gift med H. Stoen i Highland township; William gennemgik Iowa universitet, var en tid lærer i Vest Decorah township, county kasserer 1898—1902 for Winneshiek Co., var saa assuranceagent, reiste til California, hvor han døde i 1907. Hustru og fem børn overlevede ham; Carolina, født 1871, gift med Peter Gavle, boede i Madison township, samme county, døde 1927, en datter Ruth; Edwin (Odd), født 1875, fik farm ved siden af det gamle hjemsted og har boet der; Anna Marie var lærerinde i Oshkosh, Wis., blev gift der med prof. Wm. McDaniels samme sted, og har boet der.

Lars Een og hustru var tidlige vossefolk i Big Canoe og døde vistnok der som gamle folk. De havde to børn — en søn, Ole, som var med i borgerkrigen og døde i tjenesten, samt en

datter, som blev gift med Nils Haga, der ogsaa var borgerkrigs-soldat. De har boet i Nord Dakota, siges der.

Anna Een, vistnok en søster af Lars Een, boede i Big Canoe og havde hus for sig selv. Hun var svær til at synge. Hørte til methodisterne. Da hun ikke kunde røgte sig selv længer, gav hun sine midler til fattighuset og flyttede derhen.

Johan Knutson Aldal og hustru Synva Væthe kom til Big Canoe omkring 1855 og boede der i en ti aars tid. Saa flyttede han til Worth County, Iowa, nær St. Ansgar, og boede siden der. De havde seks børn — 2 gutter og 4 piger. Af dem bor Knut paa en farm i Winnebago county, nær Lake Mills, Iowa, og har stor familie. Julia blev gift med sit søskendebarn Torkel Olson Aldal og boede ved Lansing, Mower Co., Minn. Der boede ogsaa Betsy (Mrs. Nelson) og Susanna (Mrs. Thompson). Kun Knut og Julia lever.

Ivar Sivle, en farbror til digteren Per Sivle, boede i Big Canoe, hvortil han kom omkring 1855. Han var en onkel af Magnus. Ivar og Per Tveito og boede i Big Canoe til sin død. Han blev rammet af slag ude paa marken; var ugift.

Lars Selland (Løhaug) kom til Big Canoe omkring 1855. Reiste senere til Clay Co., Syd Dakota.

Eiliv Styrkson Berge, født 1806, døde i Big Canoe 1892, gift med Guri Nilsdatter; havde fem børn, født paa Voss, nemlig: Styrk, Ingeborg, Nils, Knut og Johannes. Ingeborg og vistnok ogsaa Styrk reiste til Amerika i 1850, Nils i 1856 og i 1857 kom Eiliv med resten af sine børn. De bosatte sig først paa Koshkonong, hvor Styrk formodentlig var bosat før, medens Ingeborg, gift med Erik D. Saude eller Hatlestad, var reist til Big Canoe i 1851. Eiliv drog til Big Canoe i 1858. Han beskrives som en særdeles veltalende mand og en mester i vossemaalet.

Styrk Eilevson Berge døde paa Koshkonong i 1858. Nils Eilevson Berge, født 1834, drog i 1857 til Big Canoe. Han var gift to gange, først med Anna Maline, en steddatter af Magne Mestad. De fik to sønner, Ellef og Lars. Saa med Guri; de fik en datter. Han døde i Big Canoe 1907.

Knut Eilevson Berge, født 1838, antog navnet Bergh. Han gik en tid paa den faste skolen paa Vangen; tog provsteksamen i 1854 og blev skolelærer paa Voss til han i 1857 udvandrede; kom til Big Canoe og tog først undervisning i engelsk af Ole Nelson Saue; begyndte selv som lærer; gik ind paa Luther College, medens dette i første aar var i Half Way Creek. Senere gennemgik han Iowa universitet og tog juridisk eksamen i 1869, men begyndte ikke at praktisere lovkyndighed. Han antog nemlig stillingen som professor ved Luther College, Decorah. Berge

var en usædvanlig begavelse, veltalende i høieste grad, elskværdig og med særlige egenskaber for lærergjerningen. Men hans livsbane blev kort. Hans helbred blev daarlig og i 1873 tog han en tur til Norge igjen for om mulig at gjenvinde helbredden. Men det blev stadigt værre, og under et ophold paa Eide i Granvin i 1875 afgik han ved døden. Han blev gravlagt paa Granvins kirkegaard.

Johannes Eilevson Berge (Bergh), født paa Berge, Voss, den 5te mai 1842, kom til Amerika med forældrene i 1857; gennemgik Luther College 1861—66 og Concordia Seminar 1866—69; prest i Muskegon, Mich., 1869—71; Hawk Creek, Renville Co., Minn., 1872—79; Sacred Heart, Minn., 1880 til i mai 1905. Han døde den 21de august 1905. Han blev gift i 1872 med Bolette Marie Stub, datter af pastor H. A. Stub. De havde fem børn: Knut (død); Harold, Princeton, Minn.; Mrs. pastor Wein, Winona, Minn.; Mrs. Mathilda Setnam, Minneapolis, Minn., og Mrs. L. H. Beal, Houston, Texas.

Knut Gulbraa kom til Amerika i 1856 og i 1858 til Big Canoe. Hans søn Jacob Gulbraa bor paa farsfarmen der.

Nils Knutson Ekse, gift med Brytva Mestad, søster af Haakon Mestad, udvandrede i 1856 og reiste til Koshkonong settlementet; kom til Big Canoe fra Koshkonong (Deerfield, Wis.) i 1858 eller 1859. De tog ind hos Haakon Mestad, da de kom. Nils døde en kort tid efter ankomsten, efterladende fem børn: Britha, Knut, Nils, John og Nils d. y. Brytva blev saa gift med Nils's broder Johannes K. Ekse. De drog saa med et følge til Jackson county, Minnesota, hvor Johannes blev skudt i Ole O. Fordes hus af indianerne, medens hustruen og børnene var i kjælderen. (Se videre om dette under Jackson county.) Brytva og børnene kom tilbage til Big Canoe og blev boende der. Hun døde omkring aaret 1900. Familien antog navnet Mestad efter hende. Alle børnene var med i kjælderen ved indianermasakren.

Britha Nilsdatter (Ekse) Mestad, født i Evanger den 8de juni 1851, blev gift med John P. Førde (se foran) og boede tre mil nord for Mabel, Minnesota. Hun døde i 1928, efterladende otte børn: Julia, gift med Loing, Riceford; Nils Forde og Betsy, gift med Erickson, Spring Grove, Minn.; Emma, Ellen, Hesper, Iowa, Clara, gift med Wick, Spring Grove, Minn.; Stella, gift med Peterson, Mabel, Minn.

Knut Nilson Mestad, født 1853, blev gift med Brynild Bruns-vold, født i Hallingdal 1857, var bosat fire aar i Worth county, Iowa, flyttede saa til en farm en mil vest for Highlandville, Winneshiek Co., hvor de endnu lever 1930. De har havt syv børn: Jørgen, Britha, Nils, Clarence og Joseph, som lever. Julia og

Henry døde i 21 aars alderen. Jørgen har forældrefarmen og bor der. Britha, gift med G. O. Thompson, bor ved Hatton, N. Dak., og har en datter, Gertrude; Nils, gift med Ida Kroshus, er farmer ved Highlandville, ingen børn; Clarence, gift med Edna Larson, bor i Decorah, Iowa, er automobilreparatør, har to børn, Kenneth og Orval; Joseph, gift med Nettie Gjerde, datter af Gilbert Anderson Gjerde (vossing), har en del af forældrefarmen. Har to børn: Kenneth og Genette. Nils Nelson Mestad d. æ., gift med Caroline Paulson, driver trælastforretning i Fertile, Iowa. Tre børn lever, to døde. Hannah, ældst, er gift med Halvor Presmitt, Carl, Paul og Nora (fra Gaben). John Nilson Mestad, gift med Britha Vinje (str.), farmer ved Highlandville, Iowa, har to døtre, Bertina og Emma. En søn, Edgar, er død. Nils Nelson Mestad d. y. er maler i Highlandville, Iowa, ugift.

Jakob Nelson Ekse kom til Big Canoe i 1857. I 1861 drog han sammen med flere andre til Jackson county, Minn., men fandt sig ikke tilfreds der og kom om vaaren 1862 tilbage. Han blev siden bosiddende i Big Canoe strøget og drev som farmer. Han var stor og sterk. Gjaldt det paa, gjorde han arbeide for to. Han var gift to gange. Hans første hustru hed Ragnild, den anden Anna. I første ægteskab havde han to døtre, Ingeborg og Ingrid. Ingeborg blev gift med Jacob Henrickson Fadness og bor paa farsfarmen. Sigrid blev gift med Arne E. Arneson (Sauden) og bosatte sig i Fargo, N. Dak., hvor de drev sadelmagerforretning; begge døde uden børn. I andet ægteskab havde Jakob Ekse en søn, Henry.

Knut N. Langeland (Borge), født paa gaarden Borge i Haus af forældre fra Evanger, gift paa Voss med Anna Knutsdatter Bjørge, en søster af førnævnte Knut K. Bjørge og Gjertud Langeland. De kom til Amerika i 1856 og var to aar paa Koshikonong, hvor de boede hos John H. Bjørge. Saa drog de i 1858 til Big Canoe og tog ind hos Magne Langeland. De havde da fire børn. I 1861 drog de ifølge med flere andre norske især fra Voss til Jackson county, Minnesota, og bosatte sig ved Des Moines elven paa nybyggerland. Efter ankomsten til Big Canoe havde de faaet tre børn til. Den 24de august 1862 blev de overfaldt af indianere, som dræbte hans hustru og fem af børnene. En otte aar gammel datter, Martha, fik gjemt sig i en maisager og undgik samme skjæbne. En anden datter blev efterladt af indianerne som livløs, men kom sig nogenlunde igjen. Knut var ude for at lede efter kreaturerne, da dette hændte. Han hørte skydningen og skyndte sig hjem. Han fandt liv i to af børnene, tog dem paa armene og drog mod Spirit Lake, den nærmeste by,

26 mil borte. Det ene barn døde paa veien, det andet kom sig. Knut fulgte senere med en afdeling soldater for at se om nogen i nabolaget var ilive og for at begrave de døde. Knut Langeland drog tilbage til Big Canoe med sine to gjenlevende døtre. I 1870 aarene reiste han til Watouwan county, Minnesota, hvor han boede til sin død hos datteren Julia, den han bar til Spirit Lake. Hans datter Martha blev gift med en Sivertson og bor i Westbrook, Minn. Hun har seks børn.

Johannes Istad og hustru Anna samt sønnen Nils, ogsaa gift paa Voss, kom til Amerika i 1850 og var i 10 aar bosat paa Jefferson Prairie, hvorpaa de flyttede til Big Canoe, Iowa. Johannes og Anna døde der i meget høi alder.

Nils Johanneson Istad og hustru Britha blev ogsaa boende i Big Canoe og drev med jordbrug. Nils døde 70 aar gammel. Britha var død før ham. De havde fire børn: Anna, gift først med Lars M. Langeland, som døde i 1882. De fik to sønner. Hun blev siden gift med Søren Mestad og flyttede til Canada, hvor hun døde i 1905; John (Johannes), født 1858, er gift og bor paa farsfarmen, har otte børn: Nora (Mrs. T. Juve), John (død), Emily (Mrs. Blugen), Ida, Arthur, Della, Etta og Mabel; Edward har sammen med Ole Bidne drevet jernvarehandel i Decorah, Iowa, er gift og har en datter, Nellie, gift med Sam Bartla; Lewis, født 1866, døde 1929 i Seattle, Wash.

JAKOB VÆTHES FAMILIE

Jakob Ellingson Væthe, født i 1790, gift med Martha Steffensdatter, en søster af Knut Steffenson Tveito i Big Canoe, og kanske født paa Væthe ligesom han. I 1837 agtede Jakob at reise til Amerika, og tog med familie afsted til Gøteborg for at faa skibsleilighed, men vendte hjem igjen til Voss derfra, af hvad grund vides ikke. Senere bosatte han sig som husmand paa pladsen Leite under Eide og drev som bjeldesmed m. m. Han og hustru døde paa Voss. De havde børnene Elling, Steffa, Eli, Unne og Nils. Alle undtagen Steffa kom til Amerika. De skrev sig fra Eide.

Elling Jakobson Eide, født paa Voss den 31te december 1822, blev i 1856 gift med Inger Clausdatter Skjeldal (af Miltzowæt), og i 1857 drog de til Amerika, fulgte med Skibet "Hebe", og landede i Quebec. Derfra drog de over kanalerne til Chicago og videre til Allamakee county, Iowa, hvor de fik sig en farm, opførte et loghus og bosatte sig. Der blev de boende til sin død. De havde fem børn: Jacob, Claus, Martha, Ole og Anna. Eide var republikaner og hørte til den norske synode.

Jacob Ellingson Eide, født 21de september 1857 i Allamakee

county. Han reiste til McKinzie county, N. Dak., hvorom senere. Claus Ellingson Eide, født nær Quandahl, Iowa, 22de december 1858, er farmer nær Quandahl, R. F. D. Locust. Iowa. Martha Ellingsdatter Eide, født 5te december 1860, er Mrs. Morstad og bor paa farm nær Quandahl. Ole Ellingson Eide, født 6te juni 1862, bor ved Nesland, S. Dak., hvortil han flyttede i 1907. Anna Ellingsdatter Eide, født 17de januar 1864, gift med Johnson, bor nær Spring Grove, Minn.

Eli Jakobsdatter Eide, født 1825, blev gift paa Voss med en fra Berge og kom til Amerika i 1873. De stansede først i Big Canoe hos hendes broder Elling. Senere drog til til Vinland, Kansas, hvor de forblev.

Unne Jakobsdatter Eide, født 1831, kom til Amerika, var gift med Knut Anderson. De reiste ogsaa til Vinland, Kansas. Begge er døde.

Nils Jakobson Eide, født omkring 1838, kom til Amerika i slutten af 1850 aarene, kanske sammen med broderen Elling. Han studerede i St. Louis, Mo., paa den tid borgerkrigen udbrød. Da det 15de Wis. Inf. Regiment dannedes, meldte han sig den 10de februar 1862 til tjeneste i dette og stod i komp. H. Den 1ste juli 1862 blev han udnævnt til korporal. Han blev haardt saaret i slaget ved Stone River den 31te december samme aar og sendtes til hospitalet i Nashville, Tenn. Kom igjen til regimentet. I slaget ved Chicamauga i september blev han igjen saaret og sendt paa hospitalet. Den 25de mars 1864 blev han overført til Veteran Reservekorpset. Udmønstret ved krigens slut. Han kom saa til Big Canoe og holdt skole. Han var særdeles duelig og meget afholdt, men han døde i ung alder. Han var gift og efterlod sig hustru og flere børn. Hans hustru bor hos sin datter Mrs. Lena Hosserud, Rushford, Minn.

Ivar Bidne kom til Amerika i 1857 paa samme skib som Bergefamilien og reiste antagelig til Big Canoe. Han havde to sønner, John og Anders. John var med i borgerkrigen og faldt i denne. Anders døde i Big Canoe i 1904.

Amund Teigen, en bror af Anna Selland, kom til Big Canoe i 1850 aarene. Videre ukjendt.

Kolbein Grindeland, gift paa Voss med Hansina Tufte, søster af Synva, Amund Førdes hustru, udvandrede i 1854 og kom først til Jefferson Prairie, men drog omkring 1863 til Big Canoe settlementet og blev boende der. De havde flere børn. Sønnen Nils C. Grindeland, født paa Voss 1852, har drevet som farmer i Winneshie county. Er gift og har børn.

NYBYGGERTIDEN I BIG CANOE

I aarene 1850 til 1860 blev Big Canoe strøget hvad man kan kalde fuldt bebygget. Nykommerflokke, som reiste dertil i slutningen af '50 aarene, søgte som regel andre steder hen.

Nybyggertiden i Big Canoe, som i de fleste andre settlementer, var en prøvelsens tid. Man maatte leve paa den tarveligste maade. Jordhytter var beboelseshuset for endel, eller simple stokværk (loghuse), bestaaende af et rum for hele familien. Der var smaat om penge. Landet maatte kjøbes, og det tog omtrent alt. Saa fik man sig en ko, et par kjøreokser og en gris eller to. En del havde dog skaffet sig et par kjøreokser og vogn før de drog derhen. De som havde opholdt sig nogle aar paa Koshkonong, eller et andet ældre settlement, havde der forskaffet sig de nødvendige sager. Men i alle tilfælder blev det smaat med farmingen de første aar, og levemaaden blev da derefter. Man maatte hjælpe sig med, hvad der havdes paa farmen. Langt var der til markedspladse. Det første aar var det vanskeligt at faa male, saa man havde mel. Derfor drog Erik Selland lige til Dubuque med et læs hvede for at faa det malet, og man vilde købe meget af ham paa veien. Men i 1853 kom der op en mølle i Decorah og en i Freeport. Man fik da mel til husbrug, og man kogte grød og bagte fladbrød som paa Voss. Af kjødvarer var der helst flesk; thi grise fik man snart adskillige af og de var billige at føde, da de for det meste ernærede sig selv i skogen om somrene.

Men hensyn til de kirkelige forholde i Big Canoe, saa besøgte Elling Eielson stedet tidlig, John Brakestad var lægprædikant. Ole K. Bakketun, som var blit methodistprest, var der ogsaa meget tidlig, og det fortælles, at han fik adskillige tilhængere. En methodistmenighed blev stiftet. Erik Anderson (Heldestvedt) var dens gode støtte.

I 1853 blev en kirkemenighed dannet i Big Canoe. Organisationsmødet holdtes i august eller september hos Torgeir Luros (haring) med Erik E. Slen som formand. Af de 35 personer som deltog i dette, var 11 vossinger, nemlig: Erik E. Slen, Ole Magneson Sætre, Erik Erikson Selland, Bottolf Olson Oina (Sivlesøen), Svend Olson Bidne, Knut Knutson Bjørge, Ingebrigt H. Grindeland, Henrik H. Fadnes, Magne Helgeson Langeland, Halvor J. Forde og Erik D. Hatlestad. Erik Slen, som var skolelærer fra Voss, tog sig af børnenes religionsundervisning og gjorde det paa en ypperlig maade. I 1854 fik man pastor V. Koren til prest. Han holdt gudstjeneste første søndag efter paaske 1854 i huset hos Erik Slen, hvor der var fire børn døpte, et brudepar viet og 28 gik til alters. Den 19de oktober samme aar

holdtes igjen gudstjeneste hos Erik Slen med seks barnedaab, to konfirmerede og 27 altergjæster. Den 14de juni 1856 holdtes gudstjeneste hos Ole Sætre, hvor Erik Slen synes at have forrettet. Man mødte flere gange i huset hos disse uden at deres navne er specielt nævnt.

Den 26de mai 1857 holdtes gudstjeneste i Sætre skolehus, ved pastor Koren. Fra da af til 1865 blev dette skolehus brugt til kirkelige handlinger saavel som til skole, og dette blev et meget bekjendt sted i de aar. Der holdt Ole Nelson Saue skole og ligeledes Knut Berge. Amund J. Førde var kirkesanger og søndagsskolelærer der. Under borgerkrigen samledes man der for at høre beretninger om krigen. I 1867 indviedes den første kirke i Big Canoe, men den sattes dog ikke nær Sætres skolehus, men længere i nordvest, hvor kirken nu staar.

Der var i Big Canoe ogsaa et andet skolehus med vossenavn, nemlig Vossevangen skolehus, der stod længer øst mod Quandal.

Efter 1860 blev der snart forandringer paa flere maader i Big Canoe. Man havde faaet opdyrket en hel del jord, priserne paa farmprodukter gik under borgerkrigen svært op. Farmerne begyndte da til at bli velstaaende. Man byggede sig bedre huse og fik bedre madstel. De unge folk havde lært lidt af bystel og tog snart efter. De som kom til Big Canoe efter den tid, fik da ikke føle saa meget af de savn, som man før havde havt; men der blev nu kostbarere at faa sig land der, og faa var istand til at købe da, hvorfor opholdet der blev kort for mange. Her skal nu nævnes om dem, som kom efter 1860 til Big Canoe strøget.

Anders Torbjørnson Gjerde, født 1832, søn af Torbjørn Anderson Traa og Gunvor Andersdatter Gjerde. Han blev gift med Kari Knutsdatter Afdal; havde en tid gaardsbruget paa Gjerde, men solgte og udvandrede til Amerika i 1860 og kom til Big Canoe, Iowa, aaret efter. Der blev han bosiddende og drev som farmer til sin død. Han havde fire børn, kanske flere. De var: Torbjørn (Thomas), Gilbert og Andrew, som har boet i Highland township, Winneshiek Co., Iowa; Lewis Gjerde i Cando, N. Dak.; Mrs. Martin Peterson, Spring Grove, Minn. Sønnen Andrew, født i Highland township 27de februar 1870, døde den 14de april 1929. Han var gift med Julia Lønningsdahl 7de april 1897 og har seks børn: Alvin, Lorence og Grant i Highland township, Harry i Hanlontown, Iowa, Clarence i Manley, Iowa, og Myrtle (Mrs. Carl Holstad) i Manley, Iowa.

Nils Johannesson Ure, ogsaa kaldt Opheim, kom til Big Canoe fra Jefferson Prairie i slutningen af 1850 aarene. Til Amerika kom han omkring 1854. Nils boede en del aar i Big Canoe,

men flyttede senere til Worth county, Iowa. En datter, Britha, blev gift med Steffen K. Tveito (se foran).

Johannes Ure og hustru Ingerid, Nils J. Ures forældre, kom til Big Canoe sammen med sønnen Ole omkring 1870. Johannes døde i Big Canoe. De øvrige af familien flyttede bort. En søn, Lars Ure, var ogsaa nogle aar i Big Canoe, men flyttede i 1881 til Minnesota. Han havde familie.

Ole S. Nesheim kom til Big Canoe fra Illinois omkring 1865 og bosatte sig som farmer i Hannover township, Allamakee Co. Han blev i 1866 gift med Sigrid Ivarsdatter Tveito (se foran). Ole døde i 1913 og Sigrid i 1926. De havde 11 børn, hvoraf 10 overlevede dem, nemlig: Sivert, Albert og Ivar, paa hjemmefarmen; Lewis i Leeds, N. Dak.; Anna, gift med H. H. Fretheim; Ingeborg, gift med Ben Thompson; Maria, gift med mr. Hellen — alle i Ridgeway, Iowa; Sevrina, gift med Ed Fretheim, Highland township, Big Canoe; Emma, gift med Thos. Larson, Garretson, S. Dak.; Ida paa hjemmefarmen.

Torsten Nesheim var med Torstein Kvamme til California paa guldgravning, derpaa med i borgerkrigen. Han blev gift med en datter af Sjur og Anna Graue (se foran). Torsten drev som farmer i Big Canoe og døde der i 1905, efterladende mange børn.

Anders Bære, vistnok en broder af Anna Graue og Brita Hjembære, boede som farmer i Big Canoe og har havt børn boende der.

Lars J. Langeland, søn af Johannes Torkelson Tosse (Eksingedal) og hustru Sigrid Larsdatter Gulbraa, der boede paa en plads under Langeland. Han kom til Amerika i 1864 og aaret efter til Big Canoe. Der tog han fat med hvad der traf sig. I 1870 aarene drog han til andre steder i Iowa og saa til Syd Dakota, hvor han drev som farmer ved Lily til sin død. Han var ugift. Langeland var en godt oplyst mand og havde god greie paa mange vossinger. Han skrev den kvikke artikel i "Bygdejevningen" som et tillæg til Nils A. Lees beretning om vossingerne i Amerika, og skrev ellers artikler i aviserne. Om hans brødre John, Nils og Johannes se andre steder.

Haldor Larson Luren, gift med Magli Larsdatter Bjørge (Solberg), Bergsdalen, udvandrede i 1864 ifølge med søstersønnen Torbjørn J. Lien og Tormod Nakka. Haldor drog til Big Canoe settlementet og bosatte sig paa en liden farm ved Highlandville, Iowa. Han havde en søn, Lars, som blev gift med en pige, Trosserud, og bosatte sig ved Canton, Syd Dakota. Der begyndte han med bankforretning. Haldor og hustru drog da til ham. Magli døde en tid efter ved et ulykkestilfælde. Der

kom ild i hendes klæder. Haldor overlevede hende i mange aar. Sønnen har sidst været i en bankforretning i Wisconsin. De kaldte sig Larson.

FAMILIEN LIEN

Johannes Askildson Hernæs og hustru Brytva Larsdatter Luren var gaardbrugerfolk paa gaarden Lien i Teigdalen, Evanger, Voss. De havde seks børn: Askild, Lars, Torbjørn, Ingeborg, Haldor og Inger, som alle efterhvert kom til Amerika, til ligemed deres gamle moder. Hun var en søster af Haldor Larson Luren. Johannes Askildson døde noget tidlig paa Voss. Familien antog navnet Johnson.

Askild Johnson (Lien), som antagelig var ældst, kom tidlig til Amerika. Han døde ugift for mange aar siden ved Highlandville, Iowa.

Lars Johnson (Lien), født paa gaarden Lien den 28de januar 1840, gik efter opvæksten i skomagerlære hos Gulleik Saghaugen i Evanger; udvandrede saa i 1866 til Amerika og drog til Ettrick, Wisconsin, hvor hans broder Thorbjørn, som var udvandret før, opholdt sig. Han blev der i tre aar og drev som skomager. I 1869 blev han gift der med Anna Christoffersdatter fra Hardanger, og drog saa til Highlandville, Winneshiek Co., Iowa, hvor han det første aar drev sit skomagerhaandverk. Saa købte han en farm en halv mil fra landstedet Highlandville og tog fat paa jordbrug, hvormed han siden drev til 1923. Hans kone døde 19 maaneder efter giftermålet, efterladende en datter, Betsy Louise, gift med Ole Thorson, Decorah, Iowa. I 1873 blev han gift med Anna Trondsdatter Folkedal fra Hardanger. Hun døde 1910. De fik to børn: Albert, som døde ugift 36 aar gammel i 1910, og Anna Josephine, født 1876, som er faderens husholder. Hun er ugift. I 1923 flyttede Lars Johnson til Decorah, Iowa, hvor hans hjem er i 808 Heivly street, og trods de 90 aar er han ved god helbred. Da alle søskende udvandrede, kostede han sin moder over til Amerika og hjalp ligeledes sin broder Halvor med familie over.

Torbjørn Johnson (Lien), født 1843, udvandrede sammen med sin onkel Haldor Luren og Tormod Nakka i 1864. Han fulgte med Tormod til Ettrick, Trempeleau county, Wisconsin, og forblev der endel aar. Flyttede saa til Highlandville, Iowa, og købte sig land der i nærheden, hvorpaa han siden boede. Han blev gift med Guri Sjuraas fra Røraas, Norge. De fik to børn: Marie, gift med Bersvend Sjuraas, og Albert, ugift. Torbjørn døde i 1908, og hans hustru i 1929.

Ingeborg Johannesdatter Lien blev gift med Sjur Larson Bjørga og udvandrede i 1866.

Haldor Johnson (Lien) drog i ung alder til Oslo, Norge, og blev murer. Der blev han gift med Gina Olson. I 1876 udvandrede han med familie til Amerika. Drev først som murer, men købte ogsaa en liden farm i Hesper township, Winneshiek Co., Iowa, hvor han siden boede. Hans kone døde i 1917 og han den 22de december 1929. Han efterlod sig otte børn: Bertha, Ida, Amanda, Oscar, Anna, Gustin, Nellie og Leonard. Oscar er i San Diego, Calif. De øvrige er i Chicago, Illinois.

Inger Johannesdatter Lien, født 1849, kom til Amerika sammen med moderen og blev boende i Winneshiek county, Iowa. Hun er nu 81 aar gammel og har sit tilhold paa Decorah gamle-hjem.

X **Lars Herbrandson Takle**, født paa pladsen Taklehagen den 12te januar 1838, blev i 1866 gift med Anna Ivarsdatter Hamre fra Granvin, Hardanger, født 15de december 1843, og udvandrede samme aar til Amerika. Der bosatte de sig paa en farm i Highlandville township, Winneshiek Co., hvor de blev boende til sin død. Lars døde den 17de juni 1917 og hans hustru den 4de august 1927. De fik fire børn: Absalom, Inga, Ivar og Mina. Lars og hustru tilhørte Big Canoe menighed, indtil Highland menighed blev stiftet, da de var med at grundlægge denne.

Absalon L. Tackle, født den 1ste januar 1866, blev den 22de juni 1898 gift med Anna Knutsdatter Bjørgo, og blev boende i Highland township. Han døde den 10de april 1909 og hans hustru den 9de april 1910. De efterlod sig tre børn: Alma Takle, som er lærerinde og bor i Spring Grove, Minn.; Leonard, i Hendricks, Minn., og Adeline Takle, som ogsaa er lærerinde. Inga Larsdatter Takle er syerske i Decorah, Iowa. Ivar Larson Takle har drevet som bygningsmand, men er nu paa hjemmefarmen ved Dorchester, Iowa. Mina Larsdatter Takle er paa hjemmefarmen i Highland township.

Sjur Larson Bjørgo, født paa gaarden Bjørgo, Evanger, den 3dje april 1845, søn af Lars Larson Bjørgo og hustru Inga Sjursdatter. Han var døbt i Evanger kirke den 20de april 1845 af pastor Daae og konfirmeret den 14de oktober 1860 af pastor Gleditsch. Den 6te april 1866 blev han ægteviet til Ingeborg Johannesdatter Lien af pastor J. Stub Irgens og reiste samme aar til Amerika. De kom først til Wisconsin, men i 1869 drog de derfra til Big Canoe og bosatte sig i Highland township ved siden af Lars Takle som farmer. Der forblev han til sin død, der indtraf den 23de februar 1923. Hans hustru overlevede ham. Han og hustru hørte først til Big Canoe menighed, men var saa med at grundlægge Highland menighed, paa hvis gravplads han er bisat. Han efterlod sig en datter, Bertine — kanske de

havde flere børn. Bertine blev gift med en Mr. Strinmoen og har boet paa forældrefarmen. Hun har fire børn: Ida og Olaf, som bor hos moderen; Bernhard, har en farm ved siden af bedstefarsfarmen, og dr. Selmer Strinmoen, Highlandville, Iowa.

Erik Olson Skjeldal, skrev sig Schjeldahl, født den 23de juni 1848, søn af Ole Knutson Skjeldal og hustru Ranveig Eriksdatter Seim, gaardbrugerfolk paa Skjeldal — af Miltzow- og Dals-æt. I 1868 udvandrede han til Amerika og reiste til sin farsøster, Margretha Saue i Big Canoe. Paa sin 20-aarige fødselsdag kom han til Lansing, Iowa. Han begyndte i Big Canoe med farmarbejde og drev med dette de første somre. Om vintrene arbejdede han for kosten og gik tillige paa almueskolen. Saadan drev han, indtil han havde gennemgaaet skolen og opspar 400 dollars; tog saa ind paa et akademi og fik eksamen derfra. Det sidste var et forretningskursus. Hans penge var da opbrugte. Han drog saa til Decorah for at faa et certifikat som lærer, da der ikke syntes at være noget andet at tage fat med. Han maatte da tage lærereksamen, men før han fik sit certifikat fik han plads som betjent i Landers butik — den største i Decorah. Han skulde være der i to maaneder paa prøve for 20 dollars maaneden. Efter de to maaneders ende tog han ud paa høstarbejde i 14 dage. Tjente da 4 dollars om dagen og syntes da at være rig igjen. Derpaa satte han sig ud for et aar til Landers i Decorah og skulde da have 25 dollars om maaneden, men fik ved aarets ende 100 dollars ekstra. Han fortsatte i samme plads til høsten 1876, da han og Frank Landers, søn af handelshusets eier, købte en butik i Highlandville, Iowa, og Erik drev da handelen der, mens Landers, som forblev i Decorah, holdt en betjent med ham. Omkring halvandet aar efter købte han Landers ud, og siden drev han handelen i Highlandville alene lige til sin død. Da han begyndte handelen i Highlandville i 1876, blev han ogsaa udnævnt som stedets postmester, hvilken stilling han ogsaa holdt siden. Det sagdes ved hans død, at han havde tjent som postmester længere end nogen i staten. Han var en ivrig republikaner og tog aktiv del i politiken. Han døde den 13de januar 1913. Han var gift i 1880 med Brynild Tollefsdatter Sanden, født i Amerika (af Hallingslegt). De fik seks børn: Oscar Cornelius, født den 6te mai 1882, farmer nær Haynes, Adams county, N. Dak.; Theodor, født 22de december 1883, graduent fra Luther College og fra landmaalerskolen i Ames, Iowa, arbejdede en tid for Chicago & Northwestern og Chicago, Milwaukee & St. Paul-banen til hans fader døde, da han tog bestyrelsen af forretningen. Nu driver han bankforretning i Highlandville, mens handelsforretningen nu

eies og drives af hans søskendebarn, Brynjulv K. Schjeldahl. Ralph Edgar, født den 4de oktober 1885, er farmer nær Gilby, N. Dak.; Margretha Amanda, født den 23de august 1887, hotelforretning i Ryder, N. Dak.; Randvei Henrietta, født den 18de juli 1890, butikdame i Ryder, N. Dak.; Arthur Oliver, født den 28de mai 1892, gennemgik en tandlægeskole i Chicago og er tandlæge.

Erik Hyrt og hans broder **Peder Hyrt** kom omkring 1866 til Big Canoe og boede der nogle aar. Reiste i 1873 til Nebraska.

Lars Hernes — den ældre — kom til Big Canoe i 1867. Han havde stor familie. Reiste om en tid til Worth county, Iowa, og siden til Otter Tail county, Minnesota. Se senere.

Lars L. Evanger — en søstersøn af Knut Bjørgo — kom sammen med Lars Hernes til Big Canoe i 1867. Han reiste vide omkring; blev paakjørt af jernbanetoget nær Hayfield, Minn. Ugift.

David A. Bindingebøe og dennes broder, Anders Bindingebøe, kom samtidig med foran nævnte. David bosatte sig senere ved Jasper, Minn., og Anders ved St. Cloud, Minn.

Knut Nilson Ekse kom til sin bror Jakob Ekse i 1869. Drog saa til Minnesota og senere til Syd Dakota.

Askild Knutson Trefald boede en tid hos Knut Gulbraa. Reiste siden til Emmet county, Iowa.

Knut Haldorson Bjørgo — en brorsøn af foran nævnte Knut Bjørgo — født paa gaarden Bjørgo i 1837, tog i 1854 provsteksamen hos provst Landmark i Hardanger samtidig med Knut E. Berge og Brynjulv Hovda; blev lærer i Evanger i 1855 — først i Teigdalen, saa i Tyssekredsen og derpaa i Bjørgo-Øfstedalskredsen. Han var ogsaa gaardbruger paa Bjørgo. Han var gift to gange paa Voss. Hans første hustru, Barbraa, døde tidlig, efterladende tre børn: Ranveig, Haldor og Anna. Saa blev han gift med Brytva Larsdatter Bjørgo, søster af foran nævnte Sjur Bjørgo. De fik to børn — en søn, Lars, født paa Voss i 1870, og en datter, Hannah Bertina, født i Amerika i 1874. I 1871 drog Bjørgo med familie til Amerika og kom til Big Canoe, hvor han først tog ophold hos Magne Langeland, gift med hans farsøster Gjertrud. Saa kjøbte han sig farm ved Bear Creek, Big Canoe township. Han begyndte ogsaa at holde skole, men fik om høsten nervefeber, som han overstod, men var siden af daarlig helbred og døde en tid efter af tæring. Hans enke blev gjengift.

Anna Knutsdatter Bjørgo, født den 31te mars 1862, blev gift med Absalon L. Takle. Haldor Knutson Bjørgo døde som barn i 1872. Ranveig Knutsdatter Bjørgo, født den 5te august 1866,

blev gift med John S. Folkedahl, som har været skolelærer i nærheden af Dorchester, Iowa, søn af Svend af Barbraa Folkedahl, Granvin. De har en søn, Knut, som er elektriker, gift og bor i Highlandville, Iowa. Han har tre børn. Ranveig døde omkring 1914. Lars Knutson Bjørgo, født den 2den juni 1870, er farmer nær Highlandville, Iowa. Han har været gift to gange. Har ingen børn. Hannah Bertina K. Bjørgo, født den 12te april 1874, døde ugift den 25de juni 1892.

Erik Haldorson Bjørgo, Haldor H. Bjørgo og Knut H. Bjørgo d. y., forannævntes brødre, kom til Amerika samme aar. Samtidig kom ogsaa John og Nils J. Fosse, foran nævnte Lars Langelands brødre, samt Johannes J. Gulbraa og Erik Grimestad. De var paa samme skib som skolelærer Knut Bjørgo. Erik H. Bjørgo, gift, og Haldor kom til Big Canoe, men flyttede om et aars tid bort — vistnok til i nærheden af Kensett, Iowa. Knut d. y. døde den første høst af nervefeber.

Jakob G. Brekhus og hustru kom til Big Canoe i 1872 og arbejdede der i nabolaget en tid; reiste saa til Stanwood, Wash.

Knut Larson Aarhus kom til Big Canoe i 1873, stansede nogle aar og reiste saa til Dodge county, Minnesota, hvor han forblev til sin død. Knut Aarhus var en søstersøn af kirkesanger Knut Sjurson Aarhus, senere Kvilekval.

Sjur Helgeson Aarhus kom ogsaa i 1873. Han boede senere ved Brainerd, Minn.

Lars Gulleikson Aarhus kom vist paa samme tid i 1873. Han eiede farm i Big Canoe. For endel aar tilbage blev han skudt, mens han sad og melkede; hvorledes det gik til er forfatteren ubekjendt.

Gulleik G. Aarhus kom ogsaa i 1873. Han boede i det sidste i det nordlige Minnesota.

Jakob Horveid kom til Big Canoe omkring 1874. Han var underofficer i Norge. Her blev han gift med Britha Lund Clausen, enken efter pastor Clausen i Spring Grove, Minn.

Berge Horveid, forannævntes broder, kom vist ogsaa i 1874. Han har drevet som farmer i Big Canoe.

Ingebrigt Engeland var ogsaa blandt de første bosiddere i Big Canoe. Forøvrigt vides intet om ham.

Lars Fjose og Erik Gavle var ogsaa bosiddere der.

Eilev Larson Skjervheim blev gift paa Voss med Anna Rognaldsdatter Nestaas, født i 1858. I førstningen af 1880-aarene kom de til Amerika. Annas morsøskende var Claus K. Skjeldal og Margretha Saude i Big Canoe, og de reiste til dem. Eilev har drevet som snedker. Han var udlært bygningsmand fra Voss. Han bor nu paa farmen som Claus Skjeldal havde

like ved Big Canoe-kirken. De har ingen børn. Eilev er et meget interesseret medlem af Vosselaget.

Brynjuv Knutson Skjeldal, født paa Skjeldal, Voss, i 1883, søn af Knut Olson Skjeldal og Anna Nilsdatter Seim — skriver sig Schjeldahl. Han har i mange aar drevet handel i Highlandville, Iowa. Han har den samme butik, som onkelen, Erik Skjeldal, havde. Udvandrede i 1906. Han er ugift.

I DECORAH, IOWA

Foran er allerede nævnt, at Peder Samsonson Een bosatte sig som skomager i Decorah i 1851.

Herlaug Pederson Osgjerd blev handelsbetjent i Decorah i 1856. Han reiste senere til Northwood, Iowa, og begyndte handelsforretning.

Lars Pederson Osgjerd, Herlaugs broder, kom til Amerika i 1858, og bosatte sig i Decorah. Han drev der med spisekvarter og bevertning og blev boende der til sin død. Han efterlod sig to døtre. Den ene var i flere aar lærerinde, men har siden været ansat i Winnesheik County State Bank, Decorah, Iowa. Osgjerd-brødren antog navnet Peterson.

Sjur Pederson Osgjerd, født den 1ste august 1843, kom til Amerika i 1862 og blev først et par aar boende i Decorah, hvor han arbejdede med forskjelligt om somrene og gik paa skole om vintrene. I 1864 reiste han til Winona og lærte sælemagerfaget. Om høsten samme aar kom han igjen til Decorah og var i 16 maaneder betjent hos Ellsworth & Landers. Saa var han en kort tid ved Wisconsin universitet i Madison, Wis., hvorpaa han om vaaren 1866 drog til Northwood, Iowa, og begyndte i handelsforretning sammen med broderen Herlaug.

Sjur Olson Vike, skrev sig S. O. Wilson, kom til Amerika i 1850-aarene og var en af de første bosiddere i Decorah, hvor han drev skrædderforretning. Han havde ogsaa en tid farm i Allamakee county (Big Canoe-settlementet). I 1858 var han "Wossingen's" agent i Decorah. I slutningen af borgerkrigen hvervede han sig til tjeneste i den og kom med i 6te U. S. kavalleriregiment, vistnok som tambur. De skulde under Nelson A. Miles ha gaaet til Syden, men saa blev der indianer-uroligheder i Dakota Territory, og de maatte da reise derhen. Han var en rank og kjækt udseende mand med militær holdning. I alle parader og offentlige tilstelninger, som den 4de juli og lignende, var det Wilson som ledede processionen. Hans kone skulde være fra Hegland. De havde to døtre: Anna Louisa og Emma. Anna blev gift med en prest; Emma med Julius Hopperstad, som i mange aar var ansat ved "Decorah-Posten" og senere ved Augsburg Publishing House, Minneapolis, Minn.

Nils Knutson Bragestad og Ole Nilson Ygre er nævnte i "Wossingen" som boende i Decorah i 1858. Om Ole Ygre se Mons Ygre-familien.

Odd Anderson Klyve, søn af Anders Anderson Kløve (se foran), kaldte sig Edwin Klove. Han kom fra Muskego i 1860 og var bosat i Decorah. Vistnok havde han ogsaa en farm i Springfield township, Winneshiek county. Hans forældre kom til ham i 1864 og boede hos ham i Decorah til faderens død i januar 1866. Hans mor døde i Springfield township i 1870. Begge er begravne ved Decorah, Iowa. Odd Kløve var i flere aar county-kasserer i Winneshiek county. I 1883 flyttede han til Nevada, Iowa, hvor han forblev til sin død, der indtraf den 26de februar 1915. Hans hustru døde i februar 1929 i en alder af 88 aar. De efterlod sig to børn: Mrs. U. S. Alderman og George A. Klove, som begge bor i Nevada, Iowa.

Knut Anderson Ringheim var handelsbetjent i Decorah en tid. Se Kløve-ætten.

Lars Torgerson Seim, født paa Voss den 24de juni 1830, udvandrede i juni 1849 og kom til New York; drog derfra til Chicago. Gik der paa handelsskole ("business college"). I 1852 drog han til California paa guldgravning og var der i otte aar. I 1860 kom han tilbage og reiste til Cambridge, Wis. Der blev han den 22de juni samme aar gift med Ragnild (Rhoda) Amondson (Honve). (Se foran.) Saa drog han til Decorah, Iowa, hvor han købte en del i Decorah Uldvarefabrik og drev fabriken i endel aar; solgte saa ud og flyttede til Northwood, Iowa, hvor han begyndte med material- og købmandsforretning. Denne drev han med stort held til 1886, da han solgte ud. Han var i mange aar skoledirektør i Northwood. I politik var han demokrat — i det kirkelige til den lutherske kirke. Han døde den 2den februar 1900. Hans hustru døde i mars 1928 i en alder af 92 aar. De havde ni børn: Thomas, Ella, Anna, Nick, Edward A., Minnie R., John L., Celia B. og Geo. F.

Norman E. Sime, født i Madison, Wis., den 27de april 1861, graduerede fra Madison Business College, Madison, Wis., og senere fra Iowa universitet — tog juridisk eksamen og satte sig til som sagfører i Windom, Minn., og tillige som eiendoms-handler der. Senere flyttede han til St. Paul, Minn., og drev sin forretning med held. Han døde den 3dje juni 1917.

Ella J. Sime, født i Windsor, Ill., den 13de februar 1863, gennemgik Northwood høiskole, blev gift med Henry B. McFarland. De bor i Merriam Park, St. Paul.

Anna L. Sime, født i Windsor, Ill., den 25de mai 1865, gennemgik Northwood høiskole og senere gik en termin paa Cornell

College. Siden var han i mange aar lærerinde i Worth county, Iowa, og i Minnesota. Bor nu i Northwood, Iowa.

Nick N. Sime, født i Windsor, Ill., den 5te juli 1867, gennemgik Northwood høiskole; var assisterende postmester i Albert Lea, Minn. Senere har han været med International Harvester Company som reisende salgsmand med hovedkvarter i St. Paul, Minn.

Edward A. Sime, født i Decorah, Iowa, den 8de december 1869, gennemgik høiskolen i Northwood, Iowa, og var skolelærer i to aar; saa var han i mange aar i bankforretning i Windom, Minn. Har senere boet i St. Paul, Minn.

Minnie R. Sime, født i Northwood, Iowa, den 2den december 1872, gennemgik høiskolen i Northwood. Har ellers været hjem og hjulpet sin mor med husarbeide til dennes død.

John L. Sime, født i Northwood, Iowa, den 9de december 1875, var telegrafist i adskillige aar til sin død i 1901.

Celia B. Sime, født i Northwood, Iowa, den 20de november 1877, gennemgik høiskolen i Northwood og normalskolen i Winona, Minn.; var lærerinde endel aar, blev saa gift med John E. Jackson fra Grand Forks; bor i Brainerd, Minn.

George F. Sime, født i Northwood, Iowa, den 8de juni 1880, gennemgik høiskolen i Northwood; var skolelærer i Northwood og omegn i fem aar; studerede saa retsvidenskab i Iowa City og var en kort tid i St. Paul, hvorhan han bosatte sig som sagfører i Aberdeen, S. Dak.; blev valgt til county-dommer omkring 1920 og var det endda i 1925.

Sjur Nilson Lie, født paa gaarden Lie i Bergsdalen, Voss, af forældrene Nils Anderson Lie og Anna Sjursdatter Sætre, udvandrede i 1855; kom først til Deerfield, Wis., til sin broder Anders, men reiste i 1857 til Winneshiek county, Iowa, og bosatte sig paa en farm 7 mil vest for Decorah og blev boende der til sin død. Han var gift paa Voss med Anna Andersdatter Fyre. De havde to børn: Ingeborg og Nils. Ingeborg er ugift og bor i Decorah. Nils S. Lie blev gift i Iowa med Karina Danielson, datter af Peter Danielson (fra Skien) og hustru Mari Nilsdatter Bergsli fra Voss, søster til Gulleik og Eli, nævnte foran. Nils og Karina bosatte sig paa en farm i nærheden af Baldwin, Wis., hvor de fremdeles bor. De har to sønner: Alfred Lee, som bor i Eau Claire, Wis., og Peter Lee paa farm øst for Baldwin, Wis.

Erik Vinje og hustru Martha udvandrede i 1864 og kom til Big Canoe, Winneshiek county, Iowa, hvor de bosatte sig i Highland township. Der blev de siden boende. Fire børn kendes: Kjel (Kittil), født paa Voss i 1857, død i Highland town-

ship den 6te august 1923; Martin, født i Big Canoe den 2den december 1866, gift først i 1896 med Gjertrud Marie Langeland (død 1896), saa med Anna Haugsberg i 1911; døde samme dag som broderen Kittil; Lars, som bor i Highland township, og Mrs. John Mestad, sammesteds.

Anders Nilson Hermandsdal, skriver sig Nelson, født paa gaarden Vik i Stamnes sogn den 25de februar 1857, søn af Nils Anderson Kalland og hustru — en datter af Mons Vik. Forældrene boede dels i Stamnes sogn, dels i Evanger sogn og en tid i Arnevaag, hvor faderen arbejdede ved fabriken. Han døde der, da sønnen var 4 aar. Anders blev saa opfostret hos sin morbror Askild M. Hermandsdal i Evanger. Han gik paa omgangsskolen der og havde forskellige lærere, som Anders Horveid, David Honve, Torbjørn Skjerven, Knut Bjørge, Knut Bragestad og Lars Bragestad. Han var konfirmeret i Evanger kirke i 1872. I 16-aarsalderen drog han i 1873 til Amerika, reiste med dampskibet "St. Olav" og kom til New York; drog derfra til Kristian Ofstedal i Wilmington, Houston county, Minnesota, hvor han begyndte med farmarbejde; siden har han været tømmerhugger, jernbanearbejder og farmer. Siden 1913 har han boet i Decorah. Han var skoledirektør og i 17 aar formand i skolestyret; er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke. Den 9de april 1885 blev han i Winneshiek county gift med Brita Akslebjørg, født i Evanger den 23de mai 1863, datter af Jakob Axlebjørg og hustru Guri Seim. Hun døde i 1913. De fik seks børn: Jacob A., født i 1886, sagfører i Decorah. Martin, født den 21de februar 1889, er sagfører i St. Paul, Minn. Han hvervede sig i flyvevæsenet under verdenskrigen og var til øvelse i Fort Wayne, Ind. Gurina, født den 30te november 1891, husholderske hos faderen. Mary, født den 17de mai 1894, ansat i Darling's Drug Store i Decorah; Nils Albert var med i krigen og tilhørte 168th U. S. Reg., Co. 1, Third Iowa, Rainbow-divisionen, og gjorde krigstjeneste i Frankrige; han er nu county auditor i Winneshiek county, Iowa; Karl Bernhard gennemgik høiskolen i Decorah. Familien gaar under navnet Nelson. Anders havde en søster, Martha Vold, ved Bergens jernbanestation, Norge.

PAA GULDGRAVNING TIL CALIFORNIEN.

I 1848 blev der i Californien fundet rige guldforekomster og dette blev bekendt udover staterne om vinteren 1848-49. Vossingerne i Chicago nævner derom i et brev af 1ste januar 1849, hvori det heder, at "en stor urolighed eksisterer angaaende de nylig opfundne guldminer i Californien, der ved sine umaade-

lige rigdomme har sat det hele amerikanske folk i bevægelse. Dersom vi skal antage efterretningerne for sande, da er de om trent det rigeste i verden. Dog synes de næsten at gaa udover grænserne. Imidlertid tviler man ikke, at de er af største vigtighed. Det bedste ved disse miner er, at enhver mand — være sig europæer eller amerikaner — kan gaa der og arbeide for sig selv, og alt hvad han er istand til at samle, beholder han fri som sin faste og lovlige eiendom, uden at svare nogen skat eller told deraf, fordi Ny Californien blev afstaaet til De forenede Stater ved fredsslutningen med Mexico og er endnu ikke indlemmet i unionen."

I brev af den 1ste februar 1849 heder det videre: "Urolighederne over Californiens guldminer er forbausende. Omendskjø at der i New York var fra 60 til 70 skibe for at gaa til Californien, saa blev dog alle passagerpladsene optagne i mindre end en Uge. Desuden er her i de vestre stater en mængde, som vil reise over land. Det er dog uden tvil en farlig og meget møjsommelig reise, formedelst den uhyre længde og fordi at en mængde røvere streifer omkring i fjeldet Cordillas — det er fjeldkjæden Andes, som her kaldes Rocky Mountain, der adskiller De forenede Stater fra Californien."

Atter i brev af den 1ste mai nævnes om guldminerne i Californien, hvorom det heder: "Fra Californien er rygterne mere og mere tydelige, at guldregionen ikke er noget tomt, opdigtet sladder, at den fundne metal ikke er nogen jernerts, men virkeligt guld, og at man kan tjene flere hundrede dollars om dagen. Herfra Chicago har reist mange til Californien, og hvoriblandt Ole Vikingson Gjøsten."

Det var rimelig, at disse efterretninger ogsaa skulde opflamme vossingerne, og man finder, at en hel del af dem drog afsted i de nærmeste aar.

Vi ser, at Ole Gjøstein reiste allerede før den 1ste mai 1849. Han var dog ikke den første vossing, som drog afsted. Det var Arne Amundson Bøe (Raundalen), der i henhold til beretning af sønnen, Andrew Amundson, reiste allerede i 1848. De reiste fra Chicago. Samtidig reiste ogsaa Erik og Torkel Larson Lødve fra Ottawa, Illinois.

Da der i biografierne andre steder i bogen er berettet om hver af dem, som drog paa guldgravning til Californien, vil vi her kun nævne dem kortest mulig i samlet form.

Ole og Sjur Gulleikson Bøe reiste enten i 1849 eller '50 til Californien. I 1850 drog Gulleik Torstenson Saude, Amund Olsson Honve og vistnok Anders Anderson Fenne afsted fra Koshkonong — den sidste kanske fra Dodgeville, Wis. Ole Knutson

Rokne reiste fra Woodstock, Ill., og Sjur Anderson Graue vistnok samme aar fra Jefferson Prairie.

I 1851 reiste Knut Brynjulvson Duxstad og vistnok Erik Ellefson Sleen fra Jefferson Prairie. Styrk Ivarson Bøe fra Woodstock, Anders Ivarson Skutle og Nils Knutson Fenne fra Dodgeville, Wis., eller Koshkonong.

Lars Torgerson Seim reiste i 1852 og samtidig antages det at Ivar Kolbeinson Helgeland og Ole Steffenson Gjerald drog afsted. I 1853 reiste Torstein Monson Kvamme, Torstein Nesheim, Ivar og Knut Brynjulvson Duxstad, alle fra Jefferson Prairie, samt Aslag Nelson Fetje fra Chicago. Kolbein Sjurson Kvarme reiste i 1854 og var der 4 aar. Gulleik Gulleikson Graue og Lars Johanneson Himle reiste i 1858. Steffen Gulleikson Graue, Ole Nelson Lie og vistnok Isak Torstenson Ygre reiste i 1859. Ole Nilson Opkvitne drog fra Sumner, Kansas, til Californien i 1862. Samtidig var Nils Anderson Skjerve reist derhen.

Der vilde være en hel del at berette baade om reisen til Californien og opholdet der af disse guldsøgere, men plads for det staar ikke til raadighed her.

I de senere aar har mange af vosseslegt reist til Californien, mest for helbreds skyld og det milde klimat. For nærværende kunde der samles et helt vosselag. En sammenkomst forrige aar af en Kløve-Ringheimslegt bragte omkring 40 personer sammen i Lakewood nær Los Angeles. Andrew Ringheim, søn af Odd Anderson Ringheim, og flere af børnene til Ingebrigt Anderson Ringheim bor der. Hattie Anderson — datter af Torkel Larson Lødve, ligesaa. I Los Angeles er Torre Arnfinson Jordal og Brynjulv O. Berge. I San Diego er Iver Norman Lawson (Bøe) og Knut Olson Opheim (str.). I Pasadena var Sjur A. Rene under den store jernbanestreik i 1890 aarene. Inger J. Lie, enke efter Lars J. Bjørgum Lie, og søsteren Sofie J. Lie, gift med Lars N. Hefte, samt slektninger fra Lie og Bryn bor der.

Mons og Anna Ygres familie

Fra gaarden Ygre paa Voss er der udvandret mange personer til Amerika. Især er det flere medlemmer af to familier, som drog afsted tidlig i pionertiden, nemlig børnene til Mons Ygre, som det her skal nævnes om, og børnene til Sjur Ygre, om hvem senere.

Mons og Anna Ygre var gaardbrugerfolk paa Ygre i Tykkebygden, Voss. De havde syv børn: Lars, Ivar, Britha d. æ., Margretha, Ingeborg, Endre og Brita d. y.

Lars Monson Ygre, født i 1805, var gift paa Voss med Torind Eriksdatter Lødve og kom til Amerika i 1839. (Se foran.)

Ivar Monson Ygre var handelsmand og gjestgiver paa Evan-

ger. Monsons Hotel, som er velkjendt der, anlagdes af ham. Han havde tre børn, som kjendes, kanske flere. Anna blev gift med Knut Gjuckestein og bosat paa Evanger, Voss. Martin og Marie kom til Amerika. Familien antog navnet Monson.

Martin Monson kom til Amerika omkring 1870 og blev bosat paa en farm ved Elk Point, S. Dak. Han døde omkring 1880, efterladende hustru og to sønner, som bor ved Elk Point.

Marie Monson blev gift paa Voss i mars maaned 1870 med Johan Haave og i mai maaned samme aar udvandrede de til Amerika. De bosatte sig ogsaa ved Elk Point, S. Dak. Tre børn fødtes dem, nemlig August, Oliver og James B. Alle undtagen den sidste er døde. James B. Hove er bankør i Carlos, Minn.

Britha Monsdatter Ygre d. æ. blev gift med Torstein Hermundson Ygre. (Se foran.)

Margretha Monsdatter Ygre blev gift med Ole Nilson Saude og var bosat paa Ygre til 1856, da de udvandrede til Amerika. De havde da fem børn: Nils, Mons, Knut, Anna og Ingeborg. Sønnen Nils drog først til Amerika og var der nogle aar; gjorde saa en tur til Voss igjen og med ham fulgte saa forældrene i 1856. De drog da til Winneshiek county, Iowa, og bosatte sig nær Decorah, hvor Margretha og Ole forblev til sin død. Familien antog navnet Olson.

Nils Olson (Ygre), født i 1832, blev under sit ophold paa Voss i 1856 gift med Britha Davidsdatter Glimme (af Miltzow-æt), datter af Synva Larsdatter Opheim og David Monson Lunde, gaardbrugerfolk paa Glimme. De bosatte sig først i Goodhue county, Minnesota, men flyttede i 1868 til Houston county, Minnesota, nær Spring Grove. Nils døde der den 2den december 1897. De havde børnene Lewis Nelson og Serina, som dels har boet i Fresno og dels nær Kerman i California, samt Ellen, gift med W. H. Berg, Kerman, Calif.; Martha, gift først med Gulberg, saa med Fjerestad, bor i San Diego, Calif., og en datter, gift med Erikson, bor i Seattle, Wash.

Mons Olson (Ygre) hvervede sig den 22de august 1862 til tjeneste i borgerkrigen og stod i kompani D, 10de Minnesota infanteriregiment. Han tjente i tre aar. Da han hvervede sig, var han hos broderen Nils i Goodhue county, Minnesota; siden holdt han sig i Decorah, Iowa, og dels hos sin søster Anna i Fillmore county, Minnesota. Havde ingen familie.

Knut Olson (Ygre) opholdt sig hos forældrene ved Decorah, Iowa, indtil han, 16 aar gammel, den 20de februar 1861 hvervede sig i borgerkrigen og blev med i kompani F, 15de Wisconsin infanteriregiment. Han blev i 1864 tagen tilfange og

sendt til Andersonville fangeleir, hvor han var i 17 maaneder til krigens slut. Han kom hjem som krøbling, idet han var lam paa venstre side. Døde for mange aar siden. Ugift.

Anna Olsdatter Ygre blev gift med Paul Heineson Graue (Voss) og var først bosat i Decorah, Iowa, saa paa en farm ved Mabel, Fillmore county, Minn., hvor de forblev til sin død. Paul var af Riber-Galtung-slegten. De antog navnet Hanson. Deres to gjenlevende børn, Martin Hanson og Emma Hegg (enke), bor paa forældrefarmen ved Mabel.

Ingeborg Olsdatter Ygre døde som barn.

Anna eller Ingeborg Monsdatter Ygre kom til Amerika tidlig i 1840-aarene og blev gift i Chicago med en fra Stavanger-kanten i Norge. De døde begge i Chicago af kolera i 1849. Det er fortalt, at de efterlod sig adskillig eiendom, som Ivar L. Bøe skulde greie med at faa solgt, men alt gik i omkostninger.

Endre Monson Ygre var gift paa Voss med enke Anna — formentlig fra Rokne. De kom ogsaa til Amerika tidlig i 1840-aarene — vistnok sammen med søsteren. (Se Lars Ygres brev foran.) De bosatte sig paa Koshkonong nær det senere Cambridge, Wis. Endre døde nogle aar efter sin ankomst.

Brita Monsdatter Ygre, født i 1814, blev gift paa Voss med Erik Larson Brathole. (Se videre Brathole-slegten.)

Lars Bratholes slegt i Amerika

Flere af denne familie kom til Amerika, den første i 1856. De skal derfor tages under ett.

Lars Brathole og hustru, som var gaardbrugerfolk paa Brathole, Vossestranden, havde seks børn, som reiste til Amerika eller har efterkommere der. De var Erik, Mikkell, Lars, Nils, Gyrid og Ole.

Erik Larson Brathole, født i 1824, var en kort tid lærer paa Voss, saa butikbetjent hos Ivar Monson paa Evanger; blev omkring 1853 gift med dennes søster, Britha Monsdatter Ygre (se foran); udvandrede i 1856 sammen med sin broder Mikkell og svogeren Ole Nilson Ygre til Amerika; var ført bosat ca. 6 mil nord for Decorah, Iowa, i Big Canoe, hvor han købte en liden jordeiendom og forblev i seks-syv aar. Saa var de et aar i Fillmore county, Minnesota, og flyttede derpaa til en farm i Goodhue county, samme stat, hvor de senere forblev og drev som farmerfolk. Erik døde der i 1865. Hans hustru døde i 1895. De efterlod sig to sønner: Lars og Martin. De antog navnet Agrey efter sin mors navn Ygre.

Lars L. Agrey, født paa gaarden Ygre, Voss, den 8de juni 1854, kom 2 aar gammel med forældrene til Amerika og forblev

hos dem saalænge de levede. Det gamle hjemsted i Goodhue county tilfaldt saa ham. Han er nu i Zumbrota, Minn., men har farmen, 166 acres. Er medlem af Vosselaget og interesseret i slegtens historie. Er ugift.

Martin L. Agrey, født i Winneshiek county, Iowa, i 1857, blev gift med Margretha Lewis, datter af John Larson Vehle, ogsaa fra Voss; var en tid bosat ved Shell Brook, Sask., Can., nu ved Parkside, samme provins. De har haft syv børn: Edward, død; Joseph, Prince Albert, Sask., Can.; Willie og George, farmere ved Parkside, Sask., Can.; Alfred i Chicago, Ill.; Anna i Norman county, Minnesota, og Luella i nærheden af Detroit Lakes, Minn.

Mikkel Larson Brathole og hustru Martha udvandrede i 1856 sammen med broderen Erik. Han var først et par aar bosat ved Stoughton, Wis., hvor hans hustrus folk boede. Senere var han i nærheden af Northwood, Iowa, hvor han og hustru døde i 1867 eller 1868 med kort mellemrum. Af deres børn kan nævnes Lars Larson, som bor ved Summit, S. Dak.; Knut Larson, død i 1926, ved Scarville, Iowa; Martha, ved Scarville, Iowa, og Betsy, som bor i Orgeon. Der var flere børn.

Lars Larson Brathole kom til Amerika i 1859. Han døde efter to aars ophold her.

Gyrid Larsdatter Brathole blev gift med Amund Rødne og var bosatte paa gaarden Skogstad. De fik to børn: Nils og Britha — kanske flere. Nils udvandrede til Amerika i 1870-aarene og bosatte sig som nybygger i Codington county, Syd Dakota. (Se senere.) I 1881 drog saa Gyrid og Amund Skogstad og datteren ogsaa til Amerika og kom til Watertown, S. Dak. Der tog de sig "homestead" i nærheden og forblev i fem aar. I 1887 flyttede de til Buxton, N. Dak., og tilbragte resten af sine dage der. Datteren Britha blev i 1881 gift med Erik R. Nestoss, forretningsmand i Buxton, og forældrene blev da under hendes tilsyn. Gyrid døde der i 1908 og Amund i 1913.

Nils Larson Brathole var bosat paa gaarden Haga, Vossestranden. Han havde sønnerne Lars og Nils samt en datter, som kom til Amerika i 1870-aarene og var først bosatte ved Fertile, Iowa. Lars er død for mange aar siden. Nils reiste bort — ingen ved hvorhen. Søsteren blev gift med Ole Rholl (Telemark) og var en tid bosatte ved Fertile, Iowa, men flyttede senere til nærheden af Fertile, Minn., hvor de nu bor. Deres søn, Arthur Rholl, er bestyrer af Hauges Seminar i Red Wing, Minn.

Ole Larson Brathole, født i 1835, tog provsteeksamen og blev i 1854 lærer i Holbygden, Vossestranden; tog saa i 1860 eksamen

ved Stord lærerskole og blev samme aar lærer og kirkesanger ved begge kirker paa Vossestranden. Saa var han fra 1866 til 1868 lærer og kirkesanger i Vik i Sogn. Siden 1868 var han lærer og kirkesanger i Lyster, Sogn. Han døde i november 1911. Han var gift med Ingeborg Skjervheim, datter af Axel Davidson Skjervheim. (Se Axel Skjervheims familie.) Hun overlevede ham. De havde otte børn: Lars, om hvem se nedenfor; Ingeborg, født i 1869, og Erik, født i 1871, begge i Lyster; Anders, født i 1872, er i Oslo, Norge; Jørgina Levold, født i 1875, og Martha Brathole, født i 1877, er i Lyster; Ellen Brathole, født i 1879, har været i Duluth, Minn., men nu i New Jersey; David Brathole, født i 1881, er i Haugesund, Norge; Simon Brathole, født i 1883, er i Lyster, Norge.

Lars Olson Brathole, toldbetjent i Duluth, Minn., født den 2den juli 1867 i Vik i Sogn af forældrene Ole Larson Brathole og hustru, født Skjervheim, skriver sig Louis Brathole. Han var ældst af forannævnte otte søskende. Efter at have gennemgaaet almueskolen tog han ind paa Hamar lærerskole, hvorfra han udeksamineredes. I august 1886 udvandrede han til Amerika og reiste med skibet "Catalonia" af Cunard-linjen til Boston, Mass., hvortil han kom den 4de september. Reiste saa til Willmar, Minn. Han arbejdede i førstningen med forskjelligt — var saaledes fisker, seiler og ingeniør. I 1895 tog han "civil service"-eksamen og blev udnævnt til "deputy collector" og inspektør i 1905; blev saa "statistic clerk" ved hovedkontoret i Duluth og Superior tolddistrikt og bor i Duluth, hvor han eier et prægtigt hjem. Han er prohibitionist i politik, hører til den norsk-lutherske kirke og ordenen Knights of Maccabees og Ancient Order of United Workmen. Er interesseret i sin slegts historie og Vosselagets vel.

Den 30te mai 1903 indgik han i ægteskab med Thea C. Valsvig, født i Northwood, Iowa, af forældre fra Arnefjord i Sogn. Deres børn er: Thea Louise Irene, født den 24de april 1910, er ved St. Olaf College, Northfield, Minn.; Chester, 9 aar; Luella, 7 aar.

UDVANDRINGEN I 1850

Foran er nævnt, at Steffen Larson Bøe, Klaus Knudson Skjeldal og Knut Ivarson Glimme i Chicago drog til Voss om høsten 1849 og kom tilbage om vaaren 1850. I følge med dem — eller ialfald i det aar — skulde der udvandre 800 personer. Dette antal synes noget stort for bare Voss's vedkommende; men at der i det aar reiste flere end i noget tidligere aar kan ansees for sikkert nok. De tre nævnte personer har formodent-

lig bestilt skibe i Bergen og taget sig af de reiselystne ogsaa fra nabobygderne, som bedst de kunde.

Det blev dog ikke svært mange, som drog til Chicago, og om de gjorde det, saa blev opholdet der ikke langt. Om høsten 1849 — antagelig efterat Bøe, Skjeldal og Glimme var reiste til Voss — udbrød koleraen i Chicago. Den var om vaaren kommen til New York, og før den 1ste mai havde den herjet i Mexico og Texas, men da ikke i Chicago, hvor alle paa den tid var friske. Rimeligvis har man paa Voss ikke faaet besked om sygdommen før afreisen i 1850, og først ved ankomsten til New York har man faaet greie derpaa. Omtrent alle udvandrerne drog derfor til andre settlementer, og de fleste reiste til Koshkonong, Wisconsin.

Her skal da nævnes dem, som saavidt det vides drog ud fra Voss i 1850, og med det samme deres formentlige bestemmelsessted.

Med Steffen Bøe, Klaus Skjeldal og Knut Glimme til Chicago reiste Arnfin Josefson Bryn med familie, hvoriblandt sønnen Josef, som selv havde familie, samt Lars Mikkelson Rokne med familie. To og kanske flere familier fra Skjervheim. Lars Pederson Rogne, der dog snart efter drog til sin farbroder Ole ved Leland, Ill., og Aslag Nilson Fitje.

Til Chicago reiste vel ogsaa nogle, som da eller senere drog til Queen Ann Prairie, nemlig brødrene Nils Oleivson Grimestad, Knut Oleivson Ukvitne, Lars Oleivson Ukvitnes familie, da Lars formodentlig døde underveis eller i New York, og med dem Peder Knutson Flage — en broder af Lars Ukvitnes hustru — samt Anna Olsdatter Graue og Martha Olsdatter Graue — søstre af Knut Ukvitnes hustru — og Styrk Ivarson Bøe (Dyrvedalen).

Til Koshkonong-settlementet, Wisconsin, drog følgende personer, hvorefter mange havde familier, deriblandt voksne børn:

Johannes Brynjulvson Berge.

Ingeborg Elefsdatter Berge.

Gulleik Nilson Bergslien.

David Styrkson Gjernes eller Een.

Lars Knutson Fliseram.

Jakob Knutson Fadnæs.

Lars Sjurson Gilderhus.

Christoffer Gunnarson Hauge (Svelgo).

Klaus Erikson Himle.

Erik Anderson Himle.

Anders Nilson Himle.

Lars Olson Kvale (Tykkebygden).

Lars Josefson Lie.
 Haakon Mestad.
 Nils Olson Osgjerd.
 Gudve Davidsdatter Rekve.
 Nils Davidson Saue.
 Nils Olson Saue.
 Peder Olson Skutle.
 Ole Olson Styve.
 Anders E. Væthe.
 Steffen Sjurson Ygre.
 Knut Sjurson Ygre.
 Jakob K. Thoe.
 Følgende drog til Skoponong, Wisconsin:
 Knut Styrkson Bratager.
 Britha Styrksdatter Bratager.
 Ole Vikingson Gjerdager.
 Torbjørn Magneson Rykke.
 Til Spring Prairie reiste disse:
 Vivaas-familien.
 Kristoffer Amundson Graue.
 Nils Svendson Lie.
 Anders Nilson Lie (Lirhus).
 Til Jefferson Prairie reiste:
 Svend Olson Bidne.
 John Larson Gjerdager med familie.
 Kolbein Larson Graue.
 Halstein Grindeland med familie.
 Nils Johannessen Istad.
 Til Muskego:
 Lars Larson Kolve.
 Øiel Kolbeinson Helgeland.
 Knut Nilson Gjerde.
 Lars Olson Myrland.

Et af de skibe, som i 1850 udgik med udvandrere fra Bergen, var "Kong Sverre". Ellers vides intet om reisen eller de andre skibe. Her skal nu videre fortælles om, hvad der kjendes til med hensyn til disse udvandrere i Amerika og begynde med Koshkonong.

Johannes Brynjulvson Berge, født paa Berge, Voss, den 7de januar 1832, søn af Brynjulv Johannesson Hovda og Mari Gulleiksdatter Sæve, gaardbrugerfolk paa Berge. Maris oldefar i en linje var lensmand Mads Torbjørnson Sæve af Dals-ætten og oldemor Inger Clausdatter Miltzow i en anden. Johannes kjøbte 160 acres land af sin broder Brynjulv, som en tid forud

havde købt det af regjeringen. Paa dette land blev han siden boende. I 1855 indgik han i ægteskab med Angelina Mikkelsdatter Erdahl (Hardanger). Han var meget brugt i town-embeder, som han tog interesse i. I fem terminer var han town-kasserer, i fire terminer ligningsmand (assessor) og var mange gange medlem af town-styret som supervisor. I politik var han republikaner, i det kirkelige hørte han til den norsk-lutherske kirke. I 1890 byggede han sig hus i landsbyen Deerfield og boede der til sin død omkring 1916. Han havde fem børn: Brynjulv og Michael, farmere i Deerfield, hvor Michael døde i 1921, efterladende hustru og syv børn; Nicolay i Vernon county, Wis.; Thorbjørg, først gift med Nils O. Gilderhus og efter dennes død med Peter B. Grinde, Deerfield. Hun er død. Eli blev gift med Andrew Holmen og reiste til Saint Croix county, Wisconsin.

Brynjulv Brynjulvson Berge, Johannes's bror, var kommen til Amerika før 1850, men hvad aar vides ikke. Han døde paa Koshkonong i august 1858.

Britha Brynjulvsdatter Berge, de forannævntes søster, kom kanske i 1850 til Koshkonong. Der blev hun i 1858 gift med Nicolay M. Erdahl, en bror af Johannes Berges hustru. En søn, Bertinus Erdahl, farmer i Deerfield, kjendes. Britha er død.

Ingeborg Elefsdatter Berge blev gift med Erik D. Hatlestad og reiste i 1853 til Big Canoe, Iowa.

Gulleik Nilson Bergslien, født i 1828, blev i 1857 gift med Martha Andersdatter Gilderhus og blev bosat paa sin svigerfaders farm i Deerfield. Han er død for mange aar siden. Hans hustru døde den 30te mai 1925. De fik fem børn, hvoraf to vokste op, nemlig Nils, som bor paa den gamle farm, er gift og har en datter, Mabel; Julia, som blev gift med M. Skolas. Hun døde i 1900, efterladende børnene Arthur, Margaret og Christine. Gulleik Bergslien antog navnet Nelson.

David Styrkson Een, født paa Jernes i 1799, gift med Marjo Steffensdatter Ygre og bosat paa Een fra 1835 til 1850, da de udvandrede.

Lars Knutson Fliseram og hustru Abilona bosatte sig paa en farm nær Stoughton, Wis., men flyttede senere til Perry township, Dane county. Sønnen Haldor skrev sig H. Lewis og boede paa Koshkonong.

Jakob Henrikson Fadnes, født i 1811, broder af Henrik og John Fadnes, var gift i 1844 med Anna Styrksdatter Midtun, født i 1797, enke efter Mikkell Larson Sætre, var en tid gaardbruger paa Sætre, men solgte til J. Rivenæs, da de i 1850 udvandrede. Anna var gift første gang i 1824 og havde i dette

ægteskab en søn, Lars, født i 1835, som fulgte med til Amerika. Jakob købte sig land i sektion 21, hvor byen Deerfield nu er — det samme land som Aslag N. Fedtje senere købte. Annas søn, Lars, døde tidlig og kort efter døde ogsaa Jakob. Anna levede i lang tid efter og døde i Minnesota hos sin gamle nabo Sjur M. Sætre. Landet gik efter Jakobs død over til hans brødre.

Knut Henrikson Fadnes, ogsaa kaldt Brunborg, blev gift paa Voss med Anna B. Brunborg og var en tid bosat paa hendes farsgaard i Evanger til de udvandrede. Anna var en søster af Gulleik S. Hyllens kone. Knut bosatte sig paa land i Deerfield township ved siden af broderen Jakob i sektion 21 og blev boende der. Han havde seks børn: Berge, Kari, Henrick, Nils, Johannes og Ole. Af dem har Henrik og Ole boet i Deerfield. Johannes reiste omkring 1870 til Dover township, Buffalo county, Wis., og bosatte sig der. Hvor de andre bor er os ubekjendt.

Lars Sjurson Gilderhus, en bror af Nils, Anders og Ole Gilderhus, drog i 1856 til Dodge county, Minnesota.

Claus Erikson Himle, født paa gaarden Himle, Voss, i 1799, søn af Erik Clauson Tesdal, født i 1768, og hustru Aasa Andersdatter Himle, som var gaardbrugerfolk paa Himle. Hans fader var den i sin tid velkjendte lærer, kirkesanger og lensmand paa Voss Erik Himle. Slegten er i en linje af Miltzow-ætten. Claus's oldeforældre paa farsiden var Svend Mikkelsen Honve og Anna Knutsdatter Finne, datter af Knut N. Sonve og Margretha Clausdatter Miltzow paa Finne. [A. Finne, Miltzow-ætti.] Svends og Annas søn var Claus Svendsen Tesdal, gift med Jorunn Eriksdatter Græe, der var forældrene til Erik Clauson Himle. Foruden Claus havde han ogsaa sønnen Anders (Stor-Anders Himle) og en datter, Inger. Claus blev i 1827 gift med Gjertrud Styrksdatter Midtun, født i 1805, en søster af Anna Sætre. De boede saa paa Himle, indtil de i 1850 udvandrede og kom til Koshkonong. Der bosatte de sig paa en farm i nærheden af Utica, hvor Claus forblev til sin død i 1868. Han er gravlagt paa Vestre Koshkonong kirkegaard. Hans hustru døde hos sin datter Inger i Rock Dell, Minn., i 1878. De havde otte børn: Inger, Erik, Styrk, Anna, Aasa, Martha, Guro og Anna d. y. Alle børnene drog til Minnesota.

Inger Clausdatter Himle, født paa Himle, Voss, den 24de februar 1828; gift i 1853 med Ole Nilson Giere (halling) og var bosatte paa Koshkonong, til de i 1869 flyttede til Olmsted Co., Minn.

Erik Anderson Himle, født paa gaarden Himle, Voss, den 24de mai 1830, søn af Anders Erikson Himle og hustru Synva

Rognaltdatter Glimme. Hans fader var den paa Voss meget bekendte kjøgemester og talsmand Stor-Anders Himle. Han var en bror af forannævnte Claus E. Himle. Om slegten se under ham. Erik drog ved ankomsten til Amerika i 1850 først til Chicago og opholdt sig der til høsten 1851. Saa kom han til Koshkonong og kjøbte sig land i sektion 26, Deerfield township. Der blev han siden boende til sin død. Han blev i 1865 gift med Eli Anfinstdatter Græe. De fik ni børn: Anders, Albert, Synva, Inga, Eddy, Cordie, Martha Bertina, Johnny Elias og Elmer Listo. Erik besøgte Voss igjen i 1885. Han var republikaner og hørte til den norsk-lutherske kirke.

Anders Nelson Himle — kaldte sig Nelson — kom til Koshkonong i 1850 og var bosat der som farmer. I 1865 begyndte han sammen med Lars Tollefson Dymbe at drive landhandel i Stoughton, Wis., under firmanavnet Lawson & Nelson. Efter en 8-10 aars tid kjøbte han Lawson ud og drev siden handelen alene. Sønnen har drevet den efter ham. Han eier stedet endnu, men har leiet det ud.

Lars Olson Kvale, født paa Kvale i Tykkebygden, Voss, i 1808 og var gift paa Voss med Britha Olsdatter Vinje, ogsaa født i 1808. De boede paa Kvale til de i 1850 udvandrede. Deres fire børn, Ingebjørg, Ole, Kari og Britha, var alle fødte der. Lars kjøbte sig land paa Koshkonong i Christiana township og blev boende der til sin død.

Ingeborg Larsdatter Kvale, født i 1829, blev i 1849 gift med Steffen Sjurson Ygre. Ole Larson Kvale, født i 1831, blev gift med Britha Sjursdatter Reque (se foran) og fik forældrenes hjemsted. Britha døde i 1910 og Ole i 1919. De havde flere børn, Lewis, Severt og Anna. Sønnene har farsfarmen. Kari Larsdatter Kvale, født i 1841, blev gift med Knut Sjurson Ygre. Britha Larsdatter Kvale, født i 1847, blev gift med en Nelson og har boet i Chicago, Ill.

Kari Larsdatter Kvale, født i 1841, blev gift med Knut Sjurson Ygre. Britha Larsdatter Kvale, født i 1847, blev gift med en Nelson og har boet i Chicago, Ill.

Lars Josefson Lie, født den 9de mars 1821, søn af Josef Nilson Lie (Kvitlen) og hustru Britha Larsdatter Dykestén. Bedsteforældrene paa farsiden var Nils Anderson Lie og Ingeborg Sjursdatter Sonve, ogsaa gaardbrugerfolk paa Lie. Ingeborgs far var af Losna-ætten. Lars blev i 1837 skolelærer paa Voss (i Kvitlen) og var det til han i 1850 udvandrede. Han gjorde ogsaa kirkesangertjeneste iblandt. Før afreisen i 1850 blev han gift med Martha Olsdatter Herre, født i 1825. De bosatte sig først paa Koshkonong, hvor de boede hos Torsten E. Rokne.

Lars begyndte straks at holde norsk skole og drev som skolelærer paa Koshkonong til 1856, da han flyttede til Spring Prairie.

Haakon Mestad drog i 1851 fra Koshkonong til Big Canoe, Winneshiek county, Iowa.

Nils Olson Osgjerd, født i 1818, søn af Ole Baardson Osgjerd og hustru Britha Hermundsdatter Evanger. Nils var søskendebarn af forannævnte Steffa L. Bøe og hans brødre. Han blev i 1839 gift med Ingeborg Gjetlesdatter Nordheim, født i 1817, og overtog farsgaarden i 1840. I 1850 solgte han gaarden og udvandrede; kom til Koshkonong og købte en farm i Christiana township. Denne solgte han i 1868 og flyttede til Emmet county, Iowa. Han havde otte børn: Baard, Ole, Gjetle, Britha, Odd, Viking, Jorund og Arnguna. En sønnesøn er læge og gift med Britha Oddsdatter Mølster.

Gudve Davidsdatter Rekve, født i 1828, kom i 1850 til sin broder Lars D. Rekve i Deerfield, Wis.; var en kort tid i Madison og reiste saa til Chicago, hvor hun blev gift med John Nelson Opkvitne.

Nils Davidson Saude, født i 1801, blev gift paa Voss med Ranvejg Styrksdatter Midtun, født i 1802, en søster af Gjertrud Himle og Anna Sætre. Han kom i 1850 til Deerfield, Wis., og købte en farm i sektion 17 af en telemarking ved navn Grønli og var bosat paa denne til sin død. De havde børnene David, Anna og Eli — mulig flere. Familien antog navnet Nelson.

David Nelson fik farsfarmen og boede der. Dennes søn Ed. er handelsmand i Deerfield. Anna Nelson blev i 1862 gift med Aslag Nilson Fedtje. Eli Nelson, født i 1831, blev i 1860 gift med Osmond O. Kvale (ikke Voss) og var bosat paa en landeendom nær forældrene i sektion 17, Deerfield township. Eli døde den 21de november 1918. Havde ni børn: Ole, Johannes, Ingeborg, Sofie, Helena, Anna, Marie, Martha og Louise.

Christoffer Gunderson Svelgo, en bror af forannævnte Kolbein O. Saudes hustru Anna, blev gift paa Voss med Kari Larsdatter Lie (Kvitlen), søster af Ole Larson Lie paa Jefferson Prairie. De var en tid bosatte paa pladsen Svelgo ved Bulkeelven, tilhørende gaarden Hauge. Deres tre børn, Lars, Ole og Guri, var fødte paa Voss. De reiste i 1850 først til Jefferson Prairie, men i 1853 kom de til Koshkonong og fik sig land i sektion 8, Deerfield township. Der blev de siden boende til sin død.

Lars Christofferson Svelgo, født den 24de juni 1842, tog navnet Christofferson. Han blev gift med Martha Severson, datter af Ole Sjurson Gilderhus, og blev bosiddende paa farsfarmen i Deerfield. Han er død for adskillige aar siden. Martha døde

omkring 1924. Ingen børn. Ole Christofferson Svelgo antog sin mors navn Lee og skrev sig O. C. Lee. Han bosatte sig i Stoughton, Wis., og drev som handelsmand, især med tobak. Han tog ivrigt del i politiken og var i 1895 medlem af statens legislatur. Han var gift og havde flere barn. En søn, Olaf, er lærer i Marinette, Wis. Ole Lee døde i 1919. Hans hustru lever endnu i Stoughton. Guri Christoffersdatter Svelgo blev gift med Peter Grinde (sogning), født i 1839. Han drev materialhandel i Deerfield og farm tillige. Guri døde tidlig og Peter blev gjengift med Torbjørg J. Berge. Hun er ogsaa død, men Peter lever endnu (1930) hos sin datter, Mrs. A. R. Graham, i Madison, Wis.

Nils Olson Saude, en bror af forannævnte Kolbein, Styrk og Knut Saude, kom i 1850 til sine brødre paa Koshkonong, men reiste i 1853 til Big Canoe, Iowa.

Peter Olson Skutle kom i 1850 til Koshkonong. Han var snedker fra Voss og var med at bygge Liberty Prairie-kirken. Sperrer og tag med første taarn var gjort af ham. Senere flyttede han til Spring Prairie.

Anders E. Væthe kom i 1850 til Koshkonong og forblev der i mange aar. Han blev gift med en søster af Johannes B. Berge. Han var med at bryde sten til Liberty-kirken i Deerfield. Senere reiste han til Minnesota etsteds.

Ygres-familien

Sjur Steffenson Ygre, født i 1795, død i 1839, gift i 1824 med Britha Larsdatter Graue, født 1800, havde seks sønner, som alle kom til Amerika. Det var Steffa, Lars, Knut, Ole, Lars d. y. og Gjetle. Britha kom ogsaa med. Slegten kan følges tilbage til omkring aaret 1600 og sættes i forbindelse med ætter paa Glimme, Gjelle og Sætre m. fl. Steffa og Knut kom i 1850 og var først af brødrene. De sidste kom i 1856.

Steffa Sjurson Ygre, født i 1825, blev gift paa Voss i 1849 med Ingeborg Larsdatter Kvale (se foran). Han overtog saa farsgaarden Ygre, men solgte i 1850, da de udvandrede. Han kom til Koshkonong og købte land i sektion 4, Christiana township, 5 mil vest for Cambridge. Der blev han boende til sin død og eiede paa den tid 400 acres land. Han døde i 1861 ved et ulykkestilfælde under høkjøring. Hans hustru, gift igjen med Lars O. Tillung, døde i 1902. Steffa og Ingeborg havde i sit ægteskab syv børn: Sjur, farmer i Christiania township; Lars, født den 18de februar 1852, gift med Bertha Johnsdatter Roon (Numedal), farmer i sektion 10, Christiana township, har seks børn: Nellie D., Ella, John E., Sadie A., Belinda S. og Lena;

Britha, gift med Christian Roon, farmer i Christiana township; Martha, gift med Mr. Scotland, Cambridge, Wis.; Betsy, gift med Th. Olie, Eau Claire, Wis.; Andrew i Christiana township. Familien har antaget navnet Egre.

X **Knut Sjurson Ygre**, født i 1829, kom ogsaa til Koshkonong; blev der i 1860 gift med Kari Larsdatter Kvale. De kom paa samme skib til Amerika i 1850. De var bosatte ved Krogville paa Koshkonong til 1883, da de flyttede til Poynette, Wis., hvor de eiede betydelig land. Knut døde der i 1913 og Kari i 1922. De havde elleve børn, hvoraf syv overlever dem: Betsy, Sivert, Lewis S., Andrina, Minnie, Andrew og Frank. Familien antog navnet Severson.

Betsy Severson blev gift med George N. Knutson (Fadnes). Sivert Severson har farsfarmen paa Spring Prairie, Poynette, Wis., ugift. Lewis S. Severson, gift med Lena Schoenbroge, farmers i Leeds, Columbia county, Wis.; har fire døtre: Clara, Nancy Louise Violet og Emma. Andrina Severson blev gift med Sam Severson, søn af Sjur og Kristine Kjenes Evanger, bor i Eau Claire, Wis. To døtre, Kaara og Jesse, samt en søn, Roy. Sam Severson død før 1920. Minnie Caroline Severson, født den 25de juni 1877, gift den 23de november 1904 med journalist Wm. Schoenfield, født i 1868 (død). To børn: Catharine Emeline og Minnie Helen. Bor i Madison, Wis. Andrew Severson, gift med Mari Fjeli (vosseslegt), bor paa forældrefarmen. Mari er død. Ingen børn. Frank Bertin Severson, gift med Juliet Saper (mor fra Trondhjem, far yankee).

X **Lars Sjurson Ygre**, født i 1826, var gift to gange. Hans første hustru var fra Herre. De havde mange børn. Ellers ukjendt.

X **Ole Sjurson Ygre**, født i 1831, kaldte sig Severson. Han var vistnok med i borgerkrigen. Blev gift med en datter af Knut Duxstad (Rio), Skoponong. Boede sidst i Eugene, Oregon. Ingen børn.

X **Lars Sjurson Ygre d. y.**, født i 1835, blev gift med Betsie E. Lee og havde en stor landeiendom i Blue Earth county, Minnesota.

Gjetle Sjurson Ygre, født i 1838, kom til Amerika i 1856 maaske i følge med de andre brødre. Han var skrædder og var en tid i Minnesota, men boede sidst i Chicago, hvor han døde ugift. Alle brugte navnet Severson.

Anfin Amundson Prestegaard kom i 1849 fra Chicago til Koshkonong, nævnt foran. Hans søn Amund og kanske flere af børnene kom samme aar. Anders kom i 1850. Anfin købte 40 acres land i Deerfield township, nær Liberty-kirken, og bo-

satte sig der. I 1850 købte han 40 acres nær ved for sin søn Anders. Anfin boede paa sit land til han sluttelig flyttede til sønnen Amund ved Cambridge, hvor han var til sin død. Han døde i 1867 og hans hustru i 1870, begge 70 aar gamle. Familien tog navnet Prescott.

Amund Prescott, født paa Voss den 3dje mai 1823, udvandrede i 1844 og kom til Chicago, men reiste nogle uger senere til Michigan paa skogarbejde, 50 mil nordenfor Muskegon. Drev der i to somre og fem vintre til han i 1849 reiste til Koshkonong. Der blev han samme aar gift med Martha Pedersdatter Høiland, enke efter Anders J. Hylle, og bosatte sig paa farm i sektion 3, Christiana township. Han drev ved siden af jordbruget ogsaa med eiendomshandel. I 1868 begyndte han med landhandel i Cambridge, Wis., og boede siden der. Han og Martha havde fire børn. Datteren Emma, født i 1860, død i 1918, gift med Frank Tesdal (se foran). En søn driver med handel i Cambridge.

Anders A. Prescott, født paa Voss i december 1826, kom til Deerfield i 1850 og bosatte sig paa 40 acres land, som han fik af faderen.. Landet er lige ved Liberty-kirken. Senere købte han mere land, saa han eiede 200 acres. Han blev gift med Anna Honve, født i 1830, datter af Sjur Anfinson Honve og Kristi Johannesdatter, født Raudstad, ogsaa af Miltzow-ætten. Hun kom fra Voss i 1850 til sin søster Kristi Rekve. Anders og Anna fik elleve børn. Blandt dem kan nævnes: John S. Prescott, født i 1859, gift i 1901 med Martha Anfinsdatter Rekve, født i 1879 og udvandret i 1899. De fik hans farsfarm. John døde i 1924. De havde børnene Adeline, født i 1902, og Alwood, født i 1903. Christi, gift med Hatteberg, bor i Oregon. Alfred, gift med Mari Lee, er i Nord Dakota. William, gift med Martha Gilbertson, datter af Knut G. Vasenden, drev som farmer paa Spring Prairie flyttede i 1920 til Madison, Wis.; havde en søn, gift med Britha Pederson, som døde i Camp Grant under verdenskrigen. Martha, gift med M. O. Braaten, Whitewater, Wis. Norman, gift med Mari Hatteberg, var en tid farmer i Iowa, bor nu i Madison, Wis.; Mrs. B. Gustavson, Beloit, Wis.

Anna Prescott blev gift med Endre Nelson Tesdahl af Chicago.

Betsie (Brita) Prescott, født i 1836, blev gift med Anders Johanneson Himle og var bosat paa farm i Christiana township. Antog navnet Johnson.

Kristi Prescott, født i 1832, død i 1889, gift med C. Harberg.

Isabell (Sigvor?) Prescott, født i 1830, død i 1903, blev gift

med Thomas Nelson fra Hardanger, borgerkrigsveteran. De boede ved London, Wis. En datter bor i Madison, Wis.

Kristi Prescott d. y. blev gift med en Mr. Lindahl.

Ole Olson Styve med familie kom i 1850 til Deerfield, Wis., og opholdt sig der en tid, men drog senere til Albert Lea, Minn.

Jacob Knutson Thoe kom først til Koshkonong i 1850 og var der til han i 1856 med andre drog til Dodge county, Minn. Paa Koshkonong drev han som murmester. Han havde lært lidt af murerfaget paa Voss, og dette fik han godt brug for paa Koshkonong. Det var ham, som i 1851 opførte de murede bygninger hos Sjur Styrkson Reque — først underetagen paa ladebygningen og saa beboelseshuset. Begge staar endnu lige gode. I 1852 byggede han Liberty Prairie-kirken og derpaa Spring Prairie-kirken og andre huse. Begge kirker staar ogsaa i lige god stand.

CHICAGO 1850

Det var en farlig tid at komme til Chicago i 1850, og det var en lykke, at der ikke reiste flere af udvandrerne fra Voss derhen end det gjorde, men det var mange nok til grundigt at faa ulykken at føle. Det var koleraen som det aar rasede paa det værste, og byen havde ikke lignende rengjöringssystem i de dage, som de senere maatte faa. Der var sølet og urent i stor skala at kalde, hvorfor smittesygdomme havde det rette felt der i byen.

Hvor mange af nykommerne blev angrebne, kan vi ikke sige, men vi kjender til endel. Værst gik det med en familie fra Skjervheim, slegtninger af Peder Davidson Skjervheim i Wiota, der kom til Chicago i 1850, men ikke længere, hvorom foran er nævnt. Bare to gutter, Mons og Peter, overlevede.

En anden familie, som blev angreben, var Anfin Bryns, om hvem her nu skal berettes.

Anfin Josefson Bryn, født i 1799, blev i 1819 gift med Anna Larsdatter Istad, ogsaa født i 1799. Hun var datter af doktor Lars Halsteinson Istad og Brita Monsdatter Nesthus. Hendes søstre var Ingeborg, Lars J. Istads hustru, og Martha, Ole T. Groves hustru paa Queen Ann Prairie. Anfin var en tid gaardbruger paa Grove til han udvandrede. Han havde syv sønner, nemlig Josef, Lars, Mons, Elling, Bjarne, Anders og Knut; desuden to som døde smaa. Lars kom, som foran nævnt, til Amerika tidlig i 1840-aarene og stod sig godt som skrædder i Chicago, hvorfor de øvrige reiste til ham. Kort efter ankomsten til Chicago blev Anfin angreben af kolera og døde. Med sønnen Josef og hustru gik det ligedan. Anna reiste med sine yngste

børn til sine søstre ved Woodstock, Ill., og var der en tid. Siden var hun hos sine børn paa forskellige steder, og var en usædvanlig dygtig kvinde. Hun døde hos sin søn Anders i Alexandria, Minn., den 30te december 1887. Familien antog navnet Brown.

Josef Anfinson Bryn (Brown) var gift paa Voss med Britha Magnesdatter Rykke. Som nævnt døde baade han og hun af kolera straks efter ankomsten, men de efterlod sig to sønner, Anfin og Lars, samt to døtre, Martha og Anna, hvem bedstemoderen da maatte tage sig af. Anfin hvervede sig paa Jefferson Prairie i borgerkrigen og stod i kompani G, 15de Wisconsin regiment, under navnet Albert J. Brown. Fra Syden bragte han med sig til Jefferson Prairie en ung pige, som han blev gift med. Lars blev gift i Northfield, Minn., med en valdrespige, Sarah E. Thompson. De har boet i Alexandria, Minn., hvor han var en velset borger. Han fik en stor børneflokk; nogle døde unge, men fire børn bor i Los Angeles: Luella, ugift; Florence, ugift; Frank, gift og har to børn; Arthur V., ugift.

Lars Anfinson Bryn (Brown) blev gift med Anna Andersdatter Flage i Chicago. De fik fem børn: Ellen Josephine, Albert, Theodor, Lars og William. Den ældste søn, Albert, har boet i Chicago; de andre er døde uden børn.

Mons Anfinson Bryn (Brown), født den 29de august 1833, kom med forældrene i 1850. Han boede i Chicago hos sin moder, indtil han den 13de mars 1860 indgik i ægteskab med Ingeborg (Emily) Johnson (Gjerdager) af Jefferson Prairie. Han var handelsbetjent i en butik en tid, saa lærte han blikkenslagerfaget, byggede sig eget verksted paa Kinzie street, men i 1866 flyttede han fra Chicago til Walin Valley, Miss., hvor han begyndte med jernvareforretning og verksted bagenfor. Det tegnede til en god forretning. Men hans hustru likte sig ikke der. Hun blev sygelig og døde i 1868. Han reiste da med sit barn og sin hustrus lig til Jefferson Prairie, hvor hun blev begravet, og han forblev der et aars tid. I 1869 drog han til Litchfield, Minn., hvor han da satte sig til som jernvarehandler og nybygger. Blev en særdeles vel anset borger. Han var byens borgermester hele tiden i 1870-aarene. En prægtig beboelsesbygning satte han op paa et af byens hjørner, og forretningen gik godt. Men saa blev han indviklet i uheldige spekulationer; solgte forretningen og drog til Syden igjen. I 20 aar var han saa bosat i Hattiesburg, Miss., og kom sig bra igjen. Han døde i april 1916, efterladerde tre børn: Ella, gift med Arthur Camp-

bell, bankør; Ida, gift med George Seavert, søn af Elef Sjurson Graue, og bor i Chicago; Anfin, elektriker.

Elling Anfinson Bryn døde som ung gut.

Bjarne (Barney) Anfinson Bryn var med i borgerkrigen og blev borte der. Broderen Mons satte meget ind paa at finde ham, men uden held.

Knut Anfinson Bryn døde uden familie.

Anders Anfinson Bryn (Brown), født paa Voss den 27de mars 1841, var efter faderens død hjemme hos moderen, men maatte tidlig ud paa arbeide. Om vinteren gik han paa skole, kom ind paa Beloit College og gennemgik dette. Studerede saa et aars tid lovkyndighed paa et sagførerkontor i Woodstock. Saa kom borgerkrigen, og han søgte først at hverve sig i 3dje Wisconsin regiment, men var da ikke videre sterk af helbred, og moderens tilladelse havde han ikke. Det blev da ikke noget af; men en tid efter, nemlig den 14de december 1861, hvervede han sig i kompani H, 15de Wisconsin regiment, og indmønstrede i Madison. Den 11te februar 1862 udnævntes han til premierløjtnant og den 3dje juni 1863 blev han kompaniets kaptein. Han var med regimentet hele tiden i dets mange bataljer; blev saaret ved Atlanta den 21de juni 1864; udmønstret med regimentet den 13de februar 1865 ved krigens slut. Kort tid efter krigens slut reiste han til Northfield, Minn., og begyndte med handel. Der blev han i 1868 gift og flyttede i 1869 til Alexandria, Minn., hvor han forblev henimod 40 aar med undtagelse af tre aar han var forvalter af regjeringens landkontor i New Ulm, Minn. I Alexandria var han en betydelig personlighed baade i forretningsveien og i politik. I 1879 tjente han en termin i legislaturen som statssenator. Han var bestyrelsesmedlem af staten Minnesotas soldaterhjem. I 1880-aarene trak han sig tilbage fra aktive forretninger og boede i sit hjem i Alexandria, til han i 1909 flyttede til Washington Harbor, hvor nogen af hans børn boede. Han døde der endel aar senere, efterladende hustru og fem børn: Annie, gift med H. J. Buggé, Port Williams, Wash.; Anfina, lærerinde i Salem, Oreg.; Ida, gift med John G. Dobin, Yale, B. C.; Flora, boede hos forældrene i Washington Harbor. Sønnen Albert L. Brown var en tid bosat i Yale, B. C., i tjeneste hos Northern Railway ved anlægget der, men er nu eiendomshandler i Astoria, Oreg.

Lars Pederson Rogne, født i 1831 og opvoksen paa pladsen Baabroen under Rogne, søn af Peder Larson Rogne og hustru. Han var brorsøn af Ole Larson Rogne ved Leland, Ill. Hans mor, en datter af Erik Lofthus, var velkjendt syerske af huer og skaut for gifte kvinder. Lars antog navnet Pederson, men

kaldtes oftest "Lars med Broen". Efter et kort besøg hos onkelen i Leland bosatte han sig i Chicago og drev som skrædder. Han blev en velkendt person i byens norske kredse og ingen kunde fortælle mere om vossingerne og andre norske i Chicago end han. Han eiede en stor bygning paa 55 Ohio street, hvor han boede til sin død og havde sin skrædderforretning. Huset blev efter hans død kjøbt af et jernbanekompani, da det trængte pladsen. Han blev gift med Britha Andersdatter Kvale (Raundalen), søster af Nils Anderson (Kvale), Lincoln avenue. De havde fire børn: Julia, gift med W. Shafer og har tre sønner; Jenny, lærerinde i Chicago, ugift; Frank og John, alle i Chicago. Lars Pederson døde i 1900 og hans hustru i 1910.

Aslag Nilson Fitje, født paa gaarden Fitje, Voss, den 14de mars 1829, søn af Nils Anderson Fetje, født i 1789, og Kristi Aslagsdatter Flatekval. Faderen var med i svenskekrigen. Bedsteforældrene paa farsiden var Anders Nilson Midtun og Inger Olsdatter Fetje, og oldeforældrene var Ola Rekolvson Lie og Guro Amundsdatter Fjose. Guro var datterdatter af Knut N. Finne og Margretha Clausdatter Miltzow, født i 1672. Slegten er saaledes af Miltzow-æt. Aslag kom i 1850 til Chicago og arbeidede der et par aar. I 1853 blev han lovet beskæftigelse som snedker ved Panama-jernbanen og reiste til østsiden af Panamatangen. Da han kom der, stod arbeidet stille af mangel paa tømmer. Han gik da tilfods de 50 mil over tangen og søgte arbejde ved denne ende af banen. Han kom der madløs og pengeløs, søgte om arbejde og fik dette, men maatte arbejde en dag for at vise sin duelighed som snedker. Tre uger senere blev han syg af feber og maatte paa hospitalet; kom ud derfra madløs og pengeløs som før; fik saa plads med et skib som skulde til San Francisco, Calif., mod at arbejde for reisen. I California fik han saa arbejde som guldgraver, men det var ikke bedre, saalænge han arbeidede for andre, end om han havde været i Norge. Saa tog han fat for sig selv, og det gik da heldigt. Han tjente nok til at købe sig en farm senere. I 1858 reiste han til British Columbia og var fire maaneder ved Fraserelven. Der var alt saa kostbart, at det ingen fortjeneste blev. I juletiden blev det saa koldt, at de maatte søge tilbage til California. De reiste nedover elven i baad, men denne sprang læk, og de kom næsten dødfrosne iland. Saa drog han over land til Wisconsin og kom til Deerfield. Der traf han sin tilkommende hustru, Anna Nelson, datter af Nils Davidson Saude. Han kjøbte sig da en 160 acres farm — den saakaldte Sætre-farm, som Jakob og Anna Sætre havde, og hvor byen Deerfield nu er, og slog sig til der. I 1862 blev han og Anna Nelson gifte. Han drev

saa med jordbrug i 22 aar. Da jernbanen kom fordi dette strøg, fik Aslag Nelson samlet en masse underskrifter af opsidderne i townet, som ønskede at faa en station der, og indsendte andragende derom. Dette blev efterkommet, og stationen blev i Deerfield, til trods for, at man længer vest havde lige godt krav derpaa, men færre underskrifter. Det blev grundlaget til byen Deerfield. I 1882 opførte Aslag fire butikker og en bankbygning der. Disse ødelagdes ved brand i 1896. Saa opførte han to butikker og bankbygning af mursten, som staar endnu. Han var en af grundlæggerne af The Bank of Deerfield. Denne efterfulgtes af Fargo & Co.s privatbank. I 1900 opførte han et nyt beboelseshus for sig selv og hvori han boede til sin død, der indtraf omkring 1914. Han havde ti børn: Christine, gift med Ed Nelson, Deerfield; Eddie; Rhode, gift med Peter Field; Nils; Willie i Alaska; Emma; Martha; Andrew i Michigan; Albert paa gamle farmen, Deerfield; Bernice; Nellie, gift med Ole Hauge, som har skrædderforretning i Chicago.

Lars Mikkelsen Rokne, født paa gaarden Lassehaug i aaret 1800; fik i 1813 gaarden Lassehaug, som hans far havde kjøbt i 1790. I 1823 blev han gift med Martha Baardsdatter Osgjerd, født paa Opeland i 1801, en morsøster af Steffen Larson Bøe og hans brødre. Hendes far, Baard, gift med Gjertrud Ivarsdatter Tøn, var søn af Odd Davidson Kløve. Han boede først paa Opeland, men byttede gaarde i 1805 og kom til Osgjerd, hvor han siden boede. [Losna-ætti af L. Kindem.] Lars og Martha boede paa Lassehaug til 1828, da de byttede gaarde med Baard Johnson Store-Rokne, og var saa gaardbrugerfolk paa Rokne til de i 1850 i henhold til kirkebogen udvandrede. De havde syv børn fødte paa Voss, nemlig: Mikkell, født i 1826; Gjertrud, født i 1829; Baard, født i 1832; Guri, født i 1836; Kari, født i 1839; Ola, født i 1843, og Ivar, født i 1847. [Efter kirkebogen paa Voss.] Af disse døde Ola paa Voss. Baard antog navnet Lewis efter ankomsten til Amerika. Familien kom til Chicago og var der en kort tid, men reiste snart til Woodstock, Ill. (Queen Ann Prairie), hvor Lars, som paa Voss havde været prestens medhjælper og talsmand, holdt norsk skole. Men han skulde ikke bli gammel i landet. Han fik kolera og døde i Woodstock, formentlig i 1852. Familien spredtes. Et par af børnene var jo voksne. De reiste snart til Iowa. Martha, deres mor, døde i Big Canoe, Winneshiek county, Iowa, i 1857 og er gravlagt der.

Mikkell Larson Rokne drog til Big Canoe, Iowa. Der blev han gift med Anna Amundson, født nær Stavanger, og var bosat der til 1860. I det aar drog han til i nærheden af Vermilion,

S. Dak., og tog sig land. I 1866 flyttede han til Fillmore county, Minnesota, og købte sig land i nærheden af byen Harmony. Der blev han boende til sin død, der indtraf i 1914. Han efterlod sig seks børn: Lewis L. Rockne driver den gamle hjemsted. Anton Julius Rockne, født den 19de december 1872, er sagfører i Zumbrota, Minn., og har lige fra 1903 været medlem af Minnesotas legislatur — i repræsentanthuset til 1911, fra 1909 dets præsident (speaker); fra 1911 stadigt gjenvalgt som stats-senator. Hans indeværende termin udløber i 1931. Fra 1913 har han indehavt den vigtige stilling som formand i finanskomiteen. I 1928 var han opstillet til nomination som guvernør og fik næste højeste stemmeantal i det republikanske parti. Han blev i 1899 gift med Susan Albertson af Wanamingo, Minn., og har tre børn: Melroy, Elenora og Ariel. Hans to sønner praktiserer som sagførere sammen med faderen. Melroy er nu Zumbrotas borgermester. Emma og Julia Rockne bor paa hjemmefarmen; Amelia i Spokane, Wash.; John B. Rockne er prest. En tid var han i Spokane, Wash., men nu i Wanamingo, Minn.

Gjertrud Larsdatter Rokne, gift med Mikkell Lunde, var blandt nybyggerne ved Mayville, N. Dak., og blev der til sin død.

Baard (Lewis) Larson Rockne bosatte sig i 1878 ved Portland, N. Dak., som nybygger og døde der i 1913, efterladende en stor familie.

Guri Larsdatter Rokne blev den 1ste januar 1858 gift med Nils Nelson Bagne (Hardanger) og blev bosat i Big Canoe-settlementet, Iowa, hvor de forblev til sin død. Den 1ste januar 1908 havde de været gifte i 50 aar. Den 12te januar samme aar afgik Guri ved døden. De havde otte børn: Nils og Martha døde som børn. Martha, gift med Amundson, døde i mars 1928. Lewis døde som barn. Nellie, gift med Peter Helgeson, er død. Julia, død som barn. Julia d. y., gift med Peter Børsheim, lever. Anna, gift med Julius Ellingson, bor i Decorah, Iowa.

Kari (Carrie) Larsdatter Rokne blev i 1870 gift med dr. Nils Quales, født i Hardanger i 1831, og blev boende i Chicago, hvor hun døde i 1925. Dr. Quales var fylkesdyrlæge i Hordaland, før han i 1859 sammen med Ivar Lawson reiste fra Voss til Amerika; blev saa i 1867 udeksamineret læge fra Rush Medical College, Chicago, og praktiserede siden der i byne. Carrie Quales tog stor interesse i forskellige velgjørende foreninger i Chicago. Wicker Park norsk-lutherske menighed blev stiftet i deres hjem. Det Norske Alderdomshjem, Norwood Park, skylder dem sin oprindelse. De efterlod sig tre børn: Ivar I. Quales; Martha G., gift med Ernest A. Erickson; Nellie R., gift med Mr. Shenos, alle i Chicago.

Ivar Larson Rockne var en tid i Sioux City, Iowa. En tid var han og en bror paa udforskning i Nebraska og Dakota Territory. Han var i Dakota Territory i 1860 og 1861 og nærværende ved den første guvernørs indsættelse i 1861; tog senere sammen med broderen Mikkell en tur tvers over staten Iowa. I slutningen af 1860-aarene var han paa Luther College i to aar. I 1877 reiste han til Traill county, Nord Dakota, og tog sig homestead-land og bosatte sig der som farmer. I 1878 valgtes han til county-kasserer og var gjenvalgt to gange. Drev saa jordbrug igjen. En tid i 1890-aarene var han skole-clerk. I 1901 tog han sig ud et homestead ved Thief River Falls, Minn., hvor han siden har boet, nu i Lancaster, Minn. Han blev gift omkring 1880 med Martha Christine Larson fra Stavanger-kanten. De har seks børn: Ludvig Mathias, født den 22de mars 1881, county superintendent of schools i Renville county, N. Dak., og bor i Mohall; Randine Louise, født den 12te december 1883, gift med James Jenson, Red Lake Falls, Minn.; Henry Bennett, født den 13de december 1886, Goodridge, Minn.; Iver Oliver, født den 11te september 1887, Cle Elum, Wash.; Mattie Amelie, født den 2den februar 1889, død som barn.

Nils Oleivson Grimestad, født i 1805, og hustru Brita kom i 1850 til Chicago, men reiste til Queen Ann Prairie og var der henimod tre aar. I 1859 flyttede han til Chicago og forblev der til sin død. Han havde et hus paa et af de saakaldte fire vosehjørne — Erie og Union streets. Nils døde i 1874 og Brita i 1886. De havde syv børn, af hvilke to vides at have overlevet, nemlig Isak og Josephine.

Isak Nilson Grimestad, antog navnet Isaac Olevson, var født paa Voss den 3dje juli 1849. Femten aar gammel hvervede han sig i borgerkrigen, idet han gav sig ud for 18 aar; blev med i kompani F, 8de Illinois kavaleri, og tjente i Potomac-armeen under sidste del af krigen og udmønstredes i 1865; reiste til Chicago igjen og blev først fyrbøder og siden lokomotivfører ved Chicago & Northwestern-banen; gik i mange aar mellem Chicago og Clinton, Iowa, saa mellem Brookings og Watertown, S. Dak. Tidlig i 1870-aarene kjøbte han land nordøst for Minneota, Minn. Paa dette bosatte han sig i 1891, og i 1921 flyttede han ind i byen. Han døde i 1927. I 1872 indgik han i ægteskab i Chicago med Martha Brynjulvsdatter Liland. De fik fem børn: Filmore, i staten Washington; Mabel, gift med A. B. Ganger, Taunton; Betarice, gift med N. Olson ved Minneota, Minn.; Bertrand, farmer ved Minneota; George paa hjemmefarmen; Williard, farmer ved Clarkfield, Minn. Olevson var

medlem af Den norsk-lutherske kirke, frimurerordenen og var knight templar.

Josie Nilsdatter Grimestad blev gift med Ingvald Oleson og boede i Chicago.

Om Nils Grimestads fire øvrige døtre og en søn haves ingen besked.

Lars Oleivson Ukvitne var gift paa Voss med Gjertrud Knutsdatter Flage, en søster af Peter Flage. De havde fem børn: Oleiv (Oliver), Kari, Knut, Britha og Lars — alle fødte paa Voss. Lars døde paa reisen over eller i New York ved ankomsten. Hans hustru med børn og broderen Peder Flage reiste til Wisconsin og bosatte sig der. Omkring 1851 blev Gjertrud gift med Rognald Madson Opkvitne, hvem hun var kjendt med hjemmefra. Børnene antog navnet Lewis.

Oliver Lewis, født den 24de mars 1837, hvervede sig i borgerkrigen; blev saaret i knæet og tagen tilfange; omsider blev han udvekslet og hvervede sig paany i kavaleriet; blev saaret i albuen. Efter krigen reiste han til Washington, D. C., og studerede lovkyndighed. Regjeringen gav frit "homestead" i Missouri til saarede soldater, og Oliver fik sig et og reiste saa til dette. Der blev han siden boende og døde der den 14de december 1877. Han efterlod sig følgende børn: Gjertrud, født den 16de juni 1868, gift i 1898 med Will Bender, farmer ved R. 1, Winston, Mo., og har tre børn, Agnes L., Mildred E. og Howard F. Agnes, født den 23de oktober 1872, og Oliver, født i 1876, bor sammen i Winston, Mo.

Kari Lewis, født den 24de juli 1839, blev gift med Styrk Anfinson Leidal.

Knut Lewis (kaldt Seth), født den 23de mars 1842, gift med Abi Han reiste til broderen Oliver i Missouri og boede først ved siden af ham, men flyttede senere til Oklahoma. Begge er døde. Han havde fem sønner, som er døde. En datter, Carrie, bor i Enid, Okla., er i oljeforretning.

Britha Lewis, født den 25de juli 1847, døde 13 aar gammel.

Lars Lewis, født den 24de september 1850, døde ved Cameron, Mo., i 1911. Hans hustru bor i Cameron. De har seks børn: Walter, farmer ved Cameron, Mo.; Ida, døde 18 aar gammel; John, som var ingeniør i Panama, bor i New Mexico; Charles, døde kort tid efter han blev han gift, uvist naar; Gjertrud, gift med en farmer, bor nær Cameron, har tre børn; Inez bor hos sin moder i Cameron, Mo.

Knut Oleivson Ukvitne, Nils Grimestads broder, født i 1814, gift i 1841 med Asher Olsdatter Graue, født i 1821; kjøbte sig land i Wisconsin, men blev bare nogle aar i Amerika. Han

havde en søn, som døde af kolera, og det tog de saa haardt, at de solgte farmen og drog tilbage til Voss, hvor han kjøbte gaardsbruget af sin broder Klaus paa Ukvitne og boede der.

Anna Olsdatter Graue, født paa øvre Graue, Voss, af forældrene Ole og Inga Graue. Hendes moder var datter af Baard Oddson Osgjerd og hustru Gjertrud Ivarsdatter, født Tøn, og altsaa et søskendebarn til Steffen Larson Bøe og hans brødre. Hun udvandrede med sine søstre Asher og Martha i 1850; blev senere gift med Endre Bagne og var i mange aar bosatte nord for Decorah, Iowa; flyttede saa til i nærheden af Lake Mills, Iowa, hvor de forblev til sin død.

Martha Olsdatter Graue, som i 1850 udvandrede sammen med søstrene, blev gift med Kolbein Larson Graue.

SKOPONONG I 1850

Derhen drog **Torbjørn M. Rykke** og **Ole V. Gjerdager**, om hvem der foran er fortalt.

Knut Styrkson Bratager og hans søster Britha kom der til deres slegtning, Sjur Knutson Hylle, og gik der en tid paa skole. Efter fem aars tid reiste han til Deerfield og aaret efter til Minnesota.

SPRING PRAIRIE 1850

Vivaas-familien er børnene af Berge Larson Istad og hustru Ragnild Monsdatter Lie, som var husmandsfolk i Vivaaslien. Børnene Mons, Anna og Peder kom til Amerika. Berge Istad, født i 1780, gift i 1811, var af Losna-ætten, den gren som kom fra Spilde i Granvin til Istad. [Losna-ætti af L. Kindem.] Han var en onkel til Lars Pederson Istad paa Queen Ann Prairie.

Mons Bergeson Vivaas, født i 1826, kom til Amerika i 1840-aarene. Vistnok i 1849 reiste han til California paa guldgravning og kom tilbage til Spring Prairie. Omkring 1860 kjøbte han af Halvor Vambheim 120 acres land i Leeds township, Columbia county, og bosatte sig paa dette. Han blev gift med Martha Leland, datter af Ivar Torgerson Gjelle Leland og hustru Kari Larsdatter. De blev boende paa sin farm i Leeds til sin død. De fik seks børn: Lewis, Edward, Carl, Berent, Martina og Kari. Om dem kan ellers berettes, at Lewis er paa farsfarmen. Han tager stor interesse i townets anliggender og har i flere terminer været formand i town-styret. Edward og Carl er reisende handelsagenter. Berent er eiendomshandler. Familien gaar under navnet Bergeson.

Anna Bergsdatter Vivaas, født i 1823, kom til Amerika i 1850. Hun var gift med enkemand Hans Spilde fra Granvin. Hans var først gift med Madli Vestrheim. Anna og Hans Spilde

bosatte sig i Leeds township, Columbia county, og forblev der til sin død. De havde to børn, Lars H. Spilde, født i Amerika den 7de februar 1854, gaardbruger paa Spring Prairie, og Madli, som blev gift med Peder Knutson Glimme og boede i Lodi, Wis., hvor Peder drev som bygmester. Begge er døde. De havde ingen børn.

Peder Bergeson Vivaas, født 1829, var skolelærer paa Voss fra 1847 til 1850 i Tykkebygden. Saa blev han lærer i Kvitlen efter Lars J. Lie, til han i 1856 reiste til Amerika. Hans hustru hedte Britha. De kom til Spring Prairie, hvor han købte 36 acres land og bosatte sig der. Han blev saa skolelærer ogsaa her. Det var norsk religionsskole som holdtes en uge hos hver farmer og to maaneder i hvert distrikt om aaret. Hans hustru døde tidlig. Hans børn reiste til Iowa, og derhen reiste han da ogsaa selv, men kom senere tilbage og blev da gift med Martha Gulleiksdatter Vasenden, men døde straks efter. Han antog navnet Bergeson.

Christoffer Amundson Graue og hustru Guri Ivarsdatter Melve kom til Spring Prairie i 1850. De havde da to børn: Amund, født 1830, og Anna, født 14de april 1833. Christoffer købte 40 acres land ved siden af Lars J. Møre og bosatte sig der. Men han og hustru blev ikke gamle der. Hun døde allerede i 1851 og Christoffer i 1854. Han var med at danne kirkenigheden paa Spring Prairie og var første "trustee" (tillidsmand).

Amund Christofferson Graue antog navnet Christopher. Han blev gift med Britha Larsdatter Møen og boede paa Spring Prairie til 1866, da han sammen med svigerfaderen og flere andre drog til Emmett County, Iowa, hvor de tog sig regjeringsland og bosatte sig som nybyggere, og drev som farmer der til sin død for mange aar siden. Han indehavde stillingen som supervisor, var republikaner og hørte til den norske synode. Han efterlod sig en søn, Lewis Christopher, Graettinger, Iowa.

Anna Christoffersdatter Graue blev i 1854 gift med Anton Nelson Meland (sogning) og var bosat paa en farm i Leeds township, Col. Co., senere i De Forest, Wis. Anton Nelson var meget interesseret i kirkelige sager. Han tilhørte Elling Eielsons tilhængere ligesom Odd J. Himle og var en af samfundets ledere. En tid var han redaktør af "Den Kristelige Lægmand", som udgaves i De Forest. Anna døde efter en længere tids sygelighed den 7de mai 1907. De havde børnene Anna d. æ., Britha, Edward, Sophia og Tena. Flere børn døde.

Anna Gurina Nelson (Meland) blev gift med Torkel K. Opstedal, om hvem senere. Edward Christofferson Meland, født i

Leeds township, Columbia Co., den 30te januar 1866, gennemgik almueskolen i townet, Northwestern Business College i Madison, gik i 1885 ind paa Wisconsin universitet og blev udeksamineret i 1889; gav undervisning i tysk og latin ved forberedelsesskolen under sin studietid; var lærer ved Northwestern Business College fra '89 til '93; overtog bestyrerstillingen af elementærskolen i Deerfield sidstnævnte aar og holdt denne i to aar; fik samtidig stiftet høiskolen der. I 1895 blev han bestyrer af høiskolen for Windsor township i De Forest og er det endnu 1929. Sammen med faderen begyndte han i 1895 ogsaa at udgive bladet "The De Forest Times", som han vist endnu eier, men som udgives af William Keegan. Han er en af grundlæggerne af "The De Forest State Bank", af hvilken han en aarrække har været en af direktørerne og nu viceformand. I ni aar har han været medlem af townstyret, i 20 aar medlem af elementærskolestyret. Fra 1913 til '15 var han medlem af statens legislatur. Forøvrigt har han været delegat til forskjellige forsamlinger og havt flere tillidshverv af forskjellig slags. Den 27de mai 1890 indgik han i ægteskab med Isabell O. Woll og har i dette faaet tre børn: Hazel, født 18de juli 1892; Elsie, født 31te august 1894, og Reuben, født 19de august 1899.

Nils Svendsen Lie, født paa gaarden Lie (Kvitten) den 18de mars 1817; søn af Svend Larson Øvre Lie og Martha Magnesdatter Nedre Lie og søskendebarn af Lars Johnson Lie og hans søskende (før omtalt); ætten staar i forbindelse med "Losna-ætten". Nils blev i 1844 gift med Ragnild Josefsdatter Nedre Lie, født 1813, søster af skolelærer Lars J. Lie. Hun var enke efter Nils's broder, Lars Svendsen Lie, skolelærer paa Voss. Hun havde to børn med Lars, nemlig Svend, som døde ung, og Britha, som kom til Amerika og blev gift med Ellick Olson. Nils og Ragnild havde to sønner, født paa Voss, nemlig Lars og Josef. Nils med familie drog til Spring Prairie og bosatte sig der som farmer. Ragnild døde tidlig og Nils blev gift med Anna Kvitne — enke efter Torger Græe. Anna og Torger havde to døtre, Martha og Ranveg; Martha født paa Koshkonong 20de mai 1848, gift 20de januar 1886 med Peter Erickson fra Bergen — bekjendt sanger i Bjørgvin-koret i Chicago. De bor i 2456 Mozart st., Chicago; har ingen børn. Ranveig blev gift med Ole Jakobson Horveid, sr. Nils Lie og Anna fik ogsaa to døtre: Christina og Sophie. Nils døde paa Spring Prairie 1889, 72 aar gammel. Han skrev sig Lee.

Lars Nilson Lee, født paa Voss den 16de oktober 1844, voksede op paa Spring Prairie; var en tid senere i nordre Wisconsin og drev et sagbrug sammen med en anden; kom tilbage til Spring

Prairie, købte sig 80 acres land, som han drev en lang tid; var samtidig i 15 aar townassessor i Leeds, to aar townkasserer og to aar supervisor. Saa reiste han til Estherville, Iowa, hvor broderen Josef da var, og blev siden der til sin død den 2den januar 1926. Han var ugift.

Joseph Nilson Lee hvervede sig i Leeds den 28de januar til tjeneste i borgerkrigen og stod i komp. F, 45th Wis. Inf. Reg. Udmønstret 17de juni 1865. Født den 1ste august 1847, blev gift med Kristi Johnson fra Lærdal, Norge. Han reiste til Iowa og satte sig til som handelsmand i Estherville. En tid var han i Des Moines, Iowa, og havde en bestilling ved kapitoliet som ivaretager af statsdokumenter. Han døde i 1896, efterladende fem børn: Nils J. Lee, advokat i Estherville, Iowa; en tid var han dommer i 14de retsdistrikt af Iowa; Robert J. Lee er medredaktør af Chicago Tribune; Nettie J. Lee, gift med Mr. Rændels; Josy Lee, gift med Amundson, og Clara Lee, med Mr. Robb i Iowa. Christine Nilsdatter Lee blev gift med Erick N. Fadnes af Poynette, Wis. Sofie Nilsdatter Lee blev gift med Mr. Michelson. De købte hendes farsfarm og bor der, R. F. D. Rio, Wisconsin.

Peder Knutson Flage kom til Spring Prairie i 1850 aarene, antagelig fra Queen Ann Prairie. Det vil sees af pantebrevet, som Ole Larson-Lie udstedte ved afreisen til Amerika i 1843, at Peder Flage laante ham penge og overtog bestyrelsen af Oles gaardsbrug paa Lie. Han boede saa paa Lie og gik tildels under det navn. I februar 1850 fik han sine penge igjen, idet gaarden antagelig da var solgt til Sylfest Monson Fletre, nærværende forfatters bedstefar, og Peder selv udvandrede. Han landede i New York — hvor det formenes, at svogeren Lars Ukvitne døde, og dennes hustru Gjertrud — Peder Flages søster — med børnene fulgte med ham til Wisconsin.

Flage bosatte sig paa en farm i Sec. 1, Leeds township, ikke langt fra Nils S. Lie og Lars Josefson Lie, som var velkendte med ham hjemmefra. Flage havde tre børn: Knut, John og Kari, kanske flere. Knut drog til Minnesota og bosatte sig i nærheden af Blue Earth. Faderen overlod senere sin farm paa Spring Prairie til sønnen John og reiste ogsaa til Blue Earth. Der forblev han i mange aar, men kom sluttelig tilbage til Spring Prairie og døde hos sønnen John i 1892. Børnene tog navnet Peterson. Om sønnen Knut er fortalt andetsteds. Kari blev gift med Styrk Norekval (Norton). John forblev paa farsfarmen i Leeds.

Anders Nelson Lirhus, født 1821, søn af Nils Knutson Finne og Ranveig Nilsdatter Traa, gaardbrugerfolk paa Lirhus. Hans

far var med i svenskekrigen 1814. Bedsteforældrene paa farsiden var Knut Nilson Finne og Kristi Knutsdatter Raudstad — begge af Miltzowæt, idet Knuts mor var datter af Margretha Clausdatter Miltzow og Kristis mor var datter af Inger Clausdatter Miltzow. Anders blev i 1844 gift med Britha Knutsdatter Lie, og de boede en tid paa Lie, hvorfor Anders antog navnet Lee. Omkring 1850 udvandrede de og kom til Spring Prairie, hvor de købte en farm ved siden af Godskalk P. Hosaas i Leeds township. Britha døde tidlig, efterladende fem børn: Ranveig, Ingeborg, Anna, Synva og Britha. Det sidste var født straks før moderen døde. Anders blev senere gift med Dordei Knutsdatter Rokne — enke efter Knut Ivarson Vike, som faldt i borgerkrigen.

Ranveig Lee er Mrs. Meyers og bor i 1806 24th avenue, N. Minneapolis, Minn. Ingeborg Lee, død; Nels Lee, Brookings, Syd Dakota, døde i Oakland, Calif., i 1914, men gravlagdes ved Brookings, S. Dak.; Anna Lee er Mrs. Lerum, Corinth, N. Dak.; søn paa Spring Prairie, gift med datter af Knut Rokne; Knut var en tid i Minnesota, saa i Brookings, S. Dak., døde der; Susan Lee, født i Wisconsin 1858, gift med Torbjørn Larson Hylle, Volga, Syd Dak. — begge døde; Britha Lee, gift med A. Anderson, 1721 N. Parkside ave., Chicago, Ill.

JEFFERSON PRAIRIE 1850 OG SENERE

Halstein Grindeland med familie, som i 1850 kom til Jefferson Prairie, reiste i 1852 til Big Canoe.

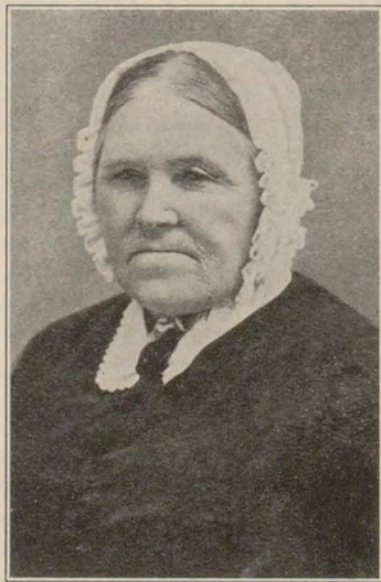
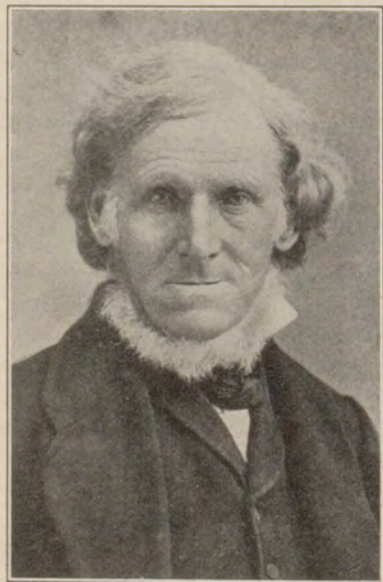
Svend O. Bidne drog ligeledes derfra i 1853 til Big Canoe.

Kolbein Larson Graue forblev der til 1856, da han drog til Winnebago Co., Iowa.

John Larson Gjerdager, født paa Bøe, Tykkebygd, Voss, 1804, gift med Ingeborg A. Vinje, født 1809 sammesteds. Hun var datter af storthingsmand Anders Arneson Vinje og søster af Arne A. Vinje i Wiota. John og hun købte gaarden Gjerdager og boede der til de udvandrede. De drog i 1850 først til Chicago; men da koleraen herjede der meget sterkt, drog de snart til Jefferson Prairie. Ivar Larson Bøe hjalp dem iveri. De havde 10 børn, fødte paa Voss, nemlig: Lars, Ingeborg (tvilling), Anders, Peter, Anna, Nils, Synva, Brita, Sjur og Arnguna. Paa Jefferson Prairie tog de ind hos David Nyre, som da eiede den farm som Chas. Stenerson siden har havt. Men snart købte John egen farm i Sec. 15, Manchester township, Boone county, Illinois. Der blev de siden boende og to børn til fødtes der, nemlig: John og Ella Carolina. Familien antog navnet Johnson.

Lars Johnson (Gjerdager) reiste snart til Chicago igjen og

drev med en slæbebaad paa Michigansjøen, vistnok sammen med Frank Green, Sjur A. Himles svoger. I 1871 kom de ud for en ulykke, idet de havde sammenstød paa Chicagoelven og Lars sammen med Frank Green og vistnok flere druknede. Lars var gift med Martha Sjursdatter Satre, død 1885, og efterlod sig tre børn: Tilla (død), Emma, gift med George Thorrison, og Mattie, gift med Oswald Kroff, driver fabrikation af emaljerede "fixtures".

Mr. og Mrs. John Larson Gjerdager.

Ingeborg (Emily) Johnson blev gift med Mons Anfinson Bryn (Brown).

Anders P. Johnson, født paa Gjerdager 22de november 1835, var paa farmen paa Jefferson Prairie til i 20-aarsalderen; lærte saa snedkerhaandværket i Beloit, Wis.; reiste i 1861 til Chicago. Næste aar blev han sammen med broderen Peter med i borgerkrigen, gjorde tjeneste i konstruktionskorpset til krigens slut; arbejdede ved Nashville, Chattanooga, Bridgeport og andre steder; kom tilbage til Chicago og tog fat som snedker og bygmester. I 1868 gik han i selskab med F. Herold og A. Borgmeier igang med stolfabrikation, under firmanavnet "Herold, Johnson & Borgmeier"; købte senere ud Borgemeier og tog i 1877 sin broder Nils ind i firmaet. Firmaet blev da A. P. John-

son & Co. I 1883 blev firmaet inkorporeret under statens love og givet navnet The Johnson Chair Co. med Anders som præsident, broderen Nils sekretær og Borgmeier kasserer. Efter Borgmeiers død i 1905 blev Anders's søn, Joseph Johnson, kasserer. The Johnson Chair Factory blev en af de største i landet, om hvilket mere kanske vil bli sagt senere.

Anders Johnson har ogsaa været med at organisere Olive gravlundsforening; var direktør i The State Bank of Chicago siden den i 1891 var begyndt; præsident af The Wicker Park Safety Deposit Vault Co.; direktør i Asbestos Sad Iron Co. og Canal Dawes & Ohio Co. Han var i 1889—91 medlem af byraadet fra sit distrikt, det 14de. I 1871 indgik han i ægteskab med Martha Olsdatter Sætre — datter af Ole Magneson i Big Canoe. De fik fem børn: Joseph F., Anna E., Arthur L., Benjamin O. og Ruth Isabell. Af politisk anskuelse var Johnson republikaner. I det kirkelige hørte han med til Wicker Park engelsk lutherske kirke, af hvilken han var formand i styret. Han var en af grundlæggerne af det Norske Alderdomshjem i Norwood Park og har været en betydelig støtte for Tabitha hospitalet og Diakonissehospitalet. Han døde i 1905. Hans hustru lever endnu (1930). Hans sønner er alle beskæftiget i stolfabrikken, som de driver. Datteren er hos sin mor.

Peder Johnson (Gjerdager) var ligesom broderen Anders i rejseringens tjeneste under borgerkrigen, og drev efter hjemkomsten som snedker. Han døde 1905 ugift.

Anna (Ann) Johnson blev gift med Viking (William) Seaver (Kvarme) paa Jefferson Prairie.

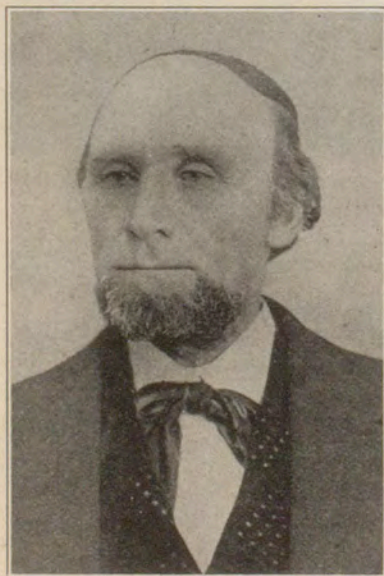
Nils Johnson, født den 1ste december 1843, var paa farsfarmen til konfirmeret; reiste i 1859 til Chicago og begyndte at lære bogtrykkerfaget ved Chicago Democrat og fortsatte trykkeriarbejde som typograf ved Chicago Journal til 1872, da hans broder Anders tog ham ind som medlem af stolfabrik-firmaet og forblev siden ved dette. Han døde 1925. Nils var gift med Martha Findal fra Manitowoc, Wis., og fik fire børn: Edna, Mrs. W. Ford, eiendomshandler (død); Alma, var hos forældrene i Chester, gift, er elektriker; Walter J. er modelmager ved stolfabriken. Nils Johnson var stolfabrikkens præsident efter broderens død 1907. Han var ogsaa formand i Western Chair Association og Mount Olive Cemetery Association og medlem af andre selskaber. Synva (Susan) Johnson døde ugift 1915 — var guvernante hos Suter-familien.

Betsie (Brita?) Johnson blev gift med Lars Sampson (Opheim, Stranden), redskabshandler for jordbrug i Yankton, S. Dak. De har fire børn: Oscar, gift; Sigward, gift, er apotheker; Ida,

gift med farmer; Lula, gift. Betsie Sampson døde i 1904 og Lars i 1919. Sever (Sjur) Johnson har forældrefarmen paa Jefferson Prairie; blev gift med Betsie Quarme, datter af Knut og Thora Seaver (Quarme), har fire børn: Edith, gift med professor Frick af Syracuse, N. Y.; Lewis, gift, er farmer; Lena, gift, paa hjemmefarmen; Marjore, lærerinde.

Hannah (Arnguna) Johnson blev gift med Ole Bendix — en møblementhandler. Har to børn: Adeline og Charlotte, begge i lærervirksomhed. John Johnson er postexpeditør ved Chicago Journal; gift, hustru Jennie; begge lever vistnok endnu. To børn: Douglas (død), og Robert, handler med parfumesager. Etla Johnson blev gift med Albert Jacobson, medicin og eiendomshandler. Han døde 1922, hun lever. De har fire børn: Eunice, gift med Paul Simons, eiendomshandler; Ernest er elektriker, gift; Willie, marinevagtmand, er gift; Zella er assurance-agent.

Styrk Ivarson Bøe, antog navnet Ivarson, født paa gaarden Bøe (Dyrvedalen), Voss, den 19de april 1826, af forældrene Ivar Velumson Bøe og Inger Ivarsdatter Gjerstad, født 1785, gaardbrugerfolk paa Bøe. Inger var af Miltzowætten — og morsøster af brødrene Ivar, Steffa, Ole og Knut Gilderhus paa Koshkonong. Styrk drog ved ankomsten i 1850 først til Woodstock, Ill., men reiste efter et kort ophold der til California paa guldgravning

Styrk Ivarson Bøe og hustru

og var omtrent tre aar i guldfelterne; kom saa tilbage til Woodstock, blev gift der med Britha Eriksdatter Saude (Borstranden) og købte kort efter en farm ved Capron, Illinois. Der boede han i flere aar, men da saa mange sambygdinger boede paa Jefferson Prairie, købte han land der og flyttede i 1863 dertil. Senere købte han adskilligt mere land. Hans hustru døde den 24de december 1866 og den 22de mai 1869 blev han gift med Larina Anderson. I første ægteskab havde han seks børn, af hvilke tre overlevede faderen, nemlig: Willie, som er bosat paa en farm ved siden af farsfarmen; Bertinus, som bor i Portland, Oregon, og Mary, som blev gift med B. N. Saue og bor i Chicago. I andet ægteskab fik han otte børn, af hvilke fem overlevede ham og har drevet som farmerfolk paa Jefferson Prairie, nemlig: Sherman og Edwin, paa farsfarmen; Andrew, en tid farmer, bor i Beloit, Wis.; Ellen, gift med Lewis Larson, har egen farm. Styrk Bøe døde 1910. Han havde to brødre paa Voss, nemlig: Knut, som boede paa Bøe, og Ivar, gift til Eide.

Nils Johanneson Istad var bosat paa Jefferson Prairie til 1860, da han flyttede til Big Canoe, Iowa.

* * *

Efter 1850 var der faa af nykommere fra Voss, som satte sig til i længere tid paa Jefferson Prairie. Der var vel adskillige, som stansede der for en kort tid hos slegtninger eller kjendinger, men drog til andre steder. Endel var med i borgerkrigen i 60 aarene, og efter dennes slut havde andre muligheder isigte.

Af dem, som kom til Jefferson Prairie i 1850 kan nævnes følgende, som der kjendes til:

Ivar Haavarsen Nyre kom i 1854 til Jefferson Prairie fra Voss. Netop før sin afreise til Amerika blev han gift med Brita Isaksdatter Jernes. Hun døde paa Jefferson Prairie i 1857. Et barn de havde døde før moderen. Ivar drog efter hustruens død til Spring Prairie, Wis.

Berte Olina Jordal kom til sin søster Tora Seaver Kvarme i 1854 fra Voss. Hun var født paa Vossestranden den 15de august 1838 — datter af Ole Erikson Jordal og hustru Brita Johnsdatter Jordal. Hun fulgte med skibet Jørgen Brunckord. Kom til Beloit 24de juni. Hun blev straks efter gift med Edward Hanson og bosatte sig paa en farm i Manchester township, Boone Co., Ill. Hendes mand døde tidlig, efterladende en datter, Ella, nu Mrs. Curtes, som bor i St. Charles, Ill. Berte Olina blev saa gift med Charles Stenerson og har i dette ægteskab tre børn: Hilda, bor hjemme; Nellie, er Mrs. Tillerson, bor i Maxbass, N. Dak.; og Oscar Stenerson, som har det gamle hjemsted.

Det er den gamle David Nyre farm. Den 26de mai 1920 flyttede Berte Stenerson med datteren Hilda til Beloit og bor der i 936 Elm street.

Sjur Monson Bakketun kom med familie til Jefferson Prairie fra Voss i 1858 og var bosat der til 1861, da han drog til Goodhue Co., Minn.

Knut Larson Løhn kom fra Voss til Jefferson Prairie i 1856 i følge med Sjur Kvarme, som havde besøgt fødebygden igjen. I to aar var Løhn bosat paa Jefferson Prairie og hans søn Lewis — senere bekjendt bankør, var født der i 1857. Samme aar drog de til Mitchell county, Iowa.

David Olson Leidal kom ogsaa til Jefferson Prairie i 1857, men drog senere til Goodhue county, Minnesota.

Gulleik Larson Helland, antog navnet Larson, var født paa Voss den 10de mai 1843 af forældrene Lars Gulleikson Helland og Anna Gulleiksdatter Saude. Hans mor var en søster af Gudve, Lars B. Saudes hustru, og halvsøster af Martha, Peder Skjervheims hustru. Han udvandrede i 1857 og reiste fra Bergen til Quebec og videre over Chicago til Wiota, Wisconsin. Der var han i flere aar hos sin tante — da gift med Ole Munson. Saa reiste han til Jefferson Prairie og tog ophold hos Lars og Gudve Saude. I 1864 blev en af hans naboer, som havde familie, indkaldt til krigstjeneste i borgerkrigen. Gulleik lod sig da stille i hans sted og blev med i komp. F, 3die Wis. Inf. Reg. Efter krigens slut kom han tilbage til Jefferson Prairie. I 1868 blev han gift der med Synva Johannesdatter, lille Honve, født den 23de oktober 1836. Hun var ogsaa udvandret i 1857 og fulgte paa samme skib som han, men havde stanset nogle aar i Chicago, hvorpaa hun reiste til Beloit, Wis. De blev viet af pastor Ole Andrewson. De bosatte sig paa en farm ved siden af Lars Saude og Klaus Grimestad, hvor de forblev, til de omkring 1920 flyttede til Beloit, hvor Gulleik døde den 8de februar 1923 og Synva den 10de samme maaned. De fik fire børn, hvoraf en gut, George, døde som barn. De andre var David James, død, Betsy Christina og Gilbert George. Familien hørte til Augustana norsk-lutherske synode.

Betsy Larson blev gift med Albert E. Thorson og boede en tid i Beloit, Wis., nu i Hollywood, Calif. Forældrene var hos hende ved deres død. Gilbert G. Larson er ugift og bor endnu paa det gamle hjemsted, som dog nu eies af Fred Myers, der ogsaa eier Klaus Grimestads farm.

Arne Amundson Gjøastein kom fra Voss til Jefferson Prairie i 1858 og arbejdede hos Knut B. Duxstad. I 1861 hvervede han sig derfra i borgerkrigen og stod i komp. G, 15de Wis. Inf. Reg.

Var med dem som blev igjen paa øen nr. 10. I slaget ved New Hope Church eller Mission Ridge blev han taget tilfange og sendtes til Andersonville fangeleir, hvor han blev til krigens slut. Han blev forfremmet til korporal. Han bosatte sig senere i Chicago.

Lars Johnson Opheimsvangen, født 1832, kom med familie til Amerika i 1879 og landede i New York den 12te mai. Drog saa til Stoughton, Wis. Han havde fem børn: Erik, Jennie, Lars, John og Brita. Familien antog navnet Johnson. Lars var farmer og handelsmand — vistnok en tid i Primrose.

Erik Johnson, født paa Opheimsvangen den 20de mai 1868, blev i 1895 gift med Emma Danielson. Han er farmer paa Jefferson Prairie, R. R. 31, Beloit, Wis. Har syv børn: Jeremiah, født 1897; Emery, født 1899; Ester, født 1901; Constance, født 1903; Clifford, født 1905; Sein, født 1909, og Jerome, født 1915. Erick Johnson er demokrat i politik; hørte til den forenede norske kirke. Lars (Lewis) Johnson har drevet som barber i Chicago og bor der.

Sjur Anderson Graue og hustru Anna Nilsdatter Bære, som i 1841 kom fra Voss til Muskego-settlementet, flyttede omkring 1844 til Jefferson Prairie og tog sig land ved siden af svogeren Peder Larson Hjembære. Begge svogrene reiste til Californien paa guldgravning i 1849. Peder Bære kom tilbage, men døde kort efter. Sjur Graue blev tilbage i Californien, men intet var hørt fra ham siden, fortæller Betsy Lee, Peder Bæres søsterdatter — nu 92 aar. Sjur Graues hustru og børn flyttede til Big Canoe, Iowa. Sjur gik ogsaa under navnet Gønli.

Ingeborg Larsdatter Hjembære — Peders søster — blev gift i 1843 med Svend Larson Mehus fra Hardanger, som var kommen til Jefferson Prairie lidt før, og havde faaet sig op hus, da hun og broderen kom der.

Ester Nyre — datter af David Anderson Nyre — gift med Even Hanson og bosat paa Farsfarmen i Manchester, Boone Co., Ill., efterlod sig ved sin død fem døtre: Sarah, gift med Andrew Highland, bosat ved Madison, S. Dak.; Marie, gift med Erik Highland, Andrews broder — ogsaa ved Madison, S. Dak.; Emma, gift med Ole Anderson; Bell, gift med en Jenson, Rockford, Ill., er død. Efter Esters død blev Even Hanson gift med Berthe Olina Jordal, hvorom foran. Efter Hansons død blev Berte Olina gift med Chas. Stenerson, der nu har den gamle farm.

Oscar Brynjulv Duxstad, søn af Knut Brynjulvson Duxstad, Clinton, Wis., om hvem noget er fortalt foran, var gift omkring 1921 med Gertrude Nelson, datter af Torsten Nilson Haukhjem

(Numedal) og hustru Mari Tangen, født i Sigdal, Norge. De har en søn, Kenneth Earl Duxstad. De bor i Clinton, Wis., men har ogsaa det gamle Hjemsted, hvor bedstefaderen Brynjulv K. Duxstad bosatte sig i 1844 nogle mil syd for Clinton.

Brynjulv K. Duxstads Hjemsted opført 1854.

LONG PRAIRIE

Lidt sydøst for Jefferson Prairie, eller egentlig en fortsættelse af denne, er Long Prairie, omkring byen Capron, Boone county, Illinois. Der har et betydeligt antal norske — især sogninger — bosat sig i tidlige dage. Blandt dem har der ogsaa været nogle vossinger, hvilket berettiger en omtale af strøget, og det saa meget mere som vossingerne og andre i Manchester township drog derhen for at faa sit korn malet. En tid var der tre norske kirkemenigheder der — nemlig en af den norske synode, en Konferents og en Hauge menighed.

Lars Godskalkson Ronve var kanske den første, som satte sig til der. Han drev i mange aar en melmølle ved Beaver Creek lidt vestenfor Capron. Til ham var det vossingerne paa Jefferson Prairie fik sit mel for folk og kreaturer malet. En nabo, Ole Thompson, hjalp ham, naar der var travelt.

Lars Ronve var en bror af Brynjulv Godskalkson Ronve, som kom til Amerika i 1840. Deres søster var gift med Herlaug Nedkvitne paa Queen Ann Prairie. Om Lars haves forøvrigt ingen oplysning. Hans søn Fred Goodsell bor ved Capron, Ill.

Styrk Ivarson Bøe købte sig en farm paa Long Prairie omkring 1855 og flyttede derhen fra Woodstock, hvor han kort før var gift. Han forblev der til 1863, da han som foran nævnt flyttede til Jefferson Prairie.

Ole Larson Skutle (Lawson) flyttede fra Beloit, Wis., til Capron og drev der i ni aar smedeforretning; blev saa farmer paa Jefferson Prairie.

Odd Holgerson Skulestad, antaget navn Ed H. Schulestad. Snedker i Capron, Ill.; var født paa Skulestad, Voss, den 1ste april 1845 af forældrene gaardbruger Holger Oddson Skulestad og hustru Anna — datter af Mattis og Sigrid Mølster. Han blev i 1875 gift med Ranveig Nilsdatter Øvsthus; udvandrede med familie i 1882; landede i New York og drog til Chicago, hvor han først tog ophold. Saa drog han til Capron, Ill. Han har hele tiden drøvet som snedker. Han er medlem af den norsk-lutherske kirke og medlem af Vosselaget. I politik er han republikaner.

* * *

David Anderson Hustvedt, bygmester i Highwood, Ill., født paa gaarden Hustvedt, Voss, den 19de mars 1880, af forældrene Anders Davidson Hustvedt, født 1836, og hustru Gjertrud Ivarsdatter Grotland, født 1852. I august 1902 udvandrede han til Amerika; fulgte med skibet "Celtic" og landede i New York i september maaned; drog saa til Jasper, Pipestone county, Minn., hvor han først tog ophold. I to aar frekventerede han Skandinavia Academy. Flyttede saa til Highwood, Ill., hvor han siden har drevet som snedker. Han var fra 1911 til 1915 byinkassator og fra 1915 til 1921 byklerk i Highwood. Han er medlem af den lutherske kirke. Blev gift med Othelia Hagen, født paa Toten, Norge. De har to børn: Anders Otis, født den 2den juni 1919, og Harriet Marie, født den 13de april 1922. Hustvedt eier en husbygning i byen, hvor de har sit hjem. I 1914 besøgte han igjen sin hjembygd Voss.

Hans søskende er Anna A. Hustvedt, født 18de juli 1881, og Lars A. Hustvedt, født i november 1896; begge er paa Voss.

FRA MUSKEGO TIL PRIMROSE

Af udvandrerne i 1850 var der ialfald 3 familier, som først reiste til Muskego-settlementet, nemlig Lars Larson Kolve, Øyel Kolbeinson Helgeland og Knut Nelson Gjerde. For den sidstnævnte blev det dog ikke lang stans. Han drog kort efter ankomsten til Primrose, Dane county, Wis. Maaske var han ifølge med Elling Synve, som reiste derhen fra Muskego i 1850 paa missionsreise. Elling var den første vossing i Primrose og Knut

Gjerde var ialfald den næste. Men de andre fulgte snart efter og flere med dem.

Lars Kolve forblev to aar i Muskego. I 1851 var han med at anlægge plankevei fra Racine til Milwaukee.

Øyel Helgeland var paa samme tid i Muskego, men om han reiste før Kolve er uvist.

Peder Olson Myrland kom fra Voss til Muskego i 1852 og var der i to aar, saa drog han med familie til Primrose i 1854. Hans broder Lars Myrland var jo i Muskego. Men i 1865 drog ogsaa han til Primrose og bosatte sig. Deres broder Ole O. Myrland drog vel ogsaa om Muskego, da han i 1856 kom til Amerika, men reiste snart til Primrose. Peder og Lars Myrland var Elling Synves Svogre, saa det rimeligvis var ham, som bevirkede deres reise til Primrose, hvor han selv blev en anselig landeier og havde adskilligt tilhold, hvorom videre i det efterfølgende.

VOSSINGER I PERRY, PRIMROSE OG YORK

I det sydvestre hjørne af Dane county, Wisconsin, omkring 20 mil fra Madison, ligger Perry township. Paa østsiden af dette er Primrose og paa sydsiden York township. Det sidste er i Green county. I dette strøg bosatte der sig mange nybyggere fra Voss, og de har paa forskjellig vis havt sin andel i dets udvikling.

Den første vossing i dette strøg var ingen mindre end **Elling Eielsen Sundve**. Han kom til Primrose i 1850 og samlede de derværende norske til opbyggelse. I dette township havde den første hvide settler bosat sig i 1844 og den første nordmand i 1846. Ved Eielsens ankomst der var der ikke saa faa norske familier ankomne, men dog ingen vossinger, saavidt man ved.

Eielsens første opbyggelse holdtes i huset hos en Nels Olson i Primrose. [Albert O. Barton.] Snart efter blev en kirkemenighed dannet og Eielsen blev egnens første prest. En kirke blev bygget i 1855-56 og denne betjente han i flere aar. Han kom ogsaa til at eie betydeligt land i Primrose. Dette var i sektionerne 16, 28 og 30. I 1859 reiste Eielsen til Texas for at virke imod fransk rationalisme, og en anden prest kom i hans sted i Primrose. Han aflagde dog Primrose flere besøg senere, og det var under et besøg der, at han i 1881 blev alvorligt syg.

Knut Nilson Gjerde kom med familie i 1850, mulig sammen med Elling Eielsen. Han var gift paa Voss med Britha Nordheim og havde børnene Kari, Inger, Anna, Julia, Britha (Betzy) og Severina. Knut og hustru boede i Primrose til sin død. Om døtrene Kari og Inger haves ingen oplysning. Anna blev gift med Jacob Hana og boede paa en farm i Primrose ved Hana

skolehus. De havde en liden butik der og tillige postaabneri. De har to døtre, Josie og Anna, som er i en af veststaterne. Jacob Hana døde ung, og Anna blev gift anden gang med Zakarias Thompson; fik i dette ægteskab en søn, Carl Thompson, som lever ved Hollandale, Wis. Julia K. Gjerde døde i Primrose. Betzy blev gift med Anders Lillethun og reiste nord i Wisconsin. Hun døde for flere aar siden. Severina K. Gjerde blev gift med Anon Anonson og har til for nylig boet paa en farm ved Lake Mills, Iowa. Skal nu være død.

Lars Larson Kolve kom til Primrose i 1852 fra Racine county og bosatte sig i sektion 29. Han eiede senere ogsaa land i sektion 28. Kirke blev bygget lige ved hans land og endel af begravelsespladsen er paa dette.

Lars Kolve var født paa Voss den 3dje mai 1818; blev i 1838 gift med Britha Ivarsdatter Kvarekval; kom med familie til Amerika i 1850; var de første to aar i Racine county, Wisconsin. Der var han med i 1851 at anlægge plankevei fra Racine til Milwaukee. Han og hustru boede paa sin farm i Primrose til sin død. Han var med at stifte brandassuranceselskabet i Primrose. Kolve og hustru havde ti børn: Gudve, Kari, Ivar, Gjertrud, Lars, Martin, Mons, Joseph, William og Albert. Familien antog navnet Lewis.

Gudve Lewis var født paa Voss den 6te februar 1841; blev første gang gift den 8de juli 1862 med Gool G. Gunhus fra Buskeruds amt og blev boende i Primrose. Anden gang med Hon. G. Tollefson. I første ægteskab havde hun børnene Clara Teodora og George G. Gunhus. Clara, født den 13de februar 1865, gift den 26de november 1885 med K. B. Skaar, hvis mor var fra Voss. George Gunhus, født den 22de juni 1876, gift med Anna Holland, har to børn, Erick og Gool. I andet ægteskab havde Gudve ingen børn. Hun var stor og mandig; var godt belæst, tog en tur til det hellige land og holdt foredrag derom ved tilbagekomsten.

Kari Lewis blev gift med Thorstein Simonson fra Numedal og har boet i Nebraska. Har seks børn: Simon, Lina, Laren, Calmar, Clarence og Erwin. Laren var i Frankrige under verdenskrigen.

Ivar Lewis døde 29 aar gammel og ugift.

Gjertrud Lewis blev gift med P. J. Johnson og har boet i Omaha, Nebr. De har to børn: Lorina og Goodie.

Lars Lewis blev gift med Anna Torstensdatter og var handelsmand i Taylor, N. Dak. Han var meget benyttet i offentlig tjeneste; var town-embedsmand, county-kasserer og county

auditor m. m. Han er død for ca. ti aar siden, efterladende fem børn: Bernhard, Erwin, Josy, Ida og Jusha.

William Lewis var gift to gange, første gang med datter af Lars Slotten; han døde omkring 1920. Han boede i Mt. Horeb, Wis., og var i town-ctyret.

Martin Lewis blev i 1880 gift med Kari Hjembære, født paa Voss den 26de december 1850 og kom ung til Amerika. De boede i Primrose og drev farming til de i 1904 flyttede til Mt. Horeb, Wis., hvor Martin døde i 1906. Hun døde i Los Angeles, Calif., den 29de januar 1924. De havde fem børn, af hvilke tre døde i barnealderen. De andre er Mrs. C. H. Schroeder, som bor i Los Angeles, og Dina (Mrs. Henry Peterson), som døde i 1918.

Mons Lewis blev gift med Martha Tweten og har fire børn: Edna, Lydia, Hellen og William.

Joseph Lewis døde 18 aar gammel.

Albert Lewis blev gift med Anna Peterson og bor i Mt. Horeb, Wis. Har ingen børn.

Eilef Larson Kolve, skrev sig Larson. Han var født paa Voss den 2den februar 1813 og gift der med Gunhild Andersdatter, født i 1816. De udvandrede til Amerika i 1857 og kom til Primrose. Der købte han sig land i sektion 22 — et stykke fra broderen Lars. Der blev de boende til sin død. Gunhild døde den 28de januar 1862 og Eilef den 20de februar 1882. De havde børnene Ole, født i 1849, død i 1871; Anders, født i 1844, døde i 1868; Knut, født i 1854, død i 1871 — kanske flere børn.

Helgelands-familien

Til Primrose kom flere søskender fra gaarden Helgeland, Vossestranden. Det var Ivar, Lars, Øiel, Katrina og Martha. Deres forældre var Kolbein Ivarson Helgeland, født paa Bygd, og hustru Maria Styrkaarsdatter, født Myrland, der ogsaa havde en søn, Kjel K. Helgeland, som var politimand i Bergen, og vistnok desuden en søn eller datter igjen i Myrkdalen. Kolbein Helgeland døde paa Vikefjeldet omkring 1830. Han havde en bror paa Stedje i Vik, Sogn, født paa Bygd. Marie levede efter manden i 40 aar og en tid drev gaarden.

Øiel Kolbeinson Helgeland var den første af søskenderne som udvandrede. Han kom til Amerika i 1850 og var farmer i Primrose til sin død. Hans hustru hed Helena. Boede paa sektion 14 ved siden af Ole Olson Myrland. Han havde tre sønner, kanske flere børn. Sønnene er i Lake Mills, Iowa.

Ivar Kolbeinson Helgeland, Øiels ældre bror, kom til Amerika i 1852 i følge med Peder O. Myrland og familie. Han var

i ti aar i California, kom tilbage og hvervede sig i borgerkrigen. Efter dennes slut blev han politimand i Chicago. En tid havde han ogsaa handel der. Sluttelig kom han til Primrose, hvor han blev til sin død. Han var gift med Orlog Bøe.

Lars Kolbeinson Helgeland, født i 1819, var stor og sterk, 6 fod høi, gik i Myrkdalen under navnet Maria-Lars. Han blev gift med Sigrid Knutsdatter Bøe (Raundalen) og overtog gaarden paa Helgeland af moderen; solgte og i 1868 udvandrede til Amerika, hvor han bosatte sig i Primrose. For noget over 20 aar siden flyttede han til Lake Mills, Iowa, hvor han forblev til sin død i en alder af 93 aar. Børnene er Kjel (Charles), Knut og Lars. Familien antog navnet Colbie. Charles Colbie har været farmer ved Mt. Vernon i Primrose. Knut Colbie har jernvarehandel i Forest City, Iowa. Lars Colbie har været reisende salgsmand og i det sidste har boet i Minot, N. Dak.

Katrina Kolbeinsdatter Helgeland blev gift med Lars Olson Myrland og boede i Primrose.

Martha Kolbeinsdatter Helgeland blev gift med Anders Knutson Bøe (Raundalen) og kom til Primrose.

Myrlands-familien

Tre brødre, som var fødte paa Myrland i Myrkdalen, Vossestranden, kom til Primrose med familier og er vel dem af vossingerne, hvis familier har sat de største merker i townets historie. Det var Lars, Peder og Ole Olson Myrland. Lars og Peder var gifte med søstre af Elling Eielsen (Sundve), og det kan vel formodes, at det for en del skyldtes ham, at de kom til Primrose. Deres far, Ole Lønehaugen, havde kjøbt gaarden Myrland.

Lars Olson Myrland udvandrede først af brødrene til Amerika. Han var gift med Brytva Eielsdatter Sundve; kom i 1850 med familie til Amerika og reiste om Chicago til Racine county, Wisconsin. Der forblev han bosiddende ved North Cape til 1865, da han flyttede til Primrose, hvor han forblev til sin død. Lars var lægprædikant og blev viet til prest — vistnok i baptistkirken. Han efterlod sig to sønner, Øyel og Ole, og fire døtre, Louisa, Susan, Anna og Amalia.

Øiel (Eiel) Larson Myrland var født ved North Cape, Racine county, Wisconsin, i 1851, gennemgik almueskolen ved North Cape; var saa et aarstid ved Wayland Academy, Beaver Dam, Wis.; besluttede i 1877 at slaa ind paa den geistlige bane. I 1881 tog han ind paa Union Theological Seminary og var der i to aar og blev saa baptistprest. I 1884-85 betjente han den skandinaviske baptistkirke i Racine, Wis.; tog saa igjen et kursus ved det teologiske seminar for at afslutte sine studier.

Fra 1886 til 1891 betjente han den skandinaviske baptistkirke i La Crosse, Wis. I 1891 tog han en tur til Norge. Fra mars 1892 til april 1897 var han prest ved Pilgrim baptistkirke paa nordvestre hjørne af Carpenter og Ohio streets, Chicago, Ill. I 1897 tog han atter en tur til Norge og fik opført et tabernakel i Oslo; kom tilbage i 1900. Virkede siden paa forskjellige steder i Iowa, Illinois og Wisconsin. Han døde i Madison, Wis., i 1908. Pastor Eiel Myrland var gift med sit søskendebarn Synva, datter af Eiel Pederson Myrland. Har tre døtre og en søn. Sønnen var i krigstjeneste i Frankrige og blev haardt saaret.

Ole Larson Myrland, født i North Cape omkring 1855, fik farmen i Primrose. Han blev i 1886 gift med Ingeborg Helgeland, som udvandrede i 1884, og har tre sønner, Roy, Sidney og Leonard, og en datter. Ole døde den 23de januar 1924. Sønnen Sidney bor nu paa den gamle farm. Han var med i krigen og blev sendt til Mexico, hvor han blev saaret. Han har pension af regjeringen.

Louisa Larsdatter Myrland, født omkring 1857, blev gift med en Sørensen og boede i Superior, Wis. Susan, gift med John Landsworth (Landsverk, Telemarken), havde flere børn. Reiste i 1877 til Price county, Wisconsin. Anna L. Myrland, gift med Peder Landsworth, Johns bror, døde i 1872. Efterlod sig to døtre, nu bosatte i Nebraska. Amalia Myrland døde i 1881.

Peder Olson Myrland, født 22de september 1802, var gift paa Voss med Synva Øyelsdatter Sundve — Elling Eielsons søster. De boede en tid paa Fjæli; solgte der og boede saa et aars tid paa Evanger, da de ikke fik pengene; kjøbte saa gaarden Selland. Udvandrede med familien i 1852 til Amerika og ankom til North Cape, Racine county, hvor de først opholdt sig henimod to aar. Saa kjøbte Peder en kvart sektion land i Primrose og flyttede dertil i 1854. Der blev de boende til sin død. Peder døde 12te oktober 1868 og hans hustru i 1871. De efterlod sig fire sønner: Ole, Eiel (Eli), Knut og Lars — alle fødte paa Voss.

Ole Pederson Myrland, født 1834, opholdt sig en tid i Racine Co., Wis. Var med onkelen Elling Eielson paa missionsreiser; holdt senere opbyggelser. Medens han var i Muskego settlementet rasede en koleraepidemi der. Han var da behjælpelig med sygepleie og begravelser. I 1857 var han bosat paa en farm i Primrose og boede der til 1891. I mange aar var han søndags-skolelærer i kirken der. Senere flyttede han til Jackson county, Minn., og boede der til 1918, da han flyttede til Osseo, Wis., hvor han blev til sin død 28de januar 1929. Han holdt religionsskole, var med at stifte Hauges synode og hørte siden til den norsk-lutherske kirke af Amerika. Han var administrator for flere

dødsbo. Hans hustru, Ambjør Simonsdatter, født Torviken, er fra Numedal. De var gift i 1863. Ingen børn. Han adopterede en gut, Lewis Myrland, som blev gift med datter af Helge H. Lee, Britt, Iowa.

Øiel Pederson Myrland, kaldte sig Eli Pederson. Han var født paa Voss den 26de juli 1837 og kom i 14-aars alderen med forældre og søskende til Amerika i 1852; gik en tid paa townets skole i Norway, Racine Co., og flyttede med forældrene til Primrose. Han overtog farsfarmen der og købte i tidens løb mere land, saa han havde omkring 400 acres; drev især med svin- og faareavl. Pederson blev snart svært interesseret i politik og har indehavt flere bestillinger saavel i townet som i countyet. I 24 aar var han townets assessor; var ogsaa supervisor. I otte aar var han formand i den republikanske countykomite og en tid statskassererens agent. Var i 1880 med at tage den 8de nationale folkeoptælling. I 1883 repræsenterede han 4de assembly district i legislaturen. Desuden var Pederson skole-clerk i 12 aar og skolekasserer i 13 aar.

I 1857 indgik han i ægteskab med Anna Peterson, født 1830, datter af Peter Erickson fra Rock Co., Wis., der kom til Amerika i 1844. De havde seks børn: Belle, Mrs. Wallen; Susan, Mrs. E. Myrland; Peter i Cambridge, Minn., og Eli, som reiste til Iowa; Anna (Mrs. Nilson); Louisa (Mrs. B. Fliseram). Den sidste døde for mange aar siden. Eli Peterson døde 1909. Hans kone 1911. Familien hørte til Hauge synode. Kirken i Primrose stod paa hans land.

Knut Pederson Myrland, født paa Fjæli i februar 1840; gift med Susie Paulsdatter Hefte fra Numedal, var farmer i Primrose til sin død 1896. Konen døde 1913. Ingen børn.

Lars Peterson Myrland bor nu i Mt. Horeb, Wis. Født paa Fjæli 3die oktober 1842; gift 17de mai 1867 i Primrose med Ingeborg Myrah (forældre fra Numedal); var to aar paa Rock Prairie fra 1864. Boede siden i Primrose, sec. 16; eiede 230 acres land, indtil flyttet til Mt. Horeb, Wis. Han har havt fire børn: Peter, død ung; Willie, gift med Ida Foye, bor i Mt. Horeb; Susie døde 20 aar gammel.

Ole Olson Myrland, født paa gaarden Myrland i Myrkdalen, Voss, i 1805; reiste i ung alder til Bergen, og var der i militærtjeneste; drev siden med lastning og aflastning af fartøier. Blev gift med Ellen Berg og fem børn blev fødte i Bergen. De var sønnerne Ole, Berthel og Lars samt døtrene Rakel og Olsine. Af disse reiste Ole i ung alder til Nordland. I 1856 udvandrede Ole Myrland og hustru, sønnerne Berthel og Lars samt døtrene og kom til Primrose, hvor han bosatte sig i sektion 11

ved siden af Øiel Helgeland. Ole gik tildels under navnet Lønehaugen. Han var en usædvanlig stor og kraftig kar, hvad der ogsaa er tilfældet med hele familien. Ole døde under et besøg i Grinnell, Iowa, i 1876. Hans hustru døde i Primrose i 1889.

Ole Olson Myrland, skrev sig Ole S. Olson, men kaldtes tildels Bergens-Ola. Han var født i Bergen den 6te juli 1833; reiste i 12-aarsalderen til en onkel i Nordland. Var i 25 aar i tjeneste hos Augustinus Johannessen Sellevold og drev som sjømand. Han blev gift med dennes datter Othine Sellevold, født 25de august 1835. I april 1866 udvandrede de til Amerika; fulgte skibet "Telegraf" til Quebec; drog saa til Chicago og videre til Primrose; blev bosat ved siden af faderen. Deres søn August var da 5 aar. Paa deres farm er den bekjendte fjeldformation "the Devil's Chimney" i Primrose. Ole døde i Primrose 1893, hans hustru i 1906 i Grantbury, Burnett Co., Wis., hos sønnen August. De fik seks børn, af hvilke to voksede op, nemlig August J. og Knut S. Den sidste, født i Primrose 1877, boede en tid i Charles City, Iowa; nu i Casper, Wyo.

August J. Myrland, født paa Andøen i Vesteraalen den 15de januar 1861. Var paa farmen hos forældrene og gik paa townskolen i Primrose. Var i 1882 til '84 ved Milton College, Wis., og tog graden B. L.; gik paa Wisconsin universitet i 1885-90 og universitetets lovskole i 1895-'96. En tid var han højskolelærer, praktiserede saa lovkyndighed. Blev i januar 1898 distriktsadvokat i Burnett county, Wis., og var det til 1912. Samtidig var han sekretær i Grantsburgs byskole. Fra 1903 til '07 var han medlem af Wisconsin universitets bestyrelse; redigerede Burnett County Sentinel fra 1900 til 1910. I 1912 blev han sekretær i Wisconsin skattekommission — en bestilling han endnu indehar. I politik er han republikaner og i det kirkelige methodist. Han hører til forskellige organisationer, blandt andre Sønner af Norge, hvis hovedpræsident han blev den 16de juli 1926.

August Myrland indgik den 21de august 1890 i ægteskab med Lena B. Anderson (af Valdres og Ringerikslegt). De har fire børn: Arthur, født 23de juli 1891; Ruth, født 9de mai 1894; Otto, 8de mai 1897, og Mina, juli 1902. De to sønner var i krigstjeneste under verdenskrigen; den første tjenstgjorde i marinen, den anden i armeen. Myrland bor i 1918 Kendall avenue, Madison, Wis.

Berthel Myrland var først jordbruger i Primrose; reiste i 1866 til Grinnell, Iowa, og siden til Nebraska, hvor han døde.

Lars Olson Myrland blev gift med Katrina Kolbeinsdatter Helgeland og var bosat i Primrose; reiste til Forest City, Iowa.

Olsine Olsdatter Myrland blev gift med Thos. M. Newton

(Maakastad) og boede sidst ved Grinnell, Iowa. Søsteren, Rakel Olsdatter Myrland, gift med Carl Newton (Maakastad), en broder af Olsines mand, døde i Forest City, Iowa. Hendes ældste datter Anna er gift med pastor Andrew O. Meland, Pelican Rapids, Minn.

Lars Larson Bystølen udvandrede med familie i førstningen af mars 1854 og fulgte med skibet "Harald Haarfagre"; landede i Quebec i juli og fortsatte reisen til Koshkonong. Der var omkring 200 personer i følget, og de fulgte med jernbanen siddende i "box-cars". En kolera-epidemi grasserede paa den tid, og omkring 100 personer af følget faldt bort i denne. Lars Bystølen købte sig land paa sydsiden af Primrose-linjen i townet New Glarus, Green county, og blev boende paa dette til sin død. Hans hustru var søster af Knut N. Gjerde. Han havde seks børn: Martha, født 11te januar 1842, døde 25de juni 1863; Nils, født 11te februar 1843, hvervede sig i borgerkrigen 19de august 1862, i komp. K, 28de Reg., døde i mars 1863; Lars, født 1845, om hvem nedenfor; Knut, født 27de november 1847, døde 13de mars 1872; Britha (Mrs. Hustad), født 16de mars 1850, døde 25de november 1879.

Lars Larson Bystøl, født den 24de februar 1845, blev gift den 25de december 1872 med Marie Danielson. De boede paa farmen i New Glarus til aaret 1900, da de flyttede til en farm to mil syd-vest for Kensett, Iowa, hvor han siden boede. Paa juledag 1923 feirede de sit guldbryllup der. De har havt 11 børn, hvoraf ni lever: Elmer N. Bystøl, født 1875, bor i Ashley, Minn.; Caroline, født 1878, gift med O. G. Olson og bor ved Lodi, Wis.; Laurence O., født 1880, er i Lodi, Wis.; Alma H., født 1883, gift med John Herth og bor ved Kensett, Iowa; Emely K., født 1885, er gift med Martin Field og bor i Nora Springs, Iowa; Knut, født 1888, er i Elbow Lake, Minn.; Milo E., født 1890; Laura J., født 1893, og Minnie F., født 1897, er alle ved Kensett, Iowa.

Familien hører til den norsk-lutherske kirke.

Sjur Bryngelson Fletre bosatte sig med familie i townet York, Green county, i 1854 eller 1855. Han flyttede fra Skoponong settlementet, Walworth Co., hvor han da havde boet i 11 aar. Sjur Fletre var søn af Bryngel Sylfestson Fletre og hustru Anna Sjursdatter øvre Vinje og tilhørte en vidt forgrenet slekt paa Voss. Hans bror Sylfest fik farsgaarden Fletre. En søster var tidligere udvandret. Sjur blev gift paa Voss og udvandrede til Amerika i 1844. Paa reisen fødtes dem en søn, som fik navnet Bryngel. I følge med dem til Amerika var ogsaa slegtningerne Bjarne A. Hefte og Ivar V. Grotland. Alle bosatte sig

paa Skoponong. Sjur blev boende i York til sin død, der allerede indtraf i 1856. Hans kone døde i 1878.

Bryngel Sjurson Fletre antog navnet Severson. Han var født den 10de februar 1844; blev hos forældrene paa farmen til han den 2den november 1861 hvervede sig til tjeneste i borgerkrigen bare 17 aar gammel. Den 8de december samme aar blev han indkaldt til øvelse i Madison og indmønstret i komp. E, 15de Wis. Inf. Reg., med kapt. Ingemundson som kompanichef. Han var saa med til syden; deltog i slagene ved Perival, Union City Island nr. 10, og ved Stone River. Paa grund af sygdom fik han i Murfreesboro den 9de april afsked fra tjenesten. I 1865 hvervede han sig paany og tjenstgjorde da i 46de regiment, komp. A. Han blev forfremmet til sersjant. Den 27de september 1865 blev han udmønstret med kompaniet. Hørte til G. A. R. og var Commander af John Curley Post. No. 22.

I 1868 indgik han i ægteskab med Eliza Landmark, som døde to aar efter. De fik en søn, Siver, født 1871, nu bosat i Dunn Center, N. Dak. I 1873 indgik han i ægteskab med Ellen Hanson, og har i dette 11 børn: Henry, født 25de mars 1876, død ved uheld i Minneapolis, Minn.; Minnie, gift med O. A. Stolen, født 22de januar 1878, Madison, hvor Mr. Stolen var overretsdommer; Mary, Mrs. E. H. Swiggum, født 2den april 1879; Melvin, født 30te april 1881, Fairbanks, Alaska; Gilman, født 22de august 1883, Mt. Horeb, Wis.; Josephine, Mrs. Clarence Lem, født 5te juli 1884, Freda, N. Dak.; Ida, Mrs. Milo Brager, født 15de november 1885, Blanchardville, Wis.; Benjamin, født 2den februar 1889, Mt. Horeb, Wis.; William, født 9de november 1893, Mt. Horeb, Wis.; Dora, Mrs. J. Brager, født 2den juni 1897, Mt. Horeb, Wis.; Raymond, født 3die juni 1897 (død).

Bryngel Fletre var republikaner og hørte til den lutherske kirke. Han døde den 8de september 1908. Efter ankomsten til York township havde han sit hjem paa den gamle farm siden.

Erick Meland kom til townet York omtrent samtidig med Fletrefamilien og boede der saavidt vides til sin død. Han var gift med Sigrid Selje. Deres børn var: Susan, Mrs. Jenson, som vistnok reiste til Minnesota; Malena, gift med John Peters, døde i Primrose et aars tid efter sit giftermål; Sjur, som var gift med Barbra Linbakken og flyttede til Nebraska, hvor han døde; Peter, reiste vestover, blev gift og bosatte sig i Minneapolis, Minn., og døde der; Mikkell, var gift med Susan Burreson fra York og boede i Perry township, hvor han døde omkring 1920; Martina, blev gift med F. Young og flyttede til Iowa, hvor hun levede som enke i 1924; Maria, blev gift med A. Ask og ligeledes reiste til Iowa.

Ivar Ivarson Tøn, født paa Voss 1831 af forældrene Ivar Ivarson Tøn og Britha Amundsdatter Fjose (af Miltzowæt), udvandrede vistnok i 1850 og kom til Wisconsin; blev i 1854 gift med Anna Toresdatter Dovre fra Valdres, og bosat som farmer ved Blue Mound, Wis. Den 9de februar 1865 indkaldtes han til krigstjeneste og blev med i komp. I, 46de Wis. Inf. Reg. Udmønstret 27de september samme aar. Han døde 1917. Sex børn overlever ham: Edward Iverson, bor i Idaho; Julia (Mrs. Fylken), i Montana; Letty (Mrs. Hillem), i Nord Dakota; Mary (Mrs. Walter Larson), en tid bosat i Madison, Wis., da Larson var state superintendent of rural schools; Albert Iverson, i Canada; Oscar Iverson, i Nord Dakota. Familien antog navnet Iverson.

Flatabø-familien

Ole Halstenson Vinje (Flatabø), født 18de april 1824, gift 1850 med Ingeborg Knutsdatter Mørkve, født 11te oktober 1824 (se Mørkveætten), udvandrede 1856 med hustru og børnene, Knut og Anna, til Amerika. Efter ni ugers sjøreise ankom de til Quebec og drog videre til York, Green county, Wis., hvor de for det første tog ophold hos Erik Meland. Ole fik saa arbeide hos farmerne i dette strøg og tjente 50 cents om dagen. I 1859 købte han 40 acres skogland i det sydøstre hjørne af Perry township og fik paa dette gravet en jordkjælder, hvortil familien flyttede. Der blev de boende til han i 1867 fik opført en kjælderetage af sten, som da blev deres bopæl. Efterhvert som raad gaves fik han op bedre hus.

I 1866 kom Oles far, Halstein Olson Vinje — da 70 aar gammel — og stedmoderen Anna, født Bidne, samt broderen Halstein H. Vinje med hustru Maria og søsteren Abilona med mand, Ivar Bygd, og to børn, Anna og Gyrid — desuden Halstein Tufte og søn Lars. Alle disse tog ind hos Ole Vinje og forblev med ham i jordkjælderens i tre uger, med undtagelse af hans forældre, som forblev hos ham til sin død. Hans far døde tre aar efter ankomsten. Stedmoderen døde i 1884 i en alder af 89 aar. Halstein O. Vinje havde ogsaa en søn Sjur, som boede paa Nesheim, Vossestranden, til sin død. Om hans sønner Knut og Peder se nedenfor.

Ole Vinje købte tilliggende 40 acres i Perry township og 104 acres paa Primrose-siden af townlinjen. Dette land har siden været i familiens eie. Han og hustru fik fem børn, fødte i Amerika, nemlig: Christina, Gurine (Gyrid), Halsten, Oline Bertine og Lisa Marie. Ole døde juleaften 1898, hans hustru døde i mars 1894.

Knut Olson Vinje, født 10de mars 1851, bor i Minneapolis,

Minn. Anna, født 30te april 1854, blev gift med Charles Boden og bor i Babcock, Wis. Christina, født den 15de juli 1857, gift med Andrew Guul, var i Perry, men er nu i Brodhead, Wis. Gurina, født 10de april 1860, blev gift med Jacob Durst af schweizisk herkomst. De købte hendes farsfarm, og denne eies nu af deres børn Thomas Durst, som har den del paa Primrose-siden, og Ida, Mrs. Amacher, har det paa Perrysiden. Gurina boede der endnu i 1930. Halsten, født 27de juni 1863, døde i Chicago, Ill., 1927. Oline B., født 31te mai 1866, blev gift med E. K. Fliseram, døde 1904. Lisa, født 17de juli 1870, blev gift med Ole Erikson Fenne og bor i Madison, Wis. Har sex børn: Edwin, Ida, Julia, Gertie, Lilly og Olina.

Halstein Halstenson Vinje købte efter ankomsten til Amerika i 1866 40 acres land i York township og boede der til 1875, da han blev alvorlig skadet ved at hestene løb løbsk med ham, og han døde den 24de november samme aar. Hans hustru blev senere gift med Anton Seigen og blev boende der til sin død.

Ivar Bygd og hustru Abilona, Halstein og Ole Vinjes søster, var i to-tre aar i dette settlement og drog saa nord til Shawano county, Wis., hvor de forblev til sin død. Deres to døtre Anna og Gyrid (Gjørina) er gifte og bor der. Gjørina er Mrs. Madson i New London, Wis.

John Nilson Lee, fra Lie i Raundalen, kom til Amerika i 1855 sammen med sin broder Ole. Han blev en af bosidderne i Perry township. Hvad tid han kom der er ubekjendt. Mulig var han bosat der da Ole i 1859 drog til California. I slutningen af borgerkrigen blev han med i denne, men kom uskadt tilbage og boede i Perry til sin død vinteren 1888. Han efterlod sig en datter, Mrs. Ole Homme. Deres datter har nu gamlefarmen.

Elling Nelson Lee, John og Oles broder, kom til Amerika i 1858. Den 20de august 1862 hvervede han sig i Christiana township til krigstjeneste i borgerkrigen og stod i komp. H, 27de Reg. Han døde den 3die august 1863 i Mound City, Ill., af sygdom. Joseph Nelson Lee — en fjerde broder — kom til Perry i 1866 og var der til 1870, da han reiste til California, hvorfra han senere kom tilbage. Deres brødre Christoffer og Mikkel Nelson Lee boede i Tempealeau Co.

Lars Knutson Fliseram var farmer i Perry township, efter først at have boet ved Stoughton, Wis. Før han kom til Amerika var han gaardbruger paa Fliseram og var to gange gift paa Voss. Hans første hustru var Ingeborg Gilderhus (Vossestranden). Hun døde nogle dage efter at have født sønnen Knut, som blev opdragen af slegtninger paa Gilderhus. Lars's anden hustru hedte Abilona (Ablu). De fik fire børn: Ingeborg, Synva,

Haldor og Gyrid. I 1850 eller '51 solgte han gaarden til sønnen Knut og reiste med familie til Amerika. Paa reisen eller straks efter ankomsten til landet døde hans anden hustru. Lars kom til Stoughton, Wis., og slog sig til der. Der blev han gift for tredje gang, og saa reiste han til Perry og satte sig til der paa en farm han kjøbte. I sidste ægteskab fik han fire sønner, Even, Knut, John og Ole samt en datter, der døde som barn. Da sønnen Even blev voksen og gift, kjøbte han farmen af sin far, og denne kjøbte igjen en liden farm ved siden af sin forrige. Denne solgte han igjen senere. Hans tredje hustru døde i Perry; de tre yngste sønner drog, da de blev voksne, til Syd Dakota og tog homestead. Da Lars var omkring 85 aar reiste ogsaa han til Syd Dakota og tog homestead ved Bonesteel. Landet fik han "proved op" og saa solgte han det til sønnen John og hos ham holdt han sig siden. Han døde omkring 97 eller 98 aar gammel.

Lars har fortalt, at han i den første tid han var her i landet, "kredlede" (skar) sine 6 acres hvede om dagen. Ved kjørtte han til Milwaukee med okser og kubberulle. Det fornemste man trængte at faa med tilbage var salt. Andre sager kunde man greie sig foruden. Om hans børn kan følgende fortælles:

Knut Larson Fliseram, født 11te juni 1836, overtog i ung alder gaarden paa Fliseram, blev gift med Ragnhild Endresdatter Ramsaa fra Nerheimsdalen, som 16 aar gammel tog tjeneste paa Vossestranden. I 1867 solgte de gaarden og udvandrede til Amerika. De havde da to børn: Ingeborg og Lars. Perry var deres bestemmelsessted og der bosatte de sig paa en farm. Deres søn Endre fødtes der den 18de juli 1868. Knut Fliseram afgik ved døden den 25de august 1869, og enken blev gjengift med Ole Skjærvheim, ogsaa fra Voss. De fik tre børn: Sina Karoline (Mrs. Henry Helland), Mt. Horeb, Wis.; Siver Albert, Mt. Horeb, og Ida Sofie, Mrs. Joe Dunn, Milwaukee. Ole Skjærvheim døde 29de oktober 1910 og hans hustru den 22de oktober 1922. Knut L. Fliserams to sønner, Lars og Endre, bor paa faderens farm i Perry, kjøbt i 1868. Ingeborg, hans datter, blev gift med Joe Fimrite og bor ved Edmunds, N. Dak.

Endre Knutson Flisram blev gift i 1889 med Oline Bertine Vinje, datter af Ole Halstenson Vinje. De bosatte sig i aaret 1900 i Brodhead, Wis. En søn, Olin Ernest, blev født der den 2den april 1900 og 12 dage efter døde guttens mor. Endre flyttede om høsten tilbage til sin mor og stedfar i Perry med sin søn, og har siden boet der. Sønnen Olin E. gik paa høiskolen i Brodhead og har nu gaaet paa Madison College for at studere advanced accounting. Er nu i Monroe, Wis.

Ingeborg Larsdatter Flisram reiste til Michigan. Synva

Larsdatter Flisram blev gift med Ole Lewton og boede nær Stoughton, Wis. Hendes datter Sina (Mrs. Henry Nilson) bor i Stoughton. Haldor Larson Flisram kaldte sig Henry Lewis og boede ved Deerfield, Wis. Gyrid Larsdatter Flisram reiste til Eau Claire, Wis.

Even Larson Flisram blev gift med Anna Johnson fra Deerfield, Wis., datter af Johannes Leidal, og boede en tid paa farmen i Perry. De havde tre børn: Lawrence, Elmer og Eva. Da disse var opvokset, flyttede Even til Madison og var der en tid, medens Elmer drev farmen. Senere solgte de farmen og sit hus i Madison, flyttede først til St. Paul og saa til Hankinson, N. Dak., hvor de boede en tid; kom omkring 1924 tilbage og boede hos datteren Eva, Mrs. H. Togstad, ved Mendota station, hvor Mr. Togstad er stationsmester. Even døde i 1925, hans hustru lever endnu hos en datter ved Mendota Station, Wis. Even var længe medlem af Vosselaget. Lawrence er i St. Paul, Minn. Elmer i Madison, Wis. Lars K. Flisrams yngste sønner, Knut, John og Ole, boede endnu i 1926 ved Bonesteel, S. Dak.

Anders Knutson Boe var en af farmerne ved Mt. Vernon i Primrose township. Han var født paa gaarden Bøe i Raundalen, Voss, den 29de juli 1836; blev i 1863 eller '64 gift med Martha Kolbeinsdatter Helgeland, født 25de mai 1839. De blev viet i Vangens kirke. Efter sit giftermaal bosatte de sig paa hans farsgaard Bøe, men solgte gaarden i 1868 og udvandrede til Amerika samme sommer. De havde da to børn, Marie Sofie Blomberg, født 19de oktober 1865, og Thorbjørg, født 11te januar 1868. Deres bestemmelsessted var Primrose, hvor Marthas slegtninger var. Ankomne der købte de først en farm to mil fra Ole O. Myrland, men solgte denne et par aar efter og købte igjen ved Mt. Vernon en farm, hvorpaa de siden boede til sin død. Tre børn blev født i Primrose: Knut den 20de september 1870, Karl i 1872 (døde samme aar) og Carolina, født 15de oktober 1874. Anders Boe døde den 29de februar 1896 og hans hustru i januar 1925. Datteren Marie Sofie blev gift med Frank Moore jr. og bor i Mt. Vernon, Wis. Thorbjørg er gift med John Brink og bor i Mt. Horeb, Wis. Knut driver det gamle hjemsted ved Mt. Vernon (er ugift). Carolina blev gift med en McPhiel, men døde omkring 1916.

Som navnet paa ældste datter viser, var Bøefolket af Blombergslegten paa Voss. I henhold til Martha Bøes fortælling, var den første Blomberg en svensk adelsmand, som af en eller anden grund slog sig til paa Voss og var gjestgiver paa Vangen. Denne skulde kun have en eneste datter, som blev forlobt i en pen bondegut, der drev handel paa Vangen. Forældrene satte sig imod

datterens giftermaal med gutten, men maatte tilslut give efter. [Den første Blomberg havde mange børn, men sønnen Hans havde bare en datter, gift med Ole Reime.]

Anders Bøe havde fire søskende, som kom til Amerika, og en halvbroder, Kjel paa Voss. Arne K. Boe kom sammen med Anders til Amerika i 1868 og bosatte sig i Wiota, La Fayette Co., men døde samme aar. Der var ogsaa Ingeborg K. Boe, gift med Ole Gorder, bosat. Sigrid var gift med Lars K. Helgeland i Primrose. Sjur Knutson Bøe kom til broderen Anders i 1873. Han havde været skolelærer paa Voss og holdt skole der en tid i Primrose-egnen; senere ved Kikkapoo, Vernon Co., Wis., men bosatte sig sluttelig ved Pelican Rapids, Minn.

Magne Johannesen Hirth, Mt. Horeb, Wis., har antaget navnet M. J. Johnson, er farmer i Perry township. Han var født paa Vossestranden den 4de august 1856, kom ugift i 1878 til Amerika, opholdt sig først en tid paa Jefferson Prairie, hvorpaa han flyttede til Perry, Dane county, hvor han siden for det meste har boet og drevet med jordbrug. Nogle aar boede han i Mt. Horeb, men er igjen flyttet paa farmen i Perry. Han har i seks aar været med i townstyret og syv aar i skolestyret; har desuden været præsident af Perry Telephone Co.; er medlem af M. W. A., E. F. U. og frimurerordenen. Døde i 1929. Han har en datter, Anna, født 1890.

Magne Johnsons fader, Johannes, var fra Kyte, moderen fra Hirth. De boede paa en plads under Hirth. Farbrødrene Ole Johnson og Erik Morgan (Magneson) var ogsaa i Amerika. Ole reiste tilbage til Voss. Erik døde ugift i Verona, Wis.

Ole Johannesen Hirth, R. 5, Mt. Horeb, Wis., Magnes bror, har antaget navnet Ole M. Johnson. Han var født den 30te januar 1863; kom ugift til Amerika i 1884 og reiste til Primrose, Dane Co., hvor han siden har boet og drevet som farmer. Han blev gift med Martha Helgeland — ogsaa af vosseslegt — og har fem børn: Mabel, født 1895, Bertha 1896, Ella 1898, Martel 1900, og Melvin 1903.

Ole Johnson er republikaner, hører til den norsk-lutherske kirke, Vosselaget og M. W. A.

Knut Sjurson Nesheim er bygmester i Blanchardville, Wis. Han er født paa gaarden Høn, Vossestranden, den 18de august 1858. Hans forældre var Sjur Halsteinson Nesheim, født i 1833 paa Vinje, og Martha Pedersdatter, født Høn. Bedstefaderen var forannævnte Halstein Olson Vinje, født Høn, som kom til Amerika 70 aar gammel og boede hos sønnen Ole Vinje i Primrose. Han boede forud paa Vinje (Flatebø) og drev lidt handel. Paa morsiden udmerkede Knut Nesheims slægt sig ved

høi alder. Bedstemoderen Ingerid blev 94 aar gammel; oldermoderen døde paa Fliseram, 105½ aar gammel. Hendes bror paa Hole faldt i svenskekrigen. Det sidste man saa ham, sad han saaret paa en tue med hænderne mod saaret. Nesheim gik i snedkerlære paa Voss og arbejdede med dette fag. I 1883 indgik han i ægteskab med Caroline Olsdatter Mullen fra Søndfjord, og aaret efter udvandrede han med familie til Amerika; gik iland i Philadelphia og drog til onkelen, Ole Vinje i Primrose. Her begyndte han at arbejde i sit fag som snedker; drev fire aar i Primrose, saa fire aar i Hollandale, hvorpaa han slog sig til i Blanchardville, hvor han siden har boet og drevet som bygmester. Han havde lidt undervisning i tegning paa Vossevangen af en mand fra Bergen ved navn Miller og har siden udført de nødvendige hustegninger selv. Han har ogsaa gjort kunstarbejde i snedkerfaget. Et bord, som bestaar af mangfoldige vedsorter af forskellige slags og farve, hentet fra mange steder, er særligt bekjendt. Han er ogsaa en ynder af at samle kunst- og oldsager.

Knut Nesheim har fem børn: Martha (Mrs. Doherty), født i 1883, bor i Madison, Wis.; Alma Olin (Mrs. Ingvald), født i 1885, bor i Rice Lake, Wis.; Siver er farmer ved Rice Lake; Betzy, født i 1888, er i Blanchardville, og Elmer, født i 1890, er arbeidsskolelærer i New Holstein. Elmer blev i 1916 indkaldt til krigstjeneste. Han blev ansat ved ingeniørvæsenet og var først i Camp Custer, saa i Boston til krigens slut. Han er gift med Lillian Richard af tysk herkomst. Knut Nesheim har to brødre i Amerika, Peder i Blanchardville, Wis., og Lars i Amanda, N. Dak. Forældrene døde paa Vossestranden.

Peter Sjurson Nesheim, skræddermester i Blanchardville, Wis., Knuts bror, er født paa Nesheim, Vossestranden, den 1ste mars 1867; udvandrede i 1893, reiste med "Britannic" af White Star-linjen og kom til New York den 22de mai samme aar; reiste saa først til sin yngre bror, Lars, i Brooklyn, Wis., og kort efter til Madison, Wis., hvor han var nogle maaneder, og saa en kort tid i Hollandale, Wis., og et aars tid i Blanchardville. Derpaa reiste han til Lake Mills, Iowa, og begyndte sammen med Peter Tufte en skrædderforretning. Solgte fem aar efter til sin kompagnon, og efter et kort ophold igjen i Wisconsin reiste han til Chicago paa en tilskjærerskole; kom saa tilbage til Blanchardville, hvor han siden har været bosat, og hvor han driver skrædderforretning — syning og tørrensning. Han blev om høsten 1917 gift med Martha Olsdatter Bidne, født den 21de mars 1873 og kom til Amerika i 1895. De har en datter, Ida, født den 6te oktober 1918.

Kolbein Larson Helgeland, Belleville, Wis., en slegtning af forannævnte fra samme gaard, var født i Vinje sogn, Vossestranden, den 28de december 1864, kom alene til Amerika, gik iland i Boston og drog først til Koshkonong, Wis., senere bosat ved Belleville, hvor han har en søster, Mrs. Ness. Han har drevet som farmarbeider. Er ugift.

Ivar Anderson Overland, Mt. Horeb, Wis., var født paa Overland den 15de mai 1885, søn af Anders Jonson Overland og hustru Ingeborg Olsdatter, født Mørkve; kom til Amerika i 1903 og reiste lige til Mt. Horeb, Wis.; fik arbejde hos sin slegtning Knut H. Mørkve, som drev Bøe-farmen ved Mt. Vernon; har drevet som farmarbeider for det meste, men forpagter nu Bøe-farmen. Han blev i 1916 gift med Anna Bergliot fra Sogndal i Dalene, Rogalands fylke, og har fire børn: Amos, Edith, Olin og Norman.

Ole Anderson Overland, Ivars bror, er farmer ved Mt. Horeb, Wis., og medlem af Vosselaget.

Nils Knutson Evanger, Black Earth, Wis., født den 3dje april 1846; udvandrede sammen med broderen Helge i 1873; slog sig først til i Chicago, hvor broderen siden har boet, og fik ligesom han arbejde som skrædder. Dermed drev han i ti aar; blev saa den 19de juni 1883 gift med Margrethe Thompson af Black Earth, Wis., og flyttede næste dag til hendes hjemstavn, hvor de siden har været. En tid havde de en farm, men solgte og fik sig igjen hus med nogle acres land i byen Black Earth.

Sjur Øyelson Nesheim, født omkring 1832, kom fra Jefferson Prairie til Primrose efter hans hustrus og børns død der; blev saa i 1875 gift med Ingeborg Edmunds, datter af Amund og Guri Fosli, som kom til Amerika med familie i 1864, og var bosatte i Primrose. Sjur købte en farm og blev bosiddende i Primrose til sin død omkring 1897. Han efterlod sig elleve børn: Betsy (Mrs. Opheim), 54 aar, farm ved Thor, Iowa; Norman, 52 aar, farmer ved Thor, Iowa; Albert, 50 aar, farmer ved New Glarus, Wis.; Clara, 48 aar, gift med Fred Henrickson, Madison, Wis.; Sever, 46 aar, farmer ved Thor, Iowa; Alvin, født i 1886, død i 1918, var prest ved Freda, N. Dak.; Greta, gift med Arne Opheim, Thor, Iowa; Cassie, 40 aar, gift med pastor Arthur Lien, Minneapolis, Minn.; Adolph, 38 aar, farmer ved Thor, Iowa; Mabel, 36 aar, gift med pastor Jacob Dordal, Westby, Mont.; Milo, 33 aar, Minneapolis, Minn. Ingeborg Nesheim blev gjengift med Erik Hustad og bor i Mt. Horeb, Wis.

Mikkel Bystøl, Mt. Horeb, Wis., født paa gaarden Bystøl, Vinje sogn, Vossestranden, den 2den juni 1880, søn af gaardbruger Lars Bystøl, født Hirth; var et aar paa Voss folkehøi-

skole; udvandrede i 1902; fulgte med dampskibet "Campania" til New York; reiste saa til Perry, Dane county, Wis.; begyndte som farmarbeider, blev senere butikbetjent i Blanchardville, Wis., saa gaardbruger. Han blev den 28de februar 1907 gift med Maria Steensland. Bystøl hører til den norsk-lutherske kirke og i politik til de progressive republikanere. Han har seks søskende i Norge: Anders, Brita, Lars, Ingeborg, Sjur og Martha.

Gjøastein-Mørkve-slegten

Knut Olson Gjøastein og hustru Guri Baardsdatter var først gaardbrugerfolk paa Gjøastein i Reppen, Voss, hvor Knut formentlig var født, og saa paa Mørkve, Vossestranden. Det antages, at de omkring 1825 byttede gaarde med Kjel Mørkve eller hans fader Viking, som kom til Gjøastein. Knut og Guri blev boende paa Mørkve til sin død. De efterlod sig ti børn: Ole, Baard, Anna, Gjertrud, Knut, Ingeborg, Kristi, Martha, Guri og Nils (1-10). Flere af disse var fødte paa Gjøastein. Alle, med mulig undtagelse af Baard, har efterkommere i Amerika.

1. **Ole Knutson Mørkve**, født paa Gjøastein, var antagelig ældst og fik farsfarmen paa Mørkve. Han blev gift med Brytva Nesheim og blev boende paa Mørkve til sin død. De havde to sønner, Knut og Lars, og tre døtre, mulig flere børn.

Knut Olson Mørkve, født den 15de september 1834; blev i 1871 gift med Anna Andersdatter Raustad, hvis forældre var Anders Nilson Brække og hustru Martha Knutsdatter Raustad, begge af Miltzow-æt. Knut overtog farsgaarden paa Mørkve og drev den en tid; solgte den saa til broderen Lars, og i 1883 udvandrede han med familie til Amerika. Han drog til Syd Dakota, hvor nogen af Annas søskender var, og købte sig land i Kingsbury county. Senere købte han land baade i Faulk og Day counties, Syd Dakota. Han døde paa sin farm i Day county, nær Waubay, den 31te januar 1927. I de sidste 30 aar havde han boet paa sidstnævnte farm. Hans hustru lever endnu i 1930. De fik seks børn: Ole Markve, Waubay, S. Dak.; Andrew Markve, Ortley, S. Dak.; Martha, gift med Fliseram, San Diego, California; Bertha, gift med Leidal, Leonard, N. Dak.; Arthur Markve, Minneapolis, Minn., og Clara, gift med Thorsgaard, Northwood, N. Dak. Knut Markve og familie hørte til Helgen norsk-lutherske kirke ved Waubay.

Lars Olson Mørkve købte farsgaarden Mørkve af broderen Knut og blev boende der. Af hans børn kan kun nævnes Gjertrud, som kom til Amerika omkring aaret 1900 og tjente i lang tid hos dr. Dye i Madison, Wis. Da han blev enkemand, blev

hun gift med ham. De bor nu i Florida. Samt Lars, i Canada.

2. **Baard Knutson Mørkve**, født paa Gjøgastein, reiste tidlig til Nordland, Norge, og forblev der. Det menes, at han har børn i Amerika. Ellers ukjendt.

3. **Anna Knutsdatter Mørkve**, født paa Gjøgastein i 1819, blev gift med Ole Helgeland og blev bosat paa pladsen Saudeshaugen, Borstranden, Voss. Der forblev de til Oles død. De fik tre børn: Sjur, Knut og Guri. Anna boede efter mandens død hos sønnen Knut og døde hos ham paa Vossevangen i 1923 i en alder af 104½ aar.

Sjur Olson Saudeshaugen, født den 19de mars 1849, blev gift med Malena Larsdatter Vinje, Vossestranden, født den 3dje mars 1850, og fik hendes farsgaard paa Vinje. Malena er død, men Lars lever endnu (1930). De har otte børn: Lars, født i 1875, har nu forældregaarden; Guri, født i 1879, gift med Ole Lie, Raundalen, Voss, samt Anna, Ole, Anders, Sjur, Lars og Martha, som alle er i Amerika, og om hvem videre kan berettes.

Anna Sjursdatter Vinje, født den 17de februar 1874, udvandrede til Amerika i 1895 og kom til Deerfield, Wis.; blev der i 1899 gift med Tolleiv Erikson Fenne, hvorom andetsteds.

Ole Sjurson Vinje, født den 2den oktober 1877, udvandrede i 1898; kom til New York den 5te mai og til Madison, Wis., den 7de samme maaned. De første seks aar drev han med farmarbeide. Den 20de januar 1904 blev han gift med Johanna Eriksdatter Rekve, født den 12te februar 1877, datter af Erik Davidsson Rekve og Ragnild, og bosatte sig i Madison, Wis. I flere aar arbeidede han for The International Harvester Company; var saa nogle aar farmer paa Spring Prairie og eier fremdeles farmen der, men har drevet i Madison som verkstedsarbeider og bor paa Ohio street. Han er medlem af Sønner af Norge, Scandinavian Fraternity og Vosselaget.

Anders Sjurson Vinje, født den 18de september 1885, kom til Madison Wis., og arbeidede der i mange aar for The International Harvester Company; blev den 2den september 1909 gift med Ingeborg Johnson af Montfort, Wis. Et par aar drev han svigerfaderens farm ved Montfort, men arbeider nu i en jernvareforretning der i byen. Han har en søn, Sidney, født i 1910.

Sjur Sjurson Vinje, født den 26de januar 1888, udvandrede i 1905 og kom til Madison, Wis.; reiste efter en kort tid til Minneapolis, Minn., og efter et aars tid der til Chicago, Ill., hvor han fremdeles er og arbeider som snedker. Den 18de september 1915 blev han gift med Anna Olsdatter Almenningen (Voss). De har en søn, Stanley, født i 1916.

Lars Sjurson Vinje, født den 30te april 1895, udvandrede i

1913 og kom til Madison, Wis. Efter nogle aar reiste han til Chicago, Ill., og bor der. Han er gift med Anna Larsdatter Murkve (Voss) fra Stoughton, Wis. (Se længer fremme.)

Martha Sjursdatter Vinje, født den 6te juni 1891, udvandrede i 1910 og kom først til Madison, Wis.; reiste kort efter til Chicago; blev gift der med en Mr. Swanson og bor der.

Knut Olson Saudeshaugen blev gift og boende paa Voss. Han har været skomager paa Vossevangen og drevet desuden med kjøring. Hans søn Ole kom til Amerika for endel aar siden og var en tid i Madison, Wis.; han er gift, men adresse ukjendt. Guri Olsdatter Saudeshaugen var gift paa Voss med en Kyteshaugen (død). Hun er paa Voss enkehjem.

4. **Gjertrud Knutsdatter Mørkve**, født paa Gjøgastein den 19de december 1821, udvandrede i 1853; kom til Quebec og reiste derfra først til Stoughton, Wis., saa til Belleville, Wis., og var der i arbeide; blev der kjendt med Bjørn Olson Skuldt, født i Hemsedal, Hallingdal, og blev gift med ham. De bosatte sig paa en farm i Primrose township, Dane county, Wis.; solgte den første og kjøbte igjen en farm i sektion 28, en mil øst for Primrose norsk-lutherske kirke, og blev boende der. Hun døde den 9de mars 1916, efterladende seks børn, hvoriblandt Ole Skuldt, Mt. Horeb, Wis.; Knut Skuldt, gift med Julia Gunhus, datterdatter af Lars L. Kolve, Mt. Horeb, Wis.; Sivert Skuldt, som bor i Madison, Wis.; Gurina, gift med John Wallen, Mt. Horeb, Wis.; Marie, gift med Anton Severson, er død. Kari og Martin døde som børn. Bjørn Skuldt døde i 1892.

5. **Knut Knutson Mørkve**, kaldt Hauga-Knut efter en plads han havde. Hans hustru hedte Anna. De reiste til Nordland, Norge, og efter mange aars ophold der kom de til Amerika. De havde da otte børn: Lars, Ole, Kasper, Olaus, John, Ingeborg, Olina og Guri. Den sidste var sygelig og blev igjen paa et asyl i Norge. De øvrige kom alle til Amerika. Familien bosatte sig ved Northwood, N. Dak. Videre kan kun fortælles om sønnen Ole.

Ole Knutson Mørkve, farmer ved Rugby, N. Dak., født den 29de juli 1841, søn af forannævnte Knut og Anna Mørkve, var med forældrene i Nordland; udvandrede alene i 1868; kom til Quebec og drog til Goodhue county, Minnesota, og senere til Nord Dakota, hvor han har været farmer ved Rugby. I 1873 indgik han i ægteskab med sit søskendebarn Anna Nilsdatter Mørkve. De har syv børn: Knut, Nils, Gilbert, Louise, Bertin, Albert og Anna.

6. **Ingeborg Knutsdatter Mørkve**, født paa Gjøgastein den 11te oktober 1824; vaksineret ifølge attest af L. K. Høen den 29de

oktober 1833; blev gift med Ole Halsteinson Vinje og kom til Amerika i 1856. (Se Flatebø-ætten.)

7. **Kristi Knutsdatter Mørkve**, født omkring 1826, blev gift med Ole Skjervheim og var bosatte paa Skjervheim. De havde to børn, Gyrid og Ole — kanske flere.

Gyrid Olsdatter Skjervheim blev gift med Johannes Larson Nedkvitne og boede som pladsmandsfolk paa Skjervheim. De havde tre børn: Ole, Britha og Kristi.

Ole Johannesson Skjervheim, antog navnet Sherven, var født den 12te juni 1876. Han mistede 8 aar gammel sin far og maatte tidlig ud og tjene. I 1897 udvandrede han og kom til Madison, hvor hans nabo Knut Haldorson Skjervheim var. Han begyndte saa med farmarbejde i nærheden af byen. I 1902 købte han en 40-acres farm i Burke township, 7 mil fra Madison, og har siden boet der. Han driver fremdeles sin farm. Den 26de april 1906 indgik han i ægteskab med Gyrid Olsdatter Herheim, født den 9de december 1883. (Se Skjervheims-ætten.) De har en søn, Johannes, født den 2den december 1908. Han gennemgik øst-sidens højskole i Madison, en vinter paa Madison universitet samt en vinter ved Luther College, Decorah, Iowa; blev gift i 1928 med Marie Skeim fra Decorah.

Britha Johannesdatter Skjervheim bor paa Haugstøl, Vossestranden. Kristi Johannesdatter Skjervheim bor paa Hegle, Voss. Ole Olson Skjervheim blev gift med Ingeborg Sjursdatter Bystøl. Hendes fader var fra Skjervheim ogsaa — halvbroder af Johan Samsonson Skjervheim i Chicago og lærer Kolbein Samsonson Skjervheim i Norge. Ole og Ingeborg var bosatte paa gaarden Lilleteig, Vossestranden. Deres datter Martha er gift med Sivert Pederson Shelvik og bor i Madison, Wis.

8. **Martha Knutsdatter Mørkve** blev gift med Axel Hyrt, en broder af Kristis mand, Ole Skjervheim. De var gaardbrugerfolk paa Hyrt, Vossestranden. Deres børn var Knut, Haldor, Guri og Gyrid. Knut fik farsgaarden paa Hyrt, var gift og har flere børn. Halvor var ogsaa gift, boede paa flere steder, sluttelig paa Rjoe, Voss; havde flere børn; nogle er i Amerika. Guri blev gift med Ole Hanson Skjervheim og har stor familie. Gyrid blev gift med Ole Pederson Armot; er død.

9. **Guri Knutsdatter Mørkve** blev gift med Henrik Berge (Vestbygden, Voss), søn af Peder og Martha Berge, og boede som husmandsfolk paa Mørkve til sin død. De efterlod sig fem børn: Peder, Knut, Lars, Ole og Guri. De to sidste bor paa Vossevangen; de øvrige er i Amerika. De skriver sig Murkve.

Peder Henrikson Murkve er farmer ved Edgerton, Wis.

Knut Henrikson Murkve, Madison, Wis., var født paa Mørkve den 24de juli 1857; udvandrede i 1884 og kom til New York i mai maaned; reiste derfra til Primrose, Dane county, Wis., hvor morsøstrene var. Der tilbragte han først et aar; havde saa en farm ved Stoughton, Wis.; forpagtede senere farmen af Anders Bøe ved Mt. Vernon, Primrose; saa flyttede han til Madison, Wis., og drev i fire aar som verkstedsarbeider; driver nu en elevator i Wash. Bldg., Madison, Wis. Den 14de april 1887 indgik han i ægteskab med Olina Johnsdatter Hjembære (Voss), viet i Primrose. Olina var født paa Voss den 24de februar 1868, kom til Amerika i 1885 og reiste til sin søster, Kari Lewis (Kolve) i Mt. Horeb, Wis. De har to børn: Gyda Josephine, født i 1888, gift med Andrew Olson, maler i Blue Mounds, Wis., og Henry Gilman Murkve, født i 1893, politimand i Madison, Wis., gift med Irene Ginsky.

Lars Henrikson Murkve, Stoughton, Wis., blev gift paa Voss med Maria Nilsdatter Midtbære; udvandrede i 1903 og kom til Stoughton, hvor han siden har været og drevet som verkstedsarbeider. Hans hustru døde omkring 1918, efterladende seks børn, fødte paa Voss, nemlig Guri, døde ung; Gina, gift med Ove Selje, døde i 1926; Anna, gift med Lars S. Vinje (se foran); Nils, Henry og Knut er i Madison, Wis. Lars Murkve er et meget interessert medlem af Vosselaget.

10. **Nils Knutson Mørkve** blev gift paa Voss med Martha Gjøgastein. De kom til Amerika i 1868; stansede en kort tid i Primrose, hvor søstrene var; reiste saa til Worth county, Iowa, og efter nogle aars ophold der drog han til Northwood, N. Dak., hvor han siden forblev til sin død. Han efterlod sig fire børn. En datter, Britha, døde ung; Guri, gift med Elling Føreid, er død; Anna, gift med Ole K. Mørkve (se foran); Martha, gift med en Sylfest, er død; Olina, gift med en Tveito, bor ved Northwood, Iowa.

Sjur Skjervheims familie

Sjur Skjervheim var gaardbruger paa Skjervheim i Myrk-dalen, Vossestranden, og rimeligvis født der. Han havde otte børn, som alle har efterkommere i Amerika. De er Kolbein, Haldor, Sigrid, Samson, Ole d. æ., Lars, Ole d. y. og Gyrid. Sjur var gift med Synva Haldorsdatter Skjervheim — søster af Ole Skjervheim og Axel Hyrt (se Mørkveætten).

Kolbein Sjurson Skjervheim udvandrede til Amerika og kom til Koshkonong-settlementet, men levede bare nogle aar efter ankomsten. Han var gift og efterlod sig et barn. Ellers ukjendt.

Haldor Sjurson Skjervheim blev gift med Jorun Sjursdatter

og boede paa en husmandsplads under Skjervheim. De havde syv børn: Synva, Sjur, Gyrid, Knut, Kolbein, Ole og Martha. Alle undtagen Synva kom til Amerika. De antog navnet Sherven.

Synva Haldorsdatter Skjervheim blev gift med Arne Sivlesøen og boede paa Opheim, Vossestranden. Arne var veiopsynsmand. Han døde for et par aar siden; hun lever; barnløse.

Sjur Haldorson Skjervheim er farmarbeider i Amerika og ugift. Udvandrede i 1867 med farbroderen Ole.

Gyrid Haldorsdatter Skjervheim, født den 11te juli 1855, udvandrede i 1878 sammen med tre af sine søskender og kom først til Stoughton, Wis. Hun blev gift i Dane county med Nils Johnson (ikke Voss) og var bosatte paa en farm ved Westport, omkring 7 mil fra Madison, Wis., og forblev der til 1920, da de flyttede til Madison. Gyrid døde der den 2den mai 1926 og Nils i 1928. De havde syv børn: Mrs. W. Moon, Ridgeway, Wis.; Mrs. T. Kensman, Mrs. Sørensen og Mrs. A. Foss, alle i Madison, Wis., samt John i Augusta, Wis., Edward i Rockford, Ill., og Alexander i Madison, Wis.

Kolbein Haldorson Skjervheim — kaldte sig Benney Sherven — var født paa Skjervheim den 26de januar 1860; ndvandrede fra Voss med tre søskender den 27de april 1878; reiste med skibet "Montana" til New York og drog derfra til Stoughton, Wis., hvortil de ankom den 24de mai. Han begyndte i arbeide paa farmen hos Berge H. Hæve (Howe) i Deerfield og drev som farmarbeider til 1885. Han indgik da i ægteskab med Martha Larsdatter Bruheim fra Hafslo, Sogn. De drev saa land paa andel til 1908, da de købte en farm i Cottage Grove township, Dane county, Wis., som de drev til 1915, da de flyttede ind til Madison. Der eiede de et hjem i 1726 Helene street. Benney Sherven døde den 3dje mai 1926 — dagen efter søsteren Gyrid. Han efterlod sig hustru og seks børn: Henry L., Selma N., Josephine M. (Mrs. John O. Herheim), Oscar A., Bert L. og Lillian E., alle i Madison.

Olav Haldorson Skjervheim er i Seattle, Wash.

Martha Haldorsdatter Skjervheim udvandrede sammen med søskenderne i 1878. Hun blev senere gift, men døde straks efter giftermålet.

Knut Haldorson Skjervheim udvandrede sammen med søskenderne i 1878. Han blev gift med Anna Magnuson og bor i Madison, Wis. Verkstedsarbeider og huseier. En datter, Francis.

Sigrid Sjursdatter Skjervheim blev gift med Ole Tveito, Vossestranden, og var gaardbrugerfolk paa Fliseram. De havde fire børn: Axel paa Vossestranden; Kolbein (kalder sig Benny

Fliseram) udvandrede, kom til Primrose, Dane county, Wis., blev gift der med yngste datter af Eli Peterson (Myrland), der døde snart efter; blev gift anden gang og er bosat i Madison, Wis. Han stod i guvernørens garde, blev indkaldt til tjeneste i krigen med Spanien og var i Florida. Olav, død i Madison, Wis., og Synva, som bor i Montana. Var først i Bristol, S. Dak.

Samson Sjurson Skjervheim fik farsgaarden og boede paa Skjervheim til sin død. Han havde fire børn: Lars og Anders er gaardbrugere paa Skjervheim; Synva blev gift med Sjur Anderson Bygd og bor paa Vossestranden, samt Sjur.

Sjur Samsonson Skjervheim, født den 22de december 1875, udvandrede om vaaren 1893 og kom i mai samme aar til Madison, Wis. En tid var han saa i Stoughton, Wis., hvorpaa han flyttede til Ryder, N. Dak., hvor han bor. Han er snedker og har drevet dette haandverk hele tiden. Han har i tre aar været medlem af bystyret. Han er medlem af den norsk-lutherske kirke. I 1914 besøgte han fødebygden igjen. Han blev den 2den mai 1906 gift med Ingeborg Arneson og har tre børn: Augene, født i 1908, Burnes, født i 1911, og Valborg, født i 1915.

Ole Sjurson Skjervheim d. æ., antog navnet Sherven, født i 1831 paa gaarden Skjervheim, udvandrede i 1867 og kom til Perry township, Dane county, Wis. Han var ifølge med Knut Larson Fliseram, hvis fader var udvandret tidligere og bosat i Perry. Ole tog fat med gaardsarbeide. Knut Fliseram døde i 1868 og et par aar efter blev Ole Skjervheim gift med dennes enke, Ragnild Endresdatter Ramsaas fra Nerheimsdalen, og blev bosiddende paa hendes farm i Perry township, Dane county, Wis. Der forblev de til sin død. Ole døde i 1910 og Ragnild i 1922. De fik tre børn: Lena, Albert og Ida.

Lena Sherven blev gift med Henry Helland (Valdres) og bor i Mt. Horeb, Wis., hvor de eier et pent hjem.

Albert Sherven, født den 19de april 1877, blev gift med Helga Hanson (fra Oslo-kanten) og har boet paa farsfarmen i Perry. Han eier baade denne og en anden farm i nærheden, som han driver. Han har ti børn: Alexander, Orton, Eugene, Leon, Enock, Myrtle, Fern, Doris, Albert, Charles. De fem ældste sønner er musikere og har dannet et orkester, "The Sherven Bros. Orchestra", adresse Mt. Horeb, Wis.

Ida Sherven blev gift med Joseph Donn, som er jernbaneanmand og bor i Milwaukee, Wis.

Lars Sjurson Skjervheim blev gift med Martha Larsdatter Skjervheim, begge fødte paa gaarden. Marthas søskende er Eilif Larson Skjervheim i Big Canoe, Iowa, og Sigvor, gift med Rognald R. Nestos (se andre steder i bogen). Lars og Martha

blev boende som gaardbrugerfolk paa Skjervheim. Lars er død, men Martha lever, 89 aar gammel. De har to børn i Amerika, Sjur og Synva; andre paa Voss.

Sjur Larson Skjervheim, antog navnet Sherven, er født paa Skjervheim den 20de juli 1873; udvandrede i 1893 og kom til Madison, Wis.; drev i fem aar med farmarbeide ved Madison. I 1899 indgik han i ægteskab med Anna Helleve, datter af Kjel Hermundson Helleve og Synva Erlingsdatter Lindberg. De bosatte sig i Madison, hvor de eiede et hjem paa E. Washington avenue. Han drev da som verkstedsarbeider. I 1911 solgte han og flyttede paa en farm i Barron county, Wisconsin, nær Rice Lake. I 1926 solgte han farmen og kom tilbage til Madison, hvor han siden har boet. Han og hustru har havt fem børn, hvoraf et døde 2 aar gammelt. De andre er: Lenoy, Margretha, Agnes og Alfred, de tre første i Milwaukee, Wis., den sidste i Chicago, Ill.

Synva Larsdatter Skjervheim (Mrs. Susie Hanson), født 1883; kom til Amerika i 1901, gift 1904 med Sivert Hanson; død 1912. Hun bor i Stoughton, Wis. Har en datter, Martha.

Olav Sjurson Skjervheim d. y. blev gift med Martha Kolbeinsdatter Herheim og var bosat paa pladsen Traaen under Herheim. En tid havde de gaard paa Engeland, hvor Martha døde. De fik ni børn: Synva, Olav, Christine, Sjur, Martha, Ingeborg, Gyrid, Kolbein og Johannes. Ole Skjervheim udvandrede i 1913 og døde hos datteren Gyrid, Sun Prairie, Wis., omkring 1916.

Synva Olavsdaughter Herheim blev gift med Lars Sjurson Vinje og bor paa Voss.

Olav Olavson Herheim udvandrede omkring 1893 og kom til Dane county, Wisconsin; blev gift med Betsie Svendsen (Telemark) og var en tid bosat ved Westport — senere De Forest, Wis., men er nu i Madison, Wis. Han driver som murer og cementkontraktør. Broderen Johannes var med ham. Han har tre sønner, Selmer, Martin og Leonard, samt to døtre, Sina og Olga, alle i Madison, Wis.

Christine Olavsdaughter Herheim, født den 18de september 1874, udvandrede i 1893 og kom til Madison, Wis.; blev i 1896 gift med Christian Engeland (Søndfjord) og var i 13 aar bosatte paa den gamle La Follette farm i Primrose, Dane county, Wis., hvor senator R. La Follette var født. Christian døde i 1909. Hans hustru bor i 2720 Washington boulevard, Chicago, Ill. De havde seks børn: Agnes, missionær paa Madagascar, Obert (død), Leonard i Chicago, Henry (død), Ellinor og Sylvia i Chicago.

Sjur Olavson Herheim, født paa Herheim, Vossestranden,

den 1ste juni 1876, udvandrede i mars maaned 1893; reiste med en af Cunard-linjen baade til Boston; reiste derfra til Burke township, Dane county, Wisconsin, og drev som farmarbeider til aaret 1900. Den 8de februar 1901 hvervede han sig i Madison til tjeneste i armeen og stod i 28th U. S. Inf., Regular. Reiste med dette til San Francisco og var der i fire maaneder, saa fem maaneder i Vancouver, Wash., saa til San Francisco igjen en tid. Tog saa med baad derfra til Manila, Philippinerne, saa til Lagona de Bay og tjente en tid ved Mandalupa-stationen; var saa tre-fire maaneder i byen Marekina, hvor de vogtede Marekina-elven, saa ingen urenslighed bragtes med denne til Manila. Saa reiste de til San Francisco igjen og var et par maaneder i Demalabon, saa var de paa øen Mindeno; byggene en 30 mils vei fra Eligan til Lake Seno. Var saa stationeret ved Misamis. Han blev udmønstret i San Francisco den 20de februar 1904. Reiste saa til Seattle og var i fire aar fyrbøder paa et jernbanetog og et aar lokomotivfører. Var saa lokomotivingeniør ved Dealse-kanalen i fire aar for regjeringen. Da dette arbeide var færdigt, reiste han til Deerings, N. Dak., og var i halvandet aar butikdreng. Drog saa til Wisconsin igjen og har der været beskæftiget som maskiningeniør ved Forman Canning Company i De Forest, Wis., hvor han nu er. Han er ugift.

Martha Olavsdatter Herheim, født i 1879, udvandrede i 1904 og kom til Dane county, Wisconsin; blev gift med Knut Øyelson Nesheim (Vossestranden) og er farmerfolk ved Sun Prairie, Wis. De har en datter, Katrina.

Ingeborg Olavsdatter Herheim, født i 1881, udvandrede i 1913 sammen med faderen og kom til søskenderne ved Sun Prairie. Hun blev i 1920 gift med enkemand Erik Strander (Solør), R. 2, Madison, Wis. Har ingen børn.

Gyrid Olavsdatter Herheim, født i 1883, udvandrede i 1903; blev gift med Olav J. Sherven (Skjervheim), Sun Prairie, Wis.

Kolbein Olavson Herheim, født i 1885, udvandrede i 1909 og kom til sine søskender i Dane county, Wisconsin; bor i Madison, Wis., og driver sammen med broderen Johannes med cementarbeide. Han er ugift.

Johannes Olavson Herheim, født den 6te januar 1889, udvandrede i 1910 og kom til Madison, Wis.; begyndte med farmarbeide; tog saa fat med cementarbeide. Den 14. mai 1918 hvervede han sig til krigstjeneste og beordredes til Lansing Agricultural College, Michigan, hvor han i to maaneder var beskæftiget med kjøring og reparation af automobiler; saa var han halvanden maaned i Camp Johnson, Jacksonville, Fla., beskæftiget med madlavning; var saa i Camp Merritt, N. Y., hvorfra

han den 1ste september 1918 gik ombord i et transportskib for at reise til Frankrige; anløb Liverpool og Southampton og derfra over kanalen til Havre. Han beordredes saa til hovedkvarteret i Chawmont og var der i ni maaneder, i syv maaneder beskjaeftiget som bager. Kom tilbage til New York den 9de juli 1919 og blev afmønstret den 17de juli ved Mitchell Field, N. Y.; drog til De Forest, Wis., og tog fat igjen paa cementarbeide, sammen med broderen Olav. Nu bor han i Madison og driver egen forretning som murer- og cementkontraktør. Den 28de februar 1920 blev han gift med Josephine Sherven, datter af Kolbein H. Skjervheim (se foran). De har tre børn: Myrtle Marie, Obert Kenneth og Betsy Jane.

Gyrid Sjursdatter Skjervheim udvandrede til Amerika, blev gift med en Tinquist (svensk) og bor ved Bristol, S. Dak. Hun har flere børn, hvoriblandt Siver, Carl, Susan og Ann.

UDVANDRINGEN UDOVER 1850-AARENE

Den store udvandring i aaret 1850 frembragte naturligt nok en lul deri for de følgende fire-fem aar. Men ved nye besøg fra Amerika og ekstra bestræbelser der for at faa sambygdinger over, kom der snart fuld fart i udvandringen igjen.

Aarene fra 1850 til 1860 er ligesom i 1840-aarene et meget betydningsfuldt tidsrum i vossingernes historie. Der blev da dannet flere norske settlementer, hvori vossingerne var med de første og tog en ledende del. Det er allerede nævnt om Big Canoe-settlementet, som blev grundlagt i 1850 og hvortil mange vossinger fra Koshkonong og Jefferson Prairie især reiste i de næste to-tre aar. Saa var det Primrose-strøget, vestligst i Dane county, Wisconsin, der samtidigt tog deres opmærksomhed. Det var fra Muskego, man tog veien derhen, som man har seet.

I 1853 var der en vossing paa Koshkonong, som drog lige til Minnesota. Det var Knut Erikson Rokne, der vistnok i selskab med en eller to andre norske fandt sig et hjemsted i Dodge county, hvor der siden blev et stort vosse-settlement, omfattende en stor del af Dodge, Olmstead og Goodhue countier, hvortil man drog fra Wisconsin og Iowa.

I 1854 drog Peder Samsonson Veisene og sønnen Magne Sampson til Dakota county, Minnesota, og slog sig til der. Dertil reiste dog ikke mange vossinger, men andre norske.

I 1855 drog et nyt følge afsted fra Koshkonong i retning af Minnesota, men kom ikke saa langt. De fandt tilfredsstillende land ved Silver Springs, Jackson county, Wisconsin, hvor byen Taylor nu er. Det var Sjur Anderson Fenne, Nils Knutson

Fenne og Anders Ivarson Skutle, som grundlagde et stort vossesettlement der.

I 1857 fik endel vossinger i Chicago og Leland, Ill., opmærksomheden henvendt paa staten Kansas, hvis land var averteret en hel del. De reiste da derhen. Det var Tormod og Knut T. Fletre og John Nelson Opkvitne med flere, som tog den retning, og andre fulgte efter.

I 1859 blev Dakota Territory aabnet for bebyggelse og en flok vossinger fra Koshkonong og Big Canoe var allerede begyndte at se over Missouri-elven paa de deilige landstrækninger. Det var Bottolf Larson Lunde, Ole O. Gjeitle og flere, som var de allerførste norske der, hvorom nærmere vil sees.

Saa gjordes i 1859 ogsaa det ulykkelige forsøg paa at stifte en koloni i Jackson county, Minnesota, hvor saa mange blev dræbte af indianerne i 1862. Der blev da ikke nogen stor vossesbebyggelse, men endel vossinger har dog siden bosat sig der.

Inden vi nu beretter mere om disse settlementer og andre steder, hvor vossinger slog sig til, skal her gives nogle oplysninger om udvandringen fra Voss i disse aar; thi nykommerne strømmede til de nye trakter for en stor del, naar raad dertil havdes. Hvert strøg vil siden behandles for sig selv.

I 1851 var der vist ikke mange som udvandrede. Vi kjender navnet paa bare tre-fire. Det er Torstein Monson Kvamme, Isak Oleivson Ukvitne og Peder Johnson Vinje, og maaske var hans broder Nils ogsaa med da. De var begge i Chicago i 1858. Senere reiste Peder til Syd Dakota, hvorom senere. Det er ogsaa berettet, at Lars Mikkelsen Rokne med familie kom til Amerika i 1851, men da han er opført som reist i 1850, i hvilket aar han ogsaa solgte gaarden, og han desuden havde godt reisefølge i sin slegtning Steffa Lawson (Bøe), er det mest rimeligt, at han reiste da.

Torstein Monson Kvamme antog navnet Thomas Munson. Han var født paa Vossestranden i august 1824 af forældrene Mons Torsteinson Kvamme og hustru Brytva. Hans farfader var Torstein Hegland, bekjendt for sin duelighed i flere retninger, især som urmager, smed, læge og for sine kræfter. Farsøsteren var gift med Peder K. Kvarme, urmager, orgelbygger m. m. Mons og familie boede paa gaardsparten Sandtræet paa Kvamme. De havde ni børn: Torstein, Mons, Lars, Ole, Sigrid, Kolbein, Lars d. y., Kolbein d. y. og Britha. Af disse blev Mons, Lars d. æ., Ole og Sigrid boende paa Voss. De øvrige tilligemed moderen kom til Amerika, som det vil sees. Torstein, som var ældst, reiste fra Voss i mai 1851. I henhold til attest fra fogden i Voss var han da 26½ aar gammel, 67 tommer høj,

lyse øine og lyst haar. Han kom til Manchester township, Boone county, Illinois, og forblev der først i to aar. Om vaaren 1853 drog han i selskab med sin slegtning Torstein Nesheim til California paa guldgravning. De reiste med jernbane til New York og derfra sjøveien til Panamæidet, som de gik over tilfods. Saa tog de skibseilighed til San Francisco, Calif. Derfra drog de til Sacramento og saa til et sted kaldt Downieville, hvor de begyndte at grave efter guld i fjeldskraaninger og dale. De fandt guld til en værdi af optil 5 dollars om dagen, men dette var for lidet til at fortsætte med, og Kvamme kjøbte derfor en ottendedel i en guldgrube ved Goodyears Bar i nærheden og arbeidede i to somre med held i denne. Den ene vinter opholdt han sig i guldgraverleiren paa fjeldet, men det var kostbart at leve der og ingen drift da. For ikke at være der næste vinter, solgte han om høsten 1854 sin del i gruben og drog tilbage til Boone county, Illinois, hvor han siden havde sit hjem.

Kort tid efter sin tilbagekomst kjøbte han 120 acres land i sektionerne 23 og 24, Manchester township, men boede for det første ikke der. Den 7de april 1858 indgik han i ægteskab med Britha Andersdatter Lunde (se foran) og bosatte sig da paa sin farm. I februar 1861 kjøbte han svigerforældrenes gamle hjemsted med det halve af deres land — noget i sektion 15 og noget i sektion 33 — ialt 100 acres. Anders M. Lunde og hustru Inger opholdt sig resten af sine dage hos dem. Den 19de oktober 1867 kjøbte Torstein 100 acres af den gamle Brynjulf Lee farm ved siden af hans eget land og eiede da tre af de gamle nybyggerfarme — ialt 320 acres land. Senere solgte han sin først kjøbte farm og slog de andre to sammen. I 1873 tog han en tur til Voss igjen og var der i tre maaneder. I 1877 byggede han et nyt beboelseshus. Hans broder Kolbein d. y., som var snedker i Chicago, kom og gjorde arbeidet.

Torstein Kvamme og familie hørte til den norske konferensmenighed paa Jefferson Prairie. Han og hustru fik otte børn, af hvilke to døde smaa. De øvrige, som alle lever nu, er: Manley (Mons), Andrew, Anna I., William E., Ella B. og Martin E. Munson. Torstein Kvamme døde den 14de juni 1889 og hans hustru den 8de april 1892.

Manley Munson, født den 2den april 1863, voksede op paa foreldrefarmen og lærte alle de færdigheder, som nybyggerne og senere ankomne har drevet i sit erhverv. I 7-aarsalderen begyndte han paa skolen og hans første skolelærer var Hanna Johnsdatter Gjerdager. Han har foruden jordbrugerkunsten lært at være snedker, murer, blikkenslager, maler, skomager og endog endel lægekundskab har han lært — en kunst arvet efter

forfaderen Torstein Hegland. Han har havt en god sangstemme, og da organist Knut B. Duckstad tidlig opdagede dette, maatte han bli en af kirkens specielle sangere. Med ham sang han i omkring 20 aar ved alleslags leiligheder. Men især lagde han tidlig sin forkjærlighed til havedrift — noget han først lærte af bedsteforældrene Anders og Inger Lunde.

Den 11te december 1890 indgik han i ægteskab med Betsy J. Isaacs, datter af Klaus Isakson Grimestad. Det følgende aar drev han svigerfaderens farm. Saa fik han forældrenes gamle hjemsted med 160 acres land, af hvilke de 80 var kjøbt af faderen før dennes død, og der bor han endnu. Noget af det første, han saa gjorde, var at plante frugttræer paa omkring 14 acres til have, og denne er nu den største frugthave ikke alene i Boone county, men paa Jefferson Prairie. Mange tusen bushels frugt har været solgt, siden bedsteforældrene begyndte denne have. I over 20 aar har frugterne fra hans have været at se paa county-udstillingerne flere steder, som i Woodstock og Belvidere, Ill., Elkhorn, Evansville og Beloit, Wis. Der har han faaet første præmie — i Elkhorn i fem aar efter hinanden. Tolv sorter pærer, 40 sorter æbler og nogle sorter af plommer, ferskener og druer har oftest været udstillet. Over 500 bushels af pærer har i endel aar været bragt til markedet aarligt fra hans have. Han har været opfordret til at holde foredrag om frugttræer, og har talt i kirken og town-hallen — desuden for farmer-institutet i Belvidere, Ill. Han har ogsaa lagt sig ud om at dyrke flere sorter mais af fordelagtigste slags. I ti aar var han salgsmand af frugtplanter. Han har været skatteopkræver (collector) i townet og har været kirkemenighedens sekretær. Som saadan var han med at købe den nye kirketomt paa Skiplelandet.

Manley Munson og hustru har fire børn: Blanche, gift med Roy Een, Shawano, Wis.; Louise, gift med Albert Peterson, Beloit, Wis.; Ida, gift med James J. O'Connor, skolelærer i Los Angeles, Calif.; Truman L. Munson, Beloit, Wis. Alle lever.

Andrew Munson har været politimand i Chicago og bor i 7. E. Oak street, Chicago, Ill. Anna Munson blev gift med T. I. Skiple fra Voss, som arbejder i Johnsons stoffabrik, Chicago, og bor i 2455 N. Lowell avenue. William E. Munson, gift med en pige af vosseslegt fra Iowa, bor i Chicago. Ella B. Munson blev gift med Louis Kvamme, født paa Voss, og bor i 2500 N. Kedzie boulevard, Chicago. Han har været medeier i The Colonial Chair Factory i Chicago. Martin E. Munson er i de Forenede Staters toldvæsens tjeneste — længe i Chicago, men nu i New York. I 1907 hervede han sig til militærtjeneste og

var først ved Fort Slocum, N. Y., saa forflyttet i 1909 til San Francisco, Calif. Senere søgte han ansættelse i toldvæsenet. Han er ugift.

Isak Oleivson Ukvitne kom i 1851 til Jefferson Prairie, men reiste siden til Queen Ann Prairie, som allerede nævnt.

* * *

I 1852 udvandrede følgende, hvis navne kjendes: Styrk Larson Bratager, Ingebright Knutson Vike, Peder Olson Myrland, Ivar Kolbeinson Helgeland, Sjur Torbjørson Hommedal — alle med familier — samt Erik Pederson Slen, Gjertrud Knutsdatter Mørkve og Ingeborg Kjelsdatter Helleve.

Om alle disse vil der findes videre beretning andetsteds i bogen, saa en videre omtale er overflødig her.

I 1853 udvandrede der adskilligt flere, om hvem der haves underretning. Disse var: Haldor Larson Prestegaard eller Kjønnegaard med familie og med dem Synva Olsdatter Kjønnegaard og Julia Johnsdatter Lie (Rd.); desuden Steffen Gulleiksin Graue, Nils Torgerson Bakketun, Brynjulv Knutson Rokne, Nils Olson Rokne, Baard Nilson Gjelland, Torbjørn Pederson Olde, Kari O. Kronstad, Baard Styrkson Lunde, Nils Styrkson Lunde, Ingerid Opheim (Vossestranden) og Anders Johnson Førde.

I 1854 drog følgende afsted fra Voss: Lars Amundson Himle, Nils Glimme (Kveinetræet), Christoffer Christofferson Opheim, Ole Sylfestson Grotland, Ivar Haavardson Nyre, Lars Larson Bystøl, Nils Kolbeinson Grindeland — alle med familier — samt Lars Ellingson Himle og Gulleik Knutson Rokne, ugifte.

I 1855 reiste Ivar Torgerson Gjelle eller Liland, Sjur Nelson Lie (Bergsdalen), Haldor Haldorson Thoe, Helge Helgeson Akslebjørg og Peder Anderson Løhn.

Ansparing til større udvandring i 1856.

I aarene fra 1850 op til 1856 havde udvandringen ikke været svært stor; men i 1856 tog den fornyet fart. Det skyldes utvilsomt igjen besøgene fra Amerika. Tre personer, som magtede at vise adskilligt af, hvad Amerika havde at byde paa, gjorde i 1856 en tur til Voss. De var Ivar Larson Bøe og Anders Nelson Brekke fra Chicago samt Sjur Knutson Kvarme fra Jefferson Prairie. De to førstnævnte reiste fra Chicago den 4de mai og kom tilbage mod høsten. Om deres ophold paa Voss faar man et fornøieligt glimt i amerikaneren Charles L. Baces reise-skilddringer. Ved et besynderligt tilfælde, siger han, kom han til at træffe to personer fra Amerika, som var i samme gjestgivergaard. De havde opholdt sig 15-16 aar i Amerikas vestlige

stater og havde erhvervet sig en formue og var da komne tilbage dels for at besøge slekt og venner og tildels for spekulation — for at bringe fordelagtige emigranter til sine "claims" eller de opvoksende byer. Da han først saa dem iblandt sine sambygdinge, syntes han ikke videre fordelagtigt om dem i sammenligning med sine værdige sambygdinge; men han forandrede mening, da han lærte dem bedre at kjende. De fortalte ham, at presten ikke vilde nærme sig dem, da han stod i den formening, at de vilde drage hans hjord til Amerika. Gudstjenesten, som de havde overværet for mindets skyld, var gammeldags, jordbruget stod 50 aar tilbage i Norge. Gamle Norge kunde ikke staa sig mod Amerika, mente de. Saa faar man et glimt af politikeren, Lawson, idet Mr. Baces blir spurgt, om han kom igjen før valget. "Hvorledes stemmer De?" "For Fremont, naturligvis, sir." Man vil finde, at Ivar Bøe var en af grundlæggerne af det republikanske parti i 1856, hvis præsidentkandidat det aar var John Fremont. De to personer havde spenderet en masse penge paa turen, fortalte de ham.

Det kan betragtes som et resultat af deres reise til Voss, at der udvandrede et ganske stort antal personer det aar. Vi vil nævne dem, der vides om.

Erik Larson Brathole, Mikkil Larson Brathole, Olin Nilsdatter Bøe (Raundalen), Ingeborg Bolstad, Knut Borge eller Langeland, John Elge, Knut Gulbraa, Anders Torsteinson Saude, Ole Larson Grotland, Olin O. Jordal, Knut Larson Løhn, Sjur Torgerson Gjelle (Liland), Nils Nilson Lunde, Ole Nilson Lie (Raundalen), John Nelson Lie, Martha O. Lilletun, Ole Olson Myrland, Knut Brynjulvson Mørkve, Anders Askildson Ope-land, Kolbein Olson Opheim, Baard Knutson Rokne, Ole Olson Skutle, Nils Anderson Skjerve, Ole Halsteinson Vinje (Vossestranden), Knut Ivarson Vike, Peder Bergeson Vivaas og Ole Nilson Ygre.

DET VOSSISKE EMIGRATIONSSKAB

Om høsten 1856 blev der af vossingerne i Chicago stiftet en forening, som blev kaldt det Vossiske Emigrationsselskab. Det er muligt, at dette selskab blev planlagt paa tilbageturen fra Voss af de tre personer, Ivar L. Bøe, Anders N. Brekke og Sjur K. Kvarme, og at de ved tilbagekomsten har begyndt at virke for denne. De havde fundet paa turen til Voss, at mange ønskede at reise til Amerika, men havde ikke penge til reisen. At de havde hjulpet flere afsted er vel sikkert. Det gjaldt da om at hjælpe saadanne, som trængte hjælp, til at komme afsted, og det skulde bli denne forenings opgave.

Den 23de oktober 1856 blev et møde holdt til sagens drøftelse. Man fik nogen til at gjøre et udkast til konstitution og den 13de november næst efter blev dette gennemgaaet og vedtaget. Konstitutionen foreskrev, at en trediedel af de indsamlede penge skulde sendes til Voss for at hjælpe nogen værdige personer til at komme. Resten skulde sættes ud paa renter. De som fik laan, skulde selvfølgelig betale tilbage, naar de kunde. Den 17de november blev embedsmændene valgte: Ivar Larson Bøe (Lawson) blev valgt til ordfører, Anders Baardson Lassehaug (Johnson), viceformand, Anders Larson Flage, skatmester, Endre Nelson Tesdal, sekretær. Desuden valgtes en exekutiv og bestyrende komite, som det hed, bestaaende af Anders Nelson Brække, John Amundson Hefte og Rognald Haldorson Løne.

Et langt opraab, dateret den 18de december og underskrevet af Ivar Bøe og Endre Tesdal, udsendtes.

Paa Jefferson Prairie dannedes en underafdeling — maaske samme høst. Formodentlig har da Sjur Kvarme taget sig af dette. I bladet "Wossingen" fortælles det i 1858, at der fra Jefferson Prairie i det aar var indsendt 106 dollars til foreningen i Chicago. Foreningen har sikkert gjort meget for udvandringen, som det kan forstaaes af det store antal udvandrere, som tog af sted i 1857, '58 og '59.

Ivar Bøe reiste til Voss igjen ogsaa i 1858 og var der nærpaa et aar. Han kom tilbage i juli 1859. Samtidig var pastor Paul Anderson i Norge. Han selv var fra Valdres, men hans hustru var datter til Anders Flage, og han var til Voss paa besøg til hendes slegtninger. Han reiste den 11te mai og kom igjen til Chicago den 24de juni 1859. Disse besøg har da sikkert havt stor indflydelse paa udvandringen, som det ogsaa vil sees af navnene paa dem af udvandrerne der kjendes til.

I 1857: Lars Knutson Brække, Ivar Bidne, Eilef S. Berge med familie, Nils Brynjulvson Berge, Ingeborg Nilsdatter Bøe, Ole Brandsæt, Sjur Olson Brækhus, Elling Jakobson Eide, Steffen Olson Een, Ole Baardson Een, Sylfest Nelson Fanestøl, Viking T. Fanestøl, Henrik Jenson Fletre, Amund Johnson Førde, Gulleik Gulleikson Graue, Knut Olson Graue, Jorund Olsdatter Graue, Gulleik Helland, Brynjulv Hovda, Lars Hovda, Nils Torstenson Heg, Synva Magnesdatter Hægje, Jacob Olson Horveid, Lars Sjurson Kleivene, Eilef Larson Kolve, Brynjulv Davidson Kløve, Ole Olson Kvarekval, Kjel Olson Kvarekval, Knut Nelson Kvarekval (Svarteberget), Peder Knutson Løne, Ivar Brynjulvson Lirhus, David Olson Leidal, Guro Ivarsdatter Lødve, Styrk Norekval, Knut Gjetleson Nordheim, Knut Øfstedal, Johannes Øfstedal, Brynjulv Rjoe, Ole Larson Skiple (Bøe),

Amund Larson Skiple, Torger Larson Skiple, Nils T. Skutle, Svend Odden Tesdal, Mikkell Larson Takle, Ingeborg Torgersdatter Tvinde, Brita Olsdatter Tvilde, Sjur Vivaas, Johannes Larson Væle.

I 1858: Sjur Monson Bakketun, Knut Klauson Børkje, Knut Bidne, Brita Bidne, Brita Brække, Nils A. Brathole, Lars Baarson Een, Mons Knutson Endeved, Bjarne Een, Knut Olson Een, Lars Olson Fanestøl, John Olson Førde, Ole Olson Førde (Evanger), Ole Knutson Grove, Brynjulv Torstenson Heg, Nils Knutson Heg, John Halsteinsberg, Peder Størkson Høiland, Kristi Helleved, Nils Jørgenson Gilbaarene, Arne Amundson Gjåsten, Anfin Johnson Græe, Ole Olson Gjeitle, Lars Monson Kvamme, Kolbein Monson Kvamme, Britha Kvamme, Elling Nelson Lie, Brita Lie, Knut Erikson Lassehaug, Lars Erikson Lassehaug, Endre Mørkve, Ole Nelson Orland, Lars Pederson Osgjerd, Gyrid Opheim, Aagotha Opheim, Guro Prestegaard, Johannes Ellingson Rykke, Knut Pederson Repaal, Steffen Knutson Sonve, Tormod Sonve, Britha Sonve, Kari Sivle, Erik Tveite, Guro Væte, Guro Mikkelsdatter Ygreteigen, Sigrid Larsdatter Fenne.

I 1859: David Afdal, Lars Brathole, Ole Nelson Fetje, Fredrik L. Ø. Fleischer, Knut Larson Høen, Nels Klauson Kløve, Anders Mørkve, Gjetle Brynjulvson Nordheim, Ingerid Olsdatter Nordheim, Kolbein Sonve, Fredrikka T. Schlanbusch og en søster, Ole Torkelson Øfstedal, Ivar Torkelson Øfstedal, Nils Torkelson Øfstedal, Knut Torkelson Øfstedal.

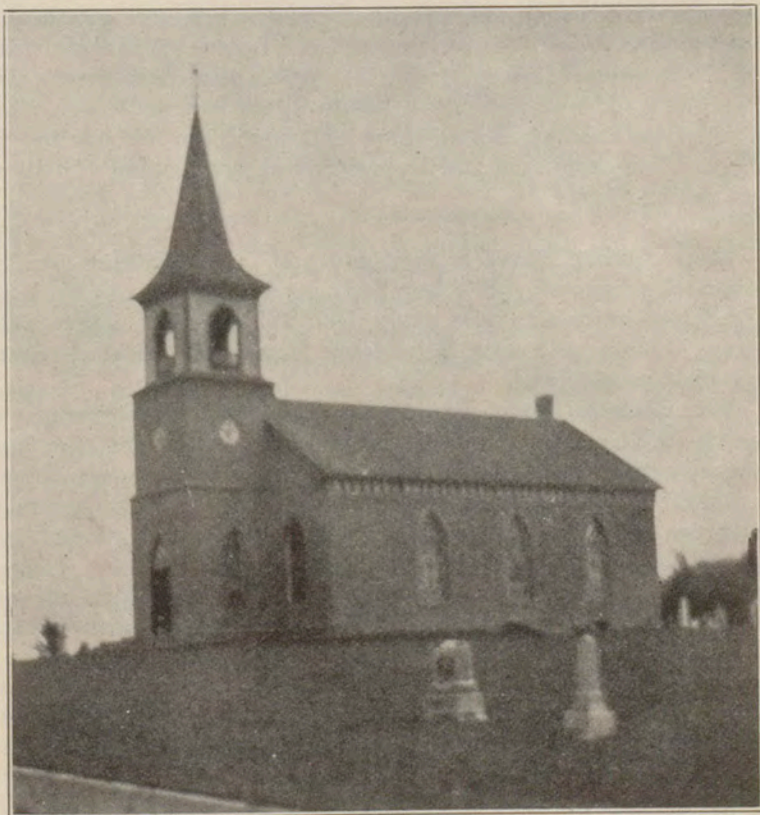
Foruden disse, om hvem det vides, hvilket aar de kom, saa findes der nævnt i "Wossingen" endel, som maa have udvandret før 1857, og disse skal da nævnes med det samme:

Lars Knutson Aarhus, Nils Henrikson Bakketun, Sjur Gulleikson Bøe, Brita Bøe, Mikkell S. Bøe, Ole A. Bøe, Ole Olson Bøe, Ingebrigt Bindingabø, Torbjørg Johnsdatter Bøe, Peder Olson Bjørke, Kristi Davidsdatter Een, Peder Eimstad, Anna Fletre, Brynjulv Fenne, Knut Anderson Gjernes, Lars Nilson Gjernes, John Sjurson Gjerdsqual, Ole S. Gjerde, Ingebrigt Gjerde, Brytva Helgeland, John Sjurson Kvarekval, John Lie, Anders Larson Lae (Ingeleiv Anders), Johannes Anderson Leidal, Nils Larson Nedkvitne, Magne Larson Narheim, Bendik Opheim, Lars J. Opheim, Anders Arneson Skiple, Sjur Olson Skjelde, Sjur Magneson Vangen, Godskalk Nelson Vangen, Knut Olson Vike, Anders Vike, Lars Knutson Vike, Nils Johnson Vinje, Knut Ellefson Ygre, Nels Olson Ygre.

KOSHKONONG EFTER 1850

Alt ubebygget land paa Koshkonong blev optaget af nybyggere i 1850. De ældre bosiddere der var begyndt at komme sig i velstand. Jordkjældere og loghuse til beboelse begyndte man nu til at kassere og bedre huse opførtes. Paa Koshkonong fandtes kalksten og der var anden sten, som alt kunde bruges til husbygning. Det er allerede nævnt, at Sjur S. Reque satte sig op et muret hus i 1851. Det blev indledningen til større byggevirk-somhed af samme slags. Ole S. Gilderhus fik sig op stenhus, Torsten Rokne ligesaa, og vistnok flere.

Men det største byggeforetagende var opførelsen af Liberty Prairie-kirken, som byggedes i 1852. Dette bygverk blev udført væsentlig af vossinger, og det passer da at nævne om det her. Før 1850 var de to logkirkerne paa østre og vestre Koshkonong

Liberty Prairie-kirken.

opførte. I 1850 eller '51 befandtes det nødvendigt at faa dannet et nyt kirkesogn og opføre en tredie kirke i strøggets nordlige del, som blev bygget i 1852. Den blev sat paa Liberty Prairie — omgivet af bare vossinger — og sat paa land, som eiedes af en vossing. Det blev da væsentlig ogsaa vossinger, som gjorde arbeidet med opførelsen, og ellers ydet til den. Det var af farmen til Nils Sjurson Gilderhus man fik kirketomten med begravellesplads omkring. Nils og en hel del andre vossinger som Sjur Reque, Anders Lie, Haldor Løne, for at nævne nogle, kjørte materialer frem — tildels lige fra Ft. Atkinson. Jakob Knutson Thoe var muresteren, Gulleik Nilson Bergsli og Anders Væte brød ud sten i bruddet. Sjur S. Reque brændte kalken, Nils Knutson Rekve var murerens hjælper, medens en haring, Anders Torblaa, gjorde mortar. Peder Olson Skutle gjorde snedkerarbeidet — lagde paa spærrer og tag. Andre vossinger arbejdede med udbedringer siden. Anders Johanneson Himle satte ind prædikestolen og endel bænke. Ole Olson Hæve gjorde ogsaa snedkerarbejde. Knut Henderson (Løne) gjorde malerarbejde. Brynjulv Leland gjorde et orgel, som brugtes en tid. Henderson spillede det. Han havde ogsaa sangskole der. En senere reparation og udsmykning bekostedes for en stor del af Torger Thompson Saue, og det nuværende orgel gaves af dennes hustru til kirken.

* * *

Styrk Larson Bratager med endel af sin da voksne familie kom til Koshkonong fra Voss i 1852, og bosatte sig paa en farm i Deerfield township. Han døde der i 1855. Hans hustru døde senere i Olmstead county, Minnesota, hvortil alle børnene reiste. (Se Bratagerslegten.)

Nils Olson Grotland kom til Koshkonong fra Skoponong om vaaren 1853 og bosatte sig først paa land i sektion 13, som han mente at have kjøbt, da han sendte penge med en anden for at betale for det. Men det viste sig, at denne var løbet sin vei med pengene, og i 1854 maatte Nils flytte til sektion 27, hvor han kjøbte en anden farm og hvorpaa han boede til sin død. Denne farm er bekjendt under navnet "Tangen", frembragt ved en bugtning paa bækken "Mud Creek". Paa denne farm voksede hans to sønner William og Henry op og ligeledes stedsønnen Knut — den senere senator Knute Nelson. Den eies nu af Williams søn Ivar. Nils Grotland døde i 1883. Ingeborg døde omkring 1909 — 95 aar gammel. De tilhørte i det kirkelige Hauges synode. Børnene antog navnet Nelson.

Knute Nelson var, i henhold til kirkebogen paa Voss, født i Evanger den 2den februar 1842. Allerede mens han laa i vug-

gen, udtaltes den formodning, at der kunde bli noget stort af ham, og ordene gik ikke tabt. Det er fortalt, at kirkesanger Knut Aarhus paa Kvilekval kom ind i stuen kort efter guttens fødsel for at se ham. Moderen var sørgmodig, da hun viste ham frem. "Aa syt ikkje du. Dar kan verta noko stort tao dan gutæ," sagde Aarhus. Det blev sandt. Femti aar senere var han guvernør i Minnesota. Den første barndom tilbragte han i sin mors forældrehjem paa Kvilekval. Der var ingen velstand, som kunde forkjæle ham; men der var oplyste og snilde folk. Han blev en livlig gut, for hvem bedsteforældrenes rolige stue snart blev for trang. Færder til nabostuerne og paa markerne i omkredsen foretoges. En kone gav ham rømmekling iblandt, og det huskede han paa, da han i 1899 besøgte stedet. Det var ikke ofte, han fik noget saadant.

Tanken paa, at han skulde bli noget stort i verden, fik han nok tidligt lære. Da han og moderen i 1849 ved ankomsten til Amerika stod i den fremmede by, og hun ved tanken paa sine smaa midler og forladte stilling viste sig sørgmodig, var det han som kom ihu, at han skulde bli stor, og trøstede hende dermed. Medens de var hos onkelen, John Kvilekval, havde han en god kamerat i dennes søn, Haldor. De forsøgte sammen at tjene noget med at sælge æbler og aviser — som en anden vassegut ogsaa gjorde i de tider. Om vinteren gik de paa skole. Knut blev — som de andre i onkelens hus — angreben af kolera. Han var saa syg, at man troede, han vilde stryge med, men kom sig dog. Efterat moderen i 1850 var gift med Nils Grotland, fulgte han med dem til Skoponong, og deres jord- og loghytte blev hans hjem. Til den tid gik han under navnet Helgeson, men tog da navnet Nelson efter stedfaderen. Om høsten begyndte han paa townskolen i La Grange. En dygtig amerikansk dame, Mary Dillon, var lærerinde. Hun forespejlede ham, hvad han kunde bli ved flittig skolegang, og han kom da til at forstaa, at det var veien til maalet. I tre vintre var han i skole paa Skoponong. Om vaaren 1853 flyttede han med forældrene til Koshkonong settlementet. Noget af det første han og stedfaderen maatte gjøre der, var at gaa til nærmeste mølle, som var 12 mil borte, og faa noget hvede malet. De gik tilfods og bar hveden. Saa maatte baade han og forældrene ud paa arbejde hos andre for at tjene noget. Pengene var gaaet med til landkjøb og andet nødvendigt. En loghytte blev deres hjem ogsaa der. En strævsom tid blev det for den 12-aarige gut i 1854, da faderen i længere tid var arbejdsudygtig paa grund af, at et læs væltede over ham, idet kjøreoxerne blev skræmte. Knut maatte da stikke til arbeidet mere end han godt kunde taale. Det blev skralt med kosten og loghuset var koldt. Det

bragte ham en alvorlig koldefeber. Det saa igjen ud til, at hans dage var talte, men heldigvis fik de fra en nabo noget medicin, foreskrevet for nogen i familien, som havde havt samme sygdom, og det hjalp.

Saasnaart raad var begyndte han paa townskolen i Deerfield. Han var flink paa skolen, men støiende og tildels haardhændt udenfor. "Han va so falo tao seg," fortalte Guri og Elling Sime, som begge gik paa skolen sammen med ham. Selv fortalte han under sit besøg paa Voss i 1899, at farmen, han boede paa, kaldtes "Tangjin", og saa kaldte man ham "Utanjin". Det vil da sige, at han var fuld af livsmod og kraft, som det tog lidt tid at faa under kontrol. Et træk, han havde i skoledagene, var at holde taler. Paa skoleveien kunde han springe foran flokken og stige op paa en træstubbe eller andet og begynde at tale og gestikulere. I disse tider var han meget hos naboerne paa arbeide — blandt andre hos Ivar Seim.

Om høste 1858 tog han ind paa Albion Academy. Forud havde han gjort en tur derhen for at høre, om han kunde faa plads ved at arbeide for sig. Bestyreren, som ikke havde stor tro paa, at den ringt klædte farmergut virkelig kom til at begynde, lovede ham plads, og Nelson indfandt sig, da tiden kom. Han blev academiets klokkeringer, portner, og den som fik gjøre forskjelligt slags arbeide, som forefaldt. Stedfaderen bragte ham, hvad han trængte, naar han selv ikke kunde hente det. Mellem skoleterminerne var han paa arbeide — mest hos George Hyde i Ft. Atkinson, der drev med træplantning. I 1860 tog han lærerexamen og fik saa ansættelse som lærer i nærheden af det da bekjendte Buckeye — halvveis mellem Madison og Deerfield i Blooming Grove township. Paa Buckeye var et par drikkehuse, et par butikker og 6—7 huse. Der var valgstedet, og valgtaler holdtes der. Alt dette er nu borte. Skolehuset stod paa Melaasfarmen en halv mils vei østenfor. Der var Nelson lærer vinterer 1860—'61.

Saa udbrød borgerkrigen, og den 10de juli 1861 meldte Nelson sig til krigstjeneste. Han blev med i komp. B, 4de Wis. Kavalleri Reg., og deltog i mange slag og træfninger, saaledes ved indtagelsen af forterne Jackson, St. Philips og New Orleans, beleiringen af Vicksburg, træfningen ved Baton Rouge, Camp Bislan og Franklin. Ved indtagelsen af Port Hudson blev han den 14de juni 1863 saaret og tagen tilfange. Men da fortet senere overgav sig, kom han igjen til sine egne. Han blev saa fremmet til korporal. Hans helbred var dog blit mindre god, og da hans treaarige tjenestetid udløb, blev han den 13de juli 1864 udmønstret. Saa drog han til Deerfield igjen.

Om høsten samme aar tog ind paa Albion Academy for at

fuldende sine studier der; tog examen i 1866 og reiste saa til Madison for at studere lovkyndighed hos William F. Vilas. Allerede vaaren efter fik han sagførerbevilling, og satte sig saa til i Madison som advokat.

Den første sag, Nelson førte i retten, var mod jernbanen. Et tog var afsporet ved at noget var lagt paa skinnegangen. Der foretoges en efterforskning paa stedet, og ikke langt derfra fandt man en beruset person liggende. Denne blev anklaget for udaaden. Nelson blev hans forsvarer, og skilte sig med megen anerkjendelse fra hvervet. Personen blev frikjendt og Nelson adskillig berømt.

Saa stillede han sig til valg for sæde i legislaturen fra andet assembly district i Dane county. Allerede i sine første studentaar var han blit interesseret i politik. Han fik blandt andet høre den demokratiske høvding Stephen A. Douglas holde en tale, og denne havde sin tiltrækning for ham. Han blev en ivrig demokrat. Dette var han til han kom med i krigen. Paa en tropperevy fik han da høre præsident Lincoln tale til dem, og dette maa under omstændighederne have bragt ham paa andre tanker. Han skrev hjem senere, at man maatte stemme paa Lincoln for gjenvalg, og for det talte han, da han kom hjem, men lige til 1866 holdtes han for en tvilsom republikaner.

Det var dog som demokrat han holdt sin første politiske tale, og det eiendommelige ved den var, at han maatte holde den istedetfor en republikaner. Denne havde tillyst et møde ved Kroghville, Wis., og indfandt sig itide. Nelson var der, og han kom i ordskifte med manden, hvilket resulterede i, at denne forlod stedet uden at have talt. Saa blev Nelson opfordret til at tale istedet, og det gjorde han.

Om høsten 1867 blev han valgt til medlem af repræsentanthuset i legislaturen som god republikaner og tog sit sæde der i januar 1868. I løbet af sessionen deltog han med iver i forhandlingerne. Samme aar indgik han i ægteskab med Nicoline Marie Jacobson fra Cambridge, Wis. Deres hjem blev da ved Cambridge, men han havde endda en tid sit sagførerkontor i Madison. Om høsten gjenvalgtes han til legislaturen og havde saa sæde der ogsaa i 1869. Det aar boede han dog i Deerfield og drev som farmer (Billed Mag.). Sagførerkontoret forlagde han til Cambridge. Der var lidet at gjøre for en sagfører i de dage, og politiken var usikker. Han begyndte at se sig om efter et bedre sted. I 1870 drog han til Minnesota og udsaa sig et hjemsted i Alexandria, Douglas county, og derhen bragte han sin familie i 1871.

William Nelson, født paa Skoponong den 26de december 1852, gennemgik Marshall Academy og studerede lovkyndighed; bo-

satte sig derpaa i 1878 som sagfører i Deerfield. Den 21de september 1873 blev han gift med Martha Sofia Gustavson fra Deerfield. De har to sønner, Henry Nils Olaus, født 1875, og Ivar Viking, født 1882 — begge farmere ved Deerfield, gifte og har familier. William Nelson var en tid høiskolelærer i Deerfield, før den nuværende høiskole var stiftet. Han var i mange aar fredsdommer. I 1915 var han medlem af statens legislatur. Han var i tre aar formand i Vosselaget og interesserede sig meget for norsk. Han døde den 3die juni 1926.

Henry Nelson, født i Deerfield den 12te oktober 1854, gennemgik ogsaa Marshall Academy, var en tid farmer ved siden af faderen og townets assessor; bor nu i Whitewater, Wis.

Peder Steffenson Hole kom i 1853 fra Voss til Koshkonong, men drog i 1859 til Dakota Territory.

Guri Johnsdatter Lie, født 1831, datter af John Arneson Skiple og Inger Arnesdatter Nygrytten, som boede paa Lie, Raundalen. Hun fulgte sin morsøster Sigrid Prestegaard til Koshkonong; tjente dels der og dels i Madison, Wis. Saa blev hun svært religiøs paavirket og begyndte at prædike og øve barmhjertighedsgjerninger. I 1868 vilde hun til det hellige land, og arbejdede sig frem over England, Frankrige, Tyskland, Italien og kom til Wien, Østerrige, da hun maatte hjem til Norge igjen. Senere forsøgte hun at række frem over Finland og Rusland, men om det lykkedes vides ikke. Hun skulde have en særegen evne til at lære sprog, thi hun lærte at tale sproget i alle de lande, hun besøgte.

Baard Styrkson Lunde og hans broder Nils Styrkson Lunde kom efter et kort ophold i Chicago i 1853 til Koshkonong, hvor Baard var en tid hos Lars T. Røthe. Omkring 1865 drog de til Olmstead county, Minnesota. (Se Baardslegten.)

Haldor Larson Prestegaard, født paa gaarden Kjønnegaard 1810; blev i 1840 gift med Sigrid Arnesdatter Nygrytten, født 1804 — en søster af Anna Nygrytten Dahle i Muskego. Haldor var smed paa Vangen og Sigrid tjente i lang tid hos provst Mynster, hvor Haldor ogsaa tildels arbejdede. De havde efter sit giftermaal en stue ved siden af førnævnte Anfin A. Prestegaard i sydøst for kirken paa Vangen, hvor de boede, til de i 1853 udvandrede. De havde 3 børn, fødte paa Voss, nemlig Guri, Henrietta Antonette Karoline — opkaldt efter prestefruen, som bar hende til daaben — og Arne. Familien fulgte over havet med skibet "Virgo", kaptein Meidel; de drog først til Norway, Racine county, til John og Anna Dahle, men Haldor ønskede at se sin gamle nabo Anfin Prestegaard, og de drog derfor snart til Koshkonong. Høstarbeidet begyndte og Haldor tog fat for at

tjene noget. Saa fik han en dag sterk forkjøling efter at have svedet i sine tykke norske klæder. Det satte ind til lungebetændelse og den 12te august samme aar døde han. Sigrid fik opsat et hus paa et stykke land hos Anfin Prestegaard og boede der til hun flyttede til sin gifte datter Guri i Madison, Wis., og der døde hun den 2den juli 1891. Familien antog navnet Larson.

Guri (Julia) Larson, født 29de september 1840, reiste i 1856 til Madison og tog tjeneste; blev senere gift med Edling Peder-son Ljosno Sime.

Henrietta A. C. Larson, født 29de juli 1843, tjente ogsaa i Madison, blev gift med David Larson Mølster (Davidson).

Arne Larson, født 7de august 1847, drev som værkstedsarbejder i Madison paa Fuller & Johnson og Gisholt værkstederne. Han døde ugift 1924.

Ole Sylfestson Grotland kom til Koshkonong efter en tids ophold paa Skoponong, hvortil han kom i 1854. I 1860 drog han til Vossedalen i Trempealeau county, Wisconsin.

Ivar Torgerson Liland, født paa Gjelle 1811, gift 1838 med Kari Larsdatter Liland. De var i mange aar pagterfolk i kapellansgaarden Ullestad. De drog ved sin ankomst til Amerika i 1855 til Koshkonong, hvor Karis broder, Brynjev Leland, da var. De bosatte sig paa en farm i Deerfield township og var der til 1861, da de flyttede til Spring Prairie.

Ole Larson Grotland, født paa gaarden Saue (Borstr.), Voss, i 1815; blev omkring 1842 gift med Begga Vikingsdatter Grotland — søster af førnævnte Ivar Grotland. De fik hendes farsgaard og boede paa Grotland, til de i 1856 solgte gaarden og udvandrede. De havde da seks børn, fødte paa Grotland, nemlig Arnguna, Ranvei, Martha, Lars, Anna og Nils. Den sidste døde paa Voss straks før afreisen. I april maaned tog de afsted og fulgte over havet med seilskibet "Jørgen Brunchorst". Det tog fire uger. De landede i Quebec, Canada, og drog derfra den vanlige rute over kanalen og indsjøerne til Chicago. Derfra reiste de til Milwaukee, Wis., og saa til Skoponong, Palmyra township, Jefferson county. Der forblev de i tre aar, og en søn, William, fødtes der i 1857. I 1859 flyttede de til Koshkonong og bosatte sig paa en 120 acers farm i sektion 24, Deerfield township. Der blev de siden boende og deres søn Cornelius er født der. Ole L. Grotland døde i december 1863 og Begga 2den juli 1891.

Arnguna Olsdatter Grotland blev omkring 1866 gift med borgerkrigsveteran Bjarne Olson Een.

Ranvei Olsdatter Grotland, født den 22de februar 1846, blev i 1865 gift med Mathias Norman fra Lands prestegjeld, ogsaa krigsveteran. De reiste først til Blue Earth county, Minnesota,

hvor en indianerreservation var aabnet, og boede der til 1905; var saa to aar i Minneapolis; saa reiste de til Dubuc, Saskatchewan, Canada, hvor Ranvei døde den 22de februar 1926, efterladende sin mand og seks børn: Mrs. Minor Carl, Mapes, N. Dak.; Rose Norman i Minneapolis, Minn.; Mrs. S. Hodgkins, Dubuc, Sask., Can.; Theodor Normal i Barrett, Minn.; Elmer Norman, Scooby, Mont., og Ray Norman i Dubuc, Sask., Can.

Martha Olsdatter Grotland døde ung i 1862.

Lars Olson Grotland, født i 1851, var hjemme hos forældrene. I 1873 indgik han i ægteskab med Bergitha Marie Gustavson, født i 1854, søster af Wm. Nelsons hustru. (I 1923 feirede de i fællesskab sit guldbryllup.) De overtog saa driften af hans forældrefarm, som de købte om et aars tid. I 1912 solgte de gaarden og flyttede til byen Deerfield, hvor Lars døde i 1925. De havde seks børn: Bertha, Mrs. John Legreid, Deerfield, Wis., Roy, Marie, Lillie, Burnice og Leonard. Den sidste døde som barn.

Anna Olsdatter Grotland, født i 1854, gift i 1880 med Ole Olson fra Numedal. De bosatte sig i Jefferson, hvor Anna døde omkring 1910, efterladende tre børn: Marie, Oscar og Glenn.

William Olson Grotland døde som barn i 1864.

Cornelius Olson Grotland, født den 19de juni 1861, bor i Deerfield, Wis. Er ugift.

Sjur Torgerson Liland, født i 1804 paa gaarden Gjelle, Voss, gift i 1850 med Brita Olsdatter Midtun, født 1815, datter af Ole O. Midtun (Sundet) og Ingeborg Bottolfsdatter Bystølen. Sjur gik paa Voss ogsaa under navnet Mølster. De kom i 1856 til Koshkonong, hvor broderen Ivar Liland da var. Han bosatte sig paa en farm i Deerfield township ved landstedet London, Wis., hvor han og hustru forblev til sin død. De havde fire børn, hvoraf to døde som smaa. De andre er Torger og Ingeborg. Torger, født paa Voss, boede paa farsfarmen, til han for endel aar siden flyttede til San Francisco, Calif. Han var i mange aar "town clerk" i Derefield township. Ingeborg, født paa Koshkonong, blev gift med Anders Gulleikson Gjukestein, ogsaa fra Voss. Anders er død, men Ingeborg lever i staten Washington, hvor deres søn bor. Hun aflagde slegtninger i Madison besøg i september 1925; til Voss var hun i 1881.

Nils Anderson Skjerve, antog navnet Anderson, født i Folkedal, Granvin, den 14de januar 1836, søn af Anders Endreson Folkedal, født i 1814. Hans far var som enkemand gift med Britha Larsdatter Skjerve, søster af forannævnte Nils L. Skjerve, og Nils kom til Skjerve som ung gut og var der til han i 1856 udvandrede. Han fulgte med skibet "Haakon Adelsten" til

Quebec og reiste til Koshkonong, hvor stedmoderens bror, Nils Skjerve, da var. Snart efter reiste han til guldgruberne i California og var der i seks aar. Kom saa tilbage til Deerfield, Wis. Den 25de december 1866 indgik han der i ægteskab med Christina Williams (Kristi Eriksdatter Rjoe) og bosatte sig paa 40 acres land, som han fik af svigerfaderen. Siden kjøbte han mere land. Han tjente som supervisor. Var republikaner i politik. Han havde fire børn: Anna, Elmer W., Elmont og Julia. Da børnene var voksne, solgte han farmen og fik sig hus i Deerfield. Hans hustru døde der. Nils døde hos sin datter Anna i Madison, Wis., omkring 1921.

Anna Anderson blev den 11te juni 1887 gift med Odd Knutson Glimme. Elmer W. Anderson reiste i 1902 til Syd Dakota. Elmont Anderson har været i trælastforretning; har drevet i Syd Dakota og i Kansas; er ogsaa eier af adskillig land. Ugift. Bor nu i Madison, Wis.

Ole Olson Hæve kom i 1856 fra Chicago til Koshkonong og bosatte sig lige ved Cambridge. Han var født i 1817, søn af Ole Henrikson Nedkvitne og Martha Vikingsdatter Hæve, som var gaardbrugerfolk paa Hæve. Slegten staar i forbindelse med Miltzow-Glimme og dermed forbundne ætter. Se under brødrene Henrik og Styrk. Ole blev gift paa Voss i 1842 med Borghild Bjarnesdatter Væte og udvandrede samme aar; kom til New York og drog derfra til Chicago. Der var han i 14 aar og drev som snedker. Hans hustru døde i Chicago i 1853, efterladende ter børn: Ole, Anna og Kari. De døde som børn. Paa Koshkonong blev Ole gift med Margretha Nesheim, Granvin, datter af Nils Olson Nesheim og Martha Haldorsdatter Glimme, Voss, gaardbrugerfolk paa Nesheim. De fik ti børn: Martha Lina, Susan, Lyding, Henry, Herman, Ole, Willie, Ida, Cōra og Emma. Af disse døde Herman, Ida og Emma i ung alder. I 1864 kjøbte Ole Hæve et jordbrug i Vernon township, Dodge county, Minnesota. Der boede han til sin død og var foruden farmer tillige postmester i ti aar. Han døde i 1881. Hans hustru døde omkring 1923. Familien skriver sig Havey.

Martha Havey blev gift med Edwin Lysne og har boet i Elmhurst, Wis., og driver jordbrug. De har tre sønner: Henry, Carl og Walter. Martha er død. Sønnerne Henry og Carl var i krigen.

Susanna Havey blev gift med Sam Nelson, sagfører i Red Wing, Minn. De har tre børn: Stella, Otes og Ruth. Otes var i krigen. Susanna er død.

Lyding Havey, født i 1858 ved Cambridge, Wis., arbejdede paa farsfarmen i Vernon township og var i tre aar postfører for

faderen; købte i 1880 en farm i Red River-dalen og var der i to aar. Saa købte han en farm ved Utica, West Koshkonong, Wis., og var der i 14 aar. Der blev han i 1884 gift med Ingeborg H. Lunde (Telemark), født i 1863. I 1896 flyttede han til Windsor township, Dane county, Wis., og var der i 13 aar. Saa var han fire aar i Stoughton, Wis., hvorpaa han købte en farm i Burke township, Dane county, og var der tre aar, til han i 1918 flyttede til Madison Wis. Der døde han den 25de november 1929. Han har fem børn: Anna, gift med Benney Pederson, farmer ved Bloomer, Wis.; Malinda er sygepleierske i det Røde Kors og har nu opsynet med det østlige district; hun var 18 maaneder i Frankrige under krigen som første assisterende sygepleierske ved Hospital Unit 36. Sin første uddannelse til sygepleierske fik hun var Cook County Hospital i Chicago; tog i 1915 et kursus ved Columbia University, New York. Nicolay Havey er gift med Burnice Braaten og er farmer. Orwin Havey var med i Frankrige under verdenskrigen og gjorde tjeneste som elektriker; bor nu i Madison, Wis.

Ole Havey blev gift med Louise Pederson (telemarksæt) og købte farsfarmen i Dodge county, Minnesota, men satte den ud paa leie og bosatte sig i Hayfield, Minn., hvor han blev politimand. Der blev han i 1904 skudt af en indbrudstyv. Han efterlod sig tre børn: John, Wilford og Louise. John var i krigen. De bor i Hayfield, Minn.

Willie Havey, gift med Lina Melheim (Sogn), bor i Stoughton, Wis., hvor han driver rørleggerforretning. Har to børn: Wilfred og Ora.

Nora Havey er bogholderske i en fabrik i Minneapolis, Minn. Hun er ugift.

Lina Havey er sygepleierske i Hayfield, Minn. Ugift.

Anfin Johnson Græe, født i 1828, kom til Koshkonong i 1858, samme aar han kom fra Voss, og var der i ni aar.

Nils Brynjulvson Berge, antog navnet Berg, født i 1842, søn af Brynjulv Johannesson Hovda og Mari Gulleiksdatter Sæve, gaardbrugerfolk paa Berge. Hans broder var førnævnte Johannes B. Berge, og Nils kom til ham fra Voss i 1857. I 1862 gik han ind paa Luther College og i 1868 paa Concordia Seminar, St. Louis, Mo. Blev saa prest ved Scandinavia, Wis. Fra 1871 til 1883 havde han kald ved Amherst Jct. og New Hope menigheder. Han døde den 7de mai 1883. Han var gift i 1871 med J. I. Kitel og efterlod sig fire sønner: William C. Berg, sagfører i Fresno, Calif.; Martin J. Berg, bankør i Gilman, Ill.; Brynjulv Cornell Berg, bankør i Hazel Green, Wis.; Joseph N. Berg, bankkasserer i Rio, Wis.

Ole Anderson Draugsvold kom til Amerika i 1850-aarene og var farmer i Pleasant Springs township, Dane county, Wis. Han var to gange gift. I første ægteskab havde han børnene Arnguna, Nils Anders og Betsie (Mrs. Ole Havey). De er farmerfolk i Pleasant Springs. I andet ægteskab med Gudve havde han sønnen Cornelius (død 1917), gift med Dina Havey; tre døtre. Familien skriver sig Drogsvold.

John Anderson Draugsvold kom til Amerika i 1861 med familie og bosatte sig paa en farm i Pleasant Springs township ved siden af broderen nær Vestre Koshkonong-kirken. Han var gift paa Voss med Kari Gilbakken. De havde børnene: Ivar, gift, bor ved McFarland, Wis.; Anders, født i 1847, død i 1920, gift i 1875 med Guri Bakke fra Nerheimsdalen, som kom paa samme skib i 1861; bosat paa farm i Pleasant Springs og Dinskork indtil de i 1918 flyttede til Stoughton Wis.; han efterlod sig otte børn: Josephine, gift; Arnold Nelson, Stoughton, Wis.; Anna og Ida i Stoughton, Wis.; Forest, har rørlæggerforretning i Waupun, Wis.; Albert, elektriker ved "the Highline"; Oscar, gift, bor i Stoughton, Wis.; Orin, bagerisalgsmænd i Madison, Wis.; Lester, døde ved ulykke paa Milleton-veien. Nils Drogsvold, død ugift. Mrs. Anna Havey bor i Pleasant Springs. Lars Drogsvold, gift med en pige, Gunderson, er farmer i Pleasant Springs. Familien antog navnet Drogsvold.

Lars Knutson Brække, født den 6te oktober 1830 paa Brække (Guldfjordingen). Hans forældre var Knut Bjarneson Mølster og Guro Larsdatter Brække. Faderen var skolelærer paa Voss i 50 aar og af biskop Pavels givet det skudsmaal at være en saare flink kar. Han tilhørte en anseet gammel slekt paa Mølster, som har boet der i flere hundrede aar. Moderen var af de gamle norske adelsætter. Hendes oldemor var Inger Clausdatter Miltzow. Lars Brække blev lærer paa Voss i 1851 og var det til han i 1857 drog til Amerika. Der var han først et par aar i Chicago og blev gift der i 1858 med Kristi Nedkvitne (Williams), en søster af Anders Nilson Brækkes hustru. Deres ældste søn, William, var født i Chicago. I 1859 drog han til Koshkonong. Der blev han lærer og kirkesanger. I 1866 reiste han til Blue Earth county, Minnesota, og var der til 1879, da han flyttede til Olmstead county, Minnesota.

Viking T. Fanestøl kom fra Voss i 1857 til Koshkonong. Den 15de august 1862 hvervede han sig i Deerfield til tjeneste i borgerkrigen under navnet William Thompson i kompani H, 27de Wisconsin regiment, og stod som korporal. Han døde af sygdom ved Snyders Bluff, Miss., den 26de juli 1863.

Ole Nilson Fitje, født i 1837, en bror af Aslag Nelson Fitje,

gik ogsaa under navnet Skjelde. Han kom i 1859 til Koshkonong. Den 24de oktober 1861 hvervede han sig i Cambridge, Wis., til tjeneste i borgerkrigen og kom med i kompani B, 15de Wisconsin regiment. Han døde paa øen nr. 10 den 14de mai 1862.

Svend Oddson Tesdal, født i 1822, søn af Odd Endreson Tesdal og Jorund Svendsdatter Tesdal, født i 1795. Svends æt gaar tilbage til Miltzow-ætten og dermed forbundne adelsætter. Hans tipoldemor var Margretha Clausdatter Miltzow. Svend var gift paa Voss med Brita Knutsdatter Rokne; udvandrede i 1857 og kom antagelig til Koshkonong, hvor han havde slegtninger. Han blev med i borgerkrigen og kom tilbage til Koshkonong efter dennes slut. Han havde stor familie. Se senere.

Amund Larson Skiple, skriver sig Amund B. Larson, født den 14de juli 1836, søn af Lars Olson Bøe og Cecilie Amunds-datter Lindberg, som var husmandsfolk paa Skiple. Han udvandrede sammen med sine to brødre Ole og Torger i 1857. De fulgte med skibet "Hebe" til Quebec og reiste derfra først til Chicago, hvor han forblev den første sommer; kom saa til Koshkonong. Var der om somrene og i Michigan-skogene om vintrene til han den 14de august 1862 sammen med broderen Torger hvervede sig i borgerkrigen og stod i kompani G, 20de Wisconsin regiment; var med i de mange slag, som regimentets historie viser, og blev udmønstret den 14de juli 1865; kom saa tilbage til Koshkonong og var der hos Ole Giere og Inger Himle et par somre; drog saa til St. Croix county, Wisconsin, hvor han i 1867 blev gift med Brita Mikkelsdatter fra Hardanger. Næste vaar drog de til Otter Tail county, Minnesota, hvorom senere.

Ole Larson Skiple, Amunds broder, antog navnet Larson; udvandrede sammen med sine brødre Amund og Torger; var en tid i Chicago; kom saa til Koshkonong lidt senere end Amund; blev gift der med Anna Andersdatter Aga, født paa Nygrytten; reiste til St. Croix county, Wisconsin, og bosatte sig paa en farm i Rush River township, hvor de forblev til sin død. De efterlod sig fire børn: John, Lewis, Cecilia og Nettie. John fik sin morfaders farm og boede der en tid, men bor nu i Hammond, Wis., og driver som rørlægger. Han er gift men har ingen børn. Lewis bor paa en farm i nærheden paa R. 2, Hammond, Wis., er gift og har flere børn. Cecilia blev gift med Peder Moe og bor paa en farm ved Durando, Wis. De havde to sønner i verdenskrigen. Den ene er Alfred Moe, som bor paa forældrefarmen ved Durando. Nettie blev gift med Mr. Cole og bor i Redville, Saskatoon, Canada. Ole Skiple døde i 1899 og Anna i 1902.

Torger (Tom) Larson Skiple kom til Koshkonong, vistnok sammen med broderen Amund; hvervede sig den 12te august 1862 i kompani G, 20de Wisconsin infanteriregiment, og ligesom broderen deltog i flere slag; blev saaret i slaget ved Prairie Grove, men kom sig igjen og tjente krigen ud. Han blev efter krigen gift (konen var ikke fra Voss) og bosatte sig i Polk county, Wisconsin. Han er død, efterladende fire børn; antog navnet Larson.

Kjel Larson Skiple eller Bøe — en yngre broder af Ole, Amund og Torger — kaldte sig Charles Larson, kom til Amerika noget senere end disse; reiste til St. Croix county, Wis., og har været bosat ved Roberts, Wis. Han blev gift med Malena Halstendatter Brathole og har flere børn. En søn, Norman Larson, har været "clerk of court" i Hudson, Wis., og Henry Larson bor paa den gamle farm ved Roberts, Wis.

Torsten Larson Skiple, skriver sig Thomas B. Larson — broder af de forannævnte — har boet ved Deronda, Wis.

Anders Arneson Skiple, ogsaa kaldt Aga, var født paa gaarden Skiple, Voss; blev i 1826 gift med Arnguna Arnesdatter Nygrytten — søster af Anna og Sigrid Prestegaard — og var bosat paa pladsen Bergetræet under Nygrytten fra sit giftermaal til 1837, da de flyttede til gaarden Aga i Ullensvang, Hardanger. Der forblev de til de i 1850-aarene udvandrede. Aaret er ukjendt, men de var i Deerfield, Wis., i 1858. De havde seks børn: Anna, Celia, Arne, Ole, John og Arne d. y. Omkring 1862 flyttede de til St. Croix county, Wisconsin, og bosatte sig paa en farm i Rush River township, hvor Anders og Arnguna forblev til sin død. Familien antog navnet Anderson.

Anna Anderson, født paa Nygrytten den 27de oktober 1834, blev gift med Ole Larson Skiple (se foran). Cecilia Andersdatter Skiple blev gift i Hardanger med en Seim og udvandrede siden. De blev bosatte i Jackson county, Minnesota. Deres søn Ole Seim bor nu paa deres gamle farm der, R. 2, Jackson, Minn.

Arne Anderson fulgte med forældrene til St. Croix county og var farmer der; blev syg og døde paa et hospital i 1906. Han efterlod sig en søn, Gilbert Anderson, som driver kjødvareforretning i Thief River Falls, Minn. Ole Anderson, født 1839, blev gift med Brita Torgersdatter Tvinde, som kom til Amerika omkring 1860. De bosatte sig paa farm i nærheden af Whitehall, Trempealeau county, Wis., og blev boende der til sin død. Ole døde i aaret 1900, Brita i 1912. De fik tre børn: Anders, født 1862, gift med Anna O. Vidhovde fra Sveens prestegjæld, Norge. Han døde i 1895, efterladende hustru, som bor i Whitehall, og fire børn: Oscar, Josephine, Nellie og Arthur. Sidstnævnte var

med i verdenskrigen. Han hvervede sig i 1916 i 1ste Minnesota Inf. Regiment, komp. A, og var først ved Mexicogrænsen, over til Frankrige, hvor han var korporal og instruktør for reserve-mandskaber — bor i Milwaukee, Wis.; Malinda Anderson, født 1864, gift med Tom Johnson, Whitehall, Wis. Hun døde barnløs; Johannes Anderson, født 1867, døde ung.

John Anderson hvervede sig i borgerkrigen fra Krogville, Wis., og stod i komp. C, 11te Wis. Inf. Reg. Han døde af sygdom i Bracher, La., 1864. Arne Anderson d. y., døde paa Koshkonong ved et ulykkestilfælde. Et hølæs faldt over ham.

Johannes Anderson Leidal, fra Pladsen Rinden, var i Deerfield i 1859. Om han var kommen fra Voss det aar, er uvist. Han fik sig en farm omkring en mil nord for Deerfield og boede der til sin død. Han solgte sluttelig farmen til Sam Legreid og boede hos ham endel aar. Johannes havde to børn: Anders og Anna — kanske flere. Anders boede i adskillige aar ved Britt, Iowa. Anna blev gift med Even Larson Flisram.

Sjur Rasmusson Flatlandsmoen, antog navnet Rasmusson, kom til Amerika omkring 1859, og kom til Koshkonong. Han var en tid handelsmand i Cambridge, Wis., blev der gift med Oline Olson, datter af skomager Hans Olson i Cambridge og søster til prof. Julius E. Olson. Senere flyttede Sjur til Stoughton, Wis., og drev handel der. Han og hustru er døde. De efterlod sig fem børn: Adolph, Ferdinand, handelsreisende, Herman, maler, Claudine og Karine, stenografistinde i Madison.

Brynjolv Bergeson Væthe, gift 1863 paa Voss med Britha Nilsdatter Flage, født 1844. De kom til Amerika i 1892 og bosatte sig ved Cambridge, Wis. De fik fem børn: Berge, Nils d. æ. og Nils d. y., Kari og Anna. Alle staar sig godt. Britha boede som enke i eget hus i Cambridge, Wis.

Sams Baardson Lemme, Cambridge, Wis., var født paa Voss den 18de november 1847, søn af Baard Johnson Lemmesteigen; født paa Ødegaard, Raundalen; udvandrede 1866; fulgte med skibet "Feido" til Quebec. Første opholdssted i Amerika var Deerfield; har været snedker, gaardbruger og almindelig arbejder; totalist og methodist; ugift. Han havde tre søskende: Ingeborg, ved Bulken, Voss; Sigrid, gift med Sivert Johnson, Chicago, Ill.; hun er død; Johannes B. Johnson, Amery, Wis., er gift og har tre børn. Hustru dansk.

Anna Knutsdatter Saude, Mrs. N. N. Spilde, Deerfield, Wis., født paa Saude i Viken, Voss, 1874, af forældrene Knut Nelson Saude og Guri Clausdatter Grimestad. Udvandrede 1892 og kom til T. G. Thompson (Saude), Deerfield, Wis. Blev i 1895 gift med Nils N. Spilde fra Granvin; har i mange aar været forpagtere

1845
statsraad
Var Vogt

hos Torger G. Thompson (Saude). De har 11 børn: Julia, Normand, Knut, Lewis, Clarence, Carrie, Helmer, Eugene, George, Alfred og Russell. Annas søskende er: Nils K. Saude, som har farsgaarden paa Saude, Jorud paa Lunde, Claus paa Hellesnes, Brita paa Veka, Johannes i Chicago, Ill., og Knut paa Rekve. Anna er næst den yngste. Hun med familie hører til den norsk-lutherske kirke..

Lars Nelson Gjerme, gaardbruger i Deerfield, Wis., var født paa Voss den 16de mars 1876 af forældrene Nils Larson Gjerme og hustru Sigrid G. Gjukestein. Faderen, som var skrædder af fag, var født paa Vossevangen, søn af skomager-Lars Vangen. Oldefaderen Nils L. Ullestad var med i svenskekrigen. Moderen var datter af Gulleik Gjukestein og hustru Martha Andersdatter Hellesnæs. Han udvandrede til Amerika i februar 1893 og kom til Chicago den 4de mars. Hans første opholdssted var Chicago. Flyttede siden til Koshkonong og blev gaardbruger. Den 9de mai 1900 indgik han i ægteskab med Tilla A. Siverson, som er en datter af Anders O. Siverson (Gilderhus) og Kari Strømmen. Han er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke.

Bergo-familien

Johannes Bergo, Eksingedalen, gaardbruger paa Bergo, var gift to gange. I første ægteskab havde han en datter, Britha, som blev gift med Ingebrigt S. Binningabø. De udvandrede i 1850 aarene og var i Deerfield, Wis., 1859. I 1866 drog de til Kandiyohi county, Minnesota; videre ukjendt.

Anden gang var Johannes Bergo gift med Kari Haldorsdatter Kvilekval — en søster af Ingeborg og John Kvilekval (se foran). De fik seks børn: Gulleik, Anna, Brita, Anders, John og Anders d. y. Af disse kom fire til Amerika, nemlig: Gulleik, Britha, Anders og John, medens Anna blev gift og har boet paa Voss. Anders er skolelærer i Bergen, Norge.

Gulleik J. Bergo kom til Amerika i 1869 og var en tid paa Koshkonong; blev i oktober 1876 gift med Ingeborg Johnsdatter Trefald (ogsaa Voss). De reiste siden til Dakota territorium. Han og hustru havde seks børn: Julia, Mrs. Herman Erickson; Emma, Mrs. Ole Peterson; Ester, gift med John Haugan, i Syd Dakota; Christine, gift med John Klogseth, Alexandria, Minn.; Anton Johnson i S. Dak.; Albert Johnson, gift med Tella Peterson, i S. Dak.

Britha J. Bergo udvandrede i 1869 samtidig med broderen og kom til Koshkonong. Der blev hun gift med Henrik J. Fadenes, Deerfield, Wis.

Anders J. Bergo kom til Koshkonong. Der døde han i 1873, er det berettet.

John J. Bergo kom antagelig samtidig med søskenderne. Han blev gift med Synva Johnsdatter Fadnes og bosatte sig som farmer paa Spring Prairie i sec. 13 og boede der siden. En søn er gift med Marie Pederson (Hosaas). (Se foran.)

Nils Torbjørnson Sæve, født paa gaarden Sæve, Voss, 1820, af forældrene Torbjørn Gulleikson Sæve og hustru Inger Vikingsdatter Gjermé. Han stammer baade fra slekten Dal og Miltzow. Hans tipoldefar var lensmand Mads Torbjørnson Sæve af slekten Dal. Oldefaderen Torbjørn Madson Sæve var gift med Gudve Knutsdatter Raudstad, hvis mor var Inger Claudsdatter Miltzow. Hans bedstefar Gulleik og far Torbjørn var gaardbrugere paa Sæve. Nils blev gift i 1846 med Eli Odds-datter Hæve og fik halve farsgaarden. I 1872 solgte han gaarden og drog til Amerika. De havde da børnene Ingjerd, født 1846; Gulleik, født 1847; Odd, født 1850; Torbjørn, født 1852; Gudve, født 1854; Mari, født 1856; Martha, født 1858; Mads, født 1861, og Knut, født 1864. Nils med familie kom til Deerfield, Wis. Hans datter Inger, gift paa Voss med Knut G. Gjuckestein, var kommen der i 1871. Nils døde om nogle aar. Eli overlevede ham længe.

Inger Nilsdatter Sæve og Knut Gjuckestein bor i Madison, Wis. Har flere børn. Gulleik Nilson Sæve blev gift med Martha Andersdatter Hagen (Rdl.), Voss, og var bosat i Morrisonville, Wis. Gulleik døde for mange aar siden, efterladende hustru og flere børn. Martha er gift igjen med John Selheim (se andetsteds i bogen). Odd Nilson Sæve og broderen Mads havde en tid kjødforretning i Deerfield, Wis.; begge er døde, ugifte. Mads døde i Madison omkring 1923. Torbjørn Nilson Sæve, gift med Anna Johnson (Bergstad), bor i Whitewater, Wis. (se foran). Martha Nilsdatter Sæve blev gift med en Kelly, bosat i Chicago. Eli Nilsdatter Sæve, født i Amerika, blev gift med Andrew Torblaa, Little Rock, Arkansas. Knut Nilson Sæve blev gift med Lina Torblaa, er farmer i Virginia, et stykke fra Williamsburg. Mari Nilsdatter Sæve blev gift med Johannes Johnson (Bergstad), skomager i Deerfield.

Halsten Johnson Gilderhus, født den 4de februar 1836 paa Gilderhus, Opheim sogn, Vossestranden, søn af gaardbruger John Olson Gilderhus, født 1809, som igjen var søn af Ole Olson Gilderhus og Ingeborg Olsdatter Halsten, blev i 25-aarsalderen gift med Gjertrud Hendriksdatter Bidne og fik tre børn, fødte paa Voss: Ingeborg, Synva og John. I 1867 udvandrede de til Amerika; fulgte med skibet "Marie" og landede i Quebec; reiste

direkte til Stoughton, Wis. Der begyndte han i arbeide hos vognfabrikant Manus. Men i 1883 kjøbte han en farm og drev saa denne i 35 aar, hvorpaa han flyttede ind til byen igjen. Hans hustru døde kort tid efter ankomsten og Halsten blev den 26de april 1871 gift med Synva Torstensdatter Dvergsdalen fra Hofsto i Sogn, født 1842. De fik fire børn: Theodor, Caren Josephine, Samuel Olai og Helmer Gerhard. Familien antog navnet Johnson. Halsten Gilderhus døde 1923.

Ingeborg Johnson Gilderhus, født paa Voss 1861, blev gift med Christ Olstad (gudbrandsdøl), møbelsnedker. De har børnene: Herbert, Josephine, Clarence og Adna. Synva Johnson, født paa Voss 1873, blev gift med John Christianson. De har børnene: Louis, Oscar, Sarah, Julia, Ruth, Stella, Alvin, Herbert og Arthur. Alvin og Herbert var i krigen. Theodor Johnson, født i Stoughton 1872, driver med cementarbeide i Stoughton; ugift. Caren Johnson, født 1875, blev gift med Gustav Tveisme, farmer. Deres børn er: Joel, Stella, Gladys. Helmer Johnson, født 16de april 1884, gift med Emilia Moem, arbeider i Ford garage, Madison, Wis. Har et barn.

Anfin Knutson Flatlandsmoen, søn af Knut og Ragnild (Sygnabære) Flatlandsmoen, var født paa Voss. Han vokste op paa sin farsgaard og frekventerede grændens skole. Som nykonfirmeret og voksen kom han til sorenskriver Olsen paa Voss som gaardsdreng. Her forblev han et aar. Vaaren 1890 kom Mr. Moen, som han nu kaldte sig, til Amerika og havnede hos sin onkel, Mr. Sever Rasmussen i Stoughton, Wis. Udhvilet efter reisen tog han tjeneste hos Iver Erdahl som hyrekar. Tobakken fangede straks hans interesse, og Mr. Moen havde ikke været længe paa Koshkonong, før han var bekjendt som en meget kyndig tobaksdyrker. Fra tobaksdyrker til tobakskjøber er bare et skridt. Siden 1905 har han været beskæftiget med kjøb og salg af tobak. At han har drevet handelen med fordel beviser de tre vakre farme, som han er eier af paa Wheeler Prairie i nærheden af Stoughton. Mr. Moen driver sine farme med forpagtere. Selv bor han med familie som en liden konge i Stoughton. Den 5te december 1911 indgik han i ægteskab med Marie Asleson. Mrs. Moens far var den velkjendte landeier og storfarmer, halling Thorstein Asleson. Mr. og Mrs. Moen har to børn, Carl og Eleanor. Moen-familien er medlemmer af den Første lutherske kirke i Stoughton.

Tolleif Erikson Fenne, født den 8de mars 1864 i Jonhagen paa Fenne, søn af gaardbruger og auktionarius Erik Johnson Fenne og hustru Inger Olsdatter. Hans fars forældre var John Brynjulvson, født paa Vinje, Vossestranden, død 94 aar gammel

i 1868, og Ingeborg Eriksdatter Rekve. Tolleif udvandrede i 16-aarsalderen og kom til Koshkonong; begyndte der med farmarbejde hos Lars D. Rekve. I 1897 blev han gift med Anna Sjursdatter Vinje (se Mørkve-ætten). Forpagtede saa en farm 6 mil i sydøst for Madison, Wis.; men kjøbte i 1903 en farm i Virginia, 15 mil fra Williamsburg, og bosatte sig der. De har tre børn: Erick Selmer, født i 1899, driver nu hjemmefarmen; Malena Inger, født i 1901, er lærerinde; Sanford Brynjulv, født i 1903, er professor i biologi ved landbrugskolen i Augusta county. Tolleif Fenne driver ogsaa med sagbrug i nærheden af hjemmet.

SPRING PRAIRIE EFTER 1850

Spring Prairie blev i sin tur et af de betydelige samlingspunkter for norske udvandrere. Man kom der til slegtninger og gamle naboer og stansede til man fik høre om et godt sted længer vest at gaa til. Spring Prairie blev ogsaa bekjendt ved de kirkelige stridigheder, hvori man der tog del i fremtrædende grad, og folk fra samme bygd var ikke mere enige i de sager end andre. Saaledes heller ikke de fra Voss.

Med til koloniens udvikling hørte skoler og kirker. Det første skolehus var et lidet loghus, som blev sat lidt vestenfor den nuværende Spring Prairie kirke paa Lars J. Møens land i townet Leeds, Columbia county, Wisconsin.

I 1847 dannedes Spring Prairie kirkemenighed med pastor Dietrichson som prest. Enslags menighed var vistnok dannet af Elling Eielson allerede aaret forud. Hvad del Odd Himle og Sjur S. Reque havde i dette, har man allerede seet. Det er sagt, at man straks gik igang med kirkebygning. Formodentlig satte man op smaa logkirker. I 1852 byggedes den stenkirke ved Keyser som staar endnu. Den blev sat paa land som tilhørte Lars J. Møen. Han gav fri grund og ydede ellers til kirkens bygning sin del, og presten, A. C. Preus, boede hos ham. Murmesteren var Jakob Knutson Thoe, som byggede Liberty-kirken i Deerfield, og sandsynligvis var det Peder O. Skutle, som gjorde snedkerarbeidet der ogsaa; thi paa den tid kom han til Spring Prairie.

Elling Eielsons samfund satte op en trækirke nogenlunde samtidig. Den sattes paa Odd J. Himles land, en mil længer syd. Odd gav fri grund til denne. Der var saaledes rørelse og fremgang paa Spring Prairie i 1850-aarene.

Prester af vosseslegt har ogsaa betjent menigheden paa Spring Prairie, saaledes Brynjulv C. Hovda fra 1868 til 1871 og Lauritz S. J. Reque senere. Spring Prairie er ogsaa fødestedet

for presterne Ole N. Fosmark og Christian og Colbein Hovda, sønner af Brynjulv Hovda. Hermed skal vi igjen se, hvilke nykommere satte sig til der.

Peder Olson Skutle kom antagelig til Spring Prairie fra Koshkonong i 1852. Han bosatte sig paa en 120-acres farm i Leeds township, Columbia county, lige ved Morrisonville, Wis. Han var en meget dygtig snedker og tillige smed og kom saaledes til at have meget med strøgets udvikling at gjøre. Han var to gange gift — først med en slegtning af Nils S. Lie. De havde fire børn: Ole, Anders, Martha og Sofia. Ole og Anders er døde ugifte; Anders var barber i Lodi; Martha blev gift med en tysker og bor paa Spring Prairie; Sofia er i Chicago. Anden gang var Peder Skutle gift med Christine fra Lærdal, Sogn, som døde i 1927 i en alder af 77 aar. De havde fire børn: Mrs. Marcus Dahle og Andrew i Morrisonville, Wis.; David, bygmester i Lodi; Aubris i Buhl, Idaho.

Brynjulv Knutson Rokne, født den 15de april 1833 af forældrene Knut Erikson Rjoe og Britha Helgesdatter Olde. I mai 1853 udvandrede han til Amerika og fulgte med skibet "August Konow", kaptein Christenson. I følge med ham paa samme skib var Nils O. Rokne, Torbjørn P. Olde, Baard Gjelland og Kari O. Kronstad; ellers var passagererne fra Sogn. Det tog dem syv uger paa reisen fra Bergen til New York. Derfra tog de den vanlige vei til Buffalo med kanalbaad og med dampskib derfra til Milwaukee, hvor Torbjørn Olde gik iland. De øvrige fulgte videre til Chicago. Da de kom der, var Erik O. Olde, Nils's broder, paa stedet og tog imod dem. Brynjulv begyndte straks i arbeide paa en "lumber-yard". Om høsten reiste han til Manistee, Mich., og var der et aar; arbeidede i skogen om vinteren og paa sagbrug om sommeren. Saa reiste han til Wisconsin; arbeidede hos farmerne om sommeren og i skogen om vinteren til 1860. I det aar indgik han i ægteskab med Inger Larsdatter Møen paa Spring Prairie. Han drev saa sin svigerfaders farm i fem aar. I 1866 drog han sammen med svigerfaderen og andre i et følge paa tyve personer til Emmett county, Iowa, hvor de tog rydningsland.

Om Brynjulv Roknes slegtskabsforhold kan berettes, at hans fars forældre var Erik Brynjulvson Rjoe og Dordei Knutsdatter Rong. Slegten staar i forbindelse med Miltzow-ætten og Knut N. Finnes datter Kirsten, gift med Brynjulv Torgerson Rokne, var Erik Rjoes bedstemor. [Se Miltzow-ætti af A. Finne.] Brynjulv Roknes mor, Brita, var datter af Helge Johnson Olde og Inga Baardsdatter Rokne. Denne slegtslinje staar i forbindelse

med Losna-ætten. Ingas forældre var Baard Mikkelson Rokne, født i 1742, og Gudve Sjursdatter Sonve, født i 1741.

Knut Ivarson Vike, den fjerde af Ivar Vikes sønner, kom fra Voss til sin broder Styrk paa Spring Prairie i 1856. Han var født paa gaarden nedre Aure, Voss, i 1823 og blev gift paa Voss med Dordei Knutsdatter Rokne, søster af forannævnte Brynjulv, Gulleik og Baard Rokne. De fik otte børn: Ivar, Nils, Knut, Erik, Sjur, Eli, Anna og Brita.

Den 18de januar 1862 hvervede Knut Vike sig i borgerkrigen og blev med i kompani F, 15de Wisconsin infanteriregiment, i hvilket svogeren Gulleik Knutson ogsaa stod. I slaget ved Murfreesboro den 21de december samme aar blev han haardt saaret og døde straks efter. Hans enke blev senere gift med Anders Nilson Lirhus eller Lee og blev boende paa Spring Prairie til sin død.

Ivar Knutson Vike — kaldte sig Knutson — blev gift med en pige Engeseth. Han drev en tid handel i Madison, Wis. Hans søn, Nute Knutson, bor i De Forest, Wis. Knut og Nils Vike blev gifte og skal være farmere i Minnesota. Erik Knutson Vike — tog navnet Lee — blev gift med Anna Larsdatter Gilderhus fra Dodge county, Minnesota. Han drev som snedker, men døde ung. Sjur Knutson Vike — kaldte sig Lee — blev gift, reiste til Nebraska, drev handel en tid. Hans hustru døde og han blev senere gift med Anna Gilderhus, Eriks enke. Han bor i Washington. Eli og Anna, Knut Vikes døtre, blev gifte, Eli med Mikkil Mel (sogning) og reiste til Minnesota. Brita, gift med Knut Thompson, bor i Altona, Wis., født 18de mai 1862.

Lars Amundson Himle, en bror af førnævnte Sjur A. Himle, kom til Spring Prairie fra Chicago i 1855 og købte en liden jordeiendom af sin brodersøn, Odd J. Himle. Der satte han op hus og blev boende. Han var en dygtig smed fra Voss og drev som smed og jordbruger paa Spring Prairie. Lars var født paa Voss i 1795. Hans far, Amund Himle, var med i krigen 1809–14 og var tambur. Han var en tid husmand i Moatraaen, saa gaardbruger paa Lae, Tykkebygden, og senere paa Himle. Hans sønner var Johannes Himle — Odds fader — og Sjur A. Himle, Chicago. Lars blev gift paa Voss med Ingeborg Knutsdatter Vinsand, født i 1807, og boede en tid paa Vossevangen, hvor han drev sit smedehaandverk. I 1854 udvandrede han med familie og kom til Chicago. Da koleraen endda herjede der, tog de det raad at reise til Wisconsin, hvor de saa blev boende. Lars døde paa Spring Prairie i 1870 og Ingeborg i 1893. De efterlod sig fire døtre: Torbjørg, Dønot, Brita og Ingeborg.

Torbjørg blev gift med en Mr. Caldwell, der drev som vogn-

mand. Hun er død. Han har været paa soldaterhjemmet i St. Paul. De fik fem børn.

Dønnot (Dina) L. Himle, født den 11te mars 1848, blev i 1873 gift med John L. W. Rowe, handelsmand og agent; begge døde. De efterlod sig to børn: Leonard L., gift og bor i 499 Bell street, Milwaukee, Wis., og Martha Inanda, gift med Adolph G. Howe (Hæve) og bor i Stoughton, Wis., hvor de driver grocery-handel.

Brita L. Himle blev gift med sin slegtning Lars A. Mosefin og boede seks aar i Chicago; flyttede saa til Crookston, Minn., hvor de boede i 37 aar. Lars er død; Brita levede i 1920. De fik to børn: Martin Mosefin og Louise (Mrs. Geo. Van Pelt), Crookston, Minn.

Ingeborg L. Himle reiste i 1873 til Chicago; blev gift der med Christian A. Smith. Har en søn, Charles L. Smith, som er gift og har tre børn. Ingeborg døde i 1917 i en alder af 66 aar.

Lars Josephson Lie (Lee) flyttede i 1856 fra Koshkonong til Spring Prairie og bosatte sig paa en 160-acres farm i Leeds township, 4 mil nord for Keyser. Der forblev han boende til sin død. Lars Lie blev skolelærer ogsaa paa Spring Prairie og tillige kirkesanger. I flere aar var han town-kasserer i Leeds. Han døde i 1885. Han efterlod sig to sønner, Josef og Ole.

Joseph Larson Lee, født i 1850, blev gift med Ingeborg (Isabelle) Lee, datter af Lars Johnson Lie, og overtog farsfarmen. Han var en duelig farmer og tog desuden stor interesse i townets anliggender. I to aar var han town-kasserer og i fire aar supervisor. Han døde i 1918 og Ingeborg i 1922. De havde syv børn: Lewis, Oscar, Joseph, John, Mrs. Lewis Horveid og Mrs. Olay. Lewis og Oscar bor paa farsfarmen.

Ole Larson Lee reiste til Minnesota og boede der til faderens død i 1885; var saa en kort tid paa Spring Prairie, men reiste senere til Minnesota igjen. Han drev en tid handel. Havde familie.

Ivar Haavardson Nyre kom fra Jefferson Prairie til Spring Prairie i 1857. Han var født paa gaarden Nyre, Voss, den 12te april 1833, søn af Haavard og Borghild Ivarsdatter Nyre og bror af den velkjendte Anna Kronstad paa Vangen; blev i 1854 gift med Britha Isaksdatter Jernes og udvandrede samme aar. Han kom til Ole Trondson Rong (Tillerson) paa Jefferson Prairie og var der i tre aar. Kom efter hustruens død til Spring Prairie. Blev i 1866 gift der med Ingeborg Olsdatter Fadnes (Rongō). (Se foran.) De fik hendes farsfarm og drev denne til sin død. Ingeborg døde i 1884 og Ivar i 1913. De fik elleve

børn af hvilke seks overlevede dem, nemlig Henry, Martha, Lena, Knut, Hilda og Anna. Familien antog navnet Hoverson.

Henry Hoverson, født den 15de september 1868, gik en termin paa Northwestern Business College, Madison, og en termin paa Stoughton Academy; var saa fire aar paa farm, syv aar butikbetjent i Keyser; købte saa forretningen og drev den i ti aar; flyttede i 1912 til Madison og arbejdede paa verksted. Han døde i 1925. To gange gift — først med Emma O. Iland, som døde tidlig, efterladende en søn, Ivar, og en datter, Ingeborg; anden gang i november 1900 med Gunda Jenson, født i Fredrikstad, Norge, og fik i dette ægteskab børnene Jennie, Olga, Helga, Burnice, Howard og Roy. De bor i Madison.

Martha Hoverson, født i 1871, blev gift med Knut O. Selje.

Lena Hoverson, født i 1875, blev gift med Carl Gulleikson (Skjerveggen, se foran) og bor i Keyser, hvor de driver handel. Hendes broder Henry var først betjent hos dem, købte saa forretningen, og Carl drev eiendomshandel, men købte i 1912 landhandelen igjen af Henry og har siden drevet den.

Knut Hoverson, født i 1877, blev gift med Dina Gilbertson, datter af Gullik G. Vasenden (se foran) og bor paa forældrenes gamle farm — kjendt som Rongo-farmen. De har syv børn: Ole, Ingeborg, Eddie, Hilda, Ester, Arthur og Henry. Adresse: Morrisonville, Wis.

Hilda Hoverson blev gift med Etlar Bredeson (fra Solør). De bor i Madison og har to børn: Piel og Roy.

Anna Hoverson, født i 1879, blev gift med Benny Bredeson, farmer paa Spring Prairie. Syv børn: May, Lula, Inice, Pauline, Burnice, Hazel og James.

Nils Torbjørnson Skutle, gift paa Voss med datter af Peder Hole og var pladsmænd i Harbakken paa Grove; udvandrede i 1859 og kom til Spring Prairie. Han blev tagen med i borgerkrigen en tid; var sluttelig bosat i nordre Wisconsin. Sønnen, Thomas Nelson, født paa Voss i 1850, var bosat paa Spring Prairie som farmer til sin død i 1918; hans kone var fra Lærdal. De havde otte børn: Charlie Nelson, snedker, har boet i Madison, Wis.; Roy J. Nelson, gift med Britha Pederson (Hosaa); Mrs. Stenerson og Mrs. Wilson i Madison, Wis.

Ivar Torgerson Liland, født paa Gjelle, Voss, den 26de december 1811, blev i 1838 gift med Kari Larsdatter Liland, født i 1820, en søster af førnævnte Brynjulv L. Liland; kom fra Koshkonong til Spring Prairie i 1861. De drev i mange aar farmen for pastor A. C. Preus nær Keyser og forblev paa Spring Prairie til sin død. Ivar gik under navnet Ullestad til 1860,

siden Liland. De havde ti børn: Anna, Martha, Anna d. y., Torger, Inger, Lars, Ole, Guri, Siver og Edward.

Anna I. Liland, født i 1839, tog tjeneste i Madison i 1856; blev den 16de oktober 1861 gift med Lars Johannesson Erdahl, født i Eidfjord, Hardanger; boede en tid i Deerfield, Wis., paa farm, men flyttede i 1871 til Madison, hvor Lars i elleve aar var paa statssekretærens kontor. De havde sit hjem i 214 N. Baldwin street. Lars døde omkring 1915, Anna i 1922. De havde tre børn: John, Katrina Milanda, død 1899, og Edward F., født i 1869, død i 1871. John Erdahl, født den 5te juni 1863, gennemgik høiskolen og universitetet i Madison, Wis. Tog eksamen fra det sidste i 1885 og fra den juridiske afdeling i 1887; begyndte derpaa at praktisere lovkyndighed i Madison; var i 1888 distriktsadvokat og blev i 1895 assisterende statsadvokat i Wisconsin; flyttede senere til Minneapolis, hvor han siden har boet. Den 5te september 1885 blev han gift med Bertha I. Swanson (Hardanger), født i Rush River township, St. Croix county, Wisconsin, i 1863. De har flere børn.

Martha I. Liland blev gift med Mons Bergeson (Vivaas). Se foran.

Anna I. Liland blev gift med søn af Amund Kvammen (af Hardanger-æt), Deerfield, Wis. De er farmerfolk ved Blair, Wis. Har flere børn.

Torger I. Leland døde ugift paa Spring Prairie.

Inger I. Liland blev gift med Anders A. Bergum; boede en 10 aars tid paa Spring Prairie; reiste saa til Minnesota, senere til Redfield, S. Dak.; har en søn og en datter; sønnen er sagfører; datteren Mrs. G. L. Erickson.

Lars I. Liland reiste i 1876 til Minnesota; tog "homestead" i Wergeland township, Yellow Medicine county — en af de allerførste der. I 1909 blev han postmester i Porter, Minn. Han skriver sig Lars O. Leeland.

Ole I. Liland og hustru Ingeborg var farmerfolk ved Porter, Minn., og døde der. Havde to sønner.

Guri I. Liland blev gift og bosat paa farm ved Porter, Minn. Manden hedte Knut. De staa sig godt og har tre-fire sønner.

Siver I. Liland døde ung.

Edward I. Liland reiste til Minnesota.

Haldor Knutson Thoe, en farbror af Jacob K. Thoe, gift med Anna Aadsdatter Brunborg, udvandrede i 1855; forlod Voss den 23de april og kom til Spring Prairie den 24de juni; købte sig farm i sektion 17, Hampden township, Columbia county, Wis., ved siden af Hesjedal, og blev boende der til sin død i 1888. De havde ti børn: Knut, Aad, Helge, Brytva, Anna, Jacob,

Maria (død som barn), Haldor, Maria (død som barn) og Gulleik. Haldor Thoe og hustru er begravne paa Spring Prairie gravplads. Alle børnene med undtagelse af Haldor og Gulleik — den yngste — flyttede vestover til Minnesota eller Iowa.

Knut Haldorson Thoe blev gift paa Spring Prairie; reiste til Minnesota etsteds. Det var paa den tid indianerne gjorde oprør, antagelig i 1862, og Knut med hustru blev dræbte af dem.

Aad Haldorson Thoe reiste til Minnesota og bosatte sig paa det sted, hvor byen Benson nu ligger. Byen blev bygget paa hans farm. Senere flyttede han til McHenry county, Nord Dakota, hvor han blev til sin død. Han havde familie.

Brytva Haldorsdatter Thoe blev gift paa Spring Prairie med Lars O. Brekhus, en broder af Sjur Olson Brekhus, hvorpaa de flyttede til Dodge county, Minnesota, og bosatte sig der. Deres datter, Mrs. Stark N. Wilson, bor i Hayfield, Minn.

Jacob Haldorson Thoe var bosat ved Stanley, Wis., og døde der omkring 1916.

Haldor Haldorson Thoe, født paa gaarden Thoe den 20de juli 1836, konfirmeret af pastor E. Hagen, udvandrede med forældre og søskende og kom til Spring Prairie; blev gift der den 28de december 1858 med Ingeborg Jacobsdatter Hesjedal (Stammes sogn — se foran) og bosatte sig paa en farm i sektion 17, Hampden township, ved siden af faderen og blev boende der til vaaren 1900, da de flyttede til De Forest. I 1908 feirede de sit guldbryllup. Ingeborg døde i 1914 og Haldor i 1920 og er begravne paa Spring Prairie kirkegaard. De efterlod sig ti børn: Anna, gift den 15de oktober 1885 med Kristian Anderson Skarkerud, døde 30te august 1903 i Lowell township. Haldor, gift 18de juli 1892 med Mathilda Magnusdatter, født Nelson, Milnor, N. Dak., og bor nu paa farm ved Wyndmere, N. Dak. Ingeborg Marie, gift den 8de august 1886 med Johannes O. Lidsheim — den tid religionslærer paa Spring Prairie. Hun døde i Northfield, Minn., den 13de januar 1887; blev begravet paa Spring Prairie gravplads. Lidsheim er gjengift og bosat i Kenyon, Minn. Jacob, gift den 1ste juli 1894 med Laura Olsdatter Lie fra Wyndmere, N. Dak.; flyttede i 1925 til Werwood, Sask., Cana., og driver farming. Carl Bertinus, ugift, er snedker og bor i Oshkosh, Wis. Martin Mathias blev i 1899 gift med Ella Annette Starks, datter af Knut Styrkson Saue (se foran). Hun døde den 17de februar 1907. Den 3dje oktober 1912 blev Martin gift med Martha Marie Hansdatter Vangen (forældre fra Sogn). Han har været farmer, men bor nu i landsbyen Rio, Wis. Thomas Olaus, gift den 1ste december 1915 med Amanda Sofie Vangen, søster til Martins hustru, og er farmer

lidt i sydøst for landsbyen Rio, Wis. Edda Annette, gift den 27de december 1901 med Arthur Henry Opsahl af De Forest; han var i forretning i Chicago og døde der i 1917. Hun blev den 14de mai 1927 gift med Albert L. Olson fra De Forest; bor i Milwaukee, Wis., hvor han er mekaniker. Andreas arbejdede i flere aar for et trælastkompani i De Forest, Wis.; reiste i 1919 til Cumberland, Wis., hvor han arbejder for et "canning company". Den 24de marts 1926 blev han gift med Elsie Carlson fra Cumberland, Barron county, Wis. Bertha blev den 20de november 1920 gift med George Allen Grinde fra Norway Grove, Wis. Han graduerede fra Northwestern Medical College i 1908 og satte sig til som læge i Cumberland, Wis., hvor de er bosat.

Gulleik Haldorson Thoe blev gift med Bertha Hovda og boede paa farsfarmen i Hampton til sin død høsten 1888. Familien flyttede lidt senere til Emmet county, Iowa.

Helge Haldorson Thoe og Anna Haldorsdatter Thoe. Ingen videre besked haves om dem.

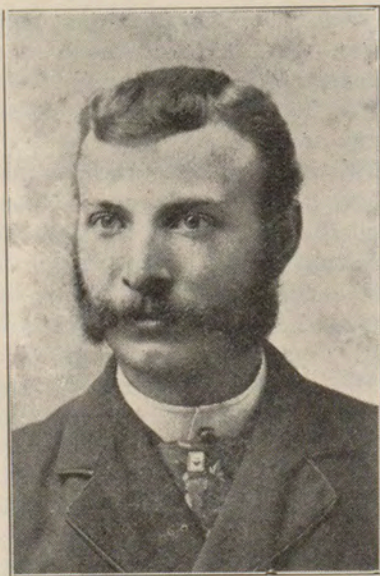
Jacob Olson Horveid, født paa gaarden Horveid, Evanger, Voss, den 29de november 1818, gift med Britha Olsdatter Rørgo, født i Evanger den 13de september 1823; udvandrede i 1857 og kom til Spring Prairie, hvor de bosatte sig paa en farm i townet Hampden, Columbia county, Wisconsin, og var der i to aar; flyttede saa til en farm i Leeds township, samme county, hvor de senere forblev. Jacob døde der i september 1892 og hans hustru i januar 1897. De efterlod sig syv børn: Ole, Julia, Ragnhild, Ole d. y., Martha, Betsie og Lewis. Familien antog navnet Harvey.

Ole Harvey d. æ., født paa Voss, Norge, den 2den april 1847; var paa farmen hos forældrene til 1870, da han indgik i ægteskab med Caroline Kvatum og købte en farm paa 120 acres ved siden af farsfarmen. Paa denne farm blev han siden boende. Hans hustru Caroline døde i aaret 1876. De havde fire børn, af hvilke to lever, nemlig Ole og Jacob, som begge bor i Hampden, Columbia county, Wis. I 1881 indtraadte han i ægteskab med Ranveig Lee, datter af Torger Græe og hustru Anna Kvitne (se foran). De fik otte børn, af hvilke tre lever, nemlig Anna, gift med Andrew Meyer i Leeds; Bennie i Leeds og Mathilde i Madison, Wis. Ranveig døde i 1903 og Ole i 1924.

Julia J. Harvey blev gift med Lars N. Harvey og bor i Benson, Minn.

Ragnild J. Harvey, gift med Ole Herfinsdahl, bor ogsaa i Benson, Minn. Deres søn, Lewis Herfinsdahl, født 22de januar 1886, har fra 1925 været medlem af Minnesotas legislatur, gjenvalgt to gange. Er gift og har fire børn.

Ole J. Harvey d. y., født i Hampden, Columbia county, Wis., den 24de august 1859; gik to terminer paa høiskolen i Columbus; var saa et halvt aar paa statens normalskole i Whitewater, Wis.; tog saa et kursus paa Milwaukee Spencerian Business College; var saa i to aar betjent paa kontoret hos sagfører M. P. Jerdee i Madison og gjorde samtidig skrivearbejde for Philip Spooner, senator Spooners far; var saa et aars tid med sagfører Jerdee i St. Croix Falls, Wis., hvorfra han kaldtes hjem for at overtage farsfarmen. Siden boede han paa denne. Han købte ogsaa en farm paa 200 acres i Clark county, Wisconsin; leiede ud begge farme. Han var republikaner i politik; var i mange

Ole J. Harvey, Jr.

aar townets assessor og var fredsdommer, direktør i Rio State Bank. Tilhørte Spring Prairie kirkemenighed og Vosselaget. Døde ugift i 1926.

Martha J. Harvey blev gift med John Erickson og bor i Leeds township.

Betsie J. Harvey blev gift med Knut Anfinson, søn af Isak A. Rokne (se foran).

Torkel Øfstedal-familien

Torkel Johannesson Øfstedal var odelsbonde paa gaarden Øfstedal i Eanger, Voss. Han var gift to gange og havde ialt

nitten børn. Af disse kom syv sønner til Amerika, nemlig Johannes d. æ., Knut d. æ., Johannes d. y., Ole, Ivar, Nils og Knut d. y. Hans datter Ragnild blev gift med Ole Knutson Aldal og to af hendes sønner kom til Amerika. Rimeligvis er ogsaa flere af slekten komne over, men disse, som er nævnt, kjendes der til.

Tre af Øfstedals-brødrene kom til Amerika i 1857. De var Johannes d. æ. (Store-Johannes, som han kaldes), Knut d. æ. (Store-Knut) og Johannes d. y. (Vetle-Johannes). Alle kom først til Spring Prairie, Wisconsin.

Johannes Øfstedal d. æ. drog saa til Lansing, Mower county, Minn., og tog sig land, hvorpaa han blev boende til sin død. Han var gift med Ingeborg Brynjulvsdatter d. æ. De havde mange børn, blandt dem Johannes ved Loma, N. Dak., og Albert, den yngste, som har farsfarmen ved Lansing. De antog navnet Dahl.

Nils Johnson Øfstedal, farmer ved Emmons, Minn., født den 4de november 1849, kom med forældre til Amerika i 1857; var et aar i Wisconsin; reiste saa til Mower county, Minnesota, hvor forældrene tog sig land. Der forblev de til sin død. Nils blev gift i 1904 med Guri Andersdatter Gulbraa, født i 1869. De har to sønner: Arnold, født i 1908, og Gerhard, født i 1911, begge ved Emmons, Minn.

Knut Øfstedal d. æ. bosatte sig i Windsor township, Dane county, Wis., og drev der som farmer resten af sine dage. Han var gift med Martha Johannesdatter Bergstad. De havde syv børn, af hvilke to lever. Datteren Martha blev gift med Sjur J. Bjørgaas (se foran).

Johannes Øfstedal d. y. (Vetle-Johannes) bosatte sig ogsaa i Windsor township, Dane county, Wisconsin, og drev som farmer. Han var gift med Ingeborg Brynjulvsdatter d. y., søster af broderens hustru. De havde ni børn: Torkel, Bennie T. og Martha (tvillinger), Maria, Johannes, Nils (døde som barn), Nils og Lars (tvillinger) samt Anna.

Torkel skrev sig Torkel J. Opstedal. Han var født paa Voss den 30te juli 1856 og var ikke aarsgammel, da han med forældrene kom til Amerika i 1857. Han fik farsfarmen og boede paa denne til omkring 1912, da han flyttede til Madison, Wis., og boede i 1207 W. Johnson street til sin død i 1928. I 1886 blev han gift med Anna Gurina Nelson (Meland), datter af Anna C. Graue (se foran). De fik fire børn. To døde i ung alder, de to andre lever, nemlig Anthon Johannes Opstedal, professor i Madison, Wis., gift med Mabel Walenzau (tysk), har to børn; dr. Joseph Arnold Opstedal, Madison, Wis., gift med Eleonora

Howell (tysk), har to sønner; han var i krigstjeneste paa et hospital her.

Bennie (Brynjuly) Øfstedal, født i Wisconsin, har en stor farm nær Bagley, Minn.; har ogsaa drevet sagbrug inde i skogen. Hans kone er død for endel aar siden. De har fem børn.

Martha J. Øfstedal, gift med Johannes J. Øfstedal, søn af Store-Johannes — tog navnet Dahl — er farmer ved Loma, N. Dak. De har havt en stor barneflokk. To af sønnerne var med i verdenskrigen; deltog i det haardeste slag i Frankrige. Den ene faldt og den anden kom hjem med en kugle i brystet.

Marie J. Øfstedal blev gift med Ole S. Kalland, farmer ved Stoughton, Wis. Har tre børn, hvoraf et er død.

Johannes J. Øfstedal — død i Nord Dakota.

Nils J. Øfstedal blev gift med Ingeborg Johnson og bor i Superior, Wis. Driver hver høst en stor tærskemaskine i Nord Dakota. Han fik patent paa "railroad-ties" af staal. Har fem børn, alle i Superior, Wis.

Lars J. Øfstedal, antog navnet Lars T. Johnson; blev gift med Nora Løverud (Valdres); er farmer ved Poynette, Wis., og har fem sønner.

Anna J. Øfstedal blev gift med Nils Brue og bor paa forældrenes gamle hjemsted. De har otte børn.

I 1859 kom de fire andre brødre — sønner af Torkel J. Øfstedal. Det var Ole, Ivar, Nils og Knut d. y.

Ole Torkelson Øfstedal, gift i Norge med Anna Brynjulvsdatter, søster af de to brødres hustruer. De bosatte sig paa farm i Wiena township, Dane county, Wisconsin, og blev boende der. De havde tre børn, hvoraf to lever.

Ivar Torkelson Øfstedal, gift i Amerika, bosatte sig ved Ridgeway, Winneshiek county, Iowa. To børn, kanske flere.

Nils Torkelson Øfstedal hvervede sig i 15de Wisconsin infanteriregiment i borgerkrigen; blev tagen tilfange og døde i en fangeleir.

Knut Torkelson Øfstedal, gift i Amerika, bosatte sig ved Ridgeway, Winneshiek county, Iowa. Om familien ellers ukjendt.

Alle seks brødre boede til sin død paa den farm de først kom i besiddelse af.

Knut Clauson Børkje, antog navnet Burke; var født paa gaarden Mosefin i aaret 1800, søn af Klaus Larson Mosefin, født i 1758, og Ranveig Andersdatter Lie, gaardbrugerfolk paa Mosefin. Hans oldeforældre paa farsiden var Klaus Knutson Finne og Britha Madsdatter Sæve — Klaus af Miltzow- og andre adelsætter, Britha af ætten Dal. Hendes far var lensmand Mads Torbjørnson Sæve, død 1715. Knut blev i 1846 gift

mde Anna Andersdatter Skjelde og var saa gaardbruger paa Børkje til de i 1858 udvandrede; kom til Spring Prairie og bosatte sig paa en farm i sektion 18, Hampden township, hvor de siden boede. Knut døde der i 1884, hans hustru 72 aar gammel, efterladende en søn, Claus, og fire døtre, Ranveig, Synva, Britha og Andrina.

Claus Knutson Børkje, kaldte sig Charles Burke, blev gift med Anna Pederson (sogning) og overtog farsfarmen, hvorpaa han boede til sin død omkring 1915. Han efterlod sig flere børn, deriblandt en datter, Alma Burke, og Casper Burke.

Ranveig Knutsdatter Børkje blev gift med Peder Anderson (Skarkerud) og bor ved siden af farsfarmen.

Synva Knutsdatter Børkje (Burke) blev gift med Knut Starks, søn af Styrk O. Saude (se foran). De havde den gamle Møen-farm ved Keyser.

Britha Knutsdatter Børkje blev i 1879 gift med Ellick Bergum (sogning) og bosat paa Spring Prairie; er død for et aar siden, efterladende seks børn.

Andrina Knutsdatter Børkje døde i ung alder.

Johannes Anderson Skjelde, en broder af Knut Børkjes hustru, født 1839, kom til Amerika i 1871. Han købte sig farm ved siden af svogeren og boede der en tid, solgte farmen senere til Sjur Anfinson Rekve. Han døde ugift.

Arne Amundson Bøe, antog navnet Arne Amondson, kom i 1865 til Spring Prairie, Columbia county, Wisconsin, hvor han drev som farmer. Han var født paa gaarden Bøe i Raundalen, Voss, den 8de december 1822; kom i 20-aarsalderen til Amerika og tog ophold først nogle aar i Chicago; reiste saa omkring 1849 til California og arbejdede i guldfelterne der i tre aar; kom tilbage til Chicago, men reiste samme aar paa besøg til Voss. Derfra kom han dog tilbage før aarets udgang og tog atter ophold i Chicago. I 1858 blev han der gift med Inger Andersdatter Skjelde, født paa Voss den 10de mai 1833 og som kom til Amerika omkring 1853. Hun havde opholdt sig i Chicago hele tiden. De var saa bosat der til de i 1865 flyttede til Wisconsin, hvor de forblev til sin død. De fik fire børn: Frank A., født den 24de oktober 1860, er farmer; Synva, født den 14de mars 1862, er nu Mrs. Bergum og bor paa farm; Andrew (se biografi); Martin, født den 19de juni 1866.

Andrew Amondson, Rio, Wis., er født i Chicago, Ill., den 15de juni 1863, søn af Arne Amundson Bøe og hustru Inger, født Skjelde; flyttede med forældrene fra Chicago i 1865 til Columbia county, Wisconsin; gennemgik almueskolen og handelsskole; var i 30 aar paa farm; drev i flere aar en corn elevator

og har 22 aar været i bankforretning; er nu kasserer i Rio National Bank. Han har indehavt forskellige lokale tillidshverv. Er republikaner og lutheraner. Blev den 30te september 1896 gift med Mathilde S. Christopher og har to døtre, Britha Lee Amondson og Josephine Ingeborg Amondson.

Lars Johnson Lie (Lee) flyttede fra Skoponong til Spring Prairie omkring 1880 og købte sig en farm i sektion 34, Leeds township. Der blev han siden boende. Han døde i 1883. Hans hustru, Britha, født den 13de december 1819, døde den 24de mai 1905. Hun boede en tid i Madison, Wis. De havde fire børn: John Frank, Sigvor, Ingeborg og Lewis.

John Frank Lee, skrev sig Johnson, født i 1845, har drevet fabrikation af landbrugsmaskineri i Racine, Wis.; har været to gange gift, først med Sarah A. Dickey, der døde i 1906, saa med Annette Cottum. John er død for nogle aar siden. Ingen børn.

Sigvor (Sarah) Larsdatter Lee, født i 1848, blev gift med Knut Erickson Lassehaug eller Hagen.

Ingeborg (Isabell) Larsdatter Lee, født i 1852, blev gift med Joseph Larson Lee, søn af Lars Josephson (se foran).

Lewis Larson Lee, født i 1861, hustru Alice (amerikansk), fik farsfarmen i Leeds, som han drev en tid, men er nu bosat i De Forest, Wis.

Lars Rasmussen Kinne, født i 1816, gift i 1838 med Ingeborg Josephsdatter Lie, født i 1802, søster af Lars og Ragnild Lie, kom til Amerika. Lars døde vistnok tidlig. Ingeborg og sønnen Ole Kindem boede paa Spring Prairie og holdt sig hos Nils Svendsen og Ragnild Lee. Ole hvervede sig den 24de januar 1865 til krigstjeneste og stod i kompani F, 45de Wisconsin infanteriregiment; udmønstret 17de juli 1865. Han drev i lang tid som farmarbejder paa Spring Prairie og var en velkjendt person der. Var ugift. Skrev sig Kindem.

Knut Styrkson Saude, søn af Styrk Olson Saude, Deerfield, Wis., købte i 1880 den gamle Møensfarm paa Spring Prairie og bosatte sig der. Han blev gift to gange, først med Synva Knutsdatter Børkje (se foran); de fik børnene Simon, Christian, Anna og Synva; anden gang med Ingeborg Landkaas (Telemarken); de fik døtrene Maria og Lula. Knut er død og farmen bestyres af boet og leiet ud. Sønnen Simon driver handel i Poynette, Wis. Christian er farmer i Kansas. Døtrene er ugifte. Familien bruger navnet Starks.

Erik Knutson Vestrheim, født i 1813, søn af Knut Godskalkson Vestrheim og Inger Eriksdatter Saude (Viken) og broder af Anders K. Vestrheim (se foran). Erik blev gift med Britha Gulleiksdatter Kinne, hvis fire søskende, Martha, Ole, Nils og

Anders, før er omtalte. De var en tid bosatte paa Kinne til de i 1868 udvandrede og kom til Spring Prairie. Hans hustru døde vistnok tidlig der. De havde børnene Gulleik, Knut, Erik og Inger. Erik var en tid i Minnesota hos en søn efter hustruens død; kom saa til Spring Prairie igjen og drev som skomager til sin død. Sønnen Knut er i Odda, Polk county, Minnesota; datteren Inger blev gift med Amund K. Glimme (se senere); hun er nu i Madison, Wis.

Færdig **Thorbjørn Larson Hylle**, født paa gaarden Hylle, Voss, den 7de oktober 1845, søn af Lars Olson Hylle og Gjertrud Torbjørnsdatter Rene, søster af Styrk Vikes hustru. Den 27de april 1868 udvandrede han til Amerika og kom til Spring Prairie. Om vaaren 1870 reiste han til Chicago og arbejdede i Johnsons stolefabrik til om høsten; reiste saa til Michigan paa skogarbejde; kom til Chicago igjen om vaaren og fik arbejde som snedker. Der blev han i tre aar. Der var godt om arbejde efter den store brand. Han var saa et aar i California og kom saa igjen til Spring Prairie, Wisconsin, hvor han ogsaa arbejdede som snedker. Der blev han den 2den juli 1875 gift med Synva Andersdatter Lee (Lirhus — se foran). Han købte derpaa svingefaderens farm paa 120 acres i Leeds og drev denne til 1888, da han solgte og flyttede til Syd Dakota. Der købte han en 160-acres farm ved Sinai, Brookings county, paa hvilken han boede til sin død, der indtraf den 27de november 1916. Han havde ni børn, af hvilke otte overlevede ham, nemlig: Jennie, gift med I. M. Odegard, Pine City, Minn.; Andrew, født den 31te december 1880 paa Spring Prairie, reiste i 1905 til Brookings, S. Dak., og arbejdede i byens elektriske anlæg til næste vaar; reiste saa til Minneapolis og var til 1ste juli, da han fik ansættelse som ingeniør ved Brookings Roller Mills, hvilken stilling han havde til 1910, da han blev bestyrer af opvarmnings- og lysanlægget ved "the state college", hvilken stilling han nu har. Den 8de december 1909 blev han gift med Tora Johnson af Brookings og har fire børn: T. Harold, Shirley A., Delia G. og Bessie L. — Bessie, gift med Theo. Haugsholm, døde den 15de februar 1916 i Sinai, S. Dak. Lewis, handelsmand i Sinai, S. Dak.; Dora, gift med A. E. Quail, Sinai, S. Dak.; Norman tjente i arméen; Theodor, Conrad og Ida var hjemme hos moderen.

Gulleik Nilson Sæve, født i 1847, søn af Nils Torbjørnson Sæve og hustru Eli Oddsdatter Hæve, kom med forældrene i 1872 til Koshkonong; blev gift med Martha Andersdatter Hagen og bosatte sig i Morrisonville, Wis., hvor han blev til sin død omkring 1916. Hans hustru blev siden gift med John Selheim.

Gulleik og Martha havde fem børn: Norman, død i 1923, gift; Christian, Lewis og Andrew, alle ved Morrisonville, Wis., og Mrs. F. J. Gouer, Madison, og Mrs. Emil Larson, Waukesha, Wis.

Nils Oddson Nyre, søn af Odd Haavardson Nyre og hustru Torbjørg Svendsdatter Lie og brodersøn af Ivar H. Nyre samt søstersøn af Nils S. Lie paa Spring Prairie (se foran). Han blev gift paa Voss med Margretha Mølster; udvandrede i 1878 og kom til Spring Prairie; eier der en god farm. De har haft fem børn, af hvilke to døtre og sønnen Herman er død; Martha er gift med Adolph Bredeson; Eddy (Odd) driver farmer, begge paa Spring Prairie nær Morrisonville. Familien skriver sig Nyhre. Nils Nyhre er af "Losnaæt". Hans hustru Margretha, datter af Mathis Mølster, af den gamle Mølsteræt.

Ole Anderson Hagen, antog navnet Anderson, født den 17de april 1846; udvandrede i 1868 og kom til Koshkonong; blev i 1874 gift med Ingeborg Amundsdatter Kvammen, født i Eidfjord, Hardanger, den 8de august 1855. De bosatte sig samme aar paa en farm paa Spring Prairie ved siden af Nils Nyhre, 2 mil nordvest for Keyser. Der boede de i 39 aar. Ole døde i 1912; hans hustru bor i Madison, Wis. De har haft tolv børn: Andreas, født i 1875, død som barn; Albert, født den 27de februar 1877, bor ved Beaver River, Minn.; Martin, født den 15de september 1879, gift med Allis Fernelius, har farsfarmen ved Morrisonville, Wis.; Karoline, født den 15de juni 1883, gift med Howard Kipper, bor i Erie, N. Dak.; Marie, født den 25de mai 1885, gift med Thomas Michelson og bor i Deerfield, Wis.; Sofie, født den 25de mars 1887, gift med James Baem, Rockford, Ill.; Thomas E., født den 28de december 1889, gift med Bessie Fadnes, bor i Morrisonville, Wis.; Lena, født den 26de april 1892, gift med P. Flaten, bor i Fennimore, Wis.; Arthur J., født den 15de mars 1893, døde den 7de juli 1928; Gertrude Amelia, født den 14de april 1895; Emma E., født den 24de juli 1897.

Ole Hagens forældre, Anders og Margretha, var gaardbrugerfolk i Hagen, Raundalen. De havde ogsaa børnene: Lars i Norge; Anders, før i Rice Lake, nu i Madison, Wis.; Martha (Mrs. John Selheim) i Madison, Wis.; Peter, død paa Spring Prairie; Margretha, gift med Joseph Tverberg, død i 1922 ved Rice Lake, Wis.

Peder Anderson Hagen kom til Spring Prairie; blev gift der omkring 1885 med Johanna B. Bergum og købte da farmen af enken efter Odd Brunborg ved siden af Claus Burke i Hampton township, 3 mil nordøst fra Keyser. Peder døde for endel aar

siden, men hans hustru lever. De har fem børn, sønnerne Markus og Andrew samt tre døtre; en er Mrs. Ylvisaker.

Sjur Anfinson Rekve, skriver sig Reque, født paa Voss den 15de juni 1839 af forældrene Anfin Sjurson Honve og hustru Brytva Styrksdatter Rekve, der var gaardbrugerfolk paa hendes farsgaard i Rekve. Hans mor, Brytva, var en søster af forannævnte Sjur S. Reque. Paa farsiden stammer han fra provst Henrik Miltzow og andre gamle ætter. Hans tiptipoldemor var Inger Clausdatter Miltzow, gift med Knut A. Dukstad, gaardbrugerfolk paa Raudstad. Sjur blev i 1862 gift med sin tremening Guri Torstensdatter Dagestad, født den 2den februar 1842, ogsaa af Miltzow-æt. De boede en tid paa Rekve, saa paa Rude, til de i 1880 udvandrede til Amerika. Der kom de først til Koshkonong, hvor de forblev i ti aar. I 1890 flyttede de til Spring Prairie, hvor de købte farmen af Johannes A. Skjelde og bosatte sig der. Guri døde i september 1896. Sjur drev farmen til 1904, da sønnen Anfin tog bestyrelsen af den, og Sjur drev en tid som handelsmand i South Leeds. I fire aar var han medlem af town-styret. Han lever endnu (1929). Han har havt syv børn: Arnfin, Torstein, Anders, Styrk, Knut, Johannes og Britha, som var fødte paa Voss, samt Gustav, Emma og Sarah, fødte paa Koshkonong. Af disse døde Torstein og Anders i ung alder ugifte; Gustav døde i ung alder.

Arnfin Sjurson Reque, født i 1863, blev i 1892 gift med Britha Rekve, født den 18de august 1869, datter af Erik Davidson Rekve og hustru Ragnhild Helgesdatter Arhelleren. De var først en tid i Chicago, men overtog saa farsfarmen paa Spring Prairie. Arnfin døde omkring 1910. Britha byttede farmen med sin søsters mand, Ole S. Vinje, i en huseiendom i Madison, 1462 Jenifer street, hvor hun bor. Hun og Arnfin fik fem børn: Sanford, født i 1892; Rodie (Mrs. Anderson), født i 1894; Gertrude, født i 1896; Eleanora, født i 1903, og Betsy, født i 1905. Alle undtagen Eleonora bor i Madison, Wis.

Styrk Sjurson Reque, født den 26de september 1868, drev en tid handel sammen med faderen i South Leeds; var saa handelsreisende og siden handelsbetjent i Madison. Han er gift med Julia Nilsdatter Lee fra Deerfield. De har ingen børn.

Knut Sjurson Reque, født den 13de mars 1871, blev den 12te mai 1897 gift med Anna N. Gjermé, født i 1871, datter af Nils Larson Vangen og hustru Sigrid G. Gjuckesten paa Gjermé. De var en tid i Syd Dakota; fra 1907 til 1909 i Lac qui Parle county, Minnesota; saa i Canada, hvor de tog "homestead" og var med de allerførste i egnen ved Torquay, Sask. Knut døde i 1923,

efterladende hustru og fire børn: Sivert, Albert, Norman og Gladys, alle i Madison, Wis.

Johannes (John) Sjurson Reque, født den 15de mars 1873, er handelsmand og bor i Halstad, Minn. Han er gift med Marie Holton og har en datter, Geroline.

Britha (Bertha) Sjursdatter Reque, født den 16de mars 1885, er gift med Albert C. Larson, søn af Knut Larson Mosefin. De bor i Chicago, hvor han er i postvæsenet. Har ingen børn.

Emma Sjursdatter Reque, født den 16de mars 1885, gift med Peter Hermanson (sogning), farmer paa Spring Prairie. De har syv børn: Gerda, Karen, Elsie, Selmer, Otto, Harold og Ellen.

Sarah Sjursdatter Reque, født den 30te november 1888, blev gift med Theodor Waller, sagfører i Madison. Hun døde i 1918, efterladende en datter, Gredna.

Amund Knutson Glimme, født i 1850, søn af Knut Rognaldson Glimme og Britha Johannesdatter Himle, kom tidlig til Amerika og var der endel aar; var igjen paa Voss endel aar; kom saa tilbage og bosatte sig som farmer ved Poynette, Wis., hvor han døde i 1910. Han var gift tre gange, først i 1877 med Anna Spilde. De havde en søn, Adolph, farmer i Dakota; anden gang med Guri Finnesteig og havde i dette ægteskab tre børn: Knut, som døde 18 aar gammel, samt Martha og Anna, begge gifte, deres mænd af tysk herkomst; tredje gang med Inger Eriksdatter Vestrheim (se foran). De fik to sønner, som bor i Madison.

Peter Knutson Glimme, Amunds broder, født i 1847, kom tidlig til Amerika; blev gift med Madli Hansdatter Spilde (se foran). Han var snedker og jordbruger ved Lodi, Wis. Han døde i 1907. Ingen børn.

John K. Gjerdstad, født den 8de oktober 1856, søn af skrædder Knut Johnson Gjerstad, kom til Amerika i 1881 og reiste med skibet "City of Paris"; kom først til Cambridge og senere til De Forest, Wis.; har drevet som farmarbeider. Han blev i 1896 gift med Bertha Olson fra Kristiansand, Norge, som døde i 1911. Ingen børn. Han er socialist i politik og lutheraner i det kirkelige. Hans søster, Kari K. Gjerdstad, gift med Andreas Frydenlund, boede ved De Forest, Wis. Hun døde omkring 1920; havde flere børn. Broderen Knut er død.

Amund Olson Selje, født den 2den mars 1867 paa Selje, Vossestranden, af forældrene Ole Arnbjørnson Gjellen, født i 1840, og hustru Martha Baardsdatter Selje, gaardbrugerfolk paa Selje. Hans fars slekt gaar i en linje tilbage til Torger Glimme (1603) og Rognald Baardson Græe (1634). Farfaderen, Arn-

bjørn Rognaldson Finnesteig, var søn af Rognald Arnbjørnson Hauge, Vangens sogn, der boede i Finnesteigen. Amund udvandrede i 1887; forlod Voss den 21de juli; reiste over havet med skibet "City of Chicago og kom til New York den 5te august; drog saa til Cambridge, Wis., og begyndte med farmarbeide hos Knut Henderson (Løne). Den 14de oktober 1892 indgik han i ægteskab med Josie Johnson (Gnolden), datterdatter af Ole K. Fadnes (se foran). De bosatte sig paa en farm lige ved Morrisonville, Wis., og har drevet med farming. Josie døde den 12te oktober 1924. De har syv børn: Ove, født den 13de august 1893; Herman E., født den 16de september 1895; Bert W., født den 6te februar 1898; Myrtle A., født den 6te februar 1901; Arnold J., født den 24de november 1904; Ernest O., født den 26de februar 1907; Edna H., født den 3dje december 1909. Amund er republikaner i politik og hører til den norsk-lutherske kirke. Hans broder Rognald bor paa Selje og søsteren Ingeborg paa Rødne, Vossestranden, Ragnild paa Mølster ved Vossevangen og brødrene Knut og Sjur paa Spring Prairie, Wis. (Se nedenfor.)

Knut Olson Selje, Amunds tvillingbroder, født den 2den mars 1867, udvandrede i 1888 og reiste med et skib af Cunard-linjen; kom først til Cambridge, Wis. Han var skomager fra Voss og begyndte med dette fag. Senere er han blit farmer ved Columbus, Wis. I 1892 blv han gift med Martha Hoverson, datter af Ivar H. Nyre og Ingeborg O. Fadnes (Rongo — se foran). De har børnene Isabelle (Mrs. Thompson), Olin, Arthur, Mabel, Wilbur, Anna, Melvin, Iver, Howard, Gladys og Raymond.

Sjur Olson Selje, forannævntes broder, er farmer ved Rio, Wis. Ellers have ingen besked.

VOSSINGERNE I MADISON, WIS.

Som hovedstad i Wisconsin er Madison blit et centrum for alt norsk saavel som for alt andet i staten, og vossfolk med andre norske har haft adskilligt at gjøre der. De første, om hvem beretning foreligger, som tog ophold i Madison, var Guro Olsdatter Strømme, Erik Endreson Hilstestveit og Gudve Davidsdatter Rekve i 1850. Guro Strømme blev det aar gift med Ole Torgerson (Hyllestad, Sogn), som straks efter begyndte at udgive "De Norskes Ven" i Madison. Senere drev de hotel i byen. Erik Hilstestveit og Torgerson have sat typer for "Nordlyset" i Muskego-settlementet. Det var vel bladforetagendet, som bragte begge til byen, men Hilstestveit blev butikbetjent en kort tid. Gudve Rekve tog tjeneste ogsaa en kort tid. I 1856 og '57 kom Guri Haldorsdatter Prestegaard, Anna Ivarsdatter Kapellansgaarden (Leland) og Martha Knutsdatter

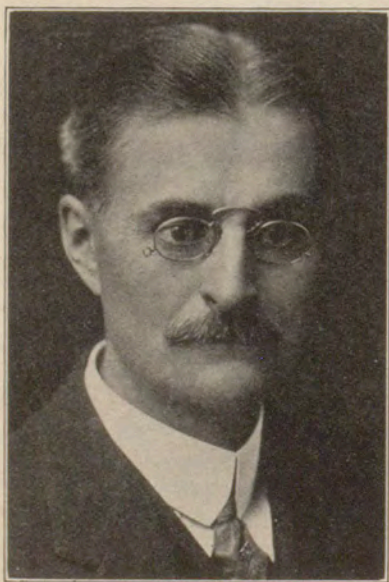
Berge til Madison og tog tjeneste. Om alle disse vil mere findes andre steder i bogen.

Mest bekendt blandt vossingerne blev Madison i 1861—'62, da borgerkrigen var udbrudt. De fleste borgerkrigssoldater af vosseslegt fik da stifte bekendtskab med byen, hvor Camp Randall, som blev et husholdsord, var. Det 15de Wisconsin regiment med sine ca. 40 vossinger drog ud derfra, og flere andre regiment, hvori der var vossinger med.

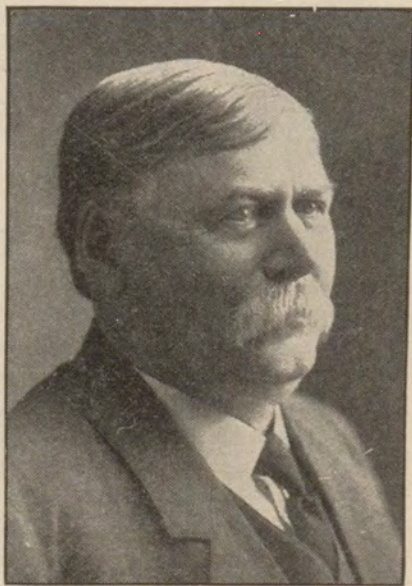
I 1866 tog Knute Nelson — den senere senator — ophold i Madison og studerede lovkyndighed hos William Vilas. I 1868 og '69 var han medlem af legislaturen, som den første vossing i staten til at beklæde denne værdighed. De andre, som har deltaget i Wisconsin's legislatur og mødt i Madison, er Berge Henrikson Hæve i 1881, Eli (Øyel) Pederson Myrland i 1883, Ole Christofferson Lee (Svelgo) i 1895, Torger Gulleikson Saude (Thompson) i 1903, Edward C. Meland i 1913 og William Nelson (Grotland) — Knute Nelsons halvbror — i 1915.

I 1878 kom Aad Johanneson Vinje til Madison for at bli student ved universitetet der og forblev først 13 aar i Madison. Saa 19 aar, fra 1910 til sin død i 1929, som høiesteretsdommer med kontor i kapitoliet.

Eli Pederson (Myrland) var ogsaa en tid state treasury agent og havde kontor i kapitoliet. John Larson Erdahl — søn

August J. Myrland.

William Nelson.

af Anna Liland — var i flere aar assisterende statsadvokat med kontor i kapitoliet i Madison.

Den af vosseslegt, som næst dommer Vinje længst har havt bestilling i statskapitoliet, er August J. Myrland, som fra 1912 har været sekretær i Wisconsin skattekommission og endnu er ansat ved denne.

Blandt tidlige vossinger ellers kan nævnes Nils Torsteinson Rjoe (Thompson) og hustru, klædesvarehandler; Elling Pederson Ljosne (Sime) og hustru, huseiere; David Larson Mølster (Davidson) og hustru. Han drev skomagerforretning. Ivar Knutson Vike, der drev handel i 80-aarene. Alle disse er døde. Mrs. Elias Thorsnæs, født Vinje (Vossestranden) bor endnu der, ligeledes Nils Anderson Kvale, postfunktionær. Odd Knutson Glimme drev uhrmager- og guldsmedforretning fra 1906 til sin død 1927. Ole Erikson Fenne, død, var længe i Madison, hvor hustru og børn endnu er.

Af personer i Madison fødte paa Voss, og som nu bor der, kan nævnes søskenderne Knut, Anna og Britha Arhelleren (Nelson), Lewis Nelson Brekke (Str.), Lars T. Brekke (Gulfj.), Anna Bøe (Mrs. A. Johnson), Nils O. Grimestad, Johs. O. Grimestad, Bert Grimestad og familie, Knut Gulleikson Gjuckstein og hustru, født Sæve, Rognald Larson Grove og hustru, Ingeborg K. Grønlien (Mrs. Lexvold), Ole og Johannes Olson Herheim, Lars Anderson Kløve (Kleve) og hustru, født Gjerdstad, Brynjulv O. Midtun, Knut A. Rene, Anna A. Rene, Styrk Sjurson Reque, Anna N. Reque, født Gjermo, Britha E. Reque, Knut og Lars Røte, Johannes Selheim og hustru, født Hagen, Gulleik P. Skjelvik (Pederson), Sjur P. Skjelvik (Shelvik) og hustru, Ragnild Skorve (Mrs. Wilson), Ole Sjurson Vinje og hustru, født Reque, Ole Larson Vinje og hustru, født Flatlandsmoen, Martha A. Væte (Mrs. Hanson), Brynjulv Kolbeinson Hovde og familie, Knut H. Mørkve og hustru, født Bære, Anders E. Reque.

Foruden disse, som er fødte paa Voss, er der i Madison mange, fødte i Amerika, hvorom andre steder i bogen.

VOSELAGET I MADISON, WIS.

I 1911 havde det nationale Vosselag et møde i Madison. Det holdtes i retslokalet og banket havdes i "Women's Club" bygningen. Statskasserer Andrew H. Dahl, gift med Guri J. Vinje, var da lederen for ordningerne paa stedet. Den aftrædende formand af laget var senator Samuel A. Nelson, Minneapolis, Minn., og den nyvalgte var Prof. L. W. Bøe.

I 1920 blev Vosselaget reorganiseret i Madison. Det havde da ikke mødt paa 3 aar. Nærværende forfatter, som af Ragnvald A. Nestos var anmodet om at være behjælpelig med historien

om vossingerne, skrev til ham om at et møde burde faaes istand. Nestos henviste ham til Prof. L. W. Bøe, lagets sidst valgte sekretær, og efter nogen brevvexling med professor Bøe, der lovede at komme til mødet, blev vossingerne i Madison anmodet om at komme sammen og danne sig som en arrangementkomite. Man fik møde i kontoret hos A. J. Myrland. Mødet blev holdt i kapitoliets assembly-sal den 24de og 25de september. Den valgte bestyrelse blev: William Nelson (Grotland), formand; Ragnvald A. Nestos, som da var paa vossebesøg, blev viceformand; Knut A. Rene, sekretær, og John Glimme, kasserer. Om kvelden havdes banket i Turnerhallen.

Paa mødet vedtoges et forslag om, at bestyrelsen skulde overveie, om et skrift for laget kunde udgives. Den 31te oktober samme aar blev dette gjort, og det bestemtes, at et forsøg med et skrift skulde gøres. Sekretæren skulde fungere som redaktør. I slutningen af december udkom første nummer af "Vossingen", som siden vedblev at udkomme, om end uregelmæssigt, lige til i mai 1929. Oprindeligt skulde et 16-sidigt hefte udgives fire gange aarlig, men det kom ikke altid ud saa ofte. Derimod blev hefterne paa 32, 48 og engang paa 68 sider — saaledes flerdoble hefter. Kun de seks første hefter blev paa 16 sider. Ialt udkom skriftet 25 gange, der udgjorde 798 sider uden det trykte omslag.

Vosselaget havde i 1921 møde i Minneapolis, Minn. I 1922 i Albert Lea, Minn., i 1924 i Fergus Falls, Minn. I 1925 deltog laget i hundreaarsfesten i Tvillingbyerne. I 1926 havdes aarsmødet i Decorah, Iowa; i 1927 i Kenyon, Minn.; i 1928 igjen i Madison, Wis.; i 1929 i Hayfield, Minn., og nu i 1930 i St. Paul og Minneapolis med den norske storfest.

Formænd i Vosselaget siden 1920 har været William Nelson, Deerfield, Wis., til 1924; Ragnvald A. Nestos, 1924—'25; Arthur Markve, Minneapolis, Minn., 1925—'30, og nu Odd Eide, Fertile, Minn. Viceformænd, R. A. Nestos, L. W. Boe og A. A. Kindem. Sekretær, Knut A. Rene, Madison, Wis., hele tiden. Kasserer, John Glimme, 1920—'25, og Odd Eide, 1925—'30 — nu Bjarne K. Brekke, Mt. Vernon, S. Dak.

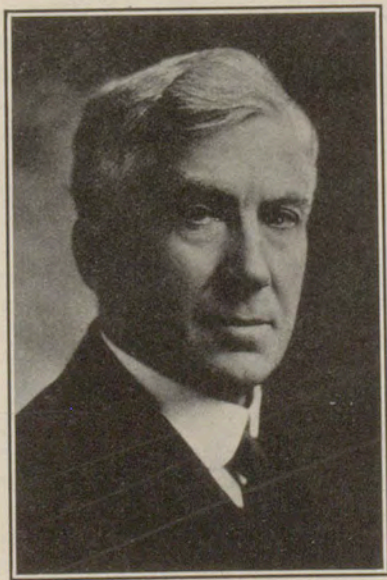
Lokalt Vosselag stiftes i Madison.

Bestyrelsesmøde i Vosselaget blev holdt i Madison, Wis., den 31te december 1920, med en festlig tilstelning i Bethel kirkens forsamlingsrum, hvortil byens vossinger indbødes. Denne anledning fandt man sig saa vel tilfreds med, at man næste aar ved nyttaarstid ogsaa vilde have et saadant møde. Vosselagets sekretær sammenkaldte da igjen de omkringboende vossinger paa samme sted i forbindelse med bestyrelsesmødet, som bestemtes til den 25de februar 1922, og gjorde ordningerne der-

med. Det blev et meget vellykket møde, og paa dette blev det bestemt, at man skulde danne sig til et lokalt lag med møder to gange aarlig — et ved nytaar i byen og et ved St. Hans tid paa landet. John G. Pederson (Hosaas) blev første formand. Ved en senere antagen konstitution bestemtes, at dette lag skulde virke i dette strøg for de opgaver, som storelaget satte sig. Laget har siden haft sine regelmæssige møder, som gennemgaaende har været meget vellykkede. Over tusinde personer har mødt frem til vaarmøderne.

* * *

Aad Johannesson Vinje, justitiarius i Wisconsin høiesteret, født paa gaarden Vinje i Tykkebygden, Voss, den 10de november 1857, udvandrede med forældrene i 1869, bosatte sig i Mar-

Aad J. Vinje

shall county, Iowa; gik paa Iowa College i Grinnell, Iowa, om vinteren 1873—'74 og Northwestern universitet i Des Moines, Iowa, om vinteren 1874—'75; var skolelærer endel aar i Iowa; tog ind paa Wisconsin universitet om høsten 1878 og graduerede fra literaturodelingen i 1884 og fra dens juridiske afdeling i 1887; var assistent i statsbiblioteket fra 1884 til '88 og assistent til reporteren i Wisconsin høiesteret fra 1888 til '91; praktiserede lovkyndighed i Superior fra 1891 til 1895. Den 10de august 1895 blev han udnævnt til dommer i 11te retsdistrikt i Wiscon-

sin og holdt denne stilling til den 10de september 1910, da han af guvernør James Davidson blev udnævnt til at fylde den resterende del af terminen i Wisconsin høiesteret efter Joshua E. Dodge, som tog afsked. Valgtes den 4de april 1911, uden modkandidat, til en fuld termin paa 10 aar, som begyndte i januar 1912 og blev gjenvalgt for andre 10 aar i 1922. Denne termin kom han ikke helt til at tjene ud, da han afgik ved døden lørdag den 23de mars 1929. De sidste 6 aar var han høiesterettens formand.

Justitiarius Vinje var søn af gaardbruger Johannes Torstenson Vinje, født 1823, og hustru Ingeborg Davidsdatter Kløve, født 5te august 1824. Faderen døde i 1859 som følge af et fald fra et høilæs ved foden af en bakke under gaarden Tøn. Moderen døde i Marshall county, Iowa, i 1901. Hun var datter af David Oddson Kløve og Inger Nilsdatter Møen. Hendes slegtlinje kan føres tilbage til de gamle norske adelsætter Losnagaltung, Rustingætter paa en side og gennem Miltzowlinjen til ætterne Smør, Benkestok, Heiberg og andre ætter. Presten Anders Anderson Riber i Eidfjord, gift med admiral Laurits Galtungs datter, Katrina Helvik, er en af hans forfædre. Ingeborg blev i 1864 gift med Mons K. Botnen fra Røldal, som var lærer for kvækersekten paa Voss, til hvilken Johannes Vinje og hustru havde sluttet sig. Ifølge med sin mor, stedfar, brødrene Torsten, Knut og søster Julia samt halvsøsteren Ellen, kom Aad Vinje til Amerika i 1869. Hans næst ældste broder, David, var reist aaret før. Familien slog sig til i Marshall county, Iowa. Hans stedfader levede i Dunbar, Iowa, endnu i 1919. Broderen Torsten J. Vinje, født 24de juli 1848, døde den 8de juli 1879; Knut Vinje, født 29de august 1852, døde 17de mars 1883; søsteren Julia, født 12te januar 1855, gift med A. H. Dahl, fhv. statskasserer i Wisconsin, lever i La Crosse, Wis. David J. Vinje, født 20de februar 1850, døde i Nevada, Iowa, den 18de juni 1910, hvor han havde praktiseret som sagfører siden 1874. Familien drog i 1869 ud fra Stavanger med skibet "Heros" og landede i Quebec omkring en maaned senere. Derfra drog de direkte til Marshall county, Iowa.

I 1886 blev dommer Vinje gift med Alice Idele Miller fra Oregon, Wis., som stammer fra en gammel Ny England familie. De har havt fem børn: Arthur M., født 1888, bor i Madison. Hans tvillingbror, John, døde i 1888; David R., født 1890, døde i Madison 1915; Janet, født 1892, gift med A. R. Taylor, og Ethel, født 1899, i Madison. Alle børnene har gennemgaaet universitetet. Han var republikaner i politik og unitarist i religion. Han hørte ikke til nogen hemmelige selskaber. Hans hjem, som han eiede, var i 412 N. Carroll street, Madison, Wis.

Justitiarius Vinje skrev mange vigtige retsafgjørelser, af hvilke nogle er ofte hentydet til i retssager og er landskendte, — som loven om bidrag til soldater og sygepleiersker under verdenskrigen. Han er betragtet som en af de betydeligste retslærde i staterne.

Guri Johannesdatter Vinje, født paa gaarden Vinje, Tykkebygden, Voss, i 1855, udvandrede med forældrene i 1869; kom til Dunbar, Iowa; blev gift med Andrew Dahl fra Flekkefjord og var først bosat i Westby, Wis., saa i Madison, Wis., medens Dahl var statskasserer i Wisconsin, saa en tid i Kenosha, hvor Dahl var i automobilforretning; senere flyttede de til LaCrosse, hvor hun nu bor. Andrew Dahl døde i 1928. De har seks børn, tre sønner og tre døtre. Alle er i automobilforretning i LaCrosse, hvor de har agenturet af Fordmaskiner. Sønnen Harry Dahl er i 1930 paa tale som kandidat for viceguvernør i Wisconsin.

Guri (Julia) Vinje gik paa Grinnell College og Drake universitet, Iowa, og kom til Coon Valley, Vernon Co., Wis., som lærerinde i 1878 og blev gift der.

Nils Anderson Kvale, 515 E. Mifflin street, Madison, Wis., var født paa gaarden Kvale, Guld fj., Voss, den 23de november 1847. Hans forældre var Anders Thorbjørnson og Brita Johannesdatter Kvale. Faderen var født 1808 paa Rogne, hvor bedstefaderen var gaardbruger. Han fik gaarden Kvale i arv efter en onkel. Moderen var født paa Møen og var af en slekt, hvis ene gren stammer fra Sogneprest Anders A. Ribes i Eidfjord, hvis hustru var en datter af admiral Lauritz Galtung til Thorsnes. Anders Kvale og hustru havde ialt syv børn, af hvilke Nils var den 4de. Det var Klaus, som fik farsgaarden, født 1834. Thorbjørn, født 1840, lærer paa Voss; Johannes, født 1845, kom til Amerika, var i borgerkrigen, er i California; Ellen, født 1853, gift med Nils Anderson, Chicago; Britha, født 1853, gift med Ole Tillung, Cambridge, Wis., er død 1929; Erik, født 1859, skolelærer i Gyland ved Kristiansand, Norge.

Nils Kvale gennemgik Voss lærerskole og var skolelærer i Viken paa Voss et aars tid, 1867—'68; udvandrede i 1868 til Amerika; fulgte med skibet "Ocean" og landede i Quebec; reiste derfra til Cambridge, Wis. Var endel aar skolelærer paa Koshkonong og frekventerede i 4 aar Albion akademi; var saa et aar ved Evanstons Biblical Institute, Ill. Virkede derpaa som theologisk kandidat et par aar ved methodistkirkerne i St. Peter og Grand Meadow, Minn., og et aar i Richland county, Wis., men opgav af helbredshensyn prestegjerningen og fik saa ansættelse ved postvæsenet i Madison, Wis., som U. S. postal

messenger, hvad han har været til han omkring 1921 trak sig tilbage.

I 1874 indgik han i ægteskab med Martha Johnson, datter af Knut J. Hylle. De har havt otte børn, af hvilke to, nemlig Clarence og Alexander, døde som børn. De andre er: Samuel, født 22de mai 1875, er maler i Madison; Adelia, født 25de april 1877, gift med Thompson (Scott), en ingeniør ved vandverket i Madison, Wis.; Ida, født 22. februar 1885, gift med A. G. Flint, maskinist i Rochester, New York; Mathilde, født 27de april 1882, gift med C. Donkle, kreaturopdrætter i Montana; Susanna, født 5te mai 1888, gift med E. M. Flint, som er missionær i Madura, S. Indien; Norman, født 18de september 1891, er sagfører i Baraboo, Wis.

Ole Strømme, udvandrede med familie fra gaarden Strømme, Stammæs, Voss, i 1840-aarene og kom til Koshkonong. Der var han først bosat; saa flyttede han til Perry township, Dane Co., Wis., hvor han siden forblev og drev med jordbrug. Han havde fire døtre: Steinvor (Mrs. Overson), Perry, Wis.; Anna (Mrs. Olson), Holden, Goodhue Co., Minn.; Brytva (Mrs. dr. Robert) og Guro (Mrs. O. Torgerson). Familien tog navnet Olson.

Guro Olson, født paa Voss 1830, blev gift i 1850 med Ole Torgerson (Hyllestad), født paa Stokkebø i Sogn; udvandrede i 1845. Torgerson var med Erik Anderson og satte typer for "Nordlyset" i 1847. I 1850 kom han til Madison, Wis., og begyndte at udgive "De Norskes Ven", som holdt sig et halvt aar. Drev saa Christiania hotel i Madison. I 1860 købte han 400 acres land i Perry — en 25 mil vest for Madison. I 1871 var han medlem af Wisconsin legislatur. Guro og han var de første af 14 familier, som i 1850 stiftede en norsk kirkemenighed i Madison. De havde 10 børn: Martha (Mrs. Lerdahl), død i Madison, Wis.; Mrs. Severina Tweten, Perry, Wis., død i Seattle, Wash.; Thomas Torgerson i Harward, Nebr.; Mari (død 21 aar); William Torgerson, McIntosh, Minn.; Cassie (Mrs. H. H. Steensland), Madison, Wis.; Louise Torgerson, Madison; Edward Torgerson, død, var i New York; Mrs. Mathilde Vold, Madison, og Mrs. Martha Minor, Buffalo, N. Y.

Odd Knutson Glimme, uhrmager og guldvarehandler i Madison, Wis., var født paa Glimme, Voss, den 24de oktober 1858 af forældrene Knut Rognaldson Glimme og Britha Johannesdatter, født Himle, og var næst den yngste af otte søskende. De var Rognald, Johannes, i Norge, Margretha (Mrs. Henderson), Cambridge, Wis.; Peder, Amund og Anders i Amerika, alle døde, samt Anna Skaar, Nordheimsund, Hardanger, og Synva paa Voss. Odd lærte uhrmagerfaget paa Voss, udvandrede i december 1881, fulgte med skib lige til Chicago; reiste til Wisconsin,

var en tid med broderen Peder paa snedkerarbeide; satte sig saa til i Whitewater, Wis., som uhrmager. Da hans nye hus der brændte op, var han en tid i Syd Dakota, men kom 1906 til Madison, Wis., og satte sig til som uhrmager og jeweler paa West Wilson street. Der drev han til omkring 1925, da han solgte ud forretningen. Han eiede sit hjemsted, 931 E. Johnson st., og en farm ved Poynette. Han døde den 1ste oktober 1927. Han blev gift den 11te juni 1887 med Anna Anderson — datter af Nils Anderson Skjerve, født Folkedal, og Christi Eriksdatter Rjoe (Williams), født i Deerfield, Wis. Ingen børn. I 1921 var han og hustru paa besøg i Norge. Han var medlem af the Knights of Pythias, M. W. A. og Sønner af Norge. Socialist i politik.

Johannes J. Selheim, født paa Bøe (Tykkebygden) den 26de juni 1862, var under opvæksten hos Klaus og Kari Selheim; reiste i 1883 til Amerika; fulgte skibet "Wesser" og landede i Baltimore 16de mai; drog derfra til Cambridge, Wis., og tog fat paa farmarbeide hos Knut J. Hylle. Der var han i 2 aar; reiste saa til Minnesota og andre steder; kom tilbage til Cambridge og blev der i 1892 gift med Knut Hylles datter Christine; forpagtede saa svigerforældrenes gaard, som de drev til 1900. Kjøbte da en eiendom paa Bonnet Prairie nær Rio, Wis., og boede der til 1922, da han flyttede til Madison, Wis. Christine døde omkring 1920. Den 17de mars 1924 blev han gift med Martha Andersdatter Hagen — enke efter Gulleik N. Sæve. I første ægteskab har han børnene: Clarence, sporveiskonduktør i Madison; Gjertrud Sofie, sygepleierske i Chicago; Emilia M., paa telefonkontoret i Madison.

Selheims søster er Mrs. Anna Johnson i Madison. Hun med familie og deres gamle mor, Guri Larsdatter Bøe, kom til Amerika i 1889. Anna var gift paa Voss med murermester August Johnson (svensk).

Lars Hallsteinson Brække, 405 Clemons ave., Madison, Wis., antaget navnet Lewis H. Nelson, var født i Opheims sogn, Vossestranden, den 28de august 1865 af forældrene Hallstein Nilson og Anna Taraldsdatter, født Stalheim, Brække; udvandrede til Amerika i 1886; fulgte med "Catalonia" af Cunard linjen; landede i Boston den 18de april; tog først ophold paa Jefferson Prairie i Illinois, og begyndte som farmarbeider; driver i Madison som fabrikarbeider; blev i 1892 gift med Maria H. Lexvold fra Sogn; har fire børn: Anna (Mrs. C. B. Wulcy), født 19de september 1893; Mabel (Mrs. Barstad), født 19de oktober 1896; Helen (Mrs. G. Slinde), født 15de januar 1902; Harry, født 18de januar 1905.

Lewis Nelson hører til den norsk lutherske kirke og er i politik republikaner. Han har fem søskende i Amerika: Synva

(Mrs. Nelson), Kari (Mrs. Hermanson), Olina (Mrs. O. Anderson), Nils er i Minneapolis, Tarald i Duluth, Minn.

Torsten Anderson Lofthus, født den 10de juli 1872 paa Lirhus, Voss; søn af Anders Torstenson Davidhaug, født 1845, og hustru Kari Kjelsdatter, en tid pakterfolk paa Lirhus, saa husmandsfolk i Kvernehaugen, Dukstad. Torsten lærte snedkerfaget paa Voss; udvandrede 1892; fulgte skibet "Umbria" og kom til New York den 1ste april; reiste derfra til Utica, Wis., og begyndte som gaardsdreng. Efter otte maaneder tog han arbejde som snedker i Deerfield, Lodi og fra 1898 i Madison, Wis. Han har drevet der som bygmester til han omkring 1924 drog til staten Washington, hvor han siden har været. Han blev gift den 9de december 1897 med Bertha Johannesdatter Sviggum fra Sogn, og har tre børn: Sadie B., født 1906; Edline, født 1907, og Foster Bernhard, født 1910. Lofthus er nu i staten Washington. Hans halvbroder er Endre A. Lofthus, Bremerton, Wash.

Steffen Anfinson Hegle, født paa Gjerstad, Voss, den 15de juni 1872, søn af Anfin Knutson Rekve og Kari Steffensdatter Gjerstad, bosatte paa "Heglespladsen", som faderen eiede. Udvandrede i 1893 og fulgte en af Cunardlinjens baade; landede i New York den 1ste mars; reiste direkte til Stoughton, Wis., og saa til Utica, Wis., hvor han tog fat som farmarbeider. Den 22de september samme aar indgik han i ægteskab med Kristi Andersdatter Lirhus, født paa Lirhus 1870, datter af Anders Torstenson Davidhaug og hustru Kari Kjelsdatter. De fulgtes til Amerika. Efter et aars ophold ved Utica flyttede de til Madison, Wis., hvor Steffen i fire aar arbejdede paa verkstedet Fuller & Johnson; købte i 1899 en 80 acres farm i Windsor township, Dane Co., og drev denne til 1912, da de igjen flyttede til Madison. Fire aar senere købte han en 144 acres farm ved Westport, Dane Co., Wis., hvor han siden har boet. De har syv børn: Bertine K., født i Madison den 21de mars 1895, gift 1917 med Ole A. Lund, bor i Madison; Amelia S., født 1ste februar 1897, er gift og bor i Madison; Clara A., født 13de december 1899 i Madison, er gift og bor i Madison; Albert T., født 25de april 1900 i Windsor, gift og bor i Madison; Alfred I., født 25de mars i Windsor, er paa hjemmefarmen; Martin G., født 2den september 1906 og Sadie C., født 15de mars 1910 i Windsor, bor hjemme.

Sjur Pederson Skjelvik, maskiningeniør i Madison, Wis. — skriver sig Sivert P. Shelvik — er født paa pladsen Skjelviken under Herheim, Vinje sogn, Vossestranden, den 14de november 1885 af forældrene Peder Gulleikson Herheim og Eli Davidsdatter, født Istad; udvandrede til Amerika 9de februar 1911; fulgte

med skibet "Corinthian", tog efter landingen direkte til Wakonda, Syd Dakota; begyndte der med farmarbeide; kom om vaaren 1912 til Madison. I 1913—'14 var han i Stoughton og drev som smed, hvad han ogsaa havde været i Norge; kom saa igjen til Madison og blev maskinist; studerede samtidig til maskiningeniør, idet han tog et fire aars kursus ved International Correspondence School; har nu i 10—12 aar været ingeniør ved Gishholt mekaniske verksted i Madison. Den 25de juni 1919 indgik han i ægteskab med Bertha M. Stokland af teleslegt fra Whitewater, Wis. Hun døde omkring 1923.

De har en søn, Sivert Bertram Shelvik, født den 18de april 1920. Den 19de juli 1926 blev han gift med Martha Olsdatter Lilleteig.

Sjur Shelvik er progressiv republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke. Han er huseier i Madison og har udtaget tre patenter paa opfindelser, nemlig paa en slaamaskine, en autoslæde samt et damp og vandapparat for bensinmotor. Han har tegnet det i denne bog værende kart over Voss.

Om hans slekt er at meddele, at hans forældre eiede sluttelig pladsen Skjelvig. Hans fars forældre var Gulleik P. og Gyrid Sundve. De havde en plads paa Sundve. Morfaderen David Istad var pladsmand paa Istad, men reiste sluttelig til Bodø i Nordlands fylke, hvor børnene var, og døde der 85 aar gammel.

Shelviks søskende er Gulleik Pederson i Madison, Wis.; Kari (Mrs. B. Olson), er død; David, paa Voss; Brita, gift med N. Rikardson i Oslo, Norge; Gyrid, gift med B. Gjermø, Voss, og Anna, gift med Rognald Larson Grove i Madison, Wis.

Ole Magneson Vethe, født paa Vethe, Voss, den 21de april 1866 af forældrene Magne Rasmusson Skjelde og Martha Knutsdatter Liland — pladsmandsfolk paa Vethe. Han kom til Amerika i 1885 og var i fire aar paa Koshkonong. Reiste i 1889 til Voss igjen og var der i tre aar. Blev gift der den 28de mai 1891 med Kari Skjerveggen, født 15de november 1872 — datter af Helge Tormodson øvre Skirvo og Anna Ivarsdatter Hosaas. Hendes bedstefader, Ivar Pederson Hosaas, var en bror af Godskalk P. Hosaas paa Spring Prairie. I 1893 udvandrede de og kom til Deerfield, Wis., tog fat paa farmarbeide, som han drev til han i 1927 flyttede til Madison, Wis., og fik sig arbeide ved en jernbanelinje. Han har havt 11 børn: Anna, født 1892, paa Voss, gift med Ase Ellgen; Martha, født 1894, gift med Albert Grove, norsk; Henry, født 1895, død 1924; Lisa, født 1898; Tella, født 1900; Carolina, født 1904; Ida, født 1901, gift med Otto Burkrum; Magnus, født 1908, død 1912; Elmore, født 1911; Olaf, født 1913, og Mabel, født 1916 — alle født i Wisconsin.

Ole Vethe har havt fem søskende: Sjur M. Vethe, død 1927

i Balstad, Leknes, Nordland, Norge; Lars M. Røte, død i Norge, samt Brynjulv, Ingeborg og Anna, som kom til Amerika.

Mads Bjørnson Litsheim, født 1847, udexamineret fra Voss lærerskole i 1868; var lærer i Løne, Leidalskredsen paa Voss, til 1881; var gift med Anna Magnesdatter Vethe; udvandrede i 1886 og kom til Koshkonong; var religionslærer i tre skoleaar for pastor Krosstu der; reiste til Minnesota og var lærer for Holden menighed en tid; drev ellers som blad- og bogagent; døde 1926 i Wisconsin. Han havde to børn: Benney Litsheim, elektriker i Chicago, døde 1912; Johannes, gift, bor i Chicago, har tre gutter og en pige.

Brynjulv Magneson Vethe, udvandrede 1883; gift i Amerika med Jennie fra Østlandet; bor i Chicago; ingen børn.

Ingeborg Magnesdatter Vethe — Oles og Brynjulvs søster — udvandrede i 1886 og kom til Dane county, Wis.; blev gift med Ole Kittleson, farmer ved Token Creek nær De Forest, Wis.; har fire børn: Amanda, Charles, Olina.

Knut Mattisson Dagestad, snedker i Madison, Wis., født den 29de april 1889 af forældrene Mattis Knutson Dagestad og Ingeborg Johannesdatter Dagestad. Forældrene har havt et jordbrug paa Lirhus og bor der. Hans fader, født 1864, er snedker. Moderen, født 1865, er en søster af Ivar J. Dagestad, Byron, Minn. Knut udvandrede til Amerika i 1907 og drog til Byron, Minn., men kom senere til Madison, Wis., og tog fat paa snedkerarbejde. Der blev han i 1914 gift med Britha Larsdatter Draugsvold (Vordalen). De har tre børn: Martin, Caroline og Kenneth.

Lars Anderson Kløve (Kleve), født paa Voss den 25de april 1884 af forældrene Anders Olson Knapskog (Fjeld) og hustru Marie Larsdatter Nedkvitne, husmandsfolk paa Kløve; udvandrede i 1905 og kom til Madison, Wis.; har siden været farmarbejder, cementarbejder, jordbruger og nu automobilmaler. Den 23de november 1909 blev han gift med Ingeborg Johannesdatter Gjerdstad, født paa Voss 25de september 1888; udvandrede 1906. De har to børn: Marie, født 1911, og Bernice L., født 1922.

Brynjulv Kolbeinson Hovde, gift paa Voss med Ingeborg Hovde, udvandrede i 1908 og kom til Stoughton, Wis. Der var de et aar og kom saa til Madison, Wis., hvor de nu bor. De har 12 børn: Martha, Andrew, Ingvald (gift med Josephine Anderson), Lillie, Carrie (gift med D. Herheim), Margrethe, Clarence, Budah, Leonard, Raymond, Arline og Brynjulv jr. — alle i Madison, Wis.

Slegten paa Øvre-Kløve.

John Anderson Kløve og hustru Arnguna var gaardbrugerfolk paa Øvre Kløve. De havde fire børn: Anders, Anna, Brynjulv og Ingeborg (1—4).

1. Anders Johnson Kløve, født omkring 1760, fik forældre-gaarden paa Kløve og boede der. Han døde den 29de april 1839, efterladende 6 børn: John, Anders, Brita, David, Arnguna og Sigvor. (A—F).

A. John Anderson Kløve opholdt sig omkring 1831 i Oslo. Var det aar paa besøg til forældre og andre slegtninger paa Voss. Ellers vides intet om ham.

B. Anders Anderson Kløve, født 1798, gift med Gunvor Knutsdatter Ringheim, havde farsgaarden en tid; var valgmand 5 gange; medlem af første formandskab 1837; solgte gaarden i 1843 og udvandrede til Amerika. (Se foran).

C. Brita Andersdatter Kløve, født 1799, gift med Anders Knutson Ringheim og bosat som gaardbrugerfolk paa Ringheim. Hun døde 1879. Anders var af Miltzowæt. De havde 6 børn: Kristence, Knut, Anders, Odd, Ingebrigt og Ingeborg, som alle har efterkommere i Amerika, undtagen kanske Anders.

Kristence Andersdatter Ringheim, f. 1825, gift først med Brynjulv Ringheim og havde børnene: Brita, Steinvor og Martha, som alle var bosatte paa Voss, men Britha — gift med Anders P. Vinje, har en datter, Martha, f. 1884, i Amerika, og Steinvor, gift med Bartolf N. Tofte, har en søn, Brynjulv, f. 1888, i Amerika; Martha, gift med Thormod O. Ronve, har en søn, Anders, f. 1887, i Amerika. Kristence blev gift anden gang med Asle H. Prestegaard og havde i dette ægteskab børnene: Brynjulv Ringheim paa Voss, samt Anders, Nils og Knut, som kom til Amerika.

Anders Asleson Ringheim, født 1862, udvandrede 1882 og drog til Nevada, Iowa, hvor hans onkel da var. Efter et aars tid reiste han til Canton, S. D., og drev som farmer. Der døde han i 1898 ugift.

Nils Asleson Ringheim, født 1864, udvandrede sammen med Anders i 1882 og fulgte med ham til Nevada og Canton, hvor han forblev til broderens død i 1898, da han flyttede til Madison, Minn. Han blev gift med en pige fra Hadeland. Han døde i 1903, og to aar senere døde hans hustru. De efterlod sig 2 sønner og en datter.

Knut Asleson Ringheim, født 1866, udvandrede 1884 og drog til sine brødre i Canton, S. D. Der begyndte han at arbeide som smed, og var der nogle aar. Flyttede saa til Radcliffe, Iowa, og drev der i mange aar som smed. I 1893 blev han gift med Anna Sampson (forældre fra Odda, Hardanger). I 1907 flyttede de til

Spokane, Wash., hvor han siden har havt sit hjem. I 1928 døde hans hustru. De har 2 sønner og en datter, som lever. Er medlem af Vosselaget.

Knut Anderson Ringheim, født 1827, gift 1849 med Bolette Marie Harbor Berg — datter af lensmand Berg paa Voss, fik farsgaarden paa Ringheim, men solgte til søsteren Kristence i 1849 og drog samme aar til Amerika; reiste vistnok først til Muskego ligesom broderen Odd, der kom samtidig, og senere til Springfield township, Winneshiek county, Iowa, og fik sig land. Senere var han i mange aar handelsbetjent i Decorah, men døde der tidligt — formentlig efter en brandulykke. Han efterlod sig tre døtre — kanske flere børn. Den ældste datter har været handelsdame i Decorah; de øvrige reiste til Nevada, Iowa.

Anders Anderson Ringheim, f. 1830, gift og var bosat paa Lemme, Voss.

Odd Anderson Ringheim, født 9de mars 1832, udvandrede i 1849 og kom til Norway, Racine Co., Wis. Der blev han i 1855 gift med sit søskendebarn, Christence Andersdatter Kløve. Om høsten 1858 flyttede de til Winneshiek county, Iowa, og bosatte sig paa en farm i Springfield township — seks mil syd for Decorah. Der forblev de til om sommeren 1873, da de flyttede til Lyon county, Iowa, og drev med farming der til om vaaren 1881, da de flyttede til Lincoln county, Syd Dakota. I 1890 sluttede de med gaardsbruget og bosatte sig i byen Canton, hvor de tilbragte sine sidste aar. Christence døde den 24de april 1897 i en alder af 67 aar, og Odd døde den 26de mai 1910 — 78 aar gammel. De havde syv sønner og fem døtre, af hvilke nogle døde som smaa. Alle fødte i Springfield, Winneshiek Co., Iowa: Clara Augusta Ringheim, født 30te juni 1856, blev i 1882 gift med Amund Birkeland fra Hills, Minn., døde den 22de juni 1885. Andrew M. Ringheim, født den 19de august 1858, gift i Decorah, Iowa, den 24de mars 1885 med Christine Aae; blev først bosat i Lyon county, Iowa, hvor han om høsten 1887 valgtes til county auditor og holdt denne stilling i tre terminer; flyttede saa til Canton og var der til han i 1918 flyttede til Los Angeles, Calif., hvor han nu bor. Han har tre børn: Horace er i trælastforretning i Elrose, Sask., Canada; en datter er lærerinde ved høiskolen i Long Beach, Calif., og en anden datter er sygepleierske i Mendocino Co., Calif. Isabell Marie Ringheim, født den 5te mai 1862, døde 30te april 1890. Albert C. Ringheim, født den 14de december 1863, bor ved Canton, S. Dak. Martin A. Ringheim, født 13de oktober 1863, døde 9de august 1900; John E. Ringheim, født 12te oktober 1869, er i Canton, S. Dak. Jose-

phine Ringheim, født 18de mai 1871, og Henry A. Ringheim, født 1ste november 1873, bor i Canton, S. Dak.

Ingebrigt Anderson Ringheim, født 1833, udvandrede omkring 1850 (se foran).

D. David Anderson Kløve, gift med Sigrid Nyre, udvandrede 1844 og bosatte sig paa Jefferson Prairie (se foran).

E. Arnguna Andersdatter Kløve, blev gift med lærer og kirkesanger David Larson Lemme (se Bratagerslegten). De kjøbte hendes farsgaard paa Kløve i 1843, da broderen Anders reiste til Amerika, og blev boende der. De havde fire børn: Anders, Anna, Ingeborg og Kari. Anders, gift med Britha Bryn, fik forældregaarden, som nu eies af sønnen David A. Kløve. Anna Davidsdatter Kløve blev gift med Ivar J. Rivenes, Sætre, fanejunker og kommunemand paa Voss. Af deres 10 børn kom Jens, David, Brynjev og Einar til Amerika, hvorom senere. Ingeborg Davidsdatter Kløve blev gift med Styrk Anderson Leidal og var gaardbrugerfolk paa Leidal. Deres børn: David, Ingeborg, Kari og Knut er i Amerika. De lever spredt, og skal derfor omtales her:

Ingeborg Styrksdatter Leidal kom til Amerika 1896, blev gift i 1907 i Glendive, Montana, med Olaf Larson Bratager — konstruktionsformand for Northern Pacific banen (se Bratagerslegten). Olaf døde i St. Paul, Minn., den 13de juni 1926, efterladende hustru og fire børn: Agnes og Martha, fødte i Glendive, Walter og Harold, fødte i St. Paul, Minn.

David Styrkson Leidal, født 1878, kom til Amerika i 1902, begyndte som snedker i St. Paul, Minn., reiste saa til Glendive, Mont., og drev som snedker og bygmester; kjøbte saa Glendive Bottling Works og har drevet dette siden. Han blev gift med Sadie Odegaard fra Brookings, S. Dak., omkring 1912.

Kari (Carrie) Styrksdatter Leidal, født 1881, kom til Amerika 1899; blev gift i 1914 med Albert Monk af Oakdale, Calif. (dansk). De drev en tid frugtfarm i Californien; solgte og kjøbte to apartment bygninger i Modesto, Calif., og driver disse. De har tre børn: Laurence A., Gerald D. L. og Ina Margaret.

Knut Styrkson Leidal, født 1884, kom til Amerika i 1905; reiste til Glendive, Mont.; drev først med snedkerarbeide om somrene, gik om vintrene paa et forretningscollege; drev ogsaa "ranching" en tid. Fra 1914 til '17 var han bogholder og kasserer for Michell Brewing Co., ved afdelingskontoret i Glendive, Mont. Den 8de september 1917 blev han gift med Anna Gjesme — datter til Lars Gjesme og Guri Rong (Voss). De driver nu hendes forældrefarm ved Kenyon, Minn., og bor der. De har ogsaa en farm i Nord Dakota, ialt 700 acres. Deres børn

er: Loraine Inez, født den 28de oktober 1921, og Donald, født 12te november 1927.

Kari Davidsdatter Kløve blev gift med Lars Davidson Nedre Kløve kom til Amerika og var bosat i Northwood, Iowa (se foran.)

F. Sigvor Andersdatter Kløve, gift med Lars Graue (nedre) og var mor til Kolbein Larson Graue, hvorum andetsteds.

2. Anna Johnsdatter Kløve, født 1765, gift med Arne Sjurson Nygrytten, født 1757, og blev boende paa Nygrytten til sin død. Arnes slegt havde boet der siden gaardens rydning 1675 — først Ole, saa Anders Olson, Herbrand Anderson, Sigrid Herbrandsdatter, gift med Sjur Nilson Kolve, saa Arne Sjurson. Arne døde paa Nygrytten i 1840 og Anna i 1845. De havde seks børn: Sjur, Arnguna, Sigrid, Anna, Britha og Inger. Af disse kom Anna, Sigrid og Arnguna til Amerika. Sjur og Inger har ogsaa efterkommere der.

A. Sjur Arneson Nygrytten, født 13de august 1796, blev gift 1829 med Britha Baardsdatter Lunde af Miltzowæt (se Baardslegten paa Lunde). De boede paa Nygrytten til 1845, da de flyttede til Vike. To smaa haandskrevne bøger efter Sjur er i nærværende skrivers besiddelse. De indeholder lidt tidsberetning, husraad, apothekerkunst, geografi m. m. De viser, at han skrev meget godt. Han døde paa Vike i 1863 og hans hustru 1865. De efterlod sig en søn, Arne Sjurson, født paa Nygrytten 1836, gift 1865 med Anna Sylfestdatter Rene, født 1843, datter af Sylfest Monson Fletre (se Fletreætten) og Anna Larsdatter Rogne — søster af Ole Larson Rogne ved Leland, Ill. Arne og Anna fik hendes forældregaard paa Rene. Anna døde 1880 og Arne i 1906. Han var gift anden gang med Barbraa Hermunds-datter Skutle (af Losnaæt og Liæt). I første ægteskab havde han børnene: Sjur, Ivar, Sylfest, Knut, Anna og Anders. Den sidste døde seks aar gammel. I andet ægteskab: Synva og Brita. Arne Rene begyndte i 1882 af drive med skiferstensarbejde, og i 1884 opfandt han skifersaksen, som har været meget i brug siden, og endnu er den, som bruges til skantning af skifersten paa Voss. Den blev af stor betydning for driften og bygden i det hele.

Sjur Arneson Rene, født 26de oktober 1865, udvandrede i 1881 og reiste først til slegtninger i Leland, Ill. Begyndte med farmarbejde, men blev senere snedker, og arbejdede i Chicago, Madison, Wis., og Pasadena, Calif., tildels som kontraktør. Han studerede meget; var interesseret i "Prohibition" og arbejder-spørgsmaalene; optraadte flere gange som programtaler. Var partiets opsynsmand ved valg. Under arbejde i Chicago blev

han sterkt forkjølet; fik deraf lungetæring og døde i Madison, Wis., i 1897. Han er begravet paa Forest Hill gravplads.

Ivar Arneson Rene, født 7de april 1868, udvandrede i 1883 og kom til Leland, Ill.; reiste om en tid til Madison, Wis., og arbejdede ved Fuller & Johnson jernstøberi; hvervede sig den 23de oktober 1889 til fem aars militærtjeneste; antog da navnet Arneson; blev med i komp. C, 12te U. S. Inf. Reg. af Dakota-afdelingen; var for det meste stationeret ved Fort Syll, Syd Dakota; tog i 1891 markmansgraden 3die klasse som skytter og "sharpshooter" graden i 1892. Ved et interstate skytterstevne var han den 17de bedste blandt den talrige skare, som deltog. Den 22de januar 1893 fik han efter begjæring i henhold til en speciel militærordning afsked for at bli Columbian guard under verdensudstillingen i Chicago. Fra 1ste mars 1893 til tjenestens ophør 1ste februar 1894 var han saa ved udstillingen; hvervede sig igjen til militærtjeneste den 6te februar samme aar i det østlige distrikt vistnok først for at udtjene sine fem aar; blev med i komp. F, 13de U. S. Inf. Reg. stationeret ved Fort Niagara, New York. Ved aarets skydeprøver tog han markmansgraden. Den 12te december 1894 blev han forfremmet til korporal, og den 1ste september 1895 til sergeant. Da krigen med Spanien udbrød i 1898 sendtes han med regimentet først til Fort Columbia, Governor's Island, for at vogte New York havn, saa i april maaned til Tampa, Florida, for derfra at overføres til Cuba. Før den tid var han forfremmet til "quartermaster-sergeant". Den 15de juni tog de med transport over til Cuba, og den 1ste juli rykkede de frem til erobring af San Juan Hill ved Santiago. Det 13de U. S. Inf. Reg., hvori Arneson stod, blev sendt i spidsen, og var det første paa toppen af den saa berømte høide, der indtoges i dagene fra 1ste til 3die juli. Af kompaniet, hvori Arneson stod, var der da 17 mand igjen. Han var saa med ved indtagelsen af byen Santiago, men blev den 17de juli syg af den gule feber og sendt til hospitalet den 19de, da regimentet sendtes paa tilbageveien. Senere sendtes han med transportskib til Camp Wikoff, hvortil han ankom den 26de august meget syg. Han døde paa hospitalet der den 10de september 1898, og blev først begravet der, men senere flyttet med andre til den nationale gravplads i New York.

Sylfest Arneson Rene, født 19de juni 1870, er omtalt paa et andet sted i bogen.

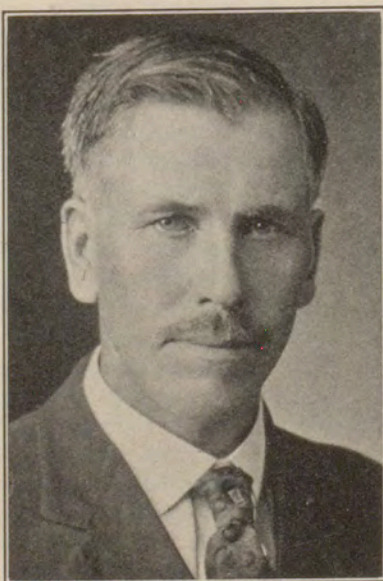
Knut Arneson Rene, født paa gaarden Rene, Voss, den 14de oktober 1872, gennemgik bergenske brigades underofficerskole 1891—'94; havde i 1893, mens han var der, en meget streng nervefeber, forarsaget, som man troede, ved forpestet vand paa skolen. Han udtjente sin værnepligt som korporal og sersjant;

udvandrede i 1904; fulgte skibet "Ivernia" og landede i Boston den 18de oktober; drog til Chicago og straks efter til Leland, Ill., hvor han en maanedstid var med i høstarbeidet paa farm; reiste saa til Madison, Wis., hvor han siden har havt sit ophold og for det meste drevet som snedker og kontraktør. For nærværende bor han i No. 617 S. Brooks street, hvilken bygning han eier.

I 1920 tog han de indledende skridt til, at et møde af Vosselaget kom istand i Madison, Wis., og ledede ordningerne med dette som formand paa den lokale komite; valgtes paa mødet til lagets sekretær og historieskriver, hvad han nu har været uden afbrydelse i 10 aar. Han gjorde ogsaa indledningen til, at skrif-

Iver A. Rene

Knut A. Rene

tet "Vossingen" blev udgivet og var dets redaktør, til udgivelsen foreløbigt i det mindste stansede i 1929 med hefte 31. Skriftet blev af særlig betydning ved de offentliggjorte amerikabreve, som han deri slog til lyd for allerede i 1922. Om hans arbeide med nærværende bog, se forord. Han er medlem af Sønner af Norge, og var præsident af loge "Idun" i Madison i 1912 og '13; senere sekretær, finanssekretær og sagaskriver i flere aar. I 1912 tog han ogsaa de indledende skridt til at en sangforening i logen blev dannet. Denne blev grundlaget for efterfølgende norske sangforeninger i byen, og i hvilke han har været medlem — sidst

i Grieg. I de forskjellige aktiviteters medfør har han ogsaa uden om "Vossingen" skrevet mange avisartikler.

Anna Arnesdatter Rene, født paa Rene den 24de september 1874, udvandrede i 1891 og kom til sin broder, Sjur, i Chicago. Var endel aar i tjeneste i Chicago og Evanston; blev saa sygepleierske ved et hospital i Chicago, og efter udstaaet læretid bosat nogle aar i Evanston, Ill., men er nu i Madison, Wis. Besøgte Voss igjen i 1900.

Synva Arnesdatter Rene, født paa Kinne, Voss, den 25de december 1883; er huseier paa Vossevangen og driver restaurant der. Britha Arnesdatter Rene, født paa Kinne 1885, gift med Olav Josefson Mosefin, ved Voss elektricitetsverk, Vossevangen.

B. Arnguna Arnesdatter Nygrytten, født omkring 1802, gift 1826 med Anders Arneson Skiple (se andetsteds i bogen).

C. Sigrid Arnesdatter Nygrytten, født 1804, gift med Haldor Larson Kjønnegaard, senere Prestegaard (se foran).

D. Anna Arnesdatter Nygrytten, udvandret 1843 (se foran).

E. Britha Arnesdatter Nygrytten, tjente hos provst Munster; fulgte dennes datter til Kjøbenhavn i 1843; gift senere med Ivar Eilefson Øvsthus (Rdl.).

F. Inger Arnesdatter Nygrytten, gift 1831 med Jon Arneson Skiple og bosat paa Kolve. Jon døde 1843, efterladende børnene: Jon (død ung), Arne, Guri, Anna, Ole og Ingeborg. Inger blev senere gift med Jon Lie (Rdl.), de fik en datter Arnguna, som blev gift med Asle B. Reime og fik farsgaarden paa Lie. Inger døde 1898. Af børnene kom Julia til Amerika 1853, hvorom foran. De øvrige blev paa Voss. Arne paa Kolve, Anna, gift med Brynjulv Kvale (Rdl.), Ole, gift med Guro Hjembære, paa Bryn, Ingeborg gift med Arnfin Sygnabære. Kun Arne Kolve har børn i Amerika. Han og hustru Ingerid havde otte børn: Jon, Martha, Anna, Inger, Knut, Ivar, Lars og Cecilia. Jon var skrædder, døde i Norge; Martha kom til Amerika; reiste efter nogle aar tilbage; blev gift med Ivar Klauson Selheim, som ogsaa havde været i Amerika. De bor paa Kraktheit under Kvarekval. De øvrige kom til Amerika.

Knut Arneson Kolve kom til Amerika i 1890; drev som skrædder i Chicago; døde omkring 1900. Anna Arnesdatter Kolve udvandrede i 1889; landede i New York og drog til Chicago; har siden drevet som husholderske der. Inger Arnesdatter Kolve udvandrede i 1890; landede i Boston og reiste til Chicago, hvor hun har været husholderske.

Ivar Arneson Kolve, født paa Kolve den 23de oktober 1880; udvandrede i 1900; fulgte skibet "Lucania" og landede i New York den 11te december. Reiste saa til Chicago, hvor han siden har drevet som skrædder. Han har i mange aar været opsyns-

mand ved et skrædderverksted; er gift med Louise Larson fra Kragerø, Norge, og har tre børn — kanske flere. Han eiede først et hjemsted paa Hardinge street, men har nu en to-etages murstensbygning paa Mayfield avenue 1507, Chicago, ved siden af Anders K. Leidal.

Lars Arneson Kolve kom til Amerika omkring 1903; var en tid i Chicago; reiste saa til vestkysten formentlig til Seattle, Wash., hvor han døde. Cecilia Arnesdatter Kolve kom til Amerika omkring 1908 og har været husholderske i Chicago.

2. Brynjulv Johnson Kløve, født omkring 1763; var bosat paa Bratager, Voss; ellers haves ingen besked.

4. Ingeborg Johnsdatter Kløve døde — saavidt vides ugift — i 1842.

Baardslegten paa Lunde.

Haldor Baardson Lunde, født 1733, kjøbte i 1765 et gaardsbrug i Lunde og boede der. I henhold til "Liætti" af L. Kindem, skulde han være odelsberettiget til brug No. 1, i Nesthus, men dette gik fra ham, mens han var ude i krigstjeneste. Han var gift tre gange — først med Gjertrud Rognaldsdatter Hauge, født 1732, død 1770, af Glimme, Græe og andre ætter, som kan følges tilbage til 1563, saa med Ragnild Andersdatter Lie (Kvitlen). I første ægteskab havde han en søn, Baard, i andet, Knut og Anders; ingen i tredje.

Baard Haldorson Lunde, født omkring 1767, fik farsgaarden Lunde; blev gift 1787 med Kari Nilsdatter Træn, født 1764, død 1844, datter af Nils Olavson Træn, hvis fars forældre var Inger Clausdatter Miltzow og Nils Olavson Træn eller Raudstad (se Miltzowætten). De havde syv børn: Anna, Haldor, Brita, Nils, Ingeborg, Knut og formentlig Gjertrud, gift med Sjur Lie (Rdl.).

Anna Baardsdatter Lunde, bosat paa Vethestveiten, døde 1837. Haldor Baardson Lunde fik farsgaarden og døde paa Lunde meget gammel; havde to sønner: Knut og Anders. Knut fik farsgaarden, og hans søn Haldor, først gift med Kristence Knutsdatter Ukvitne, hvis forældre var til Amerika i 1850, saa Jorend K. Saude, har nu gaarden. Har børn i Amerika. Anders Haldorson Lunde, gift med Steinvor Vethe, var husmandsfolk i "Sveona" paa Bryn. Deres søn Gulleik Anderson er farmer ved Stoughton, Wis., er gift og har to døtre. Konen fra Solørkanten.

Britha Baardsdatter Lunde, født 1792, blev gift med Sjur Arneson Nygrytten (se Kløveætten). Nils Baardson Lunde var bosat paa Skjelde; havde to — kanske flere børn. Datteren Kari og mand Ole var husmandsfolk i Grovehaugen (Kvitlen). Deres børn, Lars og Kari, er i Amerika; Anders var bosat paa

Utlebøen, Skutle, Voss, gift med Sigrid S. Rene. Sønne- eller dattersøn af Nils Skjelde, er Olav Skjelde, snedker og arbejds-skolelærer paa Voss. Ingeborg Baardsdatter Lunde blev gift med Styrk Larson Lunde og var bosatte paa pladsen Ukvits-hagen. Styrk var flink smed. De havde seks børn: Lars, Baard, Nils, Ole, Knut og Kari. Lars og Kari blev paa Voss. De øvrige kom til Amerika.

Lars Styrkson Lunde (Ukvitne), gift med en pige fra Rong, var bosat en tid paa Rong, saa pladsmand paa Saude (Viken). To børn: Ingeborg og Ole. Ingerborg blev gift med murmester Steffen Knutson Haug paa Voss og har en sønne- eller datter, Mrs. Einar Pederson, i Madison, Wis. Ole har drevet som murer sammen med Steffen Haug; bor paa Saude. Har to børn i Ame-rika — Mons Eimstad i Madison, Wis., og en datter ved Hatton, N. Dak. Kari Styrksdatter Lunde, født 1845, gift med Berge Dagestad, døde 1927, har en søn, Olav B. Dagestad, paa Voss.

Baard Styrkson Lunde, født den 7de oktober 1832, antog navnet Starkson; udvandrede i 1853 og kom til sin kjending Anders N. Gjelland i Chicago; reiste saa til Deerfield, Wis.; arbejdede der hos Lars Røthe; drog i 1856 til Olmsted county, Minn., og var blandt de første bosiddere der. I 1859 blev han gift med Ingeborg Larsdatter Skjerve, født den 5te november 1840 (af Losnaet). De kjøbte først hendes farsfarm og bosatte sig der, men mere land kjøbtes senere, saa de eiede 450 acres. Baard døde den 2den mai 1894 og hans hustru den 12te april 1911. De havde 11 børn, af hvilke tre døde smaa — Nellie, 9 aar, Ida 14 aar, Lars 6 aar gamle. De øvrige overlevede for-ældrene.

Stark Starkson, født 29de juli 1860, bor i Olmsted county, ugift. Ingeborg Starkson, født 26de mai 1862, gift 1882 med Sander Sanderson (halling), farmer ved Ruthon, Lyon county, Minn. Har otte børn. Julius B. Starkson, født den 1ste januar 1867, gift den 13de oktober 1911 med Ragnild E. Hei (halling-æt), var farmer ved Fergus Falls, Minn., døde i juli 1929, efter-ladende to børn. Det ene er Inez Starkson, Fergus Falls, Minn.

Martin B. Starkson, født den 9de august 1869, gift med Mar-tha Thorina Nilson (telemarkæt), farmer ved Rochester, Minn. De har den gamle Skjervefarm, som morfaderen kjøbte af regje-ringen, og har tre børn. Lars B. Starkson, født 1ste september 1871, gift 1899 med Emma Larson — datter af Ivar B. Lemme (Larson), farmer, bor i Rochester, Minn. De har fem børn. Caroline B. Starkson, født 21de juni 1873, døde ugift 1923, var syerske i Rochester, Minn. Nils Albert Starkson, født 3die ok-tober 1875, er brønddriller i Montevideo, Minn., ugift. Ella

Starkson, født 18de august 1883, bogholder ved Mayo Klinik, Rochester, Minn.

Nils Styrkson Lunde, blev gift paa Voss og udvandrede antagelig samtidig med broderen Baard. Hans kone døde i Chicago straks efter ankomsten dertil. Han reiste til Olmstead county, Minn., og bosatte sig paa en farm i Rock Dell township. I 1863 blev han gift med Cecilia Flom fra Aurland, Sogn; flyttede i førstningen af 1870 aarene til Lac qui Parle county og drev som farmer. I en svær præriestorm blev han en vinter udeliggende og forfrøs begge fødder, saa de maatte amputeres. Hans saueskindsfrakke frelste ham fra at fryse ihjel. Han havde tre børn: Ingeborg, døde omkring 1905; Styrk Andrew er etsteds i Nord Dakota; Julia, gift to gange, bor i Bemidji, Minn. Nils antog navnet Starkson. Han døde omkring 1915. Hans hustru døde omkring 1890.

Ole Styrkson Lunde, født 1841, blev gift paa Voss med Kari Larsdatter Bjørge, født 11te april 1846. De var begge en tid i tjeneste hos provst A. E. Smith paa Voss. I 1872 udvandrede de og kom til Olmsted county, Minn., og købte sig land ved siden af broderen Baard i Salem township. Han døde paa sin farm der den 2den januar 1924 og hans hustru den 19de oktober 1927. De efterlod sig sønnerne Lewis Starkson, som har farsfarmen, og Severt Starkson, farmer en mils vei fra farsfarmen. Kari Starkson var en søster af B. B. Larson, Millbrook, Ill.; Mrs. E. W. Gulawson og Mrs. G. R. Gulavson, Portland, Ore.

Knut Styrkson Lunde, født den 16de mars 1838, gift med Eli Rognaldsdatter Nestaas, født 14de november 1846, var i lang tid bosat paa Liland, Voss, og antog dette navn. Om vaaren 1881 udvandrede han til Amerika; landede i Baltimore og drog til Hatton, N. Dak., hvor Elis søskende var. Der blev han boende og drev som farmer og smed. Han og hustru er døde, efterladende otte børn.

Knut K. Leland, født den 26de december 1874, fulgte forældrene til Amerika i 1881 og opholdt sig med dem ved Hatton, N. Dak., til voxen; reiste senere til Canada og købte sig land i Govan, Sask. Flyttede saa til Spokane, Wash.; senere til Opportunity, Wash. Han har ved siden af farming drevet forretning med maskineri. Den 9de november 1911 blev han gift med Martha Lidsheim, som var kommen til Amerika i juni samme aar. Hendes forældre var Mads Pederson Lidsheim, født Lødve, og Anna Andersdatter Lidsheim. Knut og Martha Liland har to børn: Ella, født 1913, og Anna, født 1915, kanske flere. I 1910 var han paa besøg til Voss. Nils K. Liland er farmer og maskinoperatør i Govan, Sask., Can.; Lars K. Liland er farmer i Vera, Sask., Can.; Magli (Mrs. Eber Thompson) bor

i Strathmore, Alberta, Can.; Ingeborg Liland, gift med C. O. Lakness, er ved Vera, Sask., Can.; Ole K. Liland, farmer ved Vergille, Mont.; Styrk K. Liland, farmer ved Hatton, N. Dak., døde 1918, var gift og havde fire børn; Mrs. Andrew Heslien bor ved Hatton, N. Dak.

2. Knut Haldorson Lunde, født 1772, død 1851, gift 1803 med Ranveig Sjursdatter Bøe, født 1771, død 1865. Hun var af Miltzowætten. Oldeforældrene, Margretta Miltzow og Knut N. Sonve paa Finne. Knut og Ranveig var husmandsfolk paa Fjose og havde fire børn: Haldor, Sjur, Steffen og Ragnild.

Haldor Knutson Lunde, født 1803, blev gift med Ragnild Olsdatter Skjelde eller Børkje og var pladsmand paa Lono under Leidal. Deres børn var Knut, Ranveig, Olav og Anders. Knut Haldorson Leidal, født 1843, død 1927, gift først med Anna Davidsdatter Tvinde, saa med enke Eli Jørgensdatter Tvinde, var gaardbruger paa Tvinde; havde i første ægteskab fire børn: Ragnild, David, Martha og Marie. David kom til Amerika, var bosat sidst hørt fra, 1920, ved Virginia, Minn.; gift og har en datter i California. Martha K. Tvinde, født 1872, kom til Amerika, blev gift med Knut Skiple og bor i Chicago, Ill. Hun har været tre gange til Voss igjen; interesserer sig meget for missionsarbejde; har en søn, Iver Skiple, gift 1928. De andre er paa Voss. I andet ægteskab havde Knut Tvinde tre børn: Ranveig, Jørgen og Lars — alle i Norge. Lars er nu bekendt skuespiller i Oslo.

Ranveig Haldorsdatter Leidal, født 1847, død 1920, blev gift 1877 med Øystein Larson, født 1849, død 1925 — gaardbrugerfolk paa Høiland. Af deres fire børn er tre i Amerika, nemlig Ragnild, Ole og Anders. Ragnild Øysteinsdatter Høiland, født 1881, kom til Amerika, blev gift med Turgus O. Stall og har en 160 acres farm ved Capron, Ill., som de driver; har to døtre. Ole Øysteinson Høiland, født 1882, kom til Amerika, bor i Superior, Wis.; er enkemand; skriver sig Highland.

Anders Øysteinson Høiland, født paa gaarden Høiland, Voss, den 7de april 1885; udvandrede den 5te april 1903 og kom til Chicago den 22de samme maaned; begyndte straks efter i arbejde paa J. B. Madsons butikdstyrfabrik og var der i 6 aar indtil 1909, da han sammen med J. B. Gabrielson fra Christiansand begyndte egen forretning af samme slags; solgte i 1911 til Acorn Brass Co., som straks efter flyttede sit hovedkvarter fra Chicago til Aurora, Ill., men kjøbte aktier i firmaet og reiste med til Aurora som formand i trævareafdelingen. Denne stilling havde han i to aar til 1913, da Acorn Brass Co. blev konsolideret og han med tre andre mænd reiste til Chicago og grundlagde firmaet R. C. Shortess & Co., butik- og kontorud-

styrforretning. Firmaet bestod af F. T. Judson, R. C. Shortess, I. B. Gabrielson og Andrew Highland. De begyndte med et par arbejdere, men drev det fremover, til de havde en arbejdsstyrke paa 50 mand. I 1919 solgte Andrew Highland sin del i firmaet og købte en halvpart i forretningen med Viking B. Nordheim (vossing). Dette firma blev saa kaldt Nordheim & Highland Co., hvorefter se senere.

Andrew Highland

Den 6te april 1907 indgik Andrew Highland i ægteskab med Anna Henrikson fra Oslo. De har tre børn: Irving, Arthur og Helen. Deres hjem har været paa Belden ave. 3333, hvor de eier eget hus. Highland har i flere aar været formand i det lokale vosselag i Chicago og været sterkt interesseret i alt angaaende Voss og vossinger; var paa lokalt vosselagstevne paa Spring Prairie 1922 og samme aar paa Vosselagets stevne i Albert Lea, Minn.; kjørte i sin bil; tog da ogsaa en tur til Knut Monsons farm ved Hanlontown, Iowa, saa til Minneapolis og St. Paul og tilbage til Chicago. Med ham var arkitekt Odd O. Fletre. Highland var ogsaa paa Hundredaarsfesten i St. Paul i 1925 og Vosselagets stevne i Madison, Wis., i 1928. Han er foruden en af Vosselagets gode støtter ogsaa medlem af Loge Bjørnstjerne Bjørnson, Sønner af Norge; samt følgende frimurerloger: Portage Park 1002 A. F. & A. M., Irving Park Chapter 195; R. A.

M. St. Elmo Commandery No. 65; Knight Templar og The Medinah Temple, Arabic Order Nobles of the Mystic Shrine.

Olav Haldorson Leidal, født 1849, kom til Amerika og var en kort tid; reiste til Norge igjen og bosatte sig ved Christiansund. To sønner, Ole og Peder Hjelkrem, og en datter, Helma, kom til Amerika. Helma reiste efter et kort ophold i Chicago tilbage til Norge. Ole og Peder er vistnok i Chicago.

Anders Haldorson Leidal, født 1857, kom til Amerika, men er død ugift for mange aar siden.

Sjur Knutson Lunde var bosat i Ulvik, Hardanger, og døde der. Steffen Knutson Lunde kom til Amerika og var en tid; reiste til Norge igjen og døde der som gammel mand; kaldtes der Amerika-Steffa. Ragnild Knutsdatter Lunde blev gift med Nils Erikson Kvamme og var bosat paa pladsen Hefteshaugen under Hefte. De havde tre sønner: Lars Hefte, kom til Amerika, gift med Soffie J. Lie, er i California; Knut, født 1849, kom til Amerika i 1870 aarene; var en tid farmer ved Leland, Ill.; senere ansat ved Johnson stolfabrik i Chicago; gift to gange; hustru af hardangerfolk. Andres er ogsaa i Amerika. Nils Hefte er i DeKalb, Ill. Erik er skomager paa Voss.

3. Anders Haldorson Lunde, født 1773, var husmand paa Leidal.

TIL MINNESOTA

I aaret 1853 gjorde, saavidt vi ved, den første fra Voss sit indtog i Minnesota. Om høsten i det aar drog **Knut Erikson Rokne** derhen og tog sig land i Canisteo township, Dodge county. Minnesota var da et territorium, som var organiseret i 1849. Det optoges som stat i unionen først i 1858. I mellemtiden bosatte der sig mange norske og blandt dem en hel del fra Voss. Disse slog sig fornemmelig til i tre countier — Dodge, Olmsted og Goodhue, som grænser sammen; men enkelte fandt sig ogsaa hjemsteder i andre countier samtidigt — saaledes drog **Peter Samsonson Veisene** og søn **Magne** i 1854 lige til Dakota county syd for St. Paul. Nogen satte sig ogsaa til i Fillmore county, hvortil man trak sig nordover fra Big Canoe-settlementet i Winneshiek county, Iowa, der gik lige til grænselinjen med Minnesota.

Baade Knut Rokne og Peter Veisene drog afsted fra Koshkonong, og derfra reiste de fleste eller drog der forbi. Hvad vei Knut Rokne tog i 1853, har vi ingen greie paa, men om Peter Veisene haves god besked, da hans søn Magne senere skrev en beretning derom til "Wossingen" i Leland, og denne lyder som følger:

"Min fader, jeg og Ole Toreson var de første nybyggere i

dette settlement og blandt de første i denne del af territoriet. Vi forlod Koshkonong, Dane county, Wisconsin, den 6te mai 1854 efter at have boet der i otte aar og tillige fem aar i La Salle county, Illinois. Vi drog veien gennem Madison og drog vestover til Prairie du Chien, gik over Mississippi-floden og drog gennem Iowa over Decorah og andre byer, til vi kom til Minnesota, og endelig kom vi den 5te juli til St. Paul, hvor vi opholdt os en tid, mens et par mand gik op floden for at bese det ubebyggede land, men som de ikke fandt sig fornøjede med og kom derfor straks tilbage. Vi reiste da til Sioux Creek, hvor vi opholdt os en tid og besaa landet rundt om, indtil vi fandt Sioux Lake, hvor vi nedsatte os. Det var den 20de juli 1854. Vi begyndte da til at samle foder til heste og kvæg, hvilket gik godt, da der var rigt paa græs. Men tiden blev lang, da vi havde ingen naboer nærmere end 8 mil, og ingen fremmede hvide mennesker saa de første ti uger, da der ad en indianersti, som er indianernes vei mellem Faribault og St. Paul kom kjørende til os en mand, som var bleven postfører mellem nævnte byer og nu vilde gjøre denne tur hver uge. Den næste morgen kom her flere landsmænd fra Koshkonong, Muskego og andre steder i Wisconsin. Landet ved Sioux Lake blev opsettlet paa to aar. Siden har (ikke) mange norske settled her, men nedsat sig ved Root River, Sambros, Arne og Albert Lea Lake o. s. v.

Her er nu omtrent 60 norske og 5 svenske settlere — de fleste velstaaende og tilfredse og eie eller have "claim" paa land. Landet er særdeles godt. Vestenfor Sioux Lake er der skov, i øst prærie. Skoven er der dog ikke meget af, men farminglandet er godt over det hele — plovland, slaat og vand tilstrækkeligt.

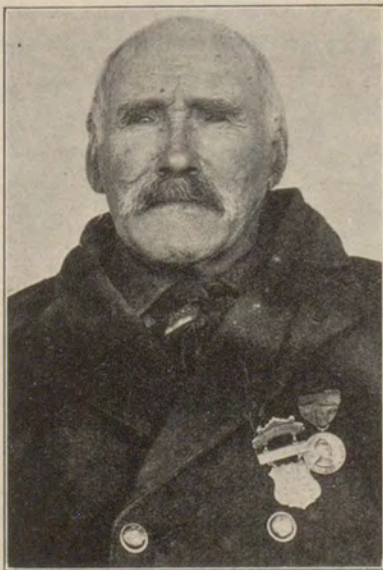
Tre mil vestenfor Sioux Lake er grænselinje mellem Dakota og Scott county, og i Scott county findes endnu meget land o. s. v. Hændigt til marked, da det bare er 20 mil til Hastings, som er en af de bedste markedspladse ved Mississippi — 30 mil syd for St. Paul o. s. v."

Brevet er underskrevet af Magne V. Samson, som da var postmester i Kristiania, Dakota county. Poststedets navn blev nok forandret til Eureka. Samson lever endnu, 92 aar gammel.

Peder Samsonson Veisene blev boende paa sit nybygge i Dakota county til sin død. Han blev 85 aar gammel, født i 1808 og døde omkring 1893. Hans hustru døde i 1895 eller 1896 i en alder af 95 aar.

Magne Samson, født paa Voss den 3dje november 1838, gik paa almueskolen i Dane county, Wisconsin. I 1855 blev han

postmester i Eureka, Dakota county, og var det, til han i 1861 hvervede sig i borgerkrigen. I denne blev han med i kompani B, 14de Missouri skarpskytterregiment, som i 1862 blev 66de Illinois regiment. Han var med i mange slag, saaledes i slaget ved Mt. Zions Church, beleiringen af Fort Henry, Tennessee, erobringen af Fort Donaldson og slaget ved Shiloh, i hvilket han blev saaret paa flere steder af granatsplinter. Saa var han med ved Corinth, Miss., Buzzards Roost, Reseca og Kenesaw Mountains. I 1863 blev han forfremmet til korporal. Hans

Magne Samson.

første tjenestetid udløb om høsten det aar, men han hvervede sig igjen og tjente til krigens slut. I 1864 blev han sergeant. Han var med i kampene ved Atlanta og i general Shermans marsch til havet. En tid gjorde han speidertjeneste for general Dodge, som havde kommandoen over 5te armekorps. Han var med ved den store parade i Washington, D. C., i 1865; blev udmønstret med regimentet den 7de juni det aar. Under tjenesten var han fire gange saaret og blev to gange sendt til hospitalet. Han var en af de bedste skyttere og er omtalt i rapporten som en særlig tapper og uforfærdet soldat.

Efter krigen drog han hjem igjen og drev med forskjelligt — gjorde opdagelsesreiser, gik paa jagt, fiskede, viste nybyg-

gere tilrettes og gjorde landmaaling. Han var i to terminer landmaaler af Dakota county — fire aar. I 1880 flyttede han til Otter Tail county, Minn., og bosatte sig paa en farm i Leaf Mountain township nær Clitherall, hvor han senere eiede 200 acres land. Han kalder sin farm "The Shiloh Farm" og bor der endnu i 1930. Han har tjent som township clerk, formand i town-styret og fredsdommer. Han var to gange gift, først i 1858 med Maria Halvorson fra Ringerike; anden gang med Kari Andersdatter Haagenon. I sidste ægteskab har han tre døtre: Betsy, gift med Axel Fjeldseth; Carrie, gift med Iver Jacobson, og Anna, gift med Martin Jacobson.

DODGE OG OLMSTED-SETTLEMENTET

I en beretning af Ole Sjurson Sætre fra 1858 sees følgende at være bosatte i countyet paa den tid i tre township:

Salem township: Ole Sjurson Gjerald, Ole Sjurson Sætre, Sjur Magneson Sætre, Anders Sjurson Sætre, John Larson Skjærve, Lars Erikson Skjærve, Eilif Amundson Bystølen og Odd Nilson Lie.

Rock Dell township: Erik Larson Skjærve, Magne Bottolfson Bystøl, Nils Flatekval, fire sønner til Styrk Bratager, nemlig Knut, Bryngel, Anders og Styrk, samt Baard Styrkson og Nils Styrkson Ukvitne (Lunde) og Helge Nilson Lie.

Vernon township: Nils Sjurson Gilderhus, Lars Sjurson Gilderhus, Jacob Knutson Thoe, Knut Knutson Thoe, Sjur Olson Brækhus, Knut Knutson Mestad, Erik Clauson Himle og Peder Haldorson (Bottolfson) Bystøl.

Canisteo township: Knut Erikson Rokne, Ole Arnbjørnson Himle, Ole Monson Taulen og Endre Olson Tesdal.

Da disse township i 1858 blev organiseret, blev Anders Sjurson Sætre supervisor i Salem township, Knut Styrkson Bratager "assessor" i Rock Dell — tillige supervisor. I Vernon township blev Nils S. Gilderhus supervisor, Jacob K. Thoe town clerk, Sjur O. Brækhus skatteopkræver.

Her har man navnene paa de første rydningsmænd fra Voss i Dodge og Olmsted countyer. De var komne der i aarene fra 1853 til '58. De fleste kom der i 1856. Da drog følgende derhen fra Koshkonong: Sjur Magneson Sætre med familie, hvoriblandt sønnerne Ole, Anders, og svogeren Ole S. Gjerald samt Lars Erikson Skjærve med sønnerne Erik og John, og Knut Styrkson Bratager, David Styrkson Bratager — vistnok ogsaa Brynjulv Bratager. Desuden Erik Clauson Himle, Nils S. Gilderhus, Lars S. Gilderhus, Jacob K. Thoe, Endre O. Tesdal og muligens flere. Den første var dog Knut Rokne i 1853.

Knut Erikson Rokne kom, som man har seet, fra Koshkonong til Dodge county om høsten 1853, og var en af de to første nordmænd der. Han tog sig land i Canisteo township — nær det nuværende Kasson. Ingen havde før bosat sig der. Første høst fik han bare ryddet væk endel kratskov, men næste aar flyttede han derhen, og blev siden boende der til sin død. Han døde af et spænd af en hest. Han var gift med Arnbjörg Torstensdatter fra Numedal, og havde to sønner: Erik og John, samt fire døtre. Farmen blev efter hans død solgt til Styrk Clauson Himle, hvis sønner har den endnu.

Magne Bottolfson Bystøl kom fra Koshkonong til Olmsted county i 1855 og bosatte sig paa preemptionland i sec. 11, Rock Dell township. Han døde allerede i 1861. Han var gift paa Koshkonong med Mari N. Giere (hallingslegt). De havde to sønner, Bottolf og Nils, samt en datter, Aase. De antog navnet Magneson.

Bottolf Magneson, født paa Koshkonong den 4de november 1847, blev gift i 1888 med Ella Roe (fra Iowa). De var bosatte paa en 160 acres farm, som han havde købt i 1878, og forblev der.

Aase Magnesdatter Bystøl, født 1849, gift med Ole Ellingson, farmer; har fire børn: Elling, Martha, Martin og Christian.

Nils Magneson, født i Rock Dell den 8de oktober 1856, gik paa Luther College i Decorah et aars tid. I 1876 købte han en farm i Rock Dell township, indgik saa i 1877 i ægteskab med Marie Giere — datter af Ole N. Giere og Inger C. Himle, og bosatte sig paa sit land. Saa begyndte han med handel i Rock Dell og drev dermed i 20 aar; leiede derpaa ud butiken, drev farming af 228 acres. Han var postmester i mange aar, townkasserer i 25 aar og countykommissioner i fem aar; var ogsaa med i bestyrelsen af stedets meieri og ysteri. Fire børn: Albert, Otto, Joseph og Marcus.

Sjur Magneson Sætre og hustru Inger tog sig land i sec. 29, Salem township, og blev boende der til sin død. Hans gamle fader, Magne Sætre, og farbror Helge (Blinde-Helge) opholdt sig hos ham. De er alle døde der og er begravne paa Østre St. Olavs gravplads. Sjur og Inger havde fire børn, som kom til Olmsted county, nemlig Ole, Asher, Anders og Anna. Datteren Martha, gift med Lars Johnson Gjerdager, forblev i Chicago. Familien skrev sig Sattre undtagen Anders, som tog navnet Seevert.

Ole Sjurson Sattre, født 1827, forblev i Chicago efter ankomsten i 1844 til næste aar, da han drog til Koshkonong, hvor han som berettet eiede 200 acres land en tid; solgte dette igjen i 1856 for dobbel pris; reiste saa til Olmsted county og tog sig

160 acres land paa preemption i sec. 30, hvor hans fader ogsaa tog land ved siden af ham. Der blev han boende. I 1868 byggede han sig et stort stuehus og havde ellers store moderne bygninger. Farmen blev tilslut paa 480 acres. Ole tjente som supervisor, fredsdommer og var en termin medlem af legislaturen. Var med at organisere meieri, telefon-kompani etc. Han og hustru havde ti børn: Sjur, født 1855, død 1899; Torbjørn, født 1857, død. Han var prest i Evansville, Minn.; Ole, født 1859, farmer i N. Dak.; Andrew, født 1861, er i forretning; Lewis, født 1864; Adolph, 1866, farmer i Dodge Co.; Mathea, født 1868, i Minneapolis; Inger, født 1872, gift med David I. Rivenes, Glendive, Mont.

Anders Seevert (Sætre), født 1837, var hos forældrene til 1862, da han købte 160 acres land i Dodge Co., men solgte dette og købte 160 acres i sec. 18, Salem township af dommer Waterman i Winona. Der byggede han store huse — en lade 48×103 fod med stenkjælder og vindmølle. Senere fik han sig ogsaa eien- dom i Byron og drev der handel. Anders valgtes i 1859 til supervisor og senere til county commissioner og fredsdommer.

I 1862 blev han gift med Mathea Johnson Enger (af Totenslegt). De fik tre døtre, Julia, født 1863, Sophia, født 1870, og Olina, født 1879.

Asher Sjursdatter Sætre, gift med Ole Stevenson Gjerald (se nedenfor). Anna Sjursdatter Sætre blev gift med Lars Sjurson Gjerald (Stevenson), se foran.

Ole Sjurson Gjerald (Stevenson), født den 1ste januar 1833, kom med forældre og søskende til Amerika i 1844 og var bosat med dem i La Salle county, Ill., til 1849, da han sammen med et kompani fra Illinois drog til California paa guldgraving. De reiste med okseteam og var seks maaneder paa reisen, under stadige farer for angreb af indianere, røvere og vilddyr. Næsten daglig hændte et eller andet rystende eventyr. Deres bestemmelsessted var Sacramento-dalen. Han tilbragte fire aar i dette strøg, saa drog han til San Francisco og tog baadleilighed til Panama-tangen, gik tilfods over denne og tog saa med skib til New York, hvorfra han reiste tilbage til Illinois. I 1856 drog han til Olmsted Co., Minn., og tog sig 160 acres land paa preemption i sec. 29, Salem township. Samme aar blev han gift med sit søskendebarn, Asher Sjursdatter Sætre. Ole var en af townets driftigste jordbrugere, men døde i ung alder — allerede i 1873. Han var med at grundlægge St. Olavs kirkemenighed. Børnene var Severt, født 1858, Anna, født 1860, Louis, født 1862, Inger i 1865. Martha i 1868 og Olina i 1872 (død som barn). Martha er Mrs. Bermestock, Stewardsville, Minn.

Lars Erikson Skjerve, født paa Voss omkring 1805, blev gift 1831 med Guro Larsdatter Skjerve, født 1807 (af Losnaæt). De fik tre børn, fødte paa Voss, nemlig Erik i 1832, John i 1834 og Ingeborg i 1840. I 1854 udvandrede de til Amerika og kom først til Deerfield, Wis., hvor Guros broder, Nils L. Skjerve, var. Derfra drog de i 1856 til Olmsted county og tog sig land i sec. 25, Salem township. Der forblev de til sin død. Han blev 75 aar gammel og døde i 1880. Hun døde tre aar senere. De var med at grundlægge St. Olavs menighed og er begravne paa Østre St. Olavs gravplads.

Erik Larson Skjerve blev gift med Anna Styrksdatter Bratager og var farmer i Rock Dell township til sin død. Han efterlod sig to sønner, Lars og Styrk — kanske flere børn. Lars reiste længer vestover og bosatte sig. Styrk fik farsgaarden, men solgte og drog ligeledes til vesten. John Larson Skjerve var farmer nær forældrene i Salem. Ingeborg Larsdatter Skjerve blev gift med Baard Styrkson Lunde, som kjøbte hendes farsfarm.

Bratager-Familien

Denne familie er en gren af Fjoseætten, af hvilken andre grene er i Amerika. Lars Styrkson Fjose — en bror af Ivar Styrkson Vike — far til førnævnte Nils Ivarson Vike og hans søskende — blev gift med en enke paa Lemme og blev bosiddende som gaardbruger der. Han havde børnene Styrk, Haavar, Brynjulv, David og Kari. Styrk kom til Amerika. De andre forblev paa Voss, men med mulig undtagelse af Haavar har de alle efterkommere her. Haavard Larson Lemme blev gift med enken efter Sylfest Brynjulvson Fletre og bosat paa Fletre. Stedsønnen var lærer Sylfest S. Fletre ved Story City, Iowa. David Larson Lemme var den velkjendte lærer, kirkesanger og orgelbygger m. m. paa Voss. Han blev gift med Arnguna Andersdatter Kløve og kjøbte hendes farsgaard, da broderen Anders A. Kløve i 1843 reiste til Amerika. En datter var gift med Lars D. Kløve, Northwood, Iowa. Brynjulv Larson Lemme fik farsgaarden paa Lemme. Hans søn var Ivar B. Lemme (Larson), Byron, Minn. Kari Larsdatter Lemme blev gift med Claus N. Selheim og har efterkommere i Amerika saavel som paa Voss.

Styrk Larson Lemme kom sluttelig til Amerika med en stor familie. Han var født 1795, gift omkring 1827 med Kari Davidsdatter Hylle — halvsøster af forannævnte Sjur Knutson Hylle paa Skoponong. De var bosatte en tid paa Kvale. Saa kjøbte Styrk i 1835 gaarden Bratager paa auktion og blev boende der til 1850, da gaarden solgtes, og han med familie tog ophold en

tid paa Grotland. De havde da ni børn: Anna, Lars, David, Knut, Anders, Brynjulv, Styrk, Britha og Ingeborg. Alle undtagen Lars kom til Amerika tilligemed forældrene. Knut og Britha var de første som udvandrede. De kom til Amerika i 1850 og reiste til morbroderen Sjur K. Hylle paa Sköponong. I 1852 drog saa Styrk med hustru og endel af børnene afsted. David og Lars var igjen, men David kom i 1854. Styrk med familie kom til Sköponong og var bosat der i to aar. Da David kom, kjøbte de en farm i Deerfield, Dane county, og bosatte sig der. Der døde Styrk Bratager i 1855 og er begravet ved Liberty Prairie kirken der. Børnene drog til Minnesota og deres moder blev med dem. Hun døde i Rock Dell, Olmsted county, Minn., og er bisat paa Østre St. Olavs gravplads. Alle børnene antog først navnet Larson efter bedstefaderen; men Knut fik sit navn forandret senere til Bratager. Alle Styrk Bratagers børn var høje af vekst. Lars og Anders var adskilligt over det almindelige.

Lars Styrkson Bratager, født 1829, fik skoleundervisning hos farbroderen David Lemme paa Kløve og blev skolelærer paa Borstranden og i Reppen. I 1852 tog han ind paa Stends landbrugsskole, og efter udexaminationen derfra ansattes han ved skolebestyrerens hjælp hos dennes broder Rolfson i Sandvigen, Bergen. Der forblev han til sin død. Han blev gift med Cecilie Larsdatter Løhn, Vossestranden. De fik seks børn, som alle kom til Amerika tilligemed moderen. De var Lars Bratager, som er malermester i Minneapolis, Minn., gift med Laura Rindahl fra Søndmøre — nu hovedpræsident af Døtre af Norge, og kjendt som forfatterinde. De havde tre sønner, som blev indkaldte til krigstjeneste i verdenskrigen — den ene over til Frankrige. Tillige var deres svigersøn (trønder) over i krigstjeneste. Styrk Bratager, afdelingsbestyrer ved Great Northern & Pacific jernbanen, Minneapolis, Minn. Peter Bratager, jernbanefunktionær, St. Paul, Minn. Olav Bratager, gift med Ingeborg Styrksdatter Leidal, Glendive, Montana. Karen Bratager i St. Paul. Karl Bratager, død. Deres moder Cecilia Bratager kom til Minneapolis og var der i to aar, saa var hun 28 aar i St. Paul og døde der i en alder af 88 aar.

David Styrkson Bratager — kaldte sig Larson — født den 4de august 1830, reiste fra Deerfield, Wis., i 1856 til Rock Dell, Olmsted county, Minn., tog sig 80 acres regjeringsland i sec. 16. Senere havde han 178 acres. Det første land havde han sammen med broderen Brynjulv, og moderen opholdt sig hos dem til sin død. Han blev i juni 1875 gift i Chicago med Jorund (Julia) Brynjulvsdatter Nordheim, født 1846; udvandret 1866,

og blev bosiddende paa sit land. David døde i 1907 og hans hustru den 11te mars 1930. De fik fem børn: Kari, gift med H. Nelson, Alkabo, N. Dak.; Bennett Larson, Ellsworth, Wis.; Isabell, gift med Ole Moe, Rock Dell, Minn.; Stark Larson, farmer i Nord Dakota, døde 1918; Mrs. Charles Bolles, Rochester, Minn.

Knut Styrkson Bratager, skrev sig først Larson, men fik det forandret til Bratager da brorsønnerne kom til Amerika. Han var født paa gaarden Kvale, Voss, den 26de august 1832. Var i tre aar bosat ved Palmyra, Wis., og gik der to maaneder paa skole, saa var han 1½ aar i Whitewater og reiste saa til Deerfield, Wis., hvor han var ved faderens død. Om høsten 1856 reiste han til Olmsted county. Reisen gik med jernbanetog til Prairie du Chien, saa med baad til Wabasha og derfra med postvogn til Rochester. Saa købte han 160 acres land i Rock Dell township og bosatte sig der, men flyttede i 1860 til Vernon township paa 160 acres land. Solgte igjen siden og købte 240 acres i sec. 1 og 2 i Rock Dell, hvor han boede siden. Han var meget benyttet i townets bestillinger. Var første assessor i Rock Dell. I 1861 supervisor i Vernon og town clerk der i 1862. Forresten havde han i tidens løb alle townbestillinger baade i Vernon og Rock Dell. Var 18 aar skoleklerk.

Den 28de oktober 1858 blev han gift med Ingeborg Ellefsdatter Holum fra Aurland, Sogn. Hun døde i 1905 og Knut opholdt sig siden hos sønnerne Lewis og Martin, som købte farsfarmen. Han havde fem børn: Styrk og Ellis Bratager, som driver klædeshandel i Rochester; Styrk, gift med datter af Anders Sætre, er død; Lewis og Martin, gift med Anna E. Nerison, havde hjemmefarmen, Lewis døde 1908; Kari, Mrs. L. W. Brown, er i Larkins, Florida. Knut Bratager besøgte Voss igjen, da han var 81 aar gammel.

Anders Styrkson Bratager, den fjerde søn, skrev sig Larson. Han købte sig straks 160 acres land i Rock Dell og havde en pen farm; drev en tid ogsaa som murer. Han var meget benyttet i townbestillinger. Hustruen hedte Sarah (Sigrid). De havde mange børn, af hvem kun Styrk A. Larson kjendes. Han var født i Rock Dell den 9de oktober 1867, gjennemgik business college i Rochester; købte saa bedstemorens hjemsted i sec. 13 og blev boende der. Han blev gift i 1893 med Martha Garwick af Vernon og har 10 børn.

Brynjolv Styrkson Bratager, skrev sig Brown Larson, var født omkring 1840. Eiede en tid farm sammen med broderen David og var skolelærer en tid (engelsk skole); flyttede saa til Byron og drev handel sammen med Anders Sætre (Seevert). I

1869 var han medlem af legislaturen og tillige i 1870. Han studerede lovkyndighed hos Stearn & Start, men blev syg af tæring og gjorde saa en tur til Norge. Der døde han i Bergen i 1873, i en alder af 33 aar. Da han sad i legislaturen var han endda ikke fuld borger, da han kun havde sit første papir, hvad der indtil to aar efter var tilladt.

Brita Styrksdatter Bratager blev i 1858 gift med enkemand Lars Ellefson Holum — en bror af Knut Bratagers hustru, og boede i Olmsted Co. Anna Styrksdatter Bratager blev gift med Erik Larson Skjerve, hvorom foran. Ingeborg Styrksdatter Bratager døde ganske ung.

Erik Clauson Himle, født 19de oktober 1830, blev gift i 1853 med Synva Ellingsdatter Kvale fra Sogndal og bosatte sig paa en farm i sec. 8, Christiana township, Dane county; flyttede til Vernon township, Dodge county, Minn., i 1857 og drev som farmer til konens død 1899, da han flyttede til Hayfield. I 1879 var han medlem af statens legislatur for Dodge county. I 1907 flyttede han til Benedict, N. Dak.; gjorde senere en tur til Norge; blev gift med en dame fra Oslo; døde i Bismarck, N. Dak., i 1910. Han havde otte børn: Claus Himle, født 6te juli 1854, død ugift; Gjertrude Himle, født 10de april 1859, gift 1878 med Lars Lillehaugen, født 1853 i Aal, Hallingdal, Norge, bor i Benedict, N. Dak.; har fire børn: Cecilia, Elvin, Amanda og Lester — de to sidste døde; Ellen Himle, født 14de Juni 1858, gift 1888 med Olliana Bøium og har 11 børn: Erick, Clarence (død), Susie, Dortha, Rachel, Rubin (død), Stella, Olga, Mabel, Eddie og Nora, farmer i sec. 11, Vernon township, Dodge Co.; Ole Himle, født 24de november 1860, farmer i Vernon, gift 1884 med Christine Bøium og har syv børn: Selma, Cora, Ervin, Obert, Arthur, Arnold og Myrtle; Dortha Himle, født 1ste april 1862; Helena Himle, født 23de december 1866, gift 1887 med O. A. Jacobson, postmester i Rothsay, Minn. Har 10 børn: Alfred, Ernst, Sophia, Myrtle, Jay, Herman, Esther og Leonard; Martha Himle, født 8de juli 1871, gift 1891 med Peter L. Trygstad, bygmester i Tacoma, Wash.; Aase Himle, født 23de august 1875.

Lars Sjurson Gilderhus kom til Dodge county, Minn., i 1854 og bosatte sig i Vernon township. Han var født paa Voss den 26de september 1804; blev gift med Ranveig Knutsdatter Seim, født 1820 — søster af forannævnte Ivar Seim og Eli Duxstad. De udvandrede i 1850 og kom til Deerfield, Wis., hvor de opholdt sig til 1854. De blev bosiddende paa sit land i Vernon til sin død. Lars døde i februar 1886 og Ranveig i februar 1900. De havde fem børn: Martha, født 23de februar 1845, døde i januar 1877, var gift med Peter Tverberg (Tindal); Christense, født 26de

september 1854, blev gift med Knut Lee — søn af Knut Ivarson Vike fra Spring Prairie, Wis.; Sivert Gilderhus, født 22de mars 1861, blev gift d. 11te februar 1897 med Johanna Nelson (dansk) og blev bosiddende paa farsfarmen. I 1913 valgtes han til sheriff i Dodge county og var det i 14 aar til 1827. Han bor nu i Kasson, Minn. Har fire sønner: Leon Norman, Mynford Richard, Walter Henry og Benney Augustus. De to ældste sønner var i krigstjeneste. Anna Gilderhus, født den 13de januar 1864, blev gift med Erick Lee — Knuts broder, som døde tidlig og hun blev saa gift med broderen Sjur Lee. Hun bor i Minneapolis, Minn.

Nils Sjurson Gilderhus, som først bosatte sig i Deerfield township, Dane Co., bosatte sig i 1856 paa land i Vernon township, Dodge Co., og blev boende der til han i 1881 lod sønnen Lewis overtage sit land der; reiste saa til Nelson county, Nord Dakota, og bosatte sig der som en af de aller første nybyggere ogsaa i dette county. Der forblev han til sin død, der indtraf i 1890. Han efterlod sig ni børn: Martha, gift med John Quale (fra Sogn); Gunhild, gift med Anders A. Lie, er begge døde, hun i 1875; Betsie, gift med Ole F. Forde og bor i Wyndmere, N. Dak.; Anna, døde 1882, gift med Rasmus Munson og boede i Minneapolis, Minn.; Gjertrud, gift med Ole Lindvik, ogsaa i Minneapolis; Siver, bor nær Manfred, N. Dak.; Torsten, boede i Sheyenne, N. Dak.; Andreas i Aneta, N. Dak.; Lauritz, ved Hayfield, Minn., den sidstnævnte blev i 1893 gift med Margarethe Thompson og har fire børn: Narvin, som er gift og bor hos faderen, Rueben, samt Lewis, som er gift og bor i Minneapolis, Thomas og Doralld.

Jakob Knutson Thoe, født i Evanger den 30te oktober 1824 og søn af Knut Knutson Thoe, udvandrede som foran nævnt i 1850 og kom til Deerfield township, Dane Co., Wis., hvorfra han efter at have udmerket sig som bygmester kom til Dodge county i 1856 og bosatte sig i Vernon township, ni mil øst fra Hayfield. Han var før afreisen samme aar gift i Chicago med Sigrid Philipsdatter Øye fra Bergsdalen, der ogsaa var kommen til Amerika i 1850 i følge med nogen fra Bryn. Til Dodge Co. reiste de med overdækket vogn. Thoe blev snart givet plads i townstyret. I 1860 og '61 var han townklerk; i 1866 supervisor. Han døde i forholdsvis ung alder i 1873, hans hustru senere. De havde 10 børn, af hvilke de ni døde i barnealderen. Den gjenlevende var

Fremont J. Thoe, født i Vernon township, Dodge county, den 30te oktober 1858. Sit navn fik han efter det republikanske partis grundlægger, John Fremont, som beundredes af mange norske. Fremont Thoe voksede op paa farmen. Bare 15 aar gammel

ved faderens død, fik han nok at ivaretage, men greiede det udmerket, som det har vist sig. Han kom snart med i townets gjøremaal og valgtes først til fredsdommer. I 1888 var han en termin medlem af repræsentanthuset i legislaturen og i 1911 og 1913 medlem af senatet, og ligeledes i 1923 og 25. Han har været præsident af The Farmers Elevator Co.; organiserede lumber company i 1907 med 600 medlemmer. Han er præsident af The Citizens State Bank i Hayfield, som han var med at grundlægge. Den begyndte med en kapital af \$15,000; nu behandler den beløb af en halv million.

Fremont J. Thoe

Den 23de juni 1880 indgik han i ægteskab med Lizzie Otterness, datter af Ole Otterness (Aurland, Sogn). De har fem børn, som lever, nemlig Jacob F., Oscar Alfred, Fremont, Richard Melvin og Nora Lydia. Oscar er doktor — de andre farmere og bor nær faderen. I 1929 valgtes han til direktør i Vosselaget.

Knut Knutson Thoe — Jacob Thoes fader og broder af Hal-dor K. Thoe (se foran), født paa gaarden Thoe 1799, udvandrede som enkemand i 1865 og reiste til sin søn i Vernon, Dodge Co., Minn. Han døde der omkring 1879, 80 aar gammel. Foruden Jacob havde han sønnerne Odd og Knut samt datteren Brytva, gift med Sjur Brækhus.

Odd Knutson Thoe, farmer i Vernon township, Dodge Co.,

Minn., var født paa gaarden Thoe den 27de november 1821; søn af forannævnte Knut Knutson Thoe. Han blev gift paa Voss med Britha Knutsdatter Bragestad, født 16de oktober 1831; udvandrede med familie i 1872; reiste med skibet "Christoffer Columbus" og kom til Quebec den 18de juni; drog derfra til Dodge Co., Minn., hvor han forblev og drev som farmer. Han havde otte børn: Knut, født 1861; Agathe, født 1865; Anna, født 21de november 1858, gift nær Herram, S. Dak.; Ed, født 27de november 1863, Wallace, S. Dak.; Gulleik, født 15de august 1865, Wallace, S. Dak.; Johannes, født 25de mars 1867, Wallace, S. Dak.; Jacob, født 1868, Wallace, S. Dak. (se senere); Bertine, født 3die september 1873, gift med Anderson, Wallace, S. Dak.

Knut Knutson Thoe d. y., født paa Thoe, Evanger, Voss; udvandrede i 1856 og kom aaret efter til Dodge county, Minn., hvor han købte land og siden var bosat. Flere børn. En søn, Ole, var farmer ved Fordville, N. Dak., og havde jernvareforretning i byen senere.

Endre Olson Tesdal bosatte sig i Canisteo township, Dodge Co., da han i 1856 drog derhen. Han var kommen til Amerika i 1844. I 1858 blev han gift med Ingeborg Nilsdatter Lie (Bergsdalen), søster af Anders Lee, Deerfield, og hans søskende. Hun kom til Amerika i 1857 sammen med moderen. Endre Tesdal døde 1895 i en alder af 86 aar — hans hustru en 10—12 aar senere. De havde ingen børn.

Ole Monson Taulen, skrev sig Monson. Han satte sig i 1856 op en smedje i Canisteo township og drev som smed. Den eneste forretning i townet i lang tid.

Ole Arnbjørnson Himle — søstersøn af Claus Erikson Himle — tog sig land i Canisteo township. Han kaldte sig Ambers; døde for mange aar siden i Minnesota.

Helge Nilson Lie kom til Olmsted county, Minn., i 1856 — samme aar som han kom til Amerika. Der købte han samme aar 160 acres land af en Mr. Gifton. Aaret efter kom hans mor Anna, født Sætre, broderen Odd og søsteren Ingeborg samt hans forlovede fra Norge, Anna Johannesdatter Horveid. Han reiste da til Deerfield, Wis., efter dem og vendte tilbage efterat han og Anna Horveid var viede i Liberty Prairie kirken af pastor A. C. Preus. De blev saa boende paa sit land i Rock Dell til sin død, han den 16de januar 1908 og hun den 4de mai 1923. De efterlod sig syv børn: Anna, Agitha, Nils, John, Louisa, Martha og Ole.

Anna Helgesdatter Lee blev gift med John Pederson Frogner og har boet i og nær Hayfield, Minn. Agitha Helgesdatter Lee blev gift med Knut L. Brakke. Nils Helgeson Lee blev gift

med Karoline Sjerne; opholdssted ukjendt. John Helgeson Lee bor i Kasson, Minn. Er gift med Bertha Levold. Louisa Helgesdatter Lee blev gift med Ole Gulberg, døde omkring 1905; boede i Canestio township, Dodge Co. Martha Helgesdatter Lee blev gift med David Brakke og bor en mil fra sin fars gamle farm. Ole Helgeson Lee blev gift med Anna Larson og er klædesvarehandler i Fergus Falls, Minn.

Ellef Amundson Bystøl kom til Olmsted county i 1857 og bosatte sig i Salem township. Hans hustru hedte Gjertrud. De var først bosat i Wisconsin. De forblev paa sit hjemsted i Salem til sin død — han i 1906 og hun i 1908, og er begravne paa Østre St. Olavs gravplads. De var med at organisere denne menighed. De efterlod sig to sønner, Erick E. og Ole, kanske flere børn. Familien antog navnet Amundson.

Erik E. Amundson, født i Dane Co., Wis., den 16de januar 1855, blev gift 1909 med Gurina Larson og bor paa det gamle hjemsted. Ole Amundson, født 11te december 1857, blev gift 1886 med Anna Johnson og er farmer ved siden af broderen i Salem township. Har tre børn, George, Julia og Agnes.

Odd Nelson Lee blev gift med Ragnild Rud og var bosat efter sin ankomst til Olmsted county i Salem township til sin død.

Knut Knutson Mestad var i 1858 gift paa Koshkonong med Brita Bjøndal. I 1859 var han bosat i Vernon township; blev saavidt vides boende der. B. K. Mestad, hustru Julia, R. 1, Hayfield, Minn., antagelig søn. 44 aar; har seks børn: Bertha, Elmer, John, Bert, William, Walter.

Baard Styrkson Lunde eller Ukvitne, kom til Rock Dell i 1858 (se Baardslegten Lunde).

Nils Styrkson Lunde — Baards bror (se Lundeætten).

Sjur Olson Brækhus, antog navnet Sivert Olson. Han kom til Vernon township, Dodge Co., i 1857 samme aar som han udvandrede til Amerika. Han var født paa gaarden Brækhus i Teigdalen, Evanger, den 16de september 1832 af forældrene Ole Sjurson Brækhus og hustru Martha Larsdatter Aarhus. Han var en kort tid paa lærerskole og blev saa omgangsskolelærer i Teigdalen en tid, men maatte snart overtage farsgaarden. Den 14de april 1853 indgik han i ægteskab med Brytva Knutsdatter Thoe — en søster af forannævnte Jacob Thoe — og boede saa paa Brækhus til han i 1857 overlod gaarden til en søster og udvandrede til Amerika. Der kom han først til Koshkonong, stansede der en kort tid hos Gulleik T. Saude. Kjøbte sig saa et spand okser, en ko og vogn med andet og kørte saa til Minnesota, hvor han straks bosatte sig nær svigerbroderen Jacob Thoe. Sjur tog straks fat paa at lære sproget til grundighed — gik en

dag i engelsk skole, resten gjorde han ved selvstudium. Efter 1½ aars ophold her i landet tog han paa sig at føre en sag i retten og vandt. Han blev snart benyttet som offentlig bestillingsmand. Allerede i 1858 blev han kasserer for Vernon township — den første der var — og holdt dette til 1865. Siden var han formand i townstyret, fredsdommer og senere i to terminer skifteretsdommer for countyet. Han var da i 70-aars alderen. Sin gaard dyrkede han godt op til et mønsterbrug og der var et gjæstfrit sted, hvor nykommere altid var velkomne. Han døde i 1914, hustruen nogle aar før. Begge er bisatte paa Østre St. Olavs gravplads.

De efterlod sig otte børn: Martha, født 7de november 1854, blev gift med Knut Opheim; Ole (Anton O.), født den 17de september 1857, blev gift med Brytva G. Aarhus og har det meste af det gamle hjemsted; Agnes A., født 29de november 1859, gift med Ivar Gulleikson Skjerveggen og bor i Enderlin, N. Dak.; Britha, født 15de april 1862, død, var gift med John J. Fosse og boede i Fertile, Minn.; Julia, født 24de mars 1864, gift med Anders Anderson og bor ved Sargent, Minn.; Knut, født 11te mai 1866 (død), blev gift med Petra Heltene; Marie, født 11te november 1869, gift med Theodor A. Terdal; Anna, født 29de mai 1872, gift med Andrew P. Johnson.

Lars Olson Brækhus — en broder af forannævnte Sjur Brækhus — kom til Vernon township i 1858 og var farmer der til sin død. En søster forblev i Norge.

Peter Bottolfson Bystøl, kom til Amerika 1841 og bosatte sig først paa Koshkonong; købte vildt land to mil vest for Cambridge, Wis., og boede der, men drog senere til Minnesota, formentlig i følge med Magne B. eller Eilef Bystøl og bosatte sig i Vernon township.

Knut O. Hæve.

Peter Knutson Løne kom fra La Salle Co., med familie til Olmsted county omkring 1860, og bosatte sig nær sin hustrus brodersønner og forblev der til sin død. Familien antog navnet Peterson. De havde fire børn: Ole, Ivar, Knut og Aad.

Ole Peterson boede i Jackson, Minn., og døde der omkring i 1900. Ivar Peterson bor ved Denbigh, N. Dak. Knut Peterson, gift med Sigvor Larsdatter Exe — søster af Mattis; har mange børn. Aad Peterson, født den 19de mars 1843 i Veiseteigen, Voss; døbt i Vangens kirke. Arnguna Møen bar ham til daaben. Var som gut hos David Gjerager. Udvandrede med forældrene i 1857 og kom til Leland, Ill. Var med at trykke "Wossingen" der. Flyttede med forældrene til Minnesota. Hvervede sig i februar 1864 i borgerkrigen og stod i 9de Minnesota

Inf. Reg. Var med i slagene ved Gunntown, Tupelo og Tallahatchie River, Miss., og Nashville, Tenn., hvor de slog Hoods arme paa to dage; saa ved Mobile, Alabama; fik der en kugle gennem hatten, saa den faldt af. Ved Nashville traf han i slaget sammen med Lars Knutson Endeve, som stod i 5te Minn. Reg., og som han ikke havde seet siden han reiste fra Voss. Aad blev udmønstret i august 1865. Den 9de april 1873 blev han gift med Ingeborg Mebust fra Selbu, Norge. De bosatte sig først ved Byron, Minn., paa farm, men flyttede siden til et homestead han tog seks mil fra Evansville, Minn., og har siden boet der. Hans hustru døde tidlig, efterladende fem børn: Ole, Peter, Rundel, Sivert og Bertina — seks var døde. Efter 3½ aar indgik han i ægteskab med Johanna O. Krogstad, ogsaa fra Selbu, Norge. De fik fire børn: Ester, gift med August Midtgard, anlægsformand ved jernbane; Oscar, var med i verdenskrigen; Petra og Agnes (død som barn). Alle sønner har farme — Sivert og Oscar nær Evansville, Ole, gift med Bergo — i slekt med Knute Nelson — bor vest for Madison, Minn. Har to døtre og fire sønner. De andre er ved Valrous, N. Dak.

Aad Peterson døde i august 1925.

Jacob Larson Træfald, født 1830 paa gaarden Træfald i Eksingedalen, Voss; udvandrede til Amerika i 1856 og kom til Cambridge, Wis. Der blev han i 1857 gift med Britha Anderson fra Sogn; drog saa i 1861 til Dodge county, Minn., og forblev der til 1871, saa flyttede han til Lac qui Parle county. Han døde i 1882. Hans hustru lever endnu i 1930 — 95 aar gammel. Deres søn er Andrew J. Larson, født i Dodge county, Minn., 1865; blev gift 1898 med Thea Larson — datter af Gulleik Larson Trefald, og er bosat paa en farm i sec. 36, Canisteo township, Dodge Co., Minn., nær Kasson. De har to børn, Jacob og Anna (fru Bennie Bungum). Jacob Trefalds fader Lars Jacobson Trefald, født 1809, kom til America i 1864 og bosatte sig i Dodge county, Minn., hvor han døde i 1898.

Ole Olson Hæve, skrev sig Havey, kom til Dodge county fra Koshkonong i 1864 og bosatte sig paa en farm i Vernon township. Der blev han boende til sin død, der indtraf i 1881. Ved siden af at være farmer, var han i 13 aar postmester i Vernon. Hans hustru døde i 1926 nærpaa 90 aar gammel. De havde elleve børn: Martha, Lina, Susan, Lyding, Henry, Herman, Ole, Willie, Ida, Nora og Emma. Af disse døde Herman, Ida og Emma i ung alder. Se under Koshkonong.

Lars Arneson Bolstad kom til Dodge county, Minn., i 1865, efter et aars ophold i Amerika. Han har født paa gaarden Bolstad, Voss, den 13de september 1834 og var søn af Arne og Guro

Bolstad. I 1864 udvandrede han til Amerika og opholdt sig det første aar ved Lake Superior, hvor han var beskæftiget ved kobberminerne. Derfra kom han i 1865 og købte sig land i Vernon township. Der indgik han om høsten 1866 i ægteskab med Brita Brynjulvsdatter Evanger, født paa Kvilekval 10de december 1836, datter af skrædder Brynjulv Johnson Evanger og hustru Gjertrud. Hun var opvoksen paa Evanger. Kom til Amerika i 1865 og opholdt sig en tid i Chicago. Reiste saa til Dodge county, hvor hun blev gift med Bolstad. De drev en farm der i omkring 14 aar, hvorpaa de solgte og drog til Polk county, Minn., hvor de var de allerførste nybyggere i egnen ved Fertile. De døde der paa sit hjemsted — Lars i 1915 og hans hustru i 1921. De efterlod sig to sønner: Andrew, født 4de august 1867, som har farsfarmen ved Fertile, og Oscar, som er prest. Den sidste har skrevet beretningen om Fertile.

Ivar Brynjulvson Lemme, født den 16de december 1840, skrev sig Ivar B. Larson efter bedstefaderen (se Bratager-slegten). Han kom til Amerika i 1867 med skibet "Norden" og var først et aars tid bosat i Chicago, hvor han den 27de februar 1868 blev gift med Ingeborg Nilsdatter Bøe (Raundalen), født den 27de december 1842. De blev viet af pastor Krognes samtidig som Ingeborgs søster Olina og Anders T. Heg blev viet. Samme aar reiste de til Olmsted county og fik sig land i nærheden af hans slegninger af Bratager-familien i Rock Dell township, R. 2, Byron, Minn. Der forblev de til sin død. Ivar døde i 1917 og Ingeborg i 1925. De fik fire børn: Brynjulv, født i 1869, død i 1893, gift med Synva Heg, som døde i 1921; Nils Martin, født den 20de mai 1873, bor i Byron; Emma, født den 17de mai 1881, gift med Lars B. Starkson, bor i Rochester, Minn.; Anton Neman, født den 6te januar 1887, har hjemme-farmen. De skriver sig Larson.

Ivar Lemme og hustru interesserede sig meget for Vosse-laget, af hvilket de var medlemmer. Ivar har en bror, Andrew B. Larson, i Colton, S. Dak., og havde fire søskender paa Voss: Lars, Nils, Eli Gjerdkval og Guri Norekval.

Jacob Larson Øie kom til Amerika i 1861 og samme aar til Dodge county, Minn., hvor hans broder Philip boede. Han var født paa gaarden Øie i Bergsdalen den 29de juni 1839. Hans fader var Lars Horveid. Bedstefaderen, Henrik Eie, var med i svenskekrigen. I 1862 hvervede han sig i borgerkrigen og stod i 10de Minnesota regiment. Først blev han i 1863 med regimentet sendt mod indianerne og saa til Syden, hvor han var med i slagene ved Big Mound, Mound og Strong Lake i juli 1863, ved Tupelo, Miss., i juli 1864, Nashville, Tenn., december

samme aar og ved Spanish Fork i mars og april 1865. Blev nær skudt i sidstnævnte slag, da en kugle gik gennem uniformen. Efter krigens slut i 1865 kom han igjen til Dodge county og blev der i 1867 gift med Brita Larsdatter Træfald og satte sig til som farmer. I 1882 flyttede han til Garfield township, Polk county, og tog "claim". Efter to aars ophold der flyttede han til byen Fertile, hvor han døde i 1927.

Styrk Clauson Himle, født den 20de februar 1834, kom til Dodge county fra Koshkonong, Wisconsin, omkring 1868, som berettet foran. Han var gift paa Koshkonong med Bertha Reiersdatter Kvale fra Sogn. Han kjøbte i 1880 den gamle farm som Knut Erikson Rokne først havde bosat sig paa, adresse Kasson, Minn. Der forblev han som farmer til sin død. Han efterlod sig ni børn: Christian i Rockville, Minn., John i Nord Dakota, Lewis paa hjemmefarmen, Anna, Ed driver hjemmefarmen ved Kasson, Minn., Andrew i Nord Dakota, Norman i Rochester, Minn., Clarence i Rockville, Minn.

Aasa Clausdatter Himle, født den 16de februar 1840, blev gift i 1867 med Gulbrand Gulbrandson fra Oslo-kanten, der antog navnet Orning. De var bosat i Vernon township, Dodge county, Minnesota, hvor hun døde den 8de august 1875 og er begravet ved Vest St. Olavs gravplads. De havde fire børn: Christian, som driver kjødvareforretning i Hayfield, Minn.; Fredrik, døde i 1911; Martha, døde som barn; Gina, døde den 13de januar 1924.

Martha Clausdatter Himle, født den 10de mai 1843, blev gift med Sofus Listoe—dansk—og var bosat i Dodge county, Minn. Døde i 1869. Deres søn er medlem af selskabet Listoe & Vold, St. Paul, Minn.

Guro Clausdatter Himle, født 4de september 1846; blev gift med Marius C. Listoe; Anna Clausdatter Himle, født 27de september 1850, døde ugift i Chicago. Anna Clausdatter Himle d. æ., født 11te januar 1837, døde ugift 1926.

Inger Clausdatter Himle og mand, Ole N. Giere, flyttede fra Koshkonong i 1868 og bosatte sig paa en farm i Rock Dell, Olmsted county. Ole døde der i 1893. Inger boede siden hos børnene og døde i Minneapolis i 1918, 90 aar gammel. De er gravlagte i Rock Dell. Paa Koshkonong hørte de til Liberty Prairiekirken, i Rock Dell først til Østre St. Olav, saa til Zion menighed, som de var med at stifte. De efterlod sig otte børn: Nils O. Giere, som er prest (se senere); Mari, født i 1857, blev gift med Nils Magnesen (Bystøl), hvorom nævnt foran; Gjertrud, født i 1858, blev gift med T. A. Giere og bor i Minneapolis, Minn., og har otte børn: Clara, Cora, Inger, Emma, Richard, Willard, Victor og Lula; Anna Giere, født i 1860, blev gift med

O. C. Bergan, Willmar, Minn., og har tre børn: Otto, læge i Clinton, Minn.; Ida, gift med pastor Roseland; Clara (Mrs. Flatland, Willmar, Minn. Claus Giere, født i 1861, gift med Carolina Fingarson, Hayfield, Minn.; Mari Giere, født i 1863; Helena Giere, født i 1866, gift med M. C. Bergan, Spokane, Wash., har to børn; Erik O., født i 1868, læge i Minneapolis, Minn. (Se senere.)

John J. Fosse kom til Dodge county i 1871, samme aar han kom til Amerika. Han var født paa pladsen Kvashaugen under Langeland i Teigdalen, Evanger, den 5te august 1853. Hans forældre var John Torkelson Fosse (Eksingedalen), født i 1815, og Sigrid Larsdatter Gulbraa. Faderen drev som graastensmurer paa Voss. Han kom ogsaa til Amerika paa sine gamle dage og døde her i 1904 i en alder af 89½ aar. Bedstefaderen, Torkel Fosse, var med i svenskekrigen og var næsten ihjelsultet, før han kom hjem igjen. John J. Fosse udvandrede sammen med sin bror Nils og reiste med skibet "Sarah", ført af kaptein Johan Lund fra Voss, til Quebec, hvortil de ankom i juni 1871. I Dodge county begyndte han som farmarbejder og gik ti maaneder paa "common"-skolen der. Den 6te december 1879 indgik han i ægteskab med Britha Sjursdatter Brækhus. Senere drog han til Nord Dakota og i 1891 til Garfield township, Polk county, Minnesota, hvor han siden forblev til sin død i november 1924.

Lars Gullikson Leidal kom til Olmsted county i 1871, samme aar han udvandrede fra Voss. Han var søn af Gulleik Erikson Skjerve, en bror af Lars E. Skjerve i Salem, Olmsted county, og kom til ham. Faderen var pladsmænd paa Leidal, og det var Lars ogsaa efter ham, indtil han udvandrede. Han var gift med Martha Torbjørnsdatter Gjellen, Vossestranden, og havde to sønner, Ivar og Torbjørn, og to døtre, Gudve og Martha, fødte paa Voss. Lars holdt sig en tid hos sit søskendebarn Erik Skjerve, indtil han fik købt 80 acres land nær ved ham og bosatte sig der. Han og hustru er døde for flere aar siden. Af børnene blev Gudve gift med en Johnson og har flere børn, blandt dem sønnerne Juul og Lewis, som var med i verdenskrigen, hvor Lewis som korporal faldt paa slagmarken. Leidals andre børn var ugifte.

Lars Knutson Brække, skrev sig Brakke, bosatte sig i sektion 35, Salem township, Olmsted county, i 1879 og kom da fra Nord Dakota. Senere købte han 210 acres i sektion 5, Rock Dell, hvor han sidst boede. Han var skolelærer og kirkesanger i Østre St. Olavs kirke, ligesom han havde været ved Liberty Prairie-kirken paa Koshkonong. Lærte melodierne af Henrys

koraler. Han var republikaner og var delegat til countyetys valgforsamling. Han døde i 1920 i en alder af 90 aar. Hans hustru, Kristi Nedkvitne, døde i Chicago i 1890. Begge er bisatte paa Østre St. Olavs gravplads. De efterlod sig fem sønner: William, Knut, Ludvig, David og Luther og flere døtre.

William L. Brakke var født i Chicago den 18de februar 1858; var først eier af 200 acres land i Dodge county, men i 1892 købte han 220 acres i Salem township, Olmsted county, sektion 33, og bor der. I 1876 blev han gift med Martha L. Brækhus, født i 1861. De har syv børn: Lewis W., Berthe L., Nora A., Julia I., William, Mabel O. og Gustav N.

Knut L. Brakke, født paa Koshkonong den 3dje april 1861, er farmer ved Byron; blev først gift med Guri Larson, som døde i 1906, saa i 1909 med Agathe, datter af Helge Lee. Han har otte børn: Julia, Lawrence, Cora, John, Albert, Grant, Leander og Gurina. Adresse Byron, Minn.

David L. Brakke er gift med Martha Helgesdatter Lee og bor i Olmsted county, en mil fra hendes fars gamle hjemsted. Adresse Byron, Minn.

Ludvig W. Brakke er bosat ved Byron, Minn.

Alle er medlemmer af Vosselaget.

Knut Opheim, født den 20de september 1852 og kommen til Amerika i 1871, var en tid bosat i Dodge county, Minnesota, hvortil han kom fra Spring Prairie, Wisconsin. Han blev den 1ste juli 1876 gift der med Martha Sjursdatter Brækhus (se foran). I mars maaned 1880 drog han til Polk county, Minnesota, og tog sig land.

Lars Knutson Opheim, født i 1829 paa Brunborg, Evanger; gift paa Voss med Eli Olsdatter Opheim af Miltzows og lensmand Mats Sæves slekt. De boede en tid paa Opheim, Vestbygden; udvandrede i 1872; reiste med skibet "Christopher Columbus" til Quebec og kom til Dodge county, Minnesota, hvor de købte sig en farm og bosatte sig. Eli døde i Dodge county. Lars reiste kort efter i 1888 til Polk county, Minnesota, og tog sig land i Sletten township. Han døde der i 1894. De efterlod sig seks børn: Knut, nævnt foran; Ole Opheim i Fertile; Kari, gift med Einar Nelson, Fertile; Martha, gift med Peter Bungum og bor i Dodge county, adresse Hayfield, Minn.; Anna, gift med Brown Harvik, død i 1905, farmer ved Fertile; gift anden gang med Gulleik Fadnes, død i 1920, kvægopdrætter ved Scobey, Mont.; Knut, Jr., i Sletten, Sask. Can.

Ivar Johannesson Dagestad, R. 2, Box 39, Byron, Minn., var født paa gaarden Høiland, Voss, den 22de januar 1870 af forældrene Johannes Anderson Hole og Ingeborg Torbjørnsdatter

Gjellen, der boede paa Dagestad. Han udvandrede til Amerika i 1896 og forlod Bergen den 22de mai med Stjerne-linjens baad "Germania". Den 7de juni samme aar kom han til Rochester, Minn.; gik derfra tilfods 13 mil ud over landet til sine søskende-børn, Leidals-familien. I de aar var det demokraterne med Cleveland som præsident, der raadede i landet, og tiderne var daarlige. Byg solgte for 14 cents pr. bushel og arbejdslønnen om vinteren var 50 cents dagen. Dagestad har med undtagelse af tre aar i Syd Dakota boet i Olmsted county, Minn., og har drevet med snedkerarbejde, maling og jordbrug. I 1905 kjøbte han sig en jordeiendom 40 mil sydøst for St. Paul. Han har havt ni søskender; to døde i ung alder; Anna, gift med David B. Løne, døde for nogle aar siden; Anders, gift med Ingeborg K. Dagestad, bor paa Vangen; Ingeborg, gift med Mathias K. Dagestad, bor paa Lirhus (se Knut M. Dagestad); Peder gift med Britha O. Reime, bor paa Ringheim, sønnen John P. Dagestad i Emmons, Minn.; Viking, gift med Martha J. Aarhus, bor i Rinden; Torbjørn, gift med Ingeborg Oddsdatter Brathole, bor paa Brathole; Ingeborg d. æ., gift med Steffen Nedkvitne, bor paa Draugsvold; alle paa Voss. Deres moder døde i 1895; faderen døde i 1911, 82 aar gammel.

Amund Olson Flatekval, født i 1828 paa gaarden Flatekval i Modalen, som før hørte til Voss; blev gift med Brita O. Lillegjord, Eksingedalen, født i 1827, og boede en tid paa Bindingabø; udvandrede i 1864 og var tretten uger paa havet, fra 18de mai til 18de august. De var paa samme skib som Ivar Øfstedal. De kom til Rochester, Olmsted county, og blev bosat der i egnen. Amund døde den 12te november 1871, 53 aar gammel, og hans hustru i 1897 i en alder af 70 aar. De havde to børn: Ole og Gjertrud.

Ole Amundson Flatekval, R. 5, Webster, S. Dak., antog navnet Amundson, var født paa Bindingabø, Evanger, den 26de april 1857; blev gift den 18de mars 1878 med Anna K. Valsvik, født paa Bindingabø den 28de mai 1859, datter af Knut Bindingabø, som døde da hun var aarsgammel. De boede i Vernon township, Dodge county, Minnesota, til 1885, da de flyttede til Day county, Syd Dakota, og tog homestead. Der har han siden boet. Hans hustru døde den 1ste april 1923. De har havt fire børn, af hvilke to lever: Nellie Gertine, født i 1879 (død), efterlod familie; Albert, født i 1881; Bertina, født i 1883 (død), efterlod familie; Clara, født i 1893, gift med Henry Peterson, bor paa det gamle hjemsted 4 mil øst for Webster, S. Dak., R. 5.

Gjertrud Amundsdatter Flatekval blev gift med M. K. Valsvik og bor i Spokane, Wash.

Anders Olson Flatekval, Modalen, en bror af Amund Flatekval, kom til Amerika sammen med broderen. Hans datter er Mrs. Theodor Thron, Emmons, Minn.

Ivar Ivarson Øfstedal, gaardbruger ved Emmons, Minn., født i Evanger i februar 1864 af forældrene Ivar Øfstedal og hustru Gjertrud Olsdatter Barsli (Osterøen); udvandrede i november 1864 med forældre og reiste til John Øfstedal i Rock Dell, Minn., hvor han voksede op. Blev gift med Martha Gulbraa, datter af Anders Davidson Gulbraa. De har havt ni børn: Alma Isadora, gift med Berent Olson; Ragnild, gift med Anders Olson, bor i Sætesdalen, Norge; Ida, gift med Alfred Sørensen (dansk), Emmons, Minn.; Agathe, gift med Tybrua, Emmons, Minn.; Ingeborg Ovida, gift med Lewis Aanarud; George, døde i krigen af sygdom i Frankrige; Alton Roy, William Woodrow og Palmer Irving. Øfstedal har nu (1929) atten børnebørn og et barnebarns barn.

Knut Larson Aarhus, en søstersøn af lærer og kirkesanger Knut Sjurson Aarhus, senere Kvilekval, Evanger, kom til Amerika i 1873; stansede nogle aar i Big Canoe-settlementet, Iowa; drog saa til Dodge county, Minnesota, hvor han forblev til sin død. Han var lærer i Vestre St. Olav og Hayfields menigheder, Dodge county, samt Evanger menighed, Mower county, Minn. I Hayfield og Evanger menigheder var han ogsaa kirkesanger. Ellers var han jordbruger. En søn, Laurits Aarhus, driver forretning i Hayfield, Minn.

GOODHUE COUNTY

Der var vossfolk blandt de første hvide bosiddere ogsaa i dette county; men de satte sig ikke saa nær sammen og i saadan mængde, at det kan betegnes som et vossesettlement, om der end var mange fra Voss. Goodhue county grænser til Dodge og Olmsted countier, men den første bebyggelse var ikke derfra, om nogen har draget der forbi. De første drog derhen, saavidt det vides, fra Dodgeville, Wis., i 1854. De var Nils Knutson Fenne og Guro Gulleiksdatter Kinne, som da var gift med Henrik Nelson Talle fra Lyster i Sogn. Nils Fenne og Henrik Talle havde været i California paa guldgravning. Deres hustruer var i Dodgeville. Talle kom tilbage tidlig om vaaren og drog i mai maaned til Minnesota med familie. Nils Fennes hustru, som var Talles søster, fulgte med. Nils kom senere samme aar til Dodgeville og drog saa til Minnesota. Samme aar kom ogsaa Kolbein Torkelson Egdetveit og vistnok hans gamle fader. Tillige reiste Ingeborg Rognaldsdatter Glimme, gift med Ivar J. Stene, derhen i 1854.

Nils Knutson Fenne var født paa øvre Fenne, Voss, og var, som man har seet, kommen til Koshkonong sammen med sin broder Sjur og søster Anna i 1849. Han var da gift. Senere er han reist til Dodgeville og derfra sammen med Henrik Talle til California. I Goodhue county bosatte han sig i Wanamingo township. I 1858 var han med at organisere dette township og var en af de tre første i town-styret. Han var første assessor og var senere supervisor. Hans søn Knut var det første hvide barn født i townet.

Guro Gulleiksdatter Kinne, først gift med David Larson Fenne, som døde i Wiota, blev i 1849 gift med Henrik Nilson Talle, der tog navnet Nelson. De blev bosiddende paa sit land i Goodhue county til sin død og var meget velstaaende folk. De havde en datter, Susan, som i 1869 blev gift i Dodgeville, Wis., med Asmund J. Wing, født i 1850. De drev som farmerfolk i Goodhue county. Han var en tid medlem af statens legislatur som senator. Han og hustru er døde, men de efterlod sig fem børn. Sønnen John Wing bor paa den gamle Wing farm. Datteren Martha er gift med professor Weswig ved Luther Theological Seminary, St. Paul.

Kolbein Torkelson Egdetveit udvandrede fra Voss i 1840-aarene og kom antagelig til i nærheden af Stoughton, Wis. Til Goodhue county kom han fire uger efter Guro Kinne og Talle. Han tog preemption-land i Wanamingo township i 1854. Der døde han allerede i 1856, efterladende en søn, Torkel, som endnu bor paa farsfarmen. Kolbeins fader, Torkel Egdetveit, boede hos sønnen og døde i Goodhue county i 1869. Han var en af de gamle veteraner fra krigen ved Sverige.

Ingeborg Rognaldsdatter Glimme, født i 1826, udvandrede i 1845 sammen med søsteren Anna og mand, Ole Nesthus. Hun blev gift med Ivar Johanneson Stene fra Aurland i Sogn. Ivar var med i krigen med Mexico i 1847 sammen med Jørgen Nesthus, Oles broder, og hos Ole blev de kjendte. Saa kom de til Koshkonong og var en tid hos søsteren Margretha og Haldor Løne, før de i 1854 drog til Goodhue county. De kom til at eie en stor landstrækning nær Kenyon, Minn. Ingeborg døde der i 1889, efterladende en søn, John, og tre døtre, Margretha, Martha og Agathe.

Johannes I. Stene, født i 1855, gift med Trina K. Bakke (halling), er bygmester i Minneapolis, Minn., og har syv børn, af hvilke Isabell er gift med en bankør i Minneapolis, Knut er farmer, James (George?) blev ingeniør i mineralogi og geologi, var med i krigen som første løjtnant og over i Frankrige, stod i flyvevæsenet, har siden været grubeingeniør ved et stort New

York-firma og opholdt sig i Peru, Syd-Amerika. Margretha Stene, født i 1851, gift med Ole Maursæt (trønder), har tre børn. Martha Stene, født i 1853, gift med Abraham Anderson fra Sandefjord, har seks børn. Agathe Stene, født i 1857, var organist og lærerinde, blev gift med sit søskendebarn, Anders K. Glimme, Kenyon, Minn.

Amund Godskalkson Meland, født i 1829, kom til Goodhue county i 1855 fra Koshkonong. Han var gift paa den tid eller straks forud med Orlog Olsdatter Løken, født i 1820 paa Rene, datter af Ole Knutson. De bosatte sig paa land taget paa pre-emption af regjeringen, og der boede de i mange aar. Hans forældre solgte sit land i Iowa nogle aar efter deres ankomst og flyttede til ham, men eiede ogsaa land ved siden af hans. Godskalk døde der i 1869; hans hustru var død aaret før. Amund var i 1856 med at stifte Holden menighed, den ældste norsk-lutherske kirkemenighed i Goodhue county. Han og hustru var meget gjestfrie folk, og mange nykommere og nybyggere i countiet havde grund til at mindes ham i taknemmelig erindring. I 1879 solgte han sit land i Goodhue county og flyttede til Deuel county, Syd Dakota, hvor han tog "homestead"-land, og hvor han forblev i fem aar. Saa solgte han ud og flyttede til Polk county, Minnesota, nær Fertile, hvor han og hustru forblev til sin død. Amund døde i 1908; hans hustru i 1903. De efterlod sig to børn, Bertina og Martha. En søn, Ole, døde som voksen i Goodhue county. Bertina blev gift med Nils Aal og fik farsfarmen før faderens død. Martha blev i 1881 gift med Nils Amundson Skogstad.

Sjur Torbjørnson Hommedahl, født paa gaarden Hommedal, Vossestranden, den 11te juni 1823, begyndte 18 aar gammel i skomagerlære og drev som skomager paa Voss. I 1849 indgik han i ægteskab med Ingeborg Sjursdatter Selje og i 1852 drog de til Amerika. De to første aar var de i Dane county, Wisconsin; en tid i Madison, hvor han drev skomagerhaandverket; flyttede saa til Winneshiek county, Iowa, og købte sig land. Solgte dette i 1856 og drog til Goodhue county, Minnesota, hvor han bosatte sig paa en 160-acres farm i Leon township. Der boede han til 1884, da han overlod denne farm til sin ældste søn, som da blev gift, og flyttede til en 100-acres farm en mil derfra. Om vaaren 1897 flyttede han tilbage og boede hos sønnen. Der døde han den 16de juli 1897. Han var først medlem af Holden norsk-lutherske menighed, men da slaveristriden begyndte, sluttede han sig til Emmanuel menighed af det evangelisk-lutherske (Eielsons) samfund. I 1875, da Hauge Synode skilte sig ud,

sluttede han sig til Wanamingo konferentse-menighed. Han efterlod sig to sønner, Torbjørn og Sjur.

Torbjørn Sjurson Hommedahl overtog ved sit giftermaal i 1884 det gamle hjemsted, som er ved R. 3, Cannon Falls, Minn. Han er eier af meget land; er medlem af Vosselaget. Sjur Sjurson Hommedahl har drevet hotel i Cannon Falls, Minn.

Amund Kjelson Teigen kom til Goodhue county samtidigt med Sjur Hommedahl, ogsaa fra Iowa. Han solgte sit land i 1880-aarene og flyttede til Codington county, Syd Dakota. Der døde han for mange aar siden, efterladende mange børn og børnebørn. En af hans sønner er Ole Chilson, der efter at have drevet handel paa flere steder i Minnesota, grundlagde en stor handelsforretning i Webster, S. Dak. Han er senere flyttet til Minneapolis, Minn.

Erik Larson Brathole kom til Goodhue county i 1865, hvorefter se Brathole-ætten.

Sjur Fjelby (Fjeli?) fra Vossestranden kom paa sine gamle dage til Goodhue county og døde der i 1870-aarene.

Lars og Ingebrigt Draugsvold var blandt de tidlige beboere i Goodhue county og døde der. Deres familier er spredte til forskellige kanter.

Guro Ivarsdatter Lødve, født den 24de juni 1835, datter af Ivar Svendsen Lødve og hustru Anna Nilsdatter Prestegaarden, udvandrede i 1857; blev samme aar gift med Askild Strømme (ved Bolstadfjorden). Han var med det selskab, som i 1856 drog fra Koshkonong til Goodhue county, Minnesota. Reiseruten gik over McGregor, Iowa, og Rochester, Minn. Han tog sig land i Holden township og der blev deres hjem til Askilds død. Guro boede sine sidste aar hos en datter i Minneapolis, Minn. Hun døde den 12te juli 1919, efterladende syv børn: Cornelius A. Strømme, som fik farsfarmen, bor i Kenyon, Anna, Marie og Nicoline Strømme, Mrs. Josephine Thompson, Mrs. Louise Hanson og Mrs. Ester Wood, Minneapolis, Minn.

Viking Olson Gjerager, kaldte sig William Olson, kom til Goodhue county i slutningen af 1850-aarene fra Skoponong, Wis. Han blev gift med Aasa Nilsdatter Herre, ogsaa fra Skoponong. De bosatte sig i Red Wing township, hvor han kom til at eie flere farme og tillige flere huse i byen Red Wing. En tid drev han hotelforretning i byen og blev en rig mand. Slutelig drev han med udlaan af penge. Han havde to sønner og tre døtre. Sønnerne, Lars og Ole, er begge reiste til vestkysten. Døtrene er gifte med amerikanere. Viking Gjerager døde i 1890 eller 1891.

David Olson Leidal kom fra Rock county, Wisconsin, til

Goodhue county i 1861 og købte sig land, hvorpaa han boede til sin død i 1873. Han var født i 1810; eksamineret i 1829 af provst N. Hertzberg og befunden duelig til at være skolelærer. Holdt paa skole fra 1830 til 1836 i Raundalen og senere andre steder paa Voss; drev ellers som skrædder. Han blev gift paa Voss med Brita Olsdatter Løken, født paa Rene. Hendes fader, Ole Knutson Rene, byttede sit gaardsbrug i Rene for et i Løken, Vossestranden. I 1857 udvandrede David Leidal med familie til Amerika og kom først til Stoughton, Dane county, Wisconsin; var saa en tid i Rock county, Wisconsin, indtil de i 1861 drog til Goodhue county. De havde fire børn: Gjertrud, Brita, Ole og Ingeborg.

Gjertrud Davidsdatter Leidal blev i 1866 gift med Knut A. Otternes fra Aurland i Sogn. Han døde i 1900 og hun i 1917, efterladende fire døtre: Marie, Brita, Ingeborg og Ellen. Marie var lærerinde, døde i 1920; Brita og Ellen er gifte og bor paa farsfarmen; Ingeborg er gift og bor i Wisconsin.

Brita Davidsdatter Leidal blev i 1879 gift med Ivar Davidson Hustvedt, hvormed senere.

Ole Davidson Leidal har guldsmed- og urmagerforretning i Fergus Falls, Minn.

Ingeborg Davidsdatter Leidal blev i 1884 gift med Ole Olson Bakketun (Tømmerraalen) og var bosat i Goodhue county som farmerfolk. De har otte børn: Martha, Brita, David, Anna, Ole, Ivar, Andreas og Obert. David og Ole var med i verdenskrigen og lang tid i Frankrige. Ogsaa Ivar og Andreas var indkaldte; Ivar var underveis til Frankrige, da krigen sluttede.

Sjur Monson Bakketun kom i 1861 til Goodhue county og bosatte sig i Holden township. Der tilbragte denne merkelige mand sine fire sidste leveaar. Sjur Bakketun var agronom fra Norge og ikke alene en forstaaelsesfuld jordbruger, men ogsaa i sine bedste aar en digter af betydning. Han var født paa gaarden Bakketun i 1806 af forældrene Mons Torgerson Bakketun og hustru Anna Andersdatter Fadnæs. I 20-aarsalderen blev han elev paa landbrugsskolen paa Rise, hvor Jacob Sverdrup, far til statsminister Johan Sverdrup og fru provst Smitt, var bestyrer. Udeksamineret derfra blev Sjur bestyrer af herregaarden Steie i Sogn, som godseier Knagenhjelm var eier af. Der forblev han nogle aar, og der blev han gift med Guri Olsdatter Ohnstad fra Aurland i Sogn. Kort tid efter købte han gaarden øvre Grove i Kvitlen paa Voss og boede der en tid — ryddede og byggede. Paa den tid var det nok, han i 1844 skrev sin bekendte sang, "Tanker ved plojen: For nordmanden var det en hæder — — —". Den taler om rydning, gravning af

grøfter, at pløje og planere — netop hvad han gjorde paa Grove. Paa en eller anden maade kom han saa i konflikt med provst Mynster, hvem han i nogle sange hentyder til meget strengt. Bakketun var kommen i berørelse med folk af liberals synsmaader, og da provst Mynster i 1840-aarene lod foretage udpantning hos husmænd og andre ubemidlede, fandt han, at det gik for vidt. Det sees af ovennævnte sang og tillige af en sang om "Gamle Helge Voss" trykt i "Folkevennen", dog mest i en anden betitlet "P-st Munsters regjering paa Voss" af hvilken det sees, at han og presten kom i haandgribelig konflikt. Han blev ialfald ikke længe paa Grove, solgte gaarden og flyttede til en gaard i nærheden af Haugesund etsteds. Der deltog han ogsaa i vaarsildfisket, men hans ophold der blev kort; thi i 1846 blev han bestyrer af gaarden Natland i Fana, som da eiedes af en rig engelskmand ved navn Sterling. Det var antagelig der han i 1849 skrev sin plogsang, "Selv Stærk-Odder agtelse har", som han lod trykke i Bergen det aar og paa hvis første side han har sat sit motto: "Jeg har levet som en Voss, en plogens tjener. Jeg vil dø som en Voss — en sand birkebeiner" — et motto ikke utræffende. Omkring 1850 flyttede han atter til i nærheden af Haugesund, hvor han forpagtede prestegaarden Torvestad og drev tillige fiskeri. Han byggede der en sjøbod og indrettede et salteri for fisk og sild. Men da fiskeriet i nogle aar slog feil, blev dette til stort tab. Mens han var der, var det, at han digtede sin bekjendte fiskervise, "Min ven, jeg vil fortælle om vores fiskeri", som blev meget sunget baade tillands og tilvands og endnu giver et godt bidrag til fiskeriets historie. Den er vistnok blit trykt flere gange. Et eksemplar af en udgave, trykt i Red Wing, Minn., rimeligvis bekostet af ham selv, haves forhaanden. Der siges det, at den er "forfattet af en Voss, der i 13 aar med største nøiagtighed har iagttaget fiskeriets gang". Det er paa en maade en bygdelagsvis, idet han i de enkelte vers giver en karakteristik af fiskerne fra de forskjellige bygder og tillige af de kommanderende notbaser.

I 1858 solgte han ud og reiste med familie til Amerika. Han tog ud fra Bergen med et seilskib. Det blev en stormfuld reise. Skibets master brækkedes og seilene flengedes. Meget paa skibets dæk blev ramponeret. Skibet blev ogsaa læk. Efter stormen tog Sjur ivrigt del i reparationsarbeidet med tømmermanden og mandskabet, da han var baade vant med sjøen og saadant arbejde. De kom saa efter lang tid til Quebec, og han med familie fortsatte da reisen derfra til Jefferson Prairie, Boone county, Illinois. Foruden ham selv og kone bestod familien af syv børn, nemlig Anna, Inger, Fridtjof, Ole, Mons, Ingeborg

og Andreas. De to ældste var konfirmeret i Norge. I tre aar var Sjur og familie paa Jefferson Prairie. Han leiede farmen af Ivar Brynjulvson Dukstad og boede hos ham. Saa reiste han i 1861 til Goodhue county og købte sig 160 acres "spekulationsland", som det kaldtes, og byggede sig et hjem paa dette. Der tilbragte han sine sidste aar, og disse blev i økonomisk henseende hans bedste. Det var i borgerkrigens tid og priserne paa farmprodukter var høje. Da han døde i 1865, var han en velholden mand. Bakketun sluttete sig der til Holden menighed, og han ligger begravet paa dens kirkegaard i Wanamingo township. En liden marmorsten marker stedet. Om børnene kan berettes:

Anna blev gift med Thor Gulleikson Lunnar (telemarking) og boede nær Alexandria, hvor hun døde i 1918. Ingen børn.

Inger blev gift med Ole Tollingstad (Hedemarken) og bor ved Wanamingo, Minn. Har syv børn.

Fridtjof blev gift med Kari Kvale (Ulvik). Han døde i 1894 i en alder af 49 aar og efterlod sig tre sønner: Sjur, Ole og Mons. Sjur bor i Wanamingo, Minn.; Ole er maskinist og var under krigen i Washington, D. C.; Mons var med i krigen og over i Frankrige.

Ole Sjurson Bakketun døde ung kort efter faderen.

Mons Sjurson Bakketun, født i 1849, død i 1927, kaldte sig Baker. Han gik den studerende vei; var paa Beloit College i Wisconsin, Elliott College og Yale University, hvorfra han udgik som teologisk kandidat i 1888; studerede aaret efter ved Charleston College og tog graden M. A.; var lærer nogle aar og gik saa over i anden bestilling. Han udgav endel skrifter og sange, som han kaldte "Monsini"; skrev ogsaa musik. Han var gift to gange, først i 1881 med en pige af irsk herkomst, saa den 29de september 1900 med Anna Johnson (Romsdals-æt). Han efterlod sig tre børn: Frank, Teresa og Mary.

Ingeborg Sjursdatter Bakketun, født ved Haugesund den 1ste april 1852, død i 1928, studerede ved Carleton College, Northfield, Minn., og holdt derpaa skole flere aar i Goodhue county, Minnesota. I 1879 blev hun gift med Martin Peterson (af Hadelands-æt) og flyttede i 1882 til Garden township, Polk county, Minnesota. Der holdt hun ogsaa skole de første aar og var den første lærerinde i townet. Fra 1897 til 1902 var Mr. Peterson county-kasserer og de boede i Crookston, Minn. Siden boede de i Fertile, Minn. Ingen børn.

Andreas Sjurson Bakketun har drevet med snedkerarbejde og bor nu i Fertile, Minn.; tidligere i Alexandria, Minn. Han fik i 1880-aarene patent paa opfindelsen af en jernbane-sneplog

og var tilbudt store summer for denne, men hvorledes det var eller ei, saa gik det tabt for ham ved konkurrenters indgreb. Det menes dog, at den sneplog, som nu benyttes verden over, skyldes hans opfindelse.

Ivar Davidson Hustvedt kom til Goodhue county i 1868, det samme aar han kom til Amerika. Som i det efterfølgende vil sees, var han lærer paa Voss før sin reise. Her har han været lærer i over 40 aar og i over 30 aar kirkesanger i Urlands menighed samtidig som han ogsaa var menighedens sekretær. Hustvedt har interesseret sig meget for Vosselaget og var i 1914 dets viceformand. Den 16de september 1928 blev han overrakt en hædersgave ved en festlig tilstelning i Urlands menigheds kirke. Hustvedt er søn af Voss's første ordfører, David Larson Hustvedt, hvis familiehistorie her skal gives et kort rids af, da flere af slekten er i Amerika.

Hustvedt-familien

David Larson Hustvedt var født paa gaarden Hustvedt i 1796. Hans forældre var Lars Davidson Hustvedt og hustru Ragnhild Tormodsdatter, født Hildestveit. Da han ved selvstudium havde erhvervet sig endel kundskaber, fik han efter at have underkastet sig en eksamen i 1819 af biskop Pavels, daværende biskop i Bergens stift, ansættelse som skoleholder, som det den tid kaldtes. Han havde et vidstrakt virkefelt — Tykkebygden og Raundalen, kanske endda videre. Efter ti aars arbejde i skolens tjeneste sluttede han og overtog da farsgaarden. I 1829 blev han ægteviet med Anna Monsdatter Bakketun, som var født i 1803. Straks efter valgtes han til forligelseskommisær, hvilken stilling han havde i 40 aar. Da formandskabet kom istand i 1837, blev han valgt ind i dette og blev dets første ordfører. Denne stilling havde han indtil alderen gav ham ret til at frasige sig gjenvalg. Han døde i 1870 og hans hustru i 1887. De havde i sit ægteskab seks sønner og en datter. Den sidste døde som barn, men alle sønnerne overlevede faderen. Voss kommune satte nogle aar efter Hustvedts død et vakkert monument paa hans grav. En biografi med portræt blev indtaget i "Vossingen" nr. 16 i 1872 og senere indtaget af Th. Haukenæs i hans bog "Voss og Vosserne".

Hans ældste søn Lars gennemgik underofficersskolen i Bergen; fik saa ansættelse som sergeant og blev forfremmet til furer, før han i 1864 tog afsked fra militærtjenesten. I 1862 blev han gift med Eli Jørgensdatter Leidal og overtog gaarden paa Hustvedt. Om nogle aar solgte han Hustvedt og købte igjen gaard paa Tvinde. Han deltog i forskellige kommunale

forretninger, men døde allerede i 1879. To af hans sønner og en datter er i Amerika. Ivar bosatte sig ved Florence i Codington county, Syd Dakota, efterat han en tid havde været i Alaska. Ole Hustvedt har opholdt sig i California, efterat han kom tilbage fra Phillipinerne, hvor han deltog i krigen. Anna, gift med Lewis J. Olson, er bosat i Watertown, S. Dak.

Hans anden søn, Mons, født i 1832, frekventerede Søndre Bergenhus amts landbrugsskole; var en tid herredsagronom i Lindaas og senere amtsagronom i Nordre Bergenhus; blev gift med Inger Knutsdatter Afdal; købte saa gaarden Flekke i Søndfjord og boede der til sin død i 1914.

Hans tredje søn, Tormod, født i 1834, levede stille og tilbagetrukket, syslede fra barndommen med regning og matematiske opgaver, i hvilken retning han havde betydelige kundskaber. Han døde i 1905.

Hans fjerde søn, Anders, født i 1836, begyndte straks efter konfirmationen som krambøgut hos Bastian Jersin paa Vossevangen. I 1872 kom han til Amerika, men reiste i 1878 tilbage til Norge; købte saa fædrenegaarden, hvor han siden boede til sin død i 1917. Hans søn David er i Highwood, Ill. Anders var gift med Gjertrud Ivarsdatter Grotland.

Hans femte søn, Torkel, født i 1841, gennemgik Stends landbrugsskole; blev senere lensmandsdræng hos lensmand Irgens paa Voss og var konstitueret lensmand efterat denne tog afsked. I 1873 blev han gift med Inger Knutsdatter Vossebakken og blev samme aar ansat som lensmand i Ulvik, Granvin og Eidfjords lensmandsombud. Han døde i 1890.

Den sjette og yngste af David Hustvedts sønner, Ivar, var født den 2den mai 1844 paa gaarden Hustvedt, Voss, konfirmeret af provst A. E. Smitt i 1859, dimitteret fra Voss lærerskole i 1863, var saa lærer i fire aar paa Voss; udvandrede i 1868 til Amerika, hvor han for det meste har opholdt sig i Goodhue county, hvor han delvis har været skolelærer og drevet med jordbrug. I 1878 gjorde han en snartur til Norge igjen. I 1879 blev han ægteviet til Britha Davidsdatter Leidal og købte sig en liden farm i Goodhue county, Minnesota, som siden har været familiens hjem. Ægteskabet blev velsignet med otte børn, hvoraf fem nu er ilive. De er: Anna (Mrs. J. A. Peterson), bosat ved Cannon Falls, Minn.; Britha (Mrs. Joseph N. Nelson), Hillsboro, N. Dak.; Ingeborg (Mrs. H. C. Hanson), St. Paul, Minn.; David og Lars er begge i Goodhue county.

Kristoffer Olson Lillethun kom til Amerika i 1871 og til Goodhue Co. omkring 1877, efter et seks aars ophold paa West Prairie, Wis., hvor han har været bosat i Red Wing, hvor han

døde den 5te mars 1929. Han er født paa Voss den 31te mai 1846 af forældrene Ole D. Lelletun og hustru Else. Han blev demitteret fra Voss lærerskole i 1862, var saa lærer i Grotlands-kredsen og Kyteskredsen paa Voss. En tid var han i Exingedalen. Her i Amerika har han været lærer i 15 aar, bestyrer for Hauge synodes boghandel i Red Wing 37 aar. I seks aar medlem af West Prairie menighed og 40 aar af St. Peters menighed i Red Wing, af hvilken han ogsaa har været sekretær og trustee. Desuden sekretær fra 1873 til 1891 for Hauges synode. Trustee og kasserer for synoden i ni aar, sekretær i 30 aar og kasserer i 22 aar for direktionen af Red Wing seminar. Han blev gift 12te september 1875 med Christine Reinice (norsk), død 1924, og har seks børn: Clarence R., i Long Beach, Calif.; Almira, i Red Wing; Clara, i Los Angeles, Calif.; Lydia, Red Wing; Mrs. J. E. Clevenger, Kansas City, Mo.

Af andre vossinger i Goodhue county kan vi kun nævne **Anders K. Fenne** og broderen **Knut K. Fenne**. Anders døde i 1914, men har sønnerne K. A. og S. A. Fenne i Skyberg, Minn., og M. A. Fenne i Kenyon, Minn., og medlemmer af Vosselaget. Knut K. Fenne bor i Zumbrota, Minn.

Johannes O. Litsheim bor i Kenyon, Minn.

Knut Nelson Helland (Modalen) boede i Kenyon og døde der omkring 1924. Hans bror Nils Helland bor i Kenyon, og tillige Lars Helland.

Anders Knutson Glimme, postmester i Kenyon, Minn., var født paa Voss den 19de april 1853; gennemgik Voss lærerskole og blev udeksamineret 1870; var slutter ved Voss distriktsfængsel til 1874, reiste til Amerika 1875; var fire aar skolelærer ved Cambridge, Wis. Drev handel fra 1880 til 1889, blev saa ansat som postmester i Kenyon, Minn., udnævnt af McKinley. Han blev gift med sit søskendebarn Augusta (Agathe) Steine, født 1857, datter af Ivar Steine og Ingeborg Rognaldsdatter Glimme. Hun var lærerinde og organist i Minneapolis. De fik fire børn: Knut Arthur, født 1881, var tandlæge i Fertile, er død; Valborg, døde som barn; Rossing, født i Cambridge 1887, var postassistent hos faderen; Luella, født 1887 i Cambridge, er pianist.

Anders Glimme døde omkring 1920.

Mons Olson Mæringen, gaardbruger, R. R. 2, Box 18, Dennison, Minn., skriver sig M. O. Maring, var født paa gaarden Mæringen, Voss, den 2den januar 1854, søn af Ole Pederson og Ingeborg Olsdatter Mæringen, der foruden ham ogsaa havde sønnerne Peder, som bor paa Mæringen, Ole paa Øieflaaten og Jens paa Ovsthus, alle i Raundalen, Voss. Tre andre sønner er døde. Forældrene var oprindelig fra Aurland i Sogn, men flyttede

straks efter sit giftermaal til Voss. Faderen var født paa Tuns-
helle, søn af Peder og Ingeborg Tunshelle. Moderen var fra Mel-
hus, datter af Ole og Tora Melhus. Mons Maring udvandrede
til Amerika i 1874, fulgte med skibet "Haakon Adelsten". Red
Wing, Minn., var hans bestemmelsessted; begyndte med jord-
brugsarbeide i Goodhue county, hvor han siden har været, med
undtagelse af en tid i Nord Dakota, hvorom senere. Eier eget
jordbrug ved Dennison, hvorpaa hans hjem er. I 1882 ind-
gik han i ægteskab med Maria B. Lee, født 1859 i Dane Co.,
Wis., af forældrene Bottolf og Gunhild Lee, fra Lee i Aurland,
Sogn. De har tre børn: Oscar, født 24de mai 1885, bor i Kenyon,
Minn.; Germina, født 26de oktober 1887, og Adolph, 6te april
1900, er i Dennison, Minn. Maring er republikaner og hører til
den norsk-lutherske kirke. I 1921 besøgte han sin fødebygd
paa Voss.

VOSSINGER I NORDRE IOWA

Langs Minnesotagrænsen i nordre Iowa ligger de seks coun-
tyer Allamakee, Winneshiek, Howard, Mitchell, Worth og Win-
nebago, i række ved siden af hinanden fra øst mod vest. Efter
et mellemliggende county kommer saa Emmett county i samme
retning. I alle disse var der opsiddere fra Voss blandt de første
nybyggere. Det er allerede nævnt om Allamakee og Winne-
shiek, saa her skal de andre omtales.

I Howard county har ikke mange sat sig til. Knut Olson
Vike — formentlig en bror af Sjur O. Vike i Decorah — var
bosat der i 1859.

I Mitchell county bosatte der sig flere vossinger udover 1850
aarene. Blandt dem kan nævnes Ingebrigt Knutson Vike og
hans broder Lars Knutson Vike i 1854, David Anderson Nyre,
Kolbein Sjurson Kvarme og Knut Larson Løhn i 1857. I 1860
aarene reiste Mikkell Anderson Lie og svigersønnen Ole Olson
Skutle derhen fra Spring Prairie — vistnok ogsaa Knut Gulleik-
son Skjerveggen og flere. Det var ved St. Ansgar, hvor pastor
C. L. Clausen i 1853 grundlagde et settlement, de fleste satte
sig til.

Ingebrigt Knutson Vike, farmer ved St. Ansgar, Iowa, antog
navnet Knutson, var født paa gaarden Horveid, Evanger, Voss,
1823; blev i 1844 gift med Kari Ivarsdatter Vike, født paa Aure
19de december 1808. Deres bryllup holdtes paa Vike. Der blev
de ogsaa boende til de i 1852 udvandrede. De havde da fire børn:
Knut, Ivar, Nils og Jacob. Den 15de mai 1852 forlod de Norge
og kom til Spring Prairie paa den tid høstarbeidet begyndte.
Flere maaneder var gaaet paa reisen. De tog ind paa Spring

Prairie hos Karis broder Styrk Ivarson Vike. Efter to aars ophold der reiste de i 1854 til Mitchell county, Iowa, og købte sig land tre mil syd for St. Ansgar, hvor Kolbein Kvarme (Seaver) ogsaa blev bosat ved siden af dem. De var blandt de første bosiddere der og sluttede sig til kirkemenigheden, som pastor C. L. Clausen havde stiftet den 4de december 1853. En datter, Eli, blev født i Mitchell Co. Ingebrigt døde den 23de oktober 1880 og Kari den 10de mars 1900.

Knut Knutson, født paa Vike, Voss, 1845, blev gift med Anna Ivarsdatter Daley ved Rock Creek, Iowa. De fik tre børn: Mrs. Albert Nelson, Osage, Iowa; Mrs. Robert Lofgren og Mrs. Ole Hylden (død), begge bosatte ved Wheelock, N. Dak. Ivar E. Knutson, født paa Vike, Voss, den 11te august 1847, fulgte med forældrene til Amerika og til Mitchell county; købte forældrefarmen og drev denne til 1908, da han leiede ud farmen og flyttede til landsbyen Osage, samme county, og bor nu der. Han blev gift den 19de april 1893 med Anna Seim fra Winneshiek Co. De har en datter Charlotta Knutson, som bor hos forældrene. Om vinteren 1905—'06 var de i California og vinteren 1922—'23 i det sydlige Texas. Nels E. Knutson, født paa Vike, Voss, 1849 og broderen Jacob E. Knutson, født 1852, flyttede ogsaa til Worth Co. Søsteren Ellen, født i Mitchell county den 9de oktober 1854, blev først gift med John Schogar og efter hans død omkring 1880 med Ole Dahley. De bor i Nora Springs, Iowa. I første ægteskab fik hun fem børn, af hvilke to lever: Cornell Schogar i Nora Springs, Iowa, og Mrs. Syver Klemmesrud, samme sted. I andet ægteskab har hun faaet fire børn, hvoraf tre lever, nemlig Ira Dahley, Marshalltown, Iowa, Elmer Dahley, Nora Springs, og Mrs. Geo. Benz, sammesteds.

Lars Knutson Vike kom antagelig til Mitchell county, Iowa, samtidig med Ingebrigt Knutson Vike. I 1858 var han bosat ved St. Ansgar. Han døde den 7de december 1859, i henhold til "Wossingen".

David Anderson Nyre var bosat ved St. Ansgar efter sin ankomst fra Jefferson Prairie til en tid efter borgerkrigen, saa flyttede han til Northwood, Iowa. Hans hustru Sigrid døde der. Nogle aar senere blev han gift med Beret Strand fra Valdres og flyttede saa paa farm i Silver Lake township, Worth county, Iowa, hvor han døde i 1882. Familien antog navnet Davidson.

Anders (Andrew) Davidson kom efter sin tjeneste i borgerkrigen til St. Ansgar og drev som smed. Den 18de juni 1869 blev han gift med Marit Olson. I 1878 flyttede han til farsfarmen i Silver Lake township, Worth Co., og blev siden boende der. Hans hustru døde 29de november 1900 og han døde i 1917

i en alder af 89 aar. Han og hustru havde seks børn: David Davidson, Emmons, Minn.; Julia (Mrs. Sever Sorbo), Emmons, Minn.; Ole Davidson, døde 8de februar 1905; Isaac Davidson, Albert Lea, Minn.; Carl Davidson og Ida (Mrs. Lanigan), Emmons, Minn. Julia og Karl har 80 acres hver af farsfarmen. Adresse, Emmons, Minn.

Ole Davidson hvervede sig i St. Ansgar i borgerkrigen og stod i komp. K, 27de Iowa Vol. Inf. Reg. 1862. Han døde af sygdom i Memphis, Tenn., og er begravet der. Han var ugift.

Emma (Inger) Davidsdatter Nyre blev gift med Sever Morgan og var bosat i Northwood, Iowa, hvor de begge døde. De havde bare en søn, som ogsaa er død.

Kolbein Sjurson Kvarme, St. Ansgar, Iowa, født den 9de april 1831, kom med forældrene til Jefferson Prairie i 1844; reiste i 1850 til California paa guldgraving; kom tilbage til Jefferson Prairie i 1854, men reiste det følgende aar til Mitchell county, Iowa, og i 1857 købte han en halv sektion land fire mil syd for St. Ansgar. Der blev han siden bosat. I 1860 indgik han i ægteskab med Ingeborg Lohn. De fik ni børn, af hvilke fem overlevede forældrene. De var: Mrs. K. H. Egdahl, Lake Mills, Iowa; Mrs. Josephine Goldby, St. Ansgar, Iowa; William Seaver paa farsfarmen og Mrs. Anna O. Seaver, Beloit, Wis.

Colbein Seaver døde den 21de oktober 1906 og hans hustru den 6te april 1903.

Knut Larson Løhn, født 14de juni 1824 paa Bære i Raundalen, Voss; flyttede i ung alder med forældrene til gaarden Løhn, Vossestranden, hvor forældrene købte et stykke land og boede til sin død. Der blev han omkring 1854 gift med Synva H. Løhn, som var født paa Løhn den 11te december 1827. Da Sjur K. Kvarme paa Jefferson Prairie i 1856 var paa besøg igjen til Voss, fulgte de med ham til Amerika og var bosat paa Jefferson Prairie i to aar. Nok penge til køb af et par okser og en vogn var da tjent, og i 1858 drog familien saa til St. Ansgar, Iowa. Han fik købt nogle byggetomter i St. Ansgar og 24 acres land lidt udenfor. I 1865 solgte han dette og købte land i sektion 11 og 12 — fire mil syd for landsbyen. Til hus købte han en gammel logkirke i St. Ansgar og flyttede den paa landet. Han eiede sluttelig 200 acres og blev meget velstaaende. Der blev de siden boende. Synva døde der den 2den mai 1895 og Knut den 1ste februar 1896. De havde børnene Anna, født paa Løhn, Vossestranden, den 8de oktober 1855, gift med Ole Gilbertson og bor i Towner, N. Dak., og er interesseret medlem af Vosselaget; Lewis, født paa Jefferson Prairie 25de september 1857, Fosston, Minn.; Clara, født 15de juli 1862, gift med Gilbert

Dammen, hun døde 1901; Herman W., født 29de april 1865, bor i St. Ansgar, Mitchell Co., Iowa; John O., født 10de september 1867, Fosston, Minn.; Cecilia, født 14de april 1870, gift med Ole Amundson, Chicago, Ill.; Charles M., født 18de december 1872, bor i Crookston, Minn.

Mikkel Anderson Lie, født 1813 paa nedre Lie (Kvitlen), Voss, af forældrene Anders Mikkelson Lie og hustru Martha Steffensdatter Bryn. Han stammer fra gamle ætter paa Lie og Bryn. [Se Lie-ætten af L. Kindem.] I 1839 blev han gift med Sigvor Knutsdatter Lie, født 1817; fik farsgaarden paa Lie, men solgte i 1850 og udvandrede. Han havde da fire børn: Martha, født 1839; Ingeborg, født 1841; Anders 1845 og Anna 1848. Mikkel med familie kom til Spring Prairie, Wis., og var bosat der til i slutten af 1860 aarene, da han flyttede til Mitchell county, Iowa, hvor han siden boede nær St. Ansgar. Om familien vides kun om hans datter Martha, som blev gift paa Spring Prairie, Wis., med Ole O. Skutle, død i Lake Mills, Iowa. Ole Skutle og Martha boede ogsaa en tid i Mitchell Co., Iowa. Sigvor døde hos sin datter Martha Skutle.

Lars Brynjulvson Osgjerd — kalder sig Lewis Brown — er født paa gaarden Osgjerd, Voss, af forældrene Brynjulv Brynjulvson og Sigrid Pedersdatter Osgjerd. Han er apoteker i Osage, Mitchell Co., Iowa. Medlem af Vosselaget.

Vossinger i Worth county, Iowa.

En hel del vossinger har været bosat i dette county, men netop hvad tid den første kom der, er ikke bekjendt. I 1864 kom Lars Davidson Kløve og Herlaug Pederson Osgjerd til Northwood og begyndte handel, men var muligens ikke de første. Ivar Ivarson Saude (Borstranden) var der tidlig — ialfald før 1871. I 1866 kom Steffen Gulleikson Graue og Sjur Pederson Osgjerd der. Det er især Northwood, som er mest bekjendt blandt vossinger, men Manley og Kensett er ogsaa kjendt.

Lars Davidson Kløve var født paa nedre Kløve, Voss, den 2den april 1838 og var søn af David Oddson Kløve og hustru Inger Johannesdatter Møen. Om hans slegt se under Brynjulv Kløve. Lars udvandrede til Amerika i 1860 og kom til Decorah, Iowa. Var i fire aar butikbetjent der hos Ellsworth & Sanders til han i 1864 begyndte egen forretning i Northwood sammen med E. L. Johnson. Det var almindelig landhandel. Denne drev de meget heldigt, indtil de i 1891 solgte ud. Lars blev i 1869 gift med Kari Davidsdatter øvre Kløve — datter af kirkesanger David L. Lemme (se Bratager-familien). Hun døde den 6te mai 1874, efterladende en søn, David L., født 1870. I

1876 blev Lars gift med Julia N. Sonve. De fik seks børn: Kari Louisa, født 20de oktober 1876; Ida Mathilda, født 22de mars 1879; Nils Edvard, født 20de april 1881; Julia Antonette, født 18de september 1883; Nellie Rena, født 8de november 1885; Victor Levius, født 15de april 1890.

Lars Kløve var republikaner og hørte til den lutherske kirke; besøgte Voss igjen i 1867. Han døde i november 1898. Hans søskender var Aad og Johannes paa Voss, Brynjulv, Ingeborg Vinje, Guro Tøn og Sigrid Selheim i Amerika, Britha Øvshus og Arnguna Lie Nyre paa Voss.

Herlaug (Henry) Pederson Osgjerd, født 20de september 1830, udvandrede i 1850 og kom til Cambridge, Dane Co., Wis., hvor han forblev i tre aar. I 1856 reiste han til Decorah, Iowa, og var der i seks aar — en tid som handelsbetjent. Saa drog han i 1864 til Northwood, Iowa, og begyndte forretning sammen med Lars Kløve. I 1866 begyndte han og broderen Sjur forretning sammen. Næste aar blev ogsaa Steffa Gulleikson Graue med dem, og drev saaledes til 1871. Firmanavnet var da Peterson & Gulleikson. Herlaug blev i 1867 gift med Petsy Olson. De fik otte børn, af hvilke seks vokste op, nemlig: Fred, John, Louis, Owen, Ellen og Ida. Herlaug er død for mange aar siden. Antog navnet Henry Peterson. Hans søskende var Lars, Sjur i Amerika, og Sigrid, gift med Brynjulv Brynjulvson og fik farsgaarden paa Osgjerd.

Sjur Pederson Osgjerd, skrev sig S. O. Peterson. Han var født den 1ste august 1843 — søn af Peder Pederson, som kjøbte gaarden Osgjerd i 1850 af Nels Olson Osgjerd, da denne reiste til Amerika. Sjur kom til Amerika i 1862 og reiste til sine brødre i Decorah, Iowa. Der blev han til 1864, i hvilken tid han arbeidede om somrene og gik paa skole om vintrene. I 1864 reiste han til Winona og lærte sadelmagerfaget. Saa var han i 1864 og '65 i 16 maaneder butikbetjent hos Ellsworth & Sander i Decorah, hvorpaa han var en tid paa Wisconsin universitet i Madison. Om vaaren 1866 reiste han til Northwood, Iowa, og begyndte landhandel sammen med broderen Herlaug og senere med Steffa Gulleikson Graue. Den 21de december 1871 indgik han i ægteskab med Lina Olson — datter af en af de tidlige velstaaende farmere i Freeborn Co., Minn. De fik fem børn, af hvilke tre lever, nemlig Julia T., William C. og Alfred N. Om høsten 1872 var Peterson valgt til county recorder og blev gjenvalgt i 1874, men tog afsked i 1875. Om høsten 1875 blev han valgt til county kasserer og gjenvalgt to gange. Om høsten 1881 blev han udnævnt til statens bank examiner. Han var en standhaftig republikaner, for hvilket parti han altid arbeidede. Han

og hustru var medlemmer i den lutherske kirke. Han døde den 18de februar 1888.

Steffen Gulleikson Graue, antog navnet Stephen Gulleikson, født den 2den februar 1835 af forældrene Gulleik Larson Graue, født 1797, og hustru Martha Steffensdatter Ygre, født 1801. Hans mors slekt er af Miltzowæt, Glimme- og andre ætter, som i enkelte grene kan følges tilbage til 1563. Steffa udvandrede til Amerika i 1853 og kom først til Manitowoc, Wis., og arbejdede i fiskeriet; reiste saa til Racine, Wis.; gik der paa skole og drev med forskjelligt arbejde ellers til 1859, da han drog til California. Paa reisen derhen tog det seks maaneder. I 1866 kom han tilbage og reiste kort efter til Worth county, Iowa, og begyndte i forretning med Osgjerdrødrene under firmanavnet Peterson & Gulleikson. De var meget heldige med sin forretning og blev velstaaende. Gulleikson købte ogsaa land fire mil udenfor byen, men boede i eget hus i byen. I 1876 var han county coroner et aar.

Den 3die juli 1867 indgik han i ægteskab med Pernille Abrahams. De blev viet i Albert Lea, Minn. Hun var født i Chicago den 16de september 1845 — moderen af telemarkslegt, faderen fra Trondhjems-kanten. De var blandt strøgets første settlere. Gulleikson og hustru havde 11 børn: Gilbert Ward, født 2den januar 1867; Amanda Louise, Minnie Florence (død som barn); Albert Stephen, Ella Louise, født 7de april 1875, gift med pastor O. G. U. Siljan, Madison, Wis.; Alfred William, født 2den februar 1877; Seymore Talvert, født 14de februar 1878; Victor Clarence, født 25de mars 1879; Millie Florence, født 14de oktober 1881, gift med Thomas S. Miller, Los Angeles, Calif.; Lorette May og Amy Christine. Af disse lever tre sønner og fire døtre nu 1929. Stephen Gulleikson døde den 1ste august 1895, hans hustru 11te mars 1912.

Ivar Ivarson Saue, antog navnet Iverson, født paa gaarden Saue, Borstranden, Voss, 1833, søn af Ivar Olson Saue; blev gift med Margretha Kvale (Gulfj.). De kom til Worth county, Iowa, før 1871 og bosatte sig der som farmerfolk. De havde seks børn: Betsey, født 1862, er Mrs. Arneson og bor ved Emmons, Minn.; Rose Iverson, født 1866, bor ved Emmons, Minn.; Ida, født 1869, er Mrs. Knutson, Emmons, Minn.; Martha, født 1871, er Mrs. Nelson, Chicago, Ill.; Iver, Northwood, Iowa, se nedenfor; Albert Iverson, født 1876, Emmons, Minn.

Iver Iverson — forannævntes søn — født i Worth county den 25de januar 1873; udexamineret fra Iowa universitet 1897 med graden B. S.; har været county auditor i Worth county; senere postmester i Northwood, Iowa. Han er republikaner og

hører til den norsk-lutherske kirke. I 1903 blev han gift med Ellen Thompson (fra Vik) og har en søn, Ivar Carlyle Iverson, født 1909.

Gulleik Gulleikson Graue, født den 24de februar 1837, søn af Gulleik Larson Graue og hustru Martha Steffensdatter Ygre (se om broderen Steffen foran). I 1857 udvandrede han til Amerika og kom først til Walworth county, Wis. I 1858 drog han til California paa guldgraving og var der til 1863; var saa tre aar i Idaho, gjorde saa en tur til Norge, kom saa i 1869 til Worth county, Iowa, købte 160 acres land i Northwood township ved siden af broderen Steffa. Den 13de juni indgik han i ægteskab med Anna Pedersdatter Osgjerd, søster af Peterson brødrene. De fik ni børn, af hvilke fire voksede op, nemlig: Henry, født 1874; Albert, født 1877; Lina, født 1880, og George, født 1882. Antog navnet Gulleikson.

Lars Gulleikson Graue — bror af Steffa og Gulleik Graue — kom ogsaa til Worth county og var bosat paa en farm ved siden af brødrene i Northwood township, hvor han forblev. Hans søn Gilbert L. Gulleikson er fotograf i DeKalb, Ill.

Anders Johanneson Horveid, født paa Voss 1842, udvandrede 1864 og kom til Olmsted county, Minn.; blev i 1864 gift med Anna Olson, ogsaa fra Voss, født 1837, udvandrede 1863; reiste i 1866 til Silver Lake township, Worth county, Iowa, og købte sig homesteadland. Han eiede en tid 240 acres. Anders døde 1911, hans hustru den 18de september 1929. Har ni børn: Agnes (Mrs. Furness), Emmons, Minn.; John Horvei; Mrs. N. B. Thoe; Olai Horvei; Oscar Horvei; Mrs. H. J. Moe og Lewis Horvei, alle i Lake Mills, Iowa. Mrs. John Nordahl (død), Albert, død som barn.

Ole Larson Leidal, født paa pladsen "Haalo" paa Leidal — den 8de oktober 1851, udvandrede i 1870; landede i Quebec og drog til Decorah, Iowa; drev en tid som farmarbejder; købte saa en 160-acre farm i Northwood township, Worth county, Iowa, hvorpaa han siden har boet. Han har været veiopsynsmand i townet og kirketrustee i sin menighed.

27de mars 1882 blev han gift med Karen A. Lane (ikke Voss) og har otte børn: Albert M., Rosina L., Klara, Walter, Morris, Marie, Ruben og Nina.

Hans fader, Lars Olson Leidal, søn af Ole Høiland, kom ogsaa til Amerika og bosatte sig i Freeborn Co., Minn., hvor han døde 77 aar gammel. Hans søskende er: Kari, gift med Jacob Loftaas, Northwood, Iowa; Gjertrud, gift med Hans H. Aas, Northwood, Iowa; Anna, gift med Antelman, Aberdeen, S. Dak.;

Knut, Lyle, Minn.; Lars, Northwood, Iowa; Martha, gift med A. Torgerson, Glenville, Minn.

Nils Oddson Sonve, født paa gaarden Sonve den 24de juli 1831 af forældrene Odd Nilson Sonve og Gurid Tormodsdatter Gjelle. Slegten har boet i mange hundrede aar paa Sonve — mand efter mand — den første som kjendes var Knut Arneson Sonve, 1621. Hans søn var Nils, som fik farsgaarden, og siden veksledes der med Nils og Odd til ovennævnte Nils reiste til Amerika. Knut Nilson Sonve blev gift med Margretha Clausdatter Miltzow — datter af fogden Claus Henrikson Miltzow paa Voss, og boede paa Finne. Nils's slegt staar ellers i forbindelse med Miltzowætten og "Dalsætten". Han blev i 1854 gift med Martha Gulleiksdatter Tillung, født 1833, og fik farsgaarden. Denne solgte han i 1869 til sin farsøster og mand Sjur G. Rokne, og reiste samme aar til Amerika. Først kom han til McHenry county, Illinois (Queen Ann Prairie), men i 1874 drog han til Iowa og købte 160 acres land i sec. 11, Kensett township, Worth county, og blev boende der. Han fik fem børn: Julia (Guri), født 9de mai, blev gift med Lars D. Kløve (se foran); Christine (Mrs. Spilde); Edvard, Gilbert og Anna.

Gulleik Ivarson Vike kom til Worth county, Iowa, fra Strong Prairie, Wis., i 1870 aarene og bosatte sig i nærheden af Manly. Der blev han til sin død. Han efterlod sig flere sønner, hvoriblandt Ivar (død), Nels (i staten Washington), samt en datter Ellen, gift med sit søskendebarn Nels E. Knutson, Manly, Iowa; maaske flere døtre. Gulleiks sønnesøn, Lloyd Iverson, bor i Manly.

Nils Ingebrigtsen Vike, handelsmand i Manly, Iowa, skrev sig N. E. Knutson. Han var født paa gaarden Vike, Voss, den 11te oktober 1849, søn af forannævnte Ingebrigt og Kari Vike; udvandrede med forældrene i 1852 og var bosat med dem i Mitchell county, Iowa, til 1875. I det aar blev han den 27de mars gift med Ellen Ivarson, født i Wisconsin 1846 — datter af Gulleik Ivarson Vike — og bosatte sig paa en farm i Lincoln township, Worth county, Iowa, nær Manly. I 1877 flyttede han ind til Manly og begyndte restaurant. Tre aar senere begyndte han købmandsforretning der, og drev denne siden. Han var en termin county commissioner for Worth county. Han døde i 1908, efterladende to børn: Mrs. Ben J. Ersland, Duluth, Minn., og Mrs. Nellie Knutson, sammesteds. Hans hustru og søn Chester E. Knutson døde før ham.

Jacob Ingebrigtsen Vike — handelsmand i Manly, Iowa, skrev sig J. E. Knutson — født paa Vike, Voss, den 10de februar 1852; fulgte med forældrene, forannævnte Ingebrigt og Kari

Vike til Amerika 12 uger gammel, og fulgte med dem til Mitchell county, Iowa. I 1870 begyndte han med handel i Mitchell; men i 1871 købte han og broderen Nils en farm ved Rock Creek; tog saa et skolekursus i Osage; var saa handelsbetjent i Vermilion, S. Dak.; reiste til Nora Springs, Iowa, i 1875; blev gift den 1ste juni samme aar med Ida Hardman fra Rock Grove. I 1881 flyttede han fra Nora Springs til Manly, Iowa, og begyndte jernvarehandel, hvormed han drev. Han var en tid town clerk i Lincoln township. Hans hustru døde i 1905. De havde seks børn, af hvilke et døde som spædbarn. I 1906 blev han gift anden gang — da med Emma Herbster. Senere flyttede han til Spencer, Iowa, hvor han tilbragte sine sidste aar. Han døde den 22de september 1924, efterladende seks børn: Mrs. W. A. Leavitt, Seattle, Wash.; J. W. Knutson, McAllen, Texas; Mrs. Guy Savage, A. J. Knutson og Mrs. Merrill F. Thuirer, Spencer, Iowa, samt Willard Knutson, student ved Wisconsin universitet, Madison, Wis.

John Anderson Forde, nævnt foran, kom til Worth county i 1875 og bosatte sig i section 26, Fertile township, nær Hanlontown. Kaldte sig J. A. Ford.

David Pederson Herheim, skriver sig Herom, født paa Vossestranden 1ste september 1854, søn af gaardbruger Peder Herheim og hustru — datter af Axel D. Skjervheim (se foran); udvandrede i 1873, fulgte skibet "Emmanuel"; landede i Quebec og drog til Chicago; var saa 11 aar i Waseca, Minn., siden i Northwood, Iowa; har drevet som farmer; gift med en pige fra Hadeland og har en søn. I 1891 besøgte han Voss igjen. Hans to søstre Sigvor og Ingeborg bor der. Han er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke, ogsaa medlem af A. O. U. W. David er død. Hans søn var med i verdenskrigen, blev gift i Frankrige og er bosat der.

Torbjørn Larson Ringheim, født paa Voss den 29de mars 1850 af forældrene Lars Ivarson Ringheim og hustru Britha Torbjørnsdatter Traa; udvandrede om vaaren 1872 og kom til Chicago den 21de april; begyndte i arbeide som skrædder hos Siver B. Lund og blev senere kompagnon i skrædderforretningen. Kom til Northwood, Iowa, om høsten 1882 og begyndte handel sammen med J. B. Thompson og S. B. Lund. Blev om høsten 1889 valgt til County recorder for Worth county og havde stillingen i otte aar. Senere blev han assisterende bankkasserer i Northwood Banking Co. Var en tid medlem af Vosselagets bestyrelse. Han blev den 29de mars 1876 gift med Inger Hyrth fra Woodstock, Ill., datter af Lars Harth (se foran). Har børnene: Mrs. C. J. Herman, Mankato, Minn.; Mrs. M. L. Strand,

Strool, S. Dak.; Mrs. C. H. Thompson, Hanlontown, Iowa, og Mrs. T. O. Groe, Northwood, Iowa.

Ringheim døde i 1927.

Knut Davidson Hagen, født paa gården Haga, Vossestranden, den 20de juli 1870, af forældrene David Hermundson Haga, født paa Egdetvedt 23de februar 1839, og hustru født Finne. Hans fars forældre var Hermund og Martha Egdetveit og mors forældre Knut og Barbraa Finne. I april 1891 udvandrede han og kom den 2den mai til Quebec, hvorfra han drog til Northwood, Iowa, og har arbeidet med hvad som helst. Blev den 3die juli 1891 gift med Katrine Ulvundsen. Har syv børn: Bessie, født 1892; Selma, født 1894, Melvin, født 1896; Oliver, født 1899; Conrad, født 1901; Harold, født 1907; Lloyd, født 1911. Hagen er republikaner og medlem af den lutherske kirke. Har en søster, Guri A. Høen, født 1876, paa Vossestranden.

Anders Halstenson Kvarme, skomager og farmarbeider, født den 15de juni 1869, søn af Halstein Johnson Kvarme, født Hemre. Den 23de april 1892 udvandrede han og fulgte skibet "Parisian". Landede i Quebec den 2den mai og drog til Northwood, Iowa. Efter endel aar flyttede han til Belvidere, Ill., hvor han siden har boet. Er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke, samt af Vosselaget. Ugift. Hans søskende er: Ole, født 1867, bor paa Kvarme; Kristine, født 1871, gift med A. Himlebrak; Brita, født 1873, gift med Knut K. Repaal; Torbjørg, født 1875, gift med Knut Randstad — alle paa Voss; Torsten, født 1879, Sharon, N. Dak.; Sjur, født 1882 (død); John, født 1874, gift med datter af Torkel Skjerve og Torbjør Een; Kari, Belvidere, Ill., ugift 1915.

Johannes Knutson Øvsthus, handelsmand i Northwood, Iowa, var født paa gården Øvsthus, Voss, den 14de september 1869 af forældrene Knut Erikson Øvsthus og Britha Davidsdatter Kløve. Hans fars forældre var Erik Øvsthus og Guro Johannesdatter Møen, og moderens forældre var David Oddson Kløve og Inger Johannesdatter Møen. (Se videre om slekten under Lars J. Møen og Brynjev D. Kløve.) Hans søskende er: Guro, født 1857, gift med Ivar K. Hefte; Inger, født 1862, gift med Ivar D. Gjosten; Erik, født 1858, gift med Anna N. Ringheim, har farsgården; Lars, født 1872 (død) — alle paa Voss. Johannes var en tid paa Voss høiere almueskole, men sluttet for at hjælpe faderen med gaardsbruget, da broderen David døde og Erik var paa Stends landbrugsskole. Om vinteren 1888—'89 var han paa folkehøiskolen paa Eide, Granvin. Derpaa drog han paa handel i det sydøstre Norge og var borte i to aar. Det tredie aar var han paa Røros og Trondhjems kanten. Han besøgte alle bygger

syd for Trondhjem og Røros lige til Lindesnæs. Den 2den juni 1892 udvandrede han fra Voss til Amerika og fulgte over til England med dampskibet "Eldorado" og derfra til New York med "Alaska"; landede der den 20de juni; reiste saa til Chicago; fik der arbeide paa udstillingsgrunden til næste høst 1893, da han reiste til Northwood, Iowa. Om vinteren 1893—'94 gik han paa skole. Næste vinter gik han paa Breckenridge Business College i Decorah, Iowa. Den 1ste november 1897 kjøbte han jernvareforretningen af W. I. Brebner i Northwood og drev denne forretning i over 25 aar med stort held. Han har samtidig ogsaa drevet eiendomshandel.

Den 1ste januar 1900 indgik han i ægteskab med Britha Osgjerd — datter af Brynjulv Brynjulvson og Sigrud Pedersdatter Osgjerd, født paa Osgjerd den 8de januar 1874; kom til Northwood, Iowa, om høsten 1893. De har to børn: Minnie Bernice, født 18de mai 1904, og Arthur Kenneth, født 31te oktober 1906. De gik begge paa høiskolen i Northwood og har siden været paa St. Olaf College, Northfield, Minn. Om sommeren 1904 var Øvsthus og hustru paa besøg til Voss igjen.

Øvsthus er republikaner og aktiv i politik. Sine borgerpapirer fik han i 1897. Han har været medlem af townstyret i 11 aar. I mere end 10 aar har han været direktør af First National Bank i Northwood. I 12 aar har han være kirkemenighedens kasserer, og siden en af tillidsmændene og formand i finanskomiteen. Han er medlem af frimurerlogen og Sønner af Norge. I 1925 blev de overrasket paa sin sølvbryllupsdag, da deres hus fyldtes af venner. Der blev taler af pastor C. B. Ylvisaker og bankkasserer A. S. Lund. En sølv gave overrasktes dem.

Ole Olson Ygre, antaget navnet Lund; handelsmand i Northwood, Iowa; født paa gaarden Ygre, Voss, den 8de november 1874, søn af Ole Nelson Ygre, født paa Lunde, og Sigrud Styrksdatter Fjose. Hans fars forældre var Nils og Brita Lunde, tidligere Dale i Granvin, men fødte paa Voss. Hans mors forældre var Styrk Amundson Fjose og Britha Oddsdatter Kløve — farsøster af førnævnte Lars D. Kløve og hans søskende. I 1893 udvandrede han til Amerika, fulgte skibet "Polonic" til New York, reiste til Northwood, Iowa; drev som farmer i fem aar, var saa i forretning sammen med broderen Torsten til dennes død, siden alene. I 1903 indgik han i ægteskab med Rosy Hanson, hvis mor var fra Leidal, faderen ikke Voss. De har to børn: Geneva Lenore, født 1905; Sophus Harold Olaf, født 1908. Han er huseier i Northwood og af anden eiendom. I 1897 besøgte han Voss igjen et aars tid. Han er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. Han var den første, som slog til lyd

i "Skandinaven" om dannelsen af et Vosselag. Han har havt 13 søskende, hvoraf han er den 10de, nemlig: Brita d. æ., Brita d. y., Nils, Styrk, Odd, Torsten, Martha, Inger, Ingeborg, Ole, Margretha, Sigrid og Mons.

Vossinger i Winnebago county, Iowa.

I 1856 drog et følge af norske folk fra Jefferson Prairie til Winnebago county, Iowa. Der blev i tidens løb et af de steder, hvor vossinger har sat sig til i betragteligt antal, om man ikke netop kan kalde det et specielt vossesettement. I dette county ligger byerne Lake Mills, Scarville, Forest City, Leland, Buffalo Center, og man kan sige Emmons, der ligger paa Minnesotagrænsen. Disse steder er velkendte vossecentre, især Lake Mills, Scarville og Emmons i countiets nordøstlige hjørne. Begyndelsen af settlementet blev gjort i Norway township, Winnebago county, ved Lime Creek, men spredte sig over i Silver Lake township, Worth county, Iowa, og over Minnesotagrænsen.

Ovennævnte følge drog ud fra Clinton, Wisconsin, i dækkede vogne — saakaldte prairie schooners — dragne af okser. Følget bestod af Kolbein Larson Graue og hustru, Henrik G. Emmons, efter hvem byen Emmons fik sit navn, samt Erick Erickson, Hans Knutson og Henry Larson, og nogle flere. Om der var andre vossinger med end Kolbein Graue, er ikke bekjendt; men han var ialfald en af grundlæggerne af dette store norske settlement. Han bosatte sig i Norway township, Winnebago county, i hvis nærhed Henry Emmons ogsaa slog sig til. Rimeligvis bosatte de sig side om side, hele følget.

Kolbein Larson Graue var født paa gaarden nedre Graue, Voss, den 20de oktober 1819 af forældrene Lars Graue og hustru Sigvor, født Kløve. Der var fire søskende i familien, nemlig: Peder, Jon, Kolbein og Brita. Peder Larson Graue reiste til Bergen og var opsynsmand ved tugthuset der. Jon fik farsgaarden paa Graue og døde der omkring 1880 barneløs. Brita forblev paa Voss. Kolbein udvandrede i 1850; fulgte med skibet "Björgvin" og landede i New York efter 7 ugers sjøreise; fortsatte til Jefferson Prairie, hvor han forblev i seks aar. Der blev han i 1854 gift med Martha Olsdatter øvre Graue, født 26de juni 1825. Hun var datter af Ole Graue og Inga Baardsdatter Osgjerd — søster af Kari Bøe — mor til Ivar Lawson, samt Martha Rokne (se foran). Ingas forældre var Baard Oddson Osgjerd og Gjertrud Ivarsdatter født Tøn. Kolbein og Martha blev viet af pastor Ole Hatlestad paa Jefferson Prairie. To aar efter sit giftermaal drog de saa til Iowa, og var der med de allerførste nybyggere. De forblev paa sit først tagne hjemsted i Norway town-

ship til Kolbeins død 1890. Martha reiste i 1897 til sin søn Lewis i Emmons og efter to aars ophold hos ham flyttede hun til sin datter, Mrs. L. H. Emmons, sammesteds, hvor hun forblev til sin død den 27de oktober 1918. De fik syv børn: Sarah, Anna, Olina, Inger, Ingeborg, Martha og Lewis. Familien antog navnet Larson.

Sarah Larson, født paa Jefferson Prairie den 4de november 1855, gift med K. H. Knutson (Hellie); døde 1883. Søn, H. Helin. Anna Larson, født i Winnebago county den 5te januar 1857, blev Mrs. A. F. Ruby, døde 1891; børn, Sarah og Clarence. Olina Larson (Mrs. L. B. Nerby), født 23de september 1859; døde 1890. Søn, B. L. Nerby. Inger Larson, født 4de august 1862, blev gift med L. H. Emmons og bor i byen Emmons, Minn. Fire børn: Ernie, var i flaaen, og Victor i armeen under krigen, samt Hamlet og Herbert. Ingeborg Larson, født 19de mars 1865, blev 7de juli 1886 gift med T. J. Questad (Hardanger) og bosatte sig i Baltic, S. Dak., hvor hendes mand er bestyrer af Farmers Co-operative Lumber Yard. De har haft fire børn: Roy, født 1891, bestyrer af Farmers Lumber Yard i Colton, S. Dak.; Alma Ruth, født 1893, Baltic; Clarence, den ældste, døde 18 aar gammel, og Henry George, den yngste, døde tre uger gammel. Martha Larson, født 11te april 1867, døde 1895, ugift. Lewis Larson, født 14de januar 1870, bor i Emmons, Minn.

Kolbein Graue og hustru var i 1874 med at stifte Lime Creek norske kirkemenighed. Før holdtes gudstjeneste i hjemmene og i skolehuset. De er bisatte paa Lime Creek gravlund.

Nils Olson Styve, handelsmand i Lake Mills, var født i Evanger, Voss, i 1844, søn af Ole Olson Styve; kom til Amerika med forældre i 1850 og var først bosat i Deerfield, Wis. (se foran); blev gift med Olina Espeseth fra Sogn; var først farmer og satte sig saa i 1879 til som material- og jernvarehandler i Lake Mills, hvormed han siden drev. Han var county commissioner i Winnebago county fra 1882 til 1888; var republikaner og medlem af den lutherske kirke. I 1876 besøgte han Norge. Han har to sønner: Ole N. Styve, født i Albert Lea, og Gustav Bottolf Lauritz, født i Lake Mills. Nils døde i 1915. Sønnerne driver nu forretningen i Lake Mills. Ole har været Vosselagets kasserer.

Ole Olson Skutle, Lake Mills, Iowa, født den 6te januar 1835, søn af Ole Pederson Skutle, smed og gaardbruger paa nedre Skutle; udvandrede i 1856 og reiste med skibet "Haakon Adelen" til Quebec; reiste derfra videre til Spring Prairie, Wisconsin, hvor broderen Peder boede; arbejdede der med farmarbejde; blev gift den 9de februar 1860 med Martha Mikkels-

datter Lie og drog en tid efter til Mitchell county, Iowa, og fik sig farm; boede der i mange aar; flyttede saa til Lake Mills, hvor han siden forblev. Han har været county supervisor; var republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. Han og hustru har ni børn: Mathias, Mikkell, Oline, Andrew, Clara, Sarah, Oscar, David og Martha Emelia. Ole Skutle var en af grundlæggerne af Vosselaget i 1909 og var den som ledede de forberedende møder. Han var viceformand og en tid kasserer for laget. Hans hustru døde i 1925 og han selv i 1927.

Mathias Olson Skutle, født i Dane county, Wisconsin, den 21de november 1860, gennemgik almueskolen og var tre aar paa Cedar Valley Seminar i Osage, Iowa; blev den 24de mars 1884 gift med Martha Olson (ikke Voss) og har tre børn: Evaline, født i 1898; Cora, født i 1901; Marion Owen, født i 1903. Skutle driver som handelsmand i Buffalo Center, Winnebago county, Iowa. Han er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke.

Mikkell O. Skutle er bosat i Albert Lea, Minn.

David Olson Skutle, født den 30te august 1873 i Mitchell county, Iowa, blev den 23de september 1896 gift med Anna Elvebak og bosatte sig paa en farm ved Kiester, Minn.

En af Ole O. Skutles sønner er county auditor i Winnebago county 1930. En dattersøn er dr. Eiel i Osage, Iowa. Selmer og Melvin Sponheim, St. Ansgar, Iowa, er ogsaa hans dattersønner.

Jakob Knutson Fadnes, farmer ved Lake Mills, Iowa, født i Evanger sogn, Voss, den 8de december 1843, søn af Knut Ellingson Væte fra Vangens sogn, som boede paa pladsen Nesbø, Fadnes (se foran). Han udvandrede den 7de mai 1866 og kom over Detroit, Mich., til Spring Prairie, Wisconsin, og begyndte med farmarbeide; flyttede saa til Silver Lake township, Worth county, Iowa, og boede der til han efter mange aar flyttede til byen Lake Mills, hvor han siden boede, men eiede farmen. Han har været skoledirektør og veiinspektør i townet; er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. Han blev den 7de april 1875 gift med Ragnilda Olsdatter Bolstad, ogsaa fra Voss. De har otte børn: Knut, født i 1876; Olai, født i 1877; Anna, født i 1879, gift med C. R. Paulson; Carl, født i 1880; Martina, født i 1881; Edward, født i 1883; Oscar, født i 1885, og Martin, født i 1887.

Lars Anderson Hauge, født i Hammerø, Nordland, Norge, den 29de juni 1848. Hans fader, Anders Nilson Hauge, var født paa Hauge, Vossestranden, og var gaardbruger og dyrlæge. Moderen var fra Myrland i Myrkdalen, Voss. I 1868 kom han med forældre til Amerika; kom til Quebec den 12te juni; efter

et kort ophold i Dane county, Wisconsin, kom han til Northwood, Iowa. Han var saa i seks aar paa Augsburg Seminar i Minneapolis, Minn.; bles skolelærer, farmer og sluttelig eien-domshandler i Forest City, Iowa; var tillige fredsdommer, town clerk og i to terminer county auditor.

I 1883 indgik han i ægteskab med Susan L. Ohnstad (Sogn). De har seks børn: Alpha, Alfred, Selma, Ludolf, Leonora og Marie, alle født i Winnebago county, Iowa. Lars Hauge døde i 1925. Foruden børnene efterlod han sig en broder, J. A. Hauge, Cole, S. Dak., og søster, Julianna (Mrs. Bertelson), Midland, S. Dak.

Knut Mikkelsen Haga, farmer ved Scarville, Winnebago county, Iowa; født paa Vossestranden den 24de juni 1844, søn af gaardbruger Mikkil Sjurson Vinje; udvandrede i 1866; reiste med seilskibet "Fido" til Quebec og derfra videre til Story City, Iowa; begyndte med farming, hvormed han siden har drevet; flyttede i 1885 til Winnebago county. I 1875 blev han gift med Martha Bjørge, født i Evanger, Voss. De har syv børn: Mrs. D. Olson, født i 1876, Kenyon, Minn.; Mrs. Ed. Thorson, født i 1877, Scarville, Iowa; Lewis, født i 1878, Kenyon, Minn.; Mrs. J. M. Knutson, født i 1881, Mooreton, N. Dak.; Martin, født i 1885; Selmer, født i 1887, Rushton, Sask., Can., og Mrs. M. J. Torgerson, født i 1890, Scarville, Iowa. Knut Haga havde fem søskende: Nils Knutson Haga (død), Sjur Michelson (død), Ann Fletre, Story City, Iowa, Peter Michelson, Kenyon, Minn., og Marie Hefte, Vossevangen, Norge. Han var republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke.

Martin Haga, født i Winnebago county, Iowa, den 7de juli 1885, var hos forældrene til 1905; studerede saa ved Waldorf College, Forest City, Iowa; var lærer et aar (1906-7); blev i 1908 student ved Haneman Medical College, Chicago, Ill., hvorfra han blev udeksamineret i 1912.

Ole K. Tyssen, født i Evanger, Voss, den 4de september 1833, blev i 1855 gift med Brita Monsdatter Furness; udvandrede i 1878 og kom til Norway township, Winnebago county, Iowa, og blev siden boende der og har drevet som jordbruger. Hans hustru døde der i 1900 og han selv i 1924; blev gravlagt paa Lime Creek menigheds kirkegaard. Hans børn er døde; men han havde søskenderne Knut K. Tyssen i Emmons, Minn., Mons Tyssen i Virginia og Mrs. Marwick i Montana samt seks børnebørn, som bor omkring det gamle hjemsted, undtagen Mrs. Foss, som bor i Mason City, Iowa.

Ragnild Sjursdatter Honve, født i 1829, kom tidlig til Amerika, blev gift med Ole Roaldkvam (fra Ryfylke), var bosat

ved Lake Mills, Iowa. Hun efterlod sig en søn, Nils Roaldkvam, som havde forældrefarmen. Han døde omkring 1926, efterladende børn, som bor paa farmen.

Knut Sjurson Honve, født i 1833, var bosat ved Lake Mills, Iowa, hvor han ogsaa døde for mange aar siden. Hans børn Sivert, Ole og Knut, bor i Sioux Falls, S. Dak., Martha i Nord Dakota, Tina (død) i Duluth, Minn., og Andrew i nordre Minnesota etsteds.

Torsten Sjurson Honve, født i 1826, gift i 1848 med Anna Pedersdatter Vestrheim, født i 1825, datter af Peder Stene og Ingjerd Vestrheim af Miltzow-ætten; boede ved Lake Mills, Iowa, og døde der. Hans børn er: Martha, gift med Edwin, bor i Wisconsin etsteds; en datter er død; Ragnild ved Emmons, Minn.; Ole etsteds i Wisconsin; Knut (død); Peter bor i Nicholson, N. Dak. Alle bruger navnet Honve.

Steffen Larson Hole, en broder af Peder L. Hole ved Blue Earth, Minn., var bosat ved Scarville, Iowa. Han havde to døtre; en død, en paa alderdomshjem.

Anders Ingebrigtson Sundve, kaldte sig Andrew Ingebretson, farmer ved Leland, Winnebago county. Han var født paa gaarden Sundve, Vossestranden, den 24de juni 1844. Hans fader, gaardbruger Ingebrigt Øyelson Sundve, var en bror af Elling Eielsen (Sundve), stifteren af Eielsens samfund (se foran). Foruden Anders havde han børnene Anna, Ingeborg, Øyel og Gjertrud. Den sidste bor paa Vossestranden. De andre er døde. Anders gennemgik almueskolen hjemme og den højere almueskole paa Vossevangen; udvandrede i mai 1867; reiste med skibet "Marie" og kom i juni maaned til Quebec; reiste saa videre til Primrose, Dane county, Wisconsin, hvor han var en tid. Den 13de april 1873 indgik han i ægteskab med Caroline Tollefson fra Setesdalen. De har haft elleve børn: Julia Annie, født i 1874; Ida Louisa, født i 1876; Obert Elder, født i 1878; Caroline Josephine, født i 1880; Kanette Martine, født i 1882; Andrew Palmer, født i 1884; Julius Garfield, født i 1886; Eli Luther, født i 1889; Emma Helena og Sylvan Oliver (tvillinger), født i 1891; Nellie Elina, født i 1894. Ingebret var republikaner og medlem af den evangelisk-lutherske kirke (Eielsens samfund). I 1902 besøgte han Voss igjen.

Erik Davidson Skogstad boede ved Leland, Iowa. Han døde i 1915. Var medlem af Vosselaget.

Stephen Knutson (Tveito), Scarville, Iowa, kom til Winnebago county fra Big Canoe i 1871 og bosatte sig paa en farm ved Scarville. Paa hans farm blev Emmanuel kirke bygget og han var en af grundlæggerne. Han døde i 1914 og hans hustru

i 1923. Sønnen Knut, født i 1872, har det gamle hjemsted. (Se forøvrigt foran.)

Kolbein Monson Ulvund, Hanlontown, Iowa, kaldte sig Monson, født paa Vossestranden; hustru Brita; udvandrede med familie i 1868 og bosatte sig efter en tids ophold i Winneshiek county paa en farm ved Hanlontown i Winnebago county, Iowa. Der forblev de til sin død. De havde fire sønner: Mons, som har det gamle hjemsted; Knut, født den 26de mars 1862, død i Chicago, Ill., var gift i 1915 med Ingeborg Herheim; ingen børn; Albert i Chicago og Sivert i Scarville, Iowa, samt tre døtre: Anna (Mrs. Sagen), ved Fertile, Iowa; Karen i Hanlontown, Iowa, og Martha (Mrs. Nesheim) i Chicago, Ill.

Lars Kolbeinson Helgeland, antog navnet Colby, flyttede fra Primrose, Wis., til Norway township, Winnebago county, Iowa, omkring 1900 og forblev der. Sønnen Charles blev igjen i Primrose; Knut Colby har jernvarehandel i Forest City, Iowa; Lars har været handelsreisende og sidst bosat i Minot, N. Dak.

VOSSELAGET BLIR STIFTET

Det var i Lake Mills, Iowa, at den første begyndelse til det nationale Vosselag blev gjort i 1909. Omkring aaret 1900 og fremover var der et anseeligt antal vossinger der i byen og i dens omkreds. Beretningerne i de norsk-amerikanske blade om bygdelagsstevner og "Bygdejævningen" af professor R. B. Anderson med sine kvikke fortællinger om vossingerne af Nels Lee og Lars J. Langeland maatte bringe op tanken om at danne et Vosselag, hvis den ikke før var opstaaet. Men hele bygdelagsbevægelsen er dog bare et nyt udslag af noget gammelt. Og gaar man tilbunds deri, saa skriver den sig kanske fra den første Vosseforening, dannet i 1848 i Chicago. Denne forening bestod, kan det siges, som foran fremholdt, paa en maade til omkring 1860, da flere af dens medlemmer var med at danne den bekjendte norske loge "Nora", der bestaar endnu. Denne samlede de norske for en tid. Saa kom i 1878 De norske gamle settlers forening i Chicago, som var dannet i huset til Canute R. Matson (Opkvitne), der vistnok var dens første formand, og henimod en femtedel af medlemmerne var vossinger. Af disse havde flere været bestyrelsesmedlemmer i den Vossiske Emigrationsforening, saaledes Rognald Henderson Løne, som ogsaa var "Gamle Settlers"-foreningens formand en tid i 1894, da den havde 15-aarsjubliuæum, samt Andrew B. Johnson (Lassehaug). Denne "Gamle Settlers"-forening, som eksisterede i 1896 og kanske senere, affødte Den Norske Pionerforening, og man merker sig den lokale Pionerforening, som dannedes i Deerfield, Wis., i

1897, i hvilken tre af bestyrelsesmedlemmerne og nærpaa halvdelen af medlemmerne var vossinger, i henhold til en beretning i "Amerika" i 1897 af Nils Lee, og tre Koshkonong-vossinger var en tid henholdsvis formand, viceformand og sekretær for den nationale Pioner-forening. I 1897 var der ogsaa en lokal vosseforening i Chicago. I 1899 var det, at valdreserne først forsøgte med en bygdslagsforening i Minneapolis, Minn., og efter 1901 begyndte de nationale bygdslagsstevner.

Vosselaget stiftedes altsaa i 1909. Et forberedende møde blev sammenkaldt i Farmers Lumber Yard, Lake Mills, Iowa, den 4de mars. Ole O. Skutle var mødets formand og mulig den som havde udsendt indbydelsen; K. N. Knutson (Tveito) var sekretær. Man tænkte først paa at danne et lokalt lag, men stemningen blev snart for et nationallag. Forud for dette møde var der i februar maaned en artikel i "Skandinaven" af Ole O. Lund (Ygre), der opfordrede til udtalelser om et muligt Vosselag. Vossingerne i Lake Mills havde dog ogsaa paa den tid tænkt paa et lag og gik straks igang med forberedelser. Den 25de mars holdt de et nyt møde, og paa dette blev en komite nedsat til at slaa til lyd i de norsk-amerikanske blade for et nationalt Vosselag. Den 1ste mai blev et tredje møde afholdt, og til dette var der udsendt indbydelser til vossinger i de omkringliggende byer, Forest City, Leland, Scarville, Joice og Hanlontown, Iowa, og Kiester, Minn. Der besluttedes da at sammenkalde et organisationsmøde af et nationalt Vosselag i Albert Lea, Minn., den 24de juni samme aar. En komite bestaaende af Ole O. Skutle, David Olson og O. A. Olson, Lake Mills, samt O. K. Takle, Albert Lea, fik i opdrag at ordne med sagen.

Mødet i Albert Lea blev afholdt som bestemt og Vosselaget organiseret. Knut Henderson (Løne), Cambridge, Wis., blev formand det første aar; Ole O. Skutle, viceformand; T. L. Ringheim, Northwood, Iowa, sekretær; Oscar Horveid, Lake Mills, kasserer. Desuden valgtes en direktion bestaaende af John Anderson, Chicago, Ill.; Helge Opland, Canton, S. Dak.; Ole K. Takle, Albert Lea, Minn.; Hon. A. J. Rockne, Zumbrota, Minn., og professor L. W. Boe, Forest City, Iowa. En forud udarbejdet grundlov vedtoges, og ifølge denne skulde der fra da af holdes aarlige møder. Dette blev gjort til mødet i 1917. I 1910 blev det ogsaa holdt i Albert Lea, Minn.; i 1911 i Madison, Wis.; i 1912 i Minneapolis, Minn.; i 1913 i Chicago, Ill.; i 1914 paa udstillingsgrunden i St. Paul sammen med andre lag; i 1915 i Fargo, N. Dak.; i 1916 i Decorah, Iowa, og i 1917 i Red Wing, Minn.

Fra 1910 til 1914 indsamledes ved Vosselaget en mindegave

paa \$2,121.10 til vosseherrederne. Den del, som faldt paa Voss herred, blev anvendt til køb af eiendommen for Voss barnehjem. Vosselaget blev reorganiseret i Madison, Wis., i 1920.

* * *

Af vossinger i Winnebago county, Iowa, paa den tid Vosselaget stiftedes kan nævnes:

I Lake Mills og omegn: Knut J. Aldal, A. L. Bidne, Ivar Bergstad, dr. J. E. Colby (Helgeland), A. J. Drøgsvold, O. J. Drøgsvold, Ole L. Drøgsvold, Amund Fosnes, C. J. Fadnes, A. J. Horveid, J. A. Horveid, Oscar Horveid, Lewis Horveid, Lewis Hanson Herheim, dr. G. G. Herm, Knut A. Lund, J. I. Ofstedal, Mrs. O. K. Paulson (Fadnes), Jens M. Rygh, P. P. Tufte, O. N. Styve, N. O. Styve, G. B. L. Styve og O. O. Skutle.

I Scarville: Ivar Bergstad, A. J. Drøgsvold, K. M. Haga, Sivert Lund, Torbjørn Lund, Torger L. Mørkve, N. J. Shelvik, S. Knutson (Tveito), K. N. Knutson (Tveito) og S. C. Monson (Ulvund).

I Thompson: Dr. Martin Haga.

I Forest City: Knut Colby (Helgeland), L. A. Hauge og professor L. W. Boe.

I Hanlontown: M. C. Monson (Ulvund), John A. Ford og Olai J. Forde.

Johannes Aslagson Grevle, 614 Sixth street S. E., Mason City, Iowa, skriver sig John A. Gravelie, er født paa Grevle, Voss, den 2den januar 1889 af forældrene Aslag Mikkelsen Grevle, født paa Rekve i 1854, og Kirsti Torstensdatter Seim (Guldfjerdings). Hans farmor, Martha Johannesdatter Grevle, var en søster af forannævnte Knut og Ole J. Grevle. Baade paa far- og morsiden er han af Miltzow-ætten. Han udvandrede i 1909 og kom først til Albert Lea, Minn., hvor hans morsøstre var. Han begyndte i arbejde der og tog snart efter et fuldt kursus i konstruktion og kontraktørfaget ved International Correspondence School. I 1912 bosatte han sig i Mason City, Iowa, og har siden haft sit hjem der. Han blev gift med Bertina Haugen fra Nordfjord. De har børnene Albert Truman, Janette Lucille, John Burton og Marion Alvina. Han har i ni aar været superintendent for M. M. Moen & Co., Mason City, Iowa, der driver bygningsforretning i stor stil, og har opført bygninger i flere stater, med hvilke han har haft opsynet.

TIL EMMET COUNTY, IOWA

Om vaaren 1866 drog et stort følge fra Spring Prairie afsted for at søge sig nye hjemsteder i det nordvestre Iowa. Følget bestod af Lars Johanneson Møen, hans svogre Amund Chri-

stofferson Graue, Brynjulv Knutson Rokne, Johannes Ivarson Lødve og Nils Fære med familier og et par ungkarer. De havde fem dækkede vogne — nogle dragne af heste, andre af okser. Der var elleve personer over 20-aarsalderen og ni under. De reiste til Emmet county, Iowa, hvor de fik sig land i nærheden af Wallingford. De købte først 5 acres skogland hver for at sikre sig brænde og materialer til huse og indhegninger. Saa tog de "homestead"-land paa prærien. Brynjulv Rokne og to andre købte dog jernbaneland, for hvilket de betalte 6 dollars pr. acre.

De første, som bosatte sig i denne del af Emmet county, var Sjur Vold og sønnerne Baard og Ole samt svogeren Hans Knut, som kom der i 1864. Sjur Vold var bedstefar til bankør Wold i Minneapolis (vist ikke vossing). I 1865 kom Helge Lund, Askil og Mons Knutson samt Knut P. Repaal. Saa kom Lars Møen med følge i 1866. Senere, men før 1870, kom T. K. Tøen, Ole Bolstad, Joseph Nelson Lie, Nils I. Lødve, Nils Osgjerd med sønner samt Lars Hovda. Af disse lever endnu (1930), saavidt det vides, Brynjulv K. Rokne og Nils I. Lødve (Iverson).

Lars Johanneson Møen blev, som man har seet, nybygger paa tre steder, først i Muskego i 1841, saa paa Spring Prairie i 1845 og i Emmet county, Iowa, i 1866. Han døde i Emmet county i 1895, efterladende seks børn: Britha, gift med Amund Christofferson Graue; Inger, gift med Brynjulv K. Rokne; Gurina, gift med Johannes Ivarson Lødve; Martha, gift med Peder P. Brugjeld (P. N. Pederson); Lars, gift med Carrie P. Brugjeld; Andrina, gift med Christoffer Anderson (Glesne). Martha og Andrina levede i 1923. De andre var døde; ogsaa deres mænd, undtagen Brynjulv Rokne. Af Lars Møens tre stedbørn var der kun ett som overlevede ham.

Amund Christofferson Graue, født i 1828; gift med Britha L. Møen, begge døde. (Se foran.) En søn, Lewis Christoffer, bor i Graettinger, Iowa.

Brynjulv Knutson Rokne, født i 1833, gift i 1860 med Inger L. Møen, blev boende paa sit land i Emmet county og har havt sin del i strøgets udvikling. Han var county commissioner fra 1874 til 1878 og county recorder fra 1880 til 1885. Desuden havde han altid et eller andet tillidshverv i townet i lange tider. Han har desuden været sin kirkemenigheds sekretær og kasserer i mange aar. Hans hustru døde den 1ste oktober 1916. De har havt ni børn: Knut, født i 1862, døde ugift i 1906; Martha, født i 1864, gift med Knut A. Trefald, Graettinger, Iowa; Britha, født i 1866, død i 1902, gift med Sivert Trefald; Lars, født i 1868,

gift med Regine Hanson, bor i Cokato, Minn.; Johannes, født i 1871, gift med Caroline Pederson, døde i 1910; Anna, født i 1874, gift med Torger Dahle, døde i 1902; Erik, født i 1876; Anders, født i 1878; Emma, født i 1883, gift med Lars Askildson. Alle børnene undtagen Lars bor omkring Wallingford, Iowa.

Baard Knutson Rokne, kaldte sig Knutson, en broder af Brynjulv og Gulleik, født paa gaarden Rokne i 1839, søn af Knut Erikson Rjoe, født i 1792, og Britha Helgesdatter Olde (se under Brynjulv); udvandrede i 1856; forlod Bergen med skibet "Hebe" den 12te mai og kom til Quebec den 4de juni; reiste saa til Spring Prairie, Wisconsin, og var der i ti aar; blev gift der den 21de november 1861 med Eli Larsdatter Gjermo, født den 12te mars 1835 (se foran). I 1866 drog de til Freeborn county, Minnesota, og var der i tretten aar; saa reiste de til Emmet county, Iowa, hvor de siden boede. Eli døde i Estherville, Iowa, i 1910; Baard overlevede hende i flere aar. Han drev en tid som farmer, siden som agent. Han var postmester i otte aar, town clerk i tre aar, town trustee i otte aar, formand i skolestyret i otte aar og menighedssekretær i fjorten aar. Han og hustru havde ni børn, af hvilke otte døde før forældrene. En søn, Nils Knutson, født den 12te februar 1880, bor ved Estherville, Iowa.

Nels Iverson Lødve, Wallingford, Iowa, kalder sig Nels Iverson. Han var født paa gaarden Lødve, Voss, i 1846 og var søn af Ivar Johanneson Møen og hustru Arnguna Larsdatter Bøe (Tykkebygden), der kjøbte gaard paa Lødve. Om slegten se under Lars J. Møen. Om vaaren 1866 udvandrede han til Amerika og kom efter seks ugers reise til Quebec; reiste sandsynligvis til sin bror Johannes paa Spring Prairie, Wisconsin, og fulgte samme aar med ham og flere andre til Emmet county, Iowa. Den 12te januar 1876 indgik han i ægteskab med Anna Johnsdatter Kyte, som kom til Amerika fra Voss i 1871. De blev viet af pastor Holseth. Samme aar bosatte de sig paa en farm i Jack Creek township og har siden boet der. De har tre børn: Edward N. Iverson, John N. Iverson og Mrs. Etta Sofie Nelson. Nels Iverson og hustru har været medlemmer af Emanuel kirke siden dens stiftelse. Der feiredes 50-aarsfest den 13de juni 1926.

Nels Lødve døde i 1930.

Halvor P. Ronve, Halfa, Iowa, var født i Ulvik, Hardanger, den 4de oktober 1844 og er søn af Peder Anderson Vambheim og Guro Halvorsdatter Hetlenæs. Paa farsiden er han en efterkommer af presten Anders A. Riber i Eidfjord og hustru Kate-
rina, datter af fogden Laurits Galtung til Torsnes. Moderens forældre var Halvor Olson Hetlenæs (Ulvik) og hustru Guro Torbjørnsdatter Tveito fra Voss. Da han var 5 aar gammel,

flyttede han med bedsteforældrene, Halvor og Guro, til Voss. De bosatte sig paa Bryn, hvor han voksede op. Bedsteforældrene blev paa Bryn til sin død.

I juni maaned 1877 indgik han i ægteskab med Sigvor Larsdatter Vike [om hendes slekt se Losna-ætten]; kjøbte saa et brug i gaarden Ronve og boede der, til de i 1889 solgte gaarden og udvandrede til Amerika. De reiste med skibet "City of New York" og kom til New York i april 1889. Derfra drog de til Halsa, Iowa, hvor de har boet hele tiden siden og drevet med jordbrug. De har nu overladt sin gaard til sønnen Lars. Deres børn er: Lars, født den 12te oktober 1880; Halvor, født den 29de juli 1883; Julia, født den 28de mai 1885. En gut, 14 aar, og en pige, 9 aar, er døde. Familien hører til den norsk-lutherske kirke. I politik hylder Ronve det republikanske parti.

Ronve døde i 1930.

Halvor Svendsen Tverberg, antog navnet Berg, R. 1, Estherville, Iowa, var født paa Voss den 4de juni 1878, søn af Steffen Svendsen Tverberg, født i 1843; udvandrede i 1895 og kom til New York den 3dje september; reiste derfra til Emmet county, Iowa, og har hele tiden siden drevet med farming. Han er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. Den 28de juni 1906 blev han gift med Julia Johnson (ikke Voss). De har børnene Sigfred Elmer, født den 27de mai 1907; Oscar Bennett, født den 22de november 1908; Gina Berthina, født den 27de juli 1910. Hans søskender er: Svein Tverberg, missionær paa Madagaskar; Anna Tverberg, Estherville, Iowa, samt Anders, Britha, Knut, Olav, Steffa og Kari Vold — alle paa Voss. Halvor Tverberg besøgte Voss i 1900.

Joseph Nilson Lee, søn af Nils Svendsen Lie paa Spring Prairie, Wisconsin, kom til Emmet county i 1870 og bosatte sig som handelsmand i Estherville.

Torbjørn Knutson Tøn, skrev sin Thomas K. Tone, var født paa Voss den 15de november 1839 og var søn af Knut Torbjørnson Rogne, født i 1816, og Brita Knutsdatter Tvilde, der en tid boede paa Tøn, senere paa Tvilde. Hans fars forældre var Torbjørn Johannesson Rogne af den kjendte Rogne-æt og Eli Jørgensdatter Dagestad af Miltzow-ætten, Dals-ætten og andre kjendte ætter. Den 9de juni 1862 blev Torbjørn gift med Guro Davidsdatter Kløve (se Brynjev D. Kløve). Den 17de april 1865 udvandrede de til Amerika og havde da to børn. De kom til Quebec sidst i mai og drog derfra til Decorah, Iowa, hvortil de kom den 4de juli. Der blev de et aar; saa drog de til Emmet county og tog et "homestead" nær Estherville, Iowa. I 1874 flyttede de til Marshall county, samme stat, og i 1879 til en farm

vestenfor byen Gilman, hvor Torbjørn og hustru blev i 42 aar, til de i 1921 bosatte sig i byen. Der døde han den 29de januar 1922 og hans hustru døde i 1927. De havde tretten børn, af hvilke tre er døde, nemlig Knute H. Tone, som døde i 1914 i Seattle, Wash.; Britha døde i 1900 og Martha Tone døde i 1875 i Gilman. De som lever er: Andrew Tone, farmer ved Grinnell, Iowa, gift med Mabel Norland (Stavanger-æt), har syv børn, blandt dem Ester (Mrs. Melrose), og Bertha (Mrs. Shime); Inger (Mrs. Skeie); David K. Tone, sagfører i Chicago, Ill.; Aad A. Tone, Northome, Minn., er county commissioner til 1931; Thomas Tone, Minneapolis, Minn.; Benjamin, Gilman, Iowa; Albert, gift, bor i Mesa, Ariz.; Emma Tone, Gilman, Iowa; Elmer J. Tone, sagfører i Chicago, gift; Robert, Gilman, Iowa, gift med Fannie Frankved.

Ivar Knutson Tøn, Bolan, Iowa, Torbjørns bror, født omkring 1837, var med i borgerkrigen; gift med datter af Knut Nyre (Vetle-Knut); er farmer ved Bolan, Iowa; var 90 aar i 1927. Hans søster Inger Tone døde i Illinois, Knut og Anna paa Voss.

VOSSINGER I STORY COUNTY (IOWA) OG OMEGN

Story county ligger omtrent i midten af staten Iowa. Østenfor dette er Marshall county og nordenfor Hamilton county, hvortil det grænser. I disse countyer har ganske mange vossinger bosat sig. I Story county er byerne Story City, Roland og Nevada mere kjendte steder; i Hamilton county byerne Stanhope, Ellsworth og Radcliffe; i Marshall county Gilman og Dunbar. Vossingernes indtog i disse countyer begyndte omkring 1858. Den første vi har seet noget om, var Mons Knutson Grove (Raundalen), en bror af Ole K. Grove, nævnt foran. Han reiste fra Leland, Ill., til omegnen af Roland i 1858, efterat han forud havde kjøbt sig en farm der. Flere af hans sletninger bosatte sig i samme strøg. Hans brodersøn, Ole Larson Grove, nu i Leland, Ill., var handelsmand i Roland i mange aar.

I 1865 og 1866 kom flere vossinger til Story county. Blandt dem kan nævnes, Lars L. Grotland, Henry, Lars og Johan Jenson Fletre, Sylfest Sylfestson Fletre og Lars Monsøn Hefte. Ingebrigt Anderson Ringheim kom der vel ogsaa paa den tid.

Jens og Britha Fletres familie

Jens Fletre var gift med Britha Kvale, datter af Lars og Anna Kvale. Af deres børn kom Britha, Kari, Anna, Johan, Lars og Henrik til Amerika. Sønnerne antog navnet Johnson.

Britha Jensdatter Fletre blev gift med Lars Larson Grotland; udvandrede i 1860 eller før. I det aar drog de til Clay county,

Syd Dakota, og bosatte sig nær Vermilion. I 1865 flyttede de til Story county, Iowa, nær Story City, og boede der en tid. Boede saa paa forskjellige steder. Britha døde i 1899 i byen Callender, Iowa, og Lars døde i Minnesota i 1908. De havde fem børn: Martha, gift med Robert Iverson; Britha, gift med Swan Olson, boede i Stanhope, Iowa; hun døde i 1925 i Minneapolis, Minn.; Lars boede i Sioux Rapids, Iowa, og døde der ugift den 22de mai 1908; Jens, gift med Christine Jacobson, bor i Sioux Rapids, Iowa; Christine, gift med Lars Nortvedt, boede i Pocahontas Center, Iowa; begge er døde.

Johan Jenson Fletre, skrev sig Johnson, blev gift med Anna Knutsdatter Haga, Vossestranden. De kom til Story county, Iowa, i 1866, hvor broderen Lars var bosat aaret forud. Johan døde der den 30te september 1911; Anna døde i Minnesota den 22de april 1927 i en alder af 92 aar. Begge er begravne paa Fairview gravplads, Story City, Iowa. Tre børn overlevede dem: Betsey, gift i 1890 med Fredrik Folger, en Vermont-yankee og borgerkrigsveteran, bor i Marshalltown, Iowa. Manden døde i 1924. De har tre børn: Eva, gift med Joe Hara, er sygepleierske ved soldaterhjemmet i Marshalltown, Iowa; har fire børn: Mary, 12 aar; Rachel, 10 aar, Georgie, 8 aar, og Francis 6 aar. — McKinley, død 27 aar gammel i 1927, var apoteker. Rosabell, gift med Jim Riley, har en søn, James, 4 aar. — Gjertrud, gift i 1887 med Oscar Askildson, bor nær Story City, Iowa; har to børn: Albert, gift med Emma Skogebo, og har børnene Argyle og Arline; Carl, ugift. — Knut Johnson, gift med Margrethe Aumson, er mekaniker og gnidedoktor (chiropractor) og bor i Story City; har tre børn: John, som er gift og har børnene Anna og Kenneth; Arthur, gift, har børnene Jannes, James og Kate. — Marion, gift, har en datter, Geraldine.

Kari Jensdatter Fletre døde i Norge i 1867, ugift.

Anna Jensdatter Fletre kom til Amerika; blev i 1858 gift i Chicago med Nils Anderson Brathole.

Lars Jenson Fletre, kaldte sig Johnson, kom til Amerika i 1859; arbejdede en tid ved "Chicago Journal"-trykkeriet i Chicago; reiste til California paa guldgraving; kom tilbage og bosatte sig ved Story City, Iowa, i 1865. I 1866 blev han gift med Gudve Anderson, født i 1835, døde den 12te juli 1874. I 1876 blev han gift med Anna Sjursdatter Gjerdsqual, født den 15de november 1846, som i 1863 var kommen til Whitewater, Wis. Hun døde i Oregon (se under broderen Styrk). Lars med familie flyttede i 1880 til Nebraska, i 1884 til Rolfe, Iowa, og i 1892 til Hewitt, Minn., hvor han døde. I første ægteskab havde han børnene Bessy, Mina og Hannah. Bessy, født den 3dje

januar 1868, blev gift med C. S. Chase, som døde den 21de august 1906. Hun bor i Hewitt, Minn., og har otte børn: Benjamin, gift og har børn; Lewis William, gift med Elsie Henniger; Lucile Eva, gift med Lawrence Horn; Edwin, gift og har børn; Julia Elisabeth, gift med August Brantner; Tomine Amelia, gift med Leon Henneger; Albert James, gift; Hazel May, gift med Arthur Edholm; alle bor ved Hewitt, Minn. — Mina Benditha, født den 21de december 1869, gift i 1891 med Mathias Olson; har syv børn: Gertrude, født i 1892, gift med Alf Young og har børnene Laurels og Wiley; Malena, født i 1894, døde i 1915; Lewis, født i 1897, gift; Olava; Amos, født i 1902; Martha, født i 1904, bor i Lacombe, Alberta, Canada; Herold. — Hannah Sewera Johnson, født den 8de mars 1872.

I andet ægteskab havde Lars Fletre seks børn: Jens, født den 14de august 1877, bor ugift i Pocahontas, Iowa; Sivert E. døde som barn; Jene Marie Johnson, født den 22de januar 1879, gift med Bert Fish og bor i Seattle, Wash.; har sønnen Leonel, 27 aar, som bor hos moderen, og datteren Lena, død 24 aar gammel. — Anna Gurina Johnson, født den 12te juli 1881, gift med Robert Bemrose, har ni børn: Elmer, født i 1901; Lottie, født i 1905, gift med Joe Bright og har et barn; Tamie, født i 1906; Clifford, Bertha, Leslie, Isaac, Arthur og Joseph. — Christine Sophie Johnson, født i 1883, gift i 1903 med Wade Cory; hun døde den 3dje januar 1909; havde tre børn: Wilma, født i 1904; Marie, født i 1906; Lillian, født i 1909, død som barn. De har boet hos sin tante, Hannah Johnson. — Severt Johnson, død som barn.

Henrik Jenson Fletre, skrev sig Johnson, udvandrede i 1856 og var i 1858 i Leland, Ill.; reiste i 1860 til Clay county, S. Dak., og tog sig land nær Vermilion; blev der samme aar gift med enken Kari Anderson, som havde fire børn: Sarah, Lewis, Malinda og Ingeborg Anderson. Kari var fra gaarden Gjerde, Tysvær prestegjæld, Norge. Under borgerkrigen drev Henrik med kjøring. I 1865 flyttede han til Story county, Iowa, og bosatte sig paa en farm ved Story City. Der døde hans hustru i 1869 og er gravlagt paa Fair View gravplads der. Hun og Henrik havde to børn, Bertha, født ved Vermilion 1862, og Jens, født i Story county 1866. Efter sin hustrus død solgte Henrik farmen og flyttede til Hamilton Co., Iowa, og nogle aar senere til Palo Alto county; gjorde senere en tur til Norge og blev gift der med Randi Olson. Kom til Amerika igjen, men hans hustru længtede tilbage, og de drog til Norge igjen og bosatte sig nær Hauge-sund. Henrik døde i Norge 1918.

Sarah Anderson blev i 1867 gift med Ole Florence. Hun

døde barnløs i 1868. Lars (Lewis) Anderson blev i 1877 gift med Martha Anderson Follinglo fra Søndhordland. Han var skolelærer, drev ogsaa med tærsking, solgte "fanning mills" og pumper; gik tildels under navnet "Pumpe-Lars". Han døde i 1881. Malinda Anderson blev i 1869 gift med Ole Florence — søsteren Sarahs efterladte mand. Hun døde i 1876, efterladende en søn, Carl, som døde 27 aar gammel, og en datter, Bertha Ellingson i Seattle, Wash. Ingeborg Anderson døde ugift i 1875. Bertha H. Johnson blev i 1880 gift med Martin Smith fra Chicago. De flyttede til Chicago i 1893 og drev hotelforretning paa north Morgan street under verdensudstillingen; havde senere kul- og vedforretning paa Noble street 261. Bertha gjorde i 1902 en tur til Norge og tog herunder endel landskabsbilleder. Efter tilbagekomsten holdt hun adskillige foredrag med lysbilleder om Norge for foreninger i veldædigt øiemed. Hun holdt ogsaa foredrag om andre ting. Hun hørte til methodistkirken i Chicago og flere foreninger. Baae hun og manden døde i 1922, børnløse. Jens H. Johnson var butikbetjent i Graettinger, Iowa. Han døde i 1897.

Sylfest Sylfestson Fletre, født paa gaarden Fletre i 1826, søn af gaardbruger Sylfest Brynjulvson Fletre og hustru Gjertrud. Hans fader druknede kort tid før sønnen var født, og han blev da opkaldt efter faderen. Hans mor blev gjengift med Haavard Larson Lemme. I 1854 begyndte han at tage undervisning hos kirkesanger David Lemme Kløve — sin stedfaders broder — og i 1856 blev han ansat som skolelærer paa Voss. I 1864 tog han eksamen ved Voss lærerskole og var saa lærer i Evenvik et aars tid til han i 1866 udvandrede. Han blev gift paa Voss med Anna Hefte, født 1827, og fem børn var født der, nemlig Sylfest, Gjertrud, Mons, Anna og Ingeborg. De reiste til Story county, Iowa, og boede paa en farm nogle mil østenfor Story City i fem aar; holdt religionsskole og gjorde saadant arbejde ellers som det traf sig. To børn til fødtes der, nemlig Martha og Benjamin. I 1871 døde hans hustru og samme aar flyttede han til en 40 acres farm, som han købte ved Clear Lake, Hamilton county, Iowa, og blev siden boende der. Han holdt skole nær Duncombe, Iowa, efter sin flytning til Hamilton Co. I 1880 gjorde han en tur til Voss igjen og var der i tre aar, hvorpaa han kom tilbage. Han døde i Iowa 1897.

Sylfest Fletres fader var søn af Brynjulv Sylfestson Fletre og Anna Sjursdatter øvre Vinje, og hans farbror var Sjur Brynjulvson Fletre i York, Green county, Wis. (Se foran om slegtninger paa Skoponong.) Sylfests ældste søn, Sylfest (Sylvester), døde ugift 72 aar gammel.

Gjertrud S. Fletre blev gift med T. J. Hovertson, som døde for nogle aar siden 70 aar gammel. De havde mange børn. Mons S. Fletre døde som barn. Anna S. Fletre blev gift med O. E. Olson og bor i Jewell, Hamilton Co., Iowa. De har fem børn. En datter er gift med pastor T. H. Megorden ved Gale College, Galesville, Wis. To døtre er paa postkontoret i Chicago. De var sygepleiersker og var ved fronten i Frankrige under verdenskrigen. En datter er gift og bor i Jewell, Iowa, og en søn er gift og driver som farmer ved Jewell, Iowa.

Lars Monson Hefte, født paa Voss den 11te februar 1839; blev i 1863 gift paa Voss med Martha Overland. I 1866 udvandrede han med hustru, to børn og svigermor. De drog til Story county, Iowa, og bosatte sig $4\frac{1}{2}$ mil syd for Story City. Der blev de siden boende. Hans hustru døde i 1923, 82 aar gammel, og han selv i 1926. De efterlod sig ni børn: Mons, Albert, Lars og Ole i Story City; Anna i Davis City, Iowa; Martha (Mrs. Jondal), Brynjulv, Martin og Gurina i Story City.

Lars Hefte var en broder af Anna, Sylfest Fletres hustru. Deres broder var urmager Brynjulv Hefte paa Vossevangen.

Ingebrigt Anderson Ringheim, Nevada, Iowa, en af Story countys betydeligste forretningsmænd, født paa gaarden Ringheim, Voss, 1835; gift først med Ranveig Seim, som døde 30 aar gammel, saa med Gjertrud Seim. Han drev handel i Nevada, Iowa, og eiede et helt kvartal i byen, værdsat i 1883 til 16,000 dollars. Han døde 1893, efterladende ni børn.

Odd (Edwin) Anderson Kløve flyttede fra Decorah til Nevada, Story county, i 8888 og blev siden boende der. Han og Ingebrigt Ringheim var søskendebørn. Odd døde i Nevada i 1888. Hans hustru Christence døde i 1929. Deres to børn, George og Mrs. Alderman, bor i Nevada.

Stor. **Lars Halsteinson Tufte**, Kelsey, Story county, Iowa, antaget navn L. H. Stenson; var født i Opheim sogn, Vossestranden, den 13de april 1839; udvandrede i 1866, fulgte skibet "Fido" og landede i Quebec; reiste derfra til Primrose, Wis., og begyndte som farmarbejder. I 1867 drog han til Iowa; blev gift med Siri Olsdatter Hauge (ikke Voss). Hun døde i 1892. De har havt syv børn: Henry Stenson, født 1877, er gift og har syv børn; Oline Stenson, født 1878; Thea, født 1880; Venne, født 1882 — alle gifte med amerikanere; Martha, født 1886, og Ingebjørg, født 1888, er gifte med norske. Hans fader, Halstein Larson, var født paa Engeland, Vossestranden. I 1910 besøgte Stenson Voss igjen og var der tre maaneder. Han er republikaner og hørte til Hauges synode.

Styrk Sjurson Gjerdskval, antaget navn Stevard Severson,

var født paa gaarden Gjerdsqual, Voss, den 12te august 1839; død i Syd Dakota i 1929. Hans fader, Sjur Styrkson Gjerdsqual, født 1810, drev med forskjelligt slags arbeide paa Voss. Moderen, Gjertrud Knutsdatter, født 1810, var fra Mølster eller Eygjane. Hans fars forældre var Styrk Johnson Gjerdsqual og Anna Knutsdatter Kvarme. De var 10 søskende og de fleste kom til Amerika. Broderen John kom i 1850-aarene. En bror, Sjur, boede i Chicago, Ill., endnu 1929. For faa aar siden var de fire some levede i Amerika — en i Chicago, en i Minnesota og en i Nord Dakota, Styrk var i Iowa — en var i Norge. Styrk udvandrede til Amerika i 1867; landede i Quebec i slutten af mai og drog først til Grundy county, Illinois, og aaret efter til Lee county, samme stat, hvor han forblev i 11 aar. I 1879 reiste han til Iowa og kjøbte sig en farm fire mil fra byen Ellsworth. Der boede han i mange aar, indtil han paa sine gamle dage flyttede ind i byen, hvor han eiede et beboelseshus. Han blev gift i 1869 med Anna Sjursdatter Rjodo — datter af Sjur Erikson og Gudve. Hendes mor var datter af Bjarne og Brita Mosefin. Anna udvandrede ogsaa i 1867. De fik fire børn, af hvilke to lever, nemlig Eddie, født 5te november 1877, driver farsfarmen ved Ellsworth, samt Jane, født 6te februar 1870, gift med Peder Dingenes og bor ved Letcher, S. Dak. En datter, Julia (Mrs. Geo. Hanson), og en søn, Siver, døde tidligere.

I 1920 drog Styrk og hustru til sin datter i Syd Dakota og boede siden hos hende. Anna døde der i 1926 og Styrk i 1929, efterladende foruden børnene ogsaa ni børnebørn. De var velstaaende og godhjertede folk. Han var republikaner og lutheraner.

Nils Larson Ullestad, farmer ved Radcliffe, Iowa, født paa Vossevangen (i Rongusbakkene) den 27de mai 1861, af forældrene Lars Svendsen Lødve og Eli Nikolaisdatter Jæger. Faderen var af Miltzow- og Losnaæt, moderen af Jægerætten paa Vangen. Han udvandrede til Amerika i 1884, fulgte skibet "Ohio" og landede i Philadelphia; reiste derfra til Deerfield, Wis., og begyndte som almindelig arbejdsmand; flyttede senere til Iowa, forpagtede land, som han drev. I 1889 blev han gift med Ellen Marie J. Hodnefjeld fra Mosterø, Norge. De har fem sønner: Lewis Edward, født 1890; Jacob, født 1893; Elmer, født 1895; Neli Emil og Albert Clarence (tvillinger), født 1899. Jacob og Elmer var med i verdenskrigen og deltog i flere slag i Frankrige. Jacob stod i komp. G, 316th Inf. Reg., 79th Div., Elmer i komp. C, 133rd Reg., 34th Div.

Ullestad er republikaner og lutheraner. Han havde søskenderne Svend Prestegaard (Bakkene), født 1845; Gudve Hellene,

født 1847; Nikolai Kindem, født 1849; Inger Ullestad, født 1852; Elsebø Takle, født 1855; Brita Dukstad, født 1857, og Anna Henrikson, født 1864. Nikolai og Brita har flere børn i Amerika.

Inger Knutsdatter Kvale, Ossian, Iowa, født paa Voss 1855 af forældrene gartner Knut Mikkelsen Gjerdstad og hustru Martha Larsdatter Istad — bosat paa Kankelberg under Kvale i Tykkebygden; udvandrede 1872, fulgte en af Allanlinjens baade og landede i Portland; reiste defra til Woodstock, Illinois; blev gift med Anders Kloster fra Klosterøen og driver farming ved Ossian, Iowa. De har syv børn: Keia, Martha, Andrina, Emma, Josa, Alma og Elmer.

Inger havde fem søskende: Mikkkel, død ung; Ragnild, paa Voss; Brita, i Amerika; Donot, død som barn; Lars, gaardbruger paa Ryg, Vossestranden.

Mons Mikkelsen(?) Hefte's familie

Mons Hefte var førstedag fra Ronve, en onkel af Mikkkel G. Ronve. Mons døde paa Voss. Hans hustru hedte Anna og var maaske fra Vinje (Str.). De havde syv børn: Brynjulv, Synva, Mikkkel, Anna, Ingeborg, Lars og Gudve.

Brynjulv M. Hefte var en kort tid underofficer. Ellers var han urmager paa Vossevangen og en af de bedste spillemænd paa Voss. Han blev gift med Marie Knutsdatter Sonve, og ni børn blev født til dem, nemlig: Nils i Norge; Mons i Carthage, S. Dak.; Knut, døde 1929, var guldsmed i Chicago; Anna, gift med Jacob Jacobson, Duncombe, Iowa, 1909; Brynjulv i Duncombe, Iowa; Gjertrud og Malina (Mrs. Steinhard), er i Chicago, Ill.; Anna, gift med Nils Ness, er i Norge. Brynjulv døde paa Voss 25de september 1927, 94 aar gammel.

Synva Monsdatter Hefte døde ugift, 45 aar gammel. Anna Monsdatter Hefte, gift med Sylfest Sylfestson Fletre. Ingeborg Monsdatter Hefte blev gift med Anders Hegle og boede paa pladsen Næset. Hun døde paa Voss 31te mars 1917 og Anders i 1924. De havde fem børn: Mons i Binford, N. Dak.; Lars, ogsaa nær Binford, N. Dak.; Anna, gift med Nels Nelson, boede i Fargo, N. Dak., begge er døde; Britha, bor i Odda, Hardanger; Ola, ugift, bor i Duncombe, Iowa. Lars Monson Hefte (se foran). Gudve Monsdatter Hefte, gift med Brynjulv Pederson Lemmesteigene. Hun bor nu paa Kyte, Brynjulv døde 1924. De har fem børn: Mons, Brita, Ole, Anna og Brynjulv.

Torger (Thomas) Knutson Brekke, født paa gaarden Brekke (Guldfj.), Voss, den 15de februar 1894 af forældrene gaardbruger Knut Bjarneson Brekke og hustru Anna Nilsdatter Afdal; gik et aar paa folkehøiskolen paa Voss; udvandrede til Amerika

i 1909 og fulgte skibet "Mauretania"; landede i New York den 29de april og drog til Fertile, Minn.; gik paa "common" skolen der og drev først med farmarbeide. Tog saa et kursus paa et "business college" i bogførsel, hvorefter han fik ansættelse som bogholder hos The Des Moines Register and Tribune, Des Moines, Iowa, senere ved "Omaha Daily News", Omaha, Nebr. Han blev gift den 18de august 1917 med Marie McLaughlin fra Des Moines og har 2 børn: Robert Louis, født i Des Moines 2den mars 1920, og Thomas P., født sammesteds 30te november 1922. Under verdenskrigen indkaldtes Brekke til krigstjeneste og var i Camp Dodge en tid. Han har havt otte søskende: Bjarne, Mt. Vernon, S. Dak.; Anna Nødtvedt, Fredriksstad, Norge; Nils Brekke, Landa, N. Dak.; Knut Brekke, som døde i Chicago 25de mai 1908, rammet af lynet; Lars Brekke, St. Paul, Minn.; Margretha Finne og Ole Brekke paa Voss; Guro Hole, Vossestranden. Om slekten forøvrigt se under broderen Bjarne.

VOSSINGER I JACKSON, TREMPEALEAU OG BUFFALO COUNTYER

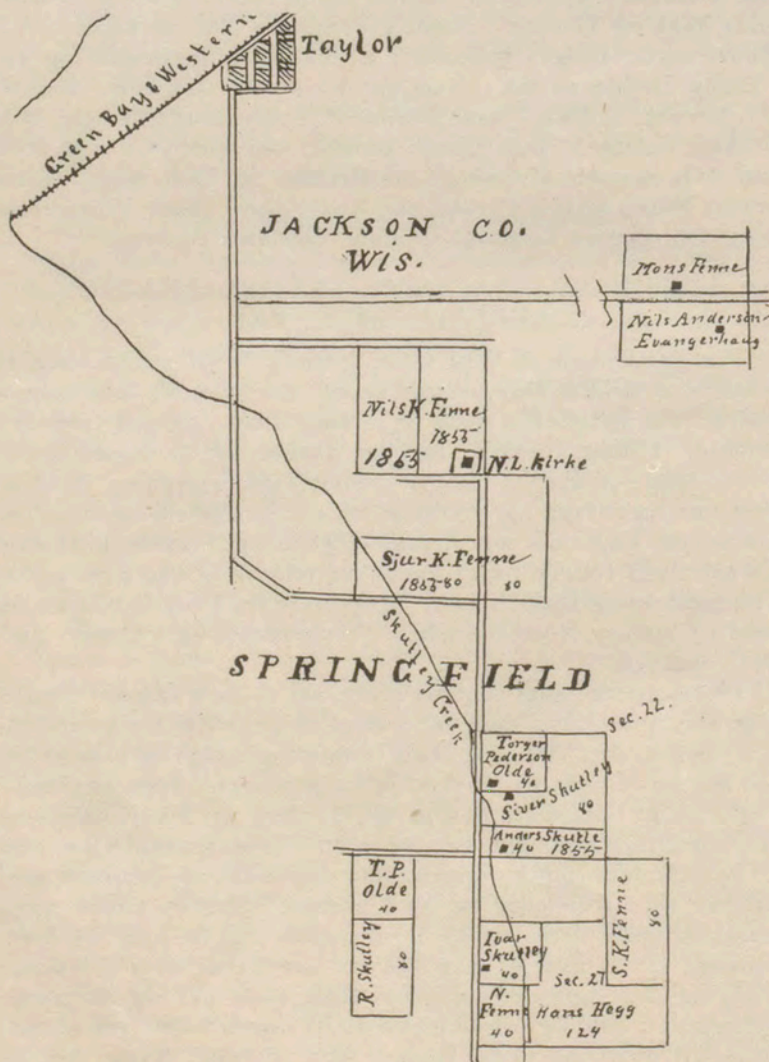
Paa vestkanten af Wisconsin, grænsende til søndredelen af Minnesota, stikker Trempealeau county nordover fra Mississippi-floden. Paa østsiden af dette er Jackson county og paa vestsiden Buffalo. I disse countyer har der dannet sig to vossekolonier — den første og største ved grænsen af Trempealeau og Jackson, hvor vossinger især har været at finde i Springfield og Franklin townships, Jackson county, samt Pigeon og Preston township, Trempealeau county. Den anden og mindre er ved grænsen af Trempealeau og Buffalo, hvor udvandrere fra Voss har bosat sig mest i Chimney Rock township, Trempealeau, og i Dover, Buffalo countyer.

De første som kom til dette strøg, var Anders Ivarson Skutle, Sjur Knutson Øvre-Fenne og dennes svoger Nils Knutson Mit-tunet paa Fenne. De drog fra Koshkonong i 1855 og bosatte sig ved den nuværende by Taylor, Jackson county. Lige søndenfor Taylor er et lidet dalføre, som har faaet navnet Skutledalen, og den lille elv i dalbunden, som løber ud i Trempealeau River vest for byen, kaldes Skutley Creek. Der fandt nævnte personer med familier sig hjemsteder og blev boende. Skutley Creek gjen-nemstrømmede deres land. I tidens løb har de øget sit land-omraade saa at hver af dem ved sin død havde over 200 acres. Omkring dem og i det nærmeste strøg satte der sig til mange nybyggere i 1860 og begyndelsen af 70 aarene. Der var udvan-drere fra gaardene Olde, Rokne, Roe, Tillung, Haug, Skutle, Fenne, Laudalen (Fenne), Malahaug, Tømmerraalen (under Bak-

ketun), Rykke, Grotland, Fletre, Een, Ryg, Elge, Evangerhaug, Græe, Vike, Sleen, Nakke og vistnok andre.

Hvor byen Taylor nu er blev der et postaabneri, som først kaldtes Silver Mound Spring — et navn, som det beholdt til jernbanen Green Bay & Western anlagdes der i 1882, da stedet fik navnet Taylor.

Paa Nils Fennes land, som ligger nærmest Taylor, er der

Kart over Skutleydalen

kirke og gravplads. Landet eiedes efter Nils's død af datteren Betzy Fenney. Anders Skutles land eies af sønnerne Ivar, Severt og Reidar Skutley.

Nils Fennes dattersøn er T. S. Overby, postmester i Finley, N. Dak.

Anders Skutle var født 1832, gift med Helga Ulvesaaker fra søndre Norge. Han døde den 20de mars 1898 i en alder af 66 aar. Sønnen Sever Skutley driver en restaurant i Taylor, Wis. De andre er farmere.

Sjur Knutson Fenne var født paa gaarden Øvre-Fenne, Voss, den 2den februar 1834. Faderen Knut Fenne (Brua-Knut) døde, da Sjur var syv aar gammel. Femten aar gammel drog han i 1849 sammen med sin gifte søster Anna og mand Nils K. Midtune (Fenne) og Anders I. Skutle til Amerika. De landede i New York og drog derfra til Koshkonong, Dane county, hvor de forblev til de i 1855 drog til Jackson county. Et aars til før afreisen derhen blev han paa Koshkonong gift med Brita Knutsdatter Fenne (Midtunet), Nils's søster. Som nævnt bosatte de sig ved Taylor, Jackson county, og forblev der til sin død. De eiede sluttelig 240 acres land. Sjur Fenne var en tid town supervisor. I politik var han republikaner og i det kirkelige hørte han til Elling Eielsons samfund. En flittig gransker af bibelen, som han var, optraadte han tildels som prædikant og talte ved mange begravelser. Han døde den 10de september 1912. Hans hustru døde i 1900. De havde ialt otte børn, af hvilke bare to overlevede dem. Knut, den ældste, var i fem aar paa Augsburg seminar, Minneapolis, og studerede til prest. Men netop som han i 1881 var færdig, blev han angreben af difterit og døde. Hans bøger sendtes hjem uden at være frigjort for smitte, og følgen blev, at fire andre af børnene, nemlig Elias, Anna, Martin og Ellen, fik samme sygdom og døde. Samuel blev, medens han i 1895 med et spand heste arbeidede paa marken, dræbt af lynet tilligemed hestene. De gjenlevende er Andrew S. Fenney, som er handelsmand i Alma Center, Wis., og har været county kasserer, og Lewis, som er i handelsforretning i Los Angeles, Calif.

Sjur Fenne havde tre søskende: Nils K. Fenne, som var bosat ved Wanamingo, Goodhue county, Minn.; Ingeborg, gift med Torger P. Olde, ogsaa ved Taylor, Wis., samt Guro paa Voss.

Torger Pederson Olde, født paa Voss, var i 1855 gift med Martha Larsdatter Sonve, som døde kort efter. Han overtog farsgaarden, som han solgte i 1862 til sin broder Johannes og udvandrede til Amerika; kom til Taylor, Wis., hvor han først kjøbte 40 acres land ved siden af Anders Skutle i sec. 22, Springfield township. Senere kjøbte han ogsaa 40 acres i sec. 27. Han

blev boende der til sin død. Han var gift anden gang med Ingeborg Knutsdatter Fenne — forannævnte Sjur Fennes søster. De fik fire børn: Nils, som har farsfarmen; John er ved Beresford, S. Dak.; Inga Pederson og Rhoda, gift med Ivar Skutley, bor ved Taylor.

Knut Knutson Fenne, en broder af Nils K. Fenne og Brita, kom til Taylor, Wis., i 1871 — det samme aar han kom til Amerika. Han var født i Midtunet paa Fenne, Voss, den 22de mars 1835. Hans forældre var Knut Anderson Midtunet Fenne og Eli Nilsdatter født Skutle. Faderen var gaardbruger og drev lidt med handel paa Voss; indehavde ogsaa tillidshverv i bygden og var medlem af et bibelselskab. Farbroderen var den i det foregaaende omtalte Anders A. Fenne, en af de første paa Koshkonong.

Knut lærte murerhaandværket paa Voss og var med at opføre muren under en af kirkerne paa Vossestranden og fængselsbygningen paa Vossevangen. Desuden var han med at bygge broen ved Palmefossen. Den 24de mai 1869 indgik han i ægteskab med Eli Rykke, datter af Elling Ellingson og Brita Eriksdatter Rykke. De havde en søn, Knut, født 1870, da de i 1871 drog til Amerika. De fulgte skibet "Sarah" til Quebec, hvor de ankom den 14de juni, og fortsatte saa til Silver Mound Spring. Et par aar forblev de der, saa købte de en gaard ved Blair i Trempealeau Co. og forblev der i syv aar; overtog saa i 1880 et misligholdt "homestead" ved Taylor og boede siden der. Han døde i 1918 og hans hustru i 1920. De havde ti børn: Knut jr., født 20de juni 1870; Elina, gift med C. M. Larson, født 31te juli 1872; Theodor, 28de juli 1874; Sarah, 6te juni 1877, gift med J. W. Collins; Edvard, 13de april 1879; Bessie, 26de oktober 1881; Martin, 23de juli 1886, samt Anna, Josephine og Olaf, alle ved Taylor.

Knut og Nils Fenne havde ogsaa brødrene Mons og Ivar samt en søster Sigrid, som kom til Amerika og bosatte sig ved Taylor. To andre, nemlig Anders og Lars, boede paa Voss.

Mons K. Fenne eiede en 80 acres gaard et par mil østenfor Taylor.

Erik Tronson Græe, antog navnet Trondson, kom til Amerika tidlig i 1850 aarene og bosatte sig som en af de første nybyggere ved Beaver Creek i Franklin township. Han var født paa gaarden Græe — det gamle Gredvin — Voss, i 1832 af forældrene Trond Knutson Græe og Britha Eriksdatter Lødve — en søster af de førnævnte Lødvebrødre og som de af slegten Dal. Hans fader var med i krigen med Sverige og deltog i slaget ved Onstadsund. Erik blev gift i Amerika med en pige fra Grinde

(Sogn), søster af Lars Grinde, Galesville, Wis. Hun døde tidlig, efterladende en søn, T. E. Gae — nu i Wilbur, Oregon. Den 30te november 1863 blev Erik gift med Pernille Albinson i Sparta, Wis. Den 25de mars 1865 blev han indkaldt til krigstjeneste i borgerkrigen og stod i kompani D, 53rd Wis. Inf. Reg., som straks blev slaaet sammen med det 51st regiment og sendt til syden.

Han blev udmønstret den 2den august 1865. I 1878 flyttede han til Melrose, Wis. Der døde han i august 1888. Hans hustru døde i Black River Falls den 28de februar 1911. De havde seks børn: Charles Trondson, er gift og bor i Black Duck, Minn., driver som kontraktør og farmer; Ida, gift med Fred Loscheny, farmer ved Black River Falls, Wis.; Emma, gift med J. D. McCallum, hotel clerk i Black River Falls, Wis.; Edward L. Trondson, gift, er barber i North Bend, Wis.; Alex. S. Trondson, tandlæge i Black River Falls, Wis., var gift, men hans hustru døde i 1922; Anna May, gift med S. Rex. Plowman fra Iron Mountain, Mich., florist.

Ole Rogne, gift med Eli Trondsdatter Græe, var bosat ved Disco, Wis., meget tidlig. Ole døde der omkring 1895; Eli levede endnu i 1927, nær 90 aar gammel. De havde seks børn: Anna, gift med Nels Edwin, Melrose, Wis.; Tena, gift med Amos Spaulding — begge døde; Ole Rogne, Disco, Wis., har den gamle farm; Thea, gift med Will. Johnson, farmer ved Melrose, Wis.; Emma, gift med Edd Quammen, farmer ved Hegg, Wis.; Theodor Rogne, farmer ved Disco, Wis.

Anna Trondsdatter Græe, holdt sig hos søsteren Eli Rogne og døde ugift omkring 1895.

Lars Nilson Nakka med nogen af sine slegtninger kom til Beaver Creek omkring 1860. Han hvervede sig i borgerkrigen. Paa hjemreisen druknede han i et vand.

Nils Nilson Nakke, farbror af forannævnte, kom til Beaver Creek med familie fra Voss i 1867. Tormod Nakka — formodentlig hans søn — var kommen sammen med Torbjørn Lien i 1864. Nils Nakke var født i Evanger 1810, blev gift med Anna Larsdatter Nesheim, Vossestranden, født 1811, og var i lang tid bosat paa Stalheim, hvor børnene voksede op. De tog derfor navnet Stalheim. Nils døde i Pigeon Falls, Wis., i 1874 og hans hustru i 1888. De havde syv børn, af hvilke to var gifte og blev igjen paa Voss, men har børn i Amerika. Disse var Anna, som blev gift med Gulleik Lie, Bergsdalen. Deres datter blev gift med Helge Larson Hjørnevik, Evanger, og har fire børn i Amerika, nemlig Gulleik (Gust), barber i Minneapolis, Minn., og eier en 3-etages bygning paa hjørnet af 13th og 14th ave. S. E.;

Britha paa restaurant i Chicago, Ill.; Anna, gift med Johan Gilbertson (Sivesind), R. 1, Hixton, Wis., farmer. Helge er vejvener ved Hixton, Wis.; Martha G. Lie er gift med Lars N. Bolstad, Hixton.

Britha Nilsdatter Stalheim blev gift paa Voss med Lars Anderson Bolstad og har to børn i Amerika, nemlig Andrew L. Bolstad, kvægopdrætter og eier af "the Bolstad Ranch" ved Hogeland, Montana — medlem af Vosselaget — samt Britha, gift og bosat i Minnesota. Ingerid Nilsdatter Stalheim fulgte forældrene til Amerika, blev gift med T. Thompson, farmer ved Beaver Creek, Wis. Martha Nilsdatter Stalheim, gift med Hagen og bosat i Spokane, Wash., hvorom senere. Olina Nilsdatter Stalheim, bosat i Pigeon Falls, Wis. Nils N. Stalheim, farmer i Pigeon Falls township, gift to gange; havde i første ægteskab to børn: Nils Stalheim, bankkasserer i Rice Lake, Wis. (død), og Mrs. Anton Skarstad. I andet ægteskab, med Ingerid (fra Hardanger), havde Nils børnene Arthur, som har hjemmefarmen, og Thomas, i Pigeon Falls, Wis.; Sigvald, farmer i Curran township, og Ernst, farmer i Northfield township, adr. Hixton, Jackson Co., Wis.; Gertie, gift med Johan Berge (Søndfj.) og Carl i Pigeon Falls, Wis.

Tormod N. Stalheim er farmer ved Pigeon Falls, Wis.

Knut Skutle, Sechlerville, Wis., farmer i Smittcooley, en side-dal til Currandalen; 6 børn: Ebert, Theodor og Nils, farmere i Curran township, adr. Hixton, Wis.; Andrew, i Sechlerville, Wis.; Sevald og Elmer, i California; Lewis, død autoulykke, gift. Enken og børn ved Hixton.

Nils Knutson Haug, født 1854, søn af Knut Steffenson Ygre og Britha Nilsdatter Lirhus, gaardbrugerfolk paa Haug, Boddalen, Voss, udvandrede 1876, fulgte med skibet "Oscar II" og landede i Philadelphia den 18de mai; reiste derfra til Spring Prairie, Wis.; flyttede senere til Disco, Jackson county, Wis., hvor han siden har boet som farmer. I 1878 blev han gift med Elizabeth Larsdatter Holven fra Granvin, Hardanger. De har syv børn: Betsey, Emma, Carl, Leonard, Ernie, Harry og Nina. Haug har været supervisor og i andre bestillinger. Han er republikaner.

OVER LINJEN MELLEM JACKSON OG TREMPEALEAU

Et kort stykke vestenfor Taylor, Wis., er grænselinjen mellem Springfield township, Jackson county, Wis., og Pigeon township, Trempealeau county. I sydøstre hjørne af Pigeon er et dalføre, som har navnet Vossecooley (Vossedalen). Der bosatte

der sig nogle vossinger i 1860 aarene. Den første var **Nils Anderson Evangerhaug**, i 1856, som drog derhen fra Koshkonong. Efter ham fik dalen sit navn. Nils flyttede senere over i Jackson county og bosatte sig ved siden af Mons Fenne i Springfield township. I 1865 blev han indkaldt til krigstjeneste i borgerkrigen, hvorefter han kom tilbage til Springfield. Han var en god bekendt af senator Knute Nelson, som spurgte efter ham ved et besøg i Blair, Wis.

Ole Sylfestson Grotland bosatte sig i Vossecooley i 1860. Han var født paa gaarden Grotland, Voss, omkring 1822 af forældrene Sylfest Olson Grotland og hustru. Sylfest var en bror af Nils Olson Grotland i Deerfield, Wis., og farbror til Ivar Vikingson (se Fletreætten). Oles søskender var Britha Nesthus, Synva Grove og Bjarne, alle paa Voss. Ole blev gift paa Voss med Kari Gjerdstad, født paa Voss 1819. De udvandrede i 1854 og kom først til Deerfield, Wis., hvorfra de saa i 1860 drog til Trempealeau county og bosatte sig. Der blev de siden boende. Ole døde i 1888 i en alder af 66 aar og Kari i 1907 — 88 aar. De havde fem børn: Sivert, bor paa farsgaarden i Vossecooley, Blair, Wis.; Ingeborg, gift med Lars Johnson, samme sted, samt Susan, Ole (død som barn) og Ole d. y., Blair, Wis., om hvem nedenfor. Familien antog navnet Sylfest.

Ole Sylfest d. y., født i Vossedalen, Trempealeau Co., Wis., 1865, blev gift med Pauline Oleson (svensk). De bor nogle mil østenfor Blair, Wis., og eier en pen farm. Ole har været meget benyttet i townets styre, blev town clerk i 1903 og var det i otte aar. Under krigen var han medlem af "the war board". Han har fire døtre: Myrtle, gift med Harrison Immell, adjutant general, og bor i Madison, Wis.; Tillie C. Sylfest, county superintendent af skolerne i Trempealeau Co.; Amelia Sylfest, bogholder i Preston meieri; Stella Sylfest, stenograf paa veikontoret i Trempealeau county.

Ingeborg Torgersdatter Tvinde, datter af Torger Styrkson Tvinde og Martha Torstensdatter Leidal, kom til Amerika i 1857, var en tid i Chicago, Ill.; blev gift og bosat i Trempealeau county, Wisconsin.

Torger Styrkson Tvinde og hustru kom i 1873 til Amerika og levede sine sidste dage hos datteren Ingeborg.

Ole Knutson Rokne kom til Pigeon, Trempealeau county, i 1860 fra Jackson county, hvortil han aaret før var kommen fra Woodstock, Ill. Han bosatte sig paa et sted, som kaldes det gamle Whitehall, hvor han satte op en smedje og senere et hotel. Det blev begyndelsen til byen Whitehall, som blev countysædet. Ole Rokne eller Knutson, som han kaldte sig, blev en velkendt

person i nabolaget. Han drev smedehaandverket og hotellet i mange aar og blev boende der til 1889, da han og hustru drog til sine sønner, John og Henry, som var i Arizona. Straks efter ankomsten dertil døde hans hustru og tillige begge hans sønner. Han selv kom desuden ud for en ulykke, idet han blev skadet af en hest i den grad, at han i fire aar maatte ligge paa et hospital. Saa kom han tilbage til Whitehall og boede de sidste aar hos sine dattersønner Archie Webb og Albert Wing. Datteren døde før ham.

Ole Anderson Skiple, kom fra Koshkonong til Pigeon i 1860 aarene. Han var gift paa Koshkonong med Britha Torgersdatter Tvinde. De var bosatte paa en farm nær Whitehall. Han døde i 1900 og hun i 1912. De havde to børn: Anders og Mathilda.

Lars Pederson Slen eller Grotland flyttede fra Skoponong til i nærheden af Blair, Wis., i 1859. Han var gift med Martha Vinkingsdatter Grotland. Hun døde i 1866 og han omkring 1877. De efterlod sig fire børn.

Anders Vike, gift paa Skoponong i 1858 med Synva Pedersdatter Slen, reiste til Trempealeau county i 1860 og bosatte sig i Preston township nær Blair. Det er fortalt, at Anders var med i borgerkrigen. Han var død i 1876, da hans hustru og søn boede paa en 120 acres farm ved Blair.

Knut Sjurson Bakketun (Tømmeraalen), født 1829, gift paa Voss med Martha Pedersdatter Berge, kom til Amerika omkring 1870, besøgte sin morbror Arnfin Nilson Storesund i Deerfield, Wis., og drog senere til Trempealeau Co., Wis., hvor han blev bosiddende i nærheden af Taylor, Wis. Knut var søn af Sjur Knutson Tyrlingen og Britha Nilsdatter Bakketun. Britha, født 1809, var af "Losnaæt" paa farsiden og "Miltzowætten" paa morsiden. Knuts brødre var Arnfin S. Monshaugen og Anders S. Bauthus, Voss.

Hans Larsen Rygh, Taylor, Wis., var født paa Vossestranden den 13de november 1871. Hans fader, Lars Mikkelsen Rygh, var gaardbruger og handelsmand paa Vossestranden. Hans morfar var Svend Grindeland. Han har fem søskende: Lars, Svend, Martha, Ingerid og Larsina. Af disse var Hans den yngste. Han gennemgik almueskolen paa Vossestranden. Reiste saa i 1891 til Amerika. Fulgte med "Alaska" af Guion Linien over havet, og gik iland i New York. Var meget nedstemt ved at befinde sig alene i den store by. Men i Norge havde han lært at spille paa violin, og dette kom ham tilgode nu. Violinen havde han med, og ombord i skibet havde han spillet. En svenske, som havde været paa samme skib, bad ham at tage frem violinen og

stryge op en lystig en, saa skulde han se, om han havde noget paa flasken. Han saa gjorde, og snart var der en hel del svensker, som vilde have vals og polsk-dans; men om lidt kom der en prest, som tiltalte ham. Han sa, at det var synd og usømmeligt at spille paa violin, tog op et nytestamente og gav ham. Men da traadte den samme svenske frem og spurgte presten om, hvor han havde seet i skriften, at det var synd at spille paa violin; men da gik presten.

Fra New York reiste han til Lake Mills, Iowa. Har siden drevet med forskjelligt — musiker, pianostemmer og postkjører. Det sidste drev han med i ni aar. Har komponeret endel musik, men har ikke faaet noget publisert af det. Driver nu handel med musikinstrumenter i Taylor, Wis.

Han er gift med Geline T. Huso fra Telemarken og har fem børn: Torbjørn, Sverre, Fridtjof, Wagner og Margaret. Han er republikaner og lutheraner. Eier sit hjem i Taylor, Wis.

Lars Nilson Bolstad, farmer ved Hixton, Wis., født omkring 1868, gift paa Voss med Martha G. Lee (se foran), var 11 aar i handelsforeningen paa Bolstad, udvandrede i aaret 1900 og drog til Nils Stalheim, Pigeon Falls, fik sig saa farm i Curran township, som han siden har drevet. Han har i 16 aar været townets assessor og 12 aar skolekasserer. Har otte børn: Nils og Gulleik i St. Paul, Minn.; Anna, gift med Martin J. Aasegard i Curran township; Agnes, gift med Manuel Knutson; Einar paa hjemmefarmen; Lewis i Milwaukee (ved Streetcar Co.); Marie i Milwaukee; Emma hjemme.

Anders Einarson Bolstad, farmer ved Hixton, Wis., var født paa Bolstad i Evanger, Voss, den 5te januar 1882 af forældrene Einar Nilson Bolstad og Marjo Andersdatter Mykkeltvedt. Var jernbanevogter paa Voss i 1901 og '02 og en kort tid telegrafbud. Udvandrede til Amerika i 1903 og fulgte "Oceanic" af Hvide Stjernelinjen; landede i New York og reiste derfra til sin onkel Lars N. Bolstad ved Hixton, Wis.; drev de første tre somre med farmarbeide, saa med snedkerarbeide i tre somre. Blev gift den 16de juni 1909 med Tina Emritson, datter af Hans E. Turhovde og Marit Hovde (Fondalen), Hixton, Wis.; reiste saa til Minneapolis og fik arbeide paa et lastebil-værksted; var saa "streetcar" driver en tid til i 1915, da han i mars maaned kjøbte den gamle Turhovdefarm i Curran township ved Hixton af svigerfaderen og har siden drevet denne. Han var fra 1917 til '23 skole "clerk", supervisor fra 1923 til 1930, bestyrer af den norske religionsskole 1923 til '26; blev i 1928 "health officer" og var i fire aar fra 1925 direktør i meieriet. Han er republikaner og hører til den norske synodekirke — Øvre Pigeon Creek menighed, samt the Scandi-

navian-American Fraternity. Han har to børn: Helma Estella, født 1910, og Marie Margrethe, født 1912. Hans hustru døde i 1917.

DOVER OG CHIMNEY ROCK COLONIEN.

Ved grænsen mellem Trempealeau og Buffalo countier begyndte vossingerne at bosætte sig i tiden omkring 1868—'70. De første der kom fra Koshkonong. Disse var Nils Knutson Rekve, Gulleik, Ole og Ivar Nilson Kolve, Nils Larson Tøn, Lars Larson Nyre, Johannes Brunborg, Lars Baardson Een og kanske samtidig Nils Steffenson Sonve og Sjur Kolve. I 1874 kom Josef Nilson Lie (Raundalen); Anfin Jonson Græe kom i 1875; omtrent samtidig kom ogsaa Anders Bolstad. I 1880 kom Knut Knutson Gjelle og vistnok ogsaa Knut Bolstad. Mons N. Hefte kom i 1882. Alle disse har været bosatte i en kreds, som strækker sig et par mil paa hver side af countygrænsen, og i en 3—4 mils længde. Ved sydenden af dette strøg er de to smaa handelssteder Russell og Lookout — i en afstand af 4—5 mil fra hinanden. Russell er beliggende 10 mil i nordvest for byen Independence ved det rummelige dalføre, som strækker sig fra nævnte by i retning af Eleva, men ender midtveis mellem disse byer. Fra Independence og Eleva foregaar postbefordring til det mellemliggende strøg.

Ved Russell er der et veiskille. En vei fortsætter opover dalen og gaar til Eleva. En anden gaar i nordvestlig retning over countylinjen til Lookout. I strøget ved denne vei var det de første vossinger bosatte sig; men forøvrigt har de været bosatte i en rundkreds, der igjen støder til Eleva-veien omkring tre mil længere nord.

Nils Knutson Rekve tog sig land i Dover township lige ved grænsen af Chimney Rock og kom ogsaa til at eie land paa begge sider af linjen. Han var født paa Voss og kom til Amerika i 1849. Hans broder var Styrk (Store-Styrk) Opheim paa Voss. Nils blev gift med Kirsti Sjursdatter Honve. De var først bosat paa en farm 2 mil fra Cambridge i Dane county og boede der til de reiste til Dover. Nils var med at bygge Liberty Prairie kirken i Deerfield og var murerens medhjælper. Ved Dover var han en af grundlæggerne af Evanger menighed der, og menighedens navn skal skyldes ham. Kirken, som staar nær hans eiendom, har tildels været kaldt Rekvekirken. Han og hustru blev boende paa sit land der til sin død. De efterlod sig seks børn — sønnerne Knut og Sivert samt fire døtre. Knut var en tid bosat ved siden af faderen i Dover, men flyttede saa til Eau Claire, Wis. Hans søn, som er advokat, har tildels boet i Madison, men

er nu distriktsadvokat i Dodgeville, Wis. Siver fik farsgaarden. Han var gift med Richel Styrksdatter Saue i Deerfield, Wis. Han har solgt ud hele farmen for 10—12 aar siden og bor nu i California. Søstrene er alle gifte og har boet i Dover.

Kolve-brødrene bosatte sig i Chimney Rock ved siden af Rekve — Gulleik lige i merket med ham og Ole ved siden af Gulleik. Senere flyttede Ole lidt længere syd i sektion 31. Ivar bosatte sig i sektion 32, et kort stykke fra Russell. Brødrene var fra Kolvien. Sønner af Nils og Eli. De er alle døde, men har efterladt sig mange børn.

Ivar Nilson Kolve var gift med Britha Larsdatter Øvre Graue og har børnene Nils, Lars og Eddie, som bor paa hjemmefarmen, R. 1, Independence, Wis., samt Albert ved Taylor, Wis. Desuden tre døtre. Britha lever og bor i Eau Claire, Wis.

Gulleik Nilson Kolve efterlod sig børnene Nils G., Gilbert G. og Mrs. Vinsand — alle ved R. 1, Independence — Vinsand, født omkring 1863, søn af Anders Vinsand fra Iowa, og hustru har børnene Lewis Vinsand, Ella (Mrs. Hilmar H. Sather), Andrew, Oscar og Seward Vinsand.

Ole Nilson Kolve efterlod sig børnene Martin Kolve og Andrew Kolve, R. 1, Independence, Wis.

Nils Larson Tøen bosatte sig et par mil nordenfor Lookout, hvor han eiede 160 acres land. Han var gift paa Voss og havde børn fødte der. Sønnen Lars har det gamle hjemsted. Knut har ogsaa boet i nærheden, men er nu i Eau Claire. Nils Tøns broder var Styrk Midtun paa Voss, der har børn i staten Washington. En søster Ingeborg er ogsaa i Amerika.

Lars Larson Nyre kom til Dover i 60 aarene og bosatte sig lide norenfor Nils Tøn i den saakaldte Bennett Valley. Han kom her til at eie 400 acres land og boede der til sin død. Han var gift i Dane county med Kari Brunborg. De havde mange børn. Sønnen Knut reiste tidlig til Nord Dakota og er død der. Lars, Andrew og Henry bor i Dover. Joseph — den yngste — havde hjemmefarmen, men er død for mange aar siden, og en søster har den nu.

Knut L. Nyre, en broder af Lars, kom noget senere til Dover og bosatte sig lidt vestenfor broderen. Han var gift, men havde ingen børn. Begge er døde.

Johannes Brunborg var maaske en svoger af Lars L. Nyre og kom til Dover ifølge med ham. Han var søn af Knut H. Brunborg, Deerfield, Wis.

Lars Baardson Een var født paa Voss og gift der med Christi Bergslien. Han kom til Amerika i 1858; var en tid paa Koshkonong. Senere var han bosat ved Osseo, Trempealeau county,

Wis., hvorfra han omkring 1865 kom til Dover. Der bosatte han sig paa en 80 acres farm i Bennett Valley lidt østfor Lars Nyre, og blev boende der til sin død. Han havde tre børn, Knut, Olina og Christence. Knut blev gift med Daisy Harmon, af amerikansk fødsel, og overtog farsfarmen, hvorpaa han boede til hans hustru for en del aar siden døde, da han solgte og skal for nærværende bo i St. Paul, Minn. Han har to børn. En søn fulgte med faderen; en datter er gift med en søn af Lars Tøn (Nils's sønnesøn), bor i Dover. Olina blev gift med Ole Fimreite, sogning. Christence blev gift med S. T. Severson og har boet paa en farm mellem farsfarmen og Lars Nyre. Severson døde for 8 aar siden. Han var sogning og var med i borgerkrigen. De har stor familie. To sønner bor paa hjemmefarmen, Christence bor nu hos en datter i Colorado. Lars Eens familie antog navnet Borson. Hans broder Peder døde paa Voss. En broder, Ole Baardson Een, kom til Amerika i 1857.

Christi Bergslien var en søster af kunstnerne Knut og Bryn-julv Bergslien.

Nils Steffenson Sonve, søn af skolelærer Steffen Knutson Sonve, kom med forældrene til Amerika 1857 og vistnok tidlig til Dover. Han bosatte sig paa en jordeiendom i Bennett Valley lige ved grænsen af Chimney Rock, østenfor Lars Een. Han var født paa Voss den 8de september 1843 og døde i Dover den 20de april 1912. Hans hustru var født 1844 og døde 1922. Nogle af børnene bor paa farsfarmen. Familien antog navnet Stevens.

Kari Steffensdatter Sonve, Nils's søster, blev gift med Halvor Svendson og var bosat til sin død paa en farm i Dover. Hun har ogsaa børn, som bor der.

Anfin Johnson Græe kom til Dover i 1875 fra Minnesota og købte sig land tilmærket med Nils Sonve paa vestsiden. Han var født paa gaarden Græe, Voss, den 29de juli 1828; blev ogsaa gift paa Voss med Inga Jonsdatter Olde. To børn fødtes der, nemlig Eli den 2den juni 1847 og Ingeborg den 6te november 1857. I 1858 udvandrede han med familie til Amerika; fulgte med seilskibet "Hebe" og landede i Quebec, hvorfra han drog til Koshkonong, Dane county, Wis., og tog først ophold der. Hans hustru døde i Chicago straks efter ankomsten dertil den 1ste juli. I ni aar forblev han paa Koshkonong og flyttede saa til i nærheden af St. Peter, Nicollet Co., Minn., og var der i otte aar, til han i 1875 flyttede til Bennett Valley i Dover, og boede der til han omkring 1900 flyttede til sin datter i Stanley, Wis., hvor han blev til sin død over 90 aar gammel. I 1860 blev han gift med Bergetta Svendson fra Tinn, Telemarken. De fik to børn: John, født 23de juni 1861, har farsfarmen i Bennett Val-

ley, og Inga, født 22de december 1862. Familien har antaget navnet Gray.

Anfin Græes fader var Jon Anfinson Græe. Hans søskende var Thorsten, Lars, Martha, Ingeborg og Inger — alle i Norge. De var af Miltzowætten. I politik var Anfin Græe republikaner og hørte til den norsk lutherske kirke.

Knut Knutson Gjelle, skrev sig C. K. Edison, kom til Dover i 1880, men bosatte sig i 1881 i Chimney Rock. Han var en slegtning af Lars Eens hustru, og hans første ophold i Dover var et besøg hos dem. Han var født paa gaarden Gjelle, Voss, den 5te november 1854 og var søn af Knut Oddson og Cecelia Sjursdatter Gjelle. Faderen var gaardbruger paa Gjelle, søn af den bekjendte Dannebrogsmand, gaardbruger, udskiftningsmand, signetstikker, karttegner m. m. Odd Knutson Gjelle, født 31te december 1767, død 27de februar 1840. Moderen var fra Eggjareid i Raundalen, datter af Sjur Eggjareid, hvis hustru var fra Ullestad. Faderen døde paa Voss i 1859 og moderen i 1883. Knut gjennemgik almueskolen og tog i 1869 et kursus paa Voss folkehøjskole paa Voss. I april maaned 1870 tog han og en søster afsted til Amerika. De fulgte med seilskib fra Bergen til Quebec, og turen dertil tog syv uger; saa reiste de til Decorah, Iowa, hvor de forblev om sommeren. Om høsten drog de i følge med et søskendebarn til Dodge county, Minn., hvor onkelen Bryngel O. Gjelle var bosat. Til befordring havde de en saakaldt prærieskonnert, trukken af et spand okser. I tre aar forblev Gjelle der og drev med gaardsarbeide om sommeren og arbeidede for kosten og gik paa skole om vinteren. I 1874 gjorde han en tur til Voss igjen for at besøge sin mor og broder og kom tilbage aaret efter. Efter ankomsten til Dover i 1880 begyndte han som skolelærer og drev med dette i omtrent 10 aar. I 1881 indgik han i ægteskab med Mari Herbjørnson, som var født i Iowa county, Wis., den 8de august 1862. Hendes forældre, Hans og Guri Herbjørnson, var fra Telemarken. I 1884 købte han en del af svigerforældrenes farm i Bennett Valley — et kort stykke fra Nils Sonve — og har siden boet der med undtagelse af tre aar i Eleva og to aar i Superior, Wis. Hans gaard bestaar af 333 acres. Paa dette land staar Bennett Valleys kirke og skolehus. Han har været med paa byggekomiteen af begge. Gjelle har ogsaa taget en fremtrædende del i townets anliggender paa anden maade; har været town supervisor, justice of peace, skoleclerk i 12 aar og townclerk i 23 aar. Var ogsaa paa komiteen til at udlægge god vei i Bennett Valley.

Gjelle har havt ni børn: Ed, Cecelia, Gertie Helma, Charles, George, Gertie Bertina, Horace, Kernel og Marvin. Ed er gift med Lizzy Holten og er paa hjemmefarmen. Cecelia, gift med

John Keltner, en gaardbruger i Dovre; George, gift med Josephine Austin og er gaardbruger; Horace er salgsmand i Eau Claire; Charles og Kernel er jordbrugere paa hjemmefarmen; Marvin er paa universitetet i Madison, Gertie Helma døde fire aar gammel, og Gertie Bertine er husholder hos faderen. Moderen døde i 1917. Sønnerne Horace og Kernell var med i verdenskrigen — Kernell i Frankrige. Gjelle var en af grundlæggerne af Bennett Valley kirkemenighed og har altid tilhørt denne. Han døde i april maaned 1930.

Sjur Kolve — stedsøn af Nils M. Hefte — kom vel ogsaa med de første til Chimney Rock township og bosatte sig i section 17, hvor han eiede et par hundrede acres land. Hans hustru Anna var fra Tinn, Telemarken. Han døde i 1880 aarene, hun omkring 1906. De havde ingen børn.

Mons Nilson Hefte kom til halvbroderen Sjur Kolve i 1882, samme aar han kom til Amerika. Han var født paa Hefte, Voss, drev som skomager, til han i 1880 blev gift med Maria Simonsdatter Kinne og var et aars tid bosat paa hustruens brug i Kinne, men solgte i 1882 og udvandrede. De fik det meste af Sjur Kolves eiendom og blev boende der til omkring 1903, da de solgte og reiste til Voss igjen; var nogle aar paa Mala, Voss; kom saa til Amerika igjen og købte en jordeiendom ved siden af Ivar Kolve ved Russell. Solgte igjen og reiste til Voss, hvor de siden har boet. De havde en søn Nils, født 1880, døde i 20-aars alderen i Chimney Rock township.

Sylfest Arneson Rene kom til Amerika i 1902 og reiste direkte til Chimney Rock township. Kjøbte der af Mons Hefte, som var hustruens morbror, 40 acres land, hvorpaa han byggede sig hus og bosatte sig som nybygger. Han var født paa gaarden Rene, Voss, den 19de juni 1870 søn af Arne Sjurson og Anna Sylfestdatter Rene. Faderen var født paa gaarden Nygrytten, Raundalen, Voss, i 1836. Bedsteforældrene paa farsiden var Sjur Arneson Nygrytten og Brita Baardsdatter, født Lunde, af Miltzowæt. De flyttede i 1845 til gaarden Vike. Moderen var fra Rene. Hendes forældre, Sylfest Monson, fra Fletre, og Anna Larsdatter, født Røgne, eiede først gaard paa Øvre-Lid, købte saa Rene. Slegten, baade paa fars- og morssiden kan følges langt tilbage i tiden. Sylfest Rene reiste først til Amerika i 1893 og var der nogle aar; var saa paa Voss igjen nogle aar. Den 6te november 1899 indgik han i ægteskab med Eli Nikolaisdatter Kinne — datter af Nikolai Larson Ullestad og hustru Guro Nilsdatter Hefte. De er tremenninger, idet hendes morfar, Nils Hefte, og hans morfar, Sylfest Rene, født Fletre, var brødre (se Fletreætten). De havde en søn, Arne, da de i 1902 udvandrede. I Amerika er fødte seks børn: Niel, Anna,

Gertie, Ella, Ida og James. Sylfest og hustru har dyrket godt op sit land og har sat op gode huse. Mere land er købt, saa de har 80 acres for sig selv og sønnen Arne har 80 acres. Familien hører til Bennett Valley norsk-lutherske kirke. I 1927 var Sylfest town supervisor, er republikaner i politik.

Arne S. Rene, født 16de september 1900, blev gift den 12te mai 1923 med Marie Davis, hvis mor, født Danielson, fra Oslo-kanten, Norge, faderen af gammel engelsk herkomst. De har børnene Arne Stanford jr., født 1925, og Irlene Eveline, født 1926, farmer. Neil S. Rene, født 8de december 1902, blev gift den 3die december 1927 med Teckla Amundson, Independence, Wis.; har en datter, Lucille, født 1928; Anna S. Rene, født 14de juni 1905, gift den 23de mai 1925 med Alfred Tverberg, Eleva, Wis. Børn: Ethel Alvine, født 1925; Douglas Roland, født 1928; Gertie S. Rene, født 4de oktober 1907; Ella Rene, født 30te oktober 1909, gift 27de oktober 1928 med Olaf G. Sather, Eleva, Wis.; Ida Rene, født 25de januar 1914, og James Rene, født 23de december 1916, er hjemme hos forældrene.

Niel Rene døde den 27de mai 1930.

Anders Bolstad-Øren kom til Chimney Rock township fra Voss omkring 1875 og blev bosat i nærheden af Russell. Han var en bror af Ole Kolves hustru. Det første land han købte blev svindlet fra ham af mangel paa klart skøde, og han mistede mange penge. Siden fik han en anden eiendom, hvorpaa familien boede. Han blev gift i Chicago med Britha Andersdatter Vethe, født 1853. Anders døde af et slag, han fik af en politimand i Independence. Britha og børnene drev siden jordbruget. Hun døde omkring 1920. En søn, John Bolstad, bor paa farmen, R. 2, Independence (ogsaa Mrs. Georg Abrahamson).

Knut Bolstad — Anders' bror — bosatte sig nær Russell omkring 1880 og boede der endel aar, men flyttede saa til Eau Claire, Wis., hvor han nu bor og har eiendomme. Han blev gift med Britha Andersdatter Vethe d. y., født 1856. Hun døde i 1922.

Bryngel Kløve kom til Amerika i 1880 aarene og bosatte sig senere paa en 80 acres jordeiendom lidt østenfor Gulleik Kolve — en mil nord for Russell, og blev boende der til sin død for flere aar siden. Flere børn overlever ham. Hans bror Svend bor ved Palmefossen paa Voss.

Steffen Knutson Sonve kom til Trempealeau county fra Syd Dakota og tilbragte sine sidste leveaar der. Han var født paa gaarden Himle, Voss, i 1807; blev i 1829 examineret og fundet duelig til at være skoleholder paa Voss, og var lærer til slutningen af 1830 aarene. Han blev gift i 1832 med Anna Torsensdatter Herre, født 1807. Var saa gaardbruger paa Sonve;

var skolelærer nogle aar igjen i 1840-aarene. I 1857 udvandrede han med familie til Amerika og kom først til Koshkonong og bosatte sig i Deerfield township, Wis. Var der i nogle aar norsk skolelærer; drog saa til Syd Dakota og kom derfra til Trempealeau county i slutningen af 1870 aarene, vistnok sammen med sønnen Knut. De bosatte sig 4 mil i syd for Eleva i sektion 16, hvor de købte 320 acres land, før eiet af G. B. Burrows. Steffa Sonve havde seks børn: Anna, gift med Lars Ness, bor i Syd Dakota; Eli, gift med Fjærestad i Deerfield, Wis.; Martha, gift med Torger L. Røthe og boede ved Hayfield, Minn.; Kari, gift med Halvor Svendsen i Dover, Buffalo Co., Wis.; Nils, samme sted (før omtalt), og Knut, ved Eleva, Trempealeau Co. Familien antog navnet Stevenson. Steffa Sonves bror var Anders K. Himle, som kom til Amerika i 1837 og døde i Grant Co., Wisconsin.

Knut Steffenson Sonve boede ved Eleva til sin død for 5 aars tid siden. Han var født paa Voss i 1850, var gift og efterlod sig børn.

Josef Nilson Lee, nu i mange aar handelsmand i Osseo, Trempealeau Co., Wis., bosatte sig i 1874 ved Russell og drev senere handel i Lookout. Han var født paa gaarden Lie i Raundalen, Voss, den 5te august 1847, søn af Nils Johnson Lie; udvandrede til Amerika i 1866. Tre af hans brødre, nemlig John, Elling og Ole, var draget afsted flere aar forud. Elling og John havde slaaet sig til i Primrose, Dane Co., Wis. De var med i borgerkrigen, hvor Elling døde, mens John kom tilbage og bosatte sig i Perry. Ole var i California. Josefs første bestemmelsessted blev Primrose og Perry. Han fulgte over havet med skibet "Fido" og kom til Quebec den 9de juni. I Primrose og Perry forblev han til i mars 1870, da han drog til California og var der til i december 1873. Derpaa kom han tilbage til Primrose. Den 7de februar 1874 indgik han i ægteskab med Belle Thompson og reiste saa til Trempealeau county og købte sig land; drev jordbrug til om høsten 1888, da hans hustru døde, og reiste saa med sine fire børn til Perry, hvor han forblev i 2½ aar. Den 20de september 1889 indgik han i ægteskab med Lena Olson (født i Minnesota af forældre fra Eidsvold). I 1891 reiste han til Lookout i Dover, Buffalo Co., og begyndte med handel; drev der i ni aar og flyttede saa til Osseo, Trempealeau Co., hvor han nu er. Han har i 10 aar indehavt townembeder. I 16 aar notary public og fire aar court commissioner. Han er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke; har otte børn; af første ægteskab er det Nellie, Emma, Sim og Clara, og i andet ægteskab Eleonor, Elvin, Cora og Genevieve.

Joseph Lee havde ialt otte brødre og en søster; alle er døde.

Broderen Ole døde 1923 ved Mt. Vernon, Wash. Han havde fire farbrødre, alle med store familier, af hvilke de fleste er komne til Amerika.

Nils Torstenson Græe, R. 4, Mondovi, Buffalo Co., Wis., var født paa Voss den 4de april 1868, søn af Thorsten Johnson Græe og hustru, født Haug, der boede i Sætreshagen. Faderen var skomager paa Voss. Bedsteforældrene paa farsiden var Jon og Eli Græe og paa morsiden Knut og Brita Haug. Nils udvandrede til Amerika i 1889 og tog med Thingvallalinjen til New York; ankom der 15de juni og reiste derfra til sin farbror Anfin J. Græe i Dover, Buffalo Co., Wis. Han begyndte med farmarbejde. Nu har han et jordbrug ved Mondovi paa 160 acres, som han driver. Den 15de oktober 1894 indgik han i ægteskab med Bertha Larsdatter Nyre, ogsaa af vosseslegt. De har haft fem børn, af hvilke to døde som smaa. De andre en Anna, født 29de marts 1895; Tillier, født 24de september 1896; Norman, 5te mai 1908. Familien har antaget navnet Gray. Nils Græe har en søster, Eli Høivik (født 1879), Balestrand, Norge.

I ST. CROIX COUNTY, WIS.

Ved byerne Hammond og Baldwin i St. Croix county, Wis., har endel vossfolk bosat sig. Det er foran fortalt om flere fra Skiple, som har boet nær Hammond. Nils Sjurson Lee bor ved Baldwin. Der i byen bor Anders Knutson Afdal, født omkring 1846, gift 1867 med Kari Larsdatter Saude. Anders er søn af Knut Ingebrigtson Ringheim og hustru Inger Andersdatter Gjerde af Miltzowæt.

Erik Erikson Gjøastein, gaardbruger ved Hammond, St. Croix Co., Wis.; antaget navnet Erik Erikson; var født paa Voss 1840. Søn af Erik Nelson Kvarme, og Sigtrud Larsdatter, født Ettisvold, husmandfolk paa Gjøastein, der foruden ham ogsaa havde børnene Nils, Knut og Guro, som levede og døde i Norge, samt Lars, Odd og Ragna, som kom til Amerika. Erik blev gift i Norge med Christina Olsdatter Torblaa fra Ulvik. De fik to døtre, Maria og Marta, som var fødte i Norge — Maria den 14de september 1865 og Marta den 5te juni 1869. I 1870 udvandrede han med familie til Amerika; fulgte med skibet "Maryland" og landede i Quebec. Derfra drog han til St. Croix, Wis., hvor han siden forblev. I tre aar var han almindelig arbejder; saa gaardbruger; er republikaner i politik og hører til den norsk-lutherske kirke. Hans hustru døde 1904. Døtrene bor i Griggs county, Nord Dakota. Hans fader, som var født 1791, var uhrmager af fag.

BARRON COUNTY, WISCONSIN

Dette county i den nordvestre del af Wisconsin var til langt ud i 1860-aarene et skogdistrikt med en ringe jordbrugsdrivende befolkning. Indianerne streifede endda omkring der paa jagt-tog og af vildt var der en hel del. Countiet var først organiseret i 1861, men reorganiseredes i 1868 og fik sit nuværende navn.

I 1874 drog en del vossinger derhen fra Spring Prairie, Wis., og tog sig land i nærheden af Rice Lake — nu en by paa ca. 5000 indbyggere, som ligger ved Cedar River. Disse var Knut Nilson Fadnes, og brødrene Ole, Torbjørn og Knut Hesjedal — sønner af Jacob Olson Hesjedal paa Spring Prairie (se foran). De kaldte sig Oleson. Alle blev bosiddende der til sin død.

Knut Nilson Fadnes, født 1857, var gift først med Anna J. Hesjedal, og efter hendes død med Emma J. Hesjedal. Han døde i slutten af 1880 aarene.

Ole J. Oleson (Hesjedal) var med i borgerkrigen; blev siden gift med Anna Sjursdatter Bergstad paa Spring Prairie.

Torbjørn J. Oleson (Hesjedal) var ogsaa med i borgerkrigen; ellers haves ingen besked om hans og broderen Knuts virke i sit nye hjem.

En anden vossing, M. Kaldestad, der kaldte sig Larson, bo-satte sig i samme egn omtrent samtidig.

Mons Larson Skutle drog i 1870-aarene til Barron county fra Winnebago county, Wis., og var sluttelig bosat der. Han døde i 1881 i Barron county, uvist hvor.

Lars Josefson Lee fra Spring Prairie var i mange aar bosat ved Rice Lake, men er nu flyttet til Spring Prairie igjen.

Ole Larson Tillung fra Cambridge, Wis., har eiet betydelig land i egnen ved Rice Lake og boede der en tid; men er nu paa sit gamle hjem ved Cambridge, mens en søn har landet ved Rice Lake.

Josef Olson Tverberg, født 1863, død i Madison, Wis., den 2den november 1928. Var i mange aar bosat som jordbruger ved Rice Lake — nærmere grænsen til Polk county. Han kom til Amerika i 1883; blev gift med Margrethe Andersdatter Hagen (Voss), som døde 1920. Josef flyttede i 1920 til Amery og havde siden sit hjem der. Hans søster er Britha Bjaastad af Amery, Wis.

Sjur Larson Skjervheim (Sivert Sherven) flyttede fra Madison, Wis., til Rice Lake egnen i 1911 og købte sig en farm der, men kom til Madison igjen i 1924 (se Skjerhemsættén).

I POLK COUNTY, WIS.

I dette county, som ligger ved siden af Barron county, har der i de senere aar bosat sig nogle folk fra Voss.

Lars Meland købte et stykke land ved Amery i 1903 og var

den første vossing der. Han var da ugift, men blev i 1907 gift med enke Torbjørg Arhelleren og bosatte sig da paa sit land. De var der til 1912, da de solgte til Mads Gjernes, som senere solgte landet til Erik Bjaastad, hvis hustru er Britha Skutle eller Tverberg.

Lars Larson Kjønnegaard købte land ved siden af Lars Meland. Han er død, men konen lever. De havde en søn i sidste krig. I St. Cloud, Minn., bor to sønner.

Mads Gjernæs drev en tid som farmer ved Amery, men er flyttet derfra.

Lars G. Roe, født 1848, gift, hustru fra Gjerald, var bosat som farmer ved Amery, Wis. Lars er død, men hans hustru lever. Var paa Vosselaget i Madison 1928.

Lars Humlebrække reiste til Amery i 1903 og har boet der som farmer.

Knut Rokne drev en tid som farmer ved Amery, men flyttede saa ned til byen, hvor han bor.

Ole S. Rokne var bosat i Amery i 1921.

Ole Gjerald drev som farmer ved Clear Lake, samme county.

Ole Gulleikson fra Voss bosatte sig ved byen Richardson i 1872.

Brita Olsdatter Tverberg, Amery, Wis., var født paa Skutle, Voss, den 13de september 1860 af forældrene Ole Olson og Guri Toresdatter Tverberg, senere Takle. Moderen var førstedags fra Hardanger; udvandrede til Amerika i 1885; opholdt sig først i Deerfield, Wis., hos Knut Mikkelsen; blev i 1886 gift med Erik Janson Bjaastad fra Fjerland i Sogn; var en tid i St. Paul; flyttede saa til Amery, hvor hendes broder Joseph Tverberg boede; eier der en gaard, som de driver; har tre døtre: Olina, Anna og Gina Luisa. En broder, Lars, er død i Amerika; broderen Ole er i Norge.

Lars Nilson Arhelleren købte sig land ved Amery i 1912. Han var med i verdenskrigen. Var saa bosat i Madison, Wis., flyttede paa sit land omkring 1922. Er gift der i 1924.

I SYDLIGE MINNESOTA

Næst efter vossingernes indtog i Olmstead, Dodge og Dakota countyer, i Minnesota, kom de til Fillmore county og Freeborn county i 1855; til Jackson i 1859 og 1866, saa til Blue Earth, o. s. v. Vi kan dog ikke sige, at der ingen kan have kommet der før. Her gaaes ud fra, hvad vi kjender til.

Synva Olsdatter Kjønnegaard, gift 1854 med Even Stenson, reiste til Fillmore Co. i 1855 fra Racine Co., Wis. Hun var født paa Kjønnegaard, Vossestranden, den 3die august 1831 — datter af Ole Larson Kjønnegaard — og kom til Amerika med farbroderen, Haldor Larson Prestgaard og familie i 1853. Hun

blev igjen i Muskego, Racine Co., Wis., hvor hun blev gift og aaret efter drog til Minnesota. De tog land paa pre-emption i nærheden af Spring Valley. Der blev de boende til de i 1891 flyttede ind i byen Spring Valley, hvor de havde bygget sig hus, og forblev til sin død. Han døde omkring 1894 og hun den 23de september 1817. De fik syv børn, hvoraf et døde som barn og tre voksne før moderen, nemlig Mary (Mrs. Swenson), Emma (Mrs. Stael) og Hannah (Mrs. Giesster). De gjenlevende er: Mathilda (Mrs. Bauer), Northfield, Minn.; Samuel Stenson, Great Falls, Mont., og Ellen Stenson, Spring Valley, Minn.

Styrk Torgildson Gjernes, født paa Voss 1818, søn af Torgild Styrkson Gjernes og Gudve Oddsdatter, født Sonve (begge af Miltzowæt), var en af de første nybyggere ved Rushford, Minn. I 1884 havde han den ulykke, at alle husene paa hans farm brændte undtagen stuehuset, som var af sten. Fire heste, mange grise, meget høi og kornvarer gik med.

Mikkel Larson Rokne kom til Fillmore county i 1866 og bosatte sig nær byen Harmony (se foran).

Ole Nilson Tundahl, født paa Voss 1865, gik paa folkehøiskolen i Norge. Udvandrede omkring 1885 og kom til Minnesota; har været bosat i byen Harmony, Fillmore Co., hvor han driver handel. Han har været præsident af Harmony State Bank. I 1905 blev han medlem af repræsentanthuset i statens legislatur, og gjenvalgte i 1907. Han har været medlem af skolestyret; er gift.

Lena Nilsdatter Eide — gift med Hosserud, bor i Rushford, Fillmore Co., Minn. Hun er datter af Nils Jacobson Eide.

Anna Larsdatter Rokne — datter af Lars Knutson Store-Rokne — gift med Mr. Dalen, bor i Spring Valley, Fillmore Co. Hendes gamle mor, Caroline Mikkelsdatter, født Seim, som kom til Amerika i 1908, boede hos hende. Hun har to brødre i Amerika. Moderen har ogsaa to brødre, Ole og Knut Mickelson, Clay Center, Kansas.

Simon Knutson Vike, Adams, Minn. — en broder af Ingebrigt Knutson Vike — var farmer ved Adams, Minn., antagelig en af de første der. Han efterlod sig en stor familie. Nogle af sønnerne bor ved Adams. Der bor A. S. Knutson, Simon og Bennie Knutson og Mrs. Severin Rogne.

FREEBORN COUNTY

Den første vossing, og en af de aller første nordmænd i dette county, var Mattis Anderson Lunde, som drog derhen tidlig i 1850 aarene.

Mattis Anderson Lunde — kaldte sig Mathias Anderson — var født paa Voss den 15de juli 1824, søn af Anders Mattisson Lunde og hustru Inger Gulleiksdatter Saude, som kom til Ame-

rika med familie i 1843 og bosatte sig i Manchester township, Boone county, Illinois. Der blev Mattis tidlig i 1850 aarene gift med Bol. Blekaberger fra Sigdal, Norge, som kom til Amerika i 1849. Kort tid efter sit giftermaal drog de til Minnesota og bosatte sig i hvad der blev kaldt Manchester township, og det var efter sigende Mathias, som gav dette navn efter sit hjemsted i Illinois. Jernbanen kom der en tid efter og en station anlagdes, som fik townshipets navn. Der er nu landsbyen Manchester. Mathias blev boende der til sin død. Han efterlod sig fem børn: Christina, Henry, Manley (Mons), William og Helena. Christina blev gift med Gulbrand Gulbrandson, en velstaaende bankør i Albert Lea; de fik flere børn, deriblandt kan kun nævnes Leif and Rolfte. Gulbrand døde tidlig og hun blev senere gift med dennes broder, som var trælasthandler i Norge. Efter at have tilbragt en tid i Norge kom hun tilbage til Albert Lea og reiste frem og tilbage flere gange. Hun døde i sit hjem i Albert Lea.

Henry Anderson fik farsfarmen og har drevet denne. Manley Anderson og William var jernbanemænd. Om Helena haves ingen besked.

Ole Olson Styve, født 1818, gift 1841 med Guri Nilsdatter Midthun, født 1817, kom til Amerika i 1850 og til Deerfield, Wis., hvor han var til 1857, da han flyttede til Freeborn county, Minn., og bosatte sig ved Albert Lea. Der blev han siden boende til sin død. Han efterlod sig seks børn: Ole, Nils, Anders, Ingeborg, Martha og Ranvei.

Ole O. Styve d. y. hvervede sig i borgerkrigen og var fanebærer. Han kom efter krigen tilbage til Albert Lea og boede der til sin død. Var vistnok medlem af firmaet Styve Brothers i Albert Lea. Nils O. Styve var forretningsmand i Lake Mills, Iowa. Anders O. Styve, bosat ved Albert Lea. Døde der 1910. Ingeborg og Martha Styve, bosat ved Albert Lea. Ranvei i staten Washington.

Ole Nilson Midthun, født 1823, antagelig udvandret 1850, var ligesom svogeren Ole Styve en af de første bosiddere i egnen ved Albert Lea, Freeborn Co., Minn. Gift med en pige fra Sogn og har en søn, som bor ved Albert Lea.

Nils Elleckson (Himle) flyttede fra Chicago til Albert Lea og boede siden der. Han var county coroner i Freeborn Co. Som foran nævnt var han gift to gange. I første ægteskab med Eli Nyre havde han sønnen Ellick, som var med i borgerkrigen. I andet ægteskab havde han sønnerne Anders, som var retsskriver i Madison, Minn., skrev sig Himle (er død); Joseph, som har været sheriff i Lac qui Parle Co., Minn., og postmester i

Madison, Minn. (er ogsaa død); Ashley og Albert Ellickson er i Decorah, Iowa.

Johannes Godskalkson Dukstad, antaget farsnavnet John G. Sime, født paa Dukstad 1859, gift 1881 med Martha Torstensdatter Seim (Guldfj.), født 6te mai 1856. I 1882 udvandrede de og var først en kort tid i Iowa; saa flyttede de til Albert Lea, Minn., hvor han har drevet som snedker og bygmester. Martha døde den 21de mars 1922. De har tre sønner og tre døtre. En af sønnerne har guldsmedforretning i Albert Lea.

Sime er søn af storthingsmand Godskalk Mathiasson Seim og bror til storthingsmand Mattis G. Dukstad. Slegten stammer i en gren fra provst Miltzow og andre gamle ætter. Ligeledes hans hustrus slegt.

Olaf Mikkelson Eimstad, bygmester i Albert Lea, Minn., født paa Voss og gift der i 1883 med Ranveig Torsteinsdatter Seim (Guldfj.), født 1859, udvandrede omkring 1890 og kom til Albert Lea, hvor Ranveigs søster og mand J. Seim Dukstad da var. Eimstad lærte snedkerfaget paa Voss og tog straks fat med dette i Albert Lea. Han har flere børn.

Nils Mikkelson Eimstad — Olafs broder — kom fra Voss til Albert Lea og har drevet med bygningsarbeide sammen med broderen. Han er ugift.

Ole Knutson Takle var i mange aar klædesvarehandler i Albert Lea under firmaet Takle & Hopperstad, men er nu i Minneapolis, Minn. Han er født paa Voss 1866. Søn af Knut Jacobson Takle, født Grove, og Sigvor Olsdatter Grove, der boede i Stenbrohaugen paa Takle. Han blev gift med Pauline Kruger fra Bergen og har en søn, Olaf Kruger Takle.

Takle var en af de første direktører i Vosselaget.

Lars Davidson Tveite kom med familie til Amerika i 1864. Hans hustrus navn var Guri. Deres datter Britha blev den 24de september 1874 gift med Ole I. Opdahl, født paa Tysnesøen den 5te juni 1852. De bosatte sig paa 160 acres land i Mansfield township, Freeborn Co., Minn. Mere land blev kjøbt efterhvert, saa de en tid eiede 2500 acres og var meget velstaaende. Opdahl var i 32 aar skolekasserer, 8 aar county commissioner og tjente to terminer i statens legislatur. Han valgtes i 1917 til Vosselagets kasserer, men døde 1918. Britha døde den 13de april 1902. De havde 13 børn. Sønnen Lewis O. Opdal, Emmons, Minn., har mødt paa mange Vosselagsstevner.

BYEN EMMONS, MINN.

Foran er nævnt at Helge Aamen var med Kolbein L. Graue, da de i 1856 drog fra Clinton, Wis., til det nordlige Iowa. Medens Kolbein Graue tog sig land paa Iowasiden at statslinjen, tog Helge Aamen 160 acres land paa Minnesotasiden. Paa

dette land blev byen Emmons grundlagt af Helges sønner George og Lars. Helge Aamen antog navnet Henry Emmons, og sønnerne beholdt Emmonsnavnet. De blev begge gifte med kvinder af vosseæt — George med Ester Lena Stene — datter af Synva Larsdatter Gjerme og Ivar Stene Robinson fra Lærdal, og Lars med datter af Kolbein Graue. De begyndte i 1881 at drive handel en mils vei syd for Iowagrænsen og kaldte stedet Norman; men i 1886 flyttede de over grænsen og satte sig til som handelsmænd paa sin faders farm. Dette blev byen Emmons. Det er nu bare en landsby paa 400 indbyggere, men postkontoret der sender postsager til mange vossinger i omkredsen.

Anders K. Vinje, Emmons, Minn., antaget navn A. K. Winje, født paa Vossestranden den 3die mai 1842; udvandrede til Amerika 1866 og kom til Quebec i juni; reiste til Allamakee county, Iowa; begyndte med dagsarbeide; købte siden land og har drevet som gaardbruger; eier ialt 237 acres land. Er republikaner og medlem af den norsk-amerikanske kirke. Han blev i 1874 gift med en pige fra Numedal.

David Anderson Gulbraa, Emmons, Minn., skriver sig D. A. Davidson, er født i Eksingedalen den 29de april 1859; søn af gaardbruger Anders D. Gulbraa (født 1816). Udvandrede i 1868 og kom i juni s. a. til New York ombord i skibet "Fregat Beard", tog derfra til Freeborn county, Minn., og begyndte med jordbrug, hvormed han siden har været beskjæftiget; har nu 160 acres farm. Han er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke; har i fem aar været assessor og skoleklerk i ni aar. I september 1892 indgik han i ægteskab med Gunhild Skogen (af teleslegt) og har fem børn: Maria, født 1894, Andrew 1897, Reginald 1900, Dunhard 1903, Alice 1905 og Martha 1910.

DET FØRSTE FORSØG PAA BOSÆTTELSE I JACKSON CO., MINN.

I 1859 gjorde de første vossinger sit indtog i dette county, og de var nok ogsaa de første norske der. Det var Ole O. Førde fra Fyre i Evanger og med ham var vistnok Knut Mestad og kanske flere. De reiste fra Big Canoe, Winneshiek county, Iowa, og bosatte sig i Belmont township ved Des Moines elven i Jackson county. I 1860 kom der flere. Blandt dem var Knut Borge eller Langeland. Samtidig eller før var ogsaa Johannes Ekse, Lars Hjørnevik, Lars Lee og Lars Furunæs der, og alle disse bosatte sig i nærheden af hinanden. Saa kom borgerkrigen i 1861 og med den indianeruroligheder. Følgen var, at 13—14 personer af de første norske settlere og deres børn mistede livet.

Dette hændte den 24de august 1862, og det gik : henhold til foreliggende beretninger saaledes til: Indianerne havde den 20de august gjort et anfald paa nybyggerne ved New Ulm, Minnesota, og man frygtede et anfald ogsaa i Jackson county, hvorfor man holdt sig samlet om nætterne saa vidt muligt. Huset til Ole Førde var bestemt til mødested i hans omkreds, hvor vossingerne var. En mand var sendt afsted mod New Ulm for at skaffe underretninger, men han kom ikke tilbage, saa han muligens var blit et offer for indianerne. Om natten mellem den 23de og 24de august var Knut Mestad, Johannes Ekse, Lars Hernes og Lars Furunæs med familier samlet hos Førde, hvis hus var omgivet af et gjerde. Om morgenen reiste Knut Mestad og hustru og vistnok ogsaa Hernæs og Furunæs til sine hjem for at se til kreaturerne. De blev alle skudte af indianerne, som først havde gjæstet Knut Langelands hjem og saa reist videre og kom til Førdes. Ole Førde gik uden at ane indianernes nærværelse hen mod grisestien. Der blev han skudt, hvorpaa indianerne kringsatte huset. Inde i dette var Førdes hustru og børn, hvoriblandt hans 11-aarige søn Ole, Johannes Ekse med hustru og fem børn, Lars Furunes's hustru og barn og Mestads børn. Udenfor huset stod en vogn med flyttegods. Man var nemlig bestemt paa at drage bort saa snart man hørte om indianerne. Disse tog nu tid til at undersøge læsset og fandt der en flaske brændevin, som de fortærede. Det gav folkene i stuen tid at ordne sig. Kvinderne med børn gik ned i kjælderen. Johannes Ekse stillede sig ved en dør og Førdes 11-aarige søn Ole stillede sig ved den anden. Anna Furunæs, som havde et diebarn, forsøgte ogsaa at holde sig i kjælderen, men barnet begyndte at græde, og hun gik efter et par forsøg op igjen, og en madras blev slængt over kjælderlugen. Indianerne satte saa paa den dør hvor Ekse stod. De gjorde det paa den maade, at 5—6 af dem stillede sig bag hinanden og saaledes pressede døren op. Der var 5—6 geværer i stuen, og Ole Førde foreslog at bruge dem, men Ekse vovede ikke, da han mente, at det bare vilde gjøre indianerne grusommere. Da de stormede ind løb Ekse op paa lemmen, medens unge Ole Førde, da han saa dette, sprang ud bagdøren, kravlede gennem et hul i gjærdet, som han vidste om, og løb mod bakkekanten ved elven. En indianer skjød paa ham og traf ham i albuen, men han løb videre, da han saa indianeren lade børsen paany. Han vandt over skraaningen og kastede sig ned netop før indianeren ogsaa rak hen paa bakkekanten, men løb videre uden at se ned for sine tødder, hvor Ole laa ganske nær. Denne kom sig da bort i skogen, og fik varslet andre. I stuen blev Johannes Ekse skudt, ligesaa Anna Furunæs, medens hendes barn fandtes ilive to dage senere. De

som var i kjælderen kom sig efter indianernes første besøg bort i maisageren og blev frelst.

Hos Knut Langeland havde indianerne dræbt hans hustru og fire børn. Knut var ude paa marken for at se efter kreaturerne, da indianerne kom. Da han kom hjem fandt han liv i to af børnene, tog en paa hver arm og drog mod Spirit Lake, Iowa. Det ene barn døde paa veien; det andet kom sig. En 8-aarig datter var ude paa marken og fik gjemt sig i ageren, da indianerne kom. En søster, som var med hende, ilede hjem og blev skudt. Den andre drog over til Førdes hus, da indianerne var reiste og blev med dem som kom ud af kjælderen der.

Ole Olson Førde var født paa gaarden Fyre i Evanger den 18de januar 1822 og var gift to gange — først med Martha Olsdatter Bolstad, der døde efterladende sønnerne Ole d. æ. og Ole d. y., maaske flere børn — saa med Kari Nilsdatter Horveid. De udvandrede i 1858 og reiste til Big Canoe, Iowa, hvorfra de saa drog til Jackson county. Han havde da fire børn. En søn, Nils, blev født i Jackson county. Førde var forholdsvis velstaaende, men havde uheldigvis laant ud \$800 til en mand ved navn Carter, før ulykken indtraf og man fik aldrig fat i manden igjen. Kari drog med børnene til Big Canoe igjen og solgte ulykkesfarmen for lidet. Om børnene kan kun fortælles om de to ved navn Ole.

Ole Olson Førde d. æ. skriver sig Ole F. Førde — han som blev skudt i armen under indianeroverfaldet — drog da først til Knut Mestads hjem, hvor han ingen fandt, men fik der forbundet sin arm, saa han kunde gaa videre og reiste til en Taraldsons hjem, hvor der var opbyggelse, og fik dem varslet. Han kom under lægebehandling i Spirit Lake, men lægen der vilde amputere armen. Moderen vilde dog ikke dette. Dr. Billington i Decorah, Iowa, behandlede den siden og fik den bra. I 1873 indgik han i ægteskab med Betsie Nilsdatter Gilderhus — datter af Koshkonongs første norske bosidder Nils Sjurson Gilderhus. De tog først et homestead, men solgte dette, og Ole har saa været i Great Northern jernbanens tjeneste. Han bor i Wyndmere, Nord Dakota, 1929 — har syv børn: Martha, Ragnild, Nellie, Albert, Seward, Oscar og Albin.

Ole Olson Førde d. y. var under bemeldte indianeroverfald i kjælderen og kom frelst fra det. Han var en af de første nybyggere ved Sogn, Nelson county, Nord Dakota, og forblev der. Han har indehavt stillingen som county assessor.

Nils Olson Førde bor ogsaa i Nelson county, N. Dak.

Knut Mestad og hustru Brita, som blev dræbte af indianerne, havde antagelig ingen børn.

Johannes Ekse var gift med Brytva Mestad — enke efter

hans bror Nils Ekse. Han og Brytva havde saavidt bekjendt ingen børn. Brytva og Nils havde fem børn, som var i kjælderren ved indianernes overfald. De kom alle fra det med livet og blev bosatte i Big Canoe, Iowa.

* * *

Endel vossinger har sat sig til i Jackson county i de senere aar, og om disse skal her nævnes med det samme.

Sicilia Andersdatter Skiple, født paa Voss omkring 1830 — datter af Anders Arneson Skiple og Arnguna Arnesdatter Nygrytten, reiste i 1837 med forældrene til gaarden Aga i Hardanger; blev gift der med en Seim og kom senere til Amerika, hvor de tog homesteadland i Jackson county, Minnesota, og boede der som farmerfolk til sin død. Hun efterlod sig en søn Ole Seim, som bor paa det gamle hjemsted — R. 2, Jackson, Minn.

Ole Ivarson Skulestad — antaget navn Iverson — født paa Voss den 26de november 1855 af forældrene Ivar Mattiason og Britha Iversdatter Skulestad; udvandrede til Amerika i 1881 og landede i New York. Tog først ophold i Lee county, Illinois. Senere reiste han til Jackson county og købte sig land. Han har hele tiden drevet med jordbrug. I 1882 blev han gift med Olina Andersdatter Budlanes fra Valdres. Ingen børn. Han er republikaner og medlem af den lutherske kirke; tillige af Vosselaget. Han besøgte hjembygden igjen i 1901. Hans broder Lars Iverson bor ogsaa i Jackson, Minn.

Lars Ivarson Lødve, forretningsmand i Jackson, Minn.; skriver sig Lewis Iverson. Han er født paa gaarden Skulestad, Voss, den 20de december 1847 af forældrene Ivar Mathiason og Britha Ivarsdatter Skulestad; gik paa omgangsskole i Norge, udvandrede i 1875, fulgte med skibet "Majestic" af den Hvide Stjernelinjen; ankom til Jefferson Prairie, Illinois; begyndte med farmarbeide; flyttede senere til Jackson, Minnesota; arbejdede i en trælastforretning (lumber yard) 12 aar og har siden drevet jernvarehandel i byen. Han er eier af sit hjem der.

Den 16de mai 1884 indgik han i ægteskab med Britha Andersdatter Kvale (Guldfj.). De har ingen børn. Lars Iverson er republikaner i politisk henseende og er et interesseret medlem af Vosselaget. Han var paa Voss meget paa Lødve — deraf navnet.

Ole Larson Finnesteigen, født 1833, søn af Lars Finnesteigen og Martha, født Nesthus; gift paa Voss i 1864 med Britha Knutsdatter Brekke (Guldfj.), født 1832 — datter af skolelærer Knut Bjørneson Mølster og søster af Lars K. Brekke i Olmsted Co., Minnesota. De udvandrede til Amerika om vaaren i 1868 og reiste til Medo (Mapleton), Blue Earth Co., Minn. I 1879 flyttede de til Jackson county, Minn., hvor de bosatte sig

den 19de mai og forblev der siden, beskæftiget med jordbrug. De fik tre sønner: Lars, Anton og Martin. Familien antog navnet Teigen.

Lars O. Teigen, født paa Voss den 27de november 1864; udvandrede med forældrene og flyttede med dem til Jackson Co., hvor han siden har havt sit hjem. Han gennemgik almueskolen og var efter 21-aarsalderen i 16 aar skolelærer; drev tillige med jordbrug. I terminen 1905 var han medlem af Minnesotas legislatur fra 9de distrikt, og ligeledes i terminerne fra 1914 til og med 1925 i træk. Derunder deltog han i to extra sessioner. I mars 1929 blev han enstemmig valgt af Minnesotas legislatur til regent ved statens universitet — en paaskønnelse, der viser hvilken højiagtelse han havde erhvervet sig hos sine gamle kollegaer i legislaturen. Han har ellers drevet jordbrug og eier flere farme. I det sidste har han været aktiv præsident af The Broun National Bank af Jackson. I politik er han republikaner og er medlem af den norsk-lutherske kirke.

Han har været gift to gange — først den 23de mai 1891 med Tilda Olson (af Østerdalsslegt), der døde 30te juli 1898; anden gang den 2den juni 1903 med Emma Roe (forældre fra Sogn). Han har seks børn: Oscar S., Albert E., Bertha, Elsie, Andrew L. og Julia. Hans ældste søn og datter driver hans gamle farmhjem under hans tilsyn og bor der. Han selv med hustru og de yngre børn bor i byen. Anton Olson Teigen driver som farmer ved Jackson. Martin Olson Teigen, født 15de januar 1872, gennemgik Lake College, Minnesota universitet og Luther seminar; blev ordineret prest og betjente menigheden i Bottineau, Nord Dakota, 1900—1902; Souris, 1902—1906; Landa, 1906—1910; Max, 1910—1913, og blev saa prest i Newburg, alt i Nord Dakota. Nu er han farmer ved Princeton, Minn. Han blev gift i 1905 med Mathilde Wollan.

John Kvale er forretningsmand i Jackson. Han skriver sig Quale. Har været medlem af Vosselaget.

Ole Pederson Myrland flyttede fra Mt. Horeb, Wis., til Jackson Co. og boede der fra 1891 til 1918, da han reiste til Osseo, Wis., hvor han døde den 28de januar 1929, (Se forøvrigt foran.)

I BLUE EARTH OG TILSTØDENDE COUNTYER, MINNESOTA.

Ved siden af Freeborn county, Minnesota, ligger Faribault og paa nordsiden af dette Blue Earth county. I disse to countyer bosatte der sig ogsaa vossinger ganske tidligt. I Blue Earth county blev der i 1866 aabnet en indianerreservation for settling og nogle reiste da derhen. Blandt dem var Lars Knutson Brække, Bjarne Olson Een og svogeren Mathias Norman, gift med Ranvei Olsdatter Grotland. De reiste fra Koshkonong og tog

sig homesteads nær Mapleton i 1866. Ole Finnesteigen kom der i 1868. Paa samme tid i 1866 kom Peder Larson Hole fra Goodhue county og bosatte sig længere syd i Faribault county. Fred P. Brown, gift med Olina Larsdatter Jordalen, bosatte sig der omtrent samtidig. Et postaabneri, Homedahl, er i søndredelen af Faribault county og har antagelig sit navn fra en vossing der.

Bjarne Olson Een — skrev sig Barney Olson, R. 2, Mapleton, Minn. Han var født paa Voss den 2den februar 1836 — søn af Ole Een og hustru — datter af Bjarne A. Hefte; udvandrede i 1858 og kom til Deerfield, Wis.; hvervede sig i borgerkrigen og stod i komp. I, 47th Wis. Inf. Reg.; kom tilbage til Koshkonong; blev gift med Arnguna Olsdatter Grotland (se foran) og drog samme aar til Minnesota, hvor de tog sig homestead. Der blev de siden boende. Han døde omkring 1920 — hun en tid før. De havde seks børn: Johan, Frank, Peter og Byron ved Minnesota Lake, Kasper i Minneapolis, Minn., og Martha (Mrs. Skog).

Ranveig Olsdatter Grotland, gift med Mathias Norman.

Styrk Pederson Gjærme, født 1811 af forældrene Peder Larson Gjærme og Mari Madsdatter Sæve, blev gift med Eli Johannesdatter Rogne, boede en tid som gaardbruger paa Sæve; reiste omkring 1857 til Amerika og kom først til Koshkonong; reiste saa til Blue Earth Co., Minn., og tog sig homesteadland ved det senere Medo, Minn., hvor han saavidt vides forblev. Sønnen Charles Germo er læge og bosat i Balaton, Minn. En datter er vistnok Mathea Germo — lærerinde ved Red Wing Ladies' Seminary.

I FARIBAULT COUNTY.

Peder Larson Hole, født paa Vossestranden, gift i 1856 med Martha Grevle, født paa Voss omkring 1822, udvandrede straks efter sit giftermaal til Amerika og kom til Dane Co., Wis., hvor de forblev i seks aar; reiste saa i 1862 til Kandiyohi county, Minn.; men der udbrød kort efter indianeruroligheder og mange af beboerne blev dræbt af indianerne. Hole med familie redede sig ved at gaa ud paa en ø i et vand der. Saa flyttede de til Blue Earth county, Minn., og var der i 3½ aar, hvorpaa de drog til Faribault county og tog homestead nær Frost. Der blev de siden boende. Peder Hole døde i 1887 og hans hustru omkring 1912 — 91 aar gammel. De havde seks børn: Mrs. Anna N. Shellewich (Nordhordland), Scarville, Iowa; Bertha, Mrs. B. O. Gravly (Voss), Balaton, Minn.; Lars P. Larson, Buffalo Center, Iowa; Christian P. Larson, Strassburg, S. Dak.; Gurma, Mrs. H. P. Hanson (Nordfjord), paa det gamle hjemsted ved Frost, Minn. Hendes søn Peter har det nu.

Martha Larsdatter Hole — søster af Peter Hole — var gift paa Voss første gang — ukjendt med hvem — gift i Amerika med en fra Nordfjord. Hun bor i Blue Earth City — nu over 80 aar gammel. En bror Steffen boede ved Scarville, Iowa; havde to døtre, en død og en paa gamlehjem.

Ole Grævla — broder af Martha, som var gift med Peter Hole — kom tidlig til Faribault county. Han flyttede senere til Murray county, nær Balaton, og blev siden boende der som farmer. Han havde børnene Brynjulv, gift med sit søskende-barn Bertha Larson (Hole), Aslag, John og Nils samt en datter, Bertha, gift med Christ Erikson (Nordhordland), ogsaa i Murray county. Aslag og Nils er døde ugifte.

Kolbein Nilson Draugsvold, gift med Martha Larsdatter Jordalen (se foran); bosatte sig som nybygger ved Blue Earth eller nær Frost, Minn., hvor Marthas søster Oline og mand Fred Brun (Brown) ogsaa boede. Kolbein døde omkring 1880. Han skulde være en godt oplyst person. Børnene var Louis, Joseph og Louise, som lever, samt en eller flere døtre som er døde. Louise, gift med Andrew Anderson (sogning) har forældrefarmer. Hendes mand er død. Draugsvold antog navnet Nelson.

Oline Larsdatter Jordalen, gift med Fredrik Brun (her Brown) — en sønnesøn af biskop Johan Nordahl Bruun i Bergen — boede i Blue Earth, hvor Brun drev bankforretning. Han var en tid statssekretær i Minnesota og var i mange aar registrar of deeds. En hjælpsom og forekommende mand, der bestod nykommere og settlere med raad og daad. Han døde i 1923 og Oline i 1925. De efterlod sig seks—syv børn.

Knut Pederson Flage, søn af Peder Knutson Flage paa Spring Prairie, Wisconsin, drog til Faribault county, Minnesota, og bosatte sig som nybygger ved det senere poststed Frost. Han antog navnet Peterson. Han har fire børn som lever, nemlig sønnerne Peter, Carl og John samt en datter, Cecilia. Peter og John bor paa det gamle hjemsted ved Frost. Har ingen børn. Carl bor i Albert Lea, Minn.; er gift og har fem børn. Cecilia er gift med T. Johnson og bor ved Fergus Falls, Minn. Hun har fem—seks børn.

Stephen Gjøastein boede i Faribault county, Minn., nær Frost. Han og hustru er døde for 40 aar siden; havde tre — maaske flere børn. Louis og Thor er enten i nordvestre del af Minnesota eller i Nord Dakota. En datter, gift med Lars Floe (Nordfjord), bor ved Bricelyn, Minn.

Styrk Olson Norekval, antaget navn Norton, af Noretun, født 1836 af forældrene Ole Norekval og hustru Synva, født Gjerald; udvandrede i 1853 og kom til slegtninger i Dane county, Wis.; reiste senere til Decorah, Iowa, og var nogle aar, saa

var han seks aar i Chicago. I 1869 drog han til Faribault Co., Minn., og tog sig homesteadland. Paa dette blev han siden boende. Han blev gift med Kari P. Peterson — datter af Peter Flage, som udvandrede fra Voss omkring 1850, og var først bosat paa Spring Prairie, Wis. Senere i Minnesota. Styrk døde i november 1915. Hans hustru var vistnok død før. Deres børn døde som smaa. Styrk havde to søstre i Norge; Britha, gift med Ole Sjurson Honve og Martha. Han gjorde sin søsterson Johannes Olson Honve til sin arving af sine eiendomme.

Johannes Olson Honve, født paa gaarden Honve, Voss, den 5te november 1870, af forældrene gaardbruger Ole Sjurson Honve og Britha Olsdatter Norekval. Paa farsiden er han af Miltzowætten og andre gamle ætter, som Sætre-, Glimme-, Gjelle- og Helland-æt — kjendte til 1563. Hans fars forældre var Sjur O. Honve og Marta Torstensdatter Hellesnes. Han gik et aar paa amtsskolen og to aar paa middelskolen i Norge; udvandrede i 1890, fulgte skibet "Scythia" og landede i Boston; reiste derfra til Chicago, og efter et kort ophold der til sin morbror Styrk Norekval, hos hvem han forblev. Da denne døde i 1915, blev han hans arving og antog navnet Norton. Han skriver sig John H. Norton, Frost, Minn. Han gik efter sin ankomst til Amerika et aar paa Luther College og en kort tid paa Minnesota universitet. Siden har han drevet som farmer. Han er gift med Ida Savik fra Søndmøre og har otte børn: Lillian, Clifford, Sybil, Leo, Victor, Edith, Alice og Donald. Hans søskende: Martha, Sjur, Synva og Olav, bor paa Voss. Brita og Anna er døde. Hans farsøskende: Torsten, Knut og Ragnild Honve kom til Amerika og har boet ved Lake Mills, Iowa.

Torsten Styrkson Ringheim, farmer ved Blue Earth, Minn., født paa Voss den 5te mars 1870 af forældrene Styrk Anderson Ringheim (se foran), og Britha Torsteinsdatter Ringheim, født 1844, der foruden ham havde børnene Knut Ringheim, Capron, Ill., og Mrs. B. B. Larson, Millbrook, Ill. Forældrene var begge af Miltzowæt. (Arnfin Finne Miltzowætti.) Torsten udvandrede i 1891 og kom til Millbrook, Ill., hvor han var i 3 aar. Reiste saa til Syd Dakota og var bosat der i 13 aar. Saa flyttede han til Blue Earth, Minn., hvor han siden har boet og drevet som farmer. Han blev gift i 1898 med Bertina — datter af Sever Ringheim. De har seks børn: Sidney, Bernhard, Miltha, Morris, Mildred og Arthur. Et barn døde. Torsten er et interesseret medlem af Vosselaget.

Lars Torgerson Mørkve, Kiester, Minn., skriver sig L. L. Torgerson, var født paa Vossestranden 22. nov. 1860; tog om høsten 1876 ind paa Voss høiere Almueskole; gik der to skoleaar, saa et aar paa Voss lærerskole; var lærer paa Voss i to aar;

udvandrede om vaaren 1882 og kom til Primrose, Dane Co., Wisconsin; drev der i to aar mest med farmarbeide; reiste om vaaren 1884 til Winnebago county, Iowa, og kjøbte sig en farm, som han drev til 1901. Han var der ogsaa med i det kommunale styre. Saa kjøbte han en farm i Faribault Co., Minnesota, og var bosat paa denne til 1910, da han flyttede til byen Kiester, Minn., hvor han for nærværende bor. Han var fra 1910 til 1915 Vosselagets sekretær.

Nils I. Tufte, Kiester, Minn., født 19de februar 1860 paa Vossestranden; søn af gaardbruger Ingebrigt Tufte; udvandrede alene 1888; fulgte med skibet "Gallia" og landede den 4de oktober samme aar; reiste saa til Syd Dakota; har hele Tiden drevet gaardsbrug; har ogsaa havt forskellige offentlige bestillinger. Han blev den 3die oktober 1896 gift med Carina Rognaldson og har to sønner, Ole, født 4de mars 1896, og Ingebrigt, født 4de april 1899. Familien hører til den norsk-lutherske kirke. Tufte er demokrat i politik. Han besøgte Voss igjen i 1914.

Bjarne Lønes familie.

Bjarne Sylfestson Løne, født paa Tvinde af forældrene Sylfest Bjørnson Hefte (af Fletreätten) og Ingeborg Tvinde, blev gift med Ingeborg E. Staup og bosat som gaardbruger paa Løne. De havde fem børn: Ivar, Sylfest, Brita, Peder og Guro.

Ivar Bjarneson Løne, født omkring 1852, kom 19 aar gammel til Amerika omkring 1871; var først i fire aar bosat i Chicago; reiste saa til Renville Co., Minnesota, og drev som farmer der til 1913, da han flyttede til i nærheden af Stephen, Minn., hvor han eier 320 acres land. Han blev i 1875 gift med Maria (fra Gudbrandsdalen). De har 11 børn — 4 sønner og syv døtre. Skriver sig Bjarneson.

Sylfest Bjarneson Løne, født omkr. 1854, blev i 1876 gift med Herborg Olsdatter Gudvangen og udvandrede samme aar til Amerika. Reiste til Redwood Co., Minnesota, og tog sig homestead nær Lucan. Er nu eier af 320 acres land. Han har ni børn. Skriver sig Bjarneson.

Brita Bjarnesdatter Løne blev i 1885 gift med Anders Knutson Graue og bosat paa Kindem, Voss. Har ni børn, hvoraf fire er i Amerika, nemlig Ingeborg, Erik, Anders og Bjarne — alle har boet i Minneapolis, Minn., — Erik født 1889, er gift og driver som bygningsmand.

Peder Bjarneson Løne, født 1858; udvandrede til Amerika i 1878 og kom til sin broder Sylfest ved Lucan, Minn.; kjøbte af ham 120 acres land og har været bosat paa dette siden. Han blev omkring 1880 gift med en søster af Sylfests kone og har 10 børn. Familien skriver sig Bjarneson.

Guro Bjarnesdatter Løne var en tid i Amerika; reiste hjem igjen; blev gift, men døde tidlig.

Nils Herbrandson Takle, født paa Voss 1817, udvandrede antagelig med familien i 1870 og drog til Minnesota. Han døde der ved Maple Bay, Polk county, den 4de november 1897 hos sin svigersøn Gilbert Iverson. Foruden Iversons hustru havde han en datter Gudve, som overlevede ham.

Gudve Nilsdatter Takle blev gift paa Voss den 29de oktober med Ingebrigt Ingebrigtson Takle, født paa Lærdalsøren 1ste januar 1840. De blev viet i Vangens kirke. I 1870 udvandrede de til Amerika; fulgte skibet "Sarah" og landede i Quebec den 12te juni. Drog saa til Goodhue county, Minn., og begyndte at arbejde med jordbrug, hvad de siden har drevet. De flyttede først til Westbrook, Cottonwood Co., saa til Redwood Co., Minn., hvor de sluttelig eiede en farm paa landet og hus i byen Walnut Grove. De havde fire børn: Kristi, Jens, Ingebrigt og Henry — den ældste født paa Voss.

Ingebrigt Takle var en tid formand i townstyret, kasserer og supervisor. I omtrent 25 aar var han skoleklerk i distriktet. Han var republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke.

Nils L. Mykkeltvedt, født paa gaarden Mykkeltvedt, Evanger, den 3die december 1884; søn af Lars A. Mykkeltvedt, gaardbruger i Evanger; udvandrede til Amerika i april 1907; fulgte med skibet "Oscar II"; landede i New York 3die mai; reiste videre til Millbrook, Ill., hvor han først tog ophold; var en tid butikbetjent; frekventerede fra høsten 1908 til vaaren 1912 St. Olaf College, saa Concordia College, delvis fra 1912 til 1917, da han tog examen med graden B. A.; har efter 1921 været i assuranceforretning i Tracy, Minn.; nu i Walnut Grove, Minn.

I 1919 indgik han i ægteskab med Nora E. Dahle; har tre børn: Norman, Irene og Jerome.

Erik Litlere, Madison, Minn., var født i Bordalen, Voss, den 22de mars 1870, søn af Erik H. Himle; udvandrede til Amerika i 1890; ankom ombord i skibet "Rotterdam" til New York 17de mai samme aar. Tog først ophold i Lee, Illinois; har drevet som jordbruger; eier 160 acres land i Perkins Co., S. Dak. Er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke, samt til I. O. O. F. I 1902 besøgte han Voss. Han er ugift.

Nils Graue — søn af Kristoffer Larson Graue, født Legreid, og Malena Nilsdatter Graue, kalder sig Nelson H. La Greide; er eier af the Transferoid Co., Owatonna, Minn., som sælger udstyr for lystfiskere og besørger leie af fiskerige elve.

Stephen Endreson Testdal, gaardbruger ved Clearbrook, Minn., var født paa Bordalen, Voss, den 2den august 1870; søn af gaardbruger Endre Oddson Testdal og hustru, Guro Steffens-

datter Rokne; var to vintre paa høiere almueskole i Norge; udvandrede 1892 og kom 28de mars til Halifax; reiste til Lamber-ton, Minn., og begyndte som snedker; blev senere gaardbruger og er eier af en 160 acres farm i Clearwater Co. Han er ugift. Hans søskende er Odd E. Testdal og Anna Testdal paa Voss.

Brynjolv Oddson Gjelle, født 1817, søn af danebrogmanden Odd Knutson Gjelle og hustru Margretha Eiriksdatter Finne; blev gift i 1841 med Inga Knutsdatter Rokne; var en tid husmand paa Natafløto under Gjelle, reiste saa til Amerika. Var en tid paa Spring Prairie, Wis.; reiste saa til Blue Earth, Minn., og var siden bosat der. Han havde fire børn: Odd, gift med en telemarkpige; var en tid maler, reiste til Nebraska, senere til Idaho og drev som farmer. Han var en god spillemænd. Margretha, gift med O. Thompson; Britha, gift med Peter Nelson, farmer ved Blue Earth, Minn.; Anna, gift med I. Ringheim, Minneapolis, Minn.

Nelson-Brødrene i Luverne, Minn. Brødrene Nels og Samuel B. Nelson, hvis forældre var fra gaarden Berge i Bergsdalen, Voss, grundlagde i 1879 et forretningshus i Luverne, Rock county, Minnesota. Det var en ringe begyndelse, i en træbygning paa en etage, men forretningen er voxet til stor anseelse. Den har nu en moderne to-etages bygning, der dækker en grundflade af 25,000 kvadratfod. Firmaet er "The Nelson Brothers Department Store."

Samuel B. Nelson, født i Winneshiek Co., Iowa, den 2den januar 1863, var i 1915 medlem af senatet i statens legislatur. Han har nu længe været præsident af firmaet. Han feirede i mai 1929 sit 50 aars jubilæum i forretningen med en fest, som personalet gav til hans ære. Han er gift. Er medlem of Vosse-laget.

Torkel Olson Aldal, født 1844 paa Aldal, Evanger, søn af Ole Knutson Aldal og Ragnild Torkelsdatter Øfstedal, udvandrede 1866 og omkring 1872 bosatte sig ved Lansing, Mower Co., Minn., hvor han forblev til sin død, der indtraf den 2den januar 1925. Hans hustru Julia, tre sønner og en datter overlevede ham. Fire børn døde forud. Sønnen John T. Aldal har fars-farmen. En datter Susie Skogen bor i Kent, Wash.

Lars Olson Aldal, gaardbruger ved Lansing, Minn., født paa gaarden Aldal i Evanger, Voss, den 24de november 1856 af forældre Ole Knutson Aldal, født 1814, og hustru Ragnild Torkelsdatter Øfstedal. Slegten har i flere slegtled boet paa Aldal, hvor Ole og Knut har afløst hinanden. Lars's bror Knut Olson var den sidste, da han solgte gaarden og flyttede ud. Lars gik paa Voss lærerskole i 1876 til i mai 1878, da han udvandrede; fulgte skibet "Virginia" og landede i New York den 15de august.

Reiste derfra til sin bror Torkel ved Lansing, Minn. Begyndte med farmarbeide, og har siden fr det meste drevet med jordbrugsdrift. Endel af vintrene 1881—81 og 83 gik han paa St. Ansgar Academy i St. Ansgar, Iowa. I otte aar var han norsk skolelærer for Blooming Prairie menighed. Nu eier og driver han en 280 acres farm tre mil i sydvest for Lansing, Mower county, Minn., som han kjøbte omkring 1890. Han har i 10 aar været town supervisor i Lansing township, kasserer i Lansing Farmers' Elevator Co., siden det begyndte i 1912, og har ellers havt forskjellige bestillinger. I politik har han været progressiv republikaner. I det kirkelige har han tilhørt Red Oak Grove Lutherske menighed, hvis sekretær han har været i 30 aar.

I 1885 indgik han i ægteskab med Carolina Helson, datter af Guttorm Helson eller Venaas fra Hallingdal — en af de første bosiddere paa Blooming Prairie i 1855. De har havt 12 børn — 4 sønner og 8 døtre. To af disse er døde — Olga druknede fem aar gammel i 1900; Selmer døde 33 aar gammel i 1923 to timer efter at være paakjørt af jernbanetoget ved Cedar Rapids, Iowa. George — den ældste søn — var med i verdenskrigen og blev saaret i slaget ved Argonne-skogen i Frankrige, blev gift med en vossepige og har en søn, kanske flere børn. Fem døtre er gifte med farmere ved Lansing. De to yngste sønner driver hjemmefarmen.

Johannes Torkelson Øfstedal — forannævntes morbroder — var bosat nær Lansing, Mower Co., og døde der (se foran). Han antog navnet Dahl. Hans yngste søn Albert Dahl har nu farsfarmen der.

Peder Klauson Seim, farmer ved Sargeant, Minn., født i Nordfjord 7de februar 1862, søn af Klaus Nilson Seim (Viken), som var født paa Voss, men en tid bosat i Nordfjord og var gift der; kom senere igjen til Voss. Peder blev i 1886 gift paa Voss med Ingeborg Berge fra Bergsdalen, Evanger, og en søn, Klaus, blev født i Norge. De udvandrede i 1888 og kom til Dexter, Minn. Han har seks børn født i Amerika: Bertha, Lena, Albert, Elma, Ingel og Severt.

Torsten Pederson Store-Hegs familie.

Torsten Heg og hustru Anna havde seks børn: Peder, Bryn-julv, Martha, Nils, Olav og Anders. Af disse blev Peder boende paa farsgaarden. De øvrige reiste til Amerika, med mulig undtagelse af Olav, om hvem intet vides. Torsten Heg døde i november 1839.

Peder Torstenson Heg blev boende paa Heg til sin død. Han omkom ved en drukningsulykke. Der vides om tre børn efter nam, nemlig: Knut, gift 1874 med Brita Svensdatter Kjønne-

gaard; fik farsgaarden og bor paa Heg. Han har otte børn: Bertine, Svend, Brita, Anna, Marie, Peder, Guri og Gudve. Af dem kom Svend til Amerika. Han er født 1876 og gift 1905 med Ingeborg Olsdatter Davidhaug — søster af Dr. A. Olson i Stoughton, Wis. De bor i Seattle, Wash. — Torsten Pederson Heg var gaardbruger paa Kvamme, Vossestranden. Sam (Svend?) Pederson Heg i Seattle, Wash.

Brynjolv Torstenson Heg udvandrede til Amerika i 1857, blev gift med Ingeborg Dammeruen og var farmer ved Harmony, Fillmore county, Minn. Han er død. Fem børn: Lewis, død ugift, 35 aar; Torsten og Nils var gifte, men døde i 30 aars alderen; Anna, Mrs. H. H. Baily, bor i Fargo, N. Dak., og Oscar Hegg, Harmony, Minn., lever.

Nils Torstenson Heg, kaldte sig Thompson, udvandrede i 1857 sammen med Brynjolv; var i mange aar handelsmand i Lime Spring, Iowa, men flyttede i sin alderdom til Chicago og boede i 4148 Irving Park, hvor han døde for endel aar siden. Han var gift med Andrina, vistnok fra Hedemarken. De havde ingen Børn; Andrina døde 1928. De gav i sit testamente 500 dollars til Voss barnehjem.

Martha Torstensdatter Heg udvandrede til Amerika; havde en datter Marie, som blev gift med Ole Pederson Saue (Viken). Marie døde kort efter at have født en Søn, Peter. Denne opdroges af bedstemoderen, Martha, og blev gift med Gjertrud Øyafaaften (Bøe), ogsaa Voss.

Ole Torstenson Heg, ukjendt.

Anders Torstenson Heg, født 29de september 1839, udvandrede om vaaren 1867; fulgte skibet "Maria" og landede i Quebec. Reiste til Fillmore Co., Minn., og tog sig land nær Granger; blev i 1868 gift i Chicago med Olin Nilsdatter Bøe (Raundalen), viet af pastor Krognæs. Saa drog de begge til farmen i Fillmore county. Senere flyttede de til Chippewa Co. og bosatte sig ved landsbyen Milan, Minn. Der eiede de sluttelig to pene farme og hus i byen, hvor de boede. Anders gav \$1,000 til bygning af Raundalskirken paa Voss. Han gav ogsaa \$1,000 til den norsk-lutherske kirkes pensionsfund i Amerika. Han døde den 6te juni 1926 og hans hustru den 27de februar 1929. De havde ni børn: Synva, født 1873, død 1874; Synva d. y., født 24de juni 1875, gift med Brynjolv Ivarson Lemme, Byron, Minn. (se foran), havde 2 børn, som begge døde smaa; Melvin, født 1889, døde 1893; Martha, født 1871, døde 1896; Anna, født 1869, døde 1883; Marie, født 1879, døde 1886; Anna d. y., født 1885, døde 1886; Thea, født 1877, blev gift med J. G. Kipp og bor i Fosston, Minn., har 10 børn; Torsten Perry Hegg, født 7de april 1883, bor i Milan, Minn., er ugift.

Nils og Marta Bøes familie.

Nils Johnson Bøe (Raundalen), født 1810, vistnok paa Lie (Rd.), og hustru Martha, født 1812, havde otte børn, som alle kom til Amerika. Det var Ingeborg d. æ., John, Ingeborg d. y., Amund, Olina, Gjertrud og Eli.

Ingeborg Nilsdatter Bøe d. æ. blev gift i Chicago med Thom. Iverson (Løne).

John Nilson Bøe, skrev sig Johnson, drev som maler i Chicago, Ill. Han var gift to gange. I første ægteskab havde han to døtre: Julia og Hattie. Julia er død, gift med en Choitz; efterlod sig en datter, Mrs. S. Patience, 2551 Avers ave., Chicago; Hattie er Mrs. W. Choitz og bor i 4233 Melrose St., Chicago; har en datter.

Ingeborg Nilsdatter Bøe, d. y., født 27de december 1842, udvandrede i 1866 og kom til Chicago; blev der i 1868 gift med Ivar Brynjulvson Lemme, samtidig med at søsteren Oline blev gift med Anders Heg.

Oline Nilsdatter Bøe, født 1844, gift med Anders Heg (se foran).

Gjertrud Nilsdatter Bøe, blev gift med Lars Erikson (Almenningen? Maaske Lassehaug?). Hele familien død.

Eli Nilsdatter Bøe, blev gift med enkemand Ole Pederson Saude (Viken, se foran), og var bosat ved Montevideo, Minn.

Amund Nilson Bøe, skrev sig Johnson, kom til Amerika og var først endel aar hos Anders T. Heg og søsteren ved Milan. Tog sig i slutningen af 80-aarene land ved Correll, Minn., men drev ikke stort med farming; byggede hotel i Bigstone, N. Dak., og drev dette en kort tid, men det gik ikke godt og han drog tilbage til Milan, Minn. Boede siden der. Medens han havde hotellet i Bigstone, tog han en tur til Voss; blev der gift med Guri Øyafaaaten. De fik fem børn. Efter nogle aars ophold ved Milan kom han ud for den ulykke at falde af et læs ned paa frossen mark, og døde en uge efter. Han er begravet ved Milan. Hustru og børn lever.

Synva Nilsdatter Bøe kom til Amerika og døde i Chicago for lang tid siden.

Peder Hanson Saudes familie.

Peder Hanson Saude var født paa gaarden Aalvik i Kvams prestegjeld, Hardanger, og gift der med Anna P. Fykse, samme sogn. Var en tid bosat paa Tysnesøen, købte saa gaard paa Saude i Viken paa Voss og boede der. De havde syv børn: Hans, Ole, Peder, fødte paa Tysnesøen, samt Nils, Sjur, Herborg og Lars, fødte paa Voss. Af disse kom Ole, Peder, Nils

og Lars til Amerika; Herborg blev gift paa Voss med Anders R. Nestaas.

Ole Pederson Saude kom vistnok i 1860 aarene til Amerika, blev gift først med Marie Heg (se foran), og saa med Eli Nilsdatter Bøe (Rd.). Han boede ved Montevideo, Chippewa Co., Minn., og døde der.

Peder Pederson Saue — skriver sig Saure — blev gift paa Voss med Inger Klausdatter Grimarstad, og udvandrede til Amerika. De har boet ved Montevideo, Minn., hvor Peder endnu bor i 1929. Hans hustru er død for endel aar siden. De har flere børn. Peder er medlem af Vosselaaget.

Nils Pederson Saure udvandrede til Amerika og døde der.

Lars Pederson Saude (Saure), født paa gaarden Saude, Voss, den 12te januar 1861, udvandrede den 12te mars 1877; fulgte skibet "Lord Kive", landede i Philadelphia 8de april og drog til brødrene i Chippewa county, Minn., tog fat paa farmarbejde, og var tre vintre paa engelsk skole; flyttede i 1882 til Fergus Falls, Minn., og bor der. En tid var han butikbetjent, blev saa vognmand i byen og har drevet dette i mange aar. Han blev den 16de august 1884 gift med Cecilia M. Kolshaug fra Værdalen, Norge, som døde i 1912. De har syv børn: Martin Gilmar, født 21de juli 1888; Hilda Pauline, født 4de september 1890; Henry Bernard, født 28de december 1892; Lydia Sernie, født 7de august 1895; Alice Marie, født 30te juni 1898; Ruth, født 18de august 1900; Samuel, født 10de april 1903. Saure er lutheraner og republikaner.

Sjur Pederson Saude har farsgaarden paa Saude i Voss. Hans datter Eli (Ella) udvandrede 18 aar gammel; gift med Jurgen Johnsrud, som har sadelmagerforretning i Montevideo, Minn.

Mons Pederson Slen — antog navnet Peterson — en broder af Erik og Lars P. Slen paa Skopanong — kom i 14—15 aars alderen til Amerika og var en tid i Skoponong-settlementet; reiste saa til Iowa, og var en tid paa Luther College; blev saa skolelærer; var bosat en tid i Faribault county, Minn., senere i Lac qui Parle county, hvor han forblev til sin død. Hans hustru Sarah Pederson bor i Zumbrota, Minn. De har nogle sønner.

I LYON COUNTY, MINN.

Brynjolv Larson Liland (Leland) flyttede i 1876 fra Stoughton, Wis., til Lyon county, Minn., og tog sig homestead tre mil nordenfor Minneota. Der begyndte han i 1879 at fabrikere Vogne og tillige var han orgelbygger. I 1899 flyttede han ind i landsbyen Minneota, hvor han døde i 1903. Hans hustru Magli døde i mars 1914. De havde 11 børn: Lars, Joseph, Anna, Martha, Sam, Ole, Erik, Sivert, Betsy, Mary og Sivert d. y.

Lars B. Leland, født 11te december 1847, blev 9de mai 1872 gift paa Koshkonong med Martha Gilderhus — datter af Ole Knutson (se foran). Han drev med faderen som hjulmager — senere som snedker. Han døde i Minneota, Minn., i 1917.

Joseph B. Leland, født 7de mai 1850, er jernstøber og bor i Minneota, Minn. Anna B. Leland, født 22de oktober 1851, blev gift med Clayton Gorsuch — en ungare. Han var lokomotivfører, men druknede i "The Copper River" under strømmingen til guldfeltet i Alaska. Anna bor hos broderen Joseph i Minneota, Minn. Martha B. Leland, født 16de september 1853, blev i 1872 gift i Chicago med Isak Olevson — søn af Nels Oleivson Grimestad — og boede i Minneota, Minn. (se foran).

Sam (Samson) B. Leland, født 16de april 1855; reiste til Minnesota i 1875 og drev som smed i Minneota. Han var ogsaa musiker. Døde i 1892 ved en ulykke — kvalt af kulstøv; ugift. Ole B. Leland, født 1857; var ingeniør (lokomotivfører?); blev i 1920 overkjørt af en automobil 15 mil fra Los Angeles, California. Carrie B. Leland — Oles tvillingsøster, født 1857 — blev gift med William Davidson (skotlænder), bankør i Hutchinson, Minn. Hun døde i sit hjem i Hollywood ved Los Angeles, Calif., i 1919. Erick (Alec) B. Leland, født 13de juni 1859, er politimand i Minneota. Har været gift to gange — først med Lena Hellickson; hans anden hustrus navn er Minnie. Sivert B. Leland, født 1862, døde som barn.

Betsy B. Leland, født 31te januar 1864, døde ved et uheld, idet hun faldt af et læs og hjulene gik over hende. Mary B. Leland, født 3die december 1866, blev i 1889 gift med Martin Fergusson (af valdresslegt). Han var handelsmand i Minneota. Hun døde i 1893. Sivert B. Leland d. y., født 20de juli 1869; blev den 20de november 1901 gift med Edna Cleven — datter af Egild A. Cleven — og hustru Inger Gilderhus — datter af Ole Knutson (se foran). De boede i Deerfield, Wis., hvor de havde en eiendom. Han døde i Deerfield i 1913, efter en operation for en svulst paa hjernen. Enken bor nu i Madison, Wis. De har flere børn, som ogsaa bor der.

Ole A. Veka, gaardbruger ved Balaton, Minn., har antaget navnet Weeks; blev født paa Dyrvedalen, Voss, den 4de december 1848; mistede i tre-aars alderen sin far og i seks-aars alderen sin mor. Han udvandrede til Amerika i 1880; kom den 10de mai til New York med en af Cunard linjens baade; opholdt sig først i Kendall county, Ill.; blev der den 23de juni samme aar (1880) gift med Torbjør Sjursdatter Grævle, som var født paa Voss den 28de juli 1851; flyttede siden til Minnesota, hvor han nu eier en kvart sektion land i Murray county, og har hele tiden drevet med jordbrug. Han har fire børn: Oscar, født 26de mars

1881; Sivert, 29de september 1883; Julia, 23de oktober 1885, og Bennie, 5te oktober 1892.

Ole Veka er socialist i politik, hører til den norsk-lutherske kirke. Hans brødre er Johannes Gilderhus, Bulken, og Nils A. Ringheim, Voss.

I RENVILLE COUNTY, MINN.

Styrk Erickson Lødve flyttede i 1871 til Renville Co., Minn., fra Skoponong, Wis., og tog sig homestead. Der boede han siden. Han døde den 15de januar 1898 i hjemmet hos sin datter Martha. Hans børn kom alle til Renville Co., nogle med faderen (se foran).

Erick Erickson kom, som nævnt foran, til Renville Co. i 1872 og bosatte sig paa et homestead i Palmyra township nær faderen. Samme aar blev han valgt til county auditor og tjente som saadan i fem aar. I 1873 flyttede han til Beaver Falls, Minn. I 1878 antog han en stilling som postfører paa Northwestern jernbanen og havde denne til 1882, da han blev valgt til county superintendent af skolerne i Renville county — en stilling han havde til 1907 med undtagelse af to terminer. Han var et interesseret medlem af Minnesota Educational Association og var en tid præsident af county superintendents afdeling. I 1901 flyttede han til Olivia, Minn., hvor han boede til 1908, da han flyttede til Minneapolis. Medens han i 1909 var beskjæftiget med skolearbejde ved Moose Lake, Minn., blev han angreben af lungebetændelse og døde i sit hjem i Minneapolis den 17de april samme aar. Han er begravet ved Palmyra, Minn., hvor et monument er opført af skolebørn og lærere i Renville county. Hans hustru overlevede ham. Han og hustru havde otte børn, af hvilke fire er døde, nemlig Blanche R., Laura H., Bertie Ellis og Claire Gerald. De som lever er Spencer E., som er eiendoms-handler og pengelaaner i Cheyenne, Wyoming; Newman L. er advokat i Minneapolis, Minn., Edward J. driver farming ved Wilmar, Minn., og Alice J. er stenograf i Minneapolis, Minn.

Peter Erickson blev gift med Tera Tinnes (Telemark) og var bosat i Renville county, Minn., hvor han tog homestead. Han var i flere aar county recorder der. Senere, omkring 1903, flyttede han til Coeur d'Alene, Idaho, hvor han døde i 1910. Hans hustru og fem børn af otte overlevede ham.

Nils Erickson kom efter borgerkrigens slut til Renville county, Minn., og var en tid bosat der som farmer. Senere reiste han til Canby, Minn., og lærte apotekerfaget. Den 13de august 1883 blev han gift med Dora Quardt (af tysk slegt) og boede tre aar i Canby, flyttede saa til Toronto, S. Dak., hvor han fortsatte i apotekerforretningen. Han døde den 26de juni

1906. Hans hustru bor i Toronto, S. Dak. De havde syv børn, af hvilke to døde som smaa. De andre er Lloyd, Guy, Ada Mae, Stella Jeanette og Alvin Earl. Lloyd gennemgik høiskolen i Toronto, gik paa handelscollege i Mankato, Minn., var kontorist, da krigen udbrød, hvervede sig i denne og tjente som korporal i 89de division; var i aktiv tjeneste omtrent et aar, var saa et aars tid i Syd Dakota; hvervede sig paany og tjente i okkupationshæren i Tyskland. Han var i 1923 paa Governor's Island, N. Y., i nationalgarden. — Guy Erickson gennemgik ogsaa høiskolen og tog et forretningskursus i Mankato. I flere aar var han saa i statskapitoliet i Pierce. Senere har han drevet assuranceforretning der. Han var gift i september 1913 med Mildred Merrill og har en datter Helen. Ida Mae Erickson gennemgik høiskolen i Toronto og Aberdeen lærercollege; var lærerinde i to aar; blev i 1918 gift med Harold Graham fra San Francisco og bor nu i byen Gedder, S. Dak. Har en søn, James David, født 1923. Stella Jeanette Erickson gennemgik Toronto højskole og Aberdeen lærerskole. Har siden været lærerinde. Alvin Earl Erickson var i 1923 paa Toronto højskole.

Martha Maria Erickson, født ved Palmyra, Wis., den 15de februar 1851, kom med faderen til Renville county i 1872 og drev som lærerinde. Den 15de november 1874 blev hun gift med Lewis L. Tinnes (Telemark) og har drevet som farmerfolk i Palmyra township, Renville Co., til 1902, da familien flyttede til landsbyen Bird Island, hvor han begyndte jernvarehandel. Lewis Tinnes var i statens legislatur en termin. De har følgende børn: Alice Viola, gennemgik elementærskolen og Willmar seminar; var lærerinde i to terminer; blev gift i 1900 med Peter B. Haug fra Willmar; døde i juni 1902, efterladende en søn, Harold Allen. — Ina Evelyn gennemgik elementærskolen og Willmar seminar; blev gift i 1903 med Ross Knutson fra Bird Island, som er i "grain" forretning og er postmester i Bird Island, Minn.; har to døtre: Ethyl C. og Edna Leona. — Clarence Newman Tinnes var en tid med faderen i forretningen; drev saa med forskjelligt. I 1917 begyndte han med garageforretning i Milaca, Minn. Han blev gift i 1915 med Eva McClintock og har fem børn: Marjorie, Eieleer, Claire Milton, Louis Adell, Dorothy Maude og Douglas Gordon. — Ella Mabel gennemgik skolerne og var lærerinde i tre aar til moderens død, da hun maatte stille i hjemmet. Hun har ogsaa været postmesterassistent siden 1920. — Minnie Luella var lærerinde i flere aar; har siden været kontordame i St. Paul. Homer Elliott gennemgik høiskolen og et forretningskursus; drev med forskjelligt. Var farmer ved Milaca, Minn., med sin broder der til krigens udbrud. Hvervede sig i mai 1918; gik til Camp Lewis,

Washington, og var ansat ved 22de komp. 166de depot brig.; overflyttet til Camp Kearney, Calif., 10de juni 1918 og sendt over havet 11te august; forflyttet til 128th Inf. Reg., 32nd Div.; var med i slagene ved Argonne og Meuse, Frankrig; var afmønstret den 18de mai 1919 i Camp Dodge, Iowa. Har siden været med sin broder i garageforretning i Milaca, Minn.

Helen Erickson, født i Palmyra, Wis., den 20de januar 1853, kom med faderen til Renville Co. i 1872 og blev lærerinde. Hun blev gift den 1ste oktober 1877 med Lewis Gerald (Gjerald, Voss). De bosatte sig ved Canby, Minn., hvor Lewis i flere aar var i apotekerforretning. Senere flyttede de til et homestead ved Oldham. Hun døde den 22de februar 1912 og han den 9de april 1919. De havde syv børn, af hvilke tre lever, nemlig Lloyd som er farmer ved Oldham, S. Dak.; Olive May, gift med advokat James Brown, Chamberlain, S. Dak.; Ella Laura blev gift med Albert Swanson, farmer ved Pukwana, S. Dak.

Henry Erickson, født ved Palmyra, Wis., den 13de mai 1855, kom med faderen til Renville Co. i 1871 og drev som farmer endel aar. I 1887 blev han gift med Olava Lindrud; flyttede efter nogle aar til Franklin, Minn., hvor han arbeidede i en melmølle. Han døde i Franklin den 7de september 1912. De havde 12 børn — to døde som smaa. Elmer bor i Minneapolis, Minn., hvor han er fyrbøder ved et apartment hus. Han er gift med Mathilda Margretha fra Camp township — har to børn — Lewis bor i Franklin og er møller. Han er gift med Oline Peterson fra Palmyra township, Minn. Har fire børn. — George er maler i Minneapolis, Minn. Han tjente i verdenskrigen og var over til Frankrig. I august 1919 kom han tilbage — Johannes Erickson tjente ogsaa i krigen og stod i komp. F, 328th Inf. Han var ved fronten i Frankrig omtrent et aar og blev overkommen af gas. Siden har han havt daarlig helbred og var ved regjeringshospitalet i Minneapolis i 1923. — Herman Erickson var indkaldt til krigstjeneste i mai 1918 og var ved Camp Lewis, Wash., til udmønstret i februar 1919. Han var gift med Amanda Mundahl, som døde et aars tid efter. De har en søn. — Spencer Erickson tjente i krigen med komp. A, 33te ingeniør-afdeling. Var over havet og kom tilbage i juli 1919. Han er beskæftiget i Minneapolis. — Luella, den eneste datter, blev gift med Herbert Reynolds fra Minneapolis. Hun døde i 1917, efterladende et barn. — Newman, Quentin og Guy, er hjemme hos moderen, som bor i Franklin, Minn.

Margaret Erickson, født i Jefferson Co., Wis., den 5te april 1857, reiste i 1871 med faderen til Renville Co., Minn.; gik paa skole i Beaver Falls; var lærerinde endel aar, blev saa den 17de juli 1886 gift med Sweeney Tinnis — Lars's broder — og har

drevet som farmerfolk i Palmyra, Renville Co. Hun døde den 5te januar 1909 og hendes mand i september 1914. De havde syv børn, af hvilke sex lever. Ira Myrtle var lærerinde i tre terminer, blev gift med Helleck Anderson — en farmer i Palmyra, Minn., flyttede senere til Appleton, Minn., og er beskæftiget i en handelsforenings butik. De har sex børn. — Saude Seymore er farmer i Montana tilligemed broderen Dell. De var begge i tjenesten under verdenskrigen, men slap gaa over havet. Eva Lydia er syerske i Spokane, Wash. — Stella Mae har siden 1918 været lærerinde i Dickinson, N. Dak. — Ilah blev gift med W. W. Pelky, en mekaniker i Spokane, Wash.

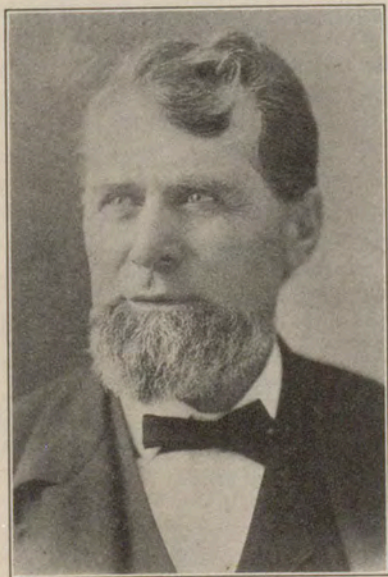
Knute Nelson i Minnesota.

Omkring 130 mil nordvest for St. Paul ligger landsbyen Alexandria i Douglas county ved Great Northern banen, som den vei strækker sig til Fergus Falls, Moorhead og videre. Alexandria er mest bekjendt som Knute Nelsons hjemsted. Der kom han i 1871, da han med familie flyttede fra Cambridge, Wis. Lige ved det da ubetydelige landsted optog han et homestead, og paa dette byggede og boede han fra først til sidst. Stedet laa den tid langt fra nogen jernbane, og det blev en af hans opgaver i de følgende aar at faa passende samfærdsmidler i dette og andre nybyggerstrøg.

Allerede om høsten 1871 valgtes han til county advokat og denne stilling havde han i 3 aar til udgangen af 1874. I det aar valgtes han til medlem af senatet i statens legislatur, og gjenvalgtes i 1876. I de fire aar, han var i legislaturen, deltog han meget i forhandlingerne og fik blandt andet vedtaget den paa-krævede lov, som gjorde, at Great Northern banen blev forlænget udover nordvesten. Fra 1878 til 1883 drev han sit jordbrug og sin sagførerpraksis, men var i 1880 valgmand til den republikanske landskonvention, som nominerede Garfield til præsident. Den 1ste februar 1882 blev han medlem af universitetets board af regenter og var det til i januar 1893. Om høsten 1882 blev han efter en før uhørt skarp valgkamp valgt til medlem af de forenede staters kongres fra 5te distrikt, der udgjorde størstedelen af nordre Minnesota. Hans modkandidat, Kindred, som var rig, brugte en masse penge i sit forsøg paa at seire, men Nelson vandt med 4700 stemmers flertal. Det var den største seier vundet af en nordmand i Amerika. Distriktet fik under valgkampen navnet "Det blodige femte". Som den første skandinav tog Nelson sit sæde i kongressen den 4de mars 1883 og tjente itræk til den 4de mars 1889, idet han gjenvalgtes i 1884 og '86 med henholdsvis 12500 og 41698 stemmers flertal. I det endda sparsomt bebyggede distrikt var sidstnævnte valg næsten en-

stemmigt. I kongressen fik han gjort adskilligt til at lette nybyggernes kaar i nordvesten.

Den 29de juni 1892 blev han i den republikanske statskonvention i Minnesota enstemmigt nomineret til guvernørkandidat ved akklamation og ved valget den 8de november samme aar blev han valgt med 14,620 stemmers flertal over den demokratiske kandidat. Det var da ogsaa en skarp valgkamp. I sit budskab til legislaturen havde han flere vigtige poster til statens fremhjælp, og love som gik ud paa, at farmere tillodes at opføre kornelevatorer ved jernbanerne, at jernbaner tilpligtes at anlægge sidespor; om statsinspektion af elevatore, samt forandring af grundloven om arveskat, vedtoges under hans administration.

Knute Nelson

I 1894 gjenvalgtes han med 60,000 stemmers flertal, men denne termin blev kort. I 1895 blev han af statens legislature valgt til de forenede staters senat for Minnesota og tog sit sæde der den 4de mars. Han blev da ogsaa den første senator af skandinavisk herkomst. Til denne stilling gjenvalgtes han i 1901, 1907, 1913 og 1919. Den sidste termin kom han ikke til at udtjene, idet han døde pludselig af hjerteslag lørdag den 28de april 1923 i nærheden af Baltimore, mens han sad paa toget paa hjemveien fra Washington. Han havde da repræsenteret staten som senator i 28 aar.

Det var et overmaade betydningsfuldt arbeide Nelson fik udført. Noget af det første, han fik gjort som senator, var at faa løst indianerspørgsmaalet i Minnesota ved i 1876 at faa Red Lake reservationen aabnet til bebyggelse, og ved passende skoler og andre midler søge at civilisere indianerne og gjøre dem til jorddyrkere. En føderal lov om konkurser bærer hans navn. Den blev i sin tid kaldt "Nelson-Kuren". Bare den ting, at han i mange aar var formand paa den vigtige justitskomite i senatet maa give os en ide om hans stilling og anseelse som statsmand. Han betragtedes som en autoritet i slige sager som finans-, told- og transportsager, offentligt land, indianeranliggender og jordbrug. Der var mange love vedtagne, der skylder han sin oprindelse, og han var behjælpelig med at forme andre — endog "prohibition-loven". Hans anseelse steg med aarene. Da en kollega engang blev spurgt, hvem den mest ideelle senator var, blev det svaret, at det var Nelson fra Minnesota. Han var agtet af alle, uanseen hvad parti de tilhørte. Han kaldtes ofte "the grand old man of Minnesota".

Efter hans død blev hans lig bragt til St. Paul og lagt paa parade i kapitoliet, før det førtes til Alexandria til begravelse. En stor menneskemasse strømmede til kapitoliet for at se ham, og en enestaaende stor forsamling var tilstede ved begravelsen i Alexandria.

Nelson havde fem børn, men kun en datter, Ada Nelson, overlevede ham. Hun har det gamle hjemsted, som efter hendes død skal tilfalde St. Olaf College, Northfield, Minn. Nelson eiede ogsaa et prægtigt hus i Washington, D. C.

En mindesten om Knute Nelson blev afsløret paa hans fødested, Evanger, Voss, den 6te juli 1924, og den 18de december 1828 blev det store monument, som staar foran kapitoliets hovedindgang i St. Paul afsløret.

VOSSINGER I ST. PAUL OG MINNEAPOLIS

St. Paul og Minneapolis, ofte kaldt tvillingbyerne, er nu blit det største midtpunkt for den norske befolkning i Amerika. De store jubilæumsstevner i 1914 - 1925 og nu i 1930, afholdte der, viser dette tilfulde. Vosselaget har deltaget i disse stevner og har desuden holdt møder der i 1912 og 1921. Mange af vosseslegt er ogsaa bosatte der, omend et mindre antal er kommen dertil direkte fra Voss.

I St. Paul har endel ogsaa til tider maattet holde sig som medlemmer af Minnesotas legislatur, og der har en vossing havt den høieste stilling i staten, nemlig Knute Nelson. En mindestøtte om ham staar foran hovedindgangen til kapitoliet.

Brynjulv Styrkson Bratager, var det første medlem af vosse-

slegt i Minnesotas legislatur. Saa var det Knute Nelson, Anders Arnfinson Bryn (Brown), Erik Clauson Himle, Ole S. Sætre, Fremont J. Thoe, Anton J. Rockne, Olai N. Graue, Andrew Grindeland, Nils Tundahl, Lars O. Teigen, Samuel A. Nelson (mor fra Een), Samuel B. Nelson (forældre fra Berge i Bergsdalen), Lewis O. Herfinsdal (mor fra Horveid) og Odd K. Eide. De fleste har tjent i senatet, og Knute Nelson var valgt der til

Knute Nelson-monumentet i St. Paul.

forbundssenator i Washington, D. C. Nærmere om hver af disse findes andre steder i bogen. Her skal videre nævnes om andre bosiddere i tvillingbyerne.

Bratagerbrødrene — sønner af Lars S. Bratager — var med de første som bosatte sig i disse byer (se Bratagerfamilien).

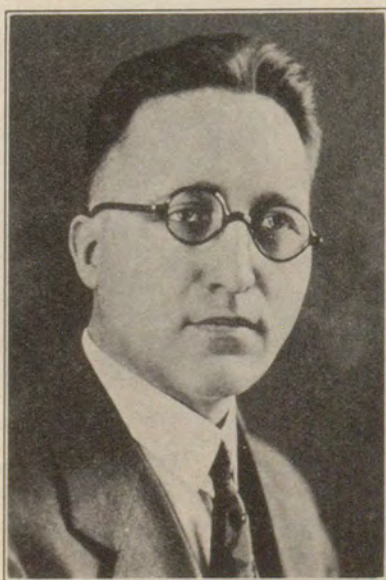
Anna Samsonsdatter Een, datter af Samson Pederson Een

og Herborg Olsdatter Saude (Borstr.), blev gift i Norge med Peder Nelson Erikstad fra Undals prestegjeld. Udvandrede i 1851 og drog til Minnesota; bosatte sig der ved Lanesboro, Fillmore county. Deres søn er

Samuel A. Nelson, forretningsmand i Minneapolis, Minn., med kontor i Plymouth Bldg., født i Norge. Han var en termin medlem af Minnesotas legislatur som senator. I 1910—11 var han formand for Vosselaget.

Ivar S. Ringheim, født paa Voss 1851, udvandrede i 1870; blev den 18de juni 1874 gift med Anna Brynjulvsdatter Gjelle, født den 9de januar 1855, datter af Brynjulv Oddson Gjelle og Inga K. Rokne. De boede ved Estherville, Iowa, til 1906, da de flyttede til Hopkins, Minn., og i 1916 til Minneapolis, Minn. Anna døde der den 8de januar 1923 og Ivar i 1925. De efterlod sig fem sønner: Elmer B., sekretær og kasserer for the Perfection Manufacturing Co., Minneapolis; Clarence H., "train dispatcher" ved Northern Pacific banen, Minneapolis; Wallace E., bestyrer for People's Oil Co., Ashland, Wis.; Arthur I., advokat i firmaet Torpe Brothers, Minneapolis, og Fred E., instruktør i handelsafdelingen ved Minnesota universitet.

Arthur Markve, assisterende countyadvokat i Hennepin Co., bosat i Minneapolis; var født i Arlington, S. Dak., den 1ste september 1884 af forældrene Knut Olson Mørkve og hustru Anna

Arthur Markve

Andersdatter Raustad (se Mørkveætten). Han tog examen ved Augsburg seminar i 1908 med graden A. B. og fra Minnesota universitet i 1912 med graden LL. B., og har siden praktiseret som advokat. Han blev gift den 5te juni 1915 med Agnes Aune (af trønderslegt). De har en datter, Ruth Agnes, født den 10de juni 1916. I politik er Markve prohibitionist og hører til den norsk-lutherske frikirke. Han har i aarene 1925-30 været formand for Vosselaget.

Lars Anderson Herheim, fotograf for Minneapolis Tribune, født paa Vossestranden i 1877, udvandrede i 1896 og kom til Minneapolis, Minn.; var først en tid farmarbejder ved Glenwood, Minn.; reiste saa omkring 1900 til Jasper, Minn., og lærte at fotografere; drog saa til Minneapolis igjen og fik ansættelse som fotograf ved Minneapolis Tribune, hvad han siden har været. I 1904 indgik han i ægteskab med Agnes Numedahl — datter af pastor Numedahl (fra Modalen).

Herheims forældre var sersjant og gaardbruger Anders Larson Herheim og Gyrid Kolbeinsdatter, født Nesheim. Hans fars forældre var Lars Haga og Ingeborg Herheim, der ogsaa har en søn, Ole Larson (Herheim), i Sioux Falls, S. Dak., og Steffen L. Kroken paa Voss. Fire af Lars Herheims brødre er i Amerika, nemlig Ole, Sjur, Peter og Christian.

Ole Anderson Herheim, Snedker i Portland, Oregon, født 1878 paa Herheim, Vossestranden; udvandrede i 1898, blev gift i Amerika, men ægteskabet er opløst igjen.

Sjur Anderson Herheim, Minneapolis, født paa Herheim, Vossestranden, den 30te september 1885; udvandrede i 1903.

Peder Anderson Herheim, sporveiskjører i Minneapolis, Minn., født paa Herheim den 3die januar 1881, udvandrede i 1901 og kom til Minneapolis, hvor han siden har været. Han er gift med Christine Boe fra Dale, Bruvik, Norge. Har ingen børn.

Christian Anderson Herheim, sporveiskjører i Minneapolis, Minn., var født paa Vossestranden den 17de mars 1883, udvandrede i 1908 og kom til Minneapolis. Han er gift med Lena Rannum (Aurdal, Valdres). De har børnene Margrethe, Alice, Laurence, Arnold og Harold.

Sigrid Larsdatter Fenne — nu Mrs. Sarah Benson — født paa gaarden Fenne, Voss, den 22de september 1864 af forældrene Lars Knutson Fenne og hustru Guro Eriksdatter Balko. Hendes far var en bror af Nils Knutson og Knut Knutson Fenne ved Taylor, Wis. Forældrene eiede en Tid et gaardsbrug paa Endeve, Voss, og var bosatte der. Børnene blev derfor kjendt under navnet Endeve. Der er fem søskende, alle i Amerika, nemlig Eli (Mrs. Dahl) og Mrs. Oscar Johnson i Minneapolis, Knut L. Fenney i St. Paul og Erik (Ed) L. Fenney, Min-

neapolis, samt Sigrid. Hun udvandrede i 1885 sammen med broderen Knut; landede i Philadelphia og drog til sin farbroder Nils K. Fenne ved Taylor, Wis. Efter 5 Aars ophold ved Taylor reiste hun til Minneapolis og tog tjeneste. Der blev hun den 5te mars 1921 gift med John Benson (svensk), som er i jernbanetjeneste. De har sit hjem, som de eier, paa Capital avenue 1733, St. Paul. Sigrid var til Voss igjen vinteren 1911—12. Hun er medlem af Columbia lodge M. B. A. og Vosselaget; har været med ved flere vossestevner og vist sig i nationaldragt.

Sarah Fenney Benson

Sarah Aure Johnson

Sevrine Larsdatter Auro, nu Mrs. Sarah Johnson, var født paa gaarden Auro, Voss, den 23de december 1886 af forældrene Lars Olson Auro og hustru Helga Sjursdatter, født Nesbø; udvandrede i 1904; fulgte skibet "Saxonia" og landede i Boston; reiste til Chicago, hvor hun forblev et aar, kom saa til Minneapolis, Minn., hvor hun den 1ste september 1906 blev gift med Andrew L. Johnson — jernbanemand — født i Skora, Sverige, men udvandret som barn. Efter en tids ophold i Minneapolis flyttede de til Stevens Point, Wis., saa til Kolze, Ill., og senere til Schiller Park, Ill., hvor de nu bor. De har to børn: Laurence, født 1907, og Elmer, født 1910.

Hendes fader var født den 17de juni 1843 paa Skutlestølen. Hans forældre, Ole og Ingeleiv, boede først paa Skutle, men

byttede sig til Auro. Hendes mors forældre, Sjur og Cecilia, boede paa Nesbø, Granvin. Sevrinas søskende er Ole Auro, som var flere aar i Amerika, men har nu farsgaarden paa Auro, Ingeleiv, gift med Ole O. Fenne, Brudestolen, Voss, har en søn i Amerika; Cecilia, Anna og Helena er i Norge; Christi i Minneapolis, Minn. Sarah Johnson har været paa mange Vosselagsstevner og tager stor interesse i laget. Hun besøgte Voss igjen i 1909.

Christi Larsdatter Auro — Sevrinas søster — var født paa Øvre Auro, Voss, den 8de mai 1884, udvandrede i 1909, sammen med søsteren, som da besøgte Voss igjen; fulgte med skibet "Lusitania" og landede i New York den 12te november; reiste derfra til Minneapolis, Minn., hvor hun siden har været. Hun har gaaet endel paa kveldskole i Minneapolis og har drevet som maskinoperatør; bor for nærværende i Camden avenue 5146, Minneapolis; er ugift. Hun har ligesom søsteren været paa mange vosselagsstevner og er nu sekretær for det lokale vosselag i Minneapolis. Om hendes slegt, se under søsteren.

Olaf Erikson Gjelle, sporveiskonduktør i Minneapolis, Minn., antaget navnet Lindeberg (plads paa Gjelle), er født paa Voss den 17de mai 1889 af forældrene Erik Olson Auro og Margretha Arnesdatter, født paa Rjoe. Baade paa fars og mors side er han af Miltzowæt — og dermed forbundne ætter — paa farsiden ogsaa af Losnaæt. Moderen døde, da han var 7 aar gammel. Faderen reiste straks efter til Amerika og døde der nogle aar senere. Olaf blev efter moderens død hos sin morsøster Martha Gjelle til han var 13 aar, da han i 1902 sammen med en slegtning reiste til Amerika. De fulgte med skibet "Olympic" og landede i New York den 27de september. Reiste saa til Lake Mills, Iowa, og kom der den 4de oktober; arbeidede i 6 aar paa en farm. Reiste saa til Minneapolis og gik et aar paa telegrafskole, var derpaa i 3 aar telegrafist ved Minneapolis—St. Louis banen. Kom i 1911 tilbage til Minneapolis og fik arbejde ved sporveiskompaniet der. Med det er han endnu. Den 12te oktober 1915 blev han gift med Caroline Lofthus (Numedal). De eier eget hjem paa 131 øst 37th street, Minneapolis; har to børn: Omer, født 5te mai 1918, og Marjorie, født 17de november 1922. Lindeberg hylder farmer-labor partiet i politik. Er medlem af den norsk-lutherske kirke, Odd Fellows og Vosselaget.

Anders Anderson Kinne, skriver sig A. A. Kindem, er født paa Voss den 25de april 1892 af forældrene Anders Knutson Graue og Britha Bjarnesdatter Løne — gaardbrugerfolk paa Kinne. Hans farfar var Knut Anderson Lae, senere Graue — bror af Styrk A. Ringheim. Hans mors forældre var Bjarne Sylfestson Løne og Ingeborg Staup (se Fletreætten). Han ud-

vandrede i 1909; fulgte skibet "Mauretania"; reiste til Minneapolis; drev en tid som snedker; har været eiendomshandler, agent, medlem af Northwest Supply & Silo Manufacturing Co. Har nu en bestilling ved et andet kompani. Den 5te juni 1915 blev han gift med Anna Knutsdatter Rørbakken, Evanger. Deres børn er: Arne Carsten, født 1916; Harald Fridtjof, født 1917; Ingolf Bjarne, født 1920. Han har 9 søskende: Knut, har farsgaarden paa Kinne, Voss; Ingeborg og Erik i Minneapolis; Bjarne, snedker i Chicago; Guri, Synva og Martha, vistnok paa Voss. Hans hustrus bror er Nils K. Rørbakken. I aarene 1925—1930 var han viceformand i Vosselaget.

Nils Nikolaisson Kinne, malermester i Minneapolis, skriver sig Kindom, var født paa Kinne, Voss, den 13de august 1874, af forældrene Nikolai Larson, født Ullestad og Guro Nilsdatter Hefte, pladsmandsfolk paa Kinne. Hans fars forældre var Lars Svendsen Lødvæ (af Losna- og Miltzowæt) og Eli Nikolaisdatter Jæger. Hans mors forældre var Nils Monson Fletre (se Fletreætten) og hustru Barbraa (født Kleivene). Nils udvandrede i 1892 og reiste til sin morbror Mons Hefte ved Independence, Wis. Han var udlært maler paa Voss og tog fat, dels som farmarbejder, dels som maler. Han blev gift med Clara Haraldsdatter Lee (Seljord, Telem.) og overtog hendes forældres farm; solgte den i 1901; gjorde et besøg paa Voss; kom tilbage i 1902 og reiste kort efter til Minneapolis, hvor han siden har drevet som maler. Han har haft fem børn, hvoraf Lawrence, Roy, Glenn og Stella lever og bor i Minneapolis. Stella er sygepleierske og har vist sig som en uforfærdet "parachute jumper".

Nils's søster er Eli Rene, Eleva, Wis.

Martha Nikolaisdatter Kinne, nu Mrs. Johnson — Nils's søster — var født paa Kinne, Voss, den 30te juni 1885, udvandrede i 1902 sammen med broderen Nils og sin gifte søster Eli Rene; var en tid ved Independence, Wis., blev gift den 15de oktober 1904 med August E. Johnson (svensk) og har for det meste boet i Minneapolis. Han er snedker. De har to døtre: Harriet og Mildred.

Barbraa Nikolaisdatter Kinne, søster af Nils og Martha — er Mrs. Herman Strem — født paa Kinne den 16de mars 1882, lærte Syning paa Voss; blev gift i Bergen den 7de april 1905 med Herman Severin Strøm, født paa Alsager, Hardanger. De udvandrede i 1906 og reiste til Minneapolis, hvor de siden har været. Han er snedker. Hun driver med syning. De har to børn: Sverre, født i Norge, og Gladys. Deres hjem, som de eier, er paa Pleasant View avenue 5512.

Kirsti Johannesdatter Rivenæs Kinne — nu Mrs. S. Hanson — er født paa gaarden Kinne, Voss, i 1885 af forældrene fane-

junker Johannes Jenson Rivenæs og hustru Britha Arnesdatter, født Rjoe — begge af Miltzowæt. Udvandrede og kom til Minneapolis; blev gift med Steffen Hanson (trønder) og bor i Minneapolis. Medlem af Vosselaget.

Cecilia Johannesdatter Rivenes — nu Mrs. P. Christianson — var født paa Voss i 1872; opfostret hos sin farsøster Britha Gjernæs og mand Halle; kom efter deres død til Amerika; blev gift med P. Christianson og har været bosat i Minneapolis, Minn. Er medlem af Vosselaget. Foruden forannævnte Kirsti Hanson har hun brødrene Ivar Riveness i Minneapolis og Olav, som var med i krigen, er i Canada. Søskenkerne Martha, Nils og Anna er i Norge. Nils har farsgaarden paa Kinne.

Anders Steffenson Væte, født 1852, og hustru Martha Olsdatter Tvilde — begge af Miltzowæt og andre dermed forbundne gamle ætter — har syv børn i Amerika, nemlig: Martha, Steffen, Nils, Ole, Anna, Johanna og Martin. Den ældste, Kari, født 1878, forblev paa Voss. Anders Væte har selv været til Amerika, men er nu paa Voss. Sønnerne antog navnet White.

Martha Andersdatter Væte, født den 4de august 1881 — død i St. Paul 1927 — udvandrede 1902 og reiste til Minnesota; blev gift med John Svangstue og havde sit hjem paa Lincoln street 2017, St. Paul, Minn.

Steffen Anderson Væte (White), født paa Voss den 9de mars 1884, udvandrede i 1905 sammen med broderen Nils og kom til St. Paul. Der har han siden havt sit hjem. Han har i 25 aar drevet som reisende agent for et firma der i byen og har besøgt alle stater i unionen og meget af Canada. Han er gift med Carrie Rud (af trønderæt), men har ingen børn.

Nils Anderson Væte (White), født paa Voss den 7de august 1886; udvandrede 1905 med broderen Steffen og har været bosat i St. Paul, Minn. Ole Anderson Væte (White), Nils's tvillingbroder, født 7de august 1886; udvandrede 1908. Anna Andersdatter Væte, født 14de november 1888, udvandrede i 1903, er gift med Andrew Svangstue og bosat i St. Paul, Minn. Johanna Andersdatter Væte, født 17de september 1900, udvandrede omkring 1916, blev gift i Minneapolis, Minn., med Erik Ness fra Sogndal, Norge, som udvandrede i 1905 og var med i verdenskrigen. De bor i Minneapolis, Minn. Martin Anderson Væte (White), udvandrede 1916 og er bosat i St. Paul, Minn.

Ludvig Schlanbusch, født paa Vossevangen den 13de oktober 1849 — broder af Arnoldus Schlanbusch — udvandrede i 1866; fulgte med skibet "Monsoon" og landede i Quebec, drog til Norway, Ill.; var senere handelsmand i Roland, Iowa, til han trak sig tilbage, siden har han været bosat i St. Paul, Minn.; blev gift den 28de mars 1877 med Rachel Quam og har fem børn:

Ernst L., født 14de januar 1879, Crookston, Minn.; Mrs. Ed. Osmundson, Dawson, Minn.; Mrs. Otto Fenton, født 17de april 1885, Jewell, Iowa; O. E. Schlanbusch, født 12te april 1887, læge i Iowa City, Iowa. Republikaner og norsk lutheraner. I 1910 besøgte han Voss igjen.

OTTER TAIL COUNTY, MINN.

Dette er et af de vestlige countier i Minnesota og ligger midtveis mellem Iowa og Canada. Dets største og mest bekendte by er Fergus Falls. Adskillige Vossinger satte sig til som nybyggere i dette county, men vi har ingen besked om, hvem der var den første. Antagelig var det **Halvard Berge** (Evanger), som kom der i 1867. Han var gift med Ragnild Hernes. De har to sønner, som bor ved Dalton i St. Olavs township, nemlig Magne og Henry. Den sidste har hørt til Vosselaget.

Lars Hernes den ældre kom der noget senere. Han kom til Big Canoe i 1867, men reiste kort efter til Worth Co., Iowa, og derfra til Otter Tail Co., Minn. Han havde stor familie. Hans datter, Mrs. Colbjørnson, bor ved Dalton, Minn.

Torbjørn Haldorson Kvilekval og hustru kom antagelig der ogsaa i slutningen af 1860 aarene. De er begge døde for mange aar siden uden børn. Torbjørn var en broder af John Haldorson Kvilekval i Chicago og til Ingeborg — senator Knute Nelsons moder.

Amund Larson Skiple eller Boe (Amund B. Larson), kom til Otter Tail county i 1868 fra St. Croix county, Wis. (se foran). De drog afsted om vaaren med oxespannd og overdækket vogn. Den 2den juni kom han til St. Olavs township og slog sig til paa det sted som siden blev hans hjem. Det var da ikke opmaalt. Da dette blev gjort, var det S. E. $\frac{1}{4}$ Sec. 7. Townet var da ikke organiseret. Dette var han siden som county commissioner med at fatte bestemmelse om. Han var med at fatte bestemmelse om de første skoler og var med at organisere den første kirkemenighed og bygge den første kirke i Otter Tail Co., nemlig Kvams kirke, som opførtes i 1871. Han var med at organisere the Scandinavian Mutual Insurance Co. i townet, af hvilket han i 30 aar var en af direktørerne. Hans hustru døde den 25de august 1923, 70 aar gammel. De har seks børn, nemlig Lewis A., født 1869; Eline, født 1872; Oden, født 1875; Gustav Adolph, født 1878; Alma, født 1881, og Martha, født 1884. Familien har antaget navnet Boe. Lewis driver forældrefarmen ved Dalton. Tre af børnene bor ved Gonvick, Polk Co., Minn., nemlig Mrs. John Lenes, Mrs. Carl Lenes og Gustav Adolph Boe. I 1918 flyttede han til Polk Co., Minn. Efter hustruens død boede Amund der hos sin datter, Mrs. Carl Lenes, indtil 1928, da han

flyttede til sønnen Lewis paa sin gamle farm ved Dalton. Han har længe været medlem af Vosselaget. Han er republikaner og medlem af Frikirken.

Amund B. Larson døde den 27de januar 1930 hos sin søn, L. A. Boe i Dalton.

Styrk Ivarson Vike flyttede som foran nævnt fra Spring Prairie, Wis., til Otter Tail county i 1871. Han købte sig land i sektion 1, Tumuli township, en halv mil fra Dalton, og blev boende der til han i 1881 overlod sin søn Torbjørn farmen og flyttede til sin datter Eli i nærheden af Fertile, Minn. Der forblev han og hustru siden. Styrk døde der i 1891 og Kirsti i 1898. De havde børnene: Eli, Christi, Synva, Britha, Anna, Ivar, Martine, Thorbjørn og Martha. De antog navnet Iverson.

Eli Iverson, født paa Voss den 18de november 1842, blev gift i Otter Tail Co. med Hans Juelson og var bosat en tid der i Tordenskjold township. Omkring 1880 tog de sig homesteadland i Norman Co., 6 mil syd for Fertile, Minn., og blev boende der i 48 aar. De var blandt de aller første paa stedet. I 1893 var Juelson en termin medlem af Minnesota legislatur. Eli boede de sidste to aar hos sin datter i Fertile, og døde der i 1928. Hendes mand var død før. Hun havde syv børn: Samuel, Carl, Alfred, Clara, Emma, Hannah og Nora. Sidstnævnte er gift med Jonas Groberg (svensk) og bor i Fertile; har tre sønner.

Christi Iverson blev gift paa Spring Prairie, Wis., med Torkel Torgeson fra Sætersdalen. Han havde været med i borgerkrigen, hvor han stod i 15de Wis. Inf. Reg. og blev haardt saaret og taget tilfange; han tjente til krigens slut. Forud havde han arbejdet for Knut H. Løne ved Cambridge. Han og Christi boede først i Madison, Wis., men i 1871 drog de til Minnesota og var en tid bosat ved Lake Park. Senere flyttede de til Erskine, Minn., hvor de forblev til sin død. De har to sønner, Thom og Edward, som bor paa forældrefarmen ved Erskine. Betsi, gift med Gunner Stenerson, stor forretningsmand, bor i Moorhead, Minn. Der er flere børn.

Synva Iverson, født omkring 1848, blev gift i Lake Park, Minn., med Ole Aune (trønder) og boede der nogle aar. Saa flyttede ogsaa de til Norman county, Minn., og bosatte sig paa homesteadland ved siden af søsteren Eli Juelson. Synva døde der den 10de september 1928. De havde otte børn: Oscar, Henry, Adolph, Benjamin og Lena, som overlevede hende, samt Anna, Betsie og Christina, som døde før. Lena er gift med Siver Opheim — søn af Knut L. Opheim ved Fertile, Minn. Britha Iverson døde 20 aar gammel i 1869.

Anna Iverson blev gift paa Spring Prairie, Wis., med Ole Halvorson, som ogsaa havde været med i borgerkrigen og stod

i komp. H, 15de Wis. Inf. Reg. De blev i 1871 ifølge med hendes forældre til Minnesota, men stansede i Freeborn county, hvor Oles broder, Nils, var bosat. De er begge døde for mange aar siden. De havde fire døtre. Den ældste datter bor i Nord Dakota etsteds. Ivar Iverson, født 28de september 1851, reiste i 1873 til Hitterdal, Clay county, Minn., og tog sig homestead-land der. Nogle aar efter kom jernbanen der og det blev tre mil til byen Hitterdal. Ivar er død den 22de november 1921, men enken lever 1929. De har børn. Martine Iverson.

Thorbjørn (Thom) Iverson, født den 29de juni 1854, døbt og konfirmeret paa Spring Prairie, Wis., af H. A. Preus; flyttede med forældrene til Otter Tail Co., Minn.; blev gift der den 9de juni 1881 med Ingeborg Larsdatter Bakke (forældre fra Sogn), købte saa farsfarmen ved Dalton og var bosat der. Ingeborg døde den 25de mai 1889, efterladende børnene Lewis, født 18de februar 1882; Selmer, født 18de september 1883, og Emma, født 7de november 1885. I 1891 indgik han i ægteskab med Maria S. Brandvold fra Østerdalen. De har børnene Simon, født 8de mai 1891; Louise, født 7de juni 1893; Martin, født 4de januar 1896; Alfred, født 30te juli 1900; Theodor, født 27de september 1903; Henry, født 21de september 1905. I 1919 solgte han farmen ved Dalton og flyttede til Fosston, Minn., hvor han nu bor 1929. Hans søn Lewis døde 1888, Emma blev gift i 1913 med T. W. Bernt i Minneapolis. Hun døde i 1917. Hans søn Martin var med i verdenskrigen og over til Frankrig.

Martha Iverson blev gift med Peter Aune, Oles broder. De tog sig ogsaa homestead i Norman county ved siden af søskenderne. De er begge døde. Havde ingen børn.

Magne Samson Veisene, bosat ved Clitherall (se foran).

Sjur Knutson Bøe (Rd), en broder af førnævnte Anders K. Boe i Primrose, Wis., født paa gaarden Bøe i Raundalen, Voss, 1833; blev skolelærer i Vangens sogn, Voss, i 1853 og aaret efter blev han lærer i Opheims sogn, Stranden, hvad han var til han i 1873 udvandrede til Amerika. Han kom først til Madison, Wis., og var en tid lærer i Primrose, flyttede saa til Kikapoo, Wis., og var lærer, saa drog han til Minnesota og var bosat ved Pelican Rapids, Otter Tail Co. Der blev han siden boende og var jordbruger og skolelærer. Han døde omkring 1914. Hans hustru døde omkring 1918. De havde flere børn. Sønnen Knut, bosat i Pelican Rapids, døde 1923. Hustruen overlevede ham tilligemed en søn — kanske flere.

Christine Eriksdatter Hauge, født paa gaarden Hauge, Opheim sogn, Vossestranden, i 1854 af forældrene Erik E. Jordalen og hustru Anna Lilletun. Hendes fader var lærer og kirkesanger i Opheims sogn. Hun var døbt og konfirmeret i Opheims

kirke. I 1878 udvandrede hun til Amerika og kom til Boone county, Illinois, hvor hun forblev i fire aar. I 1882 reiste hun til Otter Tail county, Minnesota, og blev gift der i 1883 med Odd Busness fra Eidfjord, Hardanger, som i 1872 havde taget homestead i Erhard Grove, nær hvor landsbyen Erhard nu er. Christine Busness bor fremdeles 1930 paa det gamle hjemsted. Hun har havt otte børn, af hvilke to er døde. Synva Busness, gift med Carl Nelson, bor ved Pelican Rapids, Minn.; Edward er i Duchanee, Alta., Canada (nær Camrose); Clara, William og Alexander, bor ved Erhard, Minn.; Oliver døde i 1914, og Selmer døde i Fort Bliss, El Paso, Texas, i 1918.

Erik Erikson Hauge, født paa Vossestranden den 20de september 1839, og gift der med Britha Ellingsdatter Haugstølen, født 4de november 1838. Eriks fader var Erik E. Jordalen, som var lærer og kirkesanger i Opheims sogn (Str.). I 1883 udvandrede han med familie, hustru og tre børn, til Amerika. De fulgte med skibet "City of Berlin" og landede i New York den 4de juni 1883; reiste derfra til Otter Tail county, Minn., hvor de bosatte sig i Maplewood township. Erik boede der endnu i 1924. Hans hustru døde den 23de april 1920. De drev som farmerfolk hele sit liv. De var med at stifte Maplewood kirkemenhed, i hvilken Erik var kirkesanger i 12 aar. Han skrev sig Haugee. Deres børn er Ole, Anna og John.

Ole Erikson Haugee, født 24de december 1873, driver som farmer ved Pelican Rapids og eier en farm paa 80 acres. Er ugift. Han er republikaner og medlem af den lutherske kirke samt Vosselaget. Anna Eriksdatter Haugee, født 22de juli 1875, blev gift med Erick S. Førde (Str.), der driver som snedker og bor i Fergus Falls, Minn. John Erikson Haugee, født 10de november 1878, er farmer ved Pelican Rapids, Minn.

I FERGUS FALLS, MINNESOTA.

Nogle vossinger har sat sig til i byen Fergus Falls. Den, som kommer der, vil straks lægge merke til de to handelshuse O. D. Leidal, guld- og sølvvareforretning, paa en side af gaden og O. H. Lees klædevarehandel paa den anden side af samme gade, lige paa hjørnet. Leidals forretning er en af de ældste i byen. Det er henimod 50 aar siden han satte sig til der.

Ole Davidson Leidal var født paa Leidal, Voss, den 15de december 1849 af forældrene David Olson og hustru, født paa Rene (se foran). Han kom med forældrene til Amerika i 1857; lærte uhrmager- og guldsmedfaget og bosatte sig derpaa i Fergus Falls. Han har seks børn: Martha, Ingeborg, Iver, Henrik, Helen og William. Ole Leidal døde 1929. Iver er nu forretningens øverste, men andre af søskenderne er ogsaa med.

Ole Lee er søn af Helge Nilson Lee — Nybygger i Dodge county, Minnesota (se foran).

Lars Pederson Saue (Viken), er bosat i Fergus Falls og har drevet som kjører (se foran).

Styrkaar Mikkelsen Sætre, født 1850; fik sammen med søsteren Brita gaarden Sætre efter faderen, men solgte til Knut Opeland. I 1883 blev han gift med Ellen Strand og en søn, Michael, blev født i Norge. I 1887 udvandrede de til Amerika og bosatte sig nær Underwood, Minn. I 1889 flyttede han til en farm ved Doran, Minn., og i 1914 til Fergus Falls, Minn., hvor han forblev til sin død 1927. Hans hustru døde 1910 og i 1914 blev han gift med Elide Lasseson, som overlever ham til ligemed sønnen Michael, som bor i Fergus Falls, Minn.

Steffen Nilson Lie, født 1847, drog i 1880 aarene fra Spring Prairie, Wis., til Fergus Falls, Minn., og var siden bosat og drev som snedker der til sin død. Han var søn af Nils Johanne-son Lie (Kvitlen), født Møen, og Synva Knutsdatter Lie. Hans far var en broder af Lars J. Møen paa Spring Prairie, Wis. Steffen kom til ham der; blev senere gift paa Spring Prairie med Marie Bergum (Sogn), og drev en tid som snedker der. Sønnen Alfred N. Lee var med i verdenskrigen i flyvevæsenet. Han bor nu i Minneapolis, Minn.

Julius Starkson, søn af Baard Styrkson Lunde, Olmstead Co., Minn.; har boet i Fergus Falls (se foran). Han døde 9de juli 1929.

Nils Bergeson Tillung — en broder af Lars B. Tillung paa Koshkonong — bosatte sig efter borgerkrigen i Otter Tail Co. Han var med i krigen og hvervede sig i Minnesota i den regulære arme; var først sendt mod indianerne og saa til syden. Efter tilbagekomsten blev han gift i Minnesota og drev som farmer der. En søn har boet i Fergus Falls. En anden i Balaton, Minn.

VOSSINGER TIL KANSAS.

I 1857 drog endel vossinger til Kansas territorium. Dette var organiseret i 1854 og blev efterhvert bekjendt som meget godt for landsøgere. I Chicago og det gamle Fox River settlement, hvortil nykommere stadig strømmede, var der mindre gode tider, og de som havde raad til at reise videre, søgte nye steder. De som først drog til Kansas var, saavidt det vides, Tormod Torstenson Fletre og hans broder Knut. De reiste fra Leland, Illinois. Jernbane var da anlagt fra Chicago til St. Louis, Missouri, og over Leland til Rock Island. Samtidig med Fletre-brødrene drog John Nelson Opkvitne og Mads Rognaldson Opkvitne fra Chicago, men ikke i samme følge. De mødtes i Atchison, Kansas. John Opkvitne tog med jernbane til St.

Louis og derfra med baad paa Missourielven til Atchison. Da de kom der, mødte han først Fletre-brødrene, som allerede før var ankomne. Alle fik sig arbeide for det første med hvad der traf sig.

I 1858 reiste Ole Nelson Opkvitne fra Chicago til Kansas. Han tog sin familie med og tillige fulgte broderen Johns hustru og lille søn, samt Guri Davidsdatter Rekve, med. Fra Leland reiste samme aar Torsten Fletre — Tormods søn — og Nils Sylfestson Fanstøl. Enten samtidig med disse eller aaret før reiste ogsaa Lars Nelson Gjernes. Han var der ialfald i 1858, da han sendte brev til "Wossingen" i Leland.

I april 1859 var Knut Anderson Gjernes, P. Eimstad og Kolbein der og opholdt sig 10 mil fra byen Laurence. Knut Gjernes døde i Kansas om høsten samme aar, berettedes i "Wossingen". Hvad tid de drog til Kansas har vi ingen beretning om, og heller ikke om, hvad der blev af de andre.

John og Ole Opkvitne samt Tormod og Torsten Fletre opførte i fællesskab et sagbrug ved Missourielven — 10 mil syd for Atchison ved en liden by, som kaldtes Sumner, og drev dette til borgerkrigens udbrud i 1861. En svær storm ødelagde i det aar hele byen Sumner, og usikkerheden under krigen gjorde, at den ikke blev bygget op igjen. Vossingernes kompaniskab blev da opbrudt. Tormod og Torsten Fletre reiste tilbage til Leland. John Opkvitne døde der i 1861. Mads Opkvitne døde af et vaadeskud medens han var paa jagt. Ole Opkvitne reiste til California paa guldgravning. Hans familie sammen med broderen Johns familie drog tilbage til Chicago (se derom foran). Hvad der blev af Lars Gjernes er ubekjendt.

Knut Fletre havde sammen med Tormod taget sig land, og han drev med dette. Tormod kom senere ogsaa tilbage og var bosat i Kansas en tid, men kom vistnok sluttelig tilbage til Leland og døde der hos sønnen Torsten (se foran).

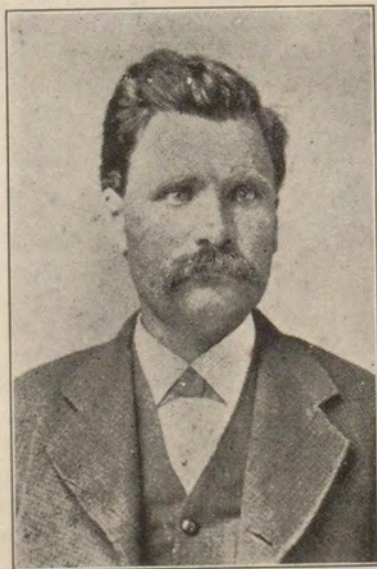
Nils Fanestøl fik sig arbeide med hvad der traf sig. En tid arbeidede han paa sagbruget hos de andre. Siden købte han sig land.

I 1860 kom Nils's fader, Sylfest Nelson Fanestøl, derhen fra Leland med familien undtagen døtrene Ragnild og Guro, som var gifte i Leland (se foran). Familien bosatte sig først i Doniphan county, hvor Nils havde købt land, men flyttede fire aar senere til Atchison county; Sylfest og hustru boede sammen med sønnen Nils, der var ugift, til sin død. Hans hustru døde 1879. I 1880 tog Sylfest sig en tur til Voss igjen og kom tilbage 1881. Han døde i Kansas 1882. Familien antog navnet Nielson. Nils Sylfestson Fanestøl, født 1834, døde ugift i Kansas 1907. Ragnild Sylfestdatter Fanestøl, født 1836, blev 9de de-

cember 1858, gift med Christian Anderson fra Skien. Boede en tid ved Leland, flyttede saa til Sheldon, Iowa, men kom senere tilbage til Leland, hvor hun døde i 1910, efterladende en søn, Claud Anderson, som bor i Minnesota.

Guri (Julia) Sylfestdatter Fanestøl, født 1838, blev gift med T. Iverson. De flyttede til Kansas efter en tids ophold i Leland og hun døde der i 1896. Deres søn, Edward Ivarson, har været county clerk i Atchison county, men er for nærværende kasserer i the State Bank Exchange i byen Atchison og bor i byen. To søstre bor hos ham.

Peter Sylfestson Fanestøl, født 1840, døde i Doniphan county 1861.

Lars S. Nielsen Fanestøl

Lars Sylfestson Fanestøl, skrev L. S. Nielson, født den 18de november 1844. Var i 1864 med i statens sikkerhedsværn (militsen) og laa tre uger i felten mod general Price i Missouri under borgerkrigen. Han blev i 1886 gift med Annie Anderson (dansk) og drev som jordbruger; han eiede sluttelig sammen med sine fire sønner 500 acres land nogle mil fra Atchison. Sønerne er James S. og Morris M. Nielson, der er gifte og bor paa sine jordbrug ved det gamle hjemsted; Lawrence og Ernst samt datteren Bertha bor paa hjemmefarmen. Elsie gift med H. Emerick, bor i North Platte, Nebraska. Lars Fanestøl døde i

Minneapolis under et besøg der den 11te september 1921. Han var medlem af Vosselaget.

Anna Sylfestdatter Fanestøl, født 1847, blev gift med George Olson. Hun døde i 1871. Hendes datter Mary blev gift med R. Hyde og bor i Atchison, Kansas.

Martha Sylfestdatter Fanestøl blev gift med P. Henrickson, boede en tid i Syd Dakota, senere i St. Joseph, Missouri. Hendes søn, Milford Henrickson, er jordbruger ved Atchison. Hans land grænser til onkelen Lars's land.

Torsten Thorbjørnson Fletre, født 1846, søn af Kari Tormodsdatter Fletre og mand Torbjørn Herlaugson Flatekval, kom til Kansas fra Voss i 1866. Hans bedstefar Tormod var da der. Han arbejdede i mange aar paa et sagbrug i St. Joseph, Missouri, og var formand. Saa købte han en landeendom 10—12 mil fra Aechison, blev gift med en svensk dame og bosatte sig paa sit land. Han købte siden tilliggende land. Over dette blev jernbane anlagt og en station blev der. Byen Lancaster blev saa anlagt paa hans land. Han døde den 10de april 1885, efterladende hustru og fire børn.

Eli Jacobsdatter Eide, født omkring 1825, gift med en fra Berge, kom til Amerika i 1860 aarene og reiste først til hendes broder Elling Eide i Big Canoe, Iowa. Siden drog de til Kansas og bosatte sig ved byen Vinland. Hun skrev sig Ella Berge. Er død for flere aar siden.

Unne Jakobsdatter Eide — Elis søster — gift med Knut Anderson, kom vist til Amerika samtidig. De bosatte sig ogsaa ved Vinland, Kansas. De er begge døde. Videre ubekjendt.

Sjur Brække, der en tid drev som skomager paa Voss, kom til Amerika omkring 1900. Hans hustru var i slekt med Sylfest Fanestøls hustru, og han reiste da til Atchison. Senere bosatte han sig 40 mil vest derfra ved Wetmore, Nemah county, Kas. Han døde omkring 1915, efterladende hustru og fem børn. Søn-
nen, Nuton Brack, bor i Wetmore, Kas.

Peter Olson Nesthus, søn af Ole Pederson Nesthus og hustru Glimme, Chicago, samt dennes broder Jørgen og søster Margretha, boede ved Kansas City, hvor Jørgen døde ugift. Peter eier en stor landstrækning udenfor byen. Er gift.

Ole Mikkelsen Seim (Guldfj.) og **Knut Mikkelsen Seim** bor i Clay Center, Kansas. De kalder sig Mickelson.

VOSSINGERNE I SYD DAKOTA.

I 1859 kom de første vossinger, der ogsaa var de første norske, til Syd Dakota — dengang territorium for en del tillagt Nebraska, men mest til Minnesota. Fra Nebraska fik vossingerne først øie paa det deilige land paa nordsiden af Missouri-

elven og besluttede at tage sig land der. Bottolf Larson Lunde og hans broder, Kristen Larson Jordalen, tog om høsten 1858 en tur fra Koshkonong, Wis., til det nordlige Nebraska for at finde sig land. De drog langsmed Missourielven og da opdagede de paa den anden side det vidstrakte prairieland i strøget, hvor byerne Vermilion, Gayville og Yankton nu er — en strækning paa 50 mils bredde og 30 mils længde langsmed elven. Efter denne opdagelse drog Bottolf og Kristen tilbage til Koshkonong og berettede, hvad de havde seet. Bottolf skrev ogsaa til sin svigersøn Ole Bottolfson Sivlesøen derom, og snart dannede der sig et følge paa Koshkonong og et andet i Big Canoe, Iowa. Næste vaar drog de afsted. Af vossinger paa Koshkonong reiste blandt andre Bottolf Lunde og Kristen Jordalen samt Ole Olson Gjeitle. De reiste over Iowa til Nebraska. Bottolf og Kristen har i Iowa sluttet sig til det selskab, som drog afsted derfra.

Fra Iowa drog det største selskab afsted. Ole Sivlesøen var leder af dette. Hvor mange der reiste med de første er uvist. Men følgende var med de første bosiddere i Dakota territorium: Ole og Erik Sivlesøen — sønner af Bottolf Øyna i Big Canoe; Bendik Øyna — Bottolfs bror; Ole Olson Selland (Løhaug) med familie, hvoriblandt sønnerne Ole, Erik og Anders Selland; Ole Anderson Grotland og formodentlig dennes broder, Nils Stalheim — ialfald denne søn Erik Stalheim, samt Ole Larson Stalheim. I 1860 reiste Lars B. Jordalen — Bottolf og Kristens fader — samt datteren Britha, gift med Aslag Iverson, samt Ole Opheim Sampson, Kolbein Olson Opheim, Holger Anderson Kjønnegaard, Anders Ulvund, John Førde, Knut Høen og Mikkel Larson Rokne. Om alle disse fulgtes eller kom paa samme tid er ikke sikkert, men de var med de første nybyggere. Det er berettet, at Ole Gjeitle var den første norske, som satte sin fod paa Dakotaernes grund. Alle kom fra Nebraskasiden og satte over Missourielven. Endel af de første satte over ved Vermilion, andre ved Gayville. Landet var ikke helt afstaaet til regjeringen i 1859, og den første sommer maatte man holde sig paa Nebraskasiden — fortæller Lars C. Jordalen, Deerfield, Wis. Da countyet blev organiseret fik det navnet Yankton county, men af dette deltes Clay county ud senere.

Jordalsfamilien.

Lars Bottolfson Jordalen, født 1792, og hustru forblev i Syd Dakota efter sin ankomst der i 1860 og døde der. Af børnene forblev ogsaa Bottolf, Britha og Kristen der til sin død. De andre boede spredt, som det vil sees. Børnene antog navnet Larson.

Bottolf Larson Jordalen, født 1819, var som foran nævnt gift med Ingeborg Lunde og saaledes kaldtes Bottolf Lunde. Han antog i Amerika navnet Larson. Bottolf døde i 1861 — hans hustru i 1890 — 73 aar gammel. De havde 17 børn, hvoraf ni voksede op. Det var Lars, Ole, Christen, Brytva, Eli, Sigrid, Olina, Gyrid og Ingeborg. Alle brugte navnet Larson.

Lars B. Larson blev gift med Inga Ivarsdatter og var bosat nær Vermilion, S. Dak., og drev som farmer. I 1866 var han medlem af territoriell legislatur. Han er død for mange aar siden. Havde syv børn: Benjamin, død som voksen; Isabell, gift med Michael Odland og har ni børn, bor i Minnesota; Olina, gift med Hans Nelson (Vinjum), et barn; Louisa, gift med Oliver Hanson, et barn; Ida, gift med T. H. Halvorson først — ingen børn, gift anden gang med Elmer Nelson (svensk), bor i California; William, gift med Britha Brunick, har fire børn; Edwin, ugift.

Ole B. Larson hvervede sig i 1861 til krigstjeneste og stod i 1ste Dakota kavalleri. Det var indianerne de maatte passe paa. Han stod i tjenesten til 1865. Var senere medlem af legislaturen i territoriet. Blev gift med Christine Nygard. Han døde i 1920. Hans hustru overlevede ham og boede i Meckling, S. Dak. De fik 12 børn: Olina, gift, bor i staten Washington; Mari og Emma i California; Butler, Richard, Dorian, Carl, Delia, Ole, Carrie, Clark og Ella.

Christian B. Larson blev gift med Sigrid Øielsdatter Lunde og har fem børn: Irene, gift med Knut Siverson, fem børn; Anna, gift med Elling Myran; Loyel, gift med Lizzie Vrey, to børn; Martin og Erik, døde.

Brytva B. Larson, blev gift med Ole Bottolfson Sivlesøen. Efter hans død blev hun gift med Ole Hanson (Hamre, Granvin). De fik en datter Anna, gift med Christ Nelson (Stalheim), Clay Co. Ole døde 1925.

Eli B. Larson blev gift med E. Henricks (tysk). De bor i Oklahoma — fik fem børn, men kun et lever.

Gyrid B. Larson blev gift med Dr. G. S. Agersborg — Hamar, Norge; var løjtnant i Norge; reiste til Danmark i 50 aarene. Han var en tid bosat i Albert Lea, Minn.; var en tid sammen med Arne Nilson Balstad. De havde sex børn: Andrew Wilbur i Montana; Hannah — enke med to børn, paa farm i Minnesota; George W., farmer i Norway township, Clay Co., adr. Vermilion, S. Dak.; Bertha Louise, Marion og Nellie Bell er lærerinde i Vermilion, S. Dak.

Ingeborg B. Larson blev i 1876 gift med Hans I. Hanson (Hamre, Granvin) — Ole Hansons og Anna Takles broder. Han var født 1848 og kom til Amerika i 1867. Var et aar i Iowa og

reiste i 1868 til Syd Dakota, hvor han altsaa blev gift. Han drev som farmer, var ogsaa kirkesanger; var town constable i otte aar; repræsentant til 21 county konventioner og flere kirkemøder. Han kjendte godt en hel del vossinger i dette strøg og har givet oplynhninger om sin hustrus slekt og om mange andre. Han døde i 1926, efterladende otte børn: Gustav Adolph, født 1876, farmer ved Vermilion; Ivar Walter, født 1883, er lærer og eiendomshandler og i oljeforretning i Kalispell, Mont.; Ragnild Ingeborg, født 1880, gift med A. N. Moen, skolelærer i Hearne, Sask., Can.; Bartholon, født 1885, farmer ved Vermilion; Bertha Oline, født 1887, lærerinde, er gift med M. L. Vold, Sioux City, Iowa; Olav Severin, født 1889, farmer ved Vermilion; Eli Benjamin, født 1896, har hjemmefarmen; Andrea Christine, født 1898, var hjemme i 1924.

Ingeborg Larsdatter Jordalen blev gift med Erik Øielson Lunde. De kom til Amerika i 1870 og bosatte sig ved Sioux Falls, S. D. De havde fire børn — sønnen Øiel blev igjen paa Vossestranden og boede paa Lunde. Tre døtre kom til Amerika, nemlig: Eli, gift med Asle Carlson Brekke; Brytva, gift med M. L. Mickelson (Hole), søskendebørn; Sigrid, gift med C. B. Larson, sit søskendebarn. Ingeborg reiste sluttelig hjem igjen til sin søn i Norge.

Martha Larsdatter Jordalen, gift med Kolbein Nelson (Draugsvold), ogsaa Voss. De boede nær Blue Earth, Minn. Begge døde for længe siden.

Kari Larsdatter Jordalen, gift med en amerikaner, boede i St. Paul, Minn. Begge er døde. De havde et barn.

Britha Larsdatter Jordalen, gift først med Lars Mikkelsen Holehaug, vistnok paa Voss. Han døde kort tid efter ankomsten til Amerika af kolera, efterladende en søn, Mikkell, gift med Brytva E. Lunde og bor ved Vermilion, S. Dak. I 1860 blev Britha gift med Aslag Iverson fra Ulvik. De var blandt de første bosiddere i Clay county, S. Dak. Iverson var medlem af territorilegislatoren. De havde en søn, Lars Iverson, som var medlem af Syd Dakotas legislatur i 1903. To sønnesønner var med i verdenskrigen og over til Frankrig.

Kolbein Larson Jordalen blev bosat paa Koshkonong, Wis. (se foran).

Family Christen Larson Jordalen, skrev sig Christ Larson, født den 8de September 1834, udvandrede med forældrene i 1848, drog med broderen Bottolf til Syd Dakota i 1859; bosatte sig ved Vermilion og forblev der. Han blev i 1861 gift med Anna Ivarsdatter Tveito (Iverson, se foran), og fem børn fødtes dem, nemlig: Bertina i 1862, Anna i 1864, Olaf i 1866, Sarah i 1870 og Emil i 1875. Alle voxte op. Christen Jordalen var medlem af

townstyret og skolestyret. I politik var han republikaner. Han havde to farme. Paa den ene drev han kvægavl.

I den store oversvømmelse af Missourielven i 1881 mistede han over hundrede kreaturer paa sin "ranch" — farm — og ni heste paa hjemmefarmen. Hans hustru, en datter og en hyrekarl var da paa ranchfarmen for at passe kreaturerne. De maatte under flommen opholde sig i fire døgn paa sperreloftet i Stuebygningen uden varme. Kulde indtraf, saa is — tyk nok til at bære en hest — lagdes paa vandet. Da dette rak til dem, var de istand til at kravle ud gennem et hul i taget, gjort for en skorsten, og gik paa isen to mil til Hans Gundersons farm, som var en halv mil fra hjemmet. Senere gik de til Gundersons mølle, hvor hele befolkningen i naboskabet opholdt sig. Christen Jordalén døde den 3die mars 1922 i en alder af 87 aar. Han og familie hørte til den norsk-lutherske kirke.

Bertine C. Larson blev gift med Hans Hanson og boede ved Vermilion. Deres søn tjente i verdenskrigen og var med i slaget i Argonneskogen i Frankrig, men kom uskadt hjem. Ole C. Larson, Vermilion, har i adskillige aar været fredsdommer, notary public, town clerk og skoleklerk. Anna og Sarah Larson bor paa det gamle hjemsted ved Vermilion. Emil er gift og bor i Vermilion.

Olina Larsdatter Jordalen blev gift med Fredrik Brown — bankør i Blue Earth, Minn. Brown var sønnesøn af biskop Johan Nordal Brun. Han var statssekretær i Minnesota en tid; var medlem af Vosselaget. Olina døde 9de oktober 1925.

Lars Jordalen havde fem børnebørns børn i verdenskrigen.

Ole Bottolfson Sivlesøen, født 1830, skrev sig Bottolfson; kom til Amerika med forældrene; var først bosat med dem i Wisconsin og Iowa; blev gift med Brytva B. Larson (Lunde). Da svigerfaderen berettede om landet i Syd Dakota, samlede han et følge og var den egentlige leder. Han bosatte sig nær Vermilion. Da territoriet blev organiseret, var han en af repræsentanterne. Han var i territoriets legislatur i 1863—64 og i 1872—73. Han var desuden fredsdommer, countydommer, og countykasserer; studerede lovkyndighed og praktiserede som advokat. Han døde i 1874, efterladende hustru og otte børn: Britha, gift med Helge Myran, har flere børn; Bottolf, blev gift med Bertha O. Jetley (Gjeitle), er død uden børn; Berthe, lever i Meckling, S. Dak.; Elias, er guldgraver, bor i Black Hills, S. Dak.; Loyal (død); Anna, gift med Hans Myran, Sherwood, Wis., mange børn; Sarah, gift med John A. Gunderson, bor i Vermilion, S. Dak., flere børn; Irene, gift med Wm. Gunderson, død, to børn; Ole, gift med Sarah Jespersen, mange børn.

Erik Bottolfson Sivlesøen — Oles broder — gift med Ragna

Magnesdatter Langeland, blev kort tid i Syd Dakota. Reiste paa guldgravning til California (se foran).

Bendik Olson Sivlesøen forblev i Clay county til sin død. Han var ugift, saavidt vides.

Ole Olson Selland — ogsaa kaldt "Løhaug" — en broder af Erik O. Selland i Big Canoe — kom til Big Canoe, Iowa, i 1852 — samtidig med broderen Erik, og var bosat der til de i 1859 drog til Dakota Territorium. Senere var de nogle aar i Big Canoe igjen, men drog atter til Syd Dakota. Hans hustru hedte Kari. De havde tre sønner, Ole, Erik og Anders, samt tre døtre, Eli, Martha og Synva (Susanna). Alle fulgte til Syd Dakota. Ole og Kari Selland døde for mange aar siden. Hun overlevede ham flere aar.

Ole Olson Selland d. y., hvervede sig i Elk Creek, Dak. Ter., til tjeneste i indianerkrigen og stod i komp. B. Han boede i Madison, Lake Co., S. Dak., var gift med Inga Pedersdatter Førde fra Big Canoe, Iowa. Han døde 1889. Inga overlevede ham. Anders Olson Selland hvervede sig i 1862, ogsaa i indianerkrigen og var med til krigens slut. Han udgik fra Decorah, Iowa. Boede senere i Minnehaha Co., S. Dak. Erik Olson Selland. Videre ukjendt. Eli Olsdatter Selland, blev gift med Paul — en skomager — boede i Winneshiek Co., Iowa, en tid, men flyttede senere vest. Martha Olsdatter Selland, blev gift med Johannes Olson Sættre — søn af Ole Magneson. De boede i Sioux Falls, S. Dak. Begge døde, ingen børn. Synva Olsdatter Selland, død ugift.

Ole Anderson Grotland, hvervede sig i borgerkrigen og var med i syden. Efter krigen bosatte han sig i Clay county, S. Dak., og forblev siden der. Han døde omkring 1918. Han havde tre sønner: Anders, Ole og Elef, samt fem døtre. Sønnen Anders har farsfarmen ved Vermilion. Ole og Eilef er døde. Den ene var med i verdenskrigen og faldt i Frankrig kort før faderens død. En datter Petrina er gift med John Stalheim og bor nær Black Hills, S. Dak.

Nils O. Stalheim — en broder af Anders Grotland — kom til Big Canoe, Iowa, omkring 1854. Hans hustru hedte Unne. De havde fem børn: Ole, Erik, Mons, Kari og Marie. Familien forblev i Big Canoe til 1859, da de drog til Dixon county, Nebraska. Nils døde kanske i Big Canoe; thi bare moderen og børnene er berettede som reiste. Ole og Mons blev bosiddende i Nebraska. Mons var ugift og moderen havde sit hjem hos ham. Han døde omkring 1923. Erik bosatte sig i Clay county, Syd Dakota, og efterlod ved sin død flere børn. Kari blev gift med Knut Weeks (Vik), Haugesund, Vermilion, og havde ligeledes mange børn. Weeks var medlem af legislaturen i 1867. Marie

var en tid lærerinde, blev gift med en Watson og boede i Sioux Falls, S. Dak., hvor hun døde 1924. Hun efterlod sig to sønner, Charles og Fred Watson, samt to døtre, Lucie og Helen Watson — alle i Sioux Falls, S. Dak.

Ole Larson Stalheim, søn af Lars og Abilone Stalheim, antog navnet Lewison. Han kom til Syd Dakota i 1859. Han hvervede sig i Vermilion i indianerkrigen i 1862 og tjente i 1ste kavalleri til krigens slut. Var siden bosat i Clay county til sin død. Han havde sex børn: Line (Mrs. Bliss), har tre sønner og to døtre; Lewis, gift og har en søn og to døtre; Eli Lewison, er læge og præsident af skolestyret i Canton, S. Dak., er gift og har fire døtre; Hans, gift og har fire sønner; Lottie (Mrs. Paulson), har en søn; Anna, død.

Lars Larson Stalheim, Oles broder, skrev sig Lewis Lewison, hvervede sig i borgerkrigen fra Decorah, Iowa, og var med i syden. Han var en af de tidligste nybyggere i Red Riverdalen, Minnesota, og var i Clay county, S. Dak.

Nils Olson Vinjum — søn af Abilona Stalheim og Ole N. Vinjum (Aurland) og halvbroder af Lewis-brødrene, kom til Syd Dakota, hvervede sig i borgerkrigen og var med i syden. Han gik ud fra Houston Co., Minn. Han blev senere gift med Sigrid Nesheim og bosat i Clay county, S. Dak. Flyttede saa til Marshall, Nebraska. Begge er døde for flere aar siden, men efterlod sig mange børn.

Kolbein Olson Opheim — skrev sig Olson — en broder af Gjertrud og Synva Opheim Bidne i Big Canoe, Iowa, kom til Amerika før 1857 og tog først ophold paa Jefferson Prairie; var saa en kort tid i Winneshiek Co., Iowa, og tog derfra til Dakota Territorium i 1859. Der tog han sig land nær Vermilion. I 1862 meldte han sig til tjeneste i indianerkrigen og stod i 1ste Dakota kavalleri til krigens slut. Senere var han bosat ved Vermilion til sin død. To sønner, Ole og Knut, kjendes. Ole, gift med Ingerid Olsdatter Grotland, bor som tilbagetrukken farmer i Vermilion; Knut — ogsaa farmer — døde ved Vermilion i 1926 i en alder af 60 aar.

Ingerid Opheim (Sampson), født 1805, kom til Amerika med familie i 1853. Hvorvidt hendes mand var med, eller han døde i Norge, er ikke berettet. De havde børnene Gyrid, Aagotta, Ole, Martha, Synva, Nils og Lars. Af disse kom Gyrid og Aagotta til Amerika i 1858. De øvrige har da fulgt forældrene tidligere. Familien kom først til Chicago, saa til Koshkonong. Ingerid blev som enke gift i 1864 med Peter Steffenson Hole og er senere reist til Syd Dakota. Hun døde der i 1887.

Gyrid Sampson (Opheim) blev gift med Peder Johnson Vinje. Aagotta Sampson (Opheim), videre ukjendt. Ole Sampson

(Opheim) kom til Yankton county, S. Dak., i 1859. Han var da gift med Anna Andersdatter Kjønnegaard, og hendes broder, Holger Kjønnegaard, reiste samtidig til Syd Dakota. De slog sig til ved den senere landsby, Gayville. Sampson var i 1864 med at organisere den første norsk lutherske kirkemenighed i dette strøg og var en af de første tillidsmænd. Han var ogsaa den første repræsentant fra Dakota Territorium til et synodemøde. Paa mødet i Chicago i 1868, da der blev splittelse paa grund af slaveristriden, repræsenterede Sampson Yankton og Clay countyer. Samme aar valgtes han til legislaturen i territoriet. Han tjente ogsaa som county commissioner. Han efterlod sig ingen børn. Martha, Synva og Nils Sampson — om dem haves ingen videre underretning end at den ene datter er Mrs. John R. Olson, Thor, Iowa, som var den længst gjenlevende. Lars Sampson (Opheim) drev handel med farmredskaber samt jernvareforretning i Yankton, S. Dak. Han deltog ogsaa i det offentlige gjøremaal og var medlem af legislaturen. Sampson var gift med Britha (Bessie) Johnsdatter Gjerdager fra Jefferson Prairie, Ill. Hun døde 1904 og Lars i 1919. De havde fire børn: Oscar, Sigward, Ida og Lula — alle gifte. Sigward er apoteker i Yankton, S. Dak.

Lars Amundson Finne (Str.), gift med Anna(?) Andersdatter Kjønnegaard — søster af Holger og Anna, gift med Ole Sampson; var en af de aller første bosiddere ved Gayville, Yankton county, S. Dak. Han døde i 1869, efterladende enke og tre børn: Britha, gift med Knut L. Høen, Amund og Endre. Amund døde i 1881. Endre, gift med en søsterdatter af Ole Sampson, er død, men efterlod sig enke, som bor i Lodi, Clay Co., og flere børn. En søn faldt i Frankrig.

John Nesheim, gift med en søster af Lars A. Finne, kom antagelig til Dakota Territorium, men døde vistnok tidlig, da kun hans hustru er nævnt. Hun var der meget tidlig. De havde fire børn: Ole d. æ., Sjur, Ole d. y. og Sigrid. De kaldte sig Johnsen. Begge Ole'er døde, Sjur er i Pierre, S. Dak. Sigrid blev gift med Nils O. Vinjum, Marshall, Nebr. (se foran).

Anders Ulvund bosatte sig nær Vermilion, Clay county, S. Dak., og blev boende der. I hans hus blev den første kirkemenighed i Dakota Territorium organiseret den 8de oktober 1864. Ellers haves ingen beretning om ham.

Christian Ulvund — formodentlig en slegtning af Anders — kom med familie til Clay Co., S. Dak., i 1868. Han havde tre børn: Knut, Britha og Amund. Christian døde i høi alder af slagtilfælde, medens han sad i sin stol.

Knut C. Ulvund blev gift med Ingeborg Nesheim; havde en stor farm ved Lodi, S. Dak., og en ranch i Lyman Co., hvor

hesteavl drives. Han døde ogsaa af slag. Efterlod sig mange børn, hvoriblandt sønnen Knut, som driver ranch. Britha C. Ulvund blev gift med Kjel Erikson Selland og bor i Lyman Co., S. Dak. Amund C. Ulvund blev gift med Britha Eriksdatter Selland fra Big Canoe, Iowa.

Knut Larson Høen — skrev sig Larson — var en af de første bosiddere ved Gayville, Yankton Co., S. Dak. Der var han med at stifte den første kirkemenighed i 1864. Han var ogsaa medlem af legislaturen i Dakota Territorium. I 1876 drog han til Stanwood, Washington, og i 1880 til Idaho Territorium, hvor han var bosat ved Genesee, Latah Co. Han var ogsaa der medlem af legislaturen. Var ogsaa med at stifte norsk kirkemenighed. Deres prest var E. Christenson. Kirkestriden opkom. Presten var missourianer — Larson anti-missourianer. Hans hustru døde i Idaho og han drog saa til Montana.

Holger Anderson (Endreson?) Kjønnegaard — skrev sig Anderson. Udvandrede 1853 og kom i 1859 til Dakota Territorium; bosatte sig i nærheden af Gayville, Yankton Co., S. Dak., og forblev der til sin død. Han var gift med Synva Steffensdatter Hole, men havde ingen børn. En brorsøn, Andrew Kjønnegaard, bor ved Gayville, S. Dak.

Peter Steffenson Hole, født paa Hole, Vossestranden i 1826, udvandrede 1853 og kom til Koshkonong. Blev i 1864 gift med Enke Ingerid Sampson (Opheim). De var bosiddende ved Gayville, S. Dak., til sin død. Havde ingen børn. Synva, gift med Holger Kjønnegaard, var hans søster.

Peter Amundson Løhn — skrev sig Amundson — var født den 23de juni 1826 i Voss sogn, søn af Amund Brække; blev gift paa Voss med Britha Vikingsdatter Berge (Brække?); udvandrede i 1855; landede i Quebec og drog til Madison, Wis., hvor de i nærheden først tog ophold. Senere — uvist hvad tid — drog de til Dakota Territorium og fik sig land i Yankton Co. ved Gayville. Han døde der i 1869. De havde seks børn: Anna (Mrs. J. Lee), født 1855; Amund, født 1858 (død); William, født 1861, død; Colbein og Lewis, tvillinger, født 1864 (Lewis død); Peter, født 1868. Peter havde søskenderne Tolleiv, i Norge; Anna, gift med Ingebrigtson; Martha, gift med Knut Njaatvedt, Gayville, S. Dak.

Haldor og Joe Løhn er nævnt i forbindelse med Peter Løhn, og er maaske slegtninger. De kom til Dakota Territorium i 1860 aarene og boede nær Gayville, S. Dak. Haldor Brynjulvson Løhn kom til Amerika i 1843 og var en tid paa Koshkonong. [Se brev af John Kvilekval.]

Mikkel Larson Rokne, som var blandt de første bosiddere i

Dakota Territorium, flyttede i 1866 til Harmony, Fillmore Co., Minnesota (se foran).

Lars Olson Fanestøl, født 7de juli 1823, undvandrede 1858; landede i New York og kom saa til Chicago tidlig i 1860 aarene; drog senere til Dakota Territory og fik sig land. Han drev som farmer til sin død, der indtraf i 1912. Han var gift med Kristi Heien og fik syv børn: Ole Syvert, født 1861, død; Mrs. B. Welland (Wettaland?), født 1863; John Ludvik, født 1866; Godskalk, født 1869; Karl John (død) og tvillingsøster Raundi Karoline (Mrs. E. Frick, født 1871; Kristine Louise, født 1874 (død)). Fanestøl hørte til den norske synode og tog ledende del i at stifte den første menighed. Han besøgte Norge igjen i 1889—90. Hans søstre Kari og Ranveig døde i Norge; Styrkaar og Anna i Amerika (se senere).

Styrkaar Olson Fanestøl, født omkring 1821, blev gift paa Voss i 1842 med Britha Alland, og boede vistnok paa en plads, Tvilberg, under Lie (Rdl.). Udvandrede med familie i 1864; fulgte skibet "Claus Hefty" og landede i Quebec. Drog derfra til Gayville, S. Dak., og tog sig land ved Volin, S. Dak. Der blev han siden boende og drev som farmer til sin død, der indtraf i 1894. Var republikaner og hørte til den norske synode. Han efterlod sig seks børn: Knut, Joseph, Synva, Ragnhild, Ole og Gunhild. Børnene tog navnet Lee.

Knut Lee, født 1844, har drevet som farmer ved Gayville, S. Dak. Han har været gift to gange — først i 1869 med enke Britha Peterson (fra Berge), som døde 1887; anden gang med Mathilde Peterson (dansk). I første ægteskab havde han sønnen Styrk, født 1870; i andet børnene: Karoline, Oscar, Selma, Clearende og Charley. Lee var republikaner og medlem af den norske synode. Joseph Lee, født paa Voss 1848, har drevet som farmer ved Gayville, S. Dak., blev gift i 1872 med Anna Petersdatter Løhn (se foran) og har seks børn: Bertine, født 1878; Nellie P., født 1884; Betsie Julie, født 1889; Ole, født 1889; Regina, født 1891; Josephine, født 1893 (død). Joseph Lee eier sit hjemsted. Han er republikaner og hører til den norske synode. Synva Lee, født 1850, er død; videre ukjendt. Ole Lee, født paa Voss 1852; har været beskæftiget med grubedrift i Black Dell. Er ugift; bor hos sin broder Joseph ved Gayville, S. Dak. Ragnild Lee, født 1855, og Gunhild Lee, født 1857; om dem haves ingen videre beretning.

Sjur S. Fanestøl, Gayville, S. Dak., skriver sig Syvert Olson. Han var født paa Fanestøl, Voss, i mars 1857, søn af Sjur Hauge og Anna Olsdatter Fanestøl — søster af Styrkaar og Lars. Han kom til Amerika i 1875; landede i New York og reiste derfra til Gayville, S. Dak., hvor han siden har været og drevet som

farmer. Han blev gift i 1913 og har en datter, Signi, født 1915. Sjurs moder, Anna Fanestøl, født 1827, kom ogsaa til Amerika og døde ved Gayville, S. Dak., omkring 1915. Hans søskende er Anna, Ola og Joseph.

Eilif Erikson Opheim — kaldte sig Erickson — var født den 11te december 1821 i Vangens sogn, Voss. Han drev i Norge som skomager; blev i 1856 gift paa Voss med Ingeborg Lunde. I 1863 udvandrede han med familie; landede i New York og drog derfra til Decorah, Iowa, senere til Gayville, Dakota Territorium, og drev som farmer. Han døde der i 1876, efterladende otte børn: Erik, født 7de december 1858; Ole, født 29de april 1862; Anna, født 3die april 1864; Susanna, født 19de august 1868; Kristine, født 16de november 1870; Larsine, født 22de mai 1873; Ingvald, født 3die mai 1876.

Ole Olson Gjetle — skrev sig Jetley — var født paa gaarden Gjetle, Evanger, Voss. Udvandrede til Amerika i 1858; fulgte skibet "Hebe" til Quebec, hvor de landede. Reiste derfra til Koshkonong-settlementet, Wisconsin; blev straks efter gift med Torbjørg Langeland, født 5te januar 1828, datter af Lars og Torbjørg Knutson. Han kom til Amerika samtidig med ham. Aaret efter drog de til Dakota Territory, og det siges at Ole var en af de første som satte foden paa dette landskab af norske folk. Han tog sig land i Clay county ved den senere landsby Meckling. Der døde han i 1902. Hans hustru døde den 29de april 1921 i en alder af 93 aar. De havde syv børn, men kun to voksede op, nemlig Ole og Bertha.

Ole O. Jetley, født ved Meckling, Clay Co., S. Dak., den 2den mars 1860 — den første norske født i territoriet. Han blev boende paa det gamle hjemsted. Allerede i 1881 begyndte han at tage del i de offentlige gjøremaal og havde med undtagelse af nogle faa aar en eller anden town- eller skolebestilling til 1914 — kanske senere; har været formand i townstyret og clerk i skolestyret. I 1885 var han medlem af grundlovsforsamlingen for territoriet. I 1894 valgtes han til medlem af statens senat. Tidligere var han medlem repræsentanthuset i legislaturen. Han er republikaner og hørte til den norske synode; er ogsaa medlem af frimurerordenen. Den 1ste mai 1884 indgik han i ægteskab med Karen T. Dahl. Hun døde den 27de april 1908. De har fem børn: Oscar L. Jetley, født 18de februar 1886; Hans A. Jetley, født 13de april 1887; Theodor Jetley, født 24de mars 1889; Mrs. A. A. Lee, født 30te mars 1895; Mrs. O. K. Sheres, født 20de mai 1891. I de sidste aar har Ole Jetley boet i Narrows, Oregon.

Bertha O. Jetley, født den 17de februar 1862, blev gift med

Bottolf Bottolfson — søn af Ole Bottolfson Sivlesøen (se foran). Hun bor i Meckling, S. Dak. Har ingen børn.

Peter Johnson Vinje, skrev sig Peter W. Johnson, var født paa gaarden Berge, Voss, den 7de februar 1829. Fra han var stor nok til at hjælpe med arbejde til voksen var han hos Peter Vinje — formentlig Tykkebygden — og kaldtes da "vetle Per" Vinje til adskillelse fra "Store Per". I 1851 udvandrede han til Amerika og landede i New York, hvorfra han drog til Chicago. Der var han til i 1858. Det sees i gamle "Wossingen", at han og broderen, Nils, sendte brev det aar til sin moder, Kirsti Olsdatter Vinje. Fra 1858 til 61 forpagtede han land i Dane Co., Wis. I 1859 indgik han i ægteskab med Gyrid S. Opheim — søster af Ole og Lars Sampson. I 1861 drog de til Dakota Territory og købte sig land 2 mil vest for Gayville. Senere kom han til at eie 500 Acres. Der forblev de siden. Han døde i 1904 og hans hustru døde allerede i 1895. De havde fem børn: Inger, Josephine, Edward, Lena og Nils. De bor alle i omkredsen og har store jordeiendomme. Inger, født 1864, har hjemstedet — er ugift. Josephine, født i februar 1866, er gift med Ivar Byrkeland fra Rogaland, Norge; Ivar har givet mange oplysninger om vossinger i nabolaget ved Gayville. Edward, født 1869, er død; Lena, født i juni 1871, er gift med George Peterson, og Nils, født i april 1873, bor ved Gayville.

Peder Vinje havde søskenderne Nils Hagenson, Andrew Johnson og Anna Johnson. Han var republikaner og hørte til den norske synode.

Steffen Olson Een, skrev sig Olson; var født paa Voss den 18de december 1818; blev gift i 1855 med en pige fra Ulvik; udvandrede med familie i 1857 og drog vistnok først til Koshkonong settlementet i Wisconsin. I 1868 reiste han til Dakota Territory og tog sig homestead land, 8 mil nordvest for Vermilion i Spirit Mound township, Clay Co. Der blev han siden boende. Han tilhørte Clay Creek kirkemenighed og var kirkesanger der, saa længe han kunde gaa til kirke. Han døde henimod 90 aar gammel. Han efterlod sig otte børn: Ole, født i Norge; David, Mike, Sam; Kristi, gift med H. E. Vaughn, er død; Carolina, gift med A. C. McDonald; Selma, gift med Tolleif Leikvold; Josephine, gift med Lee Albino. Mike døde 55 aar gammel i 1920. David havde en søn i verdenskrigen — kom uskadt hjem. Caroline havde ogsaa en søn i krigen. Han faldt i Frankrig. Hun har mange børn.

Lars Knutson Løhn, trælasthandler i Gayville, S. Dak. — skriver sig Olson. Han er født paa gaarden Løhn, Vossestranden, den 29de april 1867 — søn af Knut Olson Løhn og hustru Martha, som udvandrede med familie i 1873 og kom til Dakota

Territory den 8de mai samme aar. Lars vokste op der og gennemgik almueskolen; blev gift med Johanna Maria Alne. Han eier sit hjem i Gayville, hvor han bor og driver trælastforretning. Han har seks børn: Lillian, Carl, Manilla, Loyal, Martha og Gladys. Hans yngre broder Ivar bor paa farsfarmen.

Ole Ellingson Haugsstølen, født paa Vossestranden, gift med Ragnild Andersdatter Randstad — søster af Anders A. Raugstad, Sioux Falls, S. Dak. — var bosat i Clay county, S. Dak., hvor han døde i 1926. Han efterlod sig to sønner: Andrew og Martin. Andrew bor vistnok ved Vermilion; Martin var marshal i Deadwood, S. Dak., og deputy sheriff i Clay Co.; blev i tjenesten skudt i foden af en neger i Sioux Falls; fik kolbrand i saaret, saa foden maatte afsættes. Bor vistnok i Deadwood, S. Dak. De gaar under navnet Stolen.

Odd Anderson Ringheim, født paa gaarden Ringheim, Voss, i 1839 af forældrene Anders Knutson Ringheim, født 1801, og hustru Britha Andersdatter Ovre-Kløve, født 1799 — søster af forannævnte Anders A. Kløve. Paa farsiden var han af Miltzowætten. Han udvandrede til Amerika i 1849 og kom først til Muskego settlementet; blev gift med sit søskendebarn Kristence Andersdatter Kløve, født 1829. De drog til Iowa og i 1873 bosatte de sig i Lyon county i statens nordvestre hjørne ved Canton, S. Dak. Der blev de, saavidt vides, boende til sin død. De havde to sønner: Andrew og John, kanske flere børn. Andrew har været auditor for Lyon Co. og farmer nær Canton, S. Dak. Nu bor han i Hollywood, Calif. Adresse: Los Angeles, Calif., Orange Grove ave. 1314. John har drevet skrædderforretning i Canton, S. Dak.

Lars K. Nesheim, Lake Preston, S. Dak., født paa Vossestranden og gift der i 1880 med Ingeborg Nesheim, født 1861 — datter af Olav Kjelson og Guri Nesheim — udvandrede i 1882. Var bosat paa forskellige steder — sidst ved Lake Preston, S. Dak., hvor Lars døde 1928 og Ingeborg den 25de september 1929. De efterlod sig fire sønner.

Anders Nilson Hole — maler i Gayville, S. Dak., skriver sig Andrew Nelson, er født paa gaarden Hole, Vossestranden, i 1864; udvandrede i 1888; fulgte skibet "Vancouver" og landede i Quebec; drog derfra til Chicago og senere til Gayville, S. Dak. I 1890 blev han gift med Guri O. Opheim. De har tre børn: Olav, født 1895; Syvert, født 1897; Bertha, født 1905.

Hans fader var Nils O. Rishovde, født i Hallingdal. Hans søskende, Kari, Lars og Ingeborg, er døde.

Kolbein Olson Opheim, snedker i Yankton, S. Dak., var født paa gaarden Opheim, Vossestranden, den 18de februar 1874; udvandrede 1889, fulgte skibet "Umbria" og landede i New

York; reiste derfra til Gayville, S. Dak. — senere til Yankton, S. Dak. Han er republikaner, medlem af den norske synode og Odd Fellows. Er gift med Nora Giggi. Ingen børn nævnt.

Hans fader var skrædder Ole K. Berge og hans farfar var Knut Berge og morfar Viking Berge. Hans søster er Guri Opheim, gift med Andrew Nelson, Gayville, S. Dak.

Styrk Knutson Lee — søn af Knut S. Fanestøl, født 1870 — er vognmand i Gayville, S. Dak.; blev gift i 1900 med Gudve Jorgensdatter Traa, født paa Hauge, Vangens sogn, den 7de februar 1878; udvandrede i 1893, landede i Boston og drog til Chicago, hvor hun først var bosat. De har fire børn: Leonard, født 1901; Morris, født 1902; Raymond, født 1905; Gladys, 1912.

Om Gudve Lees slekt se under broderen Ole Jorgenson, Gayville.

Ingerid Andersdatter Sleen, gift med Erik Lunde, Gayville, S. Dak., var født paa Sleen, Vossestranden, 1870 — datter af gaardbruger Anders H. Opheim, født 1846. Hun blev gift i 1895 med Erik Øielson Lunde (str.) og udvandrede samme aar til Amerika; landede i New York og drog derfra til Meckling, S. Dak.; bosatte sig saa paa farm ved Gayville. Erik døde i 1909. De fik fem børn: Loyal, født 1897; Alfred, født 1899; Ingeborg, født 1901; Carrie, født 1903; Edwin, født 1906, og Ingvald, født 1909.

Ingerid Lunde har tre søskende paa Voss: Gudve Tveito, Halstein og Lars Sleen.

Ivar Stalheim, R. 1, Vermilion, S. Dak., kirkesanger i Clay Creek menighed.

John Stalheim, gift med Petrine, datter af Ole Grotland, bor nær Black Hills, S. Dak.

Samson Kolbeinson Sleen, boede længe ved Vermilion, S. Dak., og døde der. Familien flyttede til Maskell, Nebr., hvor sønnen Lewis er postmester.

Ole Olson Kløve og **Lars Sjurson Nesheim** var af de senere ankomne ved Vermilion, S. Dak. Begge døde ugifte.

Asle C. Kvamme, gift med Eli Eriksdatter Lunde, boede en tid ved Vermilion; flyttede til Moody county, S. Dak. Begge døde, men havde mange børn.

Brødrene Lunde, sønner af Øiel Erikson Lunde (Str.), kom til Amerika i 1890 aarene og var bosat i strøget Vermilion-Yankton. Der var fem af dem, nemlig: Erik, gift med Ingerid Steen (se foran), Ole, Ingebrigt, Lars og Knut. Ingebrigt er død, Lars reiste hjem igjen og overtog farsgaarden paa Lunde, Knut drog til Montana, Ole bor ved Vermilion.

Ole Jørgenson Traa, snedker i jernbanetjeneste i Gayville, S. Dak., født paa Hauge, Voss, den 9de februar 1880; søn af

Jørgen Gjetleson Rokne Traa og hustru Britha Olsdatter Fane-støl. Paa farsiden er han af Miltzowætten. Hans fars forældre var Gitle Johannesson Honve og Gudve Oddsdatter Tesdal — husmandsfolk paa Rokne (se under Odd Gjelleson Rokne). Han udvandrede i 1903, fulgte skibet "Ymeria" og landede i New York; drog saa til Gayville, S. Dak., hvor han siden har været. Han er gift. Hans søster, Gudve, gift med Styrk Lee, bor i Gayville; Britha, gift med Erik Rokne, Chicago. I 1907 besøgte han Voss igjen.

Knut Ivarson Rygh, farmer ved Vermilion, S. Dak., født paa gaarden Ryg, Vossestranden, den 5te juni 1881; gennemgik almueskolen og 6 maaneder paa folkehøiskolen paa Voss; udvandrede i 1907 og landede i New York; reiste derfra til Gayville, S. Dak., og begyndte med farmarbeide. Kjøbte saa en 80 acres farm, som han har drevet, men senere forpagtet bort. Han er meget interesseret i Vosselaget, hører til den norske synode, er republikaner og frimurer.

Hans fader var gaardbruger Ivar Kjeldson Ryg, født paa gaarden Nesheim (Myrkdalen) den 10de mars 1820; døde paa Ryg 15de februar 1900. Hans fars forældre var Kjeld Olson Nesheim og hustru Britha.

Hans mor var Ingeborg Ryg — datter af Ivar Sjurson Ryg og hustru Britha. Hans søskende er Ivar I. Ryg, Britha I. Selland, Martha I. Grindeland og Kristina I. Løen, alle paa Vossestranden. Han besøgte hjembygden i 1925.

Kolbein Monson Kvamme, Letcher, S. Dak., var født paa pladsen Sandtræet under Kvamme paa Vossestranden, og blev gift paa Vossestranden med Anna Toresdatter Selland. I 1877 udvandrede de til Amerika og bosatte sig først paa Jefferson Prairie, hvor hans broder Torsten Munson boede. Han havde ogsaa en broder, Lars, og Kolbein d. y. i Chicago. Den sidste flyttede senere til Austin, Minn. (Se om slekten under Torstein M. Kvamme.)

I 1887 flyttede Kolbein til Sanborn Co., S. Dak., og bosatte sig paa en farm nær byen Letcher, hvor han forblev til sin død. Han havde fire børn: Ola, nu countydommer i Davison Co., og bor i Mitchell; Martin, i Portland, Ore., er beskæftiget ved the Swift & Co. Packing House der; Louis Johan, bor i Letcher, S. Dak., paa farsfarmen; Mari (Mrs. Hovda), Mt. Vernon, er farmer; Kolbein, død 1914, og Anna, i 1922. Familien antog navnet Thompson.

Amund Toreson Selland, Letcher, S. Dak., var født paa gaarden Selland, Vossestranden, den 12te oktober 1861 af forældrene Tore Erickson Kjelle fra Skaanevik og Madla Amundsdatter Opsanger fra Kvindherred (af vosseslegt). Udvandrede 1878 og

kom til Jefferson Prairie, hvor han forblev i tre aar; reiste saa til Mitchell county, S. Dak., og tog sig en skog "claim" og har siden boet der. Han begyndte allerede paa Jefferson Prairie med kreaturhandel — først i tjeneste hos Ole Tillerson, saa paa egen regning. Med kreaturhandel begyndte han ogsaa straks i Syd Dakota og har drevet opdrætning af kreaturer. Har havt optil 400 kjør og har kjøbt i Montana og andre stater. Han var med at grundlægge the Citizens State Bank of Letcher og er dens vicepræsident. Har været 12 aar i townboardet, 6 aar som formand. Var en tid county commissioner.

Han blev gift med Sina Nygaard, forældre fra Vik i Sogn. De har børnene Oscar Turis, Albert Miller og Sadie. Døtrene er døde. Familien bor paa farmen.

Knut Oddson Thoe, farmer ved Wallace, S. Dak., født paa gaarden Thoe, Evanger, Voss, den 24de mai 1861 af forældrene Odd Knutson Thoe og hustru Britha (se foran); udvandrede med forældre og søskende i 1872; var først bosat i Vernon, Dodge Co., Minn.; flyttede til Wallace, S. Dak., og har drevet der som farmer. Desuden har han i 18 aar drevet tærskning med dampmaskine. Han har ogsaa været town klerk, skoleklerk og veiinspektør. Han er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. Han bor paa sin 160 acres farm.

Den 18de juni 1890 indgik han i ægteskab med Anna Urevig (ikke Voss). De har syv børn: Mabel, født 1891; Cora, født 3die december 1892; Agnes, født 10de mai 1895; Edwin, født 14de februar 1898; Inez, født 10de juli 1902; Clifford, født 4de juli 1904; Ruben, født 10de januar 1909.

Jacob Oddson Thoe, bogholder og religionslærer i Wallace, S. Dak., født i Evanger, Voss, den 12te oktober 1868, søn af Odd Knutson Thoe og hustru Britha (se foran). Udvandrede med forældre og søskende i 1872 og var bosat med dem i Vernon, Dodge Co., Minn.; drog til Syd Dakota og har været bosat paa en farm han eier ved byen; har været townets assessor. Han er fremskredsmænd i politik og medlem af den norsk-lutherske kirke.

Johannes Johnson Fosse, farmer ved Wallace, S. Dak., og fhv. legislaturmedlem m. m.; født paa gaarden Horveid, Evanger, Voss, den 16de mars 1860 af forældrene John Torkelson Fosse og hustru Sigrid Larsdatter Gulbraa, der boede som husmandsfolk paa Langeland i Teigdalen. Slegten er fra Eksingedalen. Hans farfar var født paa Fosse og farmor paa Ekse. Morfaderen var født paa Gulbraa og mormoderen paa Træfald. De var otte søskende (se under John J. Fosse). Han udvandrede med forældrene i 1874; fulgte skibet "Harald Haarfagre" og landede i New York den 26de mai samme aar; drog saa til

Vernon, Dodge Co., Minn.; gik paa almueskolen der og 13 maa-
neder paa St. Olaf College. Drev en tid som almindelig arbej-
der og var tildels skolelærer til 1883, da han begyndte som far-
mer i Day Co., S. Dak. Foruden farming har han været town
klerk, supervisor, assessor, fredsdommer og var i 1890 medlem
af statens legislatur. Han er republikaner og hører til den
norsk-lutherske kirke.

I 1887 indgik han i ægteskab med Johanna Svien, af valdres-
slegt, fra Goodhue Co., Minn. De har en datter, Josie Bern-
hardine, født 27de mars 1893, gift med William M. Ustrud, Wal-
lace, S. Dak. Hun graduerede fra St. Olaf College 1917.

John H. Lund, Webster, S. Dak., var født paa pladsen Fad-
neslunden, Evanger, den 31te mars 1859 af forældrene Helge
Helgeson Fadnes og hustru Inga Johnsdatter Bolstad. Udvan-
drede med forældrene i 1860 og kom først til Spring Prairie,
Wis. I 1865 drog de til St. Ansgar, Mitchell county, Iowa, og
aaret efter til Emmet county, hvor faderen tog homestead. Hr.
Lund tog ind paa Luther College og var udexamineret derfra i
1884. Studerede saa i to aar lovkyndighed i Aberdeen, S. Dak.
I 1888 begyndte han at praktisere som sagfører i Webster, S.
Dak., og har havt sit hjem der siden. Han har i fire aar været
distriktsadvokat og var i 1890 countydommer. I 12 aar drev
han saa igjen sin sagførerforretning, hvorpaa han valgtes til
countydommer for otte aar itræk. I 1920 blev han gjenvalgt
for næste termin. I 1913 havde han sæde i legislaturen.

Han er gift med Britha Bakke, som var født i Oslo den 7de
juli 1884. De har ingen børn. Hans broder Anders bor ved
Mound City, S. Dak. En anden broder driver forretning i Mi-
not, N. Dak.

Anders Lund, Mound City, S. Dak., en broder af dommer
John H. Lund, blev født i Emmet county, Iowa, den 28de fe-
bruar 1870. Fulgte i 1884 forældrene til Campbell county, S.
Dak., hvor de tog homestead. Han driver nu farsfarmen. Han
indgik i 1894 i ægteskab med Emma Olson (af valdresslegt).
De har ni børn, fire gutter og fem piger: Clarence, George, Mar-
shal og Marloe, samt Ida, Anna, Agnes, Glenethe og Aimie.

Nils Amundson Skogstad, gift 1881 med Martha Amunds-
datter Meland; tog sig homesteadland i Codington county, S.
Dak., hvor de blev boende til sin død. Skogstad var i 1870
aarene paa Voss lærerskole og virkede en kort tid som lærer
paa Vossestranden og ligeledes efter sin ankomst til Amerika.
I de første aar opholdt han sig i Goodhue Co., Minn. Han efter-
lod sig flere børn, af hvilke en søn var med i verdenskrigen og
over til Frankrig. Adresse: Florence, S. Dak. (Se Lars Brat-
holes slekt.)

Ole A. Lilleteigen, handelsmand i Webster, S. D., skriver sig O. A. Chilson. Han udvandrede fra Vossestranden med forældrene i 1852. I 1882 bosatte han sig som handelsmand i Webster, Day Co., S. Dak., og har havt den største forretning i byen.

Kjel H. Lilleteigen, vistnok en slegtning af Ole — skriver sig C. H. Chilson — driver ogsaa stor forretning i Webster, S. Dak. Han udvandrede fra Vossestranden i 1889; var først betjent hos O. A. Chilson, men begyndte omkring 1900 forretning for sig selv.

Mons Einarson Bolstad, Volga, S. Dak., født paa Bolstad i Evanger, Voss, af forældrene Einar og Herborg Bolstad. Han udvandrede til Amerika i 1873 og fulgte med seilskibet "Valkyrien". I den engelske kanal havde de sammenstød med et engelsk skib, som gik tilbunds. De kom sig ind til Dover og laa der i 10 døgn for at faa skibet repareret. Der var omkring 300 personer paa skibet. En gammel engelsk prest af norsk afstamning bød dem alle til gjæstebud hos sig. Der sang man "Sønner af Norge" og et tredobbelt hurra udbragtes for den elskværdige vært. Reisen gik ellers godt. Bolstad landede i Quebec og drog videre til Milwaukee, Wis., og derpaa til Albert Lea, Minn., hvor han arbejdede i omegnen til 1878, da han drog til Brooking county, Syd Dakota, og tog sig homesteadland. Der har han siden været. I 1881 indgik han i ægteskab med Maria O. Johnson, født i Illinois. De fik syv børn, hvoraf fire lever, nemlig Herbert, Clarence, Gerhard, Adeline Monika og Allert Herman. De andre døde som smaa.

Bolstad er republikaner og medlem af den norske synode.

Fru Louis Holland, Geddes, S. Dak., datter af Einar og Herborg Bolstad, født i Evanger den 23de januar 1868. Om vaaren 1887 udvandrede hun til Amerika; blev i 1891 gift med Louis Holland fra Stavanger. De har drevet gaardsbrug i 28 aar ved Geddes.

Thorbjørn Larson Hylle, farmer ved Sinai, Brookings Co., S. Dak., antog navnet Thom Larson; var født paa gaarden Hylle, Voss, den 7de oktober 1845 af forældrene Lars Olson Hylle og hustru Gjertrud Torbjørnsdatter Rene (se side 531).

John Olson Exe, De Smet, S. Dak., født paa gaarden Ekse i Evanger, Voss, den 11te mars 1851; udvandrede i 1872 og kom først til Dodge county, Minnesota. Der blev han i 1881 gift med Ingeborg K. Exe og tog samme aar et homestead i Kingsbury Co., S. Dak. Der boede han til 1910, og var saa et par aar i Lake Preston, S. Dak., hvorpaa en farm kjøbtes i Nord Dakota. Denne bestyres af datteren Oline og han selv driver en hatteforretning i Se Smet. Han har syv børn: Ole, i Westmore, Mont.; Ragnild og Oline, i Norma, N. Dak.; Lauritz og Enock,

i Pierre, S. Dak.; Emma, i Seattle, Wash., og Otto, i Rock Island, Ill.

Anders Anderson Raustad, Sioux Falls, S. Dak., født paa Voss den 2den juni 1853 af forældrene Anders Nilson Brække, født 1820, og hustru Martha Knutsdatter Raustad, der var husmandsfolk paa Raustad. Slegten er af Miltzowætten baade paa hans fars og mors side. Han udvandrede i 1873 og tog først ophold paa Jefferson Prairie, Wis., men var i 1874 paa Koshkonong. Derfra drog han til Vermilion, Dakota Territory, og drev en tid med farmarbeide. Et aars tid i 1877—'77 var han seiler paa Missourielfven fra Yankton til Fort Benton og Fort Custer og fik se adskilligt vildt liv i de dage. Om høsten 1878 var han med sin broder Knut ved Lake Albert, Kingsbury Co., paa bygningsarbeide. Derfra gik han tilfods 160 mil i 3½ dag og havde kun tre maaltider mad. Om vaaren 1879 drog han til Northwood, Iowa, og var der til 1897. I 11 aar drev han der et møllebrug og havde i seks aar butik. Saa flyttede han til Kingsbury county, S. Dak., og kjøbte en farm, som han drev til 1917, da han tog ophold i Sioux Falls, hvor han nu bor.

Han blev gift med Martha Marie Andersdatter (ikke Voss) og har fire børn: Albert, Cecilia og Grover, fødte i Northwood, Iowa, og Martha, født i Nora Springs, Iowa.

Foruden broderen Knut har han søstrene Anna, Mrs. K. Markve, Waubay, S. Dak., og Ragnhild, Mrs. Stolen (Haugstølen), Sioux Falls, S. Dak.

Ole Olson Stalheim, Garretson, S. Dak., født paa Voss den 25de december 1851; udvandrede i 1873 og kom først til Winnesick Co., Iowa. I 1878 drog han til Minnehaha Co., Dakota Territory. Der blev han samme aar gift med Sigrid Ellefson — vistnok datter af Erik E. Slen. De bosatte sig paa en farm i Edison township og forblev boende der. Han døde den 11te juli, omkring 1920. Hans hustru overlevede ham. Han havde fire børn: Martha, død som barn, Henry bor i Bemis, S. Dak., Willie og Oscar paa hjemmefarmen.

Erik Ellefson Sleén, skrev sig Ellefson, kom fra Lansing, Iowa, til Minnehaha county, S. Dak., omkring 1875 og bosatte sig som farmer nær Garretson. Der forblev han til sin død. Han var en tid norsk religionslærer ogsaa der. I 1881 var han medlem af legislaturen. Han havde flere børn, blandt dem Ellef Samson, Ole og Sigrid. To af hans sønnesønner har været medlemmer af statens legislatur, nemlig Eric J. Ellefson, medlem af senatet i 1923. Han blev gift i senatsalen af højesteretsdommer F. Anderson den 2den mars det aar med Florence Salada af Aberdeen, S. Dak. Han er demokrat og er ellers advokat i Sioux Falls, S. Dak.

L. W. Ellefson, Sherman, Minnehaha Co., S. Dak., var medlem af repræsentanthuset i 1927. Han er født 1880 og er farmer.

Godskalk Mikkelsen Gjerde, farmer ved Mt. Vernon, S. Dak., skriver sig G. M. Gere. Han var født paa Voss den 12te april 1860, søn af Mikkell Larson Lassehaug. Bedstefaderen paa morsiden var Rasmus Ringheim. Udvandrede til Amerika i 1881, landede i New York den 20de april og drog til Lee county, Ill. I 1883 drog han til Syd Dakota og tog homestead. Blev gift i 1890 med Bertha Larson fra Stavanger. De fik fire børn: Milo, født 1891, er død; Milo d. y. og Elie, tvillinger (Elie død), samt George. Gere er republikaner, medlem af den norsk-lutherske kirke, Modern Woodmen og Vosselaget. Han har fire søskende: Sjur i Wheeler, Wis.; Lars, i Woonsocket, S. Dak.; Anders, i Letcher, S. Dak., og Kari, Ellsworth, Iowa.

Andrew Larson Vinje, farmer ved Britton, S. Dak., skriver sig Andrew L. Winje, er født den 23de januar 1861 paa Vinje, Vossestranden, søn af Lars Olson Vinje, født paa Tveito, Myrk-dalen — husmand paa Vinje. Han udvandrede i 1883, landede i Quebec og drog til Northwood, Iowa. Var først bager, men blev senere farmer. Han er demokrat i politik og hører til den norsk-lutherske kirke og Vosselaget. Den 7de november 1891 blev han gift med Anna Knutsdatter Rogne, født 1861, datter af Knut Halleson Prestegaard og Margretha Johannesdatter Rogne, Voss. De har seks børn: Clarence, født 8de april 1895; Bertha, født 22de september 1892; Henry, født 1896; Lloyd, født 4de april 1898; Walter, født 30te december 1899; Irwin, født 8de januar 1904.

Vinjes søskende var garver Ole L. Vinje, Vossevangen, Hans, Lars, Ingerborg og Guri bor paa Vossestranden; Kari er i Bergen, Norge.

Odd Larson Rue, farmer ved Chelsea, S. Dak., skriver sig Arthur L. Roe; var født paa gaarden Nyre, Voss, den 29de juni 1870 af forældrene gaardbruger Lars Oddson Nyre og hustru Martha Knutsdatter Haug. Slegten er af Losna- og Miltzow-ætter. Hans fader døde i 1877 og moderen blev senere gift med Elling Velomson Dolve. Hun solgte gaarden Nyre og Elling købte i 1880 gaarden Rue, hvor de da bosatte sig. Martha og Lars Nyre havde foruden Odd, ogsaa børnene Haavard, som bor i Windsor, N. Dak., skriver sig Havard L. Roe, samt en datter, gift med Nils Nesthus, og bor ved Cresbard, S. Dak. Martha og Elling havde børnene Nils E. Roe, Morristown, S. Dak. (se senere), og Lars E. Rue paa Voss, Norge. Odd blev den 21te marts 1889 gift med Ranvei Hallesdatter Vinsand og den 10de april samme aar drog de til Amerika. De fulgte med skibet "City of New York" og landede i New York den 24de april,

drog derfra til Faulk Co., S. Dak., og begyndte i arbeide der; kjøbte senere farm og eier nu 480 acres land med gode huse. Han har en datter, Anna Marie, født 10de mars 1900.

Roe er republikaner og hører til methodistkirken og Vosselaget. I 1904—'05 besøgte han Norge igjen.

Nils Ellingson Roe, født paa gaarden Rue, Voss, den 15de juli 1886, søn af gaardbruger og smed Elling Velomson Dolve og Martha Knutsdatter Haug-Nyre (broder af Lars Roe). Den 10de februar 1905 udvandrede han til Amerika; fulgte med skibet "Baltic" og landede i New York; drog derfra til Northville, S. Dak., og tog fat paa farmarbeide; kjøbte sig saa en farm, hvorpaa han lever og som han driver. Han blev gift i Amerika med Hannah Pedersdatter Sundhaugen fra Eker, Norge. De har fem børn: May Mathilda, født 31te mars 1911; Edward Clarence, født 11te mars 1913; Norman Henry, født 6te december 1914; Helma Bertina, født 28de mars 1916, og Inga Amanda, født 21de februar 1918.

Roe har været skoledirektør, er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke samt Vosselaget.

Helge Helgeson Opeland, deputy collector i Sioux Falls; bosat i Canton, S. Dak. — skriver sig Helge Opeland. Han var født paa gaarden Væhle i Evanger, Voss, den 4de september 1874, søn af Helge J. Opeland og hustru, født Tesdal. Faderen var født i Evanger, men moderen i Voss herred. De var husmandsfolk paa Opeland. Hans fader var i 12 aar veiopsynsmand. Helge var paa Garness folkehøiskole vinteren 1893—'94. Den 14de april 1896 udvandrede han til Amerika og fulgte over havet med skibet "Lucania"; landede i New York den 1ste mai og drog til Duncombe, Iowa, hvor han først tog ophold og begyndte med farmarbeide; var saa paa jernbanearbeide. To maaneder var han paa commonskolen. Senere var han en tid i butikforretning. Den 25de december 1902 indgik han i ægteskab med Clara Louise Ovre, født ved Canton omkring 1878 (af trønderæt). I 1907 grundlagde han bladet "Sioux Falls Posten", et lidt ugeblad, og drev dette til 1916, da han solgte det. I 1918 flyttede han paa en farm, som tilhørte hans hustrus folk og drev denne til vaaren 1924, da de bosatte sig i Canton. Han var allerede den 1ste mai 1922 ansat som deputy collector i Sioux Falls og har siden havt denne bestilling. Han har seks børn. De ældste er Martha, født 25de juli 1904; John, født 7de oktober 1906; Evelyn, født 24de januar 1910. De yngstes navne mangles.

Hans søskende er: Ole Opeland, Mott, N. Dak., født 1867 (se foran); Nils Opeland, født 31te december 1881, er i Mott, N. Dak.; Lars Opeland, født 12te august 1865, 1933 N. 40th street,

Chicago, Ill.; Ranveig, født 2den mars 1877, gift og bor i Stoughton, Wis.; tre søskende i Norge.

Bjarne Knutson Brække, handelsmand i Mt. Vernon, S. Dak., er født paa gaarden Brække, Gulfjærdingen, Voss, den 20de januar 1879 af forældrene Knut Bjarneson og Brita Nilsdatter Brække. Faderen, født 30te juli 1854, var en af Voss' mest fremragende gaardbrugere og maa betragtes som en foregangsmand paa det omraade. Gaarden blev under hans drift oparbejdet saa den fostrede omkring 12 voxne fæ, hvor der før var bare 6 til 7. Var meget interesseret i at forbedre kvægracen paa sin egen gaard og Voss i det hele. Var bevilget et stipendium af

Bjarne K. Brække

Voss herredsstyre for at studere kvægdrift paa østlandet, da helst i Telemarken, hvor der blev kjøbt endel kreaturer og bragt til Voss.

Han blev ogsaa hædret med to sølvmedaljer af landhusholdningsselskabet for Norges Vel for sit virke. Han døde i 1900. Farfaderen, Bjørne Knutson Brække, gift med Margreta Knutsdatter Raugstad, var søn af skolelærer og kirkesanger Knut Bjørneson Mølster, hvis dygtighed vakte endog biskop Pavels beundring. Bjørne døde i juli 1909 og var da 84 aar; Margreta døde i 1915, 85 aar gammel. Bedsteforældrene paa morsiden var

Nils Knutson Afdal og hustru Anna Sylfestdatter Tvinde. Bedstemoderen stammer fra en gammel og vidt forgrenet slekt i Reppen fra gaardene Hefte og Fletre. Hun døde omkring aar 1890. Nils døde i en alder af 94 aar. Hans fader, Knut Knutson, var født paa Høiland og var en meget flink smed og hans fornemste i dette fag var hjeldeklaver, som blev beslaglagte med messing og udkraattet. Brekke gjennemgik almueskolen og et kursus paa Voss folkehøiskole paa Voss. Den 18de mars 1897 udvandrede han til Amerika. Fulgte med skibet "Lucania" til New York og kom der den 1ste april. Derfra drog han til Rock Dell, Minn., til sin bedstefars broder, Lars K. Brække. Fik der beskæftigelse som farmarbeider; reiste næste aar til Jackson, Minn., til sin bedstefars søster, Brita K. Finneteigen eller Teigen, som de skrev sig for. Hustru til Ole Teigen. Drev ogsaa her med farmarbeide og gik paa engelsk skole.

Reiste senere til North Dakota og tog sig homestead syd for Stanley. Flyttede derfra til Landa, Bottineau Co., N. Dak.; blev her butikbetjent, og blev efter en tid indtaget i forretningen og blev tillige postmester fra aaret 1906 til 1919. Resignerede det aar som postmester og solgte forretningen. Fik høsten samme aar ansættelse som bestyrer for Storla Merc. Co., Storla, Letcher P. O., S. Dak., og indehavde denne post til høsten 1925. Gik da ind i kompaniskab med Thompson Bros. og købte ud en forretning i Mt. Vernon, S. Dak., og driver der under firmanavnet Brekke & Thompson. Den 4de november 1906 indgik han i ægteskab med Alice Johnson fra Landa, N. Dak. Hun er født i Slater, Iowa, 1885. Faderen fra Sogn og moderen fra Løftingsmo, Lesja, Gudbrandsdalen. De har børnene Clarence Herman, født 4de august 1907, han har frekventeret et fire aar høiskolekursus ved Canton Lutheran Normal; Borghild, født 23de juli 1911, begyndte høsten 1925 paa høiskolen; Sigurd Knut, født 18de februar 1915; Jewell Margreta, født 17de oktober 1921, og Arvid Bjarne, født 24de april 1925.

Brekke er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke. Er ogsaa medlem af ordenen Sønner af Norge. I aaret 1901 og 1919 aflagde han fødebygden Voss et besøg, sidste gang med familie. Han har havt otte søskende, nemlig Anna, gift med lærer Anders Nødtvedt og bor i Fredriksstad; Nils er i forretning i Landa, N. Dak.; Knut var i Chicago og havde ansættelse hos firmaet Marshall Field & Co. som billing clerk. Paa et besøg i Emmons, Minn., sommeren 1908 blev han rammet af lynet og døde straks; Lars i St. Paul, Minn., og har i flere aar været reisende agent. Han var med i verdenskrigen fra begyndelsen; var udlært i signalkorpset, men fik malariafeber netop som de skulde gaa ombord for at reise til Frankrig. Blev bra

igjen efter et tre maaneders ophold paa hospitalet. Blev saa sendt til Frankrig og blev overført til provianteringskompaniet. Var forfremmet til corporal. Kom dog ikke op til frontlinjerne, men blev i Frankrig til i mai 1919; kom da tilbage og blev afmønstret. Margreta, gift med Knut E. Finne, og de driver det halve af Finnegaarden; Olav paa Voss; Torger i Omaha, Nebr. Har ansættelse i Omaha Daily News som formand i averterings og cirkulationsdepartementet. Var før ansat i Des Moines, Iowa, som bogholder for Armour & Co., og senere for Des Moines Register & Tribune. Guro paa Voss, gift med lærer Martin Hole fra Vossestranden, som har lærerpost paa Veka, Dyrvedalen.

Elmer W. Anderson, Willow Lake, S. Dak., farmer og legislaturmedlem, var født i Mankato, Minn., den 17de april 1868 af forældrene Nils Anderson Skjerve, født Medaas, Granvin, og Christi Williams — datter af Erik Vikingson Rjoe, Deerfield, Wis. (se foran). Han var hos forældrene i Deerfield, Wis., til han i 1902 drog til South Dakota, og bosatte sig ved Willow Lake, hvor han nu eier en halv sektion land, som han driver. Han har fem gange været valgt til statens legislatur og saaledes tjent i 10 aar. Han har ogsaa været valgt fem gange medlem af the state board of farmers' and grain dealers association, i hvilken han har været en aktiv deltager. Han er republikaner.

Han blev gift den 28de december 1896 med Carolina Quammen (af Hardangeræt), født i Deerfield. De har fire børn: Ada C., født 1899; Norris J., født 1901; Ruth E. født 1904; Florence E., født 1905. Om hans søskende se foran.

VOSSINGERNE I BORGERKRIGEN.

Som gode borgere af de forenede stater har vossingerne i betragteligt antal deltaget i deres krige. Allerede i den mexikanske krig i 1847 var de med, endskjønt kjendskabet til krigens aarsager og betydning da ikke var saa almindelig, at et større antal kunde melde sig. Alle var dengang at regne for nykommere, hvis tanke var at finde sig hjemsteder — ikke at gaa i krig uden hjemmets sikkerhed krævede det. De ideelle spørgsmaal, som bringer folkene til vaaben, tager det oftest lang tid at indarbejde i den store masse af folkets bevidsthed. Da borgerkrigen kom, var dette gjort, og de norske havde ikke holdt sig udenfor drøftningen af disse spørgsmaal. I Chicago gik de praktisk tilverks med diskussionsmøder i Vosseforeningen, hvor storpolitiske spørgsmaal behandledes. Flere af vossingerne var da ogsaa med i 1856 at danne det republikanske parti. Begeistringen for dette parti var saa stor, at flere gav sine sønner navnet Fremont, efter dets første leder, John Fre-

mont. I Wisconsin havde man heller ikke staaet udenfor politiken. Kampen om statens grundlov i 1846—'47 havde vækket op. Norske blade med politiske farver var begyndte, og norske folk havde søgt statsembeder ved valgene. De spørgsmaal, som ledede op til borgerkrigen, var ikke fremmede i de norske kredse, og vossingerne var indforlivede deri. Nævnes kan mænd som Arne Vinje i Wiota, der var en ivrig talsmand for slave-riets afskaffelse, og vistnok gjorde, at mange meldte sig til krigstjeneste derfra. Ivar Seim paa Koshkonong virkede paa samme maade der.

I sidstedelen af 1850 aarene kom der mange ungkarer fra Voss til de gamle settlementer, hvor landet da var optaget, men hvor man maatte holde sig en tid for at sætte sig ind i de nye tingenes orden og erhverve den først fortjeneste. Paa disse kom krigsbegejstringen i 1860 aarene til at øve sin indflydelse, og mange meldte sig til tjeneste. Da de og mange andre norske kun ufuldstændigt havde lært det engelske sprog, kom tanken op at danne et norsk regiment til krigstjeneste, og dette resulterede i, at det berømte 15de Wisconsin regiment blev dannet.

Blandt soldater i det 15de Wisconsin regiment har vi fundet navne paa 39 fra Voss. Antagelig var der flere med, men kun disse kjendes der til. Kompani H er blit kaldt vossekompaniet — mest fordi baade befalet og en stor del menige var fra Voss, men der var vossinger ogsaa i de andre kompanier.

Dette regiment spillede en saadan rolle i krigen, at nogle ord om dens dannelse og færd maa tages med her. I september maaned 1861 kom nogle mænd af norsk herkomst sammen i Madison, Wis., for at drøfte tanken om at danne et norsk regiment. Blandt dem var Hans C. Heg, født 1829 i Lier, Norge, der indehavde et statsembede som fængselsforstander i Wisconsin, og blev regimentets første chef. Man enedes om at udsende et optraad til alle norske i staterne om at melde sig til krigstjeneste i et saadant regiment, hvilket blev gjort, og det vakte gjenklang. Allerede den 1ste oktober samme aar hvervede Gulleik Knutson Rokne sig, Anders og Ole Fosse den 7de, og den 10de samme maaned Torstein Larson Mosefin. Saa kom flere efterhvert. Knut Ivarson Seim, som fik rekrutter til kompani H, bør dog først nævnes.

I de forskjellige kompanier var der følgende vossinger, som kjendes:

Komp. A: Løjtnant Ole G. Thompson (Ygre), sergeant Arnoldus Schlanbusch, og Amund Pederson Sivle; korporal Fredrik Fleischer, menig John Haldorson Kvilekval og vistnok dennes søn Haldor Johnson Kvilekval og kanske flere.

Kompani B: Lars Nilson Bolstad, Lars Olson Gjeitle, Ole Nilson Skjelde (Fitje) og Styrk Larson Jordalen.

Kompani E: Brødrene Ivar og Peder Anderson Evangerhaug samt Brynjulv S. Fletre.

Kompani F: Gulleik Knutson Rokne, Knut Ivarson Vike, Knut Olson Ygre og formentlig Ellick Nilson Himle (Ellickson), korp. Anders Torstenson Saude (Thompson).

Kompani G: Korporal Arne Amundson Gjødastein, Arnfin (Albert) Josefson Bryn (Brown) og Lars Anderson (Hole?), og vistnok Lars Olson Gjerdager (Larson).

Kompani H: Kapteiner Knut Ivarson Seim og Anders Arnfinson Bryn (Brown), løjtnant Knut Erickson Rjoe (Williams), korporalerne Lars Nilson Bergslien, Nils Jacobson Eide, Berge O. Brække (Lee) og Anders T. Røthe, samt menige Anders, Ole og Steffen Larson Fosse, Knut Larson Gjermø, Knut Nilson Horveid, Sivert Anderson Lee, Sivert Arnfinson Leidal (Styrkson), Torstein Larson Mosefin, Torger Larson Røthe, Elling Pederson Ljosno (Sime),

Kompani K: Knut Gulleikson Skjerveggen.

Saasnart soldaterne i regimentet havde ladet sig indskrive, beordredes de til Camp Randall i Madison, hvor øvelse begyndte. Denne blev dog meget kort. Allerede den anden mars 1862 maatte de drage til syden. Først gik færden til Chicago, hvor den norske forening "Nora", hvori flere vossinger var medlemmer, forærede regimentet en fane. Saa drog det til St. Louis, Mo., hvorfra det gik med transportbaade nedover Mississippifloden til Bird Point. Der fik de det første glimt af fienden, som havde besat dette punkt, men flygtede for de ankomne nordmænd, uden at man trængte at løsne et skud. Derpaa reiste de til Union City, Tennessee, hvor de den 31te mars havde den første alvorlige træfning med fienden. Der vandt de en let seier, som indbragte rigt krigsbytte og adskillige fanger.

Regimentet blev tilknyttet 1ste brigade af 1ste division — 4de korps af Potomach armeen, der strakte sig til Mississippifloden. Lidt syd for Union City var der i Mississippifloden den sterkt befæstede ø almindelig kjendt som Island No. 10. Den var et vigtigt punkt for trafikken paa floden. Regimentet var den 8de april med at indtage øen og nærmest for udvist tapperhed blev de to kompanier G og I stationeret der som øens besætning. Det var et sumpigt og usundt sted, hvor mange blev syge, og nogle vossinger døde der.

Her kan ikke tages plads til beskrivelse af alle de slag og træfninger, regimentet var med i, men kun opregne noget af det vigtigste.

De otte kompanier af regimentet forlod efter en kort tid øen

nr. 10 og drog til Corinth, Miss., saa til Gesenta og Nashville, Tenn.; saa til Louisville, Ky., hvorpaa de deltog i slaget ved Perryville den 8de oktober 1862, der sikrede staten Kentucky for nordstaterne. Den 26de december samme aar havde de en træfning ved Nolensville, Tenn. Saa stod det store slag ved Stone River og Murfreesboro den 31te december til 2den januar næst efter, hvor Anders L. Fosse og Knut I. Vike faldt, Ellin; P. Sime og Knut L. Gjermø saaredes. Det begyndte egentlig den 27de december for regimentet, som var i spidsen. Stone River og Murfreesboro er i det samme strøg. Slagfeltet strakte sig i videre kreds.

Ved Murfreesboro blev regimentet stationeret til ud i juni 1863, da det drog mod Chickamauga, men havde paa denne strækning flere træfninger. Slaget ved Chickamauga stod den 19. og 20. september. I dette slag faldt der mange af regimentet og mange toges tilfange eller var saarede, saa der ved opstillingen efterpaa ikke var 100 mand igjen. Nils Eide blev saaret; Anders T. Røthe og Sivert A. Leidal blev fanget. Men nu kom de paa øen nr. 10 stationerede kompanier igjen til regimentet og endel rekrutter kom senere, saa det kunde holde sin plads.

Næste slag af betydning var ved Chattanooga den 25de november, da regimentet var med at storme Missionary Ridge. Saa var det med paa general Shermans marsch gjennem Georgia til Atlanta ved havet. Paa denne var de med den 25de februar i træfningen ved Buzzard Roost, den 13de mai ved Resaca, den 17de mai ved Rome. Saa var det slaget ved New Hope Church, som det oftest er kaldt. Det norske regiment var dog ved Allentown, hvor mange faldt, og ved Picket Mill. Det kaldes ogsaa slaget ved Dallas, hvor Ivar Evangerhaug faldt. Det holdtes den 25de til 27de mai og var det værste, som regimentet var med i. Det mistede omtrent halvparten af sine folk i faldne, saarede og fangne.

I slutningen af juni 1864 var det kampene i Kennesaw fjeldene, hvor Lars N. Bolstad af vossinger faldt. Fra 28de juli til 2den september var det beleiringen af Atlanta fandt sted. Den 31te september var der en træfning ved Janesboro. Ved Lovejoy var der kampe fra 2den til 6te september.

I flere af disse slag var der med vossinger fra andre afdelinger, som det vil sees af beretningen om dem. I de forskjellige slag faldt, saaredes eller toges der tilfange vossinger, hvorom meget kunde fortælles. Flere døde i fangenskab, medens nogle kom helseløse hjem.

Den mest berygtede fangeleir var Andersonville, hvor nogle vossinger var. Andre var i Libby prison, som ikke var stort bedre.

Det 15de Wisconsin regiment blev udmønstret i Madison, Wis., den 13de februar 1865. En stor tilstelning var gjort istand for dets tilbagekomst. Man ventede at se et seierstolt, prægtigt regiment soldater. Det blev en sørgefest. Mange norske mødte frem for at se sine slegtninger. Endel af dem, de ventede, var der ikke. Andre var afmagrede, halvt krøblinger, saa det blev et sørgeligt syn ved statskapitoliet i Madison, da de kom der, hvorfra de i 1861 havde draget ud med godt mod, livsglade og sterke.

* * *

Af andre afdelinger, hvori der deltog vossinger, kan især nævnes komp. G, 22de Wis. Inf. Regiment, hvori der var mindst fire vossinger fra Wiota, af hvilke en faldt og to blev saaret; det 27de Wis. Inf. Regiment, hvori der var mindst seks vossinger, af hvilke fire døde af sygdom. I 6te Iowa Kav. Regiment stod adskillige fra Voss. Det var sendt mod indianerne i Dakota Territory. Dette var ogsaa tilfældet med 1ste Dak. Kav. Reg., hvori flere vossinger var med. Ellers var der vossinger med i mange andre regimenter. Det vilde ha været paa plads at give en samlet beretning om de afdelinger, træfninger og slag, hvori vossinger deltog, men det vilde bli en bog for sig selv, og her skal derfor kun opregnes soldaternes navne i alfabetisk orden og i hvilke afdelinger de stod, forsaavidt de kjendes. Af de fleste findes biografier ellers i bogen.

Kapteiner:

Knut Ivarson Seim, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.

Anders Arnfinson Bryn (Brown), Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.

Brevetkapteiner:

Anders Larson Fosse, Komp. H. 15. Wis. Inf. Reg.

Peder Anderson Vinje, Komp. B, 31. Wis. Inf. Reg.

Løitnanter:

Knut Erikson Rjoe (Williams), Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.

Knut Rognaldson Opkvitne (Matson), Komp. G, 13. Wis. Inf. Reg.

Ole G. Thompson (Ygre eller Opheim), Komp. A, 15. Wis. Inf. Reg.

Lars Sjurson Gjerald (Stevenson), 58. Ill. Inf. Reg.

Erik Styrkson Lødve (Erickson), Komp. E, 38. Wis. Inf. Reg.

Sersjanter:

Brynjolv Sjurson Fletre, Komp. A, 49. Wis. Inf. Reg., 11te februar 1865—27de september 1865.

Amund Pederson Sivle, Komp. A, 15. Wis. Inf. Reg.

Arnoldus Schlanbusch, Komp. A, 15. Wis. Inf. Reg.
 Magne Pederson Veisene (Samson), Komp. B, 66. Ill. Inf.
 Reg., som først var 14. Missouri Inf. Reg.
 Sjur Olson Vike (Wilson), i 6. Iowa Kav. Reg.

Korporaler:

Nils Torgerson Bakketun, Komp. I, 49. Wis. Inf. Reg.
 Lars Nilson Bergsli, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.
 Berge O. Brække (Lee), Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.
 Nils Jakobson Eide, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.
 Viking T. Fanestøl (William Thompson), Komp. H, 27. Wis.
 Inf. Reg. Hvervede sig 19de august 1862; døde ved Snyders
 Bluff, Miss., 26de juli 1863.
 Fredrik Fleischer, Komp. A, 15. Wis. Inf. Reg.
 Arnfin Torbjørnson Gjerde (Thompson), Komp. H, 27. Wis.
 Inf. Reg. eller H, 15. Wis. Inf. Reg.
 Arne Amundson Gjøastein, Komp. G, 15. Wis. Inf. Reg.
 Anders T. Røthe, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.
 Knute Nelson (Kvilekval), 4. Wis. Kav. Reg.
 Anders Torsteinson Saude (Andrew Thompson), vistnok
 Komp. E, 15. Wis. Inf. Reg. Hvervede sig i Manitowoc, Wis.,
 31te oktober 1861; faldt ved Bald Knob 24de juni 1864.

Menige:

Helge Helgeson Akslebjørg, Komp. I, 46. Wis. Inf. Reg.,
 hvervede sig i Blue Mound, Wis., 9de februar 1865, udmønstret
 27de september samme aar.
 Nils Vikingson Berge, Komp. G, 16. Wis. Inf. Reg. Draftet
 19de december 1864, udm. 5te juni 1865; blev gift med en pige
 Ohnstad (Sogn), og bosat nær Cambridge, Wis. Sønnen Wil-
 lard var i verdenskrigen.
 Ole Sjurson Bergstad (se foran).
 Sjur Johnson Bjørgaas, Komp. H, 27. Wis. Inf. Reg. Kaldte
 sig Johnson.
 John Iverson Bidne, Big Canoe (se foran).
 Lars Nilson Bolstad, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.
 Knut Arneson Bolstad, Fertile Minn. (se senere).
 Albert (Arnfin) Josefson Bryn (Brown), Komp. G, 15. Wis.
 Inf. Reg.
 Bjarne Arnfinson Bryn (Brown), se foran.
 Nils Larson Bystøl, Komp. K, 28. Wis. Inf. Reg.
 Bjarne Olson Een, Komp. I, 49. Wis. Inf. Reg.
 Ole Larson Een (se under Lars Een), Big Canoe, Iowa.
 Godskalk Knutson Eide (Knutson), 8de Wis. Inf. Reg.
 Lars Knutson Endeve, 9de Minn. Reg. Bosat senere ved
 Rushford, Minn.

Ivar Anderson Evangerhaug, Komp E, 15. Wis. Inf. Reg. Hvervede sig 7de november 1861; faldt ved Dallas eller New Hope Church 27de mai 1864.

Peder Anderson Evangerhaug, Ivars bror, hvervede sig i samme afdeling; døde paa et sindsygehospital i Washington, D. C., den 11te september 1864.

Nils Anderson Evangerhaug, den tredie bror — draftet 28de september 1864 ved Taylor, Wis.; udm. 2den juni 1865.

Knut Gulleikson Fadness, Komp F, 45. Wis. Inf. Reg.

Peder Pederson Fenne, stod i 5te Wis. Reg., reorganiseret (se foran).

Samson Fliseram stod i 27. Iowa Reg.

Ole Larson Fosse, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.,

Steffen Larson Fosse, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.; senere farmer paa Koshkonong; gift med datter af Anders Grimestad. Søn Vt. Dr. Fosse i Madison, Wis.

John Olson Førde, 1ste Dak. Kav. Reg. 1862—'65 mod indianerne.

Lars Olson Gjeitle, Komp. K, 15. Wis. Inf. Reg.

Lars Olson Gjerdager, 15. Wis. Inf. Reg.; kaldte sig vistnok Larson. Blev saaret; døde i soldaterhjemmet, Milwaukee, Wis., omkring 1912.

Anders Johnson Gjerdager (A. P. Johnson), hvervede sig i Chicago som haandverker i konstruktionskorpset.

Peder Johnson Gjerdager i samme afdeling som broderen Anders.

Klaus Erikson Gjerald, Komp. G, 22. Wis. Inf. Reg.

Knut Larson Gjermo (Larson), Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg.

Knut Larson Grindeland, kaldte sig Knutson, Komp. F, 9de Iowa Kav. Reg.

Isak Nilson Grimestad, 8de Ill. Inf. Reg.; kaldte sig Olevson.

Lars Klauson Grimestad (Lewis Isaacs), søn af Klaus Isakson Grimestad, Jefferson Prairie; blev dødelig saaret af kugle i slag.

Magnus Anderson Grotland, 27. Iowa Reg.

Ole Anderson Grotland, 27. Iowa Reg.

Anders Olson Graue — søn af Ole Anderson Kyte (Graue), hvervede sig vistnok fra Jefferson Prairie.

Nils Olson Graue, 9de Minn. Reg. (se senere).

Erik Trondson Græe, draftet, Komp. D, 53. Wis. Regiment, som sloges sammen med det 15de Wis. Reg.

Ole Haga udgik fra Big Canoe.

Nils Knutson Haga, Komp E, 85. Iowa Reg.; transført til Komp. K, 34. Iowa Reg. Udgik fra Decorah, Iowa. Født 1834, død ved Hatton, N. Dak., 1905; gift med datter af Lars Een.

- Bjarne Amundson Hefte, Komp D, 28. Wis. Reg.
 John Oddson Helland, Komp. G, 22. Wis. Reg.
 Gulleik Larson Helland, Komp. G, 22. Wis. Reg.
 Odd Nilson Herre, Palmyra, Wis. (se foran).
 Nils Amundson Himle, 6te U. S. Kav. Reg.; udgik fra Decorah, Iowa.
 Ellick Nilson Himle, vistnok i 15. Wis. Reg. — søn af Nils E. Himle.
 Lars Hegland, ukjendt ellers.
 Ivar Kolbeinson Helgeland (se foran).
 Knut Erikson Hagen — vistnok samme som Lassehaug — kaldte sig Erikson; stod i Wis. Kav.; døde 1876; gift med Sigvor L. Lee, Spring Prairie.
 Mikkell Anderson Holehaug, 1ste Dak. Kav. 1861—'65.
 Lars Anderson Hole, Komp. G, 15. Wis. Reg.
 Knut Nilson Horveid, Komp. H, 15. Wis. Reg.; hvervede sig i Leeds, Wis., 21de november 1861; toges tilfange ved New Hope Church; døde i Andersonville fangeleir.
 Styrkaar Larson Jordalen, Komp. B, 15. Wis. Reg.
 Nils Gulleikson Kinne, Komp. G, 22. Wis. Reg.
 Ole Larson Kinne, Komp. F, 45. Wis. Reg.; kaldte sig Kindem; hvervede sig i Leeds, Wis., 24de januar 1865; udm. 17de juli samme aar.
 Brynjulv Davidson Kløve, Komp. 34 og 38, Iowa Reg.
 John Haldorson Kvilekval, Komp. A, 15. Wis. Reg.
 Haldor Johnson Kvilekval, forannævntes søn; var vist ogsaa i 15. Wis. Reg. (se foran).
 Torsten Pederson Kvarme, vistnok i et Illinois Reg.
 Anders Anderson Kyte, hvervede sig vistnok paa Spring Prairie, Wis., hvor han efter krigen opholdt sig til han senere reiste til Iowa.
 Elling Nelson Lie (Rdl.), Komp. H, 27. Wis. Reg. 20. august 1862; døde i Mound City, Ill., 9de august 1863.
 John Nelson Lie — Ellings broder; indkaldt i slutningen af krigen; farmer i Perry, Wis.
 Josef Nilson Lie (Lee), Komp. F, 45. Wis. Reg. 28de januar til 17de juli 1865.
 Sivert Anderson Lee, Komp. H, 15. Wis. Reg.
 Sjur Arnfinson Leidal (Starkson), Komp. H, 15. Wis. Reg. 22de januar 1862; døde 3die april 1864 i Danneville, Va.
 Knut Magneson Langeland, Komp. G, 9de Iowa Reg.
 Ole Bottolfson Lunde, 1ste Dak. Kav. Reg.
 Nels Styrkson Lødve (Erickson), hvervede sig i Palmyra, Wis., i Komp E, 46. Wis. Reg. den 8de februar 1865 som musiker; var udmønstret 27de september 1865.

Odd Pederson Løne, kaldte sig Ed. Peterson, hvervede sig i 9de Minn. Inf. Reg.

Erik Løne, var i krigen, ellers ukjendt.

Knut Larson Mosefin, tjente tre aar i et Wisconsin regiment i krigen og stod under general Thos. Post.

Torsten Larson Mosefin, født 1835, hvervede sig i Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg. i Cambridge, Wis., 19de oktober 1861; blev saaret ved Atlanta. Er opført paa æresrullerne for tapperhed. Udmønstret 1865.

David Larson Mølster, skrev sig D. L. Davidson, hvervede sig i Komp. H, 47. Wis. Reg., i 1864.

Lars Nilson Nakka, hvervede sig ved Beaver Creek, Wis.

Knut Vikingson Nedkvitne, kaldte sig Williamson, hvervede sig i Komp. H. 27. Wis. Inf. Reg., fra Deerfield, Wis., den 15de august 1862, døde i St. Louis, Mo., 17de december 1863.

Torsten Nesheim, Big Canoe, Iowa, udgik vistnok fra Decorah, Iowa.

Sjur Njaatveit.

Gjetle Brynjulvson Nordheim, Komp. H, 1ste Bat., 16. U. S. Infantry.

Ole Davidson Nyre hvervede sig ved St. Ansgar, Iowa, i 24. Iowa Reg. og var til øvelse i Dubuque, Iowa.

Anders Davidson Nyre, stod i 4de Independent Wis. Battery — the Old Glory.

Colbein Olson Opheim, stod i 6te Iowa Cavalleri og var med dette sendt mod indianerne i Syd Dakota.

Anfin Torstenson Ringheim, hvervede sig i 4de Iowa Reg. Han blev i slaget ved Mission Ridge saaret i en fod, men kom sig igjen.

Gulleik Knutson Rokne, Komp. F, 15. Wis. Inf. Reg.

Peter Sjurson Reque, Komp. G, 16. Wis. Inf. Reg., var draf-
tet 19de september 1864, udmønstret 5te juni 1865.

Torger Larson Røthe, Komp. H, 15. Wis. Inf. Reg., hvervede sig i Deerfield, Wis., 9de februar 1864; udmønstret 20de mai 1865 (se foran).

Anders Olson Selland — Løhaug — hvervede sig i 1862 og var først med i indianerkrigen i Syd Dakota, og var med til krigens slut.

Arnoldus Schlanbush, sergeant i Komp. A, 15. Wis. Inf. Reg. (se biogr.).

Theodor G. Schlanbush, Sheridan, Ill. (se biogr.).

Ole Olson Selland, Løhaug, hvervede sig i Elk Creek, Dak. Terr., og tjente i indianerkrigen; stod i Komp. B, 1ste Dak. Kav. Reg.

Amund Larson Skiple, skrev sig Amund B. Larson, Komp. G, 20. Wis. Inf. Reg., hvervede sig den 12te august 1862.

Torgels Larson Skiple — Amunds broder — Komp. G, 20. Wis. Inf. Reg. — det samme som broderen.

Ole Arneson Skiple, hvervede sig i Cambridge, Wis., i Komp. H, 27. Wis. Inf. Reg., den 13de august 1862; døde 31te august 1863 i Paduca, Ky.

Mons Arneson Skjervheim, i kavaleriet.

Peder Arneson Skjervheim, i infanteriet; var med ved Vicksburgs beleiring (se Axelslegten paa Skjervheim).

John Anderson Skiple (Aga), kaldte sig Anderson, hvervede sig i Krogssalle, Wis., i Komp. C, 11. Wis. Inf. Reg. Døde i Brashear City, La.

Ole Nilson Skjelde, Komp. B, 15. Wis. Inf. Reg., hvervede sig i Cambridge, Wis., den 24de oktober 1861; døde paa Island No. 10 den 14de mai 1862. Han var født paa Fitje 1837, broder af Aslag Nilson Fitje i Deerfield.

Knut Gulleikson Skjerveggen, Komp K, 15. Wis. Inf. Reg. Hvervede sig i Mitchell Co., Iowa, 28de januar 1862; afskediget syg 9de december 1864 (se biogr.).

Joseph Nilson Sonve, kalder sig Nelson, hvervede sig i Wiot, Wis., og stod i Komp. —

Ole Larson Stalheim, kaldte sig Lewison. Han var med i indianerkrigen fra 1862 til 1865; udgik fra Decorah, Iowa.

Lars Larson Stalheim (Lewison), Oles broder, var med i krigen og sendt til syden.

Anders Stalheim.

Ole Olson Styve, stod vistnok i et Minnesota Reg., var fanebærer, var siden bosat i Albert Lea.

Ivar Thorbjørnson Skutle, kaldte sig Sampson, hvervede sig i Komp. K, 32. Wis. Inf. Reg. i Lowell, Wis., 15de august 1862; udmønstret 12te juni 1865.

Nils Skutle (Hardbakken) var ogsaa i krigen som gammelmand og stod i et Wisconsin Regiment.

Svend Oddson Tesdal, født 1822 og gift med Brita K. Rokne, bosat paa Koshkonong; var med i krigen, uvist i hvad regiment.

Ivar Iverson Tøen, hvervede sig i Blue Mound, Wis., den 9de februar 1865 i Komp. I, 46 Wis. Inf. Reg.; udmønstret 27de september 1865.

Ivar Knutson Tøen (Tone), var i krigen, uvist hvad regiment. Boede senere ved Bolan, Iowa.

Amund J. Tveito.

Nils Bergeson Tillung, hvervede sig i Minnesota i U. S. Regular Army og var med først mod indianerne, saa i syden.

Lars Litlere — Tillungs søskendebarn — stod i samme regiment en tid.

Brynjulv Uhre — eller Ore — var med i indianerkrigen.

Ole Nilson Urland — skrev sig Orland — var i indianerkrigen og udgik fra Decorah, Iowa.

Sjur Sjurson Ulvund, kaldte sig Andrew Ulven.

Sjur Olson Vike, kaldte sig S. O. Wilson, var med i 6te U. S. Kavalleri, som udgik fra Decorah, Iowa, mod indianerne.

Knut Iverson Vike, Komp. F, 15. Wis. Inf. Reg.; hvervede sig, faldt ved Stone River.

Gulleik Arneson Vinje (Gullack Anderson), Komp. G, 22. Wis. Inf. Reg. (se biogr.).

Nils Olson Vinjum — mor fra Stalheim, Voss — var med i indianerkrigen i Syd Dakota.

Isak Torsteinson Ygre (Hermanson), Californien Regiment mod indianerne (se biogr.).

Ole Sjurson Ygre (Severson), var med i krigen, uvist i hvad regiment; boede sidst i Eugene, Ore. (se foran).

Ole Severson, Komp. H, 8. Wis. Inf. Reg.; faldt ved Tupelo, Miss., 3die juli 1864; skulde være fra Voss.

Mons Olson Ygre, Komp. D, 10. Minn. Inf. Reg. (se biogr. under Ole N. Ygre).

Knut Olson Ygre, Komp F, 15. Wis. Inf. Reg. (se biogr.).

Nils Torkelson Øfstedal, blev borte i krigen (se biogr.).

Jacob Larson Øye, Fertile Minn. (se biogr.).

VOSSINGER I NORD DAKOTA.

De første vossinger i Nord Dakota, om hvem vi har nogen beretning, var Mons Olson Meringen og Styrk Anderson Kvitne, der begge, saavidt det vides, endnu lever. Styrk Kvitne skriver paa forfatterens forespørgsel derom følgende: "Jeg vil forsøge at give endel underretning om, hvem som var den første af os vossinger i Nord Dakota. Det var uden tvil Mons O. Meringen. Han kom til Moorhead eller Fargo i oktober 1877. Han var i Fargo, da jeg kom der den 28de februar 1878. Vi tog os da hver sin kvart sektion land i nærheden af hverandre, ikke langt fra Fargo, paa preemptionretten. Senere fandt vi ud, at det var noget lavt og vaadt, saa vi gav det op. Mons tog da en kvart nord for Sheyenne River og jeg tog en kvart her i Trail county, som jeg flyttede til i 1879. Her kom endel vossinger samme vaar, men flere senere. Det maatte være i juni 1878. Jeg var i Fargo den tid og talte da med flere af dem. De reiste til Goose River og tog sig land der. Det var Helge Dolve, Hal-dor Nestaas, Torstein Skjeldal og Ole Urland."

Foranlediget af Kvitnes brev blev en forespørgsel ogsaa

sendt til Mons Meringen, som bor ved Dennison, Minn. Han svarer, at det var enten i 1876 eller '77 han traf Styrk Kvitne i Fargo. "Det som bragte mig til at reise derhen, det var at jeg tænkte paa at se efter land. Jeg var da i min ungdom, og jeg tog en 'claim' i Red Riverdalen — 16 mil nord fra Fargo — 1 mil fra Red River, som jeg provede op og solgte. I 1888 flyttede vi til Goodhue county, Minn., hvor vi siden har boet," skriver han.

Her har vi da beretning om de første vossinger i Nord Dakota og kan gaa videre. Dog kan det berettes, at Ivar Larson Rokne ogsaa kom til Nord Dakota i 1877. Om Mons Meringen er fortalt før, saa Kvitne blir den næste.

Styrk Anderson Kvitne var født paa Kvitne, Raundalen, Voss, den 1ste januar 1854 af forældrene gaardbruger Anders Styrkson Kvitne, født Tøn, og Gjertrud Olsdatter Graue. Hans fader var opfostret hos Torbjørn og Gunvor Traa, da bedstefaderen, Styrk Larson Tøn, døde tidlig. Hans mors forældre var Ole Graue og Inga Baardsdatter Osgjerd og søster af Martha, førnævnte Kolbein Graues hustru. Styrk udvandrede i 1875; fulgte skibet "Adriatic" og landede i New York. Reiste derfra til Decorah, Iowa, og fik Arbeide som skomager — et fag han havde lært paa Voss. Derfra drog han i februar 1878 til Fargo, Nord Dakota, og tog sig land. Paa det, han tog i Trail county, har han siden havt sit hjem. Det ligger nær Buxton. Foruden landet har han hus i byen.

I 1887 indgik han i ægteskab med Oline Klemmentson og har otte børn: Albert, født 1888, Olida 1889, Bertel 1896, Gertie 1898, Samey 1899, Mabel 1901, Adolph 1902 og Joseph 1908. Kvitne har været medlem af skolestyret, hører til den norske lutherske kirke og Vosselaaget; er republikaner i politik. Han har forfattet flere pene digte. I 1885 var han paa besøg til Voss. Han har havt 6 søskender: Barbraa (død), Inga paa Kvitne, Voss; Ole i Minneapolis, Minn.; Anna i Hawley, Minn.; Martha d. y., død.

Helge Nilson Dolve, født paa Voss 2den februar 1849, gift med Ragnild Rognaldsdatter Nestaas, født 5te juli 1850 (af Miltzow- og Dalæt), udvandrede i 1875; kom til Nord Dakota i 1878 og tog sig land paa preemption i nærheden af Portland, i Trail county. Der forblev han siden. De har fem børn: Nils O. Dolve, født 1881, gennemgik Bruflat Academy, Portland, N. Dak., 1896—'97; Luther College, Decorah, Iowa, 1897—'98; gradueret fra Mayville akademiske afdeling ved Nord Dakotas universitet i 1906 med graden B. A., og fra den juridiske afdeling i 1907 med graden L. L. B. Har siden praktiseret som advokat i Velva, N. Dak. Gift den 2den juli 1908 med Anna Grims-

tvedt og har to børn: Samuel Harald, født 1ste september 1909, og Nils O. jr., født 10de mai 1916.

Robert M. Dolve, født 26de juni 1883, er professor ved agricultural College, Portland, N. Dak.; Ole H. Dolve, født 26de mars 1885; Mary Dolve, født 26de juni 1890; Lewis G. Dolve, født 20de mai 1892, og Clara L. Dolve, født 9de juni 1894 — alle i Portland, N. Dak.

Torstein Olson Skjeldal — skrev sig Scheldal — var født paa Skjeldal, Voss, den 3die november 1849; udvandrede i 1875, fulgte skibet "Adriatic" og landede i New York; reiste derfra til sin farbroder Claus K. Skjeldal, Big Canoe, Iowa; begyndte med farmarbeide; var saa handelsbetjent til han i 1878 drog til Nord Dakota og tog sig land i nærheden af Hatton, Steele county. Der har siden været hans hjem. Den 9de november 1879 indgik han i ægteskab med Martha Knutsdatter Bjørge fra Highlandville, Iowa, og har fire børn: Ole Cornelius Scheldal, født i Steele county den 1ste oktober 1880, var et aar paa Bruflat Agricultural College og et aar paa Aakers Business College; gift med Anna Bentley af Grand Forks; blev regnskabsfører i Esmund, N. Dak.; Henry Oliver Scheldal, født 25de november 1881, er i Mayville, N. Dak.; G. Rosalia Scheldal, født 10de mars 1883, gik et aar paa Bruflat Academy og et aar paa Dakota Business College, er bogholder for Fargo Forum i Fargo, N. Dak.; Ivar Gustinus, født 27de oktober 1884, bor i Hatton, N. Dak.

Torstein Skjeldals forældre var gaardbruger Ole Knudson Skjeldal (af Miltzow- og Dalæt) og Ranveig Eriksdatter, født Seim. Der var fem søskende i familien: Knut, paa farsgaarden Skjeldal; Erik, handelsmand i Highlandville, Iowa; Ole, gaardbruger paa Seim, Voss; Ragnild, gift med Ole Klauson Skjeldal, Voss; Inger, gift med lærer Arnfin N. Seim Rekve, Voss; Haldor, død ung.

Ole Nilson Urland, skriver sig Orland, var født paa Voss i 1840 af forældrene Nils Vikingson Repaal og Britha Olsdatter Ronve. Paa morsiden er han af Miltzow- og Dalæt. Morfaderen Ole Olson Ronve var med i krigen fra 1807 til '14. Orland blev gift paa Voss med Anna Gilbaarene og udvandrede i 1858. De reiste til Big Canoe, Iowa, hvor hans søskendebørn fra Nordheim var. Under borgerkrigen hvervede han sig i 6te Iowa Kav. Reg., som sendtes til Dakotaerne for at holde orden paa indianerne; kom tilbage til Big Canoe, hvorfra han i 1878 drog til Nord Dakota og tog sig land i Steele county nær Portland, hvor han siden har boet.

Haldor Rognaldson Nestaas, antog navnet Henry Nestoss, var født paa Nestaas, Voss, den 28de december 1854 af forældrene Rognald Rognaldson Nestaas og Magli Knutsdatter, født

Skjeldal — begge af slegterne Dal og Miltzow. Han udvandrede i 1875, fulgte skibet "Adriatic"; landede i New York; drog til sin morbroder Klaus K. Skjeldal i Big Canoe, Iowa; begyndte med farmarbejde; reiste i 1878 i forannævnte følge til Nord Dakota og tog sig land i Trail county nær Mayville; flyttede senere til Opportunity, Wash., hvor han siden forblev. Gift i 1886 med Olina Olson; har tre børn: Mabel, født 2den april 1887, gift med W. Krause, Wilbur, Wash.; Oscar Nestoss, født 19de august 1892, er gift, bor i Wilbur, Wash.; Emma, født 10de august 1894, Opportunity, Wash.

Nestoss er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke. Han har seks søskende: Knut R. Nestoss, født 1845, snedker i Seattle, Wash.; Ragnild Dolve, født 1850; Ingeborg Nestoss, født 1852, Portland, N. Dak.; Eli (Mrs. K. Liland), født 1846, Hatton, N. Dak.; Anna (Mrs. E. Skjervheim), født 1858, Locust, Iowa; Ole R. Nestoss, født 1865, Leeds, N. Dak.

Ole Rognaldson Nestaas — forannævntes broder, antaget navn Nestos — født paa Nestaas, Voss, den 14de august 1865; udvandrede i 1881, fulgte skibet "Kronprins Fredrik"; landede i Baltimore og reiste til Mayville, N. Dak. Har været bosat som farmer ved Leeds, N. Dak. Blev gift den 4de februar 1886 med Julia Seim fra Winneshiek county, Iowa (af hardangerslegt); ingen børn. Han har i 20 aar været formand i townstyret. Republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke.

Baard Larson Rokne, kaldte sig Lewis Rockne, søn af Lars Mikkelson Rokne, som udvandrede med familie i 1850 (se foran), tog sig preemption land i Trail county nær Portland, N. Dak., i 1878 og forblev der til sin død 1913. Efterlod sig familie.

Gjertrud Larsdatter Rokne, Baards søster, født 1829, gift med Mikkell Lunde, tog sig preemptionland i Trail county, N. Dak., i 1878 samtidig med broderen. Hun døde omkring 1915.

Ivar Larson Rokne (her Rockne), født 15de mars 1847, søn af førnævnte Lars Mikkelson Rokne, reiste til Trail county, N. D., i 1877 og tog sig preemptionland; blev countykasserer i 1878 og gjenvalgt to gange (se ellers foran).

Nils Sjurson Gilderhus, som før havde været nybygger paa Koshkonong, Wis., og i Dodge county, Minn., kom til Nord Dakota i 1881 og tog sig preemptionland, hvorom foran. Seks af hans børn blev bosatte i Nord Dakota, nemlig: Martha, Gunhild, Betsie, Sever, Torstein og Andreas.

Martha, født i Deerfield, Wis., den 2den februar 1845, gift 1864 med Johannes Quale fra Sogn. De reiste til Nord Dakota og bosatte sig ved Sheyenne River vest for Finley med de første nybyggere der og var med at organisere den første kirkemenighed. Hun døde i Finley, N. Dak., den 12te oktober 1916, efter-

ladende syv børn: Mrs. Albert Larson og Mrs. Albert Monson i Cooperstown, N. Dak.; Mrs. I. M. Jenson, Badger, Iowa; Mrs. Clara Wisness, Finley, N. Dak.; Nils og Syver, paa forældre-farmen ved Finley; Edwin i Sheyenne, N. Dak.

Gunhild Gilderhus blev gift med sin slegtning Anders A. Lee; Betsie, gift med Ole F. Forde, Wyndmere, N. Dak.; Sever, død, var bosat ved Manfred, N. Dak.; Torsten, bosat i Sheyenne, døde 1926; Anders, var bosat ved Aneta, N. Dak.

Anders Anderson Lee kom fra Dodge county, Minn., til Walsh county, N. Dak., og bosatte sig nær Grafton, hvor han forblev til sin død (se ellers foran).

Sivert Anderson Lee, født i Deerfield, Wis., 1845 — kom til Nord Dakota i 1879 og tog sig nybyggerland 4 mil fra Grafton (se ellers foran).

Knut Olson Nesheim, McVile, N. Dak., den første nybygger i Nesheim township, Nelson county, N. Dak., tog sig land der i 1880. Da townet i 1884 blev organiseret, fik det navn efter ham. Han var medlem af townstyret fra først af til sin død — 38 aar senere. Han var født paa Voss den 8de mars 1859; udvandrede med forældre og søskende i 1873; var først bosat i Allamakee county, Iowa, og drev med farmarbejde, indtil han med endel andre i 1880 drog til Nord Dakota — endda et territorium. De kom først til Sheyennedalen ved Valley City; fulgte dalføret i nordvestlig retning omtrent 60 mil, før de fandt tilfredsstillende land. Nesheim kom til at eie land i sec. 8, 59 og 149. I tidens løb byggede han sig moderne huse. De nærmeste byer, da han slog sig til der, var Valley City, Mayville og Grand Forks, som laa 60 mil borte.. Han blev gift i 1884 med Minnie Arlien fra naboskabet der. De fik 11 børn: Bernard, Bella og Theodor, som døde tidlig, samt Anna, i Richford; Fay, i Minnesota; Oscar, i Kloten, N. Dak.; Mathilde (Mrs. Skonnerud), McVile, N. Dak.; Lena (Mrs. Kjos), Loma, N. Dak.; Edwin, Fort Snelling, Minn.; Melvin og Henry paa farsfarmen. Knut Nesheim døde den 22de december 1919.

Odd Gjetleson Rokne (Rockne), nybygger ved Portland, N. Dak.; født paa Voss, den 9de oktober 1847 af forældrene Gjetle Johannesson Honve og Gudve Oddsatter Tesdal (Miltzowæt), husmandsfolk paa Rokne. Udvandrede i 1869; var en tid i Illinois og Wisconsin, men drog i 1881 til Nord Dakota og tog sig preemptionland i Steele county. Han døde der i november 1926. Han var gift i 1872 med Ingeborg Winden, der døde 1929. De fik 10 børn, af hvilke fire lever, nemlig Julia (Mrs. Onsaker), Blaisdell, N. Dak.; Andrew, Sunnyside, Wash.; John og Belle (Mrs. Johnson), Northwood, N. Dak. Roknes bror Anders G.

Johnson, født 1859, har ogsaa været bosat ved Northwood, N. Dak.

John Monson Skutle, eier af "The Monson Trunk" fabrik i Fargo, antaget navn Monson, født i Winnebago county, Wis., i 1853; søn af Mons Larson Skutle og Gjertrud Arnvidsdatter Skutle; tog ud fra hjemmet 15 aar gammel for at begynde for sig selv; reiste i 1873 til vestkysten og tilbragte to aar i Oregon, saa et aar i California; tog et kursus paa et forretnings-college; reiste til Chicago og arbejdede i en butik, hvor La Salle hotel nu staar.

I 1882 drog han til Fargo, N. Dak., og begyndte i landhandel; indgik i 1886 i ægteskab med Mathea Judd; solgte i 1900 sin andel i en skotøisforretning og begyndte fabrikken "The Monson Trunk Fartory", hvor alslags kufferter forfærdiges for deres udsalgssteder.

Han har tre sønner: Leigh Judd, J. Lloyd og F. B. Monson. Alle tre sønner var med i verdenskrigen og de to ældste over havet. F. B. Monson var sersjant, I. Lloyd Monson kaptein og Leigh Judd Monson 1ste løjtnant. Den ældste søn har i flere terminer været politidommer i Fargo, først valgt medens han endda var i krigstjeneste over havet. De andre to sønner driver fabrikken.

Mr. John Monson har besøgt alle stater i unionen undtagen Utah og Nevada, i sin Dodge automobil. Han er eier af "The Monson Camp" i byen Lake Alfred, Florida — et første-klasses opholdssted for turister — det bedste i staten. Det er 47 mil fra Orland og 52 mil fra Tampa paa den cementerede Jeffersons vei. Det omtales som et af de skønneste steder i Florida.

William K. Seaver (Quarme), Fargo, N. Dak., født paa Jeffersons Prairie 1857, søn af Knut Sjurson Quarme og hustru Thora Olsdatter, født Jordal. Han blev gift med Hanna Egdal og boede en tid i Hillsboro, N. Dak.; har været sheriff i Trail county, flyttede til i nærheden af Fargo, hvor de i 1920 er bosiddende. Han har to børn, Arthur og Herbert.

Nils Johnson Fosse, farmer ved Enderlin, Ransom county, N. Dak., født paa gaarden Langeland, Evanger, den 21de april 1850 af forældrene John Torkelson Fosse og hustru Sigrid Larsdatter, født Guldbraa; døbt og konfirmeret i Evanger kirke; udvandrede om vaaren 1871 ifølge med sin yngre broder, John J. Fosse; fulgte med seilskibet "Sarah", kaptein Lund — ogsaa fra Voss — førte skibet. Paa samme skib kom ogsaa Erik Grimestad, Johannes J. Gulbraa og flere. Nils bosatte sig først i Mower county, Minnesota. Om høsten 1873 indgik han i ægteskab med Gjertrud Knutsdatter Fladekval. I 1882 flyttede han

til Ransom Co., Nord Dakota, og tog homestead. Der blev han boende til sin død, der indtraf den 13de mai 1928. Han er begravet paa Vestre St. Olavs menigheds kirkegaard. Af denne menighed var han en af grundlæggerne og kirken staar paa hans homestead. Fosse var i flere aar townets assessor (ligningsmand). Han efterlod sig hustru og fire børn: Karl-Johan, Jakob, Mrs. Leo Olson og Mrs. William Christianson. En datter, Mrs. Barney Daly, er død for nogle aar siden. (Om hans slegt se andetsteds).

Erik Rognaldson Nestaas, forretningsmand i Buxton, N. Dak., skriver sig Nestoss. Han er født paa gaarden Nestaas, Voss, den 25de september 1853, søn af Rognald Anderson Nestaas, født 1811, og hustru Kari Olavsdaughter Seim; udvandrede til Amerika i 1881; fulgte med skibet "Nevada" af State line; landede i New York 27de mai samme aar; fortsatte reisen til Montevideo, Minn., hvor han forblev lidt over et aar; drog saa om høsten 1882 til Buxton, N. Dak., og begyndte egen forretning som sadelmager. Denne driver han endda. Han har etet vaaningshus i byen og desuden et farmhjem $1\frac{1}{2}$ mil derfra.

Nestoss har været formand i skoleraadet, formand i townstyret og været townkasserer. I politik er han republikaner, i det kirkelige hører han til den norsk-lutherske kirke. Af selskaber hører han til A. O. W. H. Den 28de november 1885 indgik han i ægteskab med Bertha Skogstad fra Vossestranden. De har fem børn, Eddie, født 29de november 1886 (se nedenfor); Anna, født 8de mars 1891; Emma B., født 3die mai 1897; Clara R., født 24de november 1899; Arthur R., født 24de februar 1902, skolesuperintendent i Buxton, N. Dak.

Nestoss besøgte Voss igjen i 1896 med kone og ældste søn. Han hører til en af Voss's bedst kjendte ætter. En af hans stamfædre var lensmand Mads Torbjørnson Sæve (død 1715) af adelsætten Dal, og en anden var provst Henrik Miltzow. Hans søskende er Anders R. Nestos, død paa Voss, far til guvernør R. Nestos; Ingeborg, paa Voss; Brynjulv, lærer i Moss, Norge; Ole, født 1861, i Spokane, Wash.; Lars, født 1863, i Chewelah, Wash.

Eddie O. Nestoss, Nekoma, N. Dak., født 29de oktober 1886, søn af forannævnte Erik R. Nestos, gennemgik common-skolen og forretningsskole; har været postmester i Buxton i seks aar, og har siden været assisterende kasserer i State Bank of Nekoma, N. Dak., hvor han bor i eget hjem. Han blev gift med Bertha Saure (af soløræt) den 15de juni 1910 og har en søn, Vernon Orlando, født 11te mars 1911. Han er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke, frimurerordenen og A. O. W. W. af North Dakota. Besøgte Voss med forældre i 1896.

Anders Knutson Hylle, Farmer ved Sharon, N. Dak., kalder sig Johnson; født nær Cambridge, Wis., den 31te januar 1848; søn af Knut Johnson Hylle og hustru Sigvor (se foran); gennemgik townskolen og var en tid paa akademi; blev gift 1875 med Agnette Christianson; reiste i 1882 til Nord Dakota og tog sig homestead-land ved Sharon. Foruden dette eier han adskilligt land ved Glendive, Montana, som han har drevet. Børn: Amos E., født 1883; Lovel, født 1887; Willie J., født 1890. De to sidste er farmere ved Sharon; Cora og Mable er i Sharon; Mrs. Olive Skulerud er i Spokane, Wash. A. K. Johnson er medlem af Vosselaget.

Ole I. Rockney, farmer ved Sharon, N. Dak., født ved Cambridge, Wis., i 1853; søn af Torsten Erikson Rokne og hustru (se foran); blev gift 1881 paa Koshkonong med Nicoline Jenson (Hedemarkæt); reiste i 1882 sammen med A. K. Johnson (Hylle) til Nord Dakota og tog homestead-land ved Sharon, hvorpaa han siden har boet. Børn: Torsten, Marvin, Jens, Edgar, Cicilia, Anna, Bell, Martha og Atha.

Rockney er medlem af presbyterian kirke.

Andreas Undahl Jersin, Walcott, N. Dak., født i Mosterhavn, Finaas prestegjeld, Norge, den 13de januar 1859. Hans forældre var Søren Jersin og hustru Gustava Fredrika Fleischer — datter af Johan Seckman Fleischer paa Voss. Baade slegten Jersin og Fleischer er bekendte embedsmandsslegter paa Voss og andre steder. De er komne til Norge fra Danmark.

Den første af slegten Jersin i Norge var den sidste biskop i Stavanger og den første i Christiansands bispedømme. Han var søn af biskopen i Ribe, Danmark, som døde 1634. Denne første biskops søn var sorenskriver i Sogn, og hans søn igjen var Jakob Christian Jersin, sogneprest paa Voss fra 1787 til 1807, som igjen var far til sogneprest Georg Jersin paa Voss — Eidsvoldsmanden. En yngre søn, som var personkapellan paa Voss hos faderen, var far til Søren Jersin, Andreas Undahls far, og til Bastian Jersin, som havde handel paa Vossevangen. Søren Jersin drev en tid handel paa Evanger, men flyttede senere til Mosterhavn og blev sluttelig fyrvogter paa Slotterø, Norge.

Den første af slegten Fleischer var sorenskriver Johan Seckman Fleischer, som kom fra Danmark og blev sorenskriver i Voss og Hardanger 1733. Han var oldefar til Fredrik og Christian Fleischer paa Voss og Andreas Undahl Jersins mor.

Andreas Jersin gennemgik Tanks middelskole i Bergen, Norge. Han udvandrede til Amerika i 1882, fulgte skibet "Wisconsin" af Union linjen og landede i New York den 17de mai samme aar; reiste derfra til Northfield, Minn., og fik bestilling som lærer. Saa reiste han til Nord Dakota. Der har han været

town klerk, fredsdommer og countydommer i Richland county. Sidstnævnte stilling havde han i flere terminer. Siden har han været postmester i Walcot. Han er ugift.

Jersins søskende var John Jersin i Chicago og Elisa Jersin, som tog homestead i Nord Dakota, men har senere boet i Sacramento, Calif.

Herman Petterson Bryn, farmer ved Dazey, N. Dak., født paa Voss den 5te november 1867; udvandrede til Amerika den 12te Oktober 1885; fulgte skibet "Indiana" og landede i Philadelphia, Pa.; reiste til Twin Valley, Minnesota, og begyndte som farmarbejder; reiste i 1904 til Nord Dakota og tog sig homesteadland — 160 acres, hvorpaa han siden har boet. Han har købt tilliggende land, saa han eier 800 acres. Han er især interesseret i avl af ren race Percheron hester.

Den 27de januar 1904 indgik han i ægteskab med Anna Fære, datter af gaardbruger Torsten Nilson Fære og hustru Marjo Knutsdatter Sonve. De har syv børn: Petter, født 23de december 1905; Mathea Margretha, født 15de mai 1907; Minnie Myrtle, født 17de september 1909; Clara Eleonora, født 11te april 1911; Karl, født 20de juli 1912; Torsten, født 9de april 1914; Helen Amanda, født 30te november 1910.

Mr. Bryns fader, Petter Kristian Karlson, født Prestegaard, var husmand paa Bryn; kom til Amerika 1905 og døde hos sønnen ved Dazey 19de august 1909. Bedsteforældrene var hattemager Carl Olson og hustru Methe Margrethe; boede paa Vangen. Hans mors forældre var Torgis Amundson Prestegaard og Ingeborg Steffensdatter Gjerstad. Hans søskende er: Margrethe (Mrs. O. Erickson), født 9de oktober 1851, Byron, Minn.; Karl, født 1859, døde 1894 i Twin Valley, Minn.; Christine Dortha (Mrs. Wm. Schroeder), Yoeman, Sask., Canada. Bryn besøgte Voss igjen 1901—'02.

Ole Helgeson Opland, fhv. statssenator, nu postmester i Mott, Hettinger county, Nord Dakota, var født paa Voss den 17de september 1867. Faderen, Helge Jakobson Opland, var murer og veiopsynsmand paa Voss — født i Evanger. Moderen var født paa Tesdal, Voss sogn. Ole udvandrede til Amerika i 1889; fulgte med skibet "St. Paul" og landede i New York den 14de august; reiste saa til Portland, Oregon, og fik sig arbejde; gik der paa et forretningscollege og landbrugs-college; reiste saa til Nord Dakota. Der har han i otte aar været registrar af deeds for Hettinger county, var en termin medlem af legislaturen som statssenator. Blev i 1928 udnævnt af præsident Coolidge som postmester i Mott, N. Dak. Han eier farm ved byen og har sit hjem der. I 1903 indgik han i ægteskab med Edna

Alness. De har tre tre børn: Cora Marie, født 1906; Stella Harriet, født 1910; Ester Olive, født 1914 — alle i Mott, N. Dak.

Mr. Opland er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke. I 1901—'02 var han paa besøg til Voss.

Lars Sjurson Helgeland, Aneta, N. Dak., en tid statssenator, county commissioner og countykasserer i Nelson county; var født i La Fayette county, Wisconsin, den 28de november 1858; søn af Sjur Halsteinson Helgeland og hustru, som udvandrede fra Voss i 1856 og bosatte sig i La Fayette Co., Wis. Lars drog til Nord Dakota, indehavde der stillingerne som county commissioner, kasserer og i 1913 statssenator. Han døde før 1918. Han blev gift med Hannah Tenold og efterlod sig seks børn: Simon A., født 1895; Emma C., født 1897; David G., født 1899; William L., født 1903; Guy B., født 1909, og Henry L., født 1913. Mr. Helgeland var republikaner og hørte til den norsk-lutherske kirke.

Andrew A. Ofstedal, Forbes, Dickey Co., N. Dak., var født den 9de februar 1850 paa gaarden Mæland, Evanger. Udvandrede til Amerika og drev med gaardsarbejde i Mower og Olmsted Co. til 1876. Reiste det aar til Goodhue Co. og i 1884 til Syd Dakota og satte sig til som nybygger. Har siden været der. Har indehavt stillingerne som townkasserer, assessor og supervisor, det sidste fra 1885 til 1915. Han er republikaner og lutheraner. Den 13de februar 1875 blev han gift med Maria I. Øfstedal og har 11 børn: Agathe (Mrs. H. Stai), født 1875; Anders, født 1878, Scout Lake, Sask., Can.; Johannes, født 1880, Scout Lake, Sask., Can.; Bertine (Mrs. P. Cabrud), født 1882, Grand Valley, Sask., Can.; Berent, født 1884, Scout Lake, Sask., Can.; Nils, født 1887, Ellendale, N. Dak.; Dorteia (Mrs. Alb. Perrier), født 7de mai 1890, Greve, Mont.; Klara (Mrs. L. Wakens), født 1890, Ellendale, N. Dak.; Ingebrigt, født 1892, Ellendale, N. Dak.; Anna (Mrs. Tom Havig), født 17de april 1894, Yoeman, Alta., Can.; Ingeborg (Mrs. Jorgen Nelson), født 1896, Grand Valley, Sask., Can.

Faderen, Anders Simonson, var født paa gaarden Flatkol i Exingedalen; var først gaardbruger paa Mæland i Evanger og købte saa i 1857 gaard i Øvstedal. Moderen var fra Lavik, datter af Anders Johannesen og hustru Dorteia. Hans broder Simon, født 1848, er farmer ved Fertile, Minn.

Nils Johnson Dukstad, grundlægger af Duckstad jernvareforretning i Columbus, N. Dak., var født paa Voss den 10de august 1869 af forældrene gaardbruger John Mathison Dukstad og Britha Brynjulvsdatter, født Midtbære. Hans fader var af Losnaet og Dalæt. Moderen var datterdatter af Eidsvoldsmanden Brynjulv A. Gjerdager. Han udvandrede til Amerika om

vaaren 1892; fulgte skibet "Botnova" og landede i New York i april maaned. Reiste derfra til Fertile, Minn., hvor hans broder Brynjulv et par aar før var begyndt med jernvareforretning. Han begyndte som handelsbetjent i Fertile. I 1895 tog han et kursus ved Grand Forks college. I 1906 begyndte han som den første med jernvarehandel i Columbus, N. Dak., og drev denne til sin død, der indtraf den 22de juni 1925. Han var gift den 27de mai 1892 med Britha Urdahl fra Aurland i Sogn og har fem børn: Constance, født 9de mai 1901; Hanna, født 23de juli 1903; Valda, født 20de mars 1905; Myrtle, født 4de juli 1908, og Phythas, født 23de august 1917. Duckstad var medlem af bystyret i 1910—'14. Han var republikaner og familien hører til den norsk-lutherske kirke.

Ivar Anderson Acker, Hillsboro, N. Dak., var født paa gaarden Seim, Voss, den 19de september 1886; udvandrede med sin mor om høsten 1891; fulgte med skibet "Virginia" og landede i New York. Reiste derfra til Hillsboro, N. Dak., hvor han slog sig til. Han tog graden M. A. ved Nord Dakotas universitet og har siden havt en bestilling ved legislatures reference-bibliothek. Han er medlem af K. P., M. W. A. og A. W. A. Hans fader, Andrew Acker, var født i Nidaros, Norge.

Erik Oddson Rjoe, farmer ved Michigan, N. Dak., var født paa Voss den 31te januar 1873; udvandrede i 1893, landede i Halifax, Canada, og drog derfra til Black River Falls, Wis.; drev med farmarbeide til 1896, da han tog en tur til Norge. Efter et aars tid kom han tilbage og tog atter fat med jordbrug, hvormed han siden har drevet. Han har eiet 40 acres land ved Michigan, N. Dak. I 1908 blev han gift med Amelia Johnson. Han er republikaner og lutheraner.

Nils Knutson Brekke, handelsmand i Landa, N. Dak., var født paa gaarden Brække i Guldferdingen, Voss, i 1883, af forældre Knut Bjarneson Brække og Britha Nilsdatter, født Af-dal — begge af Miltzowæt; udvandrede om vaaren 1901, fulgte skibet "Lucania" og landede i New York i april maaned; reiste derfra til Jackson, Minn., og begyndte med farmarbeide; gik om vinteren paa almueskolen; drog efter to aars tid til Nord Dakota og tog et aar senere et homestead 7 mil fra Stanley; boede i 14 maaneder paa dette og fik skjøde derpaa. Reiste derpaa til Landa, S. Dak., hvor han siden har havt sit hjem, med undtagelse af to vintre, da han var paa Grand Forks College. En tid var han postkjører, saa butikbetjent til 1914. Den 22de november det aar indgik han i ægteskab med Stella Larson (af valdresæt); blev samme aar medlem af handelsfirmaet Hagen & Co. i Landa. Med dette har han siden været. Han har ogsaa sin nybyggerfarm ved Stanley. Han er progressiv republikaner

og er medlem af den norsk-lutherske kirke, Sønner af Norge og Vosselaget. Han har tre børn: En datter, Rocella, født 14de august 1915, og to gutter. Brekke hører foruden til Miltzow- og dermed forbundne ætter ogsaa til de kjendte ætter paa Mølster og Fletre. (Se ellers under broderen Bjarne.)

Knut Johnson Løhn, farmer ved R. 1, Norwich, N. Dak., var født paa gaarden Løhn, Vossestranden, Voss, den 17de januar 1873 af forældrene John Hermundson Løhn og Durdei Bottolvsdatter, som begge var fødte paa Løhn. Hans bedsteforældre paa farsiden var Hermund Løhn og hustru Anna, født Hauge — søster af Anders og Knut Hauge. Paa morsiden var det Bottolf J. Løhn og Ingerid, født Gilderhus. Hans søskende var: Ingerid, død seks aar gammel; Anna, død 20 aar gammel; Hermund, har farsgaarden paa Løhn; Bottolf reiste til Amerika i 1890; Olav blev gift med Martha B. Grindeland og bor i Norge. Han gik paa skole til Odd Hole og blev konfirmeret af sogneprest Georg Vinsnæs i 1888, var paa Sogndals folkehøiskole vinteren 1890—1901; reiste til Amerika høsten 1895 og kom til sin onkel Colbein Seaver (Kvarme) i Mitchell Co., Iowa, i slutten af oktober. I fem aar var han i Iowa; gik paa Humboldt College vinteren 1899—1900; reiste om vaaren 1900 til Nord Dakota og tog homestead $2\frac{1}{2}$ mil fra Norwich i Ward Co., N. Dak., den 4de april. Siden har han drevet der som farmer.

Den 10de november 1909 blev han gift med Clara Christofferson fra Strømmens station nær Oslo; viet af pastor N. Larson i Minot, N. Dak. Han har fem børn: Durdie A., John E., Rakel I., Herver E. og Viking K.

Anders Knutson Raudstad, bygmester og møbelsnedker i Fargo, N. Dak., skriver sig A. Raugstad; var født paa Raudstad, Voss, den 8de juli 1858 af forældrene Knut Knutson Raudstad, født 1824, død 1901, og hustru Guri Knutsdatter Raudstad, født 1829, død 1895. Slegten er baade paa fars og mors side af Miltzowæt. Gaarden Raudstad har været i slegtens eie fra Inger C. Miltzows død i 1751 og Knut A. Raudstad boede der. Anders lærte snedkerhaandverket og drev i mange aar som bygmester paa Vossevangen. Han blev gift der med Eline Knutsdatter Sætre af "Losnaæt". Hun døde paa Voss i 1901, efterladende to børn: Knut og Guri. I 1909 udvandrede han og sønnen til Amerika; fulgte skibet Oscar II og landede i New York; drog til Arlington, S. Dak., senere til Glendive, Mont., og omkring 1922 til Fargo, N. Dak. Der er han endnu og har snedkerwerksted. Han er medlem af den norsk-lutherske kirke, Sønner af Norge og Vosselaget. Børnene Knut A. Raugstad, født 30te november 1891, er i Glendive, Mont. Guri A. Raugstad, født 3die februar 1896, er i Chicago, Ill.

SETTLEMENTER I OMEGNEN AF MINOT.

I aarene mellem 1898 og 1904 dannedes der et vossesetlement i McHenry county og et længer i nordvest i Renville county, Nord Dakota. Som et centrum mellem disse ligger nu byen Minot i Ward county. Guvernør R. A. Nestos fortæller følgende om disse settlementer, som oversat lyder saaledes:

Inden en omkreds af 50 mil fra Minot kan man finde to vossesetlementer af betragtelig størrelse. Det ene af disse ligger i McHenry county i nærheden af Granville og Denbigh, og det andet i Renville county nordenfor Minot i nærheden af Norma. De i McHenry county er for det meste fra Vossestranden og de i Renville county mest fra Evanger.

Iblandt disse nybyggere nær Norma findes saadanne navne som Knut K. Aarhus Sr., Knut K. Aarhus Jr., Lars O. Aarhus, Gulleik Aarhus, Henry Johnson Brækhus, Helge L. Brekhus, Ole E. Brekhus, Mons Brekhus, Ivar Brekhus, Nils Evanger, Helge M. Mestad, Nils H. Mugaas, Tom Larson Fadness, Ole Knutson Aarhus og Mrs. H. H. Dahl, født Løhn.

De er bosatte i et strøg, hvor jorden er udmerket skikket for farming og avlingen er til stadighed god. Resultatet af dette er, at folket staar sig godt, farmene er godt opdyrket og et anstrøg af velstand er synlig i hele settlementet. En herlig norsk-luthersk kirke staar midt i settlementet og de fleste medlemmer er vossvørginger.

I settlementet omkring Granville og Denbigh findes saadanne velkendte navne som Stalheim, Nesheim, Sivle, Jordal og Lønne. Blandt disse er: Ole S. Stalheim, Ole P. Stalheim, Knut O. Stalheim, Anders O. Stalheim, Erick O. Stalheim, Knut O. Nesheim, Mons L. Nesheim, Henrik O. Jordal, Peter A. Sivle, Ivar P. Lønne, John Kolve og andre. Henimod Velva i samme county findes Ole Hernes, Henrik Fadness, Andrew Fadnes, og nær Norwich, Knut Løhn. Det maa siges om begge disse settlementer at der i listen er nævnt bare en del, og at mange flere velkendte navne i Voss vil kunne tilføjes listen. De fleste af disse folk satte sig til der som nybyggere (homesteaders) i aarene 1898 til 1904.

Rognald Anderson Nestaas, Minot, N. Dak., advokat og forhenværende statssenator og guvernør af Nord Dakota — skriver sig Ragnvald A. Nestos. Han er født paa gaarden Nestaas, Voss, den 12te april 1877 af forældrene gaardbruger og lægprædikant Anders Rognaldson Nestaas og hustru Herborg Pedersdatter Saude; udvandrede i 1893, fulgte skibet "The Prince" og landede i Philadelphia; reiste derfra til sin farbroder Erik R. Nestos i Buxton, N. Dak., og ankom der den 4de juni; begyndte med indhøstningsarbejde paa en farm og tjente \$1.25 om da-

gen. Samme høst begyndte han paa skole; arbeidede for kost og logi hos onkelen — dels paa farmen og dels paa hans sadelmagerverksted; drev de følgende aar med forskjelligt til han i 1896 begyndte paa skole i Buxton og tog lærerexamen i april 1897; var saa skolelærer en termin; studerede derpaa et aar ved Mayville høiskole; var saa lærer et par aar, hvorpaa han igjen tog ind paa høiskolen i Mayville og graduerede derfra i 1900; drog saa til Pierce county og tog sig homesteadland, paa hvilket han boede den sommer og blev eier deraf. Om høsten 1900 blev han student ved Wisconsin universitet, og tog examen der om vaaren 1902. Begyndte næste høst at studere lovkyndighed

R. A. Nestos

ved Nord Dakotas universitet og tog juridisk examen der i 1904. Samme aar bosatte han sig i Minot og begyndte at praktisere som advokat. I 1911 var han medlem af statens legislatur, i 1913—'16 distriktsadvokat i Ward county; var i 1916 kandidat for nomination til sambandssenator og opnaede et meget stort stemmeantal. Den 28de oktober 1921 valgtes han til guvernør af Nord Dakota ved det afholdte "recall" valg, og i 1922 blev han gjenvalgt med et stemmeflertal af 30,000. I 1925 gjorde han en foredragsreise for "The Redpath Lyceum Chatauqua Bureau" over sydstatene — begyndte i Columbus, Georgia, og sluttede i Kalamazoo, Michigan, den 18de juli; tog saa en Euro-

patur; gik fra New York den 5te august; reiste til Voss og var der en 10 dages tid; holdt to foredrag i "Nain"; reiste saa til Stavanger, Oslo og Moss. Besøgte i Moss sin farbror, lærer Brynjulv Nestaas; reiste saa til Kjøbenhavn og besøgte videre Berlin, Wittenberg, Eisenach, München, Worms, Wien, Genf; —blev paa sidstnævnte sted bekjendt med nationernes forbund — reiste saa til Haag og tilbage til Amerika; aflagde et besøg i Washington, D. C., og kom til Minot igjen den 26de oktober 1925. Fik der en storartet hyldest ved tilbagekomsten. Siden har han praktiseret som advokat i sin hjemby, men har gjort mange foredragsreiser. I 1928 var han igjen kandidat for nomination som de forenede staters senator, men besejredes ved et forholdsvis ringe flertal. I 1929 gjorde han foredragsreiser for to store Lyceum organisationer.

Paa farsiden hører Nestos til de gamle slechter Dal og Miltzow og med andre dermed forbundne ætter. Hans farfader i 6te led var lensmand Mads Torbjørnson Sæve af Dalsætten, og i 8de led fogden Klaus Henrikson Miltzow, hvis hustru var af Heiberg-Benkestokæt. Ættelinjen er: Inger Klausdatter Miltzow og Knut A. Raudstad, Gudve Knutsdatter Raudstad og Torbjørn Madson Sæve, Gjertrud Torbjørnsdatter Sæve og Rognald R. Nestaas, Anders R. Nestaas og Ingeborg Eriksdatter Saude — morsøster af forannævnte Kinnesøskende — Rognald A. Nestaas og Kari O. Seim — saa Anders R. Nestaas — guvernørens fader. Hans mors forældre var Peder Hanson Saude — født i Aalvik, og Anna S. Fykse — begge fødte i Hardanger. Hans søskende er: Kari (Mrs. Engstrøm), Grand Forks, N. Dak.; Anna, gift med Halvor Dagestad, Voss; Ingeborg, gift med Ole Seim, Voss; Dr. Peder A. Nestos, Bristol, Conn.; Olav, paa farsgaarden Nestaas, Voss.

Nestos er medlem af den norsk-lutherske kirke, Sønner af Norge, A. O. U. W. og Vosselaget, hvis formand han var i 1924 —'25. Han har besøgt Voss igjen i 1903, 1920 og 1925.

Knut Olson Nesheim, farmer ved Granville, N. Dak., født paa Vossestranden den 27de januar 1840; gift paa Voss med Kari Fenne; udvandrede med hustru og et barn i 1874 og kom til Chicago, Ill.; drev der med skrædderarbeide; reiste senere til Nord Dakota og fik sig en landeiendom, hvorpaa han siden havde sit hjem og drev som jordbruger. Er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. De har havt otte børn: Tina (Mrs. Bergstad), født 1873, Sutton, S. Dak.; Albert Nesheim, født 1875, Rake, Iowa; Lena (Mrs. Smith), født 1879, Maudlin, Mont.; Martin, født 1881, Omaha, Nebr.; Carl, født 1883, apotheker i Towner, N. Dak.; Severt, født 1886, Granville,

N. Dak.; Gilbert, født 1888, Minot, N. Dak.; Theodore, født 1890, er i Minnesota.

Ole Pederson Stalheim, farmer ved Granville, N. Dak., var født paa gaarden Stalheim, Vossestranden, den 9de juli 1869; udvandrede med forældre i 1879 og kom til Dodge county, Minnesota, hvor de først tog ophold. I tidens løb blev han eier af en nybyggerfarm ved Granville og har sit hjem der. Han er medlem af den norsk-lutherske kirke, Odd Fellows, Sønner af Norge og Vosselaget. Har fem søskende i Amerika: Severt i Granville, N. Dak.; Emma (Mrs. L. W. LaValley), Granville, N. Dak.; Rognald, Charbonneau, N. Dak.; Anna (Mrs. O. L. Knutson), Roy, N. Dak., og Selmer, i Montana.

Eilef Johanneson Lavik, farmer ved Rugby, N. Dak., født den 22de februar 1852 i Exingedalen, Voss; udvandrede i 1884, landede i New York og drog til Grand county, Minn., hvor han først tog ophold. Reiste senere til Nord Dakota og har drevet som farmer. I 1889 indgik han i ægteskab med Maren Iverson og har 2 børn: Johannes, født 1890, og Hjalmar, født 1892 — begge i Rugby, N. Dak. Laviks forældre, Johannes Johnson, født 1827, og hustru Magli, født 1829, var gaardbrugerfolk paa Lavik. Hans broder, A. J. Lavik, var county auditor i Pierce county, Mont. Søsteren Ragnild er gift med Mikkell Haugen, Rugby, N. Dak. Lavik er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. I 1904 besøgte han hjembygden.

Mikkell Johanneson Haugen, farmer ved Rugby, N. Dak., er født paa gaarden Haugen i Exingedalen, Voss, den 11te september 1867; gift 1893, med Ragnild Johannesdatter Lavik, født 28de februar 1865; udvandrede i 1905, landede i New York og reiste til Rugby, N. Dak., hvor de siden har været. Der eier de en farm, hvorpaa de har sit hjem. De har syv børn: Marie, Johannes, Margrethe, Johan, Ingerid, Minnie og Kari. Familien hører til den norsk-lutherske kirke. Haugen er republikaner. Hans søskende er Andreas Haugen, Williston, N. Dak., og Anna (Mrs. Pierson), Eidseid, Sask., Can.

Knut Knutson Aarhus, farmer ved Norma, N. Dak. — antaget navn Knutson — født i Evanger den 18de december 1867; udvandrede i 1893, fulgte skibet "Etruria" og landede i New York; reiste derfra til Syd Dakota og begyndte med farmarbejde; blev gift i 1896 med Torbjørg Aarhus — datter af Johan Gulleikson og Elisabet Helgesdatter Aarhus; bosatte sig først i Mower county, Minn., var saa tre aar i Kingsbury county, S. Dak., og reiste i aaret 1900 til Nord Dakota, hvor de bosatte sig som nybyggerfolk paa den farm, de siden har eiet. De har 10 børn: Carl J., født 1897; Ingvald B., født 1899; Clara M., født 1901; Theodor R., født 1903; Alice S., født 1905; Hjalmar

G., født 1908; George L., født 1910; Thalma K., født 1912; Eleonore B., født 1915, og Bernice J., født 1917. Knutsons forældre var Knut Gulleikson Aarhus og Britha Andersdatter Styve, der tillige havde syv sønner til, nemlig: Gulleik og Lars, i Norge; Anders, i Hetland, S. Dak.; Sivert, i Fertile, Minn.; Lars, i Sargeant, Minn. (død); Ole og Keith, i Norma, N. Dak.

Knut Knutson Aarhus d. y., farmer ved Norma, N. Dak. — antaget navn Keith Knutson — født i Evanger, Voss, den 10de august 1882; udvandrede 1894, da broderen Anders var hjemme paa besøg; fulgte skibet "Lucania" og landede i New York den 25de februar; reiste først til Hetland, S. Dak., og forblev der hos broderen, som var gift, men barneløs, til konfirmeret. Drog saa til Norma, N. Dak., og fik sig en farm; blev gift med Gunda Johnson den 25de december 1916. Hans søn er Kasper Norman Knutson, født den 8de november 1917. Knutsons fader døde før sønnens fødsel og moderen, da han var 7—8 aar. (Se ellers under broderen Knut.)

Torger Larson Fadnes, farmer ved Norma, N. Dak. — antaget navn, Tom Larson — var født i Evanger, Voss, den 1ste januar 1877; udvandrede sammen med forældre i 1881 og kom til Wisconsin, hvor hans første ophold blev. Han eier nu den farm, hvorpaa han bor; blev gift den 13de januar 1904 med Britha Brekhus — datter af Sjur og Elisabet Brekhus. De er medlemmer af den norsk-lutherske kirke. Larsons fader, Lars Torgerson Fadnes, var født paa gaarden Luren — søn af Torger og Gjertrud Luren. Hans mors forældre var Ole og Ingeborg Fadnæs, som begge blev omkring 100 aar gamle.

Nils Henriksen Mugaas, nybygger ved Norma, var født i Evanger, Voss, den 28de januar 1871 af forældrene Henrik Nilson Mugaas og Martha Gulleiksdatter, født Skjerven. Udvandrede den 5te mai 1888 og landede i New York; drog saa til Deerfield, Wis., hvor hans første opholdssted blev; besøgte i 1898 fødebygden igjen. Reiste i aaret 1900 til Nord Dakota og tog det homestead ved Norma, hvorpaa han siden har boet. Blev gift i 1902 med Margretha Svensvold (Sandnæs, Norge), og har syv børn: Henrick D., født 1904; Norman D., født 1906; Magnus T., født 1908; Merit G., født 1909; Joseph B., født 1911; Martha M., født 1913, og Erling H., født 1916. Mugaas er republikaner og medlem af den norsk-lutherske kirke. Hans fader var en bror af lensmand Brynjulv Nilson Mugaas. De var otte søskende: Gjertrud (Mrs. Vestvik), Robsart, Sask., Can.; Thorbjørg (Mrs. A. Fadnes), død i Madison, Wis.; Gulleik Henriks, Madison, Wis.; Bertha (Mrs. Daly), Los Angeles, Calif.; Anna (Mrs. M. Fadnes), Cambridge, Wis.; Martha (Mrs. Carlson), Madison, Wis.; Henrikke (Mrs. C. Reese), Minot, N. Dak.

Ivar Johannesson Brekhus, nybygger ved Norma, N. Dak., født paa Brekhus, Evanger, Voss, den 14de december 1862; udvandrede den 5te mai 1888 og kom til New York den 23de samme maaned; reiste saa til Deerfield, Wis., hvor han først tog ophold. Der drev han i fem aar med jordbrug paa andel. Reiste saa i 1903 til Renville county, N. Dak., og tog homesteadland. Han blev gift i Deerfield den 21de april 1896 med Ingeborg E. Brekhus. De har seks børn: Johannes O., født 1897 (død); Elmer O., født 1901; Bertha J., født 1903; Ida K., født 1906; Alfred B., født 1911, og Julia E., født 1915.

Brekhus døde den 20de mars 1924. Han var republikaner og hørte til den norsk-lutherske kirke; gjorde i 1891 en tur til fødebygden igjen og kom tilbage i november. Hans broder var Mons Brekhus, farmer ved Norma, N. Dak.

Mons Johanson Brekhus — Ivars broder — ogsaa nybygger ved Norma, N. Dak., var født paa Brekhus i Evanger, Voss, den 16de september 1875; udvandrede i 1893 og kom til New York den 17de april samme aar; reiste saa til Kingsbury county, S. Dak., og begyndte med farmarbeide; blev gift i Lake Preston, S. Dak., den 29de november 1901 med Anna Johansdatter Aarhus; flyttede straks efter til Granville county, N. Dak., og tog homestead ved Norma. Han døde der den 15de juli 1924, efterladende hustru og otte børn: Melvin, Bernhard, Arthur, Gustav, Edward, Talmar, Mabel og Ellen. Familien hører til den norsk-lutherske kirke. Foruden broderen Ivar havde Brekhus fem søskende i Norge.

Ole Eriksen Brekhus, Norma, N. Dak., en af de første gaardbrugere som bosatte sig i Rockford township, var født i Evanger, Voss, den 25de september 1875; udvandrede til Amerika den 18de februar 1894, fulgte med "Etruria" af Cunard linjen; landede i New York paaskedag 1894; reiste derfra til Oslo, Dodge Co., Minn., hvor hans første opholdssted blev; drev først som gaardsarbeider, senere som gaardbrugsr. Eier nu i Renville Co., N. Dak., et jordbrug paa 640 acres, som han driver og hvorpaa han har sit hjem.

Han er for nærværende formand i skolestyret og fredsdommer i Rockford herred. Han hylder det republikanske parti og hører til den norsk-lutherske kirke; var Evanger menigheds delegat til foreningsmødet i St. Paul 1917. Indgik i ægteskab med Thorbjør Hauso fra Hardanger og har fem børn: Elvin, født 1902, Sanford 1906, Clara 1908, Tilla 1911, Beatrice 1917. Han har fire søskende i Amerika: Lars Johnson, Plentywood, Mont.; Knut Johnson, Weede, Mont.; Mrs. Ivar Brækhus og Mrs. Ole Knutson, Norma, N. Dak. Desuden en broder i Norge. I 1914 var han paa besøg i Norge.

Nils Ellingson Evanger, farmer ved Norma, N. Dak., født paa Evangerhaug, Voss, den 4de november 1877; udvandrede den 18de februar 1894; fulgte med skibet "Lucania" og landede i New York 5te mars næst efter; reiste til Hamlin county, S. Dak., og begyndte med farmarbeide. Blev gift der med Emma E. Johnson, født i Amerika af forældre fra Spilde, Hardanger. Reiste senere til Granville Co., N. Dak., og fik sig land, hvorpaa han bor og driver. Han er medlem af den norsk-lutherske kirke; har fem børn: Inga, født 9de juni 1906; Norman, født 1908; Selma, født 1911; Elmer, født 1914; Dagne M., født 1916. Hans fader, Elling Nilson, var født paa Rødland, Bergsdalen, Voss.

Helge Larson Brekhus, farmer ved Norma, N. Dak. — skriver sig Henry Brekhus — var født i Evanger, Voss, den 12te juni 1871; udvandrede alene fra Bergen den 7de april 1893; fulgte et skib af America Line, kom til New York den 20de april; reiste derpaa til Lake Preston, S. Dak., var først snedker, blev siden farmer. Eier nu en farm paa 640 acres ved Norma og er bosat der; blev gift den 30te mai 1907 med Anna Jørgensdatter Skjerveggen, født i Evanger, Voss, den 4de februar 1884. De har syv børn: Ludvig H., født 1908; Thelma B., født 1909; Bertha J., født 1910; Julius H., født 1912; Adolph H., født 1914; Berner G., født 1916; Lloyd R., født 1917.

Brekhus' forældre var gaardbruger Lars Helgeson Brekhus, født 1843, og Torbjørg Larsdatter Aarhus, født 1850. Af hans søskende var Andrew Brekhus i Plentywood, Mont., Lars, Anna, Guri, Sjur og Britha i Norge. I 1906 besøgte han hjembygden.

Ole Knutson Aarhus, farmer ved Tolley, N. Dak. — antaget navn, Ole Knutson — født i Evanger den 28de april 1877; udvandrede i 1895, fulgte skibet "Urania" og landede i New York den 24de juni; reiste til Hetland, S. Dak., og begyndte med farmarbeide. Han har nu en 240 acres farm ved Tolley, N. Dak., som han driver og hvorpaa hans hjem er. Han blev gift den 19de oktober 1907 med Martha Eriksdatter Brekhus og har fem børn: Julia, født 1909; Bertha, født 1911; Clarence, født 1913; Einar, født 1914; Ole, født 1916 — alle i Tolley, N. Dak. Knutson er medlem af den norsk-lutherske kirke, er republikaner; besøgte fødebygden igjen i 1906.

Helge Johanson Aarhus, farmer ved Tolley, N. Dak. — antaget navn, Henry Johnson — født i Evanger den 24de februar 1892; udvandrede med mor og søskende i 1900; fulgte med et af Allanlinjens skibe; landede i Halifax, Can., den 13de april; reiste til Lake Preston, S. Dak.; gennemgik almueskolen og var en termin paa Park Region College; har nu en farm paa 400 acres i Renville county, N. Dak., som han driver. Han er repu-

blikaner og er medlem af Evanger norsk-lutherske menighed. Hans fader, Johan Gulleikson Aarhus, født paa Saghaug 1851, søn af Gulleik og Torbjørg Saghaug, døde i 1898. Moderen, Elisabet — datter af Helge og Anna Aarhus — boede hos sønnen Helge efter sin ankomst til Amerika. De var syv søskende — 2 gutter og 5 piger: Mrs. Knut Knutson, født 1876; Gulleik, født 1877, død 1906 i Renville Co.; Anna (Mrs. M. Brekhus), født 1881; Britha (Mrs. A. J. Berg), Mohall, N. Dak., født 1884, han har været county kasserer; Ragnild (Mrs. H. Mestad), født 1889. En søster død som barn.

Lars Olson Aarhus, farmer ved Norma, N. Dak., var født i Evanger, Voss, den 12te februar 1885; udvandrede i 1903, landene i New York og drog til Hetland, S. Dak.; begyndte med farmarbeide. Reiste senere til Renville county, N. Dak., og købte sig 160 acres land, og har siden havt sit hjem paa dette. Han blev gift den 22de juni 1915 med Britha Brekhus, født den 7de mai 1894 og kom til Amerika i 1912. Deres børn er: Olav Gordon Aarhus, født 1915, og Junice Berdella, født 1917. Aarhus er republikaner og medlem af Evanger menighed, af hvilken han har været sekretær. Han besøgte Voss igjen i 1913—'14. Hans fader, Ole Larson Aarhus, født 1854, er gaardbruger paa Aarhus, Evanger. Hans søskende er Gulleik Aarhus, Norma, N. Dak., og Guri O. Aarhus, født 29de mars 1887, gift med Lars E. Johnson (Brekhus), Plentywood, Mont.

Gulleik Olson Aarhus, Norma, N. Dak., født i Evanger den 8de mai 1894; udvandrede den 10de mars 1913, landede i New York og reiste til Norma, N. Dak., og tog fat paa farmarbeide. Den 18de september 1917 blev han indkaldt til krigstjeneste og blev med i Battery E, 335te Feltartilleri; kom uskadt hjem, og har siden været farmer ved Norma.

Helge Magneson Mestad, farmer ved Norma, N. Dak., født paa Mestad i Evanger den 29de juni 1884; gik et aar paa fortsættelsesskolen paa Voss; udvandrede den 9de februar 1903; fulget skibet "Oscar II" som paa turen blev læk og fik maskinskade, saa de maatte seile til Ponto Delgada, Azorerne, hvorfra passagererne toges til New York med det tyske skib "Grosser Kurfürst". De landede den 21de mars og Mestad drog til Hernlane, S. Dak., hvor han var en tid; reiste saa til Granville county, N. Dak., og fik sig land. Han er eier af sin farm ved Norma og bor paa denne; blev gift den 11te november 1913 med Ragnild Johansdatter Aarhus, født 25de mars 1889 — datter af Johan Gulleikson og Elisabet Helgesdatter Aarhus. De har to børn: Thelma Josephine, født 1914, og Harold R., født 1916. Mestads fader var gaardbruger Magne Olson Mestad, født 1851. Hans

søskende Ole, Lars, Thorbjørg og Helena bor alle i Evanger, Voss.

Mads Olson Dagestad, Minot, N. Dak., var født paa Dagestad, Voss, den 7de juli 1880; udvandrede og fulgte med skibet "Union" til Halifax, Can.; reiste derfra til Kenyon, Minn., og begyndte med farmarbeide. Drog senere til Nord Dakota og begyndte med kjødvareforretning i Minot; blev gift den 19de januar 1910 med Ragna E. Sten fra Mayville, N. Dak.; født i Modum, Norge. Ingen børn. Hans forældre var Ole Olson Rokne, og Martha, født Dagestad.

Anders Ronve, farmer ved Minot, N. Dak. — antaget navn, Andrew Rogers, var født paa Voss den 27de februar 1886; udvandrede den 3die april 1906, fulgte skibet "Oscar II" og landene i New York. Reiste til Minot, N. Dak., hvor han siden har været.

VOSSINGER I MCKENZIE COUNTY.

I McKenzie county har været endel vossinger; men vi har kun navnene at regne. Disse, som vi har navn paa, bosatte sig som nybyggere der og vil saaledes altid have sin plads i countyets historie.

Den, som først maa nævnes og som vi har besked om tilfulde, er dommer Jacob Ellingson Eide, Shafer, der ogsaa gav og oplysninger. Om ham er dog videre berettet nedenfor. De andre er: Mathias Berge, Watford City; Christ Graue, Sannish; Lars Litsheim, Rawson; Mrs. Martha Lee, Alexander; Lars B. Rothe, Berg; Knut Bergstad, Nils Harvik, Berg. Desuden Andrew Larson, Arnegard, N. Dak., hvis mor er vossing, fader stril, John Fretheim, Rawson, og Emil Fretheim, hans bror, hvis moder er vossing, fader sogning.

Jacob Ellingson Eide, county dommer i McKenzie county, N. Dak., og bosat i Shafer, var født i Waterloo township, Allamakee county, Iowa, den 21de september 1857; søn af forannævnte Elling Jacobson Eide og hustru Inger Klausdatter Skjeldal, var hos forældrene til voksen; drog i 1881 til Dakota Territory og drev som farmarbeider til høsten 1882; reiste saa til Iowa igjen; var i aarene 1883-'87 flødekjører for meieriet i Waukon, Iowa, saa i 1887-'90 ved meieriet i Quandall, samme county. Forpagtede i 1900 sammen med en anden meieriet i Wilmington, Minn., og drev i fællesskab dette til 1894, da han kjøbte ud sin medeier og tillige kjøbte handelsstedet i Wilmington; blev gift samme aar med Ingeborg O. Hefte (ikke Voss), drev saa baade meieriet og handelen til 1901; var tillige postmester fra 1894 til 1902, da poststedet sløifedes. I 1901 slog lynet ned i handelsbygningen, i hvis anden etage han boede. Inden to timer var huset nedbrændt. Han solgte da meieriet til farmere,

satte op igjen en liden butik og drev denne til 1905, da han fandt, at det ikke gik efter ønske og solgte forretningen; drog saa til McKenzie county, N. Dak., og tog sig homestead; flyttede derhen med familie i 1906 og drev med farming, til hans helbred svigtede. I 1914 blev han valgt til county dommer og blev stadig gjenvalgt, sidst om høsten 1928. Han døde i december maaned samme aar af sukkersyge, som han havde lidt af i mange aar. Han efterlod sig hustru og syv børn: Ellin G., Ivedia C. (Mrs. Evanson), Ola N., Iver A., Sigrid M. T., Justine I. og Inger P. Eide.

Dommer Eide var medlem af Vosselaget og tog megen interesse i at høre og berette om sit bygdefolk.

Erik Aslagson Flatekval, farmer ved Havana, N. Dak., var født paa Flatekval, Voss herred, 1842, gift den 16de mai 1876 med Anna Nilsdatter Fitje, født paa Fitje 1855 — begge af Miltzowæt. Var en tid bosat paa Flatekval, saa paa Brække (Gulfj.). Udvandrede i 1901 med familie; fulgte skibet "Saxonia", landede i Boston i mai; reiste til Sargeant county, Nord Dakota, og begyndte farming. Erik døde der i 1906. Han efterlod sig børnene: Aslag, født den 22de september 1878; Anna (Mrs. P. Olson), født 7de august 1881; Nils, født 11te oktober 1885; Anders, født 17de juli 1886; Erik, født 29de december 1889; John, født 7de december 1891; Ivar, født 22de mars 1894; Kristi, født 29de mai 1896. I 1910 gjorde hans hustru med børnene John og Kristi en tur til Voss. Mens de var der flyttede de øvrige børn til Expance, Sask., Canada, og derhen reiste moderen, da hun kom tilbage om høsten; tog sig saa en kvart section homestead-land og blev bosiddende der. Hun døde 1918. Af børnene bor Aslag (Alex), John og Erik ved Ardill, Sask., Can.

Lærer Arnfin Seim og hustrus slekt.

Fire børn af ovennævntes familie er komne til Amerika, nemlig: Nils, Lars, Arnfin og Margretha. Slegten paa farsiden staar i forbindelse med Glimme-Sætre-Græe-slegter og kan følges tilbage til 1563; paa morsiden med ætterne Dal-Miltzow-Benkestok og andre. Af farslegten skal kun nævnes linjen fra Svend Aslagson Eimstad, født omkring 1720, gift med Asher Rognaldsdatter Hauge — søster af Gjertrud Lunde (se Baard-slegten Lunde); havde sønnen Arnbjørn, gift med Guri og var først paa Eimstad, saa paa Seim (Viken). Deres søn, Ole Arnbjørnson Seim, født 1783, gift med Anna Hauge, født 1787 — datter af Ole Rognaldson Hauge, havde børnene Guri Seim, Kari Nestaas og Jorund Lunde. Guri Seim, født 1820, gift med Nils Larson Gjuckestein, søn af Lars L. Gjuckestein og Brita Arnfinnsdatter Honve, blev boende paa Seim. Deres søn er Arnfin Nilson Seim, født 1855, gift 1ste juni 1880 med Inger Olsdatter

Skjeldal — søster af Erik Skjeldal i Highlandville, Iowa, og Torstein Skjeldal, Hatton, N. Dak., om hvis slekt se foran. Arnfin og Inger har siden 1883 været paa Rekve. I over 50 aar har han været skolelærer, og har desuden været meget benyttet i offentlige gjøremaal ellers. De har havt 13 børn: Nils, Ranveig, Olav (død 1908), Guri, Lars, Arnfin, Hans, Anna Margretha, Inger, Torstein, Olav d. y. og Einar. Af dem i Norge er: Ranveig, gift med Anders Agdestein, Stordøen; Guri, gift med Brynjulv Vethe, Vestbygden, Voss; Anna, gift med Amund O. Johnsrud, Ringerike; Torstein og Hans, paa Rekve, Voss; Inger, gift med Gerhard Rødal, lærer i Bamble skole ved Larvik; Olav, lærer ved Malmin skole, Sandnes, og Einar, lærer og kirkesanger i Hol, Hallingdal.

Nils Arnfinson Seim, født paa Skjeldal den 9de oktober 1880, udvandrede 19de mai 1897 og reiste til sin morbroder Torstein Skjeldal ved Hatton, N. Dak. Der begyndte han med farmarbeide. Den 8de december 1908 blev han gift med Anna Christina Eide — datter af John og Pauline (Paulson) Eide (Granvin); drev med farming i Nord Dakota til 1814; tog da et homestead i Canada; drev dette i fire aar; solgte og kjøbte i 1918 en halv sektion udyrket land i Sask., Canada, og byggede og boede paa dette. Han havde opdyrket omkring 100 acres, da han sommeren 1925 blev syg. Den 30te oktober 1925 afgik han ved døden. Han efterlod sig hustru og otte børn: Nina, født 9de februar 1910; Abner, født 24de mars 1911; Inez, født 20de oktober 1914; Ruth, født 10de juli 1917; Gladys, født 9de mars 1918; Ellen, født 18de december 1821; Vergil, født 5de august 1923; Adline, født 1ste oktober 1925 — alle i Canada.

Lars Arnfinson Seim, født paa Rekve, Voss, den 17de december 1887, udvandrede i 1906 og reiste til Highlandville, Iowa. I følge med ham var broderen Arnfin og Brynjulv K. Skjeldal. Han tog fat med snedkerarbeide og har drevet med dette. Den 25de mai 1918 hvervede han sig i Madison, Minn., til krigstjeneste og blev sendt over til Frankrig 31te juli samme aar; deltog i slagene ved St. Die sector fra 20de september til 20de oktober og ved Meuse-Argonne fra 9de til 11te november. Mellem slagene var han "military police"; stod i komp. M, 81de division. Han beskrives af kompanichefen, kaptein Bert Lyon, som af god helbred og "excellent" karakter. Den 23de juni 1919 kom han til Amerika igjen og drog til Decorah, Iowa, hvor han siden har havt sit hjem. Han blev gift der den 7de april 1920 med Sylvia Bidne, født 28de januar 1893 — datter af Peter Peterson Bidne og hustru Katrina (se foran). Deres børn er: Ruth, født 29de januar 1921; Inger, født 15de februar 1923, og Polinne, født 25de december 1926. Seim med familie bor i 107

Vernon street, Decorah, Iowa. Han interesserer sig meget for Vosselaget og hjalp til at faa mødet i Decorah istand i 1926.

Arnfin Arnfinson Seim, født den 2den oktober 1889, udvandrede i 1906 sammen med broderen Lars og Brynjulv K. Skjeldal, hvervede sig til krigstjeneste i 1917, var et aars tid paa haandverksskole og blev kobbersmed paa skibet "Princess" med rang af sergeant. Han gjorde elleve ture over havet. Blev udmønstret i september 1918. Er nu bosat i Minneapolis, Minn., og driver som reisende agent.

Margrethe Arnfinsdatter Seim, født den 12te september 1895, er i Chicago, Ill., beskæftiget ved en "beauty parlor".

Torkel Knutson Sætre (Thom Setre), bygmester og huseier i Minneapolis, Minn., var født paa Sætre, Voss, den 15de januar 1874 af forældrene Knut Torkelson, født paa Opeland 1843, og Britha Nilsdatter, født paa Bjørke 1845, gaardbrugerfolk paa Sætre. Hans mors forældre, Nils L. Bjørke og Guro J. Lie, var begge af Losna-ætten. Han udvandrede den 4de november 1893 og reiste til Minneapolis, hvor han siden har drevet som snedker og bygmester. Han blev gift den 2den juli 1904 med Mathilde Johnson, født i Zumbrota, Minn., af forældre fra Gudbrandsdalen. De har tre børn: Kenneth, 25 aar, Hourty, 18 aar, og Evelyn, 14 aar. Setre har sit hjem i 4008 Garfield Avenue; er eier af dette og flere bygninger ellers i byen. Han har besøgt Voss fem gange, siden han udvandrede. Hans bror, Nils, havde farsgaarden paa Sætre; søsteren Eline var gift med Anders K. Raudstad (se foran).

VOSSINGER I POLK COUNTY, MINN.

Et strøg, hvori vossinger i stort antal har bosat sig eller havt sit tilhold i kortere eller længere tid, er Polk county. Det er et af de nordvestre countyer i staten, beliggende i Red River dal-føret, adskilt paa vestsiden fra Nord Dakota ved Red River (Den røde elv), i hvilken Red Lake River og Sand Hill River, der begge gennemstrømmer countyet, udmunder. Af byer i countyet kanske mere kjendte blandt vossinger kan nævnes: Fertile, Fosston, Crookston (countysædet), Mentor, Maplebay og Thief River Falls. Lige paa nordsiden af grænsen er Warren i Marshall county.

De første vossinger, om hvem sikker besked haves, kom til countyet i 1879. I egnen, hvor landsbyen Fertile senere blev grundlagdes da et stort vossesettlement. Det er dog muligt, at nogen tidligere har bosat sig ved Crookston eller andre steder.

Om settlementet ved Fertile haves en forvidnelig beretning, som pastor Oscar L. Bolstad skrev i 1918. Denne vil sees nedenfor, men adskillige forandringer er indtrufne siden den var

skreven, og flere oplysninger erholdte, hvorfor et tillæg ogsaa vil findes om dette strøg i forbindelse med beretning om vossinger paa andre steder i countyet. Pastor Bolstad skriver som følger:

Nogle blade af sagaen om vosser, der har ryddet og bygget
i eller ved Fertile, Polk Co., Minnesota.

I den sydlige del af Polk county, saa omtrent midtvejs mellem St. Paul og Winnipeg paa Northern Pacific banen, ligger den trivelige lille landsby, Fertile. Fertile skal vel betyde omtrent saa meget som frugtbar; og det skulde da være venteligt, at der var noget enten ved byens indvaanere eller dens beliggenhed, der gav den ret til at bære et saa betegnende navn. Man kunde saaledes til eksempel faa den tanke, at byens indbyggere var særlig "frugtbare paa gode gjerninger", eller ogsaa, at byen var beliggende i et hvad jordbunden angik, frugtbart strøg. Hvad det første angaar, da kan det i korthed siges, at det nok maa betviles; og med hensyn til det andet, saa faar det indtil videre staa som et aabent spørgsmaal. Folk rundt byen har i senere aar holdt paa med at plante en slig masse poteter, og de skal jo ha det med sig, at de gjør jorden frugtbar. Nogle siger, at Fertile er opkaldt efter en by i Iowa ved det navn, og det kan godt være saa, for alt vi ved. Men nok er det, at byen har en pen beliggenhed, og hvad naturen ikke altid har git det omliggende strøg af frugtbarhed, har den til gjengjæld erstattet med afveksling. Der er skov og prærie, høje bakker og dybe dale. Smaa trange dalfører leder ned til elven — den lille Sand Hill, der her i utallige bøininger og vendinger bugter og snor sig frem gennem skogen og mellem tildels høje og bratte bakker og skraaninger. Undertiden ser det ud, som den lille elv vilde vende tvert om og løbe tilbage didhen, den kom ifra. Men nei, det var nok ikke meningen; thi pludselig saa braavender den igjen for saa atter at haste afsted til den røde flod for i forening med denne at fortsætte reisen til Lake Winnipeg, for saa gennem denne store indsjøs udløb at naa frem til Hudsonbugten og sin reises endelige maal — det store verdenshav. I syd for byen hæver sig en række høje sandhauger — maaske en virkning af Lake Agassiz's urolige vande, dengang hele Red Riverdalen efter lærde folks sigende var en eneste vældig stor indsjø.

Her paa disse trakter var der for godt en halv menneskealder siden endnu ingen hvide mennesker. Det var, hvad hele staten Minnesota for ikke svært langt tilbage i historien var, et opholdssted for de vilde dyr og de omstreifende indianere. I de smaa indsjøer, af hvilke der er flere rundt Fertile, byggede bæveren sine hytter og dæmninger og gravede sine slusser og kanaler; langs Sand Hill morede oteren sig med at glide ned de

bratte bakker og styrte sig ud i vandet; i solbakken laa den slue mikkellærve og soled sig, mens den graadige og paa samme tid tid feige prærievulv om vinteren gik paa harejagt og om sommeren øvede sit ødelæggelsesværk blandt de unge præriehøns, af hvilke der vrimlet allesteds. Den kanadiske graagaas og de vilde ænder var endnu ikke hverken forskræmt eller fredet. Hvor der nu er ager og eng, var der dengang tildels tætte skoge, hvor den majestætiske elg og den aarvaagne hjort endnu havde tilhold, og den store hornugle udstødte sit hemske skrig og drev en jagt, til hvilken kun nattens mørke var vidne. En og anden bøffel streifede vistnok endnu ogsaa omkring paa disse trakter; men ellers havde disse dyr trukket sig mere tilbage til de store sletter til vest. Hist og her havde indianerne plantet sine telte — wigwams; og her levede de som vildnissets frie sønner. Man saa dem overalt — dog helst efter den gamle saakaldte "Pembina Trail", der i gamle dage gik ret igjennem der, hvor Fertile nu er beliggende. Efter denne "trail" saaes de bekendte oxekjærrer — indianske "oxcarts" — at bevæge sig fremover paa veien til eller fra St. Paul. De første setlere, der saa og hørte disse kjøregreier, kan fortælle, hvorledes de udstødte en ynkkelig, jamrende lyd, naar de blev sat i bevægelse. "Vogngris" var en ukjendt og ubrugt luksus blandt rødhuderne, og kjærrerne peb og knirkede, saa det var en gru, idet de seg fremover, trukne af et dyr efter udseende at dømmes heller burde ha været brugt til vaskebræt end til kjøreøxe.

Ja, nogenlunde saadan var det rundt Fertile for omkring en halv menneskealder siden. Men det skulde snart bli anderledes. Vildnissets sønner og døtre skulde snart gi rum for en anden race — folk med et andet syn paa livet, andre opgaver, et andet maal. Folk af den hvide race begyndte at strømme ind og fæste bo paa de trakter, hvor Fertile nu er beliggende, og den røde mands velmagtsdage var snart talte. Der kom folk af alle nationaliteter, og blandt disse dannede nordmændene maaske de to parter. De fleste kom fra de ældre norske settlementer i sydlige Minnesota eller Iowa — andre direkte fra Norge. Her slog de sig til ro, og her lever de eller deres ætlinger fremdeles. Endnu idag møder vi paa disse trakter raptungede sogninger, der i veltalenhed kan gaa hvilkensomhelst af landets stortalere en høj gang; hidsige striler, hvis gemyt har meget tilfælles med en krudttønde — den er aldeles uskadelig, saa længe den ikke kommer i berøring med ilden — forresten et kjernefolk —; kvikke hallinger, staute telemarkinger, og saa tilslut sarkastiske vusser. Og det var da særlig om disse sidste — de fornemste blandt alle folkeslag, der bo paa jordens kredsløb, at her skulde skrives lidt.

Nedskriveren af disse faa historiske oplysninger angaaende vusser i og omkring Fertile vil faa lov at sige, at de er skrevne efter opfordring. Han bad sig fritat og henviste til en mand, hvem han troede var særlig skikket til at skrive en kort saga om vusserne fra Fertile-bygden; men fik det svar, at vedkommende vossing netop var blit valgt som sekretær for et "creamery", og det var at befrygte, at dersom han nu skulde gi sig ikast med dette historiske arbejde, saa vilde hele sagaen bli til smør. Nedskriveren vil da gjøre et forsøg. Er sproget ikke som det burde være, saa husk han har aldrig seet Norge og faar det rimeligvis aldrig at se heller. Er ikke de historiske oplysninger paalidelige eller fuldstændige nok, saa kjære læg skylden paa kilderne. Er nogen udeladt, saa er det ikke gjort med vilje. Og endelig, om nogen føler sig stødt, saa faar han trøste sig med, at det kunde ha været langt værre.

Vusserne var blandt de aller første til at bosætte sig i det strøg, hvor Fertile nu er beliggende. De første kom allerede vaaren 1879. De var Lars A. Bolstad og hans to brodersønner, Einar og Knute Nelson. De flyttede fra Dodge Co., Minn., og tilbagelagde veien i en prærie "schooner". Det tog dem vistnok adskillig tid; men de kom dog engang om sommeren til i nærheden af, hvor Fertile nu ligger; og her tog de sig alle tre homesteadland side om side. Lars Bolstad og Einar Nelson levede paa sine homesteads til sin død. Einar Nelson døde høsten 1917. Hans hustru døde i 1914. Hun var en datter af Lars Opheim fra Voss, der boede en række af aar i Dodge Co., men kom saa til Polk Co., hvor han døde for snart 30 aar siden. Af deres børn bor sønnen Nils for tiden paa det gamle homestead — en søn var i krigen og en anden bosat i Canada. De øvrige bor i eller ved Fertile med undtagelse af en datter, som bor i Minneapolis.

Lars Bolstad døde vaaren 1915 i en alder af 80 aar. Han efterlod sig enke og to sønner, af hvilke den ældste fremdeles bor paa farmen, mens den yngste er prest i den norsk-lutherske kirke og for tiden har kald i Brainerd, Minn. Enken efter Lars Bolstad lever endnu. Hun er fra Evanger paa Voss.

Knute Nelson solgte sit homestead og begyndte forretning. Han vendte dog snart tilbage til landlivet og vedblev i mange aar som farmer, indtil han for nogle aar tilbage flyttede til Fertile, hvor han fremdeles bor. Han har nu i omkring fem aar været byens postmester. Ulig de fleste andre "Vosse-Knuter" har Knute Nelson i Fertile været demokrat lige fra fødselen af. Han har fem sønner, af hvilke tre for tiden tjener i onkel Sams hær eller flaade.

Dette var i 1879. Omkring et aar senere, om høsten 1880, kom Lars Bolstads to brødre, Knut og Nils. Ogsaa de kom fra

Dodge Co., Minn. Knut var veteran fra borgerkrigen. Han boede paa sit gamle homestead nær Fertile indtil et halvt aars tid før sin død, da han flyttede ind til byen. Han døde vaaren 1917. Knut efterlod sig seks sønner og sex døtre. Af sønnerne er to i forretning i Fertile, to driver farming nær byen, en er skolebystyrer i en by i Nord Dakota, og den yngste er for nærværende deputy sheriff i Polk Co. Døtrene er alle bosiddende i eller omkring Fertile. Nils Bolstad døde høsten 1897. Hans enke samt en søn og en datter, bor fremdeles paa den gamle farm et par mil fra Fertile.

I juli maaned 1881 kom saa Dr. A. Nelson, en broder af de allerede omtalte Einar og Knute Nelson. Dr. Nelson havde en tid praktiseret som læge i omegnen af Albert Lea, Minn., lige indtil Sand Hills bredder, omtrent et par mil i nordøst fra, hvor Fertile nu ligger, havde Jacob Aldal taget sig land allerede i 1879. Denne Jakob Aldal var fra Aldal paa Voss. Han flyttede senere nærmere Fertile, hvor han boede indtil sin død, vaaren 1907. Endel af hans familie bor endnu ved Fertile.

Hos Jakob Aldal fik Dr. Nelson sig en midlertidig tomt og begyndte sin praksis som egnens første læge. Saa i februar 1882 kom Andrew Opheim fra Opheim paa Voss. Andrew havde opholdt sig en tid i sydlige Minnesota, Wisconsin og Iowa. Han og Dr. Nelson var gamle kjendte og skolekamerater fra Voss. Begge var seminarister og skolelærere fra Norge. Disse to gik nu sammen i forretning paa Aldal, som stedet blev kaldt efter Jakob Aldal. Firmaets navn blev Nelson & Opheim og var i mange aar velkjendt over hele det nordlige Minnesota.

Det var vistnok ogsaa ved disse tider — straks efter Aldals grundlæggelse, at disse nybyggere gennem den norske synode kaldte pastor A. Ofstedal til sin prest og sjælesørger. Ofstedal antog kaldet og betjente i mange aar menigheden i og omkring Fertile. Pastor Ofstedal, der nu bor i Chicago, er som bekjendt vossing og har været Vosselagets formand.

Nelson & Opheim vedblev at drive forretning paa Aldal, indtil Northern Pacific byggede gennem dette strøg om høsten 1886. Da flyttede de til Fertile, hvor de endnu en tid vedblev at drive forretning i fællesskab, indtil omkring nittiaarene, da firmaet blev opløst. Dr. Nelson byggede et stort og tidsmæssigt apotek og viede fra nu af sin tid udelukkende til sin apotekerforretning og lægepraksis. Dr. Nelson døde vaaren 1908. Nelsons apotek blev overtaget af hans søstersøn, apoteker Nils Vasenden fra Vasenden paa Voss. Mr. Vasenden er en paalidelig mand og gjør det godt.

Andrew Opheim byggede en stor murstensbygning — den første og største af sit slags i Fertile. Assisteret gennem en

aarrække af sin brodersøn, Styrk Opheim, og senere af sin søstersøn, Odd Eide, drev Opheim i denne sin store og vel indrettede murstensbygning i mange aar en meget udstrakt forretning i klæder og kolonialvarer. Andrew Opheim døde om vaaren 1915. Styrk Opheim reiste tilbage til Norge, hvor han for tiden bor som gaardbruger paa Voss.

Odd Eide er fremdeles i Fertile. Odd kom til Amerika høsten 1899. Efter at ha opholdt sig en tid i Fertile, reiste han ud til vestkysten, men kom snart tilbage med det faste forsæt aldrig mere at forlade vossekolonien ved Fertile. Men saa blev der uroligheder i Norges politik. Det var vist forviklinger i landets udenrigspolitik det gjaldt, og Odd blev kaldt hjem. Det var om vaaren 1909. Efter at ha ordnet med de politiske forhold i det gamle land, kom Odd om høsten tilbage til Amerika, og traadte atter ind i tjeneste hos sin onkel Andrew. Efter dennes død har Odd drevet forretning paa egen haand. Han er for nærværende Fertiles borgermester. Odd er gift med en datter efter afdøde Dr. Nelson. De eier et pent hjem og blandt andet en søn, som heder Knut.

Men tilbage til gamle dage. Vi er ikke færdig med de første vossepionerer endnu. De første, som vi da vil gjøre til gjenstand for en betragtning, er brødrene Opheim, Knut og Ole, der kom til disse trakter saa tidlig som vaaren 1880. Knut kom i mars og Ole senere ud paa vaaren. Begge kom fra sydlige Minnesota. Knut blev vossing i Norge. Som seminarist og skolelærer kom han i en ung alder til Amerika og bosatte sig i Dodge Co., Minn. Her blev han snart en flittig gransker af "Skandinaven", i hvis skole han opdroges til ægte republikaner. Siden de dage har Opheim altid taget en aktiv del i politiken. Gennem de mange aar han har boet ved Fertile, har han indehavt flere tillidshverv i sit town og skoledistrikt. Han har ogsaa af og til holdt religionsskole og altid været en særdeles kirkelig interesseret mand. Han var saaledes en af stifterne af Evangelers lutherske menighed, hvis sekretær han har været i over 25 aar. Han er gift med en datter af den nu afdøde, men i sin tid bekendte vossing, Sjur Brækhus i Dodge Co., Minn. De har otte børn ilive, af hvilke tre er i Canada, en søn i Montana, en datter i Nord Dakota, mens de andre bor i eller ved Fertile.

Ole Opheim blev ogsaa i lighed med broderen Knut i en forholdsvis ung alder stærkt paavirket af "Skandinaven" og sluttede sig af ganske hjerte til det republikanske parti. Forresten har Ole været for meget optat med andre sysler og gjøremaal til at ofre politiken meget af sin tid og opmærksomhed. Det saa mørkt ud, hvor Ole for snart 40 aar siden tog sit homestead; men hvor Ole for frem, blev der snart lysere udsigter, selv paa

det mørkeste "grubbeland". Da Oles land tildels grænser ind til Toten og Hallingdal, har det hændt af og til, at han har maattet ligge paa grænsevagt. Oles hustru stammer fra Fadnes paa Voss. Sønnen L. E. Opheim er registrar of deeds i Clearwater county, Minnesota.

Omtrent ved de tider 1880, da brødrene Opheim kom til disse trakter, kom ogsaa vossingen Johannes Rongen, der tog sig land omtrent en mils vei fra gamle Aldal. Rongen blev snart en af de mest velstaaende blandt farmerne i dette strøg. Han bor endnu ved Fertile, men har for mange aar siden overladt driften af sin veldyrkede farm til sine to sønner, Lars og Brown, der er driftige karer og staar sig godt.

Fremdeles til denne samme periode maa regnes Herlaug Mestad fra Mestad paa Voss, der som gammel ungkar fremdeles bor nogle mil ud fra Fertile. Noget senere engang i 1883 kom de to brødre Jakob Larson Thoe og Filip Larson Thoe. De flyttede ind fra sydlige Minnesota. Jakob bor fremdeles paa sin farm. Tre af hans sønner er ogsaa bosiddende ved Fertile. Broderen Filip reiste for flere aar tilbage til vestlige Canada.

Og saa maa vi ikke glemme den mand, der paa grund af sine mange levedage kan kaldes "vossernes Metusalem", Gulleik Styve eller "Gamle-Styven", som han blev kaldt i daglig tale, der som spræk syttiaaring kom fra Styve paa Voss til trakterne omkring Fertile endnu i de dage, da gamle Aldal var paa høiden af sin magt og herlighed. Gamle-Styven var i flere aar en kjendt skikkelse baade paa Aldal og ellers blandt de ældre og yngre vossinger i nabolaget. Han begyndte dog omsider at længes tilbage til sin hjemlige strand, og skjønt nær de otti, reiste han en vakker dag tilbage til Norge. Han ankom til det gamle land vel og lykkelig, levede endnu i mange aar, indtil han endelig døde som den ældste af alle gamle vossinger. En søn, Anders Styve, boede en række af aar ved Fertile, hvor hans familie fremdeles bor. En datter er gift med Brown Fadnes fra Voss. Ogsaa de bor ved Fertile.

Dette var da nogle vusser, men paa langt nær ikke alle. Vi vil nu forsøge at nævne gruppevis eller familievis nogle flere, særlig af de der kom til Fertile kolonien gennem tiaarene fra 1880 til 1890. Blandt disse kan da nævnes Ole J. Tyssen, som tog homestead der, hvor Fertile blev bygget, og brødrene Knutson fra Voss, nemlig Knut, Lars, Anders, Brown Ole og Andreas. De bor alle endnu i Fertile med undtagelse af Anders, der i over 25 aar har boet som farmer i Roseau county. Af de andre, saa har de enten havt eller ogsaa fremdeles har de forretning i Fertile. Ole har saaledes en ægte norsk kaffistova, der er blit som et hovedkvarter i mad og kaffiveien for den nor-

ske befolkning i og rundt Fertile. Ved siden af, at han forstaa sig paa den kunst at koge kaffi, er Ole ogsaa en forstandig jæger og landmand, mens hans broder Lars er mere af en stille mand, der læser Ibsen og grubler over dybe filosofiske spørgsmaal. Lars er dog ikke blit saa fordybet i Ibsen, at han har glemmt sin forretning. Sin butik ivaretar han med kløgt og indsigt. Hos ham gaar filosofen og forretningsmanden haand i haand, hvad som oftest ikke er tilfældet. En af hans sønner har i flere aar været i onkel Sams tjeneste som marinesoldat.

Knut Knutson er for tiden byens politi; Andreas svinger malerkosten. Begge har de familier. Brown drev ogsaa i lang tid en meget udstrakt forretning, men har i de senere aar trukket sig tilbage fra det mere urolige forretningsliv, og sammen med sin søn sælger han nu slige ting som skinke, flesk og rullepølse baade til læg og lærd.

Ved denne tid — tiden mellem 1880—1890, kom ogsaa brødrene Lars og Nils Nilson og deres to søstre, Guri og Britha. Alle disse hørte til den samme Nelson familie, af hvilken tre allerede er nævnt, nemlig Einar, Knute og Dr. A. Nelson. Nils Nelson var seminarist fra Norge. Efter sin ankomst til Amerika studerede han videre og blev læge. Som saadan praktiserede han en tid i Red Wing, Minn., og senere i Fertile, hvor han døde i 1899. Lars Nelson hvervede sig som soldat. I den spansk-amerikanske krig gjorde han en tid tjeneste paa Cuba og senere paa Filipinerne, hvor han blev syg og døde. Hans jordiske levninger hviler nu paa Little Norway kirkegaard ved Fertile. Guri er gift med Erik Dahle, farmer ved Fertile, og Britha er gift med den før nævnte Lars Knutson i Fertile.

Fremdeles hørende til samme tidsrum kan nævnes nogle fra Duckstad paa Voss, nemlig: Lars H., Lars K. samt Brown Duckstad. Ligesaa bør nævnes Brown Horvik, brødrene Westerheim, Nils og Isak; og endelig brødrene Fadnes, alle fra Voss. Lars H. Duckstad er farmer ved Fertile. Han bor paa en vakker solbakke tæt ind til den svenske grænse. Lars K. Duckstad drev en tid forretning i Fertile, men trak sig for endel aar siden tilbage. Hans hustru er en søster af brødrene Knutson. Brown Duckstad har i flere aar drevet isenkramforretning i Fertile og er blandt byens rigeste mænd. Hans ældste søn, kaptein J. B. Duckstad, er graduent fra United States Military Academy, West Point, N. Y. Nils Westerheim, der kom til Amerika i 1884, har i mange aar drevet restaurantforretning i Fertile, mens broderen Isak flyttede længer mod øst og bor som farmer ved Lengby, Minnesota. Brown Horvick købte sig land tæt ind til Fertile, hvor han drev som farmer til sin død, sommeren 1905. Af brødrene Fadnes, Knut, Gulleik og Anders, der

alle har eiet land og drevet farming ikke saa langt fra Fertile, er Knut etsteds ude i vesten, Gulleik er død og Anders er vel "rancher" og bankør i Montana. Disse hører da til perioden mellem 1880 og 1890.

Saa er der fremdeles andre vusser, der kom lidt senere. Blandt disse merker vi os Nils Mugaas og Joe Fosse. Nils Mugaas kom fra Norge til Fertile-bygderne tidlig i nittiaarene. Han var allerede ved ankomsten til dette land blit interesseret i agerbrug og fædrift; men da i disse dage statens agerbrugsskoler ikke var saa almindelige som de nu er her i de nordlige og vestlige stater, saa gav Nils sig i tjeneste hos vossingen Einar Nelson, hvor han altsaa fik sin første uddannelse. Saa studerede han videre hos den velkjendte storfarmer Andrew Hoff, ogsaa boende ved Fertile, hvor han tog sin examen engang mod slutningen af forrige aarhundrede. Efterat han saa havde indlagt sig endel praktiske kundskaber i Nord Dakota, blev Mugaas for omkring ti aar siden ansat som agronom og bestyrer for fæafdelingen ved Wild Rice barnehjem, Twin Valley, Minn., hvilken stilling han endnu indehar. Nils er en grepa kar; vossing fra top til taa.

Joe Fosse kom fra Nord Dakota vinteren 1891. Joe kommer oprindelig fra den saakaldte Exingedal, og er saaledes vossing, om ikke netop fra høgavoss. Denne omstændighed volder dog ikke Joe noget særligt besvær. Han trøster sig med, at det er med disse vusser, der kommer saa at si fra "udkanten", som det var med røgepølsen i Norge: den var bedst i begge ender. Joe er ikke saa lidet af en filosof, skribent og folketaler. Han behandler sociale og politiske spørgsmaal med indsigt og forstand. Hans hustru døde for flere aar tilbage. Hun var en datter af den allerede nævnte Sjur Brækhus. Han har mange sønner og døtre, der har taget sig godt frem.

Saa til de nyere udgaver af vusser ved Fertile hører Gulleik Gulleikson Aarhus og Simon Simonson. Gulleik er er dygtig farmer, ivrig afholdsmand og er i besiddelse af store talegaver. Simonson er snedker og som saadan har han bygget de fleste huse og staldbygninger rundt Fertile. Han er en bredskuldret exingdøl med en sterk røst og svære legemskræfter.

Af andre vusser, der i længere eller kortere tid har opholdt sig i eller ved Fertile, kan nævnes Knut P. Mugaas og Nils P. Mugaas, Mattis Duckstad og Nils Duckstad; Helge Olson Rørge og Jacob Rørge, brødrene Nils og Jacob Horvik, brødrene Gulleik og Helge Flage, Lars S. og Ole og Gulleik Bolstad; Knut Gjeitle, Helge Fadnes og Viking Vesterheim. Flere af disse er døde, og af de der endnu er ilive, har de alle forladt trakterne ved Fertile og taget bopæl paa andre steder. Af vos-

ser, fødte i Amerika, og som har boet ved Fertile, kan nævnes Dr. K. A. Glimme, uddannet tandlæge ved Minnesota universitet, og bankpræsident Ed Mossefin, søn efter Mads Mossefin i Crookston, Minn.

Saa er der endnu flere fra Voss fremdeles boende ved Fertile, der endnu ikke har været nævnt. Der er Ole Ofstedal og Mrs. Johannes Ofstedal og sønnerne Ole, Lars, Jakob og Johannes. Der er Simon Ofstedal, en broder til pastor Ofstedal i Chicago. Simon har meget land og mange sønner og døtre, bosciddende i Polk county. Fremdeles Anders Brækhus og Helge Brækhus, Mrs. Knute Johnson, Mrs. Ole Aune og Mrs. Hans Julson, der alle stammer fra Voss. Ligesaa i Maple Lake trakten — en 8—10 mil ud fra Fertile — træffer vi mænd og kvinder fra Voss; saaledes til exempel Ivar Møen og Knut Olson. Begge disse har i mange, mange aar boet i nærheden af den vakre indsjø Maple Lake, til hvis kjoelige bredder folk fra fjern og nær gjennem den varme sommertid søger hen.

Der har ved Fertile som ved andre steder blit store forandringer paa de sidste 40 aar. Ingen oxcarts bevæger sig nu mere langsomt frem efter den gamle "Pembina Trail". Efter denne samme trail løber nu med vindens hurtighed ikke blot disse saa almindelige Fords, men 6-cylinder Buicks eller "7-passenger Overlands". De smaa eller mindre loghuse er borte og mere tidsmæssige bygninger opført. De fleste af de første setlere omkring Fertile sover nu den lange søvn under græstorven paa en af de tre kirkegaarde, der alle ligger paa bakkerne ikke langt fra den lille Sand Hills bredder. Og idet den lille elv en stille sommernat iler forbi de bakker og skraaninger, i nærheden af hvilke disse gamle rydningsmænds jordiske levninger hviler, da er det som om den sagtner farten og nynner et mindevers over deres grave.

Deres gjerning er endt. De er blit borte. Ingen ser dem mere. Snart er vor gjerning endt. Snart er vi borte. Snart ser ingen os mer. Lad os, som endnu er ilive, ta afstand fra deres skrøbeligheder, glemme deres feil, men hædre og efterfølge deres dyder.

Og hermed vil nedskriveren af denne korte saga om vosserne i og omkring Fertile slutte med Ivar Aasens ord:

"Lat oss inkje forfederne gløyma
under alt, som me venda og snu,
for dei gav oss ein arv til aa gjøyma,
han er større enn mange vil tru.

Lat det merkjast i meir enn i ordi,
at me halda den arven i stand,

at naar federne sjaa att paa jordi,
dei kan kjenna sit folk og sit land."

Badger, Minn., februar 1918.

O. L. Bolstad.

Til foranstaaende beretning af pastor Bolstad om vossingerne ved Fertile, skal endel nærmere oplysninger tilføies om personer, hvis biografier haves.

Knut Nelson Bolstad, som med broderen Einar og farbroderen Lars Bolstad kom til Fertile-egnen i 1879, antog navnet Nelson, var født paa Bolstad, Evanger, Voss., den 28de februar 1857, søn af Nils Arneson Bolstad, som døde i Evanger 1915. De var otte søskende, af hvilke Knut var den fjerde. Han udvandrede i 1873 og reiste til Dodge county, Minn., hvor hans bror og onkel var. Blev butikbetjent der i 1878, til han i 1879 drog til Polk county og tog sig homestead i Garfield township, bogført 19de mai det aar. Drev en tid sin farm; blev saa i 1881 handelsmand paa Aldal og postmester; var med at organisere townet og var første ligningsmand (assessor) 1880; county commissioner i 1882. Senere var han i mange aar fredsdommer, supervisor og townklerk; var en tid formand i townstyret. Han solgte sit første land, men købte senere en farm igjen og drev denne i mange aar. Flyttede omkring 1914 ind i byen Fertile; blev det aar udnævnt af præsident Wilson til postmester der og havde stillingen til 1923. Han døde i Fertile den 23de januar 1926. Han var gift den 24de juni 1882 med Martha Brunborg — datter af Odd Knutson Brunborg og hustru Anna Knutsdatter Fadness, Spring Prairie, Wis. Ni børn: Norman O., Richard A., Edwin R., Luella, Leonora, Knute Martin, Olga L., Arthur og Thea L. Tre af sønnerne var med i verdenskrigen — Edwin i marinen, Martin, sersjant i marinen, tjente 18 maaneder og var med i okkupationsstyrken i Tyskland. Arthur var i armeen.

Jacob H. Aldal, nybygger ved Fertile, Minn., var født paa gaarden Aldal, Evanger, Voss, den 19de februar 1847; udvandrede i 1871 og kom til Winnebago county, Iowa; købte sig land og forblev der til han i 1878 tog en tur til Norge; kom igjen næste aar, reiste da til Albert Lea, Minn., og derfra samme aar til Polk county, Minn., og tog sig land 1½ mil nordøst for det nuværende Fertile; reiste tilbage til Iowa, men kom igjen næste aar; satte op hus, leiede dette ud i 1881 til butik og byggede sig et andet hus. Dr. Arne Nelson og Anders Opheim satte sig — som andetsteds nævnt — til der, og posthuset Aldal, bestyret af Knute Nelson, var legeledes der, til dette forlagdes til Fertile i 1887. I Aldals nye hus holdtes nogle af de første gudstjenester, og pastor A. Ofstedal blev indsat der som prest for menigheden

Little Norway. Jacob Aldal var med i townstyret og var med at stifte Little Norway menighed, i hvis styre han var. Han blev gift den 1ste december 1880 med Aagøtha I. Øfstedal. De fik syv børn: Hans, Iver A., Gilbert, Cora A., Theodore E., Clara G. og Agnes. Jacob Aldal døde den 7de juni 1907.

Magne Aldal — Jacobs bror — kom ogsaa til Fertile-egnen i 1880. Han er død — vistnok ugift.

Brynjolv Horveid, født paa Voss, kom til Fertileegnen i 1880 og forblev der. Han døde i 1905. Han var gift med Anna Larsdatter Opheim, søster af Knut og Ole Opheim. Hun blev gjen-gift med Gulleik Fadnes, Scoby, Mont., som ogsaa er død. Hun og Brynjolv havde børnene: Louisa A., født 1885; Elise, født 1887; Bertha, født 1888. Brynjolv var med at stifte Little Norway menighed.

Anna Oddsdatter Brunborg, født paa Spring Prairie, Wis., den 23de oktober 1857 — datter af Odd Knutson Brunborg og Anna Knutsdatter Fadnes — blev gift den 24de juni 1882 med Axel Morvik (Aasene, Midthorland), og var nybyggerfolk ved Fertile. Anna døde den 6te februar 1889. Tre børn, hvoraf en datter, Rosa (Mrs. O. J. Viken), født 1883, lever.

Knut Arneson Bolstad — brøder af Lars og Nils Bolstad og nybygger ved Fertile ligesom de, var den første, som udvandrede af disse brødre. Han var født i Evanger, Voss, den 30te november 1839; kom til Dodge county, Minn., og arbejdede hos Ole Sjurson Sætre de første aar; var med i borgerkrigen og stod i 11te Minn. Inf. Reg.; blev gift med Ingeborg Erickson (Rovang) fra Valdres; kom til Garfield township, Polk county, i 1880 og tog homestead. Han døde 1917. Sex sønner og sex døtre overlevede ham og bor fremdeles i og omkring Fertile. Eddy har klædesvarehandel i Fertile; Arne, bosat i byen; Willie, butikbetjent der; Nellie bor paa det gamle hjemsted; Otto, gift med Ellen — datter af Knut Opheim — er farmer; Oscar (se nedenfor); Gurina, gift med Hans Strem; Ida, gift med Ole Strem; Julia, gift med Oscar Viken; Mabel, gift med Oscar Landgren; Thea og Emma.

Oscar Knutson Bolstad, Fertile, Minn., søn af forannævnte Knut Arneson Bolstad, var født i Dodge county, Minn., den 30te juni 1880; flyttede med forældrene til Polk county; gennemgik Park Region Luther College og graduerede i 1901. Var en tid deputy sheriff i Polk county, saa sheriff og boede da i Crookston; er gift med Anna Griffin og har børnene: Glenna, født 8de april 1913, og Ellsworth, født 2den november 1916.

Arne Nilson Bolstad (Nelson), Fertile-egnens første læge og apoteker, var født paa Bolstad, Evanger, Voss, den 9de mars 1851; blev i 1868 udexamineret fra Voss lærerskole og samme

aar tilsat som midlertidig lærer i Ronvekredsen paa Voss; udvandrede i 1873 og kom til Dodge county, Minn. Studerede medicin; praktiserede som læge i Hartland, Freeborn county, og Albert Lea, Minn.; blev gift med Bessie Hatleberg; flyttede i 1881 til Garfield township, Polk county, Minn., og satte sig til som læge paa Aldalsfarmen, hvor han sammen med Anders Styrkson Opheim ogsaa begyndte med apothek og handel; flyttede i 1886 til Fertile, da jernbanen kom der. I 1892 blev fællesskabet med Anders Opheim ophævet, og han anlagde byens første apothek — det samme, som nu drives af søstersønnen, Nils K. Vasenden. Som egnens første læge og apotheker blev han vidt bekendt. Han døde den 2den mai 1908. Der fødtes ham fem børn, men fire døde i ung alder. Hans datter Clara Ragnild Nelson blev gift i 1910 med Odd Knutson Eide, Fertile, Minn.

Dr. Arne Nelsons søskende var: Knute Nelson, Einar Nelson, Dr. Nels Nelson, Britha (Mrs. Lars Knutson), Guri (Mrs. Erick Dahle), Lars Nelson, som var korporal paa Philipinerne, og Guro, gift med Knut Vasenden og var bosat paa Bolstad. Deres søn er Nels Vasenden, Fertile.

Anders Styrkson Opheim, handelsmand i Fertile, var født paa Opheim, Vestbygden, Voss, den 14de november 1844, gennemgik Voss lærerskole og var en tid lærer i Norge; udvandrede i 1871; fulgte skibet "Caspian" og landede i Quebec; drog til Spring Prairie, Wis.; drev de første aar farmarbejde om somrene og holdt religionsskole om vintrene. Et aars tid var han i Chicago efter den store brand; drog senere til Freeborn county, Minn., hvor han holdt skole for "Konferensen"; besøgte Norge i 1880; kom tilbage i 1881 og reiste til Polk county, Minn., hvor han sammen med Dr. Arne Nelson (Bolstad) begyndte handel paa Aldalsfarmen $1\frac{1}{2}$ mil nordøst for det senere Fertile; flyttede i 1886 til Fertile, hvor jernbanestation anlagdes, og drev fremdeles sammen med Dr. Nelson til 1892, da de opløste fællesskabet, og Opheim byggede et stort to-etages forretningshus af mursten, hvori han siden drev handel. Han døde den 5te april 1915, ugift. Hans forretning overtoges af søstersønnen Odd Knutson Eide, som længe havde været handelsbetjent hos ham.

Opheim tilhørte en gammel slekt paa Voss, om hvilken et kort uddrag her skal gives.

Opheimsslegten i Vestbygden, Voss.

Lars Gulleikson Opheim, gift 1650 med Sigrd Olsdatter, var bosat paa gaarden Opheim, eiede to trediede af den, men brugte den hele gaard. I den tid var der faa, som eiede sit gaardsbrug paa Voss, og han var da en af bygdens mest velstaaende mænd. To børn kjendes:

Ingeborg Larsdatter Opheim, gift omkring 1703 med lens-

mand Mads Torbjørnson Sæve af adelsslegten Dal. De fik seks børn: Sofie, Kristi, Britha, Margretha, Torbjørn og Gjertrud, som alle stiftede familier. Britha blev gift med Claus Knutson Finne og Torbjørn med Gudve Knutsdatter Raudstad — begge af Miltzowæt og andre kjendte adelsætter.

Gulleik Larson Opheim, gift med Gjertrud Knutsdatter, boede paa Opheim. Børn: Lars (se nedenfor), Ole, bosat paa Gjerdager, Knut, paa Røte, Synva, paa Gjerdager, Sigvor, gift med Lars Tillung, Ingeborg, gift med Styrk B. Væthe.

Lars Gulleikson Opheim, havde farsgaarden paa Opheim.

Lars Larson Opheim gift med Anna (vistnok anden gang med Kari Knutsdatter Eide 1762); havde børnene Lars, Knut, Gulleik, Mari, Sigrid, Gjertrud og Anna. Om Knut se nedenfor. Mari blev gift med Ole Rekve og var mor til Torstein O. Saude, som udvandrede med hustru og sønnen Gulleik i 1840 (se foran).

Knut Larson Opheim blev gift med Anna Styrksdatter Fjose — søster af Ivar Styrkson Vike og Lars Styrkson Lemme (se Vike- og Bratager-slegten). De havde tre børn: Lars, Styrk og Anna (1—3).

1. Lars Knutson Opheim, gift med Brithe B. Væthe, boede paa Opheim. Tre af børnene: Knut, Gulleik og Anna, kom til Amerika. Knut L. Opheim var bosat ved Bode, Iowa. Hans søn, Lars Knutson Opheim, har været countykasserer i Humboldt county, Iowa. Gulleik L. Opheim, født paa Opheim den 16de september 1841, udvandrede 1862 og kom til Wisconsin; var en tid paa Koshkonong og Spring Prairie; drog i 1864 til Fillmore county, Minn., og bosatte sig ved Rushford som farmer; flyttede i 1911 ind i byen og døde der den 3die juni 1925; var gift 1868 med Isabell Thompson. Fire børn: Anna og Lewis i Rushford, Minn., Martin, dentist i Chicago. Et døde ungt. — Anna L. Opheim, gift med Brynjulv O. Berge og bosat i Chicago, døde 1922.

2. Styrk Knutson Opheim, født den 1ste april 1805, død 1846, gift med Anna Godskalksdatter Øvre Opheim, født 7de mars 1808, død 1905, om hvis slekt se nedenfor. Deres børn var: Anna, død ung; Godskalk, gift med Sigrid Nilsdatter Vestrheim, og bosat paa Opheim, har en datter Anna, født 1872, i Amerika. Kari, gift med sløidlærer Torbjørn A. Kvale, Voss. Knut S. Opheim, lærer og kirkesanger paa Voss, døde 1926; Anna S. Opheim, gift med Knut Oddson Eide, er forældrene til handelsmand og legislaturmedlem Odd Eide i Fertile, Minn. Anders S. Opheim, født 1844 (se ovenfor).

3. Anna Knutsdatter Opheim, gift med Godskalk Knutson Vestrheim, var bosat paa Vestrheim. Syv børn, alle paa Voss

undtagen Knut Godskalkson Vestrheim, født 1838, som var farmer paa Spring Prairie, Wis. (se foran).

Øvre-Opheimslegten, indgift med forannævnte slekt er:

Godskalk Eilefson Opheim, hvis søn, Ole, fik gaarden i 1767. Ole Opheim var gift to gange, først med Anna Hermundsdatter Eide, saa med Synva B. Væthe. I første ægteskab fem børn, hvoriblandt Godskalk, i andet fire børn.

Godskalk Olsson Opheim, født 1. 73, død 1845, blev gift med Anna Mathisdatter Mølster af den gamle Mølsteræt, død 1833: De fik fem børn: Anna, gift med Styrk Knutson Opheim, nævnt foran, Britha, gift med Lars Amundson Øvre Opheim, Ingeborg og Brithe paa Flage, Barbraa i Eidfjord, Hardanger.

* * *

Knut Opheim kom med familie fra Dodge county, Minn., til Fertile i mars 1880 og tog sig homestead. Der blev han siden boende og blev en bekjendt mand i omkredsen. Han var født paa Opheim, Voss, den 20de september 1852. Moderen, Eli Olsdatter Opheim, var af ætterne Miltzow og Dal, samt af den anseede Sonveæt. Bedsteforældrene var Ole Vikingson Opheim og Gjertrud Knutsdatter Vestrheim — søster af Anders og Erik Vestrheim paa Spring Prairie, Wis. Knut gik om vinteren 1869—'70 og 1870—'71 paa Voss lærerskole, til han den 17de april 1871 udvandrede. Han fulgte med skibet "Caspasian" og landede i Quebec; kom til Chicago den 10de mai; reiste saa til Spring Prairie, Wis., og senere til Dodge county, Minn. Blev gift der den 1ste juli 1876 med Martha Sjursdatter Brekhus (se foran), og var bosat samme sted til de i 1880 drog til Polk county og satte sig til ved Fertile. Der deltog han meget i offentlige anliggender — i town, skole og kirke. Han var med i 1880 at stifte Little Norway kirkemenighed og var da sekretær og blev kirkesanger. Senere var han med at stifte Evangeler menighed, hvori han tog ledende del. Han var republikaner; var med paa indsamlingskomiteen for Knute Nelson monumentet; var meget interesseret i Vosselaget. Han døde 1930. Af hans otte børn kan nævnes: Albert, født 1888, bor i Sletten, Sask., Can.; Otto, født 1892, Fertile, Minn.; Sivert, gift med Lena Aune, datterdatter af Styrk Vike; Martha, gift med Martin Iverson (Vikeæt); en med Ole Lutnes, Fertile; Hilmen, i Hazlet, Sask., Can.; Marie, gift med Louis Bolstad (søn af Nels A. Bolstad); Ellen, gift med Otto Bolstad (søn af Knute A. Bolstad).

Ole Larson Opheim, født paa Opheim, Vestbygden, Voss, den 21de januar 1855; udvandrede sammen med forældrene Lars og Eli Opheim i 1872, og kom til Dodge county, Minn., hvor de bosatte sig 12 mil syd for Kasson ved Oslo. I 1880 reiste han

vistnok sammen med broderen Knut til egnen ved Fertile, Polk county, og fik sig land. Der blev han den 4de juli samme aar gift med Kari Oddsdatter Brunborg — søster af Anna Morvik og Martha Nelson (Bolstad), født paa Spring Prairie, Wis., 1852. De var det første par viet i Little Norway menighed ved Fertile. De blev bosiddende paa sit homestead og købte sig senere hus i byen. Ole døde i 1929. Kari var død forud. Børn: Lewis E., født den 4de januar 1881, bor i Bagley, Minn., har været registrar of deeds i Clearwater county; Ada A., født 3die mai 1887, gift med H. Dahl, Fertile; Ella E., født 13de april 1893, døde 1918. Ole Opheim var republikaner, var medlem først af Little Norway saa af Evanger menighed og Vosselaaget.

Jacob Larson Øie (Larson), nybygger ved Fertile og borgerkrigsveteran, var født paa Øie i Bergsdalen, Voss, den 29de juni 1839. Søn af Lars Horveid. Bedstefaderen, Henrik Eje (Øie?) var med i svenskekrigen. Jacob udvandrede i 1861; fulgte skibet "Fire Sønner"; landede i Montreal og drog til Dodge Co., Minnesota, hvor en broder, Filep, og en halvsøster, Mrs. Jacob Thoe, boede. I 1862 hvervede han sig i borgerkrigen og stod i 10de Minn. Først blev det sendt mod indianerne, saa til syden. Han deltog i slagene ved Big Mound og Stony Lake 1863, Tupelo, Miss., 13de og 14de juli 1864, Old Tavern Creek, Miss., 15de juli 1864, Nashville, Tenn., 15de og 16de december, Spanish Ford 27de mars til 8de april 1865. I sidstnævnte slag fik han en kugle gennem uniformen; ellers slap han uden at bli saaret fra krigen. Efter krigen drog han igjen til Dodge county; blev gift der i 1867 med Britha Larsdatter Trefald, opvoxen paa Flete i Vik (Sogn); reiste i 1882 til Polk county og fik sig homesteadland i egnen ved Fertile. I 1925 flyttede de ind til byen. Britha døde den 2den februar 1924 og Jacob den 12te mai 1928. De havde 11 børn; fem af disse døde før forældrene, nemlig: Thea (Mrs. O. Kvenvolden), Albert og Bertina. De øvrige er: Agnes, Clarkfield, Minn.; Karina (Mrs. Christenson), paa farsfarmen; Nora (Mrs. Johnston), Chicago, Ill.; Louis, Ludvik, Fremont, ved Fertile, Minn.

Knut Knutson Tyssen, født i Evanger den 18de januar 1844, udvandrede i 1873 og kom først til Winnebago county, Iowa; reiste til Fertileegnen i 1880. Hans hustru Guri var født 17de september 1843. De var med at stifte Little Norway menighed ved Fertile. I 1903 reiste de til Virginia, hvor de døde. Tre børn: Knut, født 1880; Henry, født 1882; Malla C., født 1886.

Mons Knutson Tyssen, født i Evanger den 20de december 1847; kom til Amerika i 1867 og var bosat i Chicago til 1872; tog en tur til Norge igjen; men kom i 1873 tilbage og drog til Winnebago county, Iowa. Reiste i 1880 til Fertileegnen, blev

gift der i 1882 med Inga J. Vig; reiste i 1903 til Virginia, hvor de forblev.

Ole J. Tyssen, født i Evanger, kom til Fertileegnen i 1880 aarene; gift og har fem børn: Rosa J., født 1889; Gjertrud, født 1890; Ingeborg, født 1892; Anna, født 1895, og Johan H., født 1895.

Ole I. Øfstedal, født i Evanger den 5te december 1858, udvandrede 1863 og drog til Olmsted county, Minn.; flyttede til Freeborn county; kom til Fertileegnen i 1880; blev gift der den 12te januar 1883 med Caroline Johannesdatter Øfstedal. De fik 13 børn, af hvilke 10 lever. Han var med at stifte Little Norway menighed. Hans hustru døde den 30te mars 1917.

Guri Nilsdatter Bolstad, født i Evanger 1862, søster af Dr. Arne Nelson og brødre; udvandrede 1882 og kom til Fertile; blev samme aar, den 4de december, gift med Erik M. Dahle fra Bruvik og bosat paa hans nybyggerfarm. 12 børn, deriblandt Martin, født 1883; Clara R., født 1884; Ella G., født 1887; Nils, født 1889, og Theodor Dahle.

Johannes Brynjulvson Rongen og hustru Aagatha, fødte paa Voss; udvandrede i 1870 aarene og kom til Iowa. De havde børnene Synva, født 1871, og Brynjulv, født 1873 — kanske ogsaa Lars. I Iowa fødtes Ole i 1878. I 1881 flyttede Johannes med familie til Fertileegnen og tog sig land, hvorpaa han siden har boet. En datter, Inga, fødtes der. Familien hører til Little Norway kirke. Synva Rongen blev i 1893 gift med E. P. Rørager. Brynjulv, gift i 1909 med Clara Østgaarden, Lars, gift 1903 med Martha Bruvik. Ole ogsaa gift. Alle ved Fertile, Minn.

Knut K. Skjerven, gift ved Fertile den 20de december 1884 med Elisabeth Hosaas; var bosat ved Fertile, Minn.

Johannes Øfstedal, født paa Voss 1845, død 1914; hustru Jorend, født paa Voss, død 1913 ved Fertile; kom til Fertile omkring 1900.

Eli Styksdatter Vike, Mrs. Ellen Julson, var født paa Voss den 18de november 1842, datter af forannævnte Styrk Ivarson Vike og Kirsti Torbjørnsdatter Rene (se under Styrk I. Vike).

Synva Styksdatter Vike, gift med Ole Aune (trønder), bosatte sig ved siden af søsteren Eli i Norman county, Minn. (se Styrk I. Vike).

Brynjulv (Brown) Helgeson Fadnes, farmer ved Flaming, Sundal township, Norman county, Minn., var født paa Fadnes, Evanger, Voss, den 27de august 1861; blev gift paa Voss med Anna Gulleiksdatter Styve og udvandrede samme aar; fulgte en af Allan linjens baade; landede i Quebec og drog til Norman county, Minn., og fik sig land. Paa dette blev han siden boende.

Hans børn er Helge, født 2den mai 1888; Gulleik, født 5te februar 1890; Dortha, født 23de juni 1892; Benjamin, født 11te februar 1894; Betsy, født 4de februar 1896, Adolph, født 9de april 1899.

Fadnes's forældre var gaardbruger Helge Brynjulvson Fadnes og hustru, født Edal. Bedsteforældrene paa farsiden var Brynjulv og Marie, født Mugaas. Paa morsiden John og Britha Edal. De var seks søskende — alle undtagen Brynjulv i Norge. Han er republikaner, medlem af den norsk-lutherske kirke og Vosselaget.

Lars Knutson Horvik, forretningsmand i Fertile, Minn. — kaldte sig Knutson — en af seks brødre Knutson i Fertile. Han var født i Evanger, Voss, den 5te februar 1859; arbejdede en tid ved jernbaneanlægget paa Vossebanen; udvandrede i 1880; var en tid beskjæftiget ved jerngruberne i Marquette, Michigan; reiste i 1882 til Polk county, Minn., og var i nogle aar butikbetjent hos Nelson & Opheim i Aldal; begyndte saa handel i Fertile sammen med John Ryding. Fællesskabet opløstes i 1905, og Lars fortsatte forretningen for sig selv til 1920, da han flyttede til Park Rapids og drev handel nogle aar. I Fertile var han medlem af bystyret og virkede for byens opkomst. Han studerede meget. Tog et fuldt kursus i Chiropraktisk viden-skab, studerede derpaa lovkyndighed; tog juridisk examen og fik sagførerbevilgning, men praktiserede ikke lov. Han var en god taler og var forfatter af flere smaaskrifter. Den 9de december 1890 blev han gift med Britha Nilsdatter Bolstad, søster af Nelson brødrene. De fik syv børn: Lewis, i Canada; Carl N., tjente i marinen under krigen, var senere med faderen i forretningen i Park Rapids og drev den efter ham; Roy, er formand for et glas- og dør-kompani i Minneapolis, Minn.; Arnold, er jernbanebetjent i Wahpeton, N. Dak.; Ruth, er lærerinde i Montana; Agnes, lærerinde i Bemidji, Minn., og Lilly, i Fertile. Lars Knutson døde i 1926. Hans hustru bor i Fertile.

Knutson brødrene i Fertile var sønnerne til Knut Knutson Horvick og hustru Thorbjør Larsdatter Bolstad. Knut kom da han blev enkemand, til sine børn i Fertile og døde der.

Brynjulv Johnson Dukstad, forretningsmand i Fertile, skriver sig Brown Duckstad, var født paa Dukstad, Voss, den 6te december 1866 af forældrene John Mattison Dukstad og hustru Britha Brynjulvsdatter Midtbære. Paa farsiden er han af Losna- og Dalsætten. Hans fars forældre var Mattis Madson Lødve, af lensmand Mads Sæves slekt, og Eli Nilsdatter Dukstad, af Losnaætten paa Bjørke. Hans mor var datterdatter efter Eidsvoldsmændene Brynjulv Anderson Gjerdager. I familien var syv søskende, af hvilke Brynjulv er den fjerde. Hans ældste bror,

Mathis, havde farsgaarden Dukstad og var furer. Eli, gift med Erik N. Ringheim, og Nils kom til Amerika; Anna, Britha og Martha blev paa Voss. Brynjulv udvandrede i 1884, landede i New York og reiste derfra til Fertile, Minn., hvor hans søskendebarn, Mathis Hermundson Dukstad, var. Drev med farmarbeide til 1889, da han begyndte med jernvareforretning i Fertile, som han endnu eier. For endel aar siden var han med at danne Fertile Oil Co., Inc., hvis præsident han er. Han er vicepræsident af The First State Bank of Fertile. I 10 aar har han været postmester i Fertile — udnævnt tre gange, først i 1892. Medlem af skolesyret har han været i 15 aar; har i flere aar været formand i menighedens board of trustees, er medlem af Sønner af Norge, Elk-ordenen og interesserer sig meget for Vosselaget.

Duckstad har været gift to gange, først i 1889 med Britha Skeim fra Sogn. De fik tre børn: Lisa, gift med Robert Steps, Fertile; Bennie, som gennemgik krigsskolen i West Point, var med i verdenskrigen, hvor han døde med rang som major og ansaaes som en af de dygtigste officerer; John, som er skole-superintendent. Anden gang var Duckstad gift i 1903 med Sofie Skeim, født i Amerika. De har børnene Norman, skolesuperintendent; Walther, studerer ved Nord Dakota universitet; Walberg, gradueret fra St. Olaf College; Sylvia, gradueret fra høiskolen; Paul, høiskoleelev; Eleonora, er hjemme. Duckstad besøgte Voss i 1890 og 1927.

John Benjamin Duckstad, major i den amerikanske armé, var født i Fertile, Minn., den 30te august 1890 af forældrene Brown og Britha Duckstad (nævnt foran), gennemgik høiskolen i Fertile og var to aar paa Minnesota Universitet, saa fra 1911 til 1915 ved krigsskolen i West Point; var som løjtnant med ved Mexico-grænsen i 1916; blev i 1917 forfremmet til kaptein og i juni maaned samme aar beordret til Frankrige med det 58de infanteriregiments maskingeværkompani under sin kommando; deltog i slagene ved Aisne-Marne, hvor han forfremmedes til brigade maskingeværkommandør, blev før den 14de august 1918

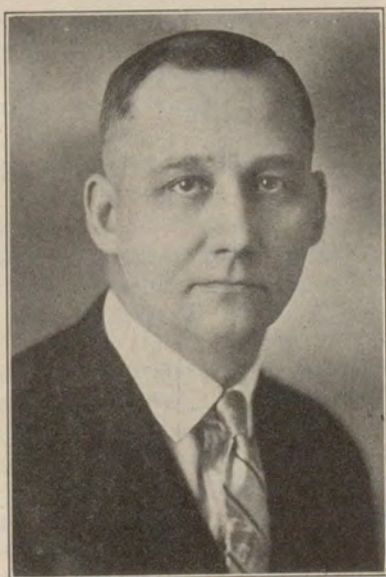
forfremmet til major, da de drog til Verdun-sektoret, og var bataljon-kommandør. Om kvelden den 5te september 1918 kom han i Rembercourt, vest for Verdun, ud for en motorcykelulykke og døde deraf næste morgen.

Lars Hermundson Dukstad, farmer ved Fertile, var født paa Dukstad, Voss, den 10de september 1858. Hans forældre var Hermund Johnson Dukstad og Martha Larsdatter Øvsthus. Farmoderen var Eli Nilsdatter Dukstad af Losnaæt. Hun var gift tre gange. Hendes søn af første ægteskab var Lars O. Dukstad paa Koshkonong, i andet Hermund Dukstad, og i tredje John Dukstad, forannævnte Brynjulvs far. Lars udvandrede i 1886 og reiste til sin broder Mathis ved Fertile, Minn. Der tog han fat med jordbrug, og blev senere bosat paa en farm lige ved landsbyen; drev denne godt op og deltog ellers i forskellige anliggender. I 1890 blev han gift med enken Kari Duckstad. Deres børn er: Mrs. Henry Larson og Mrs. Anton J. Eid, begge i Sundal, samt pastor B. L. Duckstad, St. Paul, Minn. Hans stedbørn er: Mrs. E. Grinde, som døde omkring 1914; Mrs. Ole Ronngen, Olalla, Wash.; Henry Duckstad, Detroit Lakes, Minn.; Peter og Oscar Duckstad, Fertile, Minn. Duckstad døde den 14de januar 1928. Han var medlem af Concordia lutherske kirke i Fertile og tog interesse i Vosselaget.

John Johnson Fosse, farmer og townembedsmand ved Fertile, kom der fra Nord Dakota i 1891 og fik sig en farm i Garfield township. Denne drev han siden og deltog desuden meget i townets anliggender — var constable, fredsdommer, ligningsmand (assessor) i 14 aar, skoleklerk 10 aar og mere end 12 aar i skolestyret i det hele. Han var republikaner, medlem af den norske synode og Vosselaget. Hans hustru døde 1910, og han selv døde den 31te november 1924. De havde 13 børn, hvoraf fire døde tidligt. Joe Fosse, født 5te februar 1881, Powers, Ore.; Bertha, født 18de november 1883; Sivert, født 8de oktober 1885; Selma, født 26de september 1887; Lars, født 10de januar 1890; Gilbert, født 11te februar 1892; Jacob, født 4de mai 1894; Julia, født 29de juli 1896; Knut, født 14de februar 1899; Agnes, født 26de februar 1902; Torkel, født 25de mars 1903; Josie, født 5te november 1904. Sønnerne Lars og Gilbert var med i verdenskrigen.

Odd Knutson Eide, forretningsmand i Fertile, Minn., indehaver af The Eide Mercantile Co.; legislaturmedlem og nærværende præsident af Vosselaget; var født paa Opheim, Vestbygden, Voss, den 16de februar 1883; gennemgik Voss kommunale middelskole og tog examen i 1899; udvandrede samme aar, fulgte skibet "California" over havet og landede i Quebec; reiste direkte derfra til Fertile, Minn., hvor hans morbroder Anders Op-

heim var. Ankom der den 11te oktober; var om vinteren paa engelsk skole; drev næste sommer med forskjelligt; var den anden vinter paa skogarbeide. Sommeren 1901 var han betjent paa onkelens butik i Fertile, men tog om høsten ind paa Park Region Luther College, Fergus Falls, og var der om vinteren. Begyndte igjen om vaaren 1902 paa onkelens butik, og vedblev der som betjent til 1915, da onkelen døde, og han kjøbte forretningen efter ham. Denne har han siden drevet paa egen regning, med meget held. Hans forretningshus er et centrum for kolonial- og manufakturvarehandel i egnen. Ved siden af sin forretningsvirksomhed har han været medlem af bystyret — en

Odd Eide

tid som borgermester, formand i Polk County Agricultural Association og county udstillingen, bankdirektør, medlem af skolestyret og skoledistrikts-klerk. I 1928 valgtes han til medlem af repræsentanthuset i Minnesotas legislatur og har iaar stillet sig til gjenvalg. Han er medlem af Sønner af Norge, M. W. A., Elks, Odin Club. Har taget stor interesse i Vosselaget — var dets kasserer 1925—'30 og er nu dets formand. Har hjulpet til med indsamling af materiale til nærværende bog, og ellers støttet arbeidet.

Den 30te november 1910 indgik han i ægteskab med Clara R. Nelson — datter af Dr. Arne Nelson (Bolstad) i Fertile. De

har otte børn: Knut Arne, født 10de juli 1912, studerede ved Luther College, Iowa; Anna Betsey, født 24de februar 1914; Anders Opheim, født 10de januar 1916; Clara Alfild, født 14de november 1918; Odd Arvid, født 20de september 1920; Alf Rognald, født 4de november 1922; Roald Armand, født 7de september 1924, og Agnes Leonora, født 12te december 1926.

Eides forældre er Knut Oddson Eide og Anna Styrksdatter Opheim, som begge lever paa Vossevangen (Rognesbakkene). Paa farsiden er han af ætterne Miltzow og Dal, med andre dermed forbundne ætter. Lensmand Mads Sæves søn, Torbjørn af Dalsætten, var gift med Gudve Raudstad, datter af Inger Clausdatter Miltzow og Knut Raudstad, og havde døtrene Ingeborg, gift med Ole Ronve, og Guro, gift med Odd Nilson Sonve. Deres børn, Viking O. Ronve og Eli Oddsdatter Sonve, giftede sig sammen og boede paa Opheim, Vestbygden. Deres søn Odd Vikingson Opheim, gift med Ingeborg Knutsdatter Bjørndalen (ved Hamlegrø), og bosat paa pladsen Eideshagen, havde sønnerne Viking Opheim, far til Dr. O. V. Opheim i Sioux Falls, og Knut Eide, Vossevangen, Odd Eides far. Om hans mors slægt se under Opheimsætten.

Nils Knutson Vasenden, apotheker i Fertile, Minn., er født paa Bolstadøren, Evanger, den 25de februar 1881; udvandrede i 1902 og landede i Amerika den 1ste december; reiste direkte til sin morbroder Dr. Arne Nelson i Fertile. Han gennemgik Minnesota Institute of Pharmacy og ved onkelens død 1908 overtog han apotheket efter ham. Dette har han siden drevet. Han er desuden medlem af firmaet The Fertile Oil Co., Inc., og sekretær-kasserer af samme; har desuden været medlem af bystyret, sekretær i Polk county udstillingsstyre; direktør af First State Bank of Fertile. Han er republikaner, medlem af den norsk-lutherske kirke, Sønner af Norge og Vosselaget. Den 4de januar 1917 indgik han i ægteskab med Eleonora Monson.

Hans forældre var Knut Knutson Vasenden, død for flere aar siden, og Guro Nilsdatter Bolstad. De var syv børn i familien, foruden Nils er to af hans søstre i Amerika; tre brødre og en søster i Norge. Nils besøgte Voss igjen i 1914.

* * *

Af andre vossinger i og omkring Fertile kan nævnes:

Knut Aldahl, som boede i Fertile i nitti-aarene. Han blev gift med Britha Bolstad. De bor nu i Moorhead, Minn.

Gulleik Ofstedal kom til Fertile fra Voss og boede der nogle aar. Saa reiste han til Montana og tog sig homestead ved Wagners. Paa samme tid kom ogsaa brødrene **Johannes** og **Anders Horveid**, som ogsaa reiste til Montana — ligeledes **Nils Ofstedal**.

Lars Bakketun, som nu er i Tacoma, Washington, var og-

saa en tid i Fertile. **Nils Brekke** — nu i Landa, N. Dak., var en tid butikbetjent hos Anders Opheim i Fertile. **Nils M. Bolstad** var i flere aar butikbetjent i Fertile; reiste saa til Gully, Minn., hvor han havde butik og drev handel. Han døde der.

Sivert Hauge og hans broder **Thomas Hauge** bor ved Maple Lake. Deres søster var gift med Alfred Johnson — en broder af veteranen Knut Johnson, som ogsaa var gift med en voss-jente.

En søster af Ivar Møen var gift med **G. Iverson** og en anden søster med en Takle (Sogn). Disse søskende boede i eller nær Maplebay.

Jacob og Nels Horvick (brødre til Brown) boede i Fertile; reiste senere til Nord Dakota.

Sjur Knutson Aarhus (Sivert Knutson) kom til Fertile fra Norma, N. Dak., hvor han drev farming. Han er gift med datter af Sjur Helgeson Aarhus, som boede i Dodge Co., Minn. Sivert Knutson solgte sin farm ved Norma i 1915 og flyttede til Fertile, hvor de nu bor. Ingen børn. Han er medlem af Vosselaget.

Svend Oddson Tesdal, født 1822 af forældrene Odd Endreson Tesdal og Jorund Svendsdatter Tesdal; paa morsiden var han af Miltzowæt. Han blev gift paa Voss med Britha Knutsdatter Rokne og kom til Amerika i 1859. Først var han en tid paa Koshkonong; blev der indkaldt til krigstjeneste i borgerkrigen; kom tilbage til Koshkonong; drog til Minnesota og bosatte sig i Nicollet county. Han antog navnet Edson.

Hans børn var Ed Edson, som var bosat nogle mil øst for Fertile, men flyttede sluttelig til Fergus Falls, hvor han døde omkring 1925. Julia Edson blev gift med Lars Bennes (Nordfjord) og var ligeledes bosat nogle mil øst for Fertile i Gordon township, Minn. Hun er død, men efterlod sig flere børn — de fleste ved Fertile. Hendes ældste søn Elmer Bennes er en bekendt bankør i Thief River Falls, Minn. Lena Edson er gift med George Olson (Tengestad) og har farm i Gordon township. Ingen børn. Lewis Edson var dentist og boede i Fergus Falls, hvor han døde omkring 1910.

Anna Caroline Foss, hvis far var Lars Foss, Zumbrota, Minn., fra Fosse i Bergsdalen, og mor ifra Brekhus i Teigdalen, blev gift med Amund Hovland og boede som nybyggerfolk i øst for Fertile, Minn.; saa satte de sig til i landsbyen, hvor Amund blev kornvareopkøber; saa blev han valgt til countydommer. Han døde ved en automobilulykke i 1921. Aaret efter blev deres datter Myrtle I. Hovland, valgt til countydommer i faderens sted og er det endnu.

Lars Oddson Rene, Winger, Minn. — lærer og farmer, skrev

sig Lars A. Rane — var født paa Rene 1848 af forældrene Odd og Soffie Rene, der foruden ham havde en søn, Nils. I 1870 var Lars et aar paa Voss lærerskole; udvandrede i 1873; kom til sine slegtninge, Nils og Lars Gilderhus, i Dodge county, Minn.; begyndte med farmarbejde, som han drev om somrene og holdt norsk religionsskole om vintrene. Tog et kursus paa høiskolen i Mantorville i den hensigt at bli lærer i engelsk, men maatte opgive dette paa grund af mangelfuld engelsk udtale. I 1880 drog han til Idaho; blev gift i 1881 med Kari Opeland — datter af Henrik og Jorund Opeland (Øyoren). Var saa norsk lærer en tid ved Norway Lake, Minn., og saa fra 1888 til 1903 ved Big Grove menighed, Minn. I 1897 kjøbte han sig land ved Winger, Polk county, Minn., og bosatte sig som farmer. Han døde 1913, efterladende hustru og seks børn: Sophie (Mrs. J. H. Torulds), Brooten, Minn.; Aad, paa hjemmefarmen; Henrik, døde 1918, 33 aar gammel; Nils, brøndborer, Winger, Minn.; Nathalie, har i 8 aar været sygepleierske, nu i Rochester, Minn.; Martha, døde 9 aar gammel; Berent, døde som barn 1893; Joseph, paa hjemmefarmen.

Lewis Lohn, bankør i Fosston, Minn., født paa Jefferson Prairie, Ill., den 25de september 1857, søn af forannævnte Knut Larson Lohn. Var paa farmen ved St. Ansgar, Iowa, hos forældrene til 1879. I to aar var han derunder paa Cedar Valley seminar, Osage, Iowa; drog saa nævnte aar til Caledonia, Trail Co., Nord Dakota, og tog sig homestead. Der blev han til 1887 og havde en tid stillingen som registrar of deeds for countyet. I 1887 flyttede han til Fosston, Minn., og drev nogle aar med jernvarehandel. Saa blev han kasserer i byens først oprettede bank. En tid efter kjøbte han i forening med nogle andre The First National Bank of Fosston og blev den ledende mand i denne til sin død, der indtraf den 21de december 1927. Han var republikaner og en god ven af Knute Nelson. Han var en af statens valgmænd, da McKinley valgtes til præsident.

Den 15de januar 1885 indgik han i ægteskab med Fennie Houghton, der døde 1895. De fik fem sønner: Francis H., født 8de august 1887; Dwight, født 16de juni 1889; Leon, født 7de september 1891, og Victor Herman, født 19de mars 1894. I 1910 indgik han i ægteskab med Gertrude Haughtaling, som overlevede ham. Hans ældste søn overtog faderens stilling i banken, den yngste søn døde nogle aar før faderen.

Lars Aadson Mosefin, født 1850, kom til Amerika omkring 1874; blev omkring 1877 gift med Britha Larsdatter Himle fra Spring Prairie. De var søskendebørn. I 6 aar boede de i Chicago, hvorpaa de flyttede til Crookston, Minn. Lars døde der før 1920. Brita levede efter. De havde da boet i Crookston i

37 aar. To børn var født til dem, nemlig: Martin Mosefin og Louise, gift med Geo. Van Pelt. Begge i Crookston.

Mats Aadson Mosefin, Crookston, Minn., født paa Voss 1847 og gift der 1869 med Jorund Nilsdatter Saude; udvandrede i 1874; var skrædder fra Voss og begyndte i 1879 med skrædderforretning i Crookston, Minn., hvormed han drev til sin død omkring 1916. Hans sønner er Norman Mosefin, fotograf i Crookston, og Ed Mosefin, bankør m. m. i Fertile, Minn.

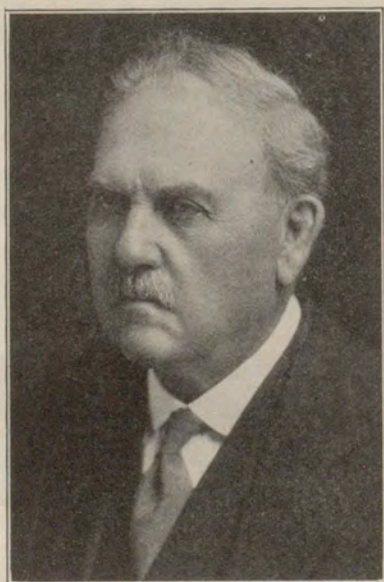
Mosefin var søn af Odd Knutson Vinsand og hustru Sigrd Nilsdatter Sonve, gaardbrugerfolk paa Mosefin. Slegten kan følges langt tilbage og staar i forbindelse med Miltzow- og Dalsætterne.

David Erikson Hatlestad, fra Big Canoe, Iowa, bosatte sig som sagfører i Crookston, Minn. Han var søn af Erik Davidson Hatlestad og Ingeborg Eilefsdatter Berge — søster af prof. Knut Bergh. Han døde i Crookston 1895.

Erik E. Skiple, nybygger ved Mentor, Minn., født paa Voss 1853; udvandrede i 1871 og forlod Bergen den 14de april med et gammelt seilskib, "Sara"; landede efter 7 ugers reise ved Quebec; drog derfra til Milwaukee og Madison, Wis., hvorfra han reiste til Lars D. Rekve i Deerfield; arbejdede hos Ole S. Gilderhus om sommeren, gik paa skole om vinteren; var syg og laa 6 uger tilsengs næste sommer. Reiste næste vinter nord i Wisconsin paa skogarbejde og var der i 8 maaneder; deltog ogsaa i fløtningen af tømmeret i elven. Saa reiste han til Goodhue county, Minn., og drev i to aar med murerarbejde, hvorpaa han reiste til Polk county, Minn., og tog sig homestead i det 13de township nær Mentor. Der har han siden drevet som farmer. Han har i 22 aar været medlem af townstyret og formand i samme. I 1878 blev han gift med en pige fra Smaalenene. De har ni børn — otte som lever og er farmere. To af de yngste sønner har farsfarmen. Han har haft tre søskende i Amerika: Ole, Maple Bay, Ingebrigt (død) og en søster, Mrs. G. C. Anderson, Webster, Minn., 83 aar.

Ole E. Skiple — Eriks broder — født 1843, kom til Polk Co., Minn., i 1881 og tog sig homestead. Der blev siden hans hjem, med undtagelse af 12 vintre, han opholdt sig hos en datter i Grand Forks, N. Dak. Han døde den 28de mars 1930, efterladende fire børn: Nils Skiple i Minot, N. Dak.; Ole Skiple i Northwood, N. Dak.; Mrs. Marie Tufte i Grand Forks, N. Dak., og Bertha Heglund, Holt, Minn., samt 19 børnebørn.

Ingebrigt E. Skiple — forannævntes yngstes bror — født paa Voss og udvandret 1881. Han døde paa Ebenezer gamlehjem, hvor han havde været i 9 maaneder, den 27de juli 1929.

Andrew Grindeland

Dommer Andrew Grindeland. De nordvestre otte countyer i Minnesota: Norman, Polk, Marshall, Kittson, Roseau, Pennington, Red Lake og Mahnomen udgjør 14de retsdistrikt. Dommersædet i dette distrikt har fra 1903 uden afbrydelse været beklædt til nuværende tid af Andrew Grindeland, Warren, Minn. Hans nærværende termin udløber først i 1935. I aarene 1898-1903 repræsenterede han sit distrikt: Marshall, Kittson og Roseau countyer i statens legislatur som senator og tog en fremtrædende del i legislaturens arbejde. Se hans biografi, side 404.

VOSSINGERNE I MONTANA.

I begyndelsen af 1880 aarene reiste de første vossefolk, hvorom beretning foreligger, til Montana, og siden har adskillige personer draget derhen. Det viser sig, at endel har gjort det godt i denne stat ved at drive kvægavl i stor stil — saakaldt "ranching". Store udyrkede landstrækninger, tilhørende enten regjeringen eller store landkompanier, kunde benyttes til græsgange, og store flokke af kreaturer kunde opdrættes der. Ellers har en hel del vossefolk sat sig til som nybyggere. Om hvem den første var, haves dog ingen sikker besked. Men en af de første maatte være Mons P. Teigen, som drog til Montana i 1882.

Mons Pedersen Teigen, farmer, kreaturopdrætter og præs-

dent af The Teigen Land & Livestock Co., Teigen, Mont., var født paa gaarden Markusteigen, Opheims sogn, Vossestranden, den 12te juli 1851 — søn af gaardbruger Peder Monson Teigen, født 1ste februar 1809, og hustru; udvandrede i 1879; fulgte skibet "City of Berlin" og landede i slutten af mai maaned i New York; drog til Decorah, Iowa. Var der omtrent et og et halvt aar; reiste saa i 1881 til La Crosse, Wis. Det berettes der, at lønninger i Montana var store, og i 1882 drog han til Helena, Montana; var der i omtrent 2 aar og reiste saa til det sted i Meagher county, som blev kaldt Teigen, og hvor han endnu bor. Der begyndte han med faareavl, som han har drevet med. Landstedet Teigen, som har sit navn efter ham, blev begyndt i 1914. Der er butik, hotel og elevator. Den 7de september 1922 blev "The Teigen Land & Livestock Co. organiseret, af hvilket Mons Teigen er præsident og kasserer. Han blev gift i Helena, Mont., i 1897 med Else Bordson og har to sønner: Peter M. Teigen, født 26de januar 1900, og Baard M. Teigen, født 4de mars 1905. Teigen er medlem af den lutherske kirke og interesserer sig meget for Vosselaget — er republikaner i politik. Har flere gange besøgt Voss igjen.

Brødrene Rivenes-Sætre. De fire brødre: Jens, David, Bryn-julv og Einar Rivenes, har været bosatte i Glendive, Montana, og har paa flere maader været blandt de ledende i byen. Deres forældre var Ivar Jenson Rivenæs, fanejunker og meget benyttet kommunemand paa Voss, og Anna Davidsdatter, født Kløve (se Øvre-Kløveætten). Deres farfar, Jens Steffenson Rivenæs, var født i Haus herred, var sersjant, blev gift paa Voss med Cicilia Godskalksdatter Vangen, af Miltzowæt, og købte i 1850 gaarden Sætre af Jacob Fadnes og Anna Sætre, da de udvandrede. Ivar fik farsgaarden og hans børn var født og opvoxne der. Sønnen Johannes fik senere gaarden. Foruden ovennævnte brødre skal nævnes: Anders, født 1872, som var ingeniør i Bergen (død), og Lars, ingeniør i Molde.

Jens Ivarson Rivenes, advokat i Glendive, Mont., var født paa Sætre, Voss, den 16de november 1864; gennemgik Bergens latinskole og tog examen artium i Bergen; udvandrede den 1ste juli 1886, fulgte skibet "Circassian", landede i Detroit, Mich.; reiste til Nevada, Iowa; fik bestilling som jernbanebetjent ved Northern Pacific banen; tog juridisk examen ved Minnesota universitet i 1889, bosatte sig som sagfører i Glendive, Mont.; var retsskriver der i 1900-1904, senere byadvokat og konkursdommer. Han blev gift i 1889 med Ragna Folkestad. Deres børn er: Valborg, Alf, Solveig Bergljott, Laura Gudrun, James Herold, David Gerald Folkestad. Alle i Glendive. Jens Rive-

nes var medlem af I. O. O. F., Elks, W. og W., Yeomen; var unitarianer. Besøgte Voss i 1914. Han døde den 31te mai 1925.

David Ivarson Rivenes, bankør og county embedsmand, Glendive, Mont.; var født paa Sætre, Voss, den 12te mai 1866; gik paa Voss høiere almenskole og Bergenske brigades under-officersskole; udvandrede i mai 1887; fulgte skibet "Circassian" og landede i Quebec; reiste først til Newmarket, Minn., saa til St. Paul, hvor han begyndte forretning med kunstgjenstande; reiste i 1902 til Glendive, Mont., og begyndte jernvarehandel. Han er nu præsident af Rivenes-Wester Hardware Co., præsident af Glendive State Bank, kasserer i Rindwater Hardware Co. og sekretær i "The Toggery"; har i tre terminer været medlem af bystyret og i 1924 valgtes han til countykasserer i Dawson county. Han er republikaner; hører til den norsk-lutherske kirke, Sønner af Norge, I. O. O. F., K. of P. og er interesseret i Vosselaget. Han er gift med Inger Sattre — datter af Ole Sjurson Sætre, Rock Dell, Minn. (se foran). Han besøgte Voss i 1892, 1908, 1914 og er der nu i 1930.

Brynjolv Ivarson Rivenes, arkitekt i Miles City, Mont., var født paa Sætre, Voss, den 4de juli 1874; gik efter færdig med almueskolen paa privatskole, elektroteknisk skole, maskinist-skole, teknisk skole og erholdt karakteren "udmerket godt" ved afgangsexamen af alle skoler. Udvandrede i 1904; fulgte skibet "Baltic" og landede i New York i september. Reiste saa til Glendive, Mont., og begyndte i arkitektvirksomhed. Bosatte sig i Miles City i 1905; blev gift i 1915 med Aagot Riis — datter af grosserer C. A. Riis i Oslo. En søn, Eivind Lars, født den 8de september 1916. Brynjolv udarbejdede planer for mange store skolebygninger, kirker, bank- og hotelbygninger i Montana og Dakotaerne; var republikaner i politik og lutheraner. Han døde vaaren 1930.

Einar Ivarson Rivenes, købmand i Glendive, Mont., var født paa Sætre, Voss, den 3die februar 1877; gennemgik almueskolen; udvandrede i 1896, fulgte skibet "Lucania" og landede i New York den 1ste november. Reiste til St. Paul, Minn., og begyndte som handelsbetjent; reiste i 1902 til Glendive og begyndte med klæde- og skohandel; blev bestyrer af The Toggling Clothing Store; var i to aar medlem af Glendive bystyre og blev siden bykasserer. I 1905 indgik han som menig i Montana National Guard; var i 1912 forfremmet til major, da han paa grund af sygelighed søgte afsked. Han blev gift den 12te juni 1909 med Emilie Kalberg (Jærbu). En søn, Thoralf Rivenes, blev født den 10de juli 1910. Einar var republikaner i politik og hørte i det kirkelige til Christian Science. Besøgte Voss i 1906. Han døde i 1923.

Inga Tamps — Mrs. Sverre Fredricks, Missoula, Mont. — datter af sorenskriver Tamps paa Voss, var født i Stavanger, Norge, den 12te juli 1854, gik paa skole i Bergen og var en tid kopist i departementet i Norge; blev i 1892 gift med Sverre Fredricks og udvandrede samme aar; fulgte skibet "Titanic" og landede i april maaned i New York, reiste saa til Missoula, Montana, hvor de siden har været og eier et hjemsted. De har fire børn: Harriet (Mrs. King), farmer ved Florents, Mont.; Lewis, er government employment agent; Helen, juridisk student; Robert, var løjtnant ved flyvevæsenet, og var over til Frankrig under verdenskrigen.

Hendes fader var søn af oberst Tamps og hustru Karen Stang og født i Fredrikshald, Norge. Af hendes fire søstre var en gift med oberst Gregerson, en med stortingsmand Maursund, en med sorenskriver Bøe og en ugift — alle i Norge. Hun er medlem af The Eastern Star; besøgte Norge i 1911.

Anders Anderson Fadnes, kvægopdrætter og bankør i Plentywood, Mont., var født paa Fadnes, Evanger, Voss, den 24de april 1870; udvandrede 1891 og landede i New York i mars; reiste til Fertile, Minn., og købte sig en farm fire mil fra byen; boede der til han i 1900 drog til Montana og satte sig til ved Big Muddy River, 60 mil fra jernbane i Sheridan Co. Begyndte med kreatur- og hesteavl og drev dermed i 18 aar, til landet blev bebygget, jernbane anlagt og byer voxte frem. I 1915 flyttede han til Plentywood, men havde senere sine kreatur- og hesteflokke. Han var en af grundlæggerne af Plentywood State Bank og First National Bank of Scoby, Mont. Han var gift i april 1896 med Mollie Eggen. Børn: Sophie Fadnes, født 12te april 1899; Myrtle, født 3die mars 1911, i Plentywood; Anders Fadnes døde omkring 1918.

Hans fader var født Sevalstad. Søskenkerne var: Jorund A. Fadnes, Voss; Knut A. Fadnes, British Columbia; Gulleik A. Fadnes, Scobey, Mont.; Helge A. Fadnes i Seattle, Wash.; Anna (Mrs. Back), Archer, Mont.

Nils Nilson Ringheim, farmer ved Butte Creek, Mont., født paa Ringheim, Voss, den 10de mai 1866, søn af Nils Erikson Vangen og Kari Davidsdatter Ringheim (af Losnaet), gaardbrugerfolk paa Ringheim. Udvandrede i 1884 og kom til Palmyra, Wis., reiste senere til Montana; arbeidede længe for andre, men fik sig saa land selv. Han blev gift 15de oktober 1892 med Gunhild Tobiasdatter Lie (Gyland ved Flekkefjord); har to børn: Clara Gesine Ringheim, Butte Creek, Mont., født 11te februar 1895, og Ada Naomi Ringheim, Fertile, Minn., født 24de november 1901. Han er republikaner og lutheraner; besøgte Voss i 1900.

Hans søskende er Erik og David Ringheim, Vananda, Mont.; John Ringheim, en tid i Custer, saa i Forsyth, Mont.; Ingeborg (Mrs. Johan Vangen), Forsyth, Mont.; Martha (Mrs. Johnson), Vananda, Mont.; Anna Ringheim, Voss, Norge.

Erik Nilson Ringheim — Nils's ældre broder — faareopdrætter ved Vananda, Mont.; var født paa Ringheim, Voss, 1860, søn af Nils Erikson og Kari Davidsdatter Ringheim. Han fik farsgaarden paa Ringheim og drev desuden meget som bygningsmand paa Voss; blev gift med Eli Johnsdatter Dukstad, søster af Brown Dukstad, Fertile, Minn. Udvandrede i 1904; fulgte skibet "Celtic", landede i New York og reiste til Forsyth, Mont., saa til Vananda. Han har børnene Kari, Nils, Johannes, Britha, Ingeborg og Anna.

Johannes (John) Erikson Ringheim, født paa Ringheim den 6te november 1889, udvandrede med faderen og fulgte med ham til Vananda; har drevet der dels som rancher, dels som farmer; blev gift i 1917 med Britha Knutsdatter Skjerpe og har en søn Carl Norman, født 7de november 1917. Besøgte Voss igjen 1916.

Helge Gulleikson Flage, farmer ved Galata, Mont.; født paa Hellesnæs, Voss, den 1ste mars 1873; søn af lærer Gulleik Oddson Opheim (Flage), født 1843. Udvandrede 1893, fulgte skibet "Laurentia"; landede i Quebec; reiste til Fertile, Minn., og var butikbetjent; reiste saa til Montana og blev farmer. Er socialist i politik, lutheraner og medlem af Sønner af Norge. Blev gift med Bertha Aslagsdatter Vraadal, Telemark, og har en søn, Grant Arnold, født 12te juni 1917.

Gulleik Gulleikson Flage, Helges broder, bestyrer og sekretær af Forsyth Commercial Club, Forsyth, Mont.; var født paa Voss den 12te mars 1886; udvandrede 1907; fulgte skibet "Empress of Ireland"; landede i Quebec og drog til Fertile, Minn.; var butikbetjent i fem aar, blev saa bestyrer og sekretær i commercial club, Forsyth, Mont.; har desuden været politidommer af Forsyth. Han ble vgift i Crookston, Minn., den 5te juli 1911 med Anna Dahle fra Fertile, Minn., og har en søn, Eril Griffin Flage, født 31te januar 1913. Hans søskende foruden Helge er: Anders, Ole, Lars, Britha og Anna — alle paa Voss.

Anders Larson Brekhus, farmer ved Plentywood, Mont.; født paa Brekhus, Evanger, Voss, den 3die mai 1882. Udvandrede 13de mai 1903, fulgte skibet "Campania" og landede i New York den 21de mai; reiste til Hetland, Kingsbury county, S. Dak. I 1906 drog han til Montana og fik homestead der ved Plentywood den 24de april. Han besøgte Voss igjen i 1914. Hans broder Henry Brekhus bor ved Norma, N. Dak.

Lars Erikson Brekhus, farmer ved Plentywood, Mont., skri-

ver sig Lars E. Johnson; født i Evanger, Voss, den 24de december 1882; udvandrede i 1900, fulgte skibet "Tunician"; landede i Halifax i april; reiste til Deerfield, Wis., og tog fat med farmarbeide, og saa til Montana. Han blev gift i 1911 med Guri Aarhus og har børnene: Garnet, født 15de mai 1912; Elmer, født 26de august 1913; Myrtle, født 12te september 1915; Ralph, født 29de april 1917. Han er republikaner og lutheraner; har fire søskende: Ole E. Johnson (se foran); Mrs. Ivar Brekhus og Mrs. Ole Knutson, Norma, N. Dak., og Knut Johnson, Weede, Mont.

Knut Erikson Brekhus, farmer ved Weede, Mont., skriver sig Knut Johnson; var født paa Brekhus, Evanger, Voss, den 15de mars 1892; søn af Erik Johnson Brekhus og forannævntes bror. Udvandrede den 2den april 1910; fulgte skibet "Lake Erie" og landede den 13de samme maaned i St. John, Can.; reiste til Norma, N. Dak., og saa til Montana; blev gift den 11te februar 1915 med Emma Mary Larson; har en søn, Ernst Jacob Johnson, født 29de juni 1917. Han er medlem af den lutherske kirke. Om søskendene, se under broderen Lars.

John Knutson Raudstad, skriver sig Raugstad, elevatorbestyrer i Becket, Mont.; var født paa Raudstad den 5te august 1882; gik paa folkehøiskolen i Norge; udvandrede 17de december 1902, fulgte skibet "Philadelphia", landede i New York og reiste til Kasson, Minn.; var der et aar, saa et aar i Dakota, hvorpaa han tog et homestead ved Grass Range, Mont., 160 acres fint land. Han blev gift 12te februar 1917 med Bertha J. Washbusen (amerikansk). Hans fader var gaardbruger Knut Knutson Raudstad, bror af forannævnte Anders K. Raudstad.

Anders Anderson Rokne, Glendive, Mont., var født paa Voss den 5te april 1888 af forældrene Anders Knutson Rokne — maller paa Voss — og hustru. Hans farfar var smed og jernvarehandler Knut K. Rokne, Vossevangen. Han udvandrede den 20de mars 1907, fulgte skibet "Casonia" og landede i New York 3die april; reiste til Glendive, Montana, tog fat med tømmermandsarbeide, hvormed han har drevet. Han har høiskolekundskaaber; blev gift den 4de september 1914 med Borghild Pederson fra Helgeland, Norge, og har to sønner: Arthur, født 17de mai 1915 og George, født 5te juni 1916. Han har to brødre i Amerika, Ivar Rockne, sjømand, og Peder Rockne, i grubedrift. Rockne er republikaner, lutheraner og medlem af Sønnene af Norge.

Peder Larson Skiple (Skipley), farmer ved Prospect, Mont., var født paa Skiple, Voss, den 15de august 1876, udvandrede den 8de september 1901; fulgte skibet "Lucania", landede i New York den 17de samme maaned; reiste til Willmar, Minn., hvor

hans mors slegtninge var; tog først fat som snedker; blev siden farmer og eier eget hjem. Han blev gift med Anna E. Foss, født i Wisconsin. Hans forældre var Lars Johnson Skiple, født paa Dale, og Anna Hermundsdatter, født Skutle (af Losnaæt).

Halvor Olson Helland, farmer ved Baker, Mont., var født paa Helland, Mo sogn, den 26de oktober 1872; udvandrede først i 1891; reiste til Norge igjen i 1893; blev gift den 2den november 1895 med Martha O. Strømme, viet i Mo kirke; overtog farsgaarden; solgte den i 1902 og udvandrede i 1903 med familie; fulgte skibet "Celtic"; landede i New York den 23. april; reiste til Aneta, N. Dak., saa til Beach, N. Dak., og derfra til Montana. Har hele tiden drevet som farmer. Han er republikaner og hører til den norsk-lutherske kirke; har været menighedens sekretær siden den stiftedes, og har været delegat til foreningsmødet i St. Paul. Hans børn er: Britha, født 5te juli 1895; Inga, født 18de juni 1898; Olina, født 10de august 1900; Elmer Oliver, født 3die februar 1903; alle fødte i Mo. Henry Martin, født i Aneta 14de september 1905; Oscar Arnold, født i Beach, N. Dak., 29de juli 1909, og Anna Helena, født 25de juni 1914 i Baker, Montana.

Hans fader, Ole Halverson Helland, født 1841, var gaardbruger i Modalen og gaarden har i mange slegtled tilhørt familien indtil 1902. Hans broder er Eilif Helland, Northwood, N. Dak., og Kari (Mrs. Mons Haukaas), Golva, N. Dak.

Edward Lund, Glendive, Mont., født i Emmet county, Iowa, søn af Helge H. Fadnes; driver med kvægavl (ranching); er republikaner og lutheraner; har havt almindelig skolegang.

Nils Albert Ellickson, ført i Glendive, Mont., nu i Decorah, Iowa; født i Albert Lea, Minn., den 1ste februar 1877; søn af Nils Ellickson Himle (se foran). Har gennemgaaet høiskolen og Charleston College; driver som jernbanekonduktør. Er republikaner og frimurer.

VOSSINGER I CHICAGO I 1858 OG SENERE

I bladet "Wossingen" No. 8, 1858, er opregnet et antal Vossinger i Chicago, som var der den 15de juni det aar. Der var 28 familier, tre enkemænd, fire enker, 18 ungarle, 29 ugifte kvinder, fire mænd, hvis hustruer ikke var fra Voss, og fire kvinder, hvis mænd ikke var fra Voss. Den hele vossiske befolkning skulde udgjøre 200 personer. Som grundlag for en omtale af vossingerne i Chicago skal da disse nævnes her, og saa tilføjes nogle, som er udeladt. Følgende familier nævnes:

Anders Nilson Brekke med fire i familien; Knut Larson Bøe, fire; Lars Arnfinson Bryn, fem; Nils Knutson Bakketun, fem; Sjur Amundson Himle, sex; Godskalk Nilson Vangen, fem; Peder Olson Bjørke, tre; Lars Knutson Brekke, tre; Anders Larson

Flage, fire; John Amundson Hefte, tre; Knut Ivarson Løne, fire; Nils Olson Ygre, tre; John Haldorson Kvilekval, fem; John Baardson Rogne, fem; Elling Halleson Vethe, tre; Knut Brynjulvson Kinne, fire; Arnfin Baardson Rogne, to; Nils Olson Skjelde, fire; Ole Olson Bøe (Rdl.), tre; Sjur Gulleikson Bøe, to; Magne Larson Narheim, to; Sjur Knutson Hylle, otte; Lars Knutson Gjerdsqual, to. Dette var de 28 familier. Dertil kan ialfald regnes Ivar Larson Bøe med fire i familien, Anders Baardson Rogne eller Lassehaug med sex, Ole Pederson Nesthus med fire, hvorom allerede er fortalt.

Enkemændene er: Endre Nilson Tesdal, Ivar Kolbeinson Helgeland og Ole Overland. Enkerne: Anna Larsdatter Bryn, Ranveig Andersdatter Rothe (Gjukestein), Ragna Pedersdatter Gjermø, og Gjertrud Olsdatter Evanger.

Ugifte mænd var: Steffer Larson Bøe, Rognald Haldorson Løne, Lars Pederson Rogne, Ole T. Bjørge, Peder Johnson Vinje, Gjetle Sjurson Ygre, Klaus Knutson Skjeldal, Anders Nilson Gjelland, Lars Knutson Aarhus, Lars Gulleikson Bøe, Lars Johnson Gjerdager, Ole Tormodson Gjerdager (?), Lars Jensen Fletre, Kjel Knutson Himle, Lars Kjelson Gjøgastein, Arne Amundson Bøe (Rdl.), Nils Henrikson Bakketun og Brynjulv Davidson Kløve. Ialt 18.

Ugifte kvinder: Margretha Vethe, Anna Torstensdatter Ygre, Guri Mikkelsdatter Ygre, Inger Torgersdatter Bakketun, Anna Odds datter Himle, Guro Iversdatter Lødve, Kristi Odds datter Prestegaard, Inger Svendsdatter Bøe, Kristi Olsdatter Een, Martha Sjursdatter Sætre, Martha Davidsdatter Glimme, Gjertrud Knutsdatter Bryn, Martha Nilsdatter Gjernes, Kristi Gulleiksdatter Bøe, Guri Eriksdatter Vethe, Inger Andersdatter Skjelde, Ingeborg Kjelsdatter Gjøgastein, Ingeborg Johnsdatter Gjerdager, Martha Amundsdatter Gjøgastein, Martha Torgersdatter Seim, Ranveig Torgersdatter Seim, Eli Larsdatter Skutle, Ingeborg Rognaldsdatter Opkvitne, Ragnhild Andersdatter Bakketun, Synva Haldorsdatter Løne, Abilona Kolbeinsdatter Helgeland, Anna Larsdatter Rasdal og Brytva Helgeland — ialt 29.

Mænd, hvis hustruer ikke var fra Voss: Knut Ivarson Glimme, Elling Halleson Vethe, Arnfin Baardson Rogne, Lars K. Gjerdsqual. Kvinder, hvis mænd ikke var fra Voss: Kristi Torstensdatter Kyte, Martha Nilsdatter Opkvitne, Martha Haldorsdatter Løne, Cicilia Torgersdatter Seim. Dertil kan føies Sygni Baardsdatter Rogne, som det aar var gift.

I denne opregning er heller ikke nævnt Ragnild Samsons datter Een med børnene Knut (John) Anderson og Louise.

Mange af de her nævnte er allerede omtalte foran. Nogle

kjendes der ikke noget videre til; men om endel skal her berettes noget mere.

Godskalk Nilson Vangen, født 1821, var søn af Nils Larson Ullestad og Gjertrud Godskalksdatter Vangen. Om hans tre børn haves ingen besked.

Peder Olson Bjørke, skal nok være Børkje, men kaldte sig Olson. Han var gift i Chicago med Soffie Kvitne, som kom til Amerika i 1846. De blev bosiddende i Chicago, hvor han i mange aar var ansat ved brobygnings-afdelingen i byen. Han døde 1891. Hans hustru, født 7de januar 1823, døde 1916 i en alder af 93 aar. Hun boede hos sin datter Mrs. T. L. Knutson (Rokne), 2501 Sacramento Ave.

Lars Knutson Brekke, om hvem mere andetsteds, var gift i Chicago med Kristi Knutsdatter Nedkvitne — halvsøster af Jorund, Anders Brekkes hustru. En søn, William, var født i Chicago. I 1859 flyttede de til Koshkonong, Wis.

Nils Olson Ygre, gift med Brithe Davidsdatter Glimme, reiste til Minnesota (se Mons Ygre familie).

Nils Olsen Skjelde, hvis familie bestod af fire, haves der ingen besked om.

Ole Olson Bøe (Rdl.) med tre i familien var kanske den samme som var med i svenskekrigen, født 1782. Ole Bøe nævnes i et brev af 1848 om en arv, og da sammen med Ivar og Knut Larson Bøe; ellers ukjendt.

Sjur Gulleikson Bøe var gift i Chicago 1857 med Britha Sjursdatter Spilde, Granvin. Hans søster var gift samtidig med Nils Tollekson Bryn. Søsteren Kristi var gift med Rognald Haldorson Løne.

Magne Larson Narheim og hustru; videre ukjendt.

Lars Knutson Gjerdsqual, født 1827, søn af Knut Styrkson Gjerdsqual og Ranveig Larsdatter Sætre, boede i Chicago og var to i familien i 1858, nævnt i "Wossingen" ogsaa i januar.

Sjur Knutson Hylle kom fra Skoponong, Wis., til Chicago i 1851. Som nævnt havde han været organist og kirkesanger paa Voss, og i Chicago var der brug for hans duellighed. Han blev organist i Paul Anderson kirken og havde denne bestilling saa længe han levede. Hans musikkundskab blev udnyttet i videre udstrækning. Af mangel paa norsk kirkemusik besluttede et kirkemøde paa Jefferson Prairie i januar 1859 at faa ham til mod betaling at udarbejde en koralbog, og dette gjorde han. Paa et senere konferencemøde fik han en ven til at frembringe hans begjæring om betaling, enten bogen blev antaget eller ikke, da arbeidet var ham paatvunget, skrev han til denne. Hvorledes det gik er forfatteren ubekjendt. Men det viser, at han var den første norske musiker i Amerika. Et brev fra ham vi-

ser, at han i 1856 havde laant Lindemans Præludier til pastor C. L. Clauson, og var selv i mangel deraf. Da der senere var anledning til at faa en yngre organist i hans menighed, var der gjort et forsøg af nogen paa at faa denne i hans plads, men det gik dog ikke. I et brev til en ven beklager han sig meget over dette, og tænkte paa at opsige bestillingen, hvis hans venner tilraadede det.

Sjur Hylle fik fat paa brevbogen til Vosseforeningen af 1848, antagelig hos Anders Nelson Brekke, hvis hustrus navn er ridset i bogen. Senere har Hylle gjort endel notater i den, og disse har for endel almen interesse og skal tages med her. De er som følger:

Aar 1851 reiste jeg med familie og ankom til Chicago den 7de november.

1852 den 13de januar blev mine børn Knut, Maria, Anna og Ingeborg vaksinerede af Ole Thormodsen.

1856 den 1ste mars om aftenen blev afholdt afskedstale i den gamle norsk-lutherske kirke i Chicago, og søndagen den 2den mars s. a. blev den nye norsk-lutherske kirke i Chicago indviet og helliget. De prester, som var tilstede ved indvielsen, var: Paul Anderson, Hasleqvist, Carlson, Ole Anderson, Andreas Skjeie, Ole Hatlestad, P. Harke og Passevant.

1856 den 4de mai kl. 9 om aftenen afreiste A. Brække og Ivar Bøe fra Chicago for at gaa til Norge.

1858 den 9de mai, eller den 5te søndag efter paaske, gjorde Paul Anderson sin afskedsprædiken, og den 11te mai afreiste han til Norge.

Den 26de september, eller 17de søndag efter Trefoldighed, blev pastor P. Peterson indviet til prest til den lutherske menighed i Chicago. O. Hatlestad, Svensen og Martin var tilstede.

Den 20de juni 1859 blev jeg ansat som brotender paa Erie street broen.

Den 24de juni 1859 kom pastor Paul Anderson tilbage fra Norge til Chicago.

Den 27de juni 1859 druknede William A. Brække og blev begravet den 28de kl. 8 om aftenen.

Den 28de juli 1859 blev Rose Hill Cemetery (den nye kirkegaard) indviet.

Den 3die oktober 1859 blev Maria til forberedelse til konfirmation, og i 1860 den 8de april, som var første paaskedag, blev hun konfirmeret af Paul Anderson.

1860 den 6te august stod termometret 101 grader i skyggen og somme steder 103 grader her i Chicago.

Natten mellem den 7de og 8de september 1860 blev steamer

“Lady Elgin” skibbrudt og sank tilbunds med omtrent 400 mennesker, som druknede.

1861 den 30te juli til den 8de august omvexlede termometret fra 100 til 105 grader varme i skyggen.

Den 21de oktober 1861 tog jeg og børnene vort portræt.

* * *

Af disse optegnelser sees det, at han den 20de juni 1859 var ansat som opsynsmand ved Erie street broen, og denne bestilling havde han ogsaa saa længe han levede. Han døde den 23de november 1871. Han havde syv børn: Britha, Kari, Knut, Marie, Anna, Ingeborg og Peter. Familien antog navnet Newton.

Britha Newton, født 1840, blev gift med Knut Erikson Rjoe (Williams) fra Deerfield, Wis. (se foran). Knut Newton og Kari døde vistnok ugifte. Marie Newton blev gift med Knut R. Opkvitne (Canute R. Matson). Anna og Ingeborg døde ugifte i Chicago.

Peter Newton, født i Chicago den 29de september 1854, gik paa Washingtonskolen og vestre distrikts højskole i Chicago; begyndte som kontorgut i Chicago Evening Journal og var der til 1875; fik saa ansættelse paa Chicago postkontor som betjent og gennemgik alle grader. Den 1ste mai 1892 blev han udnævnt til sekretær i de forenede staters civil service examination board for postfunktionærer i Chicago. Da staternes 13 civil service distrikter i 1904 blev inddelte, blev han sekretær i 7de distrikt, hvilket han organiserede og fik udstyret som et af de bedste. Han blev gift den 5te oktober 1881 med Mary Elizabeth Torkildson, der døde den 10de december 1883 efter at have født en datter, der ogsaa døde kort efter. Den 8de februar 1888 blev han gift med Belle Antonette Paulson. De fik to børn: Elinor Irene og Leonard Victor. Peter Newton var medlem af den engelsk-lutherske kirke, frimurerordenen og flere andre foreninger. Han boede i Ravenswood, Ill. Han døde omkring 1920.

Nils Glimme — Kveinetræet — ogsaa kaldt Nils Hypelen — var født paa Voss 1785; gift med Ingeborg Rasdal; udvandrede 1854 og kom til Chicago. Hans børn var: Haldor, Peder, Anders, Lars, Knut, Brynjulv, Jonas, Gjertrud, Ragnild og Margretha — de fleste voxne, da han udvandrede og nogen vistnok udvandret før ham. Nils havde før sit ægteskab med Ingeborg sønnen Anders Væthe eller Brekke. Nils døde den 21de mai 1864. Børnene antog navnet Nelson.

Halvor Nelson blev gift med Inger Haldorsdatter Løne (se foran). Anders og Knut Nelson blev gift og bosatte sig i Big Canoe, Iowa, nær Minnesotagrænsen; blev velstaaende.

Brynjulv Nelson blev gift med Martha Berge — datter af Knut Erikson Lødve og Martha Olsdatter Berge. Hun var ud-

vandret 1856 og var først i Madison, Wis. Brynjevold døde tidlig, efterladende en søn, Martin Nelson, som bor i Chicago. Martha blev senere gift med Anders A. Kvale.

Lars Nelson blev gift med en svensk pige, ellers er han ukjendt ligesom de øvrige sønner. Gjertrud Nilsdatter blev gift med enkemand Torstein M. Skjeldal, Ragnhild med enkemand John H. Kvilekval, Margretha med Lars Ellingson Himle (se om dem andetsteds i bogen).

Lars Ellingson Himle — broder af Nils E. Himle — antog navnet Ellickson; var født paa Voss den 28de april 1830; udvandrede 1854 og kom til Chicago; tog fat paa snedkerarbejde; blev den 14de juli 1859 gift med forannævnte Margretha Nilsdatter Glimme. De fik fem børn: Rose (Mrs. James), Ellick J., Fremont B., Lewis E. og William N. Ellickson — alle saavidt vides i Chicago. Lars Himle døde den 13de mars 1910 og hans hustru i 1926.

Nils Nilson Lunde, født 1830, søn af Nils Paalson Dale, Granvin, og Britha Monsdatter Lunde, Voss. Forældrene købte gaardsbruget paa Lunde i 1839 af Brithas bror Mons, og boede der. [Losnaætti af Kindem.] Nils blev i 1856 gift med Martha Grimestad, datter af Klaus Isakson Grimestad paa Jefferson Prairie. Hun var opfostret af sin mors forældre, efterat faderen blev gjengift og udvandrede. Straks efter sit giftermaal drog de i 1856 til Amerika og kom først til Woodstock, Ill. Efter en tid flyttede de til Chicago, hvor de senere forblev. Nils døde der i 1906. De fik fem børn: Betsey Nilson, gift med Fitzgerald, bor i Chicago, har fem børn: Edward, George, Lucy, Margy og Betty; — Julia Nilson, gift med Sam Leckwa, Chicago, har to børn: Spencer og Stella; — Emelie Nilson (død); — Elma Nelson, gift med Poppeloram, Zion, Ill.; — Martin Nelson, i Chicago.

Inger Svendsdatter Bøe — fra pladsen Donsen — søster af Lars D. Mølsters hustru; kom til Chicago før 1858, blev gift med en Johnson og fik flere børn. En søn David Johnson er organist i Moodys kirke, Chicago.

Lars Johannesson Himle, antog navnet Lewis Johnson, var født paa Himle, Voss, den 5te mai 1834, af forældrene Johannes Amundson Himle og hustru Martha Aslagsdatter Flatekval og var en halvbroder af førnævnte Odd J. Himle; udvandrede 1857 og kom til Chicago; drog aaret efter til Californien og var der i otte aar, saa et aar i Montana og kom derpaa tilbage til Chicago; tog fat der med bygningsarbejde og drev nogle aar som kontraktør; reiste saa til Millbrook, Ill., og var i fire aar handelsmand. I 1882 flyttede han til Pullman, Ill., og drev jernvarehandel der til sin død 1912. Han blev gift i 1869 med Mar-

tha Knutson — datter af førnævnte Lars K. Gjukestein og Ranveig A. Røthe. De fik to sønner og en datter. Martha er ogsaa død for flere aar siden.

Ivar Kolbeinson Helgeland, som var i Chicago i 1858, gik vistnok derfra i borgerkrigen. Senere var han politimand i Chicago og drev ogsaa handel en tid der; drog sluttelig til Primrose, Wis.

Knut Olson Eimstad, født paa Eimstad, Voss, 1836; forældre Ole Aslagsson Eimstad og Martha Brynjulvsdatter Løne; var en tid i Bergen, Norge; reiste i 1857 til Amerika og slog sig til i Chicago; drev der i mange aar som skibstømmermand, indtil han paa sine gamle dage trak sig tilbage og boede siden der i stilhed til sin død, der indtraf den 8de mai 1911. Han boede i 1442 North Rockwell street. Han overlevedes af sin hustru, Marie, sønnerne William og Henry, samt datteren Henriette. En søn, Conrad, døde før faderen.

Eimstad havde flere søskende i Norge. Broderen Brynjulv O. Eimstad havde handel paa Strandgaden i Bergen. Hans søn var kaptein Bernt Eimstad. Peter, født 1829, kom til Amerika.

Eilif Sjurson Graue — Eilif Seavert — kom fra Jefferson Prairie til Chicago i 1856 og havde siden sit hjem der. Han var født paa Voss den 13de oktober 1838; udvandrede med forældre og to brødre i 1844; lærte snedkerhaandverket i Chicago og drev dette i tre aar; fik saa ansættelse som "brakeman" ved Chicago & Galena jernbanekompani, det senere Chicago Western; forfremmedes til konduktør og var i tjenesten i 11 aar, blev saa "stationary" ingeniør i et trykkeri; var fire aar ved Chicago Democrat, saa ved Chicago Evening Journal, til denne fik nye eiere i '90-aarene; var deputy sheriff, mens Canute Matson var sheriff; havde saa opsynet med Lincoln Park. Han blev gift i februar 1860 med Ingeborg Rognaldsdatter Opkvitne — Canute Matsons søster. Hun døde i 1871, efterladende tre sønner: Frank, John Edw., George R. I 1884 blev han gift med Anna Peterson (svensk). Ingen børn med hende. Han døde i 1921 i sit hjem 641 Custer St., Chicago.

Frank N. Seavert, født 15de september 1860, gift med Louisa Gozzalo, har været i handelsvirksomhed i Chicago og har sit hjem i 1622 W. Austin ave. Havde en søn, Norman, født 1885, der døde 30te mai 1912, efter at have gennemgaaet Illinois universitet.

John Edward Seavert, født 29de juni 1863, gift med Mathilda Simott, var lokomotivfører paa Chicago, Milwaukee & St. Paul jernbanen; døde 3die juli 1917. Ingen børn.

George Richard Seavert, født 19de november 1865, er hovedbetjent ved Chicago & Northwestern jernbanens maskinafde-

ling i Chicago og bor i 544 North Humphrey ave., Oak Park, Ill. Han er gift med Ida Brown — datter af Mons Anfinson Bryn, Litchfield, Minn. De har to børn: Richard Brown, født 2den januar 1893; gift med Dorthea Wilcoxson og har børnene Ida Beatrice og Richard Brown Jr., samt Eloise Susan, født 24de april 1894; udexamineret fra Wisconsin universitet; gift 20de juni 1916 med Leonard P. Eager, bankør i Evansville, Wis.

The Johnson Chair Co.

Anders Johnson Gjerdager — A. P. Johnson — kom, som nævnt, til Chicago i 1861. I 1868 købte han sammen med F. Herold og brødrene Anton og Adolph Borgmeier en aaret iforveien begyndt stolfabrik paa hjørnet af Green og Philip street. Det var en 3-etages træbygning af størrelse 25x50 fod. Dette blev begyndelsen til den store stolfabrik — kjendt under navnet "The Johnson Chair Co."

Selskabets første firmanavn var Herold, Johnson & Borgmeier, men i 1870 købte Johnson ud Anton Borgmeier og firmanavnet blev Herold, Johnson & Co. En stor tilbygning af træ blev snart efter opført paa Green street. I 1877 købte Johnson ud ogsaa Herold, og firmanavnet blev A. P. Johnson & Co. Samme aar tog han sin broder Nils Johnson med i selskabet. A. P. Johnson var den egentlige leder fra først af, og under ham gik forretningen fremover med stormskridt. I 1879 maatte den gamle hjørnebygning nedrives og en 5-etages murstensbygning 40x136 opsættes istedet. I 1883 maatte en lignende bygning til opføres. Samme aar blev selskabet inkorporeret under navnet The Johnson Chair Co., hvilket navn det siden har beholdt. Nye tilbygninger maatte opføres i 1888, 1890, og '91. Foruden disse blev der i tidens løb opført staldbygning, tørkehus og kraftstation. En stor lagerplads anskaffedes paa Ogden Island — et par mil fra fabriken.

Anders Johnson døde i 1905 og hans broder Nils blev firmaets præsident.

Omkring 1907 maatte Chicago, Northwestern Jernbane Co. købe alle fabrikens huse med grund, da det trængte pladsen. Nye fabriksbygninger blev saa opførte paa West North Ave. i 4200 kvartalet. De paabegyndtes i 1907, og i 1908 begyndte driften der. Fabriken optager noget over et kvartal paa W. North Ave. og lige meget paa Keeler Ave. Bygninger paa fire etager. Der fabrikeres alslags stole fra de simpleste til de mest kunstneriske. Omkring 500 arbejdere er beskjæftigede i fabriken. Blandt disse er flere vossinger.

Nils Johnson døde i 1925 og Joseph F. Johnson, søn af A. P. Johnson, blev selskabets præsident og er det endnu, da dette

skrives. Hans broder, Arthur L. Johnson, er sekretær og kassierer. Walter Johnson — søn af Nils — er vice-præsident.

Af andre vossinger beskæftiget ved fabriken kan nævnes Severt O. Severson (Bidne), kontorchef, Ben Saude, formand i fabriken, samt Peder Tveithe, T. I. Skiple og Ole Bjørge.

Joseph Fernando Johnson, præsident af The Johnson Chair Co., var født i Chicago, Ill., den 28de november 1876; gennemgik almueskolen og elementærskolen i Chicago, Cornell universitet, Ithaca, N. Y., og et specielt kursus et aar, 1898, i lovskabs sammesteds. Hans faders helbred begyndte at slaa feil, og han maatte hjem og begynde i forretningen. I 1899 begyndte han ved fabriken, og han første arbeide var at maale materialer paa lagerpladsen. Saa blev han senere kassierer og vicepræsident. Ved onkelens død i 1925 blev han selskabets præsident. Han blev gift den 22de september 1915 med Amanda Schultz (af tysk æt). De har en datter, Louise Johnson, 13 aar gammel.

Joseph Johnson er medlem af Wicker Park lutherske kirke, Chicago Athletic Association, Evanston Golf Club, Knollwood Golf Club og mange andre sociale og industrielle foreninger.

The Olson Manufacturing Co.

Knut B. Olson, grundlægger og chef for "The Olson Manufacturing Co.," var født paa Voss den 3die januar 1839. Hans fader, Ole, var saavidt det vides, fra Bolstad; moderen var Ingeborg Andersdatter Røthe — søster af Britha Rogne, Leland, og Ranveig Knutson, Chicago. Han gik efter konfirmationen i skrædderlære hos Mons Isakson Saue og drev saa videre i sit fag. Den 12te april 1860 blev han gift med Synva Nilsdatter Stene, og aaret efter udvandrede de til Amerika. De fulgte med barkskibet "Norge", som gik ud fra Bergen den 12te mai 1861, og drog til Quebec, hvor de landede. Paa reisen over havet fødtes dem en datter, Isabella Atlanta, deres ældste barn. Fra Quebec drog de til Chicago, hvor de ankom den 16de juli 1861, og blev siden boende der. Efter nogen tid fik han arbeide paa et skrædderverksted for \$3.50 om ugen. Den 1ste januar 1863 begyndte han forretning for sig selv. I 1866 optog han Knut Olson Bolstad som medeier under firmanavn K. B. Olson & Co. Da de i 1895 gik over til udelukkende at fabrikere buxer, forandrede navnet til Olson Manufacturing Co. De byggede forretningshus paa Elk Grove ave. nær North ave. Sit hjem havde Knut B. Olson siden 1895 i Norwood Park.

Han var medlem af St. Paul Lutheran Church, det norske gamlehjemsforening, Tabitha hospitalsforening. Hans hustru døde i 1906 og han selv omkring 1918.

De havde ni børn; de tre døde tidlig, de seks gjenlevende var

Isabella A. (Mrs. Anderson), Bertha (Mrs. Petterson), John N., William A. og Clarence S.

Knut Olson Bolstad, medlem af firmaet Olson Manufacturing Co., var født paa Voss den 5te november 1844, søn af Ole Mikkelsen og Anna Henriksdatter Bolstad; gik efter sin konfirmation i skrædderlære og arbejdede i sit fag til han i 20-aars alderen udvandrede. Han fulgte med skibet "Victor Emanuel", kaptein Ibsen, og drog efter landingen i Amerika til Chicago. Der traf han sin gamle ven Knut B. Olson, som to aar før var kommen til Amerika og drev skrædderforretning for sig selv. Bolstad begyndte i arbejde hos Olson og havde i førstningen sit hjem hos ham. I 1866 blev han medeier i forretningen, hvis firmanavn blev K. B. Olson & Co.; men i 1895 antoges navnet The Olson Manufacturing Co., samtidig som de gik over til bare at forarbejde benklæder. Forretningshuset var 741-45 Elk Grove — nær North og Milwaukee ave.

Den 9de mars 1866 indgik han i ægteskab med Elisabeth Rasmusson fra Stavanger. De havde syv børn: Arthur Oliver, Stella Marion, Emma Josephine, Alma Henrietta, Theodore, Herbert Clarence og Luella. Hans hustru døde i 1873 og han selv døde for adskillige aar siden. Han var medlem af Vor Frelses kirke, Chicago, og af Tabitha hospitalsforening.

Knut Rognaldson Opkvitne — Canute C. Matson — kom til Chicago i 1865 efter borgerkrigens slut (se videre foran).

Arne Amundson Gjosten — Arne Amundson — kom til Chicago i 1865 efter borgerkrigens slut. Han var født paa Voss den 16de januar 1844. Forældrene, Amund og Gjertrud, boede paa en husmandsplads under Gjosten. Hans mor var en søster af Kjel og Ole Vikingson Gjosten i Chicago. Fjorten aar gammel kom han i 1858 sammen med en familie fra Høiland til Amerika. Hans første opholdssted var paa Jefferson Prairie, hvor han begyndte i arbejde hos Knut B. Duxstad — broder af hans onkel Oles hustru. Der forblev han til han den 18de oktober 1861 hvervede sig i borgerkrigen og blev med i komp. G, 15de Wis. Inf. Reg. Han var med i de forskellige slag og mindre træfninger, som hans kompani deltog i, og blev i tjenesten forfremmet til korporal. Efter indtagelsen af øen No. 10 var hans kompani et af de to kompanier som blev igjen paa øen. Senere var han med i slaget ved Mission Ridge og ved New Hope kirken. I det sidstnævnte slag blev han tagen tilfange og sendt til Andersonville fangeleir, hvor han blev til krigens slut. Den 18de april 1865 blev han udmønstret og reiste da til Chicago. I tre aar arbejdede han der i et jernstøberi. Saa begyndte han med handel, først sammen med onkelen Ole Gjosten, saa alene paa West Erie street No. 195. Hans søster Martha Amundson var i først-

ningen hans husholderske. En anden søster, Guri, var gift paa Voss og bosat paa Staup. Den 5te mai 1879 indgik han i ægteskab med Ingeborg Iversdatter Norekval, som var født paa Voss den 15de juni 1853 og kom til Amerika i 1874. De blev viet i huset hos Lars Peterson (Rogne). To børn fødtes dem i Chicago: Gertrud Velinda, født 9de oktober 1881, og Ives Bernhard, født 18de juni 1883. I 1903 solgte de forretningen og bosatte sig i Evanston, Ill. Efter en tid flyttede de til Torsby, Alabama, og var der i 7½ aar. Saa købte de en farm ved Verona, Dane county, Wis., og boede der til 1926, da de solgte og flyttede til Evanston, Ill., hvor datteren bor. De har om vintrene opholdt sig i Torsby, Alabama, men om somrene i Evanston, hvor de har sit hjem i 925 Elmwood ave.

Ives B. Amundson døde i 1925. Han boede hele tiden med forældrene. Gertrude V. Amundson blev gift med Morten S. Davidson, søn af D. L. Davidson (Mølster) i Madison, Wis. (se foran). De bor i Evanston i huset til hendes forældre.

Arne Amundson besøgte Voss igjen i 1886. De hørte i Chicago til den norsk-lutherske kirke og var medlem af Norwood Park norske gamlehjemsforening, i hvilken Ingeborg har taget stor interesse.

Ole Sjurson Rene, kaldte sig Severson, var født paa Rene, Voss, den 24de mars 1843; søn af Sjur Olson Gjødre og Herborg Torbjørnsdatter Rene, gaardbrugerfolk paa Rene. I 1866 udvandrede han til Amerika og kom til Spring Prairie, Wisconsin, hvor hans morsøster Kirsti Iverson var bosat. En kort tid efter flyttede han til Chicago, hvor han tog fat paa snedkerarbejde. Han blev gift der med Marie Hanson, født ved Capron, Ill., af forældre fra Tinn, Telemarken. De fik fire børn: Hattie, Frank, George og William. Sønnerne døde tidlig ugifte, William i 1905. Ole Rene døde i januar 1886. Hans hustru levede i 1923. Hatti Severson blev gift med Scheuneman (tysk), som driver seilmagerforretning i Chicago. De bor i 2437 N. Kedzie ave. og har tre børn: Robert, Vernon og Dortha.

Kristi Sjursdatter Rene — Oles søster — kom ogsaa til Amerika omkring 1870. Hun blev gift med John Johnson Boe (Rdl.) og var bosat i Chicago, nær broderen Ole. Hun døde i 1888, efterladende to døtre: Hatti Choisto er den ene.

Anders Anderson Kvale (Gulfj.) — skrev sig Andrew A. Quale — født paa Voss den 9de januar 1844; søn af Anders Svendson Kvale og hustru Gudve Olsdatter Berge; udvandrede fra Voss den 25de april 1867 og kom til Chicago den 16de juni samme aar. Der blev han siden boende og drev i lang tid som maler. Han var længe formand hos et jernbaneselskab. Om vinteren 1874-'75 var han paa besøg i Voss igjen; straks efter

sin tilbagekomst til Chicago blev han gift med Martha Berge, født 28de februar 1839, datter af Knut Erikson Lødvé (se foran) og Martha Olsdatter Berge. Hun var enke efter Brynjulv Nilson Kveinetræet. Anders og hun var søskendebørn. De blev bosiddende i Chicago, hvor Anders i senere aar drev som husleieagent og havde op til 56 bygninger at tage vare paa mod at faa en vis procent af leien. Hans hustru døde den 2den mars 1928 og han selv den 7de december samme aar. De opholdt sig de sidste aar paa Northwood norske alderdomshjem og døde der. De havde ingen børn. I gavebrev af 15de februar 1928 bestemte de, at 37,000 kroner af deres formue skulde gaa til Voss barnehjem paa Voss, desuden i sit testamente, at Voss barnehjem og Voss gamlehjem skulde faa 5000 kroner hver. Quale gav ogsaa \$3,000 til det norsk-amerikanske historielag. Han var en tid medlem af Vosselaget.

Anna Ivarsdatter Norekval, født omkring 1848, datter af Ivar Larson Norekvalsmoen og hustru Borghild Gjetlesdatter, fødte Honve, udvandrede til Amerika i 1867 ifølge med Viking Olson Rene og familie. Hun og Vikings hustru var søskendebørn. Anna tog tjeneste i Chicago og der blev hun først gift med Olaf Jacobson. Han blev borte straks efter deres giftermaal. Ingen vidste, hvor det blev af ham. Han skulde være søn af en norsk lensmand. Senere blev Anna gift med en Rosenquist fra Gøteborg, Sverige. De fik fem børn: Ida, gift med Hommelsvik (død); Charles (død); Arthur Rosenquist, Clarence Rosenquist er i Union jernbanestations postdepartement; Albert Rosenquist er politimand i Chicago.

Anna Norekval Rosenquist døde i Chicago omkring 1890, hendes mand lidt senere.

Martha Davidsdatter Glimme, født 1835, halvsøster af Knut Iverson Glimme i Chicago. Hun kom til Amerika før 1858, da hun er nævnt i "Wossingen". Hun døde ugift i Chicago.

Ingeborg Davidsdatter Glimme, Marthas søster, født 1843, udvandrede til Amerika i 1860 og kom til Chicago; blev gift med en Davis.

Margretha Davidsdatter Glimme, født 1846, kom til Amerika omkring 1869, blev gift i Chicago med Endre S. Bryn (Brown) fra Voss, der har drevet som skrædder. De havde sit hjem i 2636 North Humboldt street, Chicago. Margretha døde den 11te september 1911, 65 aar gammel. Endre levede endnu i 1923. De havde en datter, Mrs. Belle Lund. Familien tilhørte Wicker Park Evangelical Lutheran Church.

Nils Anderson Kvale — skrev sig N. K. Anderson — snedker og bygmester i Chicago, født i Raundalen, Voss, den 15de april 1850, søn af Anders Johnson Lee og hustru Gjertrud Nils-

datter Kvale (Rdl.). Paa farsiden var han et søskendebarn til Josef Nilson Lee, Osseo, Wis., og hans brødre, og til Nils Bøe slegten. Hans bedstefar paa morsiden var sersjant Ole Nilson Lie (Kvale), som var med i krigen 1814. Det er fortalt, at sønnen Nils skulde i krigen, men da faderen før var militær, tog han sønnens plads.

Nils Anderson lærte snedkerfaget paa Voss; udvandrede til Amerika i 1872 og fulgte med skibet "St. Olav" til New York, hvor han landede og drog til Chicago. Der var han i to aar og drev med brobyggerarbeide sammen med Sjur A. Himle. I 1874 drog han til California, hvor hans søskendebarn Ole Lee var, og drev der i fem aar med snedkerarbeide i St. Francisco; kom saa tilbage til Chicago og fik arbeide ved Hale Elevatorkompani, hos hvilket han drev i 14 aar. Saa begyndte han som kontraktør og bygmester paa egen regning, hvormed han drev til han trak sig tilbage fra forretningen.

Den 2den juni 1883 indgik han i ægteskab med Eli Andersdatter Kvale (Guldfj.), født 12te januar 1853 og udvandrede 1875. Samme aar opførte han en 4-etages bygning paa Lincoln ave. 2465, hvor han siden havde sit hjem. Nils var med familien paa besøg til Norge i 1889. De var medlemmer af den norsk-lutherske kirke. I politik var Nils Anderson republikaner. Han døde i august 1922. Hans hustru lever endnu. De har to sønner: William, født 19de december 1890, er kontraktør i Chicago, og George, født 22de december 1892, er i klædesvareforretning med Carsten P. Scott & Co., Chicago.

Kjell Sjurson Bidne — antaget navn, Charles Severson — gift med Kari Sundsvold; udvandrede til Amerika i 1872 og kom til Chicago den 22de april samme aar. Han fik arbeide paa Johnson stolfabrik og var siden beskjæftiget der. Han døde 42½ aar gammel for mange aar siden. Hans hustru døde i 1922 i en alder af 80 aar. De havde fire børn, hvoraf to døde som smaa. De andre var Edwin A., som døde i november 1929, samt Sivert O. Severson, som er kontorchef i The Johnson Chair Co., Chicago, Ill.

Knut Larson Mosefin — kaldte sig Larson — født den 4de april 1844 af forældrene Lars Knutson Mosefin og Gjertrud Knutsdatter store Saue; hørte til Miltzow- og Dalætterne; udvandrede i 1860 og kom til Koshkonong settlementet; hvervede sig i borgerkrigen og stod i et Wisconsin regiment under general Thos. Post; tjente i tre aar; kom tilbage til Koshkonong. Han var skrædder af fag; blev gift med Ingeborg Andersdatter Grimestad, som døde tidlig. Saa blev han i 1872 gift i Chicago med Augusta Brække, født 1852 i Skien, Norge. De havde fire børn: Alfred, født 1874, gift 1891 med Bessie Reque, datter af

Sjur og Guro Reque, Spring Prairie, Wis., bor i 4726 Kenmore ave., Chicago, Ill.; Valtny, født i Chicago 1876, gift med Edward Schiess, Armitage Clothing Co., Chicago; Gjertrud, født 1880, ugift; Margaret, født 1884, gift med Louis Larson, inspektør ved Cribben & Sexton Stove Co., Chicago.

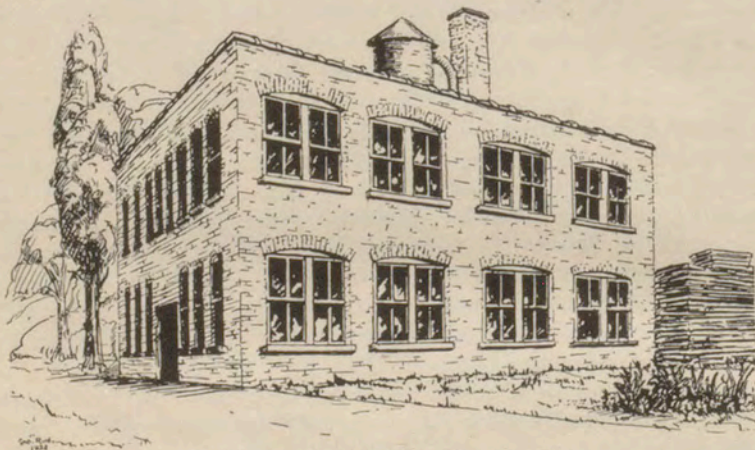
Knut Larson døde 1909 og hans hustru 5te november 1918.

Johan Seckman Jersin, forretningsmand i Chicago; født paa Voss den 17de februar 1857; forældre Søren Schjelderup Jersin og hustru Gustava Fredrikka, datter af Johan Seckman Fleischer paa Lekve, Voss. (Om Jersinslegten se under Andreas U. Jersin.) I 12-aarsalderen blev Johan og Andreas sendt til Tanks middelskole i Bergen. I 1876 fik han beskæftigelse hos bogtrykker F. Beyer i Bergen og var der i tre aar; reiste saa hjem paa grund af sygdom. I 1881 drog han til Amerika, idet han havde faaet ansættelse hos handelsfirmaet Thoreson & Siverts i Northfield, Minn. Da firmaet senere gik over i bankforretning, reiste han i 1883 til Faribault, Minn., og blev kontorbestyrer for et kornelevator kompani; var senere deputy clerk af distriktsretten og clerk i countyretten der. I 1890 overtog han bestyrelsen af Deering Harvester Co.s agentur i Aberdeen, S. Dak. — senere flyttet til Mitchell, S. Dak. — og blev i 1893 assistent i selskabets hovedkontor i Chicago, hvilken stilling han havde til 1900; blev saa bestyrer af Paul O. Stensland & Co.s eiendoms- og assurancekontor i Chicago, hvilken stilling han traadte i 1905 for at begynde i lignende forretning paa egen regning. Han blev i 1899 gift med Rena Olsdatter Anda. De har ingen børn. De har været aktive medlemmer af Zion norsk-lutherske kirke og gjorde meget for opførelsen af kirken paa Potomac og Artesian avenues, Chicago; var medlem af komiteen, som skrev lovene for et norsk alderdomshjems-selskab; gjorde meget arbejde sammen med Dr. N. T. Quale for at faa dette igang. Er medlem af den norske diakonisseforening, det norske barnehjemsforening og Bjørgvin sangkor.

Peter Sjurson Ringheim, født paa Voss 1851; gift med Margretta Torstensdatter Hellesnæs, født 1849; kom til Amerika og var bosat i Chicago, en tid i 590 Humboldt street. Peter drev med kjøring i Chicago. Er død, efterladende tre børn: Julia, Gertie og Arthur.

Viking Brynjulvson Nordheim, medlem af firmaet Nordhem-Highland Company, var født paa gaarden Nordheim, Voss, den 13de august 1858 af forældrene Brynjulv Gjetleson Nordheim og hustru, født Saude. Han udvandrede til Amerika i 1883 og kom til Chicago, hvor broderen Gjetle var bosat. Han tog fat med snedkerarbejde. I 1900 reiste han til Texas og var der i fire aar; kom tilbage til Chicago og var et aars tid i Johnsons stol-

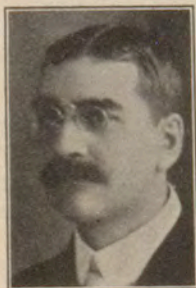
fabrik. I 1912 byggede han sammen med svogeren Nils Sampson et verksted og begyndte at forarbejde praktiske kasser for postbetjente. I 1919 dannede han og Anders Y. Høiland et kompaniskab. I 1891 blev Nordheim gift med Inger Oddsatter Fletre, som udvandrede fra Voss i 1885. De har havt sønnerne Alfred og Victor (født 1900), Alfred en søn Alvin, født 1919.

Nordhem-Highland Co. Chicago, Ill.

Nordhem-Highland Company har sit verksted i 2237-39 Kimball Avenue. Der laver de gulv- og bordlamper, lysestager, ex-ray og radiokabinetter og mange andre ting hørende til trævarerarbeidet. Det er drevet til en ganske anseelig forretning, som bringer de to kompagnoner en god fortjeneste.

Brynjolv Olson Berge, født paa Voss den 20de april 1865 af forældrene Ole Johannesson Hovde og hustru født Væthe; udvandrede i 1881; fulgte skibet "Indiana" og landede i New York i mai maaned; reiste derfra til Rushford, Minn., og var i 1½ aar paa farm hos Styrk Gjærnæs; begyndte saa i 1885 at lære typograffaget i La Crosse, Wis., drog i 1888 til Chicago, Ill., og var der først til 1890, hvorpaa han var tre aar i Butte, Mont.; kom til Chicago igjen i 1893 — en uge før verdensudstillingens slut; blev i 1894 gift i Chicago med Anna Larsdatter Opheim (se Opheimsætten i Vestbygden), og bosatte sig paa North Fairfield ave. No. 2423, hvor de eiede en 2-etages murstensbygning. Hans hustru døde i 1922. Han kjøbte efter hendes død en 3-etages murstensbygning med

leiligheter for 9 familier paa Dickens ave. No. 2868 og boede der i to aar; drog saa til California og er nu bosat i Los Angeles paa Medlow ave. 2709, hvor han byggede sig et hjem. I 1928 blev han gjengift.

Han arbeidede som typograf i Chicago for Chicago Tribune, Chicago Daily News, Chicago Herald og var med at sætte de første typer for Chicago Chronicle — tillige for "Skandinaven" og andre norske aviser satte han typer. Han er medlem af typografforeningen i Chicago, Sønner af Norge og Vosselaget. I 1909 og 1925 besøgte han Voss igjen.

Hans fars forældre var Johannes Hovde og Britha Væthe, moderens forældre var Brynjulv Væthe og Britha Hovde. Han havde fire søskende: Johannes, som boede paa Saude (Viken), Ole, Anders og Gudve, som flyttede til Kvale (Gulfj.), Voss.

Ole Larson Uthus, forretningsmand i Chicago, var født paa Voss den 26de juli 1863 af forældrene Lars Torkelson Uthus og hustru Torbjørg Klausdatter Gjernes. Faderen var førstedags fra Aal, Hallingdal, af Villandættten, og kom til Voss i 1823. Han drev meget med kreaturhandel; var gift paa Voss to gange — først med Ingeborg I. Bakketun, saa med Torbjørg Gjernes. I 1866 byttede han til sig gaarden Selje, Vossestranden, og der voxte Ole op. I 1882 udvandrede han til Amerika; kom til Chicago den 7de november; var om vinteren efter paa skogarbeide i Wisconsin; reiste til Chicago igjen om vaaren; arbeidede flere aar i Wright & Louter linseed oljefabrik til han i 1889 begyndte i melkeforretning for sig selv. I 1896 begyndte han at arbeide for kommissionsforretninger og i 1900 begyndte han samme slags forretning for sig selv paa West Randolph street 178, og drev siden dermed. Han døde under et besøg i Clinton, Wis., den 26de juni 1926. Han var gift med Kari Nilsdatter Bidne, som døde i 1925; ingen børn. Han overlevedes af fire søskende: Klaus (Charles) og Guro Uthus, Mrs. Ingeborg Bidne og Mrs. Anna Williams — alle i Chicago. Flere halvsøskende var i Norge.

Odd Erikson Arnetveit (Ed Erickson), bygmester i Chicago, født paa Vossestranden den 22de februar 1865 af forældrene Erik Arnetveit, født 1819, død 1875, og Martha Sjursdatter Tveite, født 1821, død 1904, gaardbrugerfolk paa Arnetveit. Han var i snedkerlære paa Voss og drev sit haandverk Jer til han i 1884 udvandrede; kom til Chicago den 9de juni; tog fat som snedker; arbeidede hos andre til han og broderen Sjur i 1890 begyndte egen forretning under firmanavnet Erickson Brothers. De opførte mange store bygninger i Chicago og havde en betydelig forretning.

Den 26de september 1896 blev Odd gift med Guri Møen —

datter af Lars Gjukestein og hustru Johanna A. Hellesnæs, bosat som enke paa Møen. Guri døde den 23de juli 1905, efterladende to børn: Elmer Johan, født 27de mars 1898, og Margrethe Lillian, født 16de december 1899. Odd døde omkring 1909. Hans hjem var i 237 Webster ave.

Sjur Erikson Arnetveit, Odds broder og medeier i kontraktør-forretningen Erickson Brothers — skrev sig Sivert Erickson — var født paa Vossestranden den 10de april 1858; udvandrede og kom til Chicago, hvor han tog fat paa snedkerarbeide; dannede i 1890 sammen med broderen Odd nævnte bygningsfirma. Han blev i 1880 gift med Anna Olsdatter Opheim (Str.). De fik ni børn: Martha, Anna, Ellen, Olav, Mabel, Alice, Erick, Agnes og Gertrud. Af disse er Anna gift med en Benjamin, Ellen med Angomire, Alice med Husum og Gertrud med A. Johnson — alle i Chicago. Sivert Erickson døde den 6te april 1924. Hans hustru lever. Deres hjem er 3256 Pierce ave.

Ole Opheim og hustru Anna med familie — fem børn: Knut, Britha, Anna, Ole og Mari, kom til Chicago fra Vossestranden i 1870-aarene og blev boende der til sin død. Om børnene kan berettes, at Knut Opheim bor i East San Diego, Calif., er gift, men børnløs. Anna blev gift med Sjur Erikson Arnetveit (se foran). Marie er Mrs. Olson og bor paa Pierce ave., Chicago, nær søsteren Anna Erickson. De øvrige er ukjendte.

Lars Josefson Lie, stifter af Lee Advertising Co., var født paa Bjørgum, Voss, den 8de december 1845 af forældrene Josef Tollefson, født Bryn, og Britha Larsdatter Bjørgum; gjennemgik almueskolen og Voss lærerskole paa Voss; var en kort tid lærer. Indgik den 24de juni 1870 i ægteskab med Inger Josefsdatter Nedre Lie; fik af forældrene et gaardsbrug paa Øvre Lie og bosatte sig der, og der fødtes deres fem børn: Britha, Josef, Ivar, Nils og Anna. Han blev snart benyttet i kommunens tjeneste; blev i 1876 ligningsmand, saa indvalgt i skolekommissionen. En række af aar var han herredskasserer. I 1887 udvandrede han til Amerika og kom til Chicago, hvor flere af hans slegtninger — Brynfolkene fra Queen Ann Prairie — var. Hans far var nemlig en broder af forannævnte Steffen, Nils og Mikkell Bryn. Han fik først ansættelse i "Skandinaven" og var ved den i syv aar, de sidste tre aar som dens kasserer. Saa grundlagde han sammen med sine tre sønner The Lee Advertising Co. Deres forretningssted var 79-81 N. Dearborn st., Chicago. Dette drev han til sin død 11te december 1906. Sønnerne drev forretningen en tid, men blev saa nedlagt. Lees hustru lever endnu og er i Pasadena, Calif., hvor flere af børnene ogsaa er. Britha blev gift med Fr. J. Asche og bor i Chicago. Josef blev i 1906 gift med Hulda Halvorson. Han skal være død.

Anders Knutson Leidal, snedker og huseier i Chicago, var født paa gaarden Leidal, Voss, den 4de april 1868 af forældrene Knut Larson Gjøgastein, født 1829, død 1909, og hustru Guro Johannesdatter Leidal, født 1832, død 1885, gaardbrugerfolk paa Leidal. Foruden Anders havde de børnene Britha, Ivar og Sigvor, som forblev paa Voss. Hans fader var af de gamle ætter Miltzow og Dal. Moderen, datter af Johannes Torstenson Leidal. Anders udvandrede til Amerika i 1890 og landede i Boston den 12te april, drog saa til Stoughton, Wis.; flyttede kort efter til Chicago og tog fat paa snedkerarbeide og husbygning, som han siden har drevet med. Han blev gift i Chicago med Inga Ovrud fra Vik i Sogn. De har en søn, Knut. En tid eiede han et hjem paa Hirsch street, men nu har han en prægtig hjørnebygning paa Mayfield ave. No. 1, Chicago. Han hører til Vosselaget — er medlem af den norsk-lutherske kirke. I 1914 besøgte han fødebygden igjen.

Inger Olsdatter Ygre — antaget navn Inga O. Lund — var født paa gaarden Ygre, Voss, den 20de mars 1871 af forældrene Ole Nilson Lunde og Sigrid Styksdatter Fjose, gaardbrugerfolk paa Ygre. Hun kom til Amerika i 1891 og hendes første opholdssted var Chicago, hvor onkelen Nils Nilson Lunde var. Hun havde længe tjeneste som husholderske, er gift og bor i Chicago. I 1901 besøgte hun Voss igjen.

Sigrid Olsdatter Ygre — Ingers søster — født den 13de december 1879; udvandrede til Amerika i 1903 og landede den 1ste september i New York. Drog derfra til Chicago, hvor hun tog tjeneste og har siden havt sit ophold. Hun blev gift der med Peter Martinson fra Kongsvinger. De har tre børn: Carolina, Oscar og Arthur. Deres hjemsted, som de eier, er 1658 N. Richmond street, Chicago, Ill. Hendes broder er O. O. Lund, Northwood, Iowa.

Lars Godskalkson Kløve — i mange aar snedker i Chicago — nu i Seattle, Wash., var født paa Voss den 24de november 1864; søn af Godskalk Larson Veka og Britha Herbrandsdatter Takle — en tid bosat paa Skutle, senere husmandsfolk paa Kløve. Han udvandrede i 1891, landede i Boston og drog til Chicago, hvor han fik sig arbeide som snedker. I august 1900 indgik han i ægteskab med Synva J. Distad. De har fire børn: John Gustav, født 1901; Carl Henry, født 1903; Margaret Ester, født 1906, og Martha, født 1913.

Knut Larson Lødve — antog navnet Knute Lodvee — handelsmand, først i Chicago, saa i Evanston, Ill.; var født paa gaarden Lødve, Voss, den 7de december 1876 af forældrene Lars Ivarson Lødve og hustru Arnguna Pedersdatter Bøe (Tykkeb.), gaardbrugerfolk paa Lødve. Hans fars forældre var Ivar Jo-

hannesson Møen, broder til Lars J. Møen, nævnt foran (Losna-æt), og Arnguna Larsdatter Bøe, søster af John Larson Gjerdager af Jefferson Prairie. Hans mors forældre var Peder Gulleikson Bøe og hustru Anna Larsdatter Bøe, ogsaa søster til John Gjerdager. Knut Lødve havde en søster Anna i Amerika, to søstre, Ingeborg og Arnguna, samt tre brødre, Lars, Peder og Johannes, paa Voss. Han tog højskoleexamen i Norge; udvandrede i 1893, fulgte skibet "Tautonia" og landede i New York den 22de februar; drog til Chicago; var en tid gaardbruger, saa handelsmand; blev gift med Anna Peterson fra Vermeland, Sverige, og har en datter, Agnes B. M. Lodvee, født 28de februar 1910. De har i de senere aar drevet bageriforretning i Evans-ton, Ill., og boede i 756½ Main st. Knut Lodvee døde 1929. Han var medlem af Vosselaget og af den lutherske kirke.

Kolvefamilien — Anna, Inger, Knut, Ivar, Cecilia og Lars Kolve — som alle har havt sit hjem i Chicago (se Kløveætten).

Sigrid Jakobsdatter Istad, 1116 Chistiana ave., Chicago — var Mrs. Torgerson — var født paa Voss den 25de mai 1858 af forældrene Jakob Jakobson Istad, født 1829, død 1899, og Orlog Torgersdatter Takle. Hendes bedsteforældre paa farsiden var Jakob Ingebrigtson og Sigrid Knutsdatter Grove. Paa morsiden var det Torgils Takle og hustru Sigvor Pedersdatter, født Hole. Sigrid udvandrede til Amerika i 1891; fulgte skibet "Samarina" og landede i Boston den 21de september. Drog saa til Chicago, hvor hun først stansede hos sin slegtning John Anderson, "Skandinaven"s grundlægger. Den 21de november 1896 blev hun gift med Christian Torgerson (Birkrem) fra Stavan-gerkanten. De har sit hjem paa Christiana ave. 1116; eier baade dette og et hus ved siden af, begge murstensbygninger. De har ingen børn. Sigrid er medlem af Vosselaget, tillige medlem af den norsk-lutherske Trefoldighedskirke i Chicago. Hun har havt tre brødre: Nils, Knut og Andreas. Af disse kom Andreas til Amerika i 1885 og var først i Stoughton, Wis., saa i Minneapolis, Minn., hvor han døde af nervefeber den 9de oktober 1888. Nils og Knut forblev paa Voss, men har børn i Amerika.

Olina Nilsdatter Skulestadmoen, datter af Nils Jacobson Istad og hustru Arnguna Eriksdatter, født Norekval; udvandrede i 1903 og kom til Chicago; er gift der med en Mr. Simpson.

Johannes Knutson Væleslien, søn af Knut Jakobson Istad, Væleslien, og hustru Ranveig Larsdatter, født Rong, kom til Amerika i 1904 og er bosat i Chicago; blev gift med Kari Torsdatter Siversrud og har to børn, Karl og Ruth.

Lars Knutson Væleslien — Johannes's broder, kalder sig Lewis Knutson — kom til Amerika i 1906 med skibet "Carolina"; reiste til Wisconsin; meldte sig i 1916 til krigstjeneste og

blev med i 1ste Wis. Inf. Reg. Var til øvelse i Camp Douglas; blev forfremmet til sersjant, sendtes til Texas og var i Camp Wilson, San Antonio og Waco; blev overflyttet til komp. F, 127de U. S. Inf., var saa i Camp McArthur; reiste til Frankrig den 18de februar 1918; blev med i kampene ved Bordeaux, Ladezuc, Angeros, Alsaz, Chateau Thierry og Juvigny; blev ved det sidste haardt saaret den 13de juli og var siden paa hospitaler; kom tilbage den 8de januar 1919; blev afmønstret 12te februar. Hans højre skulder blev beskadiget. Han er beskæftiget ved kostefabrik i Milwaukee, Wis.

Johannes Knutson Saue — antaget navn John Knutson — snedker og huseier i Chicago, var født paa gaarden Saue (Viken), Voss, den 27de februar 1872, af forældrene Knut Nilson Saue, født paa Vaxdal 1836, og Guri Klausdatter Grimestad, født paa Voss 1837. Hans fars forældre, Nils Vaxdal og hustru Jorund, født Ramslo, kom fra Bruvik herred til Voss i 1842 og kjøbte gaarden af Erik Knutson Saue, Queen Ann Prairie, Ill. (se foran). Hans mors forældre, Klaus Grimestad og Britha, født Mosefin, er af ætterne Dal og Miltzow, gaardbrugerfolk paa Grimestad. Hans seks søskende er Nils, født 1859, har farsgaarden Saue; Jorund, født 1861, gift med Haldor K. Lunde; Klaus, født 1863, bor paa Hellesnæs; Britha, født 1869, er paa Veka; Anna, født 1874, gift med Nils Spilde, Cambridge, Wis., og Knut, født 1882, bor paa Rekve, Voss. — Johannes udvandrede til Amerika i 1892 — forlod Voss paa sin fødselsdag — fulgte skibet "Servia" af Cunard linjen; landede i New York den 18de mars; drog til Deerfield, Wis. Han var netop udlært snedker paa Voss, og begyndte at arbeide i dette fag i Amerika; gik ogsaa paa commonskolen og lidt aftenskole; forblev i Deerfield i 10 aar til 1902, da han drog til Chicago, hvor han siden har været og drevet sit haandverk. Den 6te januar 1906 indgik han i ægteskab med Cecilia Væle, datter af Herman Væle og hustru Anna, født Himle. Hun kom til Amerika i 1892 og var først i Jackson, Minn., men reiste aaret efter til Chicago. De har to sønner: Herman og Knut, tvillinger, fødte den 19de januar 1908. Familien er medlemmer af den norsk-lutherske kirke og Vosselaget. Han er republikaner; var administrator i boet efter A. A. Quale og hustru.

David K. Tone, advokat i Chicago, var født nær Estherville, Iowa, den 5te januar 1867 af forældrene Torbjørn Knutson Tøen og Guro Davidsdatter Kløve (se foran); gjennemgik townskolen og var paa Iowa College, Grinnell, Iowa, i 1885—'86; tog saa ind paa Wisconsin universitet, hvor han i 1891 tog examen artium og i 1893 juridisk embedsexamen. Gjennem skoleaarene arbeidede han sig frem, mest som lærer. I 1895 bosatte han sig

i Chicago som praktiserende advokat og har siden været der. Fra 1898 til 1904 var han professor ved Chicago lovskole. Han har ført sager ved alle retter, indbefattet de forenede staters høiesteret; har i flere sager været speciel raadgiver — tildels for byen Chicago. Hans kontor er i No. 10 La Salle street.

Odd Olavson Fletre, arkitekt i Chicago, født den 9de mars 1893 af forældrene Olav Oddson Fletre og hustru Kristine Olavsdatter Kvarme; kom til Amerika og studerede til arkitekt. I slutningen af 1917 indkaldtes han til krigstjeneste og var i Brookfield, San Antonio, Texas. Han blev med i 134te Aeroplane Squadron og tjente som aeroplan mekaniker; blev udmønstret i februar 1920. Har siden været paa et arkitektkontor i Chicago.

Johannes Glimme, uhrmager i Chicago; født paa Glimme, Voss, den 21de juni 1872; udvandrede i 1895; fulgte skibet "Lucania" og landede i New York den 2den november; reiste til Whitewater, Wis., hvor onkelten Odd K. Glimme var; om vaaren 1898 reiste han til Deerfield, Wis., og var der om sommeren; drog om høsten til St. Croix Falls, Wis., og om vinteren til St. Paul, Minn. Om sommeren 1899 var han i Grand Forks, N. Dak., hvorfra han strax før jul drog til Marshalltown, Iowa; forblev der til vaaren 1903, da han reiste til Chicago. Der har han siden været og arbeidet for The Garland Jewelry Co.

I 1908 blev han gift med Anna Torstensdatter Kvamme (Str.). De fik to døtre, Margretha L., født den 25de mars

1909, og Anna J., født 2den april 1911. Hans hustru døde for mere end 10 aar siden. Glimme var Vosselagets kasserer i aarene 1920—'25; besøgte Voss i 1923 og nu i 1930. Adresse: 3234 Hirsch st., Chicago.

Forældrene, fanejunker Rognald Knutson Glimme og Margretha Styksdatter, født Hildeveit, var gaardbrugerfolk paa Glimme.

VOSSINGER I WASHINGTON.

I staten Washington har der ogsaa nedsat sig adskillige folk fra Voss, men beretningerne derom er ikke saa fuldstændige som ønskelig kunde være. Bare i Seattle er der en hel flok. Af andre steder kan nævnes Spokane, Tacoma, Georgetown, Pearson og Everett. De første, om hvem beretning haves, der bosatte sig i staten, var Ole Nilson Lie (Rdl.) i 1876, og med ham svigerfaderen Peder Egtveit, der dog kanske ikke bosatte sig der da; thi han boede senere ved Stoughton, Wis.

Ole Nilson Lie var en af de første norske bosiddere i Skagit county, Wash. Han var født paa Lie, Raundalen, Voss, den 8de mai 1831; udvandrede i 1855 sammen med broderen John og kom til Koshkonong. Det fortælles, at han gik i skole der sammen med Knute Nelson, altsaa i Deerfield. I 1859 drog han til California paa guldgravning. Han tog veien over Panama-eidet og havde vel taget skibsløilighed dertil fra New York, som andre. I 17 aar drev han med guldgravning i California, og forsøgte paa flere steder. Hans operationsfelt strakte sig ogsaa ind i Nevada. Det berettes, at han opdagede Silver Mountain gruben og Lee Valley, opkaldt efter ham; desuden flere gruber ved Virginia City, Nevada. Han var en af de fem mænd, som fik Alpine county, Calif., organiseret.

Imidlertid fandt han, at en god landeiendom, hvor et hjem kunde bygges, svarede sig ligesaa godt. Den 23de mars 1874 indgik han i ægteskab med Anna Egdetveit fra Stoughton, Wis., og boede en tid i San Francisco. Om vaaren 1876 drog han sammen med Peder Egtveit — vistnok svigerfaderen — og en Frank Tellefson med baaden "Dakota" til Washington Territory, tog iland i Seattle, som da var en by paa omkring 3600 indbyggere; fik der fat i en ro- og seilbaad, som de lastede med fornødne varer og satte afsted nordover Puget Sound. Der var regjeringsland at faa, men vældig urskov. De undersøgte paa begge sider af fjorden, men fandt først, da de kom indover Skagit-elven, land som de syntes om. I nærheden af det senere Mt. Vernon var landet lidt højere, og der lagde de til. Det var den 7de juni 1876, de betraadte dette sted og bragte sine sager iland. Overalt var bevoxet med store træer og krat. Fem store træer maatte hugges ned, før et lidet hus kunde bygges paa Ole Lies land. I tidens løb fik han op store husbygninger og sin farm ryddet. Han blev da ogsaa en meget velstillet mand. Da egnen blev bebygget af mange norske, blev der ogsaa en norsk kirkemenighed og hos Ole Lee holdtes før dens stiftelse de første gudstjenester i 1878. Han var da en af stifterne og en høit anseet mand i menigheden. Hans hustru døde 1912, og Ole selv døde den 29de mars 1924 i en alder af 92 aar. Han efterlod sig

tre børn: Nellie, født i Skagit county 1876 — det første norske barn født der — samt Peter og Oscar Lee — alle saavidt vides paa farmen ved Mt. Vernon.

Ole Lees brødre var forannævnte John, Elling, Josef og Mikkel Lee i Wisconsin; af dem lever endnu Josef N. Lee i Osseo, Wis.

Martha Nilsdatter Stalheim (Mrs. Hagen), kom til Washington i 1890. Hun var født paa Voss den 28de december 1848, datter af Nils Nilson Nakka og hustru Anna Larsdatter Nesheim (se om slekten foran); udvandrede med forældre i 1867 og kom til Beaver Creek, Wis.; blev den 10de juni 1878 gift i Polk county, Wis., med Nils H. Hagen fra Nordre Fron, Gudbrandsdalen. De reiste i 1890 til Washington og fik sig land 1 mil fra Wilbur. Der blev de boende til de omkring 1920 flyttede til Spokane, Wash., hvor hun endnu lever 1930. De har en søn, Herman M. N. Hagen, født 30te juli 1881; er medlemmer af den norsk-lutherske kirke og er republikaner i politik. Martha er interesseret i sin slegts historie og Vosselaget.

Ole Nilson Flatekval (Eksingedalen), nybygger ved Waterville, Wash.; var født i Eksingedalen, Mo sogn, den 16de oktober 1852; var skomager paa Voss; blev gift der den 12te mai 1881 med Cecilia Svanga, født 16de juni 1849, datter af Berge Olson Svanga, født 1805 (pladsmand) og hustru, født Dagestad. Hendes far var kjendt som hjemmedoktor (kvaksalver) paa Voss. Cecilia var en dygtig hueskrædder (konehuer) paa Voss. Boede paa Lundhaugen. I 1892 reiste Ole Flatekval, der antog navnet Nelson, alene til Amerika og fik sig et homestead ved Waterville, Wash. Næste aar udvandrede hans hustru og deres fire børn. De fulgte et af Allanlinjens skibe, landede i Quebec i mai 1893 og drog direkte til Waterville, Wash., hvor de straks bosatte sig paa sit homestead; paa dette blev de siden boende. Cecilia døde i Seattle, Wash., 5te april 1916. Han overlevede hende. Deres børn var: Nils Nelson, født 1ste mai 1882, Seattle, Wash.; Anna (Mrs. Foglstrøm), født 3die januar 1884, Maple Creek, Wash.; Anders, født 14de mars 1886, døde ved en jernbaneulykke 20de januar 1903; Ole, født 26de juli 1890, Britannia Mines, B. C., Canada.

Cicilia Nelsons søskende var: Klaus B. Drage, Selø, Nordfj., Norge; Jorund B. Svange, Voss; Ingeborg B. Hauge, Voss; Mrs. J. Hanson, Stanley, Wis., og Andrew Borgeson, Waterville, Wash.

Ole Rognaldson Nestaas (Nestos), Spokane, Wash., født paa Nestaas, Voss, den 12te oktober 1861 af forældre Rognald Anderson Nestaas, født 1811, og Kari Olsdatter Seim, født 1822 (se hendes slekt under Arnfin Seims familie). Han udvandrede

i 1881 sammen med broderen Erik (se foran) og drog til Montevideo, Minn.; tog fat som sadelmager; reiste senere til staten Washington og har været beskæftiget med grubedrift. Han blev gift den 9de september 1904 med Amalie Madson og har et 6 rum moderne hjem i Spokane. De har to børn: Evelyn Nema, født 12te august 1905, og Orrin Raymond, født 21de november 1909. Nestos er demokrat og hylder Christian Science.

Hans broder, Lewis R. Nestos, født 1863, bor i Chewelah, Wash. (se ellers foran).

Rognald Rognaldson Nestaas (Nestos), Concrete, Wash., var født paa Nestaas, Voss, den 29de juni 1877 af forældre Rognald Rognaldson Nestaas og hustru Sigvor Larsdatter Skjervheim, gaardbrugerfolk paa Nestaas. Han udvandrede i 1893; gift med Clara Allen; har to sønner: Reginald og Perry. Han er bestyrer af logging-afdelingen ved The Puget Sound Saw Mill & Shingle Co. af Bellingham, Wash.; er medeier i selskabet.

Hans brødre er: Olaf Nestos, født 1892, Hysham, Mont., var med i sidste krig og over til Frankrig, blev forfremmet til officer for tapperhed i slag; Erik Nestos, født 1888, Cordova, Alaska, var ogsaa i krigstjeneste som officer i flyvevæsenet, men ikke i Frankrig; Ola Nestos, født 1888, Seattle, Wash.; Lars har gaarden paa Nestaas, Voss.

Anders Olson Ringheim, bestyrer af The Carnation Farm, Carnation, Wash.; kom til Amerika i 1911, var en tid i Willmar, Minn., saa i Fargo, N. Dak., hvorfra han reiste til Washington, da han hørte, at der var godt om arbejde og gode lønninger; fik ansættelse ved den store carnation farm, tilhørende The Carnation Milk Co. Paa farmen er flere tusinde kjør. Han er medlem af Vosselaget og var lige til Madison, Wis., paa stevne 1928.

Søskendene Midtun — syv børn af Nils Olson Midtun, født 1840, og Guri Olsdatter, født 1843 — bor spredt langs Stillehavs-kysten. Deres fader er en brorsøn af forannævnte Kolbein og Brynjulv Vestrheim og af Miltzowæt. Moderen af gammel æt paa Midtun, og de var gaardbrugerfolk paa hendes fars gaard og lever endnu. Børnene er Ola, Nils, Martha (paa farsgaarden Voss), Britha, Olav, David, Anna og Ragna.

Ola Nilson Midtun, Nenana, Alaska, født 1865, har været guldgraver i Alaska i mange aar i nærheden af Tatana elven.

Nils Nilson Midtun, født 1867, Bremerton, Wash., er maskinist i U. S. marinedok. Han var med i den spanske krig og deltog i slaget ved Manila paa Philippinerne.

Britha Nilsdatter Midtun, født 1871, gift med Carl Sundt, Seattle Heights, Wash. Hendes mand er søjmand, første maskinist og har reist til Asien og Syd Amerika.

Olav Nilson Midthun, født 1874, farmer ved Silver Lake, Oregon.

David Nilson Midtun, født 1876, var udlært guldsmed fra Voss, og har drevet sit fag i Portland, Oregon. Han har ogsaa forsøgt sig som guldgraver i Alaska og har reist over en stor del af dette strøg.

Anna Nilsdatter Midtun, gift med Christ Thompson, bor ved Calvis, Vashan Island, Wash.; driver hønsavl.

Ragna Nilsdatter Midtun, født 1888, gift med Louis Siver-son, Petersburg, Alaska; driver med fiskeri.

* * *

Nils Pederson Hjembære, farmer ved R. 1, Harrison, Arkansas — skriver sig N. P. Barry — er født paa Bære, Voss, den 25de mars 1859; søn af Peder Hanson Bære; udvandrede 22de mars 1881; fulgte "Atlas" af Cunard linjen; landede i Boston paaskedag; drog til Atchison, Kansas, og begyndte med farmarbeide; blev gift i Buxton, N. Dak., den 7de november 1893 med Britha B. Vold og blev bosat paa farm ved Harrison, Ark. Hans hustru døde 15de november 1906. Børn: Bella (Mrs. F. W. Liebsch), Fall City, Nebr., født 14de mars 1896; Ella (Mrs. Raymond Jones), født 11te mai 1898.

LÆGER AF VOSSESLEGT.

Hvor mange læger af vosseslegt her har været eller er i Amerika, skal det her ikke forsøges paa at vise. Det faar være nok at sige, at her ligesom med hensyn til prester og jurister er et antal som fuldt svarer til den vossiske befolknings størrelse i landet. Her vil vi bare berette om nogle af de mest kjendte. Enkelte er nævnte i andre biografier.

Olaf M. Sattre, hovedlæge ved Lakeside hospital, Rice Lake, Wis., født nær Decorah, Iowa, af forældrene Olav Olson Sætre (søn af Ole Magneson) og Eli Bottolvsdatter Sivlesøen; gjen-nemgik Luther College i Decorah og tog examen i 1882; indgik i 1885 paa Rush Medical College i Chicago og tog examen der i 1888; praktiserede en tid ved Chapin hospital i Iron Mountain, Mich., og senere i Norway, Mich.; flyttede saa i 1894 til Rice Lake, Wis., hvor han siden har været og drevet sin lægepraksis. I 1914 tog han ind som kompagnon Dr. D. L. Dawson, saa firmaet er Sattre & Dawson. Han blev gift den 17de mai 1893 med Amelia Hosking fra Norway, Mich., og har to børn: Ellen Sattre, som har virket ved hospitalet i Rice Lake, og Jeannette (Mrs. Frank Kuehle), fhv. privatsekretær hos guvernør John J. Blaine og nu assisterende statsadvokat. Dr. Sattre er ogsaa præsident af First National Bank of Rice Lake. Han har ogsaa paa forskjellig vis søgt at fremme Rice Lakes velfærd.

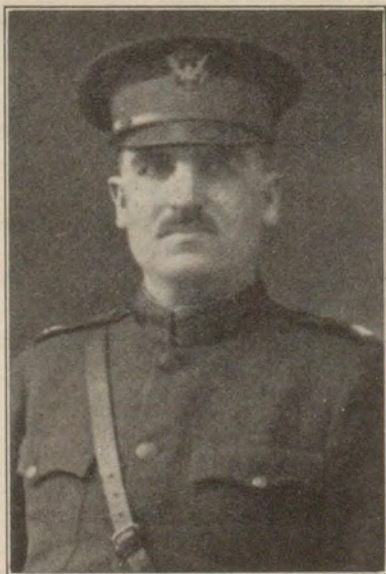
Erik O. Giere, hovedlæge ved the Giere clinic, Minneapolis, Minn., var født i Deerfield, Wis., den 10de april 1868, af forældre Ole Nelson Giere og hustru Inger Clausdatter Himle (se foran). Han var døbt af pastor Otteson i Liberty Prairie kirken; flyttede med forældrene til Rock Dell, Olmsted Co., Minn., i 1869; voxte op paa farmen; gik paa distriktsskolen, blev konfirmeret af pastor J. A. Thorson i juni 1882; fik sin akademiske uddannelse ved Luther College, Decorah, Iowa, og St. Olaf College, Northfield, Minn.; studerede medicin ved Minnesota universitet og tog eksamen i 1892; havde sin første praksis ved Rochester state hospital, Minn.; praktiserede i to aar i Hayfield, Minn., 20 aar i Madison, Minn., 7 aar i Watertown, S. Dak., 6 aar i St. Paul, Minn., og 3 aar i Minneapolis, Minn. Var hovedkirurg ved Ebenezer hospitalet, Madison, fra 1902 til 1915, ligeledes ved Luther hospital i Watertown fra 1915 til '21 og fra 1921 til '27 ved St. Paul hospital; medlem af kirurgstaben ved Fairview Hospital, Minneapolis, og Midway Hospital, St. Paul, siden 1927. Han har deltaget i alle de videregaaende skoler og hospitalkurser i dette land og gjort studier ved flere klinikker i Europa; blev kollegialt medlem af The American College of Surgeons i 1914, er medlem af Hennepin Medical Society og kollegialt medlem af the American Medical Association.

Han blev gift den 10de april 1899 med Anne Louise Williamson fra Northfield, Minn., datter af Wm. Williamson og hustru Synva Larsdatter Drøgsvold (Voss). Hun døde den 17de november 1924. De har otte børn: Verne, er prest ved den norsk-lutherske centralkirke, Tacoma, Wash., gift med Ester Larson fra Dassel, Minn.; Richard og Joseph er læger i selskab med faderen — den første gift med Laura Forde, den anden med Lenora Lillejord; Norman studerer medicin ved Minnesota hospital. De har alle gradueret fra St. Olaf College. Frida (Mrs. Olaf Larson), er i Montevideo, Minn., hvor Larson er købmand; Swanhild (Mrs. Victor Belatti), Long Beach, Calif., hans mor er af vasseæt; Alice (Mrs. E. Rodli Erling), Des Moines, Iowa; Mabel, er student ved Hamlin universitet, St. Paul, Minn. Døtrene har alle gaaet paa St. Olaf College.

Anders Gulleikson Hovde, læge i Superior, Wis., født paa gaarden Hovda i Vestbygden, Voss, den 30te september 1875 af forældrene Gulleik Anderson Hovda og hustru Guri Steffensdatter Vethe (af Miltzowæt), gaardbrugerfolk paa Hovda. I 1893 udvandrede han til Amerika; fulgte skibet "Hekla" af Thingvallelinjen; ankom til New York den 9de april; reiste derfra til Cambridge, Dane county, Wis. De to første somre drev han med farmarbejde, saa var han snedker, butikbetjent, lærer, assisterende postaabner for at faa midler til skoleundervisning.

Han tog baade privat og offentlig skoleundervisning som anledningen var, til han i 1899 tog graden "bachelor of science". I september samme aar tog han ind paa Minnesota universitet for at studere medicin; tog examen der i 1903 og begyndte at praktisere som læge. I 1910 indgik han i ægteskab med Lydia Wilhelmine Burnson, født i Amerika af svenske forældre. I 1911—'12 studerede han ved statsuniversitetet i Wien, Østerrige, senere ved det Ophthalmic Royal Hospital i London, England. Fra 1912 har han specialiseret i øie-, øre-, næse- og hals-sygdomme.

Dr. Hovde besøgte Voss igjen i 1912. Han har tre søstre der — tre brødre og to søstre er i Amerika. Han hylder for det meste det republikanske parti i politik og hører til den norsk-lutherske kirke — tillige til ordenen A. F. & A. M.

Dr. Alfred L. Olson

Alfred Olson Davidhaug, læge i Stoughton, Wis. — kalder sig Alfred L. Olson — var født i Stoughton, Wis., den 12te november 1877 af forældrene Ole Anderson Kvale og hustru Anna Larsdatter Davidhaug, der kom til Amerika i 1875 og var her i tre aar. Da Alfred var syv maaneder, drog de til Voss igjen, overtog hendes farsgaard paa Davidhaug og forblev der. Hans fader, født paa Kvale (Rdl.) 1852 har drevet som ljaasmed og gaardbruger. Bedsteforældrene paa farsiden var Anders Johnson Lie — farbroder af Joseph N. Lee, Osseo, Wis., og hans

brødre — og Gjertrud Nilsdatter Kvale. Paa morsiden var det Lars Torsteinson Davidhaug og Arnbjorg Brynjulvsdatter Midtbære — datterdatter af Eidsvoldsmanden Brynjulv Gjerdager.

Alfred voxte op paa Davidhaug; gennemgik middelskolen paa Vossevangen; udvandrede i 1895 og kom igjen til Stoughton, Wis.; fik lidt skolegang der; var saa to aar paa Red Wing seminar, og et aar ved Minnesota universitet; studerede derpaa medicin ved Illinois universitet, Chicago, og tog examen i 1906. Var i skoletiden korrekturlæser ved "Skandinaven" og gjorde andet arbejde der for at skaffe midler. Bosatte sig i 1906 i Deerfield, Wis., og begyndte at praktisere; flyttede efter syv aars tid der til Stoughton, hvor han siden har været.

I oktober 1917 meldte han sig til krigstjeneste og fik udnævnelse som officer i lægekorpsset. Reiste i januar 1918 til Fort Riley, Kansas, og var der i to maaneder; var saa ved Camp Funston hospital til i mai, da han beordredes til Frankrig. Reiste der til sanitetets hovedkvarter i Paris; blev beordret til et felthospital bag frontlinjen og var der om sommeren 1918; blev i oktober sendt derfra til hospitalet i Brest, hvor der var 2700 sygesenge at ivaretage — alle optagne. I Brest var verdens største og bedst organiserede militærleir, Camp Pontinezen. Ved den var han lige til i august 1919 med undtagelse af et par ugers ophold ved middelhavskysten paa permission. Efter 14 maaneders tjeneste søgte han afsked og blev saa udmønstret, reiste paa besøg til forældrene paa Voss og kom saa tilbage til Stoughton, Wis.

Han var gift den 25de september 1911 med Selma M. Wohler fra Hudson, Wis., hvis fader var fra Nannestad og moder fra Tromsø, Norge. Dr. Olson er demokrat, medlem af den norsk-lutherske kirke, frimurerordenen, Sønner af Norge, Modern Woodmen og Vosselaget. Han har tre søskende i Amerika: Mrs. Svend Hegg og Gjertrud Davidhaug i Seattle, Wash.; Lars Davidhaug, Oakland, Calif., samt Anna og Torstein i Norge.

Peter Anderson Nestaas (her Nestos), læge og kirurg i Bristol, Conn., født paa Nestaas, Voss, den 21de december 1885; udvandrede i september 1903; fulgte skibet "Saxonia"; landede i Boston samme maaned; reiste til Buxton, N. Dak.; gik en tid paa almueskolen der og senere en tid i Minot, N. Dak.; gennemgik derpaa Nord Dakota universitet og Rush Medical College i Chicago; begyndte at praktisere som læge i Minot. Sammen med to andre læger drev han en tid St. Luke hospital; flyttede for et aars tid siden til Bristol, Conn.

Han blev gift i juni 1916 med Jane Smith. Er medlem af

Sønner af Norge, A. O. W. W. og Elks; er republikaner og lutheraner. Om hans slekt se under broderen Ragnvald A. Nestos.

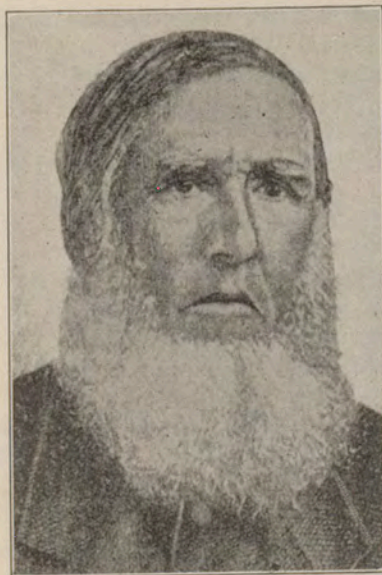
Odd Vikingson Opheim, læge i Sioux Falls, S. Dak., er født paa Opheim, Voss, den 11te august 1886; udvandrede den 28de april 1904 sammen med broderen Anders; fulgte skibet "Numedian" af Allanlinjen; landede i Halifax, Can., den 17de mai; reiste til International Falls, Minn.; gjennemgik Grand Forks College og graduerede i 1908; tog saa ind paa Minnesota universitet og blev udexamineret der i 1912; blev saa student ved Rush Medical College, Chicago, og tog examen i 1914; begyndte saa at praktisere i Starbuck, Minn. Var med i direktionen af Minnewaska hospital; flyttede for et par aar siden til Sioux Falls, S. Dak., hvor han nu er. Han blev gift i 1914 med Bernardine Enger og har en datter, Evelyn, født 1915. Han er demokrat i politik og er medlem af den norsk-lutherske kirke; blev valgt til direktør i Vosselaget iaar, er medlem af Sønner af Norge og Ancient Order of United Workmen.

Hans forældre var Viking Oddson Opheim, født 24de september 1846, død 1907 (af Dal- og Miltzowæt), og Eli Andersdatter Hovda. Hans broder Anders, født 1883, er i U. S.; Ole har farsgaarden Opheim, Brynjulv er malermester i Hardanger; Knut maler ved Vossebanen, Norge. Deres farbroder er Knut Eide, fader til Odd Eide, Fertile, Minn.

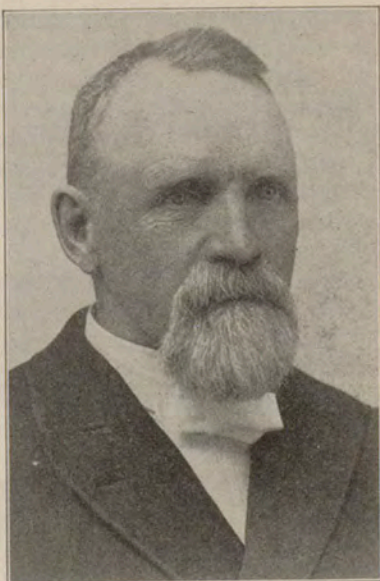
PRESTER AF VOSSESLEGT I AMERIKA.

Der er i det foregaaende fortalt om endel prester af vosseslegt, men her er flere igjen. For at faa en samlet oversigt af denne vigtige del af vosseslegten i Amerika, skal de før omtalte ogsaa nævnes her i korteste form i rækken med de andre.

Elling Eielson (Sunve), som var den første norske prest i Amerika, er adskillig omtalt foran, men det vil vist undskyldes, om følgende gjentages: Han var født paa Voss 1804, udvandrede 1839; opsatte det første hus til norsk gudstjeneste i Amerika samme høst eller vinter 1840; fik de første bøger udgivne af norske i Amerika, nemlig Luthers lille katekismus og Pontoppidans Forklaring, trykte i New York 1841; blev ordineret til prest den 3die oktober 1843. Dannede i 1846 paa Jefferson Prairie samfundet Den Evangelisk Lutherske Kirke af Amerika og forfattede dets konstitution. Var samfundets formand til sin død; gjorde missionsreiser i mange stater lige til Texas, Missouri, Minnesota og vistnok flere vestlige stater. Han døde i Chicago den 10de januar 1883. Gift i 1843 med Sigrid Nelson (Tufte), havde en søn, Eiel, som døde ved et ulykkestilfælde i voksen alder; en datter er gift og bor ved North Cape, Racine county, Wisconsin.

Elling Eielson (Sundve)

Pastor S. S. Reque

Styrk Sjurson Reque var den næste prest af vosseslegt; ordineret 1865 (se ellers foran).

Brynjulv Kolbeinson Hovde var den tredje i rækken af prester fra Voss. Han var født paa Voss den 14de november 1839 af forældrene Kolbein Johannesson Hovda og Sigvor V. Berge; var paa Voss lærerskole i 1855—'56; udvandrede i 1857 og kom til Wisconsin; var paa høiskolen i Madison, Wis., 1858—'59, Luther College 1861—'62, Concordia College 1862—'65, Concordia seminar, St. Louis, Mo., 1865—'68; blev prest paa Spring Prairie 1868—'71, Lemonweir, Wis., 1871—'75, Kilbourn, Wis., 1875—'78, Trempealeau Valley 1878—'93; bestyrer af indianerskolen, Wittenberg, Wis., en tid. Han var gift i 1868 med Elizabeth Mohn, født i Bergen, Norge, 1844. De har havt seks børn: Christian J. Hovde, født paa Spring Prairie, Wis., den 1ste september 1871, gennemgik Luther College 1885—'92, Luther seminar 1892—'95; blev prest i Hoboken, N. J., Amherst, Wis., og Blair, Wis.; blev gift 1895 med Marie Jacobson. Han døde i 1904.

Colbein S. Hovde, født paa Spring Prairie, Wis., den 16de november 1869, gik paa Luther College 1885—'93 og paa Luther seminar 1894—'97, blev prest i Grand Forks, N. Dak.; senere indianer-emissær for synoden; saa prest i Bode, Iowa, Groven-

burch, Ont., Ottawa, Ont., Sheboygan, Wis.; bosat senere i Chicago, Ill.; blev gift 1898 med Henriette J. Alfson.

Francis Hovde er farmer ved Glenwood, Minn. Rudolph er i Minneapolis, Minn. Agnes og Wilhelm i Longmont, Colo. Carl R. M. Hovde, læge i Madison, Minn.

Johannes Eilefson Berge (Berg) ordineret til prest 1869, død 1904 (se foran).

Peder Sjurson Reque, prest fra 1869 til sin død 1879 (se foran).

Nils Brynjulvson Berge, prest fra 1870 til sin død 1883.

Knut Knutson Bjørge, prest fra 1873, lever endnu (se foran).

Nils Amundson Førde, prest fra 1873 til sin død 1917.

Ole Nilson Fosmark, prest fra 1878 til sin død omkring 1920.

Magne M. Langeland, prest fra 1878 til sin død 1922.

Andreas Anderson Øfstedal, født i Evanger, Voss, den 1ste september 1855 af forældrene Anders Simonson Flatkol og Aagotte Andersdatter Lavik, gaardbrugerfolk paa Øfstedal. Han udvandrede i 1871; gennemgik Luther College 1874—'78, Luther seminar 1878—'81; prest i Fertile, Minn., fra 3die juni 1881 til 5te oktober 1892; Moorhead, Minn., 1892—'97; Chicago, Ill., 1897—1900; Fertile, Minn., 1900—'09; finanssekretær for pensionsfondet 1910—'11; finanssekretær for kirkeudvidelsesfond; rektor for diakonissehospitalet i Chicago og redaktør af "Diakonissen" fra 1912 til 1925, da han paa grund af sygelighed trak sig tilbage. Han døde i Chicago den 30te juni 1930. Han var gift to gange, først med Dina Mathilde Bronson i 1891, der døde i 1886, og tre børn døde samme aar og et tidligere. I 1898 blev han gift med Mathilde E. Mortenson. Sønnen Rudolph Øfstedal er prest i Valley City, N. Dak.

John Bjørgaas, født ved Kilbourn, Wis., den 6te november 1856 af forældrene Jørgen Johnson Bjørgaas (se foran) og hustru; læste privat for pastor B. Hovda 1873—'74; gennemgik Luther College 1874—'79, Luther seminar 1879—'82; prest nær Decorah, Iowa, paa Washington Prairie som pastor Korens kappellan 1882—'84; døde 11te februar 1884, ugift.

Nils Arveson, født i Indre Arne, Osterøen, den 3die mai 1857, af forældre Arve Larson Fosse og Britha Askildsdatter Lie — begge fra Bergsdalen, Voss. Udvandrede i 1873 og kom til sin onkel Anders A. Lee ved Lisbon, Ill.; gennemgik Luther College 1876—'80; Ohio synodens seminar, Columbus, Ohio, 1880—'83; prest i Rowe, Pontiac og Gardner, Ill., 1883—'86; blev gift i 1883 med Britha S. Arnfinson fra Big Canoe, Iowa. Prest i St. James, Minn., og tilliggende menigheder i 1886—'89; Baldwin, Wis., 1889—'92; Chicago, Ill., 1892—'94; North Prairie og tilliggende menigheder i Fillmore Co., Minn., 1894—'04; St.

Olav, Iowa, Norway og Marion menigheder i Clayton Co., Iowa, 1904 til sin død, der indtraf den 14de februar 1924. Er gravlagt paa Norways kirkegaard. Otte børn: Adolph i Madison, Minn.; Nils i Fergus Falls, Minn.; Clarence i Echo, Minn.; Gerhard i Clemmetsville, N. Dak.; Henry i Hartland, Minn.; Alfred i Pittsburg, Kan.; Ernst og Alma, St. Olav, Iowa.

Nils Olson Giere, Sacred Heart, Minn., født i Deerfield, Wis., den 3die juni 1855 af forældrene Ole Nilson Giere (halling) og Inger Clausdatter Himle (Miltzowæt, se foran), gennemgik Luther College 1873—'79, Luther seminar 1879—'81, Oslo universitet, Norge, 1881—'83; var herunder en tur til Voss i 1882. Prest i Craw River og Big Grove, Minn., 1883—'99; Renville og Bird Island, Minn., 1899—1904; Sacred Heart, Minn., fra mai 1904 og beklæder kaldet endnu; blev gift i 1884 med Berthe Susanna Nielson fra Madison, Wis., og har fem børn: Arthur F. Giere, advokat i Galesville, Wis., og nu viceformand i Vosselaget, født 1885, gift med Agnes Peterson; børn: Dorthé, Fredric og Rolf. — Constance, Siles, Esther og Ruth.

Nils Anderson Øffstedal — bror af Andreas — født i Evanger den 30te juli 1854; udvandrede 1872; gik paa Luther College 1875—'78; Decorah Institut 1878, Winona State Normal 1879, Luther seminar 1880—'83; prest i Aberdeen, S. Dak., 1883—'86; Medo og Delavan, Minn., 1886—'89, Vangs menighed, Nerstrand, Minn., 1889—'92; var gift 1885 med Mathilde C. Lunde. Han døde 1892.

Johannes Anderson Øffstedal, forangaaendes broder, født i Evanger den 6te september 1859; var paa Voss lærerskole 1874—'78; udvandrede i 1878; gennemgik St. Olaf College, Northfield, Minn., 1878—'80, Luther seminar 1881—'84. Prest i Winchester, Wis., 1884—'89; Grafton, N. Dak., 1889—1911; døde den 12te november 1911. Var gift 1884 med Anna Markuson.

Torbjørn A. Sattre, prest i Evansville, Minn., var født i Salem township, Olmsted Co., Minn., i 1856 af forældre Ole Sjurson Sætre og hustru, født Gjesme (se foran). Han blev prest 1885 og antog samme aar det kald han siden betjente. Han døde den 11te juli 1922, efterladende tre børn: Orlando, i Turner, Mont., og Ingeman, i Evansville, Minn., begge i bankforretning; Margrette, i Evansville.

Ole Saude, født paa Voss, søn af lægprædikant Ole Saudehaugen, født paa Bøe (Rdl.) og hustru Martha, født Kvale (Rdl.); blev prest i 1886 med kald i Gardner, Ill., til 1890; Eau Claire, Wis., 1890—'92. Han døde den 19de mars 1892, efterladende hustru og 3 sønner. Familien flyttede omkring 1910 til Everett, Wash. Sønnen Alfred G. Saue døde den 28de oktober 1920, 28 aar gammel; var en lovende forretningsmand i Everett.

Rasmus Anderson Lavik, født i Eksingedalen, Mo sogn, den 15de oktober 1841; gennemgik Stord lærerseminar og var lærer en tid i Norge; udvandrede i 1871 og kom til Zumbrota, Goodhue county, Minn.; virkede som menighedslærer, kirkesanger og jordbruger til 1886; studerede theologi ved Northfield seminar 1887—'88; blev prest i Devils Lake, N. Dak., i 1888; Red Lake Falls, 1889—'92; Milnor, N. Dak., fra 1892 til han i 1913 to afsked. Han døde i Milnor den 6te april 1927, i en alder af 85 aar. Han var gift i 1873 med Ingeborg Tuff, som døde 1886. De fik otte børn, hvoraf to døde som spædbørn, fire som voxne, nemlig Andrew, Peter, Marie og Hanna. De øvrige er: Dora, født 1879, gift med pastor C. M. Grimsrud, Hoople, N. Dak.; Johannes R. Lavik, født 1881, prest i Langmont, Colo. Gift anden gang i 1889, da med Antonette Hagen, og fik i dette ægteskab fire sønner. Alle disse blev indkaldte til krigstjeneste i sidste krig og to af dem var over til Frankrig. I. A. Lavik er prest i Colorado Springs, Colo. Rudolph er i Fort Collins, Colo. Anton N., i Milnor. Theodor, død.

Pastor Laviks brodersønner er de paa Voss velkendte Lavikbrødre: Anders, Andreas, Johannes, Johan og Dorotheus (Dore) Lavik — sønner af Johannes Anderson Lavik og hustru Kari Andersdatter Kyte, af hvilke Anders og Andreas var stortingsmænd, Johannes bladmand, Johan sogneprest og Dore skuespiller.

Torstein Oddson Himle, prest fra 1889, var født paa pladsen Himleshagen, Voss, den 11te oktober 1857 af forældrene Odd Nilson Himle og hustru Ragnild Eriksdatter; gennemgik Voss høiere almue- og lærerskole; Øles haandgjerningsskole i Drammen; var lærer i Hetland og Mosnes fra 1875 til '85; udvandrede i 1885, fulgte skibet "Germanic" og landede i New York i oktober; reiste derfra til Cambridge, Wis.; studerede i 1887—'89 ved Red Wing seminar; var saa prest i Taylor, Wis., 1889—'94; studerede lægevidenskab ved Minnesota universitet 1894—'95; var skoledirektør 1893—'95; reiste i 1895 til Kina som lægemissionær, kom tilbage i 1905; var lærer i theologi ved Red Wing seminar i 1907; var i Kina igjen 1907—'09; prest i St. Rosa, Calif., 1912—'17, og var en tid kredsformand; var i Kina igjen 1917—'18; kom tilbage til St. Rosa den 30te oktober, da hans hustru, som ikke var med til Kina, døde. Siden var han reisende sekretær for den norsk-lutherske kirkes pensionsfond.

Pastor Himle var forfatter af følgende skrifter: "Guds veie med et gjenstridigt folk" (om Boxeroprøret og forfølgelsen i Kina 1900); "Hauges Synodes Missionskort", "Udvalgte stykker til husandagt", paa kinesisk; hovedredaktør for Hauges synodes Kinamissions 25-aarsjubilaum. Han opfandt ogsaa en

redningsdragt (life preserver), som man fuldt paaklædt kan iføre sig, og i hvilken man ikke alene flyder, men tillige holdes tør og varm.

Han døde i Northfield, Minn., den 18de oktober 1925. Han var gift to gange — først i 1889 med Giske Sigmundstad, som døde paa missionsmarken i Kina 1898 — anden gang i 1899 med Alma Carlson (svensk). Børn i første ægteskab var: Edwin, født 1ste juni 1890, døde i Canada 1918; Anna, Ragnild og Sven A., døde som smaabørn. I andet ægteskab var det Carl August, født 1900; Torstein E., død som spædbarn; Torstein Emanuel, født 1902; Erik Norman, født 1904; John Arthur, død som spædbarn. Erik Norman var i 1926—'27 rektor af Galesville College, Galesville, Wis.

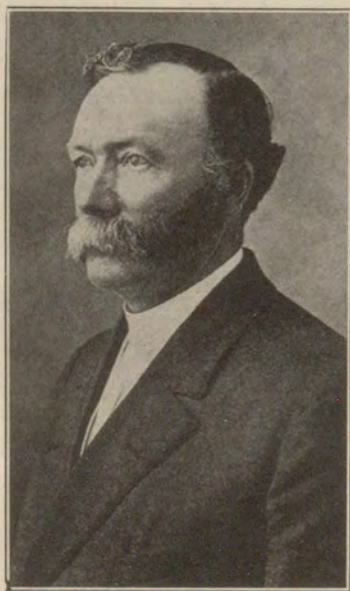
Torstein Himles far var murer og veibygger paa Voss. Hans fars forældre, Nils og Britha, var gaardbrugsfolk paa Himle. Hans mors forældre var Erik Knutson Gjelle — bror til landmaaler og stempelskjærer Odd Knutson Gjelle — og Gunvor Dymbe. De var ni søskende, hvoraf Torstein var yngst. To døde som smaa; Nils, Erik og Lars døde paa Voss; Britha, gift med Ingebrigt Olson Gjere; Arnfin, en tid lærer paa Voss, gift med Ranveig Grimestad, og Gudve, døde i Amerika.

Jacob Jacobson Ekse, Hendricks, Minn., født i Evanger, Voss, den 27de april 1860 af forældrene Jacob Nilson og Gjertrud Larsdatter Ekse; var paa Voss lærerskole i 1880—'81; udvandrede 1882; fulgte en af Allanlinjens baade; landede i Halifax den 10de mai; reiste til Highlandville, Iowa, hvor han havde slegtninge; tænkte først paa at gaa paa Luther College i Decorah, og bli prest i den norske synode; men uden midler, som han var, stillede forholdene sig ugunstige. I 1883 begyndte han at studere ved Hauges seminar i Red Wing, Minn., og blev udeksamineret i 1889; prest i Ft. Ransom, N. Dak., 1889—'96; ved Hendricks, Minn. (i Syd Dakota), fra 1896 og er endnu ved Hendricks, hvor han har 240 acres godt land i Syd Dakota og har sit hjem der. Han var Hauges synodes viceformand 1907—'15 og formand 1915—'17; var i 1917 medlem af foreningskomiteen, som dannede den Norsk Lutherske Kirke i Amerika den 9de juni det aar i St. Paul, Minn.

Han var gift den 26de juni 1889 med Inger Sjørøm. De har børnene: Justin, født 20de juni 1890, Luther seminar, St. Paul, Minn.; Josephine, født 20de juli 1892, Eureka, Kansas; Ida, født den 1ste oktober 1894, Hendricks, Minn.; Ingvald, født 13de november 1896, Eureka, Kansas.

Hans fader, Jacob Ekse, født 18de juli 1820, var gaardbruger paa Ekse. Morfaderen, Lars N. Nesheim, født paa Sundveshauget, var en fortrolig ven af Erik Nilson Saude (Borstr.) De drev

handel sammen paa Østlandet — kjøbte skind, ost og smør, kom da i kjendskab med Hans Nilsen Hauge; holdt senere opbygges sammen.

Pastor J. J. Ekse

Anders Knutson Flatkoll (Flatkval), født i Eksingedalen, Mo sogn, den 16de mars 1856, af forældrene Knut A. Flatkoll og Aagotta Knutsdatter, var paa Sogndal folkehøiskole 1875—'76, Voss lærerskole 1877—'79; lærer i Eksingedalen 1879—'80; udvandrede 1882; lærer i Goodhue county, Minn., 1884—'86; var paa Northfield seminar 1889—'90, Augsburg seminar 1890—'92; prest i Aberdeen, S. Dak., 1892—'97; Bristol, S. Dak., 1897 til han den 23de januar 1903 afgik ved døden. Han var gift i 1882 med Kristine Helland. Hustru og børn overlevede ham.

Erik Larson Kjønnegaard — Erik O. Larson — født paa Kjønnegaard, Vossestranden, den 4de december 1861; var paa Voss lærerskole i 1877—'79; udvandrede om vaaren 1882 og kom til Chicago, Ill., studerede ved Augsburg seminar 1887—'91; prest i den forenede kirke, Churchs Ferry, N. Dak., 1891—'98; for frikirken i Lemon, Minn., 1898—1905; Marinette, Wis., 1905—'11; Eagle Lake og ved Willmar, Minn., fra 1911 til 1922, da han flyttede til Minneapolis, Minn., og var "field" sekretær for Bethesda homes; var i seks aar udgiver af "Menighedsbladet". Han døde i Minneapolis, Minn., den 11te november 1927.

Han var gift i 1891 med Josephine Johnson og efterlod sig børnene: Ernest Leaner, Chicago, Ill.; Mentor Conrad, Caspara Evangeline, Rudolph Wm., Valborg og Onsel i Minneapolis. Fire børn døde smaa. Hans fader, Lars Olson Kjønnegaard, var gaardbruger, ligesom hans fars forældre, Ole Larson og Britha Kjønnegaard. Hans mor var Kari Eriksdatter Ovsthus (af Losna- og Miltzowæt).

Ivar Larson Oksendahl, født i Evanger den 9de februar 1861, søn af Lars Nilson Oksendahl og Borghild Torbjørnsdatter; udvandrede 1882; studerede ved Luther College 1883—'85; religionslærer ved Kasson, Minn., 1885—'89; studerede ved Luther seminar 1889—'92; prest ved Devils Lake, N. Dak., 1893; Maddock, N. Dak., 1893—1909. Senere sygelig.

Sigvard Theodor Reque, prest i St. Paul, Minn., søn af førnævnte pastor Peder Sjurson Reque, var født i Gilchrist, Pope Co., Minn., den 4de juni 1871; studerede ved Willmar seminar 1883—'85, Luther College 1888—'92, Luther seminar 1892—'95, prest i Chicago, Ill., 1895—1902; Minneapolis, Minn., 1902—1904 og siden ved Kristkirken i St. Paul. Redigerede en tid et kirkeblad, 1906, og har havt andre hverv i kirken. Blev gift i 1900 med Mathilda Laidquit.

Lauritz Styrkard Justin Reque, Galesville Wis., født i Gilchrist, Pope Co., Minn., den 9de februar 1873; studerede ved Willmar seminar og graduerede derfra i 1890, fra Luther College 1894, Luther seminar 1897; prest i Helena, Mont., Spring Prairie, Wis., og nu en 10 aars' tid i Galesville, Wis. Han var redaktør af "College Chips", Decorah, 1893—'94. Han blev gift i 1898 med Thora Julia Hjermstad (Stange, Hedemarken). De har seks børn: Paul Sigfried, født 10de september 1899; Ulrik Hjalmar, født 13de august 1902; Lauritz Thoralf Hjermstad, født 12te juli 1904; Herman Rudolph, født 6te september 1906; Odd Fridtjof, født 14de november 1908; Styrk Bjarne, født 12te januar 1914.

Hans fader var forannævnte Peder Sjurson Reque, prest ved Gilchrist, Pope Co., Minn.

Martin Olson Teigen, Princeton, Minn., søn af Ole Larson Finnesteigen og Britha Brekke, af Miltzowæt (se foran).

Henrik Olson Helleve, født paa Helleve, Voss, den 10de februar 1853 af forældrene Ole Kjelson Helleve og Ingrid Mikelsdatter Markhusteg; gennemgik Voss lærerskole og var lærer paa Voss fra 1874 til 1900, da han udvandrede. Han havde ogsaa farsgaarden paa Helleve til omkring 1885. Han blev lærer og prædikant i Baldwin, Wis., 1900—1906; blev ordineret prest i den forenede kirke i 1906 og fik kald i Grantsburg, Burnett Co., Wis. Han døde den 29de januar 1907. Han var gift

to gange — først i 1879 med Ingeborg Sjursdatter Dukstad, som døde 1881, saa i 1884 med Britha Nilsdatter Fitje, født 1861, som overlevede ham, og bor i Woodville, Wis.

Lars Wilhelm Boe, rektor af St. Olaf College, Northfield, Minn., var født i Calumet, Michigan, den 27de december 1875 af forældrene pastor Nils E. Bøe og hustru Anna Larsdatter Rekve (se foran). Studerede ved St. Ansgar seminar 1890—'93, forenede kirkes seminar 1893—'94, St. Olaf College 1894—'98, forenede kirkes seminar 1898—1901; prest i Lawler, Iowa, 1901—'04; Forest City, Iowa, 1904—'08 og 1911—'12; var samtidig bestyrer af Waldorf College, Forest City, Iowa, fra 1904—'14;

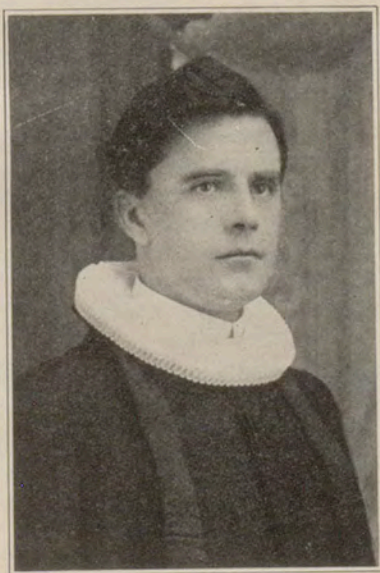

Professor L. W. Boe

formand i pensionskomiteen 1912; var medlem af repræsentant-huset i Iowa legislatur i 1909 og af senatet i 1913; blev i 1914 sekretær i den forenede kirkes trustee board; blev saa rektor af St. Olaf College, hvad han endnu er. Han var en af Vosselagets første direktører, var dets formand i 1911—'12; blev dets sekretær 1917, dets viceformand 1924—'25; her deltaget i mange stævner. Han er medlem af den lutherske kirkes verdensraad og har gjort flere reiser til Europa — saaledes i 1925 og 1929, da han ogsaa aflagde et kort besøg paa Voss. Han blev gift i 1909 med Helga Jacobson — datter af pastor Abraham Jacobson, Decorah, Iowa. Flere børn.

Joseph Lewis, født i Lee, Ill., den 23de december 1878 af forældre John Erikson Sætre (Lewis) og hustru Alice Nelson (se foran). Studerede ved Augustana College 1899—1903, W. S. seminar 1903—1906; prest ved Sloan, Iowa, 1906; Newcastle, Neb., 1907—'11, og i Westbrook, Minn., siden. Blev gift i 1907 med Ida N. Johnson.

Oscar Larson Bolstad, prest i Brainerd, Minn., født i Dodge county, Minnesota, den 9de september 1879, af forældrene Lars Arneson Bolstad og hustru Britha Brynjulvsdatter, født Evanger. Opvoxt ved Fertile, Polk county, Minn. Frekventerede Park Region College, Fergus Falls, Minn., Grand Forks College,

Pastor O. L. Bolstad

Grand Forks, N. Dak., og Luther seminar, St. Paul, Minn., hvorfra han var udexamineret om vaaren 1914. Var saa prest i Roseau county fra 1915—'18, Aitkin Co. fra 1918—'21, Mahnomen Co. 1921—'22 og siden 1922 i Brainerd, Minn. Gift 1919 med Inga A. Houglum. Han er interesseret medlem af Vosselaget og skrev foranstaaende artikel om Fertile settlementet for denne bog.

Magne Endresen Kolle, Kindred, N. Dak., var født paa Voss den 9de februar 1880 af forældrene Endre J. Kolle og Barbraa Berge; udvandrede i 1903; var paa Sioux Falls lutherske normalskole 1903—1906, Luther seminar 1907—10; prest ved Green-

bush, Minn., 1910—'13 og siden i Kindred, N. Dak.; blev gift den 7de juli 1910 med Agnes Hanson, Hayward, Minn.; skriver sig Endreson.

Endre Johannes Boe, født i Leland, Ill., den 26de juni 1884 af forældrene pastor Nils E. Boe og Anna Larsdatter Rekve. Begyndte i 14-aarsalderen at studere i forberedelsesafdelingen ved St. Olaf College og fortsatte til 1906; var lærer endel aar, hvoraf et ved statens højskole i Pipestone, Minn.; var paa den forenede kirkes seminar og paa Minnesota universitet og blev udexamineret i 1912; blev prest i Blair, Trempealeau Valley og Beaver Creek menigheder, Wisconsin; senere i Superior, Wis.

Lars J. Rørbakken — skriver sig L. J. R. Larson — var født i Evanger, Voss, den 22de december 1875 af forældre John Larson Rørbakken og hustru Ragnild. Hans mor døde, mens han var spædbarn og hans far, da han var 12 aar. Blev konfirmeret i 1890; var elev i Hamros skole paa Garnes i 1890—'91; var butikbetjent et aar; udvandrede 1892 og kom til Wright Co., Iowa, hvor han tog fat paa farmarbejde; var elev paa normalskolen i Madison, Minn., 1895—'98; lærer og kirkesanger hos pastor R. Lavik i Milnor, N. Dak., i flere aar. Blev gift den 22de november 1900 med Malene Abrahamson. Flyttede i 1910 til Nord Dakota; blev elev paa presteseminariet i 1911 og tog examen 29de mai 1914; prest for Bloom, North Grand og Skandia menigheder nær Hettinger, N. Dak.

Svend Steffenson Tverberg, født paa Tverberg, Voss, gik i 17-aarsalderen paa Voss fortsættelsesskole; udvandrede 1903 til Estherville, Iowa, og tog fat paa farmarbejde. Blev i 1908 elev paa den forenede kirkes normalskole i Madison, Minn.; graduerede i 1911; var saa tre aar paa den forenede kirkes seminar; blev saa ordineret for at gaa til Madagaskar som missionær, og har siden været der. Besøgte Voss og Amerika igjen i 1923 og Voss, hvor hans far, 88 aar gammel, endnu lever, i 1930.

Alvin Sjurson Nesheim, født i Primrose, Wis., den 17de april 1886 af forældrene Sjur Øyelson Nesheim (Str.) og Ingeborg Edmunds (se foran); var elev paa Augsburg seminar 1905—'13; prest ved Pillsbury ave. menighed, Minneapolis, Minn., i 1913, senere ved Frieda, N. Dak. Døde der 1918; var gift 1913 med Mabel Th. Lien.

Odd Kornelius Vinje, født i Chicago, Ill., af forældre Peder Pederson Vinje og Martha Oddsdatter Kløve; blev ordineret til prest i 1920 og betjente menighed i Kelliher, Minn., til 1927, da han blev prest ved Central Lutheran Church i Everett, Wash.

Carl Larson Dalseide, Hudson, S. Dak., født i Bruvik den 29de september 1877 af forældre Lars J. Brækhus og Ingeborg

Strømme; blev ordineret til prest i 1908, var en tid i Iowa, men har nu i mange aar været prest i Hudson, S. Dak.

Gerhard O. Forde, Starbuck, Minn., født i Amherst, Wis., den 2den august 1884, søn af pastor Nils A. Førde og hustru Nora Eriksdatter; gennemgik Park Region College, Luther College og Luther seminar og blev ordineret til prest i 1912. Var prest i Glenville, Minn., 1912—'17; siden i Starbuck, Minn.

Foruden disse prester, om hvem nærmere underretning er givet, er der endel, som kun kan nævnes, af mangel paa bedre besked, forsaavidt de kjendes:

Pastor S. J. Numedahl, Minneapolis, født i Modalen; prest siden 1888, nu sluttet.

Pastor J. J. Lee, Callender, Iowa, født i Modalen; prest siden 1900.

Pastor J. R. Lavik, prest i Perry, Wis.; ordineret 1906, og hans broder, **pastor I. A. Lavik**, Fowler, Colo.; ordineret 1921; er sønner efter pastor Rasmus Lavik.

Olaf Borge, Rockdale, Wis., ordineret 1906, og broderen **Daniel J. Borge**, ved Hayfield, Minn., ordineret 1911, er datterdatter-sønner af John Bjørgaas.

John Rockne, Wanamingo, Minn., ordineret 1915, søn af Mikkell Larson Rockne.

B. L. Duckstad, St. Paul, Minn., søn efter Lars Hermandson Duckstad.

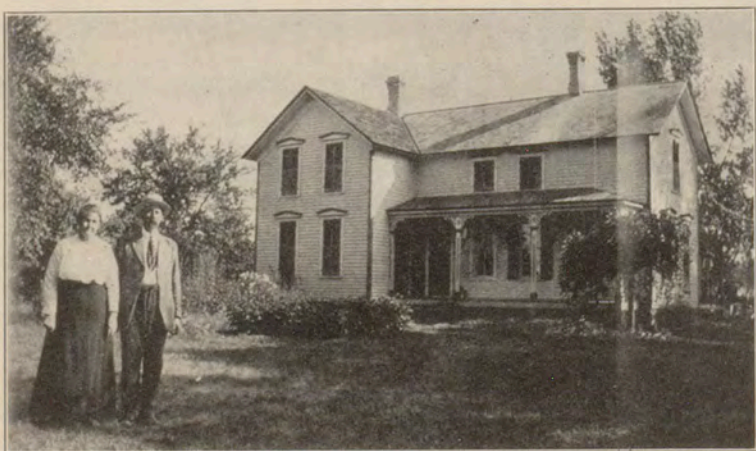
LIDT MERE OM JEFFERSON PRAIRIE OG DENS VOSSINGER.

Jefferson Prairie er et af de forvidneligste strøg i den norsk-amerikanske historie, og en saavidt mulig fuld beretning om dette maa være ønskeligt. Endel er allerede fortalt, men flere oplysninger er netop erholdte og et tillæg maa gøres.

Anders M. Lundes farm; Ole Lunde tilvenstre og Torstein Kvamme tilhøire

Først skal her vises et andet billede af landets beskaffenhed og vossingernes evne til at vælge sig hjemsteder i den første landnamstid. Det er Anders Mathison Lundes hjemsted, hvis land købtes af regjeringen i 1843. Det ligger et par mil ret i syd for Brynjulv K. Dukstads hjem, hvis billede findes foran. Paa begge sees det svagt skraanende land op mod husene. Saa-dan er de fleste farme der. Husene staar paa en liden forhøi-ning paa den bølgeformige flade. Anders Lundes farm deltes mellem børnene Ole og Britha, gift med Torstein M. Kvamme. Ole byggede nye huse. Britha og Torstein købte det gamle hjemsted.

Torstein Monson Kvammes hjemsted, opført 1877; sønnen Manley Munson og hustru sees paa billedet (fotografi velvilligst indsendt af Munson)

Saa skal et par ord endnu siges om kirkelige sager, da disse især har gjort Jefferson Prairie bekendt. Elling Eielson fik i 1843 kaldsbrev, underskrevet af 72 personer paa Jefferson Prairie. En logkirke blev opsat — netop hvad tid kan vi ikke sige — men man kan vist gaa ud fra, at det blev i 1844. Straks før jul 1843 holdt han opbyggelse i Peder Bæres hus. En kirke var der i 1846. Denne kirke blev i 1858 erstattet af en ny og større — den senere velkendte Augustana kirke — betjent af Ole Andrewson. I den blev den skandinaviske Augustana synode stiftet af norske og svenske i 1860, og den norske Augustana synode i 1870; men allerede før 1860 kom den bort fra Eielsons samfund, da Andrewson og Paul Anderson skilte sig ud.

Augustana — den vestre kirke — stod paa nordøstre hjørne af Clinton-veien og statslinjen — Bergen-hjørnet (se kartet).

I november 1844 gjorde pastor J. W. C. Dietrichson en be-

gyndelse til en menighed paa Jefferson Prairie. Denne menighed byggede i 1849-50 en liden stenkirke, som stod lidt fra statslinjen paa Wisconsin-siden — henimod to mil i nordøst for nærværende kirke. Til denne hørte de fleste vossinger, fortæller Manley Munson. Der holdtes konferencemødet i 1852. Denne kirke erstattedes i 1861 med en større trækirke med taarn. Det er den kjendte konferents-kirke eller østre kirke. I den var det Knut B. Duxstad spillede orgel. Paa et conference-møde paa Jefferson Prairie i januar 1859 bestemte man at faa Sjur K. Hylle, som var organist i Paul Anderson kirken i Chicago, til at udarbejde en koralbog for kirkemusik, hvad man manglede, og hvilket han gjorde. Konferents-kirken stod paa Bryngel Duxstads østre farm ved statslinjen — den senere Ivar Duxstad farm. (Se kartet.) Begravelsespladsen er endnu hvor den gamle stenkirke stod — en halv mil længer i nordøst.

I 1869 stiftedes en fjerde menighed paa Jefferson Prairie. Den skulde bli sammen med Rock og Long Prairie — 40 familier slog sig sammen og de købte prestegaard; men det ser ikke ud til, at de byggede særskilt kirke. De gik sammen med dem i conference-kirken. Presterne i rækkefølge var: Magelson, Muller-Eggen, Vang og Omland.

I 1902-'03 byggedes den nuværende fælleskirke, som blev indviet den 3die mai 1903 og som staar paa Ole Skiples nybyggerfarm. Paa Byggekomiteen var af vossinger: Knut B. Duxstad, Styrk Ivarson Bøe og Manley Munson (Kvamme). Johnson stolfabrik i Chicago gav 17 "caneseated" stole og over 100 feltstole til kirken.

Som man har seet, saa reiste adskillige vossinger fra Jefferson Prairie paa guldgravning til California. Vi har netop for os endel breve, som Knut Brynjulvson Duxstad d. æ. skrev til forældrene i 1852-'54, medens han var der. Af disse viser det sig, at Knut Duxstad, Erik Ellefson Slen, Knut og Kolbein Sjurson Kvarme, samt en Ole Hefte var sammen. Desuden at Peder Bære og Sjur Anderson (Grønli) ogsaa var der da, men paa et andet sted, og endvidere Erik Bryn. Knut Duxstad med selskab reiste fra New York med skibet "Illinois" til Chagress, Panama, gik tilfods over tangen og tog fra Panama med skibet "Carolina" til San Francisco. Der kom de den 17de december 1851. Saa tog de med en dampbaad til Sacramento. Knut Kvarme hyrede sig næste dag til en farmer for \$50 maaneden; Knut Duxstad, Ole Hefte og Kolbein Kvarme hyrede sig til en mand for 75 dollars maaneden. Det var ved Weber Creek de begyndte. Efter en tid tog Duxstad og Kolbein en claim for sig selv sammen med tre amerikanere. De tjente 4—5 dollars dagen en

maanedes tid. Saa maatte de slutte af mangel paa vand i juli 1852. Ole Hefte var da gaaet i kompani med tre irlændere, som trængte en mand og havde en god claim. Knut Kvarme arbejdede for maaneden tre mil fra de andre. Erik Slen var sammen med Peder Bære og Sjur Grønli længere nord. Tidligere om sommeren havde Duxstad sammen med dem og de andre reist længere op til Mormon Island og søgt efter guld, men fandt intet. Da de trængte at tjene penge, reiste Duxstad og Kolbein Kvarme 14 mil derfra og fik sig maanedsarbejde, mens Erik Slen, Peder Bære og Sjur Grønli reiste længer nord og fandt et heldigere sted for guldgravning. I august maaned arbejdede Duxstad for 100 dollars maaneden og havde da høieste løn, som da var der. I november 1852 var Duxstad, Kolbein Kvarme, Erik Slen og en yankee sammen om en claim, men fortjenesten var mindre god, dels paa grund af regn. Erik Slen havde kjøbt sin del af en anden yankee. Ole Hefte arbejdede da for maanedsløn, mens Knut Kvarme arbejdede for sig selv. Juleaften 1852 var Erik Slen, Knut Duxstad, Kvarmebrødrene og en yankee sammen i et hus for sig selv. Ole Hefte havde besøgt dem. Duxstad og Slen havde tænkt at reise did hvor Bære og Grønli var, men regn og storm hindrede det. Erik Slen beskriver i et fællesbrev deres huslige stilling. De boede i et hus otte fod bredt og 22 fod langt, gjort af 1 a 2 tommer tykke og 3—4 tommer brede træstrimler, spigrede sammen. Et bord, sat paa kant, var spigret paa ved jorden udenfor. Gulvet var bare jord med endel sand og guld iblandt. Til dør var der et gammelt lærredsstykke fæstet oventil. Bord og senge var som de nærmeste "støler". Knut Duxstad var inkassator og kok. Han maatte ud og købe ind til jul. De havde det noksaa bra, men deres dækketøj og skjorter var ikke netop vasket paa reglementeret vis. Deres arbejdssted var saa langt fra huset som fra Erik Slens stue paa Jefferson Prairie til statslinjen, hvoraf det sees, at Slen havde et hjemsted der. Han talte meget om sin familie og tænkte paa at reise hjem først, berettedes der.

I mars maaned 1853 arbejdede de endnu der og gjorde det taaleligt godt. En tid efter reiste Erik Slen tilbage og i juni maaned er han igjen paa Jefferson Prairie. I december 1853 arbejdede Duxstad igjen for maanedsløn og fik 75 dollars. I februar 1854 havde han 4—5 dollars dagen og var da i Kelsey, Calif., men guldminerne var da ikke, hvad de havde været. I juni 1854 var han i Big Flat, Trinity, Calif., tjente lidet, men haabede, naar Trinity elven blev mindre, at kunne arbejde i elveleiet og faa bedre tider. I november 1854 arbejdede baade Duxstad, Ole Hefte og Kolbein Kvarme for maanedsløn. De tænkte paa at reise hjem næste vaar og tage landveien.

Ovennævnte breve er os velvilligst overladt til brug af Knut Duxstads søn, O. B. Duxstad.

Torstein Monson Kvamme, Styrk Ivarson Bøe og Torstein Nesheim var i California i 1853 og fremover. De arbejdede i nærheden af Downieville — Torstein Kvamme ved Goodyear Bar og Styrk Bøe lidt længere oppe mod Maryville. Andrew Munson — Kvammes søn — var i Downieville og Goodyear Bar i 1923. Et stort guldgraverkompani var der nu. Enkelte gamle

Downieville, California

huse fra 1853 stod der ogsaa da, skrev han hjem. Af vedstaaende billede vil man se den gamle guldgraverby og trakten deromkring.

Dette giver da et lidet begreb om arbeidet og opholdet i Californias guldfelter og Jefferson Prairie vossinger der.

* * *

Helge Helgeson Akslebjørg, Britt, Iowa, skrev sig H. H. Lee; var født i Evanger, Voss, den 22de februar 1833; udvandrede i 1855; kom til Deerfield, Dane county, Wis., blev i 1862 gift der med Martha Andersdatter Lee — født 1838 — og bosatte sig som farmer; meldte sig i februar 1865 til krigstjeneste og blev med i komp. I, 46th Wis. Inf. Reg., i hvilket han tjente til krigens slut. Hans hustru døde i 1866, og i 1869 blev han gift med Anna Graue, datter af Lars L. og Cicilia A. Graue (af Losna-æt). Hun var født i 1850, udvandrede i 1865 og kom til sine slegtninger Nils og Martha Skjerve i Deerfield. I 1878 købte de en farm to mil fra Britt, Hancock county, Iowa, og

flyttede til denne. Helge døde der i 1895. Hans hustru lever 1930 tilligemed seks børn: Sarah, ugift; Hellie Martin Lee, er i automobilforretning i Britt, Iowa; Bell, gift med Lewis Myrland (side 473), bor i Badger, Iowa; Amelie, gift med J. Hanson Sherman, ingeniør i Port Huron, Mich.

MERE OM CHICAGO.

Victor Fremont Lawson, eier og udgiver af storbladet "Chicago Daily News", var født i Chicago den 9de september 1850, søn af Ivar Larson Bøe og hustru Kari (Malinda); gennemgik almueskolen og høiskolen i Chicago og var halvandet aar paa Phillips Academy, Andover, Mass.; agtede at gaa paa Harvard universitet, men maatte opgive det af helbredshensyn og kom hjem i 1871. Samme aar indtraf den store brand, hvori faderen mistede omkring \$50,000. Da faderen døde næste aar, maatte Victor tage sig af familiens eiendomme. Bladene "Amerika" og "Skandinaven", som hans far havde været med at grundlægge, blev slaaet sammen, og Victor begyndte da som bladmand i selskab med John Anderson. John A. Johnson fra Madison, Wis., som eiede en del af bladet "Amerika", blev udkjøbt og "Skandinaven"s udgivere var Anderson & Lawson. Trykkeriet var i Lawsons bygning, 123 Fifth Avenue. I 1875 begyndte Melville E. Stone, Percy Meggy og W. E. Douherty at udgive bladet "The Chicago Daily News", ligeledes i Lawsons bygning, hvor de havde kontor, og hvor de fik drivkraft til pressen. Det gik mindre godt, og om nogle maaneder tilbød de Anderson & Lawson at købe det. Anderson ønskede det ikke. Lawson købte det da alene, gjorde kontrakt med Melville Stone om at vedblive som redaktør og tog selv bestyrelsen. Under Lawsons ledelse gik det fremover til at bli et af landets største og indflydelsesrigeste blade. Det udkom i begyndelsen som et 1-cent blad. Krigsbegivenhederne paa Balkan og præsidentvalget her i 1876 gav bladet det første store fremstød. I 1878 købte Lawson og Stone det indgaaede blad "Evening Post"s eiendomme, indbefattet retten i selskabet "The Associated Press". I 1881 begyndte de med et morgennummer, som blev kaldt "Chicago Record". Dette blev senere slaaet sammen med "Times-Herald" og blev saa udgivet under navnet "Chicago Record Herald". Da Lawson ikke ønskede at udgive et søndagsnummer, hvad bondholderne i "Times-Herald" vilde have, saa gav han dem i 1914 hele "Record Herald"-eiendommen, værdsat til \$2,300.000.

Lawson oprettede egen udenlandsk underretningstjeneste, der blev tilknyttet selskabet "The Consolidated Press", til hvilket hans blad havde medlemskab. Han var ogsaa medlem af

"The Associated Press". Ved hans indflydelse blev disse underretningsselskaber bragte til at give nøiagtige og paalidelige underretninger, han fik gjort det amerikanske underretningsvæsen uafhængigt i udlandet og hans blad søgte i det hele efter at rense den amerikanske presse for falske fremstillinger.

I politik var Lawson uafhængig. Han understøttede med sit blad de kandidater og de maal, han ansaa for bedst, uden hensyn til partier. Oprettelse af postsparebanker tilskrives Lawsons virke. Han gjorde ogsaa meget for at renske op i Chicago, hvor forholdene har krævet ordentligt eftersyn. Han virkede ogsaa meget for skolerne, og i erkjendtlighed heraf er en skole kaldt "The Victor Lawson School".

Lawson blev Amerikas rigeste mand af norsk afstamning. Hans formue ansloges til omkring \$20,000,000. Han gav bort en hel del til veldædige øiemed, men ønskede ikke, at det bekendtgjordes. Han døde den 19de august 1925 og blev bisat den 24de paa Graceland gravplads. Han var gift i 1880 med Jessie Bradley, datter af Wm. H. Bradley af Chicago. Hun døde i 1914. De havde ingen børn.

Lars Knutson Aarhus, født i Evanger, Voss, omkring 1836, søn af kirkesanger Knut Sjurson Aarhus (Kvilekval); udvandrede tidligt i 1850-aarene og var beskæftiget ved et trælastfirma i Chicago. Han blev gift der med Anna Larsdatter Rasdal, som døde tidligt efterladende tre sønner: Luth, Martin og Andrew, af hvilke Martin lever. Aarhus blev senere gift med en amerikansk dame. Han døde ganske pludseligt i 1870-aarene. Det var vistnok Aarhus, som sendte ind til "Wossingen" beretninger fra Chicago i 1857-60, da han var en af bladets bedste støtter. Hans bror, Lars d. y., har boet i Seattle, Wash. Søsteren Anna, enke efter John Edal, bor i Chicago, over 90 aar gammel og har fem sønner der.

Peder Pederson Vinje, snedker og bygmester i Chicago, er født paa Vinje i Tykkebygden, Voss, udvandrede omkring 1882 og kom til Chicago, hvor han tog fat med snedkerarbeide, og har drevet der siden. Han blev gift med Martha Oddsdatter Kløve (af Miltzow- og Losna-æt), født 1870. De har fire sønner: Peder O., med faderen i forretning; Odd K., prest i Everett, Wash.; Anders M. og David S. Vinje. Peder Vinje har interesseret sig meget for kirkeligt arbeide og været delegat til flere kirkemøder. Er medlem af Vosselaget. Hans far var en bror af Ingeborg Gjerdager paa Jefferson Prairie og halvbroder af Arne A. Vinje i Wiota, Wis.

Lars Knutson Rokne, født paa Voss omkring 1858 af forældrene Knut Knutson Rokne og hustru, født Kvitne. Faderen

var smed og jernvarehandler paa Vossevangen, og hans bedstefar paa farsiden var Knut Larson Rokne — bekjendt som storesmeden paa Rokne — gift med Kristi Olsdatter Saude (Borstr.). Lars blev ogsaa smed og drev med vognfabrikation sammen med faderen. Han blev gift paa Voss i 1883 med Martha Pedersdatter Gjerme, født 1859 (af ætterne Miltzow og Dal). I 1893 udvandrede de til Amerika og kom til Chicago. Der arbejdede Lars en kort tid i maskinforretningen til T. L. Knutson (Rokne); fik saa ansættelse som maskinist hos John Anderson Publishing Co. og var der i omkring 20 aar. Han døde i en alder af 54 aar, efterladende hustru og fem børn: Mrs. Walter Leggetts, Chicago, Ill.; Knute Rockne ved Notre Dame universitet, Indiana; Martha, Louise og Florence Rockne, Chicago, Ill.

Knute Rockne, forannævntes søn, var født paa Vossevangen den 5te mars 1884; gennemgik almueskolen og nordvestsidens højskole i Chicago; graduerede fra sidstnævnte i 1906; var om sommeren det aar fyrbøder paa et skib; reiste om høsten paa tersking i nordvesten; var saa postbetjent i fire aar med en jernbane. Blev derpaa student ved Notre Dame universitet og optog kemi som fag. Tog examen i 1914 med graden B. S.; blev saa lærer i kemi og kort efter "athletic director" ved universitetet, idet han havde udmerket sig som en usædvanlig dygtig idrætsmand. Siden er han blit berømt som den bedste fodboldinstruktør i de Forenede Stater. Han har indøvet gruppe efter gruppe af fodboldspillere, der under hans ledelse har gaaet fra seier til seier i de forskjellige "intercollegiate" fodboldkampe i staterne. I 1924 gik han af med seieren over de collegegrupper, man var vant til at anse som de bedste i staterne. Han drog med sine spillere til østkysten og til vestkysten og seirede overalt. Slige fodboldkampe kan samle op til 100,000 tilskuere. Rockne er da blit den mest omtalte mand i staterne. Man kan neppe tage et sportsblad i hænderne uden at finde hans navn. Han har holdt endel foredrag om sport og har udgivet en bog om fodboldspil. I 1914 blev han gift med Bonnie Skiles og har fire børn. Notre Dame universitet er katolsk og Rockne er gaaet over til katolicismen.

Ivar Olson Fenne kom med familie til Amerika i 1896 og bosatte sig i Chicago, Ill. Han var en tid gaardbruger i Heime-tunet paa Fenne; var gift to gange — anden gang med Cecilia Knutsdatter Flatlandsmoen — søster af Arnfin Moen i Stoughton, Wis. I første ægteskab havde han børnene Olav, som er i Texas, samt Julia, Sarah og Mrs. Arvid i Chicago. De kom til Amerika før faderen. I andet ægteskab havde han børnene Knut, Anna, Ragnild og Ole. Anna er død. De øvrige er i Chi-

cago, hvor Knut er bekjendt lærer i violinspil. Cecilia Fenne døde den 8de mai 1927 i en alder af 74 aar. Ivar døde tidligere.

Knut Ivarson Fenne, forannævntes søn — skriver sig Knute I. Finney —, var født paa Fenne, Voss, den 20de januar 1872. Han blev tidlig interesseret i violinspil, idet hans far spillede nationalt vossespil. I Chicago tog Knute undervisning i violinspil ved American Conservatory of Music og Chicago Musical College under lærere som Butler, Leopold, Auer og andre, hvorved han erhvervede sig grundige kundskaber i faget. Siden har han drevet som musiker og lærer i violinspil. Han er opfinder af "The Finney Finger Guide System", der er af stor hjælp for nybegyndere i violinspil og har faaet uforbeholden anerkjendelse af verdens mest berømte violinister som Kreisler, Zimbalist, Seidel, Ysaye og Telmanyi. Det bestaar af en indretning med grebbrettet med pinder stikkende op i smaa huller, der kan sees og føles af spilleren, og kan stilles og reguleres for alle tonearter og greb. Han har ogsaa opfundet en fingerstrækker, hvorved man lærer sig til at sprede fingrene. Hans system er patenteret og der er oprettet skoler, som udelukkende bruger det. Selv driver han en skole mest for lærere. Han har ogsaa udgivet musikstykker for violin og piano samt alt vedrørende et fuldt kursus i violinspil. Hans studio er i 2649 Milwaukee Avenue, Chicago. Broderen Ole er med ham.

Gjetle Brynjulvson Nordheim — i mange aar vicepræsident i John Anderson Publishing Company, Chicago, Ill. — var født paa Nordheim Voss, den 6te juni 1841 af forældrene Brynjulv Gjetleson Nordheim og hustru Ingeborg Eriksdatter, født Saude; udvandrede 1859; var først et aars tid paa Long Prairie, Illinois, saa halvandet aar i Decorah, Iowa; hvervede sig i februar 1862 til tjeneste i borgerkrigen og stod i 16th U. S. Inf. Reg. Han var med i tre aar og deltog i slagene ved Stone River, hvor han blev saaret, Mission Ridge, Buzzard Roost, Resceca, New Hope Church, Kennesaw Mountain, Marietta, Peach Tree Creek, Atlanta og Jonesboro. Efter krigen kom han til Chicago; var omkring 13 aar i toldvæsenet, hvor han gjenmægik graderne. I 1879 var han supervisor paa Vestsiden. Han arbejdede til forskellige tider ved John Anderson Publishing Company, var en tid bestyrer af bogafdelingen, saa sekretær og derpaa vicepræsident i selskabet. Han blev gift i 1871 med Julia Amundson, datter af John Amundson Hefte. De fik tre børn: Harriet Isabelle, gift med C. F. Haman, Edith Josephine i Chicago og en søn, der døde som barn. Familien hørte til Trefoldighedskirken, ved hvilken Nordheim var medlem af styret i 30 aar. Han døde omkring 1919. Hustruen og døtrene lever i Chicago.

GRENE AF GAMLE ADELSÆTTER PAA VOSS

Mange vossesfolks ættelinjer staar i forbindelse med endel gamle norske adelsætter, der her i bogen er betegnede som Miltzow-ætten, Dal-ætten og Losna-ætten, til hvilke andre ætter staar i forbindelse. Miltzow-ætten er den ældste og talrigeste paa Voss og har den største historie der. Den første af Miltzowerne paa Voss var provst Henrik Gjertson Miltzow, der blev prest paa Voss i 1624; men baade han og senere hans søn, Claus, kom ved giftermaal i forbindelse med ældre norske ætter, der kan følges tilbage saa langt som til omkring 1240, idet den begynder med den saakaldte Smør-æt. Vi skal her give et lidet uddrag af denne æt.

1. Jon Ragnvaldson Smør, født omkring 1240, død 1328, var ridder og rigsraad samt kongens høieste embedsmand i hovedstaden, Bjørgvin. Søn

2. Halvard Jonson Smør, ridder, fehirde (skatmester) i Oslo, nævnt 1347-72. Søn

3. Jon Halvardson Smør, kongens ombudsmand i Bjørgvin omkring 1375. Børn: Svale, Ulvhild og Gaute.

4. Ulvhild Jonsdatter Smør, hvis datter

5. Ingeborg, gift med Trond Tordsen Benkestok til Talgø, Finnø, Ryfylke, væbner og rigsraad, nævnt 1444-72. To sønner: Anders og Tord.

6. Tord Trondson Benkestok til Haraldseid, Skjold, Ryfylke, gift med Sigrid Urup eller Anna Flemming. To sønner: Trond og Anders.

7. Trond Tordson Benkestok til Melø, Radø prestegjeld, Joranger (Hafslo, Sogn) og Hannanger, Vanse prestegjeld, født omkring 1490, død den 14de februar 1558, gift med Anna Jonsdatter Håar, død 1559, var lensherre i Lærdal og andre skibreder, Herjedalen, Søndmøre, og foged i Bjørgvin. Gravlagt i Bjørgvin domkirke. Otte Børn. Af dem

8. Kristina Trondsatter Benkestok, gift med Axel Henrikson Gyntersberg til Mel, Kvinherred og Torget i Helgoland. Var lensherre paa Steinviksholm, senere over Helgoland og havde gjestlig jurisdiktion i Hardanger. Hun døde paa Torget, Helgoland i 1572 og han i 1588. Syv døtre: Karen, som blev gift med Anders Mouat, og mor til admiral Axel Mouat, grundlægger af Rosendal-godset; Soffie, gift med sjøkrigeren Magnus Heineson; Margrethe, Magdalene, Anna, Inger og Cicilia.

9. Inger Axelsdatter Gyntersberg, gift med Jacob Jørgenson, lagmand i Gulating, blev eier af Mel i Kvinherred. Deres datter var

10. Kirsten Jacobsdatter, gift først med Lauritz Anderson

af slekten Heiberg — foged paa Voss og boede paa Lødve; anden gang med provst Henrik Miltzow. Hun døde paa Mosefin, Voss, omkring 1682. I første ægteskab havde hun datteren Inger og sønnen Hans. Henrik Miltzow var i 1624 gift med Kristence, datter af Mads Jørgenson, foged over Halsenø kloster og Hardanger len. De havde sønnen Gjert, som blev faderens eftermand, samt Claus, Mads og Margretha.

11. Claus Henrikson Miltzow, født 1632, blev gift med Inger Lauritsdatter Heiberg. De var altsaa stedsøskende, da hans far og hendes mor giftede sig sammen. Claus døde i 1692 og Inger i 1700. Han var foged og stor jordeier paa Voss. Af deres seks børn blev døtrene Margrethe og Inger gift med bondegutter paa Voss og boede der.

12a. Margrethe Clausdatter Miltzow, født 1672, død 1763, blev gift med Knut Nilson Sonve og boede paa Finne. De havde syv børn: Nils, Anna, Kirsten, Inger, Klaus, Kristence og Britha. Alle undtagen Nils stiftede familier.

12b. Inger Clausdatter Miltzow, født 1680, død 1750, blev først gift med Nils Olson Træn og bosat paa Raudstad. Han døde i 1706, og hun blev saa gift med Knut Amundson Fjose. I første ægteskab havde hun sønnen Olav, i andet Inger, Anna, Gudve og Guro. Alle stiftede familier.

Til flere af Margrethes og Ingers børn er henført foran i bogen, saa her skal kun tilføies et par led af forfatterens ættelinje.

13. Olav Nilson Træn, født 1705, død 1770, gift 1723 med Anna Oddsdatter Sonve, havde to børn: Inger og Nils.

14. Nils Olavson Træn, født 1728, død 1798, gift 1750 med Anna Larsdatter Skjerveggen og boede paa Træn; havde seks børn, blandt dem Kari.

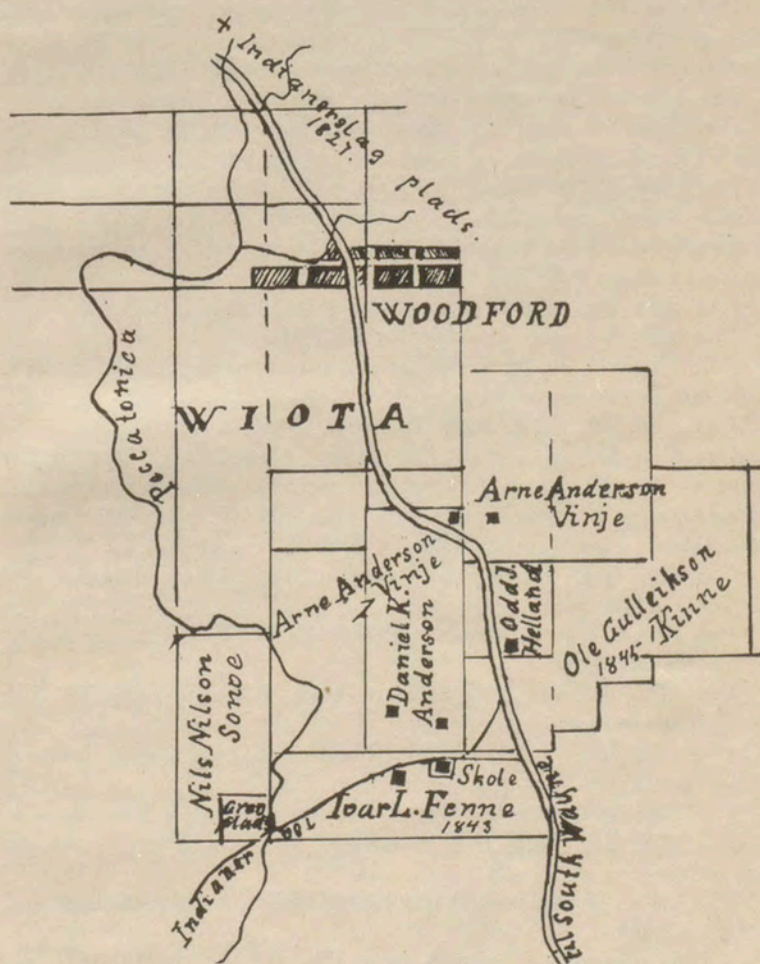
15. Kari Nilsdatter Træn, født 1764, gift 1787 med Baard Haldorson Lunde, søn af Haldor Baardson og Gjertrud Rognaldsdatter. Se Baard-slegten paa Lunde og slekten paa Kløve.

Dal-ætten antager man er en sidegren af Smør-ætten og begynder med Ivar Dal, som skulde være søn af Gaut Jonson Smør (nr. 3 foran). Den første repræsentant af slekten paa Voss var lensmand Mads Torbjørnson Sæve, som kom der fra Fresvik i Sogn omkring 1660 og døde paa Sæve 1715. Se mere under Opheim-slegten i Vestbygden og Vossætter af L. Kindem.

Losna-ætten var en af Norges mægtigste ætter fra 1350 til omkring 1450. Dens hovedsæde var paa øen Losna yderst i Sognefjorden, overfor Gula tingsted. Dens først kjendte repræsentant var Filip Erlendson paa Odensland, Kirkebø herred i Sogn, der havde to sønner, Erlend og Fartegn. Fra Fartegn

stammer den gren, som kom til Voss. Slegten spredte sig til Hardanger. Der kom den ved giftermaal i forbindelse med Galtung- og Rustung-ætterne. En af dens repræsentanter var Lars Nilson Nes, der kjøbte gaard paa Spilde i Granvin og døde der i 1716. Han eiede jordegods ogsaa paa Voss. Hans datter-
søn, Lars Jonson Vestrheim, kom til Bjørke, Voss, i 1726, da han blev gift med Torbjørg Ivarsdatter Bjørke. (Losna-ætti af L. Kindem.) Ætten bor paa Bjørke endnu og er spredt til mange gaarde ellers. En anden gren kom til Sonve ved Sjur Pederson Spilde i 1736. En gren, som var indgift med Riber-Galtung-ætten, kom til Møen omkring 1750. Andre grene kom til Istad og Fenne. Paa de fleste gaarde i Kvitlen, Voss, er af ætten.

Dette faar være nok til at vise ætternes godhed. Det faar bero paa enhver at holde godheden oppe.

Den første norske bosættelse i Wiota var i 1841 ved South Wayne, syv-otte mil syd for Woodford, Wis. (Se side 177.) I 1843 købte Nils Larson Fenne og vistnok ogsaa Odd J. Helland sig land paa det sted, kartet viser. Nils Fenne solgte til broderen Ivar, som kom senere. Arne A. Vinje flyttede i 1844 fra South Wayne. (Se side 181.)

RETTELSER.

Paa side 80 nævnes Torkel A. Meland istedetfor Torkel Egde-
tveit som veteran.

Paa side 142 staar Lars Nilson istedetfor Nils Larson Bolstad.

Paa side 186 er bogstaven r paa feil plads i Barbraa.

Paa side 193 staar Til Styrk Ivarson istedetfor Ivar Styrk-
son Vike.

Paa side 202 er fortalt, at Brynjulv Larson Lie udvandrede
i 1843. Senere er fundet, at det var i 1845.

Paa side 265 staar Arnfin Amundson istedetfor Amund Arn-
finson Prestegaard.

Paa side 292, niende linje, staar J istedetfor S i Sarah.

Paa side 457 staar t istedetfor l i Kvitlen.

Paa side 493, sidste linje, staar Sjur Anderson istedetfor Sjur
Knutson Fenne.

Paa side 504, sidste linje, er ordet "han" udeladt.

Paa side 553 er fortalt, at Inger Arnesdatter Nygryttens
døtre var Ingeborg og Arngunna istedetfor Gunhild og Synva.
De var begge af sidste ægteskab. Gunhild var gift med Anders
Sygnabære, Synva med Asle B. Reime.

Paa side 663, fjerde linje ovenfra, staar Nils istedetfor Ole
Nilson Tundal.

Paa side 677 staar Kari istedetfor Kirsti T. Fletre og e iste-
detfor t i Atchison.

Paa side 704 var Nils Sjurson Vike, løjtnant i 9th Ill. Inf.
Reg., udeladt.

Paa side 708 var Alfred B. Johnson Rogne, menig i komp.
C, 146th Ill. Inf. Reg., udeladt.

Paa side 559 staar Nils E. Kvamme istedetfor Kvarme.

Paa side 239 staar 1837 istedetfor 1839 for Peder I. Undes
udvandring.

Paa side 542 staar 1850 istedetfor 1855 for menighedens stif-
telse i Madison, Wis.

Tillæg: Tormod T. Fletre (side 158) var født i 1800, gift 1822
med Ingeborg Torsteinsdatter Leidal. (Vossingen, hefte 26-27.)

Kristi S. Rene (side 774) var gift med John Nilson Bøe
(side 654).

Torbjörg Ølsdatter Berge (side 285) var gift paa Voss med
Torstein Anderson Røthe, som døde i 1848.

Klaus I. Grimestad (side 176) var først gift i 1832 med Britha
Monsdatter Flage, som døde i 1835.

PERSONREGISTER.

- Aarhus, Gulleik G., 427.
 Aarhus, Gulleik G., 741.
 Aarhus, Gulleik O., 729.
 Aarhus, Helge J., 728.
 Aarhus, Knut Larson, 427, 580.
 Aarhus, Knut Knutson, 725.
 Aarhus, Knut Knutson d. y., 726.
 Aarhus, Lars G., 427.
 Aarhus, Lars Knutson, 765, 809.
 Aarhus, Lars Olson, 729.
 Aarhus, Ole Knutson, 728.
 Aarhus, Sjur H., 427.
 Aarhus, Sjur K., 755.
 Acker, Iver A., 720.
 Aldal, Jacob H., 737, 743.
 Aldal, Johan K., 415.
 Aldal, Knut, 754.
 Aldal, Lars O., 651.
 Aldal, Torkel O., 651.
 Akslebjørg, Helge H., 246, 705, 807.
 Alfson, Knut, 67-69.
 Amundson (se Arne Bøe).
 Amundson (se Arne Gjølsten), John Hefte og Ole Honve.
 Anderson (se Arne A. Vinje).
 Anderson, Elmer W., 700.
 Anderson, John, 323, 381.
 Arhelleren, Lars Nilson, 637.
 Arnetvedt, Odd Erikson, 779.
 Arnetveit, Sjur Erikson, 780.
 Arveson, pastor Nils, 794.
 Aune, Mrs. Ole, 742.
 Auro, Christi L., 667.
 Auro, Gjetle T., 79.
 Auro, Severine L., 666.
 Baardson, Waltjof, 56.
 Bagne, 452.
 Baker (se Bakketun).
 Bakketun, Anna Knutsdatter, 133, 140.
 Bakketun, Anna Knutsdatter d. y., 284.
 Bakketun, Arnfin Nilson (Storesund), 284.
 Bakketun, Ingeborg Knutsdatter (se Tungetelg).
 Bakketun, Knut Sjurson, 626.
 Bakketun, Lars, 754.
 Bakketun, Nils Henrikson, 371, 381, 765.
 Bakketun, Nils Knutson, 202, 258, 764.
 Bakketun, Nils Torgerson, 152, 162, 165, 369.
 Bakketun, Ole Knutson, 282, 420.
 Bakketun, Sjur Monson, 102-103, 464, 584.
 Bakketun, Trond Knutson, 202, 255.
 Barfod, kong Magnus, 46.
 Berg (se under Ellef og Nils Berge).
 Berge, Britha B., 440.
 Berge, Brynjulv B., 438-440.
 Berge, Brynjulv O., 433, 746, 778.
 Berge, Ellef Styrkson, 415, 499.
 Berge, Ingeborg E., 440.
 Berge, Johannes Brynjulvson, 438-439.
 Berge, pastor Johs. E. Berg, 415, 794.
 Berge, Knut E., 415.
 Berge, Lars,
 Berge, pastor Nils Brynjulvson, 499, 510, 794.
 Berge, Nelson-brødrene, 651.
 Bergeson (se Vivaas og Thilung).
 Bergo (se Bergo-familien), 515.
 Bergo, Claus O. (Lee), 285.
 Bergo, Ingeborg O. (see Lars D. Rekve).
 Bergo, Ole C., 285.
 Bergslien, Brynjulv, 87.
 Bergslien, Ell Nilsdatter (se O. Gilderhus).
 Bergslien, Gulleik Nilson, 440.
 Bergslien, Knut, 87.
 Bergslien, Lars Nilson, 705.
 Bergslien, Nils Nilson, 87.
 Bergslien, Mari Nilsdatter, 315.
 Bergstad, Anders J., 358.
 Bergstad, Johannes J., 358.
 Bergstad, Sjur J., 357.
 Bidne (se Bidne-familien), 409-411.
 Bidne, Ivar, 419, 499.
 Bidne, John P., 411.
 Bidne, Kjell Sjurson, 776.
 Bidne, Svend Olson, 409, 459.
 Bidningebø, David A., 426.
 Bjodaskalle, Erik, 40, 42.
 Bjørgaas, John Sjurson, 382.
 Bjørgaas, pastor John Jørgenson, 794.
 Bjørge, Erik Haldorson, 427.
 Bjørge, Haldor Haldorson, 427.
 Bjørge, John Haldorson, 99, 101, 110, 111, 116, 249.
 Bjørge, Knut Haldorson, 426.
 Bjørge, Knut Knutson, 353, 401.
 Bjørge, pastor Knut K., 353, 794.
 Bjørge, Ole T., 765.
 Bjørge, Sjur Larson, 424.
 Blomberg, Johan, 79, 480-481.
 Boe (se Bøe).
 Bolstad, Anders Elnarson, 627.
 Bolstad, Anders (Øren), 633.
 Bolstad, dr. Arne Nilson, 736, 737, 738-744.
 Bolstad, Einar Nilson, 736, 771.
 Bolstad, Guri Nilsdatter, 749.
 Bolstad, Gulleik, 741.
 Bolstad, Knut Arneson, 705, 737, 744.
 Bolstad, Knut Nelson, 736-743.
 Bolstad, Knut Olson, 773.
 Bolstad, Knut (Øren), 633.
 Bolstad, Lars Arneson, 574, 736.
 Bolstad, Lars Nilson, 740.
 Bolstad, Lars Nilson, 627.

- Bolstad, Lewis Nilson, 241, 705.
 Bolstad, Lars S., 741.
 Bolstad, Mons Elnarson, 694.
 Bolstad, Nils Arneson, 737.
 Bolstad, Nils Larson, 101, 103, 105, 116-117, 239-241, 242.
 Bolstad, Nils M., 755.
 Bolstad, dr. Nils Nilson, 740.
 Bolstad, Ole, 741.
 Bolstad, pastor Oscar L., 734-736, 744, 801.
 Borge, Daniel J., 803.
 Borge, Olaf, 803.
 Borson (se Lars Een).
 Bottolfson (se Sivlesøen).
 Bragestad, Nils K., 429.
 Bragestad, John, 392.
 Bratager (se Bratager-famillen), 565.
 Bratager, Brynfulv Styrkson, 567, 662.
 Bratager, Knut Styrkson, 455, 565.
 Bratager, Styrk Larson (Lemme), 502, 565.
 Brathole (se Lars Bratholes slekt), 435.
 Brathole, Lars Olson, 437.
 Brathole, Nils Anderson, 613.
 Brekke, Anders Nelson, 132, 138, 368, 764.
 Brekke, Bjarne Knutson, 698.
 Brekke, Knut Larson, 132, 249.
 Brekke, Lars Knutson, 499, 511, 577, 764, 766.
 Brekke, Lars Knutson d. y., 698.
 Brekke, Lars Hallsteinson (Nilson), 543.
 Brekke, Nils Knutson, 720, 755.
 Brekke, Sjur (Brack), 677.
 Brekke, Torger Knutson, 618, 698.
 Brekhus, Anders, 742.
 Brekhus, Anders Larson, 762.
 Brekhus, Helge Larson, 728, 742.
 Brekhus, Ivar Johanneson, 727.
 Brekhus, Jacob G., 427.
 Brekhus, Knut Erikson, 763.
 Brekhus, Lars Erikson, 762.
 Brekhus, Mons Johs., 727.
 Brekhus, Ole Erikson, 727.
 Brekhus, Sjur Olson, 499, 572, 741.
 Brunborg, Anna Oddsdatter, 744.
 Brunborg, Johannes K., 629.
 Brunborg, Knut O. (Fadnes), 358, 629.
 Brunborg, Odd Knutson, 744.
 Bryn, Anders Arnfinson, 449, 704.
 Bryn, Arnfin Josefson, 447.
 Bryn, Christi Tollefsdatter, 213, 269.
 Bryn, Herman P., 718.
 Bryn, Josef Arnfinson, 448.
 Bryn, Lars Arnfinson, 327, 369, 448, 764.
 Bryn, Lars Josefson, 448.
 Bryn, Mikkel Tollefson, 234, 372.
 Bryn, Mons Arnfinson, 448.
 Bryn, Nils Tollefson (Brayn), 234, 372.
 Bryn, Steffen Tollefson (Brayn), 234, 372.
 Buttulfson (se Bystøl).
 Bygd, Ivar, 478.
 Bystøl, Ellef Amundson, 572.
 Bystøl, Lars Larson, 475.
 Bystøl, Magne Bottolfson, 103, 105, 116, 142, 239-241, 563.
 Bystøl, Mikkel Larson, 483.
 Bystøl, Peder Bottolfson, 249, 573.
 Bære, Anders, 422.
 Bære, Peder Larson (se Hjembære).
 Bøe, Anders Knutson, 471, 480.
 Bøe, dr. Alfred Nils, 151.
 Bøe, Arne Amundson, 432, 529, 765.
 Bøe, Baard Larson, 172, 250, 554.
 Bøe, pastor Endre J., 802.
 Bøe, Inger Svendsdatter, 765, 769.
 Bøe, Ivar Larson (Lawson), 28, 104, 260-262, 368, 498, 499, 725.
 Bøe, Knut Larson, 186, 199, 249, 254, 369, 764.
 Bøe, Lars Gulleikson, 765.
 Bøe, Lars Kjelson, 121.
 Bøe, prof. Lars W. (Boe), 537-538, 607-608, 800.
 Bøe, Martha Styrksdatter, 106.
 Bøe (se Nils og Martha Bøes familie), 654.
 Bøe, Nils Gjetleson, 151.
 Bøe, Ole Olson, 765-766.
 Bøe, Ole, 370, 381.
 Bøe, Ole Gulleikson, 432.
 Bøe, Sigrid Larsdatter, 156.
 Bøe, Sjur Gulleikson, 432, 765-766.
 Bøe, Sjur Knutson, 672.
 Bøe, Steffen Larson, 260-262, 370, 379.
 Bøe, Styrk Ivarson, 438, 462, 467, 807.
 Børkje, Knut Clauson (Burke), 528.
 Børkje, Peder Olson, 764, 766.
 Christian I, kong, 92.
 Cortereal, Joar, 92.
 Dahl (se Øfstedal og Guri Vinje).
 Dagestad, Ivar J., 578.
 Dagestad, Mads O., 730.
 Dagestad, Knut M., 546.
 Dalselde, pastor Carl Larson, 802.
 Davidhaug, dr. Alfred Olson, 790.
 Davidson (se under L. Mølster og Gulbraa).
 Draugsvold, John Anderson, 511.
 Draugsvold, Lars, 583.
 Draugsvold, Ingebrigt Anderson, 371, 583.
 Draugsvold, Kolbein Nilson, 647.
 Draugsvold, Ole Anderson, 511.
 Draugsvold, Peder Anderson, 228, 371.
 Draugsvold, Knut Anderson, 232.
 Draugsvold, Nils Olson, 202.
 Dolve, Helge Nilson, 711.
 Duckstad, pastor B. L., 803.

- Duckstad, major John Benjamin, 740, 751.
 Duk, Haldor, 58, 64.
 Dukstad, Brynjulv Johnson, 750.
 Dukstad, Brynjulv Knutson, 294.
 Dukstad, Erik Knutson, 296-297.
 Dukstad, Johs. Godskalkson, 640.
 Dukstad, Knut B. (Duxstad), 221, 295, 433, 803-807.
 Dukstad, Knut Knutson (Rjoe), 202, 218-221.
 Dukstad, Lars Hermundson, 740, 752.
 Dukstad, Lars Knutson, 740.
 Dukstad, Lars Olson (Duxstad), 133, 239-242.
 Dukstad, Mathis Hermundson, 741.
 Dukstad, Nils Johnson, 719, 741.
 Duxstad, Oscar B., 296, 465, 807.
 Dymbe, Tolleif Larson, 260, 266.
 Een, Anna, 415.
 Een, Anna Samsonsdatter, 663.
 Een, Bjarne Olson, 646.
 Een, David Styrkson, 440.
 Een, Erik Olson, 279.
 Een, Lars Baardson, 629.
 Een, Lars, 414.
 Een, Ole Baardson, 279, 499.
 Een, Peder Samsonson, 384, 401.
 Een, Steffen Olson, 499, 688.
 Elde, Eli Jacobsdatter, 419, 677.
 Elde, Elling Jacobson, 418, 499.
 Elde, Godskalk Knutson, 200, 270, 705.
 Elde, Jacob Ellingson, 730.
 Elde, Knut Godskalkson, 195, 200.
 Elde, Lena Nilsdatter, 638.
 Elde, Nils Jacobson, 419, 703-705.
 Elde, Odd Knutson, 738, 746, 752-754.
 Elde, Unne Jacobsdatter, 419, 677.
 Eielson, Elling (Sundve), 133-134, 144-146, 152, 344, 420, 467, 468, 518, 792, 804.
 Elmstad, Knut O., 770.
 Elmstad, Nils Mikkelson, 640.
 Elmstad, Ole Mikkelson, 640.
 Elriksson, Leiv, 89, 90.
 Egdetvedt, Kolbein Torkelson, 581.
 Edgetvelt, Peder Sjurson, 322.
 Egdetvelt, Torkef, 80, 581.
 Ekse, pastor Jacob J., 797.
 Ekse, Jacob N., 417.
 Ekse, Johannes, 641-643.
 Ekse, John Olson, 695.
 Ekse, Knut, 643.
 Ekse, Knut Nelson, 426.
 Ekse, Nels Knutson, 416.
 Emerson (se Hefte).
 Ellickson (se Himle).
 Ellickson, Nils Ellickson, 764.
 Endeve, Lars Knutson, 705.
 Endreson, pastor M. (Kolle), 801.
 Engeland, Ingebrigt, 427.
 Erdahl, John Larson, 536.
 Erickson (se Lødve).
 Erickson, Charles B., 107-109, 119.
 Evanger, Ivar Nilson, 320.
 Evanger, Lars L., 426.
 Evanger, Nils Ellingson, 728.
 Evanger, Nils Knutson, 483.
 Evangerhaug, Nils Anderson, 625, 706.
 Evangerhaug, Ivar og Peder Anderson, 706.
 Fadnes, Anders A., 761.
 Fadnes, Anders Knutson, 359.
 Fadnes, Brynjulv H., 739.
 Fadnes, Knut, Gulleik og Anders, 740.
 Fadnes, Endre Knutson, 359.
 Fadnes, Helge, 741.
 Fadnes, Henrik Olson, 341.
 Fadnes, Henrik Henrikson, 221, 405.
 Fadnes, Jacob Henrikson, 439-440.
 Fadnes, Jacob Knutson, 603.
 Fadnes, John Henrikson, 341.
 Fadnes, Knut Henrikson, 441.
 Fadnes, Knut Olson, 358.
 Fadnes, Nils Knutson, 359.
 Fadnes, Ole Henrikson, 341.
 Fadnes, Ole Knutson (Rongo), 311, 359.
 Fadnes, Torger Larson, 726.
 Fanestøl, Lars S. (Nielson), 499, 676.
 Fanestøl, Lars Olson, 686.
 Fanestøl, Sjur S., 686.
 Fanestøl, Sylfest Nilson, 162, 499, 675-676.
 Fanestøl, Styrkaar Olson, 686.
 Fanestøl, Viking (Thompson), 499, 511.
 Fenne, Anders Anderson, 133, 143, 239-241, 432.
 Fenne, Anders Knutson, 589.
 Fenne, David Larson, 202, 207, 235.
 Fenne, Ivar Larson, 331.
 Fenne, Ivar Olson, 810.
 Fenne, Ivar Pederson, 333.
 Fenne, Knut Knutson, 622.
 Fenne, Knut Knutson, 589.
 Fenne, Mons Knutson, 622.
 Fenne, Nils Knutson, 391, 493, 580-581.
 Fenne, Nils Larson, 202, 207, 235.
 Fenne, Ole Pederson, 334.
 Fenne, Peder Pederson, 334.
 Fenne, Sigrid Larsdatter, 334.
 Fenne, Sigrid (Sarah) Larsdatter, 665-666.
 Fenne, Sjur Knutson, 391, 621.
 Fenne, Tolleif Erikson, 517.
 Finne, Arnfin, 99.
 Finne, Bottolf Eindredeson, 64.
 Finne, Nils Knutson, 79.
 Finne, Lars Amundson (Str.), 684.
 Finne, Peter Bonde, 57-58.
 Finnesteig, Ole Larson, 644.

- Finney (Fenne), Knute I., 811.
 Fitje, Aslag Nilson, 433, 450.
 Fitje, Ole, 511, 709.
 Fjelby, Sjur, 583.
 Fjose, Lars, 427.
 Flage, Anders Larson, 132, 138, 173, 186, 371, 764.
 Flage, Gullek G., 741, 762.
 Flage, Helge G., 741, 762.
 Flage, Peder Knutson, 458.
 Flatebø, se Flatebø-familien (Vinje), 477.
 Flatekval, Amund Olson (Mo), 579.
 Flatekval, Anders O. (Mo.), 580.
 Flatekval, Erik Aslakson, 731.
 Flatekval, Ole Nilson, 786.
 Flatkoll, pastor Anders K., 798.
 Flatlandsmoen, Arnfin K., 517.
 Flatlandsmoen, Sjur Rasmusson, 514.
 Fletre, se Fletre-ætten, 273.
 Fletre, se Jens og Britha Fletre, 612.
 Fletre, Henrik Jensen, 499, 614.
 Fletre, Knut Tormodson, 674-675.
 Fletre, Lars Jensen, 613, 765.
 Fletre, Odd Olson, 784.
 Fletre, Sjur Brynjulvson, 273-274, 475.
 Fletre, Synva Brynjulvsdatter, 259.
 Fletre, Sylfest Sylfestson, 273, 615.
 Fletre, Tormod T., 152, 158, 261, 265, 494, 674.
 Fletre, Torstein Johnson, 166.
 Fletre, Torstein Tormodson, 152, 158, 675.
 Fletre, Torstein Torbjørnson, 677.
 Fliseram, Even Larson, 480.
 Fliseram, Erik Sjurson, 292.
 Fliseram, Knut Larson, 479.
 Fliseram, Lars Knutson, 440, 478.
 Forde, Ford (se Førde).
 Forde, pastor Gerhard O., 803.
 Fosmark, John, 303.
 Fosmark, Nils, 313.
 Fosmark, pastor Ole Nilson, 313, 794.
 Foss, Anna C., 755.
 Fosse, Anders Larson, 702-704.
 Fosse, Johannes J., 692.
 Fosse, John J., 427, 577, 741, 752.
 Fosse, Nils J., 427, 715.
 Fosse, Ole Larson, 171, 706.
 Fosse, Sjur Larson, 371, 381.
 Fosse, Steffen Larson, 702, 706.
 Frode, Are, 90.
 Førde, Anders Johnson, 398.
 Førde, Amund J., 398, 499.
 Førde, Erik J., 398.
 Førde, Halvard J., 392, 397.
 Førde, John Anderson, 598.
 Førde, John J., 392, 397.
 Førde, Lars J., 400.
 Førde, pastor Nils A., 399, 794.
 Førde, Peder J., 398.
 Førde, Ole O. (Ev.), 641-643.
 Gavle, Erik, 427.
 Giere, dr. Erick O., 789.
 Giere, pastor Nils O., 795.
 Gilderhus, Anders Sjurson, 253.
 Gilderhus, Gudve, 199.
 Gilderhus, Halstein Johnson, 516.
 Gilderhus, Ivar Knutson, 317.
 Gilderhus, Knut Knutson, 317.
 Gilderhus, Lars Sjurson, 441, 568.
 Gilderhus, Nils Sjurson, 133, 142, 239-241, 569, 713.
 Gilderhus, Ole Sjurson, 172-174, 242.
 Gilderhus, Ole Knutson, 113, 294.
 Gilderhus, Steffen Knutson, 121, 293.
 Gjeitle, Knut, 741.
 Gjeitle, Lars Olson, 413.
 Gjeitle, Ole Olson (Jetley), 494, 687.
 Gjelland, Anders Nilson, 339, 370, 765.
 Gjelland, Bjarne, 370, 380.
 Gjelle, Brynjulv Oddson, 651.
 Gjelle, Knut Knutson, 631.
 Gjelle, Odd Knutson, 30, 87.
 Gjelle, Olaf Erikson (Lindeberg), 667.
 Gjerald, Claus Erikson, 333, 706.
 Gjerald, Ole, 637.
 Gjerald, Ole Sjurson (Severson), 147, 564.
 Gjerald, Sjur Steffenson, 147.
 Gjerdager, Anders P. Johnson, 279, 459, 771.
 Gjerdager, Anders (Bryn), 279.
 Gjerdager, John Larson, 459.
 Gjerdager, Lars Johnson, 765.
 Gjerdager, Lars Olson, 278, 706.
 Gjerdager, Ole Tormodson, 274, 765.
 Gjerdager, Ole Vikingson, 277, 455.
 Gjerdager, Viking Olson, 277, 583.
 Gjerde, Anders Torbjørnson, 421.
 Gjerde, Godskalk Mikkelsen, 496.
 Gjerde, Knut Nilson, 467-468.
 Gjerde, Arnfin Torbjørnson, 705.
 Gjerde, Torstein Anderson, 392.
 Gjerdskval, Lars Knutson, 765-766.
 Gjerdskval, Styrk Sjurson, 616.
 Gjerve, Jørgen Gjetleson, 322.
 Gjerve, Lars Nilson, 515.
 Gjerve, Lars Pederson, 301-310.
 Gjerve, Knut Larson, 703, 706.
 Gjerve, Styrk Pederson, 646.
 Gjervæs, Mads, 637.
 Gjervæs, Styrk T., 638.
 Gjerstad, Godskalk Halleson, 195, 201.
 Gjerstad, John K., 534.
 Gjukestein, Lars Knutson, 369, 770.
 Gjukestein, Ole Larson, 259.
 Gjåstein, Arne Amundson, 464, 702-705, 773.
 Gjåstein, Erik Erikson, 635.
 Gjåstein, se Goastein-Mørkve, 484.

- Gjøastein, Kjøl V. (Mørkve), 132, 140.
 Gjøastein, Lars Kjølson, 765.
 Gjøastein, Lars V., 105.
 Gjøastein, Ole Vikingson, 326, 372, 432.
 Gjøastein, Steffen, 647.
 Glimme, Anders Knutson, 589.
 Glimme, Amund Knutson, 534.
 Glimme, Haldor Nilson, 413.
 Glimme, Ingeborg D., 775.
 Glimme, Ingeborg R., 581.
 Glimme, John, 538, 784.
 Glimme, dr. K. A., 742.
 Glimme, Knut Iverson, 260, 379.
 Glimme, Martha D., 775.
 Glimme, Margretha D., 775.
 Glimme, Nils (Kveinetræet), 768.
 Glimme, Odd K., 542.
 Glimme, Peder K., 534.
 Graafeld, kong Harald, 43.
 Graue, Anna Olsdatter, 455.
 Graue, Amund C., 456, 609.
 Graue, Amund O.
 Graue, Christoffer A., 456.
 Graue, Ellef Seavert, 770.
 Graue, Gulleik Gulleikson, 433, 499, 596.
 Graue, Guri M., 186, 199.
 Graue, Jørgen O.
 Graue, Kolbein Larson, 455, 459, 601.
 Graue, Knut Olson, 499.
 Graue, Lars Gulleikson, 596.
 Graue, Martha Olsdatter, 455.
 Graue, Nils O., 706.
 Graue, Nils C. (La Grelde), 650.
 Graue, Olaf N., 663.
 Graue, Ole Anderson, 333.
 Graue, Ole Larson, 186, 191, 195.
 Graue, Rasmus Anderson, 186, 191, 195.
 Graue, Sjur Anderson (Grønli), 186, 192, 413, 465, 805.
 Graue, Sjur, 261, 299.
 Graue, Steffen Gulleikson, 433, 595.
 Graue, Steinvor Brynjulvsdtr., 186, 199.
 Graue, Tolleif Brynjulvsen, 218, 221.
 Grevle, Johannes Aslagson, 608.
 Grevle, Knut Johs., 169.
 Grevle, Lars S., 170.
 Grevle, Ole J., 170.
 Grevle, Ole, 647.
 Grimestad, Anders Knutson, 340.
 Grimestad, Claus Isakson, 174-176.
 Grimestad, Erik Samsonson, 427.
 Grimestad, Nils Oleivson, 453.
 Grindeland, dommer A., 404, 758.
 Grindeland, Halstein, 403, 459.
 Grindeland, Knut Larson, 403.
 Grindeland, Kolbein, 419.
 Grotland, Anders, 414.
 Grotland, Ivar Vikingson, 275, 325, 369.
 Grotland, Nils Olson, 275, 325, 502.
 Grotland, Ole Anderson, 682.
 Grotland, Ole Larson, 507.
 Grotland, Ole Sylfestson, 507, 625.
 Grotland, Ranveig Olsdatter, 507, 646.
 Grove, Elling Ellingson, 328.
 Grove, Anders Nilson, 206.
 Grove, Ole Knutson, 105, 114, 120, 152, 167.
 Grove, Ole Larson, 166.
 Grove, Ole Torleivson, 265-268.
 Grovehagen, Ivar P., 327.
 Græe, Anna Trondsatter, 623.
 Græe, Arnfin Johnson, 510, 630.
 Græe, Erik Trondson, 622, 706.
 Græe, Nils Torsteinson, 635.
 Græe, Torger, 343.
 Gudlaugson, Gudleif, 39, 90.
 Gulbraa, David Anderson, 641.
 Gulbraa, Johannes J., 427.
 Gulbraa, Knut, 416.
 Gulleikson, Ole, 637.
 Gulleikson (se Graue og Kinne).
 Haakonson, kong Haakon, 52.
 Haga, Knut Mikkelsen, 604.
 Haga, Nils Knutson, 415, 706.
 Hagen, Knut Davidson, 599.
 Hagen, Ole Anderson, 532.
 Hagen, Peder Anderson, 532.
 Haraldson, kong Olav, 43, 46.
 Harvey (se Horveld).
 Hatlestad, Erik D., 353, 401.
 Hatlestad, David D., 400.
 Hatlestad, David Erikson, 757.
 Haug, Nils Knutson, 624.
 Hauge, Lars Anderson, 603.
 Hauge, Nils Arnbjørnson, 81.
 Hauge, Sivert og Thomas, 755.
 Hauge, Ole Rognaldson, 370, 381.
 Hauge, Christine E. (Busness), 672.
 Hauge, Erik E., 673.
 Haugen, Mikkel J., 725.
 Haugstølen, Ole E., 689.
 Helberg, Laurits Anderson, 24.
 Hefte, Bjarne Amundson, 274, 707.
 Hefte, John Amundson, 265, 369, 765.
 Hefte, Lars Monson, 616.
 Hefte, Lars Nilson, 433.
 Hefte, se Mons Heftes familie, 618.
 Hefte, Mon Nilson, 632.
 Heg, se Torstein P. Store-Hegs familie, 652.
 Heg, oberst Hans C., 701.
 Hegle, Steffen Arnfinson, 544.
 Hegle (se Lars G. Moen).
 Heineson, Magnus, 93.
 Helgeland, se Helgeland-familien, 470.
 Helgeland, Ivar Kolbeinson, 433, 470, 765, 770.
 Helgeland, Kolbein Larson, 483.
 Helgeland, Lars K. (Colby), 467-471, 606.

- Helgeland, Lars Sjurson, 719.
 Helgeland, Øyel Kolbeinson, 467-470.
 Helland, Gulleik Larson, 464, 499.
 Helland, Odd Johs., 236.
 Helland, Halvor Olson, 764.
 Helland, Knut, Nils og Lars, 589.
 Helleve, pastor Henrik O., 799.
 Helleve, Ingeborg K. (se Lars O. Dukstad).
 Henderson (se Løne).
 Herheim, David Pederson, 598.
 Herheim, Lars Anderson og søskende, 665.
 Herheim, se ogsaa Sjur Skjervheims familie, 488-493.
 Hermandal, Anders Nilson, 431.
 Hernæs, Knut E., 105.
 Hernæs, Lars d. æ., 426, 670.
 Hernæs, Lars, 642.
 Herre, Nils Torsteinson, 275-276.
 Hesjedal, Jacob Olson, 349.
 Hesjedal, Ole J., 636.
 Highland (se Hølland).
 Hildestveit, Endre E. (Rude), 132-136, 207, 393.
 Hildestveit, Erik Endreson, 351, 392.
 Himle, Aasa Clausdatter, 576.
 Himle, Amund Ellingson, 322.
 Himle, Anders Nilson, 442.
 Himle, Anders Knutson, 133, 248.
 Himle, Bjarne Nilson, 133.
 Himle, Claus Erikson, 441.
 Himle, Erik Anderson, 441.
 Himle, Erik Clauson, 441, 568.
 Himle, Inger Clausdatter, 441, 576.
 Himle, Kjel Knutson, 765.
 Himle, Lars Amundson, 520.
 Himle, Lars Ellickson, 769.
 Himle, Lars Johanneson, 433, 769.
 Himle, Martha Clausdatter, 576.
 Himle, Nils Ellickson, 263, 366, 369, 639.
 Himle, Odd Johannesson, 105, 116-117, 142, 304-310, 518.
 Himle, Ole Arnbjørnson, 571.
 Himle, Sjur Amundson, 264, 371, 764.
 Himle, Styrk Clauson, 576.
 Himle, pastor Th. Oddson, 796.
 Hirt, Lars G. (Hyrte), 271.
 Hirt, Erik og Peder, 426.
 Hirt, Magne Johnson, 481.
 Hirt, Ole Johnson, 481.
 Hjembære, Peder Larson, 122, 226, 805-806.
 Hjembære, Ingeborg L., 465.
 Hjørnevik, Sjur N., 18.
 Holberg, Ludvig, 25, 76.
 Hole, Anders N., 689.
 Hole, Martha L., 647.
 Hole, Peder Larson, 646.
 Hole, Peder Steffenson, 506, 685.
 Hole, Steffen Larson, 605.
 Holland, fru Louis, 694.
 Hommedahl, Sjur T., 582.
 Hommedahl, Gulleik, 82.
 Honve, Johannes Olson, 648.
 Honve, Knut S., 605.
 Honve, Ole Amundson, 290.
 Honve, Ragnhild S., 604.
 Honve, Torstein S., 605.
 Horveid, Anders Johanneson, 596.
 Horveid, Anders, 754.
 Horveid, Berge, 427.
 Horveid, Brynjulv, 744.
 Horveid, Jacob, 427.
 Horveid, Jacob Olson, 499, 525.
 Horveid, Johannes, 754.
 Horvik, Brynjulv, 740, 755.
 Horvik, Lars Knutson, 750.
 Horvik, Nils og Jacob, 741, 755.
 Hosaas, Godskalk Pederson, 306, 347, 348.
 Hovde, dr. Anders G., 789.
 Hovde, Brynjulv K., 546.
 Hovde, pastor Brynjulv, 499, 518, 793.
 Hoverson (se Nyre).
 Hovland, Gjert Gregoriussen, 94-99, 104.
 Humlebrække, Lars, 367.
 Hudson, Henry, 93.
 Hustvedt, David Anderson, 467, 588.
 Hustvedt, David Larson, 86, 587.
 Hustvedt, Ivar D., 587-588.
 Hustvedt-familien, 587.
 Hvite, Gisor, 40, 90.
 Hylle, Anders Johnson, 281.
 Hylle, Anders Knutson (Johnson), 717.
 Hylle, David Knutson, 391.
 Hylle, Knut Johnson, 172-174, 178, 281.
 Hylle, Sjur Knutson, 272, 445, 765, 766-768.
 Hylle, Torbjørn Larson, 531, 694.
 Hæve, Berge H. (Howe), 289, 536.
 Hæve, Henrik Olson, 289.
 Hæve, Knut Olson, 573.
 Hæve, Ole Olson, 200, 209, 574.
 Hæve, Styrk Olson, 318.
 Høen, Knut Larson, 685.
 Hølland, Anders Y. (Highland), 557-558, 778.
 Hølland, Lars Pederson, 281.
 Hølland, se Baard-slegten paa Lunde, 554.
 Istad, Britha J., 272.
 Istad, Christian A., 272.
 Istad, Endre Knutson, 106.
 Istad, Erik Aslagson, 272.
 Istad, Haavard Olson, 272.
 Istad, Helge A. (Stone), 271.
 Istad, Johannes, 418.
 Istad, Lars Pederson (Splide), 235.
 Istad, Nils Johs., 463.
 Istad, Sigrid Jacobsdatter, 782.

- Iverson (se Vike og S. Bøe).
 Iverson, G., 755.
 Jersin, Andreas U., 717.
 Jersin, Johan S., 777.
 Johnson Chair Co., 771.
 Johnson, A. P., 27, 460, 771.
 Johnson, Joseph Fernando, 461, 772.
 Johnson, Andrew B. (se Rogne og Lasse-
 haug).
 Johnson (se familierne Bergstad, Bjørg-
 aas, Gjerdager, Øfstedal).
 Johnson (se Jens og Brita Fletres fami-
 lie), 612.
 Johnson, senator Martin N., 394.
 Johnson, Mrs. Knute, 742.
 Johnson, Nils Johnson, 169.
 Jordalen (se Jordals-familien), 677-678.
 Jordalen, Lars Bottolffson, 353.
 Jordalen, Berthe Olin, 463, 465.
 Jordalen, Olin Larsdatter (Brown),
 647.
 Jordalen, Tora E. (se K. Kvarme).
 Julson (se Styrk Vike).
 Kaa, sorenskriver Nils, 19, 77.
 Kaa, Orm Borgardson, 59.
 Karlseve, Torfin, 91.
 Kindem, L. (se forord).
 Kinne, Anders A. (Kindem), 649, 667.
 Kinne, Barbra N., 668.
 Kinne, Guro G., 235, 580-581.
 Kinne, Kirsti J., 668.
 Kinne, Knut B., 765.
 Kinne, Lars R., 530.
 Kinne, Martha N., 668.
 Kinne, Nils Gullekson, 331.
 Kinne, Nils Nicolaison, 668.
 Kinne, Ole Gullekson, 330.
 Kjønnegaard, Erik Larson, 798.
 Kjønnegaard, Holger Anderson, 685.
 Kjønnegaard, Lars L., 637.
 Kjønnegaard, Synva O., 637.
 Kolle, pastor Magne Endreson, 801.
 Knutson, Torbjørn, 106.
 Knutson (se Saude).
 Knutson, brødrene Horvik, 739, 750.
 Knutson, Steffen (Tveito), 605.
 Knutson (se Fadnes).
 Kolve, Ellef Larson, 470, 499.
 Kolve, se Kolve-familien, 782.
 Kolve-brødrene, 629.
 Kolve, se slekten paa Øvre Kløve, 547.
 Kolve, Lars Larson, 467, 469.
 Kolve, Sjur, 632.
 Kolve, Lars Sjurson, 499.
 Kløve, se slekten paa Øvre Kløve, 547.
 Kløve, Anders A., 86, 202, 208-212, 214,
 547.
 Kløve, Anders A. d. y., 152, 159, 215.
 Kløve, Brynjulv D., 499, 593, 765.
 Kløve, Brynjulv, 633.
 Kløve, David A. (Nyre), 549.
 Kløve, Lars A. (Kleve), 546.
 Kløve, Lars D., 593.
 Kløve, Lars G., 781.
 Kløve, Odd Anderson, 429, 616.
 Kløve, Odd Davidson, 50.
 Kløve, Ole O., 690.
 Krogh, kaptein Christian, 81.
 Kvale, Anders A., 774.
 Kvale, Ingers Knutsdatter, 618.
 Kvale, John (Quale), 645.
 Kvale, Lars Olson, 442.
 Kvale, Nils Anderson, 541.
 Kvale, Nils A. (Rdl.), 775.
 Kvamme, Asle C., 690.
 Kvamme, Kolbein Monson, 691.
 Kvamme, Torstein Monson, 433, 494,
 803-807.
 Kvarekval, Knut Nilson, 499.
 Kvarme, Anders Halsteinson, 599.
 Kvarme, Knut Sjurson, 299, 805-806.
 Kvarme, Kolbein Sjurson, 299, 433, 592,
 805-806.
 Kvarme, Sjur Knutson, 297-298.
 Kvernehaugen, Lars K. (Newton), 381.
 Kvillekval, Anders K., 23.
 Kvillekval, Ingeborg H., 381-382.
 Kvillekval, John H., 202-212, 258, 764.
 Kvillekval, Torbjørn H., 670.
 Kvite, Bødvar, 38-39.
 Kvitne, Sofie, 344.
 Kvitne, Styrk A., 710-711.
 Kyte, Knut Steffenson, 80.
 Kyte, Anders A., 707.
 Langeland, Magne Helgeson, 353, 407.
 Langeland, pastor Magne M., 408, 794.
 Langeland, Knut (Samnanger), 104, 207,
 306-308.
 Langeland Knut N., 417.
 Langeland, Lars J., 422.
 Larson (se Jordal-familien, Lemme,
 Bratager).
 Lassehaug (se Baard Rogne).
 Lawson (se Bøe og Skutle).
 Lawson, Victor F., 28, 808.
 Lavik, Ellef J., 725.
 Lavik, pastorerne I. A. og J. R., 803.
 Lavik, pastor Rasmus R., 796.
 Lee, Anders Anderson, 714.
 Lee, Anders Askildson, 169.
 Lee, Anders Nilson, 186, 244-247, 396.
 Lee, Claus O. (se Berge).
 Lee, Elling Nilson, 478.
 Lee, Helge Askildson, 169.
 Lee, Helge H. (se Akslebjørg).
 Lee, pastor J. J., 803.
 Lee, John Nilson, 478.
 Lee, Josef Nilson, 611.
 Lee, Joseph Nilson (Rdl.), 634.
 Lee, Lars J., 636.
 Lee, Nils A., 143, 247, 306, 395, 606.
 Lee, Odd Nilson, 572.

- Lee, O. C. (Svelgo), 536.
 Lee, Ole H., 674.
 Lee, Styrk Knutson, 690.
 Leegaard, kaptein, 82.
 Leidal, Anders Knutson, 781.
 Leidal, Arnfin Styrkson, 132, 145, 195, 200, 292.
 Leidal, David Olson, 464, 499, 583.
 Leidal, se Baard-slegten paa Lunde, 554.
 Leidal, se slegten paa Øvre Kløve, 549.
 Leidal, Johannes Anderson, 514.
 Leidal, Lars Gulleikson, 577.
 Leidal, Ole Davidson, 673.
 Leidal, Ole Larson, 596.
 Lemme, David Larson, 86, 208.
 Lemme, Ivar B. (Larson), 575.
 Lemme, Sam B., 514.
 Lemme, Styrk L. (Bratager), 565.
 Lewis, pastor Josef, 801.
 Lewis (se L. Kolve).
 Lidsheim, Mads B., 546.
 Lie, Brynjulv L., 230.
 Lie, Guri Johnsdatter, 497, 506.
 Lie, Helge Nilson (Lee), 571.
 Lie, Ingeborg Andersdatter, 151.
 Lie, Lars Johnson, 530.
 Lie, Lars Josefson (Lee), 442, 521.
 Lie, Lars Josefson (Björgum), 780.
 Lie, Lars Larson, 231.
 Lie, Martha Larsdatter, 170.
 Lie, Mikkel Anderson, 590, 593.
 Lie, Nils Johnson, 370, 381.
 Lie, Nils Svendsen, 457.
 Lie, Ole Nilson, 433, 785.
 Lie, Ole Larson, 222-228.
 Lie, Ragna Johnsdatter, 381.
 Lie, Sjur Nilson, 430.
 Lie, Steffen Nilson, 674.
 Lien, se familien Lien, 443-444.
 Liland, Brynjulv L., 383, 655.
 Liland, Ivar T., 507, 522.
 Liland, Knut S. (Lunde), 556.
 Liland, Sjur T., 508.
 Lilleteig, Kjell H., 694.
 Lilleteig, Ole A., 694.
 Lilletun, Christoffer O., 588.
 Lirhus, Anders N. (Lee), 458.
 Litlere, Erik, 650.
 Ljosno, Peder O., 341.
 Lofthus, Torstein A., 544.
 Lokrheim, Sjur, 141, 173.
 Lund, Anders H., 693.
 Lund, John H., 693.
 Lund, Edward, 764.
 Lunde, se Baard-slegten paa Lunde, 554.
 Lunde, Anders Mathison, 202, 232, 252.
 Lunde, Baard Styrkson, 506, 555, 572.
 Lunde, Bottolf Larson (Jordal), 291, 494.
 Lunde, Haldor Baardson, 80.
 Lunde, Mathis Anderson, 233, 638.
 Lunde, Knut Torsteinson, 162.
 Lunde, Nils Nilson, 769.
 Lunde, Nils Styrkson, 506, 556, 572.
 Lunde, brødrene Lunde (Str.), 690.
 Lunde, Wilhelm, 133.
 Luren, Haldor L., 422.
 Lødve, Erik Larson, 432.
 Lødve, Johs. Ivarson, 609.
 Lødve, Guro Ivarsdatter, 499, 583.
 Lødve, Godskalk Madson, 106.
 Lødve, Knut Erikson, 121, 131.
 Lødve, Knut Larson, 781.
 Lødve, Lars Erikson, 105-110, 116-120.
 Lødve, Lars Ivarson, 644.
 Lødve, Nils Erikson, 133-140, 152.
 Lødve, Nils Ivarson, 610.
 Lødve, Ole Erikson, 121-131.
 Lødve, Styrk Erikson, 203-204, 220, 657.
 Løhn, Haldor og Joe, 685.
 Løhn, Knut Johnson, 721.
 Løhn, Knut Larson, 464, 590, 592.
 Løhn, Knut Larson, 781.
 Løhn, Lars Knutson, 688.
 Løhn, Lewis, 756.
 Løhn, Peder Amundson, 685.
 Løne, se Bjarne Lønes familie, 649-650.
 Løne, Brynjulv H., 282, 370.
 Løne, Haldor B., 80, 384.
 Løne, Ivar Knutson, 326.
 Løne, Knut Henderson, 607.
 Løne, Knut Ivarson, 765.
 Løne, Peder Knutson, 162, 499, 573.
 Løne, Rognald Henderson, 385, 606, 765.
 Løvenskiold, Adam, 366.
 Mala, Josef Haavardson, 304.
 Markve, Arthur, 664.
 Markve (se Mørkve).
 Matson, Canute R. (Opkvitne), 390, 606, 704, 773.
 Meland, Amund Godskalkson, 582.
 Meland, Godskalk Amundson, 291, 414.
 Meland, Erik, 476.
 Meland, Klaus G., 106.
 Meland, Lars, 636.
 Meland, Edward C., 456, 536.
 Mestad, Haakon, 400, 443.
 Mestad, Helge M., 729.
 Mestad, Herlaug, 739.
 Mestad, Knut, 641-643.
 Mestad, Knut K., 572.
 Mestad, Magne, 400.
 Mestad (se under Nils Ekse).
 Midtun, Ole N., 639.
 Midtun, søskenderne Midtun, 787.
 Miltzow, Henrik C., 75, 813.
 Miltzow, Claus H., 75, 813.
 Miltzow, Gjert H., 75-76, 83.
 Miltzow, Margretha og Inger, 25, 813.
 Moen, se Flatlandsmoen.
 Monson (se Ygre, Hefte, Skutle, Ulvund).
 Monson, John (Skutle), 715.

- Mosefin, Ed., 742, 757.
 Mosefin, Knut Larson, 776.
 Mosefin, Lars Aadson, 756.
 Mosefin, Mads Aadson, 742, 757.
 Mosefin, Torstein Larson, 701, 708.
 Mugaas, Knut P., 741.
 Mugaas, Nils B., 23.
 Mugaas, Nils, 741.
 Mugaas, Nils H., 726, 741.
 Mugaas, Nils P., 741.
 Munch, Jens, 93.
 Munson (se Kvamme og Kaldestad).
 Munson, Manley, 495, 803, 804.
 Munson, Andrew, 807.
 Murkve (se Mørkve).
 Munster, provst M. W., 86, 88, 99.
 Mykkeltvedt, Nils L., 650.
 Myrland, se Myrland-familien, 471.
 Myrland, Eli Pederson, 473, 536.
 Myrland, Ole, 472, 645.
 Myrland, August J., 474, 536-538.
 Meringen, Mons O., 589, 710-711.
 Møen, Ivar, 742, 755.
 Møen, Lars Johanneson, 186-191, 315, 518, 609.
 Møen, Lars Godskalkson, 105, 116, 121, 152.
 Mølster, David Torgerson, 366.
 Mølster, Lars Davidson, 319.
 Mølster, Knut Bjarneson, 85.
 Mølsterteig, Amund J., 152, 157.
 Mølsterteig, Erik J., 152, 158.
 Mørkve, se Gjøsteln-Mørkve-slegten, 484.
 Mørkve, Lars Torgerson, 648.
 Nakka, Lars Nilson, 623.
 Nakka, Nils, 623.
 Narheim, Magne Larson, 765-766.
 Nedkvitne, Aslag Herlaugson, 265.
 Nedkvitne, Lars Herlaugson, 265.
 Nedkvitne, Jorund K., 265.
 Nelson, se Bolstad, 736-744.
 Nelson-brødrene (Berge), 551.
 Nelson, Henry, 219-220, 280, 506.
 Nelson, senator Knute, 502, 536, 660-663.
 Nelson, prof. Svein, 99, 104.
 Nelson, William, 505, 536-538.
 Nesheim, pastor Alvin S., 483, 802.
 Nesheim, John, 684.
 Nesheim, Knut Olson, 714.
 Nesheim, Knut Olson, 724.
 Nesheim, Knut Sjurson, 481.
 Nesheim, Lars K., 689.
 Nesheim, Lars Nilson, 173, 186, 208.
 Nesheim, Lars S., 690.
 Nesheim, Ole O., 404.
 Nesheim, Ole S., 422.
 Nesheim, Peder Sjurson, 482.
 Nesheim, Sjur Øyelson, 483.
 Nesheim, Torstein, 422, 708, 807.
 Nestaas, Erik R., 716.
 Nestaas, Haldor R., 712.
 Nestaas, Ole R., 713.
 Nestaas, Ole R., 786.
 Nestaas, dr. Peder A., 791.
 Nestaas, Rognald A., 722.
 Nestaas, Rognald R., 787.
 Nestos (se Nestaas).
 Nestos, R. A., 30, 538, 722-723.
 Nestos, Eddie O., 716.
 Newton (se under Sjur K. Hylle).
 Nielson (se S. N. Fanestøl).
 Nesthus, Jørgen P., 195, 202, 325, 351.
 Nesthus Ole Nelson, 195, 200.
 Nesthus, Ole Pederson, 325, 765.
 Nesthus, Peder Olson, 677.
 Nordahl, Jens, 79.
 Nordheim, Gjetle B., 811.
 Nordheim, Knut Gjetleson, 414, 499.
 Nordheim, Odd Gjetleson, 414.
 Nordheim, Viking B., 777.
 Nordhem-Highland Co., 777.
 Norekval, Anna Ivarsdatter, 775.
 Norekval, Styk Olson, 499, 647.
 Norton (se Norekval).
 Numedahl, pastor S. J., 803.
 Nygrytten, se slegten paa Øvre Kløve, 547-554.
 Nygrytten, Anna Arnesdatter, 202, 216, 553.
 Nygrytten, Sjur Arneson, 105, 550, 554.
 Nyre, David Anderson, 300, 465, 549, 590-591.
 Nyre, Ester Davidsdatter, 300, 465.
 Nyre, Ivar Haavardson, 463, 521.
 Nyre, Lars J., 629.
 Nyre, Nils Oddson, 532.
 Ofstedal (se Øfstedal).
 Oksendahl, pastor Ivar Larson, 799.
 Olde, Torger Pederson, 621.
 Olde, Viking Olson, 333.
 Olde, Torbjørn P., 519.
 Opstedal, Torkel (se Øfstedal).
 Olson (se Davidhaug, Een, Gjerdager).
 Olson, Knut B., 772.
 Opeland, Brynjlav A., 202-210, 215.
 Opeland, Helge H. (Opeland), 697.
 Opeland, Ole H., 718.
 Opheim, Anders Stykson, 737-746.
 Opheim, Ellif Erikson, 687.
 Opheim, Ingerid, 683.
 Opheim, Knut, 578, 738, 747.
 Opheim, Kolbein O., 689.
 Opheim, Kolbein O. d. æ., 683, 708.
 Opheim, Lars Knutson, 578.
 Opheim, dr. Odd V., 792.
 Opheim, Ole, 780.
 Opheim, Ole L., 738, 747.
 Opheim, se Opheim-slegten i Vestbygden, 745.
 Opheimsvangen, Lars Johnson, 465.
 Opkvitne, John Nilson, 350, 370, 494, 674-675.

- Opkvitne, Ole Nilson, 350, 433, 674-675.
 Opkvitne, Rognald Matson, 276, 389.
 Osgjerd, Herlaug Pederson, 428, 594.
 Osgjerd, Lars B. (Brown), 593.
 Osgjerd, Lars Pederson, 428.
 Osgjerd, Nils Olson, 443.
 Osgjerd, Sjur Pederson, 428, 594.
 Overland, Ivar Anderson, 483.
 Overland, Ole Anderson, 483.
 Overland, Ole, 765.
 Overland, Martha Eriksdatter (Mrs. O. K. Gilderhus).
 Pavels, blskop, 88.
 Pederson, John G. (Hosaas), 348, 539.
 Pederson (se Løne, Olde, Hen).
 Peerson, Kleng, 94, 123.
 Pining, Elnar, 24, 57.
 Pining, Didrik, 57, 70-71, 91.
 Prestegaard, Amund A., 265, 370.
 Prestegaard, Arnfin A., 323, 445.
 Prestegaard, Haldor Larson, 497, 506.
 Prescott (se Prestegaard).
 Raustad, Anders A., 695.
 Raudstad, Anders K., (Raugstad), 721.
 Raudstad, John K., 763.
 Rekve, Gudve D., 351, 443.
 Rekve, Lars Davidson, 133-135, 243.
 Rekve, Sjur Arnfinson, 533.
 Rekve, Nils Knutson, 384, 628.
 Rene, Arne Sjurson, 27, 550.
 Rene, Knut A., 537-539, 551-552.
 Rene, Knut B., 272.
 Rene, Kristi S., 774.
 Rene, Lars Aadson, 165, 755.
 Rene, Ole Sjurson, 774.
 Rene, se slegten paa Øvre Kløve, 550-553.
 Rene, Sylfest A., 551, 632.
 Rene, Viking Olson, 165.
 Reque, Sjur Styrkson, 174, 314, 355.
 Reque, pastor S. S., 355, 793.
 Reque, pastor Peder S., 356, 794.
 Reque, pastor Sigvard T., 356, 799.
 Reque, pastor Lauritz S. J., 356, 799.
 Reque, prof. Lars S., 356.
 Ringheim, se slegten paa Øvre Kløve, 547.
 Ringheim, Anders Olson, 787.
 Ringheim, Erik Nilson, 762.
 Ringheim, Ingebrigt A., 616.
 Ringheim, Ivar S., 664.
 Ringheim, Knut Anderson, 429, 547.
 Ringheim, Nils N., 761.
 Ringheim, Odd Anderson, 429, 548, 689.
 Ringheim, Peder S., 777.
 Ringheim, Styrk Anderson, 170.
 Ringheim, Torstein Styrkson, 170, 648.
 Ringheim, Torbjørn Larson, 598.
 Rivenæs, se brødrene Rivenæs Sætre, 549, 759.
 Rivenæs, Cicilla J., 669.
 Rjoe, Erik Oddson, 720.
 Rjoe, Erik Vikingson, 261, 282.
 Rjoe, Torstein, 278.
 Roe, Nils E., 697.
 Roe, Lars G., 637.
 Rogne, Anders B. Johanson (Lassehaug), 105, 113, 606, 765.
 Rogne, Baard Johnson, 105, 112, 764.
 Rogne, John B. Johanson, 105, 112, 765.
 Rogne, Lars Pederson, 449, 765.
 Rogne, Odd Bonde, 54-55.
 Rogne, Odd Halleson, 55-56, 64, 65.
 Rogne, Ole, 623.
 Rogne, Ole Larson, 152, 157, 265.
 Rongen, Johannes B., 739-749.
 Rongo (se Ole Fadnes).
 Rong, Ole Trondson, 328-329.
 Rong, Trond Olson, 328.
 Rockne, Anton J., 452, 607.
 Rockne, Knute, 810.
 Rockne, pastor John, 452, 803.
 Rockney, Ole T., 717.
 Rokne, Anna L., 638.
 Rokne, Anders Anderson, 763.
 Rokne, Baard Knutson, 610.
 Rokne, Baard Larson, 452, 713.
 Rokne, Brynjulv Knutson, 497, 519, 609.
 Rokne, Gjertrud L., 452, 713.
 Rokne, Gulleik Knutson, 278, 701, 708.
 Rokne, Isak Arnfinson, 313.
 Rokne, Ivar Larson, 453, 713.
 Rokne, Knut Erikson, 172-174, 249, 493, 559, 562-563.
 Rokne, Knut, 637.
 Rokne, Lars Knutson, 809.
 Rokne, Lars Mikkelson, 451.
 Rokne, Mikkel Larson, 451, 638, 685.
 Rokne, Odd Gjetleson, 714.
 Rokne, Ole Knutson, 260, 266, 625.
 Rokne, Ole S., 637.
 Rokne, Torstein Erikson, 320, 717.
 Ronve, Anders, 730.
 Ronve, Brynjulv G., 172-174, 332.
 Ronve, Halvard P., 610.
 Ronve, Lars Godskalkson, 466.
 Rue, Odd Larson, 697.
 Rude (se Hildestveit).
 Rygh, Hans L., 626.
 Rygh, Knut Ivarson, 691.
 Rygh, Lars P., 161.
 Rykke, Torbjørn Magneson, 277, 455.
 Rynning, Ole, 132.
 Rørbakken, pastor Lars J., 802.
 Rørgo, Helge O., 741.
 Rørgo, Jacob O., 741.
 Røthe, Anders T., 285, 705.
 Røthe, Dønot T., 288.
 Røthe, Endre L., 255.
 Røthe, Lars Torgerson, 172-174, 286-287.
 Røthe, Nils Knutson, 100-104, 111.

- Røthe, Ranveig A., 259.
 Røthe, Torbjørn, 255.
 Samson (se P. Velsene).
 Sampson (se Een og T. Skutle).
 Sattre, dr. O. M., 788.
 Sattre, pastor T. A., 795.
 Saude, Anna Knutsdatter, 514.
 Saude, Christoffer C., 161.
 Saude, Claus Knutson, 371, 381.
 Saude, Erik Knutson, 267, 372.
 Saude, Gulleik Larson (Hysten), 290.
 Saude, Gulleik Torstenson, 172, 250.
 Saude, Inga Olson, 252.
 Saude, Ivar Ivarson, 595.
 Saude, Johannes Knutson, 783.
 Saude, Knut Olson, 252.
 Saude, Knut Stark, 529.
 Saude, Kolbein Olson, 105, 116, 252.
 Saude, Lars Baardson, 172-175.
 Saude, Nils Davidson, 443.
 Saude, Nils Olson (Væle), 411, 444.
 Saude, pastor Ole O., 795.
 Saude, se Peder Hanson Saude's familie, 654.
 Saude, Styrk Olson, 105, 116, 253.
 Saude, Torstein Olson, 172-175, 250.
 Savee (se Sæve).
 Schlanbush, Arnoldus, 150, 705, 708.
 Schlanbush, Ludvig, 669.
 Schlanbush, Martha, 150.
 Schlanbush, Theodor, 708.
 Seaver (se Kvarme).
 Seaver, William K., 715.
 Seavert (se Graue).
 Seevvert (se Sjur A. Himle).
 Seim, se Arnfin Seim og hustrus slegt, 731.
 Seim, Godskalk M., 86.
 Seim, Ivar Knutson, 339, 701.
 Seim, Knut Ivarson, 339, 702-704.
 Seim, Lars Arnfinson, 410, 732.
 Seim, Lars Torgerson, 383, 429, 433.
 Seim, Ole og Knut M., 677.
 Seim, Peder K., 652.
 Selheim, Anna Nilsdatter, 28, 197, 393.
 Selheim, John J., 543.
 Selje, Amund O., 534.
 Selje, Knut O., 535.
 Selje, Sjur O., 535.
 Selland, Amund Toreson, 691.
 Selland, Anders O., 708.
 Selland, Erik E., 402.
 Selland, Lars (Lohaug), 415.
 Selland, Ole E., 403.
 Selland, Ole O., 682, 708.
 Sherven (se Skjervheim).
 Sigurdson, kong Sverre, 45, 48, 52.
 Sime (se Seim).
 Simondson, Simon, 741.
 Sivle, Amund Pederson, 704.
 Sivle, Ivar, 415.
 Sivlessøen, Bendik O., 409, 682.
 Sivlessøen, Bottolf Olson, 353, 408.
 Sivlessøen, Erik B., 408, 681.
 Sivlessøen, Ole Bottolfson, 353, 408, 681.
 Sivlessøen, Sigrid B., 409.
 Skalla-Grim, 40.
 Skiple, Amund Larson, 499, 512, 670, 709.
 Skiple, Anders Arneson, 513, 709.
 Skiple, Cicilia (Mrs. Seim), 644.
 Skiple, Erik E., 757.
 Skiple, I. T., 772.
 Skiple, Ingeborg T., 232.
 Skiple, Ingebrigt, 757.
 Skiple, Kjel Larson, 513.
 Skiple, Ole Anderson, 626.
 Skiple, Ole E., 757.
 Skiple, Ole Larson, 499, 512.
 Skiple, Ole Tollefson, 223-224, 231.
 Skiple, Peder Larson, 763.
 Skiple, Torger Larson, 513, 709.
 Skiple, Torstein Larson, 513.
 Skjalgson, Erling, 44.
 Skjeldal, Brynjulv K. (Schjeldahl), 428.
 Skjeldal, Erik O., 425.
 Skjeldal, Klaus K., 268, 327, 370, 765.
 Skjeldal, Torstein Mikkelsen, 260-264, 369.
 Skjeldal, Torstein Olson, 710-712.
 Skjelde, Johannes Anderson, 529.
 Skjelde, Nils Olson, 765, 766.
 Skjelde, Ole Nilson (Fetje).
 Skjelvik, Sjur Pederson, 537, 544.
 Skjerve, Brynjulv Steffenson, 216.
 Skjerve, Knut Steffenson, 216, 300.
 Skjerve, Lars Erikson, 565.
 Skjerve, Nils Anderson, 508.
 Skjerve, Nils Larson, 218.
 Skjerveggen, Gulleik, 360.
 Skjerven, Knut K., 749.
 Skjervheim, se Axel-slegten paa Skjervheim, 238.
 Skjervheim, Anna D., 185, 238.
 Skjervheim, Ellef Larson, 427.
 Skjervheim, se Gjøastein-Mørkve-slegten, 484.
 Skjervheim, se Sjur Skjervheims familie, 488.
 Skjervheim, Peder Davidson, 105, 175, 178-179, 238.
 Skogstad, Amund (se Lars Bratholes slegt), 435.
 Skogstad, Erik Davidson, 605.
 Skogstad Nils Amundson, 582, 693.
 Skolveson, Johs., 92.
 Skulestad, Odd Holgerson, 466.
 Skulestad, Ole Ivarson, 644.
 Skulstadmoen, Olina N., 782.
 Skutle, Anders Ivarson, 391, 494, 620-621.
 Skutle, Baard L., 350.

- Skutle, Brytva A., 344.
 Skutle, John Monson, 715.
 Skutle, Knut, 624.
 Skutle, Mons Larson, 132, 142, 145, 173, 195, 199, 715.
 Skutle, Nils T., 522.
 Skutle, Ole Larson, 350.
 Skutle, Ole Olson, 602, 607-608.
 Skutle, Peder Olson, 444, 518-519.
 Skutle, Synva H., 272.
 Skutle, Torbjørn Samsonson, 300, 361.
 Slen, Ellef, 82.
 Slen, Erik Ellefson, 406, 696, 805-806.
 Slen, Erik Pederson, 277.
 Slen, Ingerid Andersdatter, 690.
 Slen, Ivar, 407.
 Slen, Lars Pederson, 278, 626.
 Slen, Mons Pederson, 655.
 Slen, Samson Kolbeinson, 690.
 Slen, Viking, 406.
 Slogevik, Knut, 95, 98.
 Smaabrekke, Mons, 315, 370.
 Smitt, provst A. E., 88.
 Sonve, Mads Nilson, 172, 174, 207, 332.
 Sonve, Nils Oddson, 597.
 Sonve, Nils Nilson, 332.
 Sonve, Nils Stevens, 630.
 Sonve, Steffen Knutson, 500, 633.
 Stalheim, Ivar, 690.
 Stalheim, John, 690.
 Stalheim, Lars Larson, 683, 709.
 Stalheim, Martha N. (Hagen), 786.
 Stalheim, Nils O., 414, 682.
 Stalheim, Ole Larson, 683, 709.
 Stalheim, Ole O., 696.
 Stalheim, Ole P., 725.
 Stalheim (se under Nils N. Nakke).
 Starkson (se Lunde).
 Stevenson (se S. Gjerald og Stevens Sonve).
 Stone (se Istad).
 Sturlason, Snorre, 39, 90.
 Strømme, Ole, 542.
 Styve, Anders, 739.
 Styve, Gulleik, 739.
 Styve, Nils O., 602.
 Styve, Ole O., 447, 639.
 Sundsteig, Ole Olson, 277.
 Sundve, Anders Ingebrigtsen, 605.
 Sundve (se Elling Eielson).
 Sundve, Ole Bottolfson, 78, 83.
 Svelgo, Christoffer Gunderson, 443.
 Svelgo, Ole, 133-134.
 Sætre, Erik Larson, 132, 147, 167.
 Sætre, Helge Sjurson, 286, 353.
 Sætre, Magne Sjurson, 286, 563.
 Sætre, Ole Magneson, 254, 396.
 Sætre, Ole Sjurson, 563, 663.
 Sætre, Sjur Magneson, 286, 396, 563.
 Sætre, Styrsaar M., 674.
 Sætre, Torkel Knutson, 733.
 Sæve, Gulleik Nilson, 531.
 Sæve, Nils T., 516.
 Sæve, Torbjørn Nilson, 279.
 Takle, Lars Herbrandson, 424.
 Takle, Nils Herbrandson, 649.
 Takle, Ole Knutson, 607, 640.
 Tamps, Inga, 761.
 Taulen, Ole M., 571.
 Telgen, Amund, 419.
 Telgen, Amund Kjelson, 583.
 Telgen, Lars O., 644-645.
 Telgen, Martin O., 799.
 Telgen, Mons P., 758.
 Tesdal, Endre Nilson, 369, 380, 499, 765.
 Tesdal, Endre Olson, 292, 571.
 Tesdal, Nils S., 102.
 Tesdal, Steffen Endreson, 650.
 Tesdal, Svend Oddson, 512, 709, 755.
 Tesman, Peder, 126.
 Thoe, Filip Larson, 739.
 Thoe, Fremont J., 569-570.
 Thoe, Haldor Knutson, 523.
 Thoe, Jacob Knutson, 447, 518, 569.
 Thoe, Jacob Larson, 739.
 Thoe, Jacob Oddson, 692.
 Thoe, Knut Knutson, 570.
 Thoe, Knut Oddson, 692.
 Thompson, Torger (Saude), 251, 536.
 Tillerson (se Rong).
 Tillung, Lars Bergeson, 347.
 Tillung, Ole Larson, 347, 636.
 Tillung, Nils Bergeson, 674, 709.
 Tone, David K., 612, 783.
 Tordson, Sturla, 52.
 Toreson, Halstein, 134.
 Torgerson (se Mørkve).
 Torkjelson, biskop Olaf, 73.
 Tormod Gode, 90.
 Traa, Ole Jørgenson, 690.
 Trefald, Askild K., 426.
 Trefald, Jacob Larson, 574.
 Trygvason, kong Olav, 43-44, 90.
 Tufte, Lars H., 616.
 Tufte, Nils I., 649.
 Tundahl, Ole Nilson, 638.
 Tungetelgen, Knut, 235, 260, 266.
 Tveito, Ivar, 413.
 Tveito, Knut S., 322, 412.
 Tveito, Lars D. (Tveite), 640.
 Tveito, Steffen K., 605, 608.
 Tvinde, Ingeborg T., 625.
 Tvinde, Ivar L., 588.
 Tvinde, Torger Styksson, 625.
 Tverberg, Britha O., 637.
 Tverberg, Halvard S., 611.
 Tverberg, Josef O., 636.
 Tverberg, pastor Svend S., 802.
 Tyssen, Knut K., 748.
 Tyssen, Mons K., 748.
 Tyssen, Ole J., 739, 749.
 Tyssen, Ole K., 604.

- Tøn, Ivar Ivarson, 477, 709.
 Tøn, Ivar Knutson, 612, 709.
 Tøn, Nils Larsson, 629.
 Tøn, Torbjørn Knutson, 611.
 Ukvitne, Isak Oleivson, 269, 494, 497.
 Ukvitne, Knut Oleivson, 454.
 Ukvitne, Lars Oleivson, 454.
 Ullestad, Nils Larsson, 617.
 Ullestadteig, Ole J., 106.
 Uv-n², Anders, 684.
 Uv-n², ten, 684.
 Uv-n², ein Monson, 606, 608.
 Uv-n², Jur Sjurson, 105, 115, 172.
 Uv-n², Ivarson, 236, 239. 177
 Uv-n², e Axel-slegten paa Skjervheim,
 200.
 Ure, Johannes, 422.
 Ure, Nils J., 421.
 Urland, Ole Nilson, 710-712.
 Uthus, Ole Larsson, 779.
 Varøen, Godskalk Nelson, 764-766.
 Vassenden, Gulleik, 312.
 Vasenden, Nils Knutson, 737, 745, 754.
 Vega-Clum, 41.
 Veka, Ole A., 656.
 Vekene, Magne P. Samson, 559-562,
 672, 705.
 Vekene, Peder Samsonson, 148, 200, 493,
 559-560.
 Vestrheim, Anders Knutson, 316.
 Vestrheim, Brynjulv D., 316.
 Vestrheim, Erik Knutson, 530.
 Vestrheim, Gulleik, 313.
 Vestrheim, Knut Godskalkson, 313, 747.
 Vestrheim, Knut Isakson, 313.
 Vestrheim, Kolbein Davidson, 186, 192.
 Vestrheim, Viking, 741.
 Vethe, Anders E., 444.
 Vethe, Anders (Brekke), 122.
 Vethe, Anders Knutson, 168.
 Vethe, Anders Steffenson, 669.
 Vethe, Brynjulv B., 514.
 Vethe, Brynjulv M., 546.
 Vethe, Elling Halleson, 105, 115, 765.
 Vethe, Halle Ellingson, 80, 115.
 Vethe, Ingeborg M., 546.
 Vethe, Jacob Ellingson, 105.
 Vethe, Jacob Vethes familie, 418.
 Vethe, Knut, 105.
 Vethe, Knut Knutson, 169.
 Vethe, Ole Magneson, 545.
 Vethe, Herse, 40-41.
 Vethe, Anders, 278, 626.
 Vethe, Gulleik Ivarson, 203-205, 213, 597.
 Vethe, Gulleik Sjurson, 213.
 Vethe, Ingebrigt Knutson, 590.
 Vethe, Jacob Ingebrigtson, 597.
 Vethe, Knut Ivarson, 520, 703, 710.
 Vethe, Knut Olson, 590.
 Vethe, Lars Knutson, 590-711.
 Vike, Nils Ingebrigtson, 597.
 Vike, Nils Ivarson, 186, 192.
 Vike, Nils Sjurson, 203-205, 213, 268,
 370.
 Vike, Simon Knutson, 638.
 Vike, Sjur Ivarson, 202-206, 213.
 Vike, Sjur Olson, 428, 590, 705, 710.
 Vike, Styrk Ivarson, 213, 344, 671.
 Viking-Kaare, 40.
 Vinje, Aad Johannesson, 27, 85, 536, 539.
 Vinje, Anders K., 641.
 Vinje, Anders Larsson, 696.
 Vinje, Arne Anderson, 86, 171, 177, 180-
 185, 335-338, 701.
 Vinje, Erik, 430.
 Vinje, Guri J. (Dahl), 541.
 Vinje, se Flatebø-familien, 477.
 Vinje, se Gjøsteln-Mørkve-slegten, 484.
 Vinje, Jan, 94.
 Vinje, Peder Johnson, 494, 688, 765.
 Vinje, pastor Odd K., 802, 807.
 Vinje, Peder Pederson, 809.
 Vinjum, Nils O., 683, 710.
 Vinsand, Mads Knutson, 325.
 Vinsand, Anders, 629.
 Vivaas, se Vivaas-familien, 455.
 Væle, Knut og Styrk, 103.
 Væle, Lars Nilson, 289.
 Væleslien, Johs. Knutson, 782.
 Væleslien, Lars Knutson, 728.
 Væte (se Vethe).
 Wahl, oberst Carl Philip du, 19, 79.
 Wahl, Adam Otto, 79.
 Weinwick, Christen, 76.
 Weinwick, Henrik, 19, 79.
 Westerheim, Isak og Nils, 740.
 Wichingson (se Ivar V. Grotland).
 Williams (se V. Rene, Erik V. Rjoe, O.
 V. Gjøsteln og O. V. Gjerdager).
 Williams, Clarence, 171.
 Williams, Knut E., 283, 704.
 White (se Anders S. Vethe).
 Ygre, Anders Mikkelsen, 351.
 Ygre, Inger Olsdatter, 781.
 Ygre, Knut Ellefson, 156.
 Ygre, Ole O. (Lund), 600, 607.
 Ygre, Ole Nilson, 429, 434.
 Ygre, Sigrid Olsdatter, 781.
 Ygre, Torstein Hermundson, 80, 82, 148-
 150.
 Ygre, Lars Monson, 128-132, 433.
 Ygre, se Mons og Brita Ygres familie,
 433.
 Ygre, se Sjur Ygres familie, 444.
 Øie, Jacob Larsson, 575, 710, 748.
 Øfstedal, pastor Andreas A., 737, 742,
 794.
 Øfstedal, Anders A., 719.
 Øfstedal, Gulleik, 754.
 Øfstedal, Johannes, 749.
 Øfstedal, pastor Johs. A., 795.

Øfstedal, pastor Nils A., 795.

Øfstedal, Nils, 754.

Øfstedal, Ole J., 749.

Øfstedal, se Torkel Øfstedal-familien,
526.

Øfstedal (se Ofstedal).

Øvsthus, Johannes Knutson, 599.

FORKORTELSER.

d. y. = den yngre

d. æ. = den ældre

Guldfj. = Guldfjerdingen

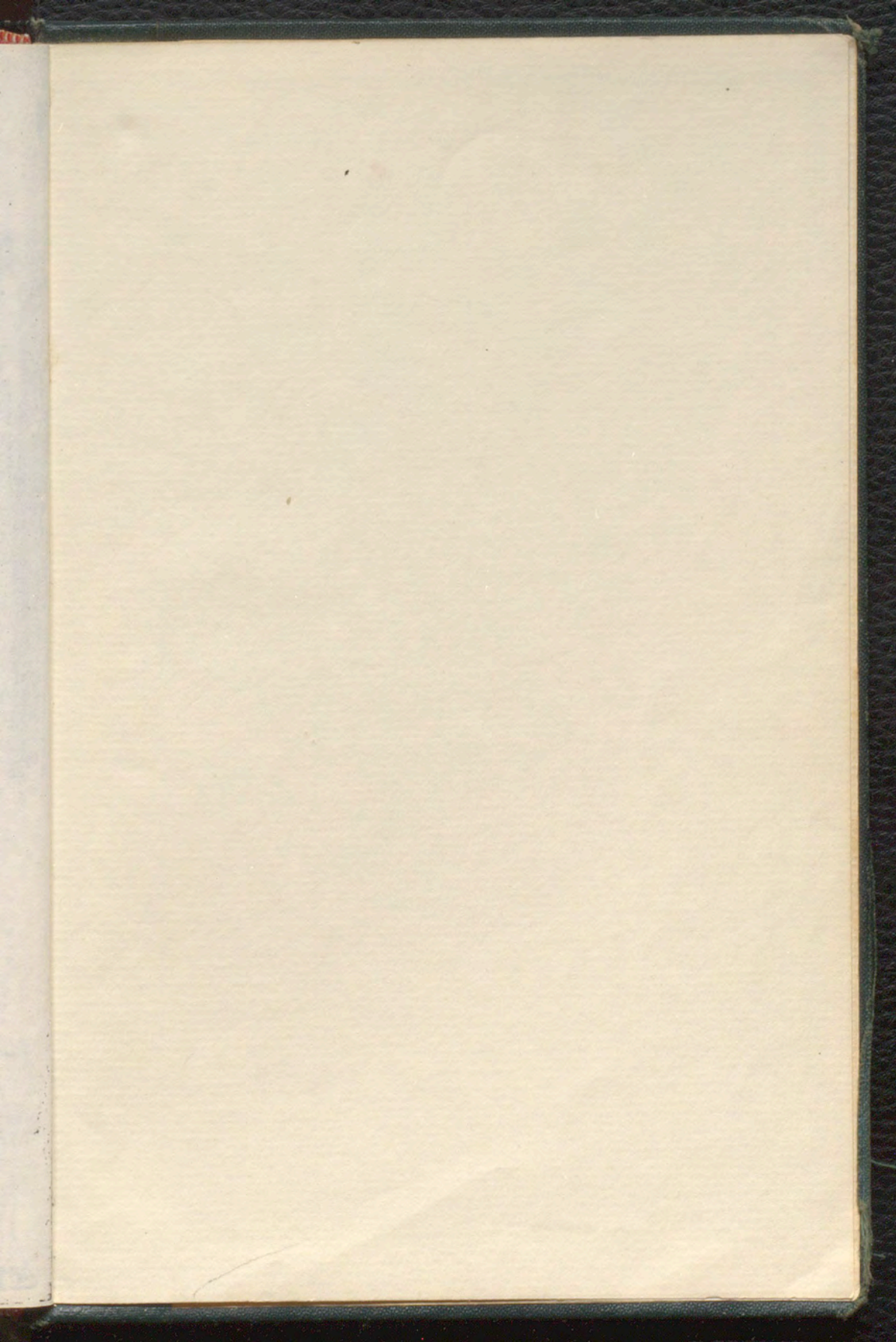
Kv. = Kvittien

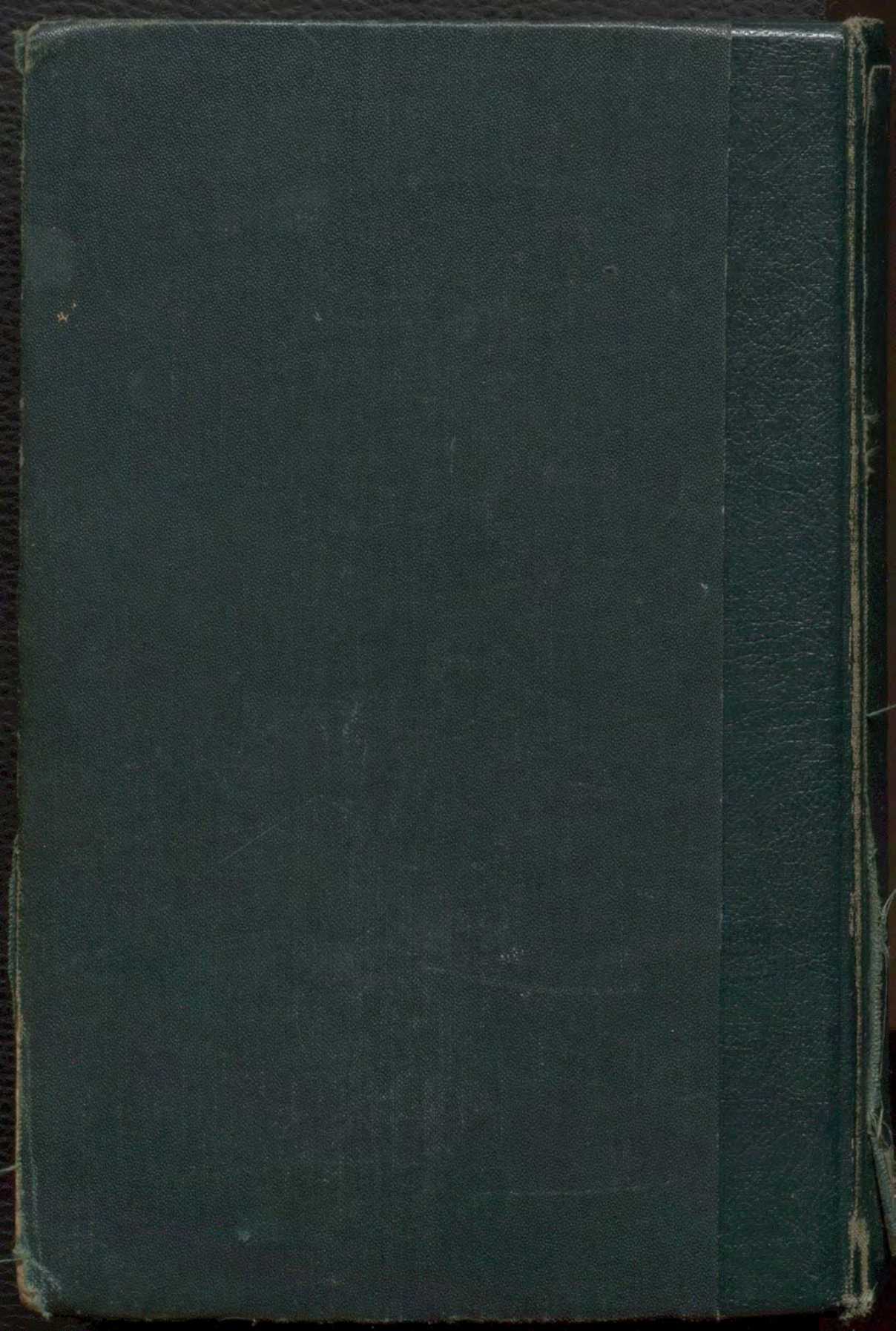
Rdl. = Raundalen

Str. = Vossestranden

Inf. Reg. = Infanteriregiment

Kav. Reg. = kavalleriregiment

Historie
om Udvandringen
fra Voss
og
Vossingerne i
Amerika

H. A. RICHARDSEN

U.
5.
431